JO. ALBERTI FABRICII ... BIBLIOTHECA GRAECA, SIVE NOTITIA SCRIPTORUM VETERUM...

Johann Albert Fabricius

A

VITTORIO
EMANUELE
BIBLIOTECA
IN ROMA

BIBLIOTECA NAZ
ROMA
VITTORIO EMANUELE

1. Joach. Camerarius,
2. Aldus Manutius. 3. Joannes Meursius.
4. Leo Allatius, 5. David Hoeschelius.

JO. ALBERTI FABRICII

SS. THEOL. D. PROF. PUBL. ET HOC ANNO GYMNASII RECTORIS

BIBLIOTHECÆ GRÆCÆ VOLUMEN TERTIUM DECIMUM,

QUO CONTINETUR

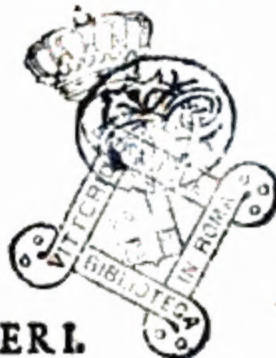
ELENCHUS MEDICORUM VETERUM, ET NOTITIA COLLECTIONUM AC SCRIPTORUM GRÆCORUM JUNCTIM EDITORUM, LITURGICORUMQUE.

ACCEDUNT

ANONYMI HOESCHELIANI DEFINITIONES, LATINA VERSIONE DONATÆ: SENTENTIÆ VARIORUM ET SECUNDI PHILOSOPHI, EMENDATÆ EX MS. NUNCUPATIONES ECCLESIASTICÆ QUIBUS UTUNTUR IN SUO LITTERARUM COMMERCIO GRÆCI RECENTIORES. THEOPHILI CORYDALEI EXPOSITIO RHETORICES, &c.

Bibliotheca Coll. Rom. Soc. Jesu

HAMBURGI,

SUMTU THEODORI CHRISTOPHORI FELGINERI.

M D CC XXVI.

NOBILISSIMO AC JURISCONSULTISSIMO

VIRO

Dn. JOANNI JULIO SURLAND,

J. U. L.

Syndico Reip. Hamburgensis,

S. D.

JO. ALBERTUS FABRICIUS.

Si illa mihi contigisset vis ingenii ac felicitas, ut tersum aliquid & victurum condere, cultuque suo & amœnitate commendabile tradere posteris datum fuisset, facilius perfricarem faciem, confidentiusque TE, VIR NOBILISSIME, adirem, aliquam TIBI, quod jam dudum facere gestio, publicam observantiæ atque

obſequii teſſeram devota manu dicaturus. Nunc vehementer mihi rogandus es, ut hoc natum apud me proxima fœtura opus, quod nullo alio nomine fortaſſe quam voluntate juvandi doctrinarum ſtudioſos ferri aut ætatem ferre mereatur, pro humanitate Tua atque continuata in me à multis jam annis benevolentia ſuſcipias, & parum comtum licet, ſerena fronte admittas, meumque potius offerentis non improbes animum, quam operis pretium nitoremve penſiculatius examines.

Non ita ſum expers ſenſus communis, ut mihi pulchre perſpectum non ſit, quantopere reformidandum ſit ſcriptori judicium Tuum, illique nominatim invitanti Te nuncupatione ad legendum, qui longius etiam quam dignitate & amplitudine, nos ſubmoves ingenii faſcibus, & in quocunque ſcribendi genere, ſive publice juvat, quod juvat unice, Te PATRIÆ ſaluti & commodis litare, ſive privatim ſerio aut

joco

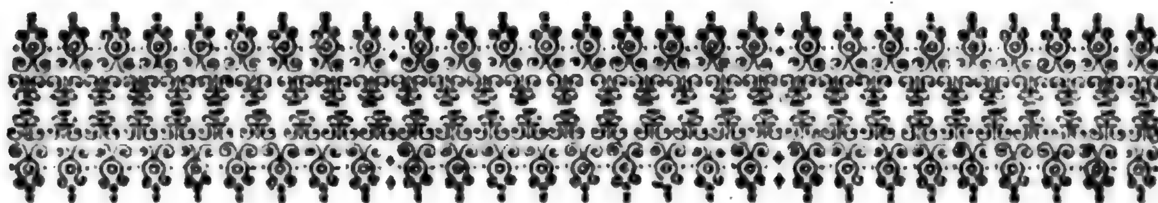
joco expeririri libet, ita versaris, ut qui legunt Tua, eadem mirando non satientur. Sed non minus cognita mihi est æquitas Tua ac facilitas, Tuusque in litteras atque litteris bona fide operantes amor, ut studium qualecunque meum quod in Græcis monumentis seu recensendis seu illustrandis & in lucem proferendis posui, displicere penitus judicio Tuo non possit.

Quem quondam juvenem doctæ instituere Sorores,
Hunc vel adhuc maturum annis positaque Juventa
Consilia inter magna suâ dulcedine mulcent
Et recreant fessum per mille negotia pectus.

Quidni igitur & Græcis apud Te locus relinquatur ingeniis, à quibus omne genus artium & scientiarum, omne etiam deliciarum litteratarum genus & elegantiarum ad nos propagatum esse, non potes eruditioni Tuæ non credere. Accipe igitur à me tenuis munusculi loco præsens Volumen memoriæ illorum perinde ut duodecim superiora &

notitiæ tradendæ deſtinatum, qui ſi adhuc vivi ac ſpirantes ſupereſſent, ſub ſplendore Nominis Tui lucubrationes ſuas commendari poſteris certe gauderent, atque TE proxeneta illuſtrari Nomen ſuum lætarentur. Merita in Patriam Tua, ſollertiam incredibilem, curamque & dexteritatem domi probatam, & peregre magnis adamatam Principibus ac Regibus, alii me diſertius celebrabunt: mihi ſtatutum eſt, DEUM ter Opt. Max. publici boni cauſſa orare, ut TE, VIR NOBILISSIME, per multos annos dignitati ac commodis Patriæ conſervet, conſilia proſperet, firmet valetudinem Tibi Tuisque, & faxit ut dulciſſimus Aſcanius Tuus Conſulari avita imagine & Tuo auſpicatiſſimo exemplo eccitatus in magnas creſcat Patriæ ſpes, & Tuo publicoque gaudio matureſcat. Votum nuncupavi Hamb. IV. Cal. Maji, CIƆ IƆ CC XXVI.

AD

AD LECTOREM.

Quam ſuperioris Voluminis modus adjungere vetuit Medicorum Græcorum deperditorum notitiam, præſenti tomo dare inſtituenti mihi, nihil commodius vel magis ex re lectorum futurum eſſe viſum eſt, quam ſi in meos ſtudioſorumque uſus verterem pleniſſimam in hoc genere ſyllogen quam in libro erudito de Nobilitate exhibuit jam ducentis propemodum ab hinc annis ANDREAS TIRAQUELLUS, Vir non minus de humanioribus litteris quam de juris Civilis ſcientia inſigniter promeritus. Quam multa illius obſervatis adjunxerim, vel etiam in illis emendaverim, reſtituerimque, Lectores æquos libenter admittam judices: tantum veniam ab iisdem petam, quod etiam Arabibus Medicis dederim locum in Bibliotheca Græca, quoniam ex Græcis Medicis hos pleraque in areolas ſuas derivaſſe conſtat: neque ideo recentiores & ætati Tiraquelli propiores paucos ab illo commemoratos voluerim expungere, quoniam comperi multos & mul-

ta ab eodem, JCto licet, notata, quæ à Schenckio, Lindenio & Mercklino Medicis ipsis, & Medicorum recentium etiam notitiam tradere professis, neglecta fuerunt. Non pauca adhuc superesse, quæ vel notatis ab utroque nostrum mereantur adjungi, vel rectius constitui etiam, libenter profiteor: persuadeo mihi tamen ita etiam oportuniores memorias à me suppeditari iis, qui vel de Medicis antiquis edoceri voluerint, vel accuratiorem denique Medicorum historiam litterariam posteris tradere duxerint in animum.

Posterior hujus Voluminis pars tota constat in recensendis omnis generis collectionibus scriptorum Græcorum, quos junctim prælo subjicere viris eruditis subinde placuit. Ut adeo stadii ad calcem jam sit decursum mihi, nihilque restet ad consummandum universum hoc opus, cujus pridem desidero exitum videre, nisi mantissa indicum & supplementorum, quorum multam & non contemnendam copiam in mundo habeo, & de scriptoribus dubiis ac suppositītiis diatriba. Ut porro sicut in prioribus Tomis, uno conspectu offerat sese oculis tuis, quæ in Volumine hocce Tibi, Lector Benevole, à me exhibentur, ecce Tibi brevem eorundem tabellam:

CAPUT

Elenchus eorum qvæ hoc in Volumine continentur:

CAPUT IX.

CAPUT

*) Ut de ſcriptoribus rei accipitrariæ lib. 1. cap. 25. de hieroglyphicis c. 5. lib. 1. cap. 13. de incredibilibus lib. 1. cap. 21.

CAPUT X.

BIBLIO-

BIBLIOTHECÆ GRÆCÆ
VOLUMEN TERTIUM DECIMUM.

LIBRI VI. PARS TERTIA.

CAPUT IX.

I. Index ſcriptorum à THEOPHRASTO citatorum.

Ægyptiorum *ἀναγραφαὶ ὑπὲρ τῶν βασιλέων. lib. de lapidibus* pag. 394. edit. Heinſii. *οἱ γράφοντες τὰ περὶ τοὺς βασιλεῖς.* id. p. 399.

Æſchylus *ἐν τοῖς ἐλεγείοις.* IX. 15. *hiſt. plantar.*

Alexias Medicus, Thraſyæ diſcipulus IX. 17. *hiſt.*

Anaxagoras III. 2. *hiſt.* I. 5. *de cauſis plantar.*

Androcydes IV. 20. *hiſt.*

Hippo

II. In PRISCIANI Lydi paraphrasi in Theophrastum de sensu & phantasia, citantur:

III. De NICOLAO Myrepso, Alexandrino Medico.

Nicolaus ὁ μυρεψὸς, *Alexandrinus* Medicus, cujus nomine magnum opus de compositiond medicamentorum atque in Sectiones XLVIII. divisum

visum Latineque versum à *Leonbardo Fuchsio* & illustratum notis, licet passim adhuc eruditam manum (a) desiderans, sæpius lucem vidit Basil. 1549. fol. Lugd. 1550. 8. Francof. 1626. 8. atque inter Medicos principes H. Stephani 1567. fol. & sub titulo Theatri Medico practici, Norimb. 1658. 8. cum præf. Joannis Hartmanni Beyeri, quæ optima hactenus est editio. Græce nec dum editum in Bibliothecis servatur MS. ac prima quidem pars ordine Græcarum litterarum digesta hoc titulo: Νικολάυ τὸ μέγα δυνάμερον ὃ περιέχει τὴν κατασκευὴν τῆς μυρεψικῆς τέχνης ἐν βιβλίοις κ´δ´, κατ᾽ ἀλφάβητον. Quæ sane pars videtur non diversa esse à δυναμέρῳ Nicolai quod laudat Aëtius X. 27. Utrum vero idem ille sit Nicolaus qui à Galeno, Paulo Ænigneta & aliis allegatur, eruditi judicent. Nam posteriores partes operis juniorem scriptorem haud dubie arguunt & Christianum. (b) Laudatur à Matthæo Silvatico in pandectis Medicinæ sive Lexico, variis in locis, unde ante Annum 1300. scripsisse colligebat eruditissimus Cangius, ipse vero Auctor laudat non Alex. Trallianum modo & Actuarium, sed & XXXII. 117. Mesuen Arabem, clarum medio sæculo duodecimo. Ante Fuchsium longe imperfectior exstabat Latina versio Nicolai Rhegini Calabri, divisa in capitula 1065. cum brevibus Jo. Agricolæ Ammonii notis, Ingolst. 1541. 4. & Venet. apud Andream Arrivabenum 1543. 8. Atque si Fuchsium audimus *non habet nisi unam aut alteram initio libri cum Græcis convenientem compositionem. Cætera omnes & ordine & medicamentorum commemoratione plurimum variant, ut ex collatione ipsa palam fiat hoc opus non esse Nicolai, sed alterius cujusdam qui nonnulla ex Nicolao & diversis aliis auctoribus in unum congessit librum.* Ex Fuchsii editione nihil impedit quo minus pars prima Nicolai sit, cæteræ nescio cujus scriptoris sive Nicolai sive alio nomine, qui illa ex proprio usu & variis scriptoribus congesserit. Neque negari potest quam plurima etiam ab hoc ex Græcis repetita, multaque eadem vel similia apud Galenum, Aëtium, Paulum Æginetam & Alexandrum Trallianum reperiri. Memoratur & Lugduni ac Parisiis editum

 Nicolai

(a) Confer Hadr. Junium III. 14. animadverf. Turneb. XVIII. 18. Adversar. Leopardum lib. XX. emendatt. c. 1. 3. 4. &c.

(b) XXXV. 11. addit fructum medicamenti percepturum, si quis illo utatur *confisus Domino CHristo.*

Nicolai Præpositi Dispensatorium ad Aromatarios sive introductiones in Artem Apothecariam, quem Nicolaum cum Myrepso eundem esse conjicit G. Abraham Mercklinus in Bibl. Medica pag. 842. Sed rectius tanquam diversum refert Tiraquellus lib. de Nobilitate pag. 383. Nam Nicolaus Præpositus is est qui ante Nicolaum Rheginum ex amplo Nicolai Myrepsi opere tantum 150. capitula excerpsit ediditque Lugd. 1505. 1536. 4. Myrepsus porro ille quisquis est, per Italorum linguam passim Latinam intelligit, & Sect. I. c. 500. 511. nomen antidoti refert Græce, Latine, Saracenice. Sic & XXVIII. 1. 2. Superstitiosa habet complura ut XXXVII. 94. conjurationem ossis devorati, quam sine offensione in Latinum sermonem vertere se potuisse negat atque ideo omisit Fuchsius. Sequitur ibidem: *Si quis os piscis sive spinam deglutierit, aliam spinam accipiens impone capiti, & confertim absorbebitur, gratiâ Domini nostri JEsu CHristi.* Apprime superstitiosum est quod 1.419. curandis tradit mariscis sive excrescentiis. Accipe "*radicem herbæ Senecionis*, quæ plebeiis *Cortalon* dicitur, Luna deficiente, priusquam Sol oriatur, per nomen illa opus habentis. Ubi "vero radicem extraxeris, dic, *Pater noster, Credo in unum Deum*, "& *Ave gratiosa*, usque ad finem ter. Et probe terens, da latenter edendam, & statim gratiâ Dei sanabitur. Nec minus quod lumbricis expellendis XIV. 8. Recipe Rheibarbari, mymecochorti, sing. scrup. j. Terito ut pollinem, & irrigato cum aqua sanctarum apparitionum Dei. Postea in catinum non inquinatum scribe ejusmodi: Dominus illuminatio mea, & servator meus, quem "timebo? Dominus protector vitæ meæ, à quo trepidabo? Dum "appropinquant adversus me affligentes, ut edant carnes meas, "tribulantes me & inimici mei, ipsi infirmati sunt, & ceciderunt. "Hæc cum aqua sanctarum apparitionum Dei (ἁγίων θεοφανιῶν, "baptismi intellige, ut VII. 6.) bibenda mane. Et quod de thymianate Esdræ Prophetæ habet XXI. 1. Lunaticos emendat, da"tum cum spuma tauri, fabæ Ægyptiæ magnitudine. Ab ortu Lunæ "usque ad ejus defectum Dæmonio vexatos liberat, datum *ex mulsa "cum vino simul pondere drachm.* iiij. Dicat autem τρὶς ἅγιον, id est, "*Ter sanctum*, is, qui bibit, Lunaque deficiente detur. Sic enim "demonstratum est. Suffitum prodest ad omnia muliebria mala. "Potum idem efficit. Suffitur autem maxime, & bibitur ad recursus

ſus uteri, & erroneas inclinationes, uterique inſaniam. Confi-„ citur etiam ex eo peſſus cum melle, & vino, & nardo vera, lævi-„ gatum ad ſummum. Qui conficit hoc thymiama, proferat has„ vocales, *α. ε. η. ι. ο. υ. ω.* Ignoretur autem is, qui conficit, una cum„ iis, qui illi ſerviunt. Conficitur autem Martio menſe, Sole exi-„ ſtente in primo Arietis gradu, & omnia, quæ dicta ſunt, ſucce-„ dent: Si vero quis ipſum geſtet in collo, aut ſuſpendat, neque„ morbum, neque incantationem ullam timebit. In quocunque„ autem loco aut domo decumbet, nihil in hanc incantatio aut ve-„ nenum poterit. Vide & hæc XXIV. 85. In Alexandria fuit qui-dam Chryſocous, juvenis ætate, annorum nimirum triginta duo-„ rum. Accidit autem, ut excœcatus ſit. Is, cum laborare, & vi-„ ctum quærere non poſſet, confugit ad templum ſanctiſſimæ Do-„ minæ noſtræ Genitricis Dei, & illic jejuniis & deprecationibus u-„ ſus, quadam nocte vocem audivit illi dicentem: *Surge juvenis,* „ *& ingredere interius altaris conclave, & invenies chartam ſcriptam,* „ *qua accepta, fac, ut in ea perſcriptum eſt.* Ingreſſus itaque interi-„ us altaris conclave, invenit chartam ſcriptam, & faciens pro eo, „ quod in hac ſcriptum erat, confeſtim viſum recuperavit, & mul-„ tos alios, Dei gratia, curavit. Charta vero usque in hodiernum„ diem extat, & eſt a multis probata, & revera ſic habet: Cad-„ miæ uſtæ, unc. iij. Myrrhæ veræ, unc. j. Caſtorii, exag. iiij. Thu-„ tiæ, unc. ſemis. Squamæ ferri, opii, thuris, caſiæ, ſingul. exag.„ iij. Lapidis ſciſſilis, chalcanthi, ſing. exag. ij. Ceruſſæ, gummi, „ ſing. unc. j. Piperis albi, exag. iij. ſemis. Opobalſami, ſucci fœ-„ niculi, fellis caprini, ſingul. unc. j. Acaciæ, ſquamæ ſtomoma-„ tis, ſing. unc. iij. Trita fermentato cum ſtillatitii roſarum liquo-„ ris pondere unc. iij. & *Vino odorato ſufficienti*, finge collyria.„ Uſu poſcente, accipe, quantum volueris, & irrigato, cum *Lacte*„ *mulieris,* quæ maſculum peperit, ac *ſtillatitio roſarum liquore ſuffi-*„ *cienti,* dein conjice in marſupium, & impone ægrotantibus: aut,„ ſi mavis, fac pulverem, & impone mane & veſperi. De hoc Chry-ſocoo idem XXIV. 60. Chryſocous enim quiſpiam admodum„ pauperculus graviter oculos dolens, & læſus, ſibi collyrium hoc„ adhibuit, curatusque eſt. Curavit autem & ipſe plures, & dita-„ tus eſt plurimum. Erant autem illi tres filiæ, & vita finita, dua-„ bus filiabus dimiſit facultates: minori vero Artemidi nominatæ, „

collyrii

"collyrii hujus inſcriptionem, & hanc ſolam quidem, & ditata eſt "per ipſam plurimum. Superſtitioſum profluvio ſanguinis narium ſiſtendo remedium ecce tibi hoc ex Sect. I. c. 405. Adjuratio ad "profluvium ſanguinis narium, ſonans in hunc modum: *In nomi-* "*ne Patris, & Filii, & Sancti Spiritus, Amen.* Debet autem, qui di- "cturus eſt adjurationem hanc, in manu ſua retinere lapidem Jaſpi- "da, aut lapidem hæmatiten, & ſic dicere: *εἰς τὴν χείσω τὴν θέ-* "*λων* (*) *εἶδε οἱ ἀπάβαδοι, καὶ οἱ ἀπάβαδες, καὶ οἱ τὸ χεν λαμβάνοντες,* & "*crucifigentes Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum, ſiſte ſanguinem,* & ap- "prehendens in capite ægrotantis capillos, dic ter. Dein pone "Jaſpidem in nares ſanguinem effundentes, atque dic: *Credo in* "*unum Patrem omnipotentem.* Et, *Pater noſter qui es in cœlis:* &, "*Ave gratioſa,* usque ad finem, idque ter. Poſt hæc dic: *Per no-* "*men magnum Dei omnipotentis Propheta Zacharias in templo Domini* "*à viris iniquis trucidatus eſt, & ſanguis ejus tanquam lapis concrevit,* "*ſic & tuus ſanguis concreſcat, & ſiſtatur per ſeruum Dei. Adjuro te* "*per fidem Veronicæ, ſanguinem, ne amplius ſtilles. Stes probe, ſtes cum* "*timore, Amen.* Hoc dic ter.

Adjuratio ad omnem ſanguinis eruptionem ex utero, aut immodicum "fluorem mulierum. Scribe in charta hunc Pſalmum primo Sab- "bato, priusquam Sol oriatur, & liga ad dextrum brachium manus "ejus: *Miſerere mei Deus, ſecundum magnam miſericordiam tuam:* "quandiu ſanguis effluxerit. Deinde in alteram chartam ſcribe ex "Evangelio verbum hoc loquente JEſu: *Ecce princeps quidam ac-* "*cedens adoravit eum, dicens: Filia mea modo defuncta eſt, ſed veni,* "*& impone manum tuam ſuper illam, & vivet. Et ſurgens JEſus, ſecu-* "*tus eſt eum, & diſcipuli illius. Et ecce mulier ſanguinis profluvio labo-* "*raverat duodecim annos, accedens à tergo, tetigit fimbriam veſtimenti* "*illius. Dixerat enim intra ſe: Si tantum tetigero veſtimentum illius,* "*ero ſalva. At Jeſus converſus, ut vidit illam, dixit: Confide filia, fi-* "*des tua ſalvam te fecit. Et ſalva facta fuit mulier à tempore illo.* Li- "ga hanc chartulam ad dextrum mulieris femur eadem die, primo "ægrotantis ſabbato, priusquam Sol oriatur, & illic permitte, "quoad laborans mulier ſanetur à morbo. De cerato S. Joannis, XXX. 2. *Ceratum* Sancti Joannis Evangeliſtæ, per viſionem illi ma-

(*) Locus corruptus, ſine MSti ope difficulter reſtituendus.

manifestatum. Confert ad omnem duritiem, ac omne malum, lie-„ nes, mammas muliebres à lacte induratas, stomachum phlegmone,„ obsessum, bubones, furunculos, coxarum dolores, & omnem do-„ lorem, in quacunque corporis parte fuerit, ad abscessus. Aut,„ enim exprimit & vacuat sine sectione, aut rumpit, vacuat, glu-„ tinat, & curat. *Nitri Alexandrini unc. semis. Olei, ceræ, resinæ „ pineæ, sing. lib. semis. Alliorum vaginas* xij. *Savinæ, unc.* ij. Ole-„ um, cera, & resina coqvuntur simul: injectis autem *alliis* in va-„ sculum coqvuntur, donec exarescant vehementer. Dein au-„ tem sublatis & abjectis illis, colatur, quod decoctum est. Po-„ stremum *Nitrum tritum* additur. Injicitur vero etiam de *Man-„ na sancti Joannis*, quantum teneri potest tribus digitis, dicendo:„ *In nomine Patris, & Filii, & Sancti Spiritus.* Liquabilibus itaque,„ jam coactis & compactis, injice nitrum, spathaque moveto, &„ utere in nomine Domini, Amen.„ Ecce tibi etiam hæc XXXVII. 66. 67. Dentium dolorem sedans eadem hora. Si ex inferiori-„ bus dentibus aliquis laboret, ex inferiore lapide molendini excin-„ de lapillum, Sole oriente, in nomine laborantis, & ligatum in„ laneum pannum, appendentibus. Si vero superiorum aliquis„ doluerit, superiorem lapidem molendini contunde, fac, ut præ-„ dictum est. Aut, Octopedis marini dentem suspende: idem„ enim efficit. Dentes refrigeratos summe curans. Accipe Mu-„ rem vivum, & exemptum ejus dentem appende dentibus ægro-„ tantibus. Murem autem vivum occidito.„

Index eorum quorum medicamenta a NICOLAO Alexandrino referuntur.

Baria

IV. Elenchus Medicorum veterum, præcipue eorum quorum scripta desiderantur, vel de quibus mentio in priscis monumentis occurrit.

Quod in aliis doctrinæ generibus sum conatus, ut claros in illis scriptores qui à veteribus memorantur, in usus studiosorum collectos referrem ordine alphabetico: sicut fecisse me commemini in Scriptoribus Ænigmatum Volum. X. p. 538. seq.
Scriptoribus de Alexandro Magno lib. 3. c. 8.
Argonauticorum lib. 3. c. 21.
Arianis & contra Arium Vol. VIII. p. 335. 312.
Arithmeticis lib. 4. c. 22.
Astrologis lib. 3. c. 20.
Catenarum auctoribus in libros sacros lib. 5. c. 7. Volum. VII.
Chronicis Volum. VI. p. 135.
Commentariis in scriptores Novi Testamenti lib. 4. c. 5.
Conciliis universalibus & particularibus, Volum. XI.
Ecclesiasticis libris Græcorum, ad calcem Voluminis V.
Episcopis Alexandrinis Vol. VIII. p. 594. 598. Cæsareensibus Vol. VIII. pag. 338. CPolitanis Vol. VI. p. 707. 757. Hierosolymitanis Vol. X. p. 503. 506. Romanis Vol. XI. p. 735. 745.

Scripto-

Plato-

Platonicis lib. 3. c. 3.
Pythagoricis lib. 2. c. 13.
Scepticis lib. 3. c. 33.
Stoicis lib. 3. c. 15.
Scriptoribus & Synodis in caufa Photiana Volum. IX. p. 372.
Poëtis Comicis lib. 2. c. 22.
Epigrammatum fcriptoribus lib. 3. c. 28.
Lyricis lib. 2. c. 15.
Metaphraftis Pfalmorum lib. 5. c. 16. Volum. VII.
Tragicis lib. 2. c. 19.
Scriptoribus de re pictoria & ftatuaria lib. 3. c. 24.
Proverbiorum fcriptoribus lib. 4. c. 9.
Rhetoribus lib. 4. c. 32.
Sanctis, Græcorum ftylo celebratis. Volum. IX. p. 48. feq.
Scriptoribus Theogoniæ lib. 2. c. 8. §. 15.
Scriptoribus de Veritate Religionis noftræ Chriftianæ Volum. VII. pag. 96. feq. quos nuper proprio Volumine diligentius expofui, edito Hamb. 1725. 4.

Similem operam velim jam præftare univerfe Medicis, atque ordine literarum tradere illos quorum apud veteres fit mentio, ac fi quorum memorantur fcripta annotare, ita ufus tum virorum doctorum obfervatis, tum pleniffima quæ hactenus de hoc argumento exftat nomenclatura viri infignis, & non minus variæ eruditionis laude quam profunda juris fcientia clariffimi *Andreæ Timquelli*, in opere de nobilitate, ut horum induftriæ etiam à meo ftudio & lima nonnihil acceffiffe, lector pro æquitate fua boni confulturus fit.

Aali five *Haly Ibn Aabas al Maginfchi* five Magus, difcipulus celebris doctoris Abou-Maher Mouffa ben Jaffer, claruit circa A. C. 1100. & fcripfit opus celebre & ante Canonem Avicennæ vulgatum inter Arabes frequentiffimi ufus, cui titulus (*) *Maleki* five *Kamel al fanaat al Thabbiat* five *thefaurus artis Medicæ* divifus in partes duas, Theoreticam & Practicam, fingulis libros decem complectentibus, opus fpiffum quod Latine ex Arabico vertit Stephanus nefcio quis, Philofophiæ difcipulum fe vocitans, cujus interpretatio

C

(*) Vide Herbelotum in *Aben Maher*, in *Ali* & in *Maleki*,

tio prodiit Venetiis 1492. & Lugd. 1523. fol. Idem Arabice à Jacobo Golio allatum ex Oriente exſtat quatuor Volum. in fol. inter libros Arabicos MStos Bibliothecæ Leidenſis n. 734. Hic Haly præter Arabes Aaronem, Meſſium ſive Meſuen, Joannem Serapionem aliosque allegat etiam Græcos Hippocratem, Galenum, Paulum, Oribaſium, Magnumque. Et quoniam hoc ab aliis quoque Arabibus fit Medicis, qui Græcorum veſtigiis paſſim inſiſtunt, itaque & illis, exemplo Tiraquelli, locum in hoc Medicorum veterum elencho dare volui.

Aaron laudatus ſæpius ſcriptoribus Arabibus, fuit presbyter Alexandrinus qui tempore Heraclii ſcripſit Græce ut opinor pandectem Medicinæ, quem ex Syriaco vertit ſub ſeptimi ſæculi initia Arabice Judæus Medicus qui Barthol. Herbeloto p. 129. Bibl. Orientalis appellatur Maſſergiuhe. Citat Aaronem hunc Meſue in Antidotis, Serapion Simplicium c. clxj. Raſis li. j. Continentis c. j. & iij. & v. & alibi ſæpe, Haly in theſauro Medicinæ, & Conſtantinus Africanus, in lib. de Incantatione: adducitur etiam in libello ſive Epiſtola quæ Latine verſa ex Arabico fertur ſub Galeni nomine ad filium ex libris Græcorum & Indorum de incantatione, adjuratione & ſuſpenſione T. ult. edit. Juntar. p. 42. *Aaron dicit, ſtercus elephantis cum lacte caballino mixtum & corio cervino ligatum & umbilico mulieris ſuſpenſum non permittit concipere.* In hoc parvo ſcripto Galenus pluries citatur, ut ideo fortaſſe Galeni lucubrationibus attextum fuerit.

Abanus de ***Abano.*** Infra in *Petro Aponenſi.*

Abaſcantus ἰατρεύων ἐν Λουγδούνῳ. Galen. lib. 2. de antidotis T. 2. edit. Græcæ Baſil. p. 451. citatur iterum in libris κατὰ τόπους ſive de medicamentis per loca corporis humani T. 2. p. 298. & p. 266. ubi legas Παρακλητίου Ἀβασκάντου. Interpres legit παρὰ κλητοῦ. In Statii, Poëtæ Latini, libro quinto ſilva I. eſt ad Abaſcantum alium ſacerdotem, obitu Priſcillæ uxoris afflictum. Abaſcantum Auguſti Imp. libertum & alios hoc nomine videre licet memoratos in lapidibus priſcis, quos affert Johannes Meurſius exercitatt. Criticar. parte 2. c. 8. p. c. 125. ſeq. quibus tribus Latinis inſcriptionibus addere licet hanc Græcam obſervatam Epheſi a Jac. Sponio & Georgio Whelero T. I. itineris in Italiam, Dalmatiam Græciam &c.

am &c. T. 1. p. 407. τὸ μνημεῖον Π. Οὐηδίου Ἀβασκάντου, νεώτερος Οὐήδιος Ἀβάσκαντος.

Abbas Curianus, vulgo *de Curia* appellant, cujus meminit Nicolaus antidotarius in electuario Ducis. Ita Tiraquellus, Nicolaum Salernitanum, ni fallor intelligens.

Abbatenus qui tempore Joannis, Serapionis F. qui & ipſe Serapion communiter appellatur, hoc eſt medio ſæculi undecimo nonnulla Galeni in Arabicum ſermonem transtulit, ſicut alia *Honain ben Jſaac*, de quo infra, ſuo loco. Vide, *Albatenus.*

Abdal-al-Adoviat, titulus operis alphabetico ordine concinnati Arabice de medicamentis ſuccedaneis tam ſimplicibus quam compoſitis auctore *Schabour-ben Sabal.* Barthol. Herbelot p. 5. Bibl. Orientalis.

Abdala Ebra Baceal, Medicus Toletanus, cujus liber de agricultura, ſcriptus A. C. 1269. fuit in Bibliotheca Eſcurialenſi.

Abdala filius *Hychia*, citatur à Raſi, lib. Continentis ij. c. iij.

Abdala Narach, Hiſpanus, Medicæ artis peritus citatur à Serapione Simplicium c. cccxvij. & à Nicolao Monardes Medico Hiſpalenſi. Vide Nic. Anton. T. 2. Bibl. veteris Hiſpanæ p. 231.

Abdal malek ben Zohar, Medicus Hiſpanus, Muhamedanus, vulgo *Aven Zohar* de quo Herbelotus in *Zohr* ſive *Zohar* & *Ebn Zohr* nec non in voce *Adviah* qui eſt titulus libri quem ſcripſit de medicamentis & cibis facile parabilibus.

Abdalſalam ben Gengbideſt al-Giabali, Philoſophus & Medicus ſub Kalifatu Naſſeris qui obiit anno hegiræ 622. (CHriſti 1225.) Herbelot p. 10.

Abderanus VII. Saracenorum Rex medicinæ peritus, ad quem Rex Hiſpanus Sanctius cognomento Craſſus, (qui A. C. 967. diem obiit) Cordubam profectus eſt ut ab eo curaretur. Ejus abditas curationes, decem ſectionibus perſcriptas laudat Jo. Georgius Schenckius præf. exprimentorum exoticorum, qui partem illarum illuſtratam à ſe edere voluit.

Abdorrachman filius Abizenadæ, cujus librum de animalium proprietatibus laudat Bochartus T. I. hierozoici p. 836. & Georgius Hieron. Welſchius in ſylloge ſcriptorum Medicorum ineditorum. Vulgavit

gavit è Bibl. Mazariniana Abraham Ecchellensis Paris. 1647. cum notis.

Abdullah ben Ahmed ben Muhamed & Malequi Elasciah, notior nomine *Ibn Beithar* auctor operis *el moghni*, de medicamentis simplicibus, divisi capitibus decem & scripti Damasci, anno hegiræ 695. CHristi 1295. His alius scriptor anno hegiræ 919. CHristi 1513. alteram partem capitaque alia decem addidit. Utraque pars Arabice MS. in Bibl. Medicea Florentina. Vide Amœnitates literarias V. C. Joannis Georgii Schelhornii T. 3. p. 148. seq. ubi singulorum capitum argumenta.

Abdusius, Rasi lib. iij. Continentis c. ij. & iterum c. vj. ubi eum citat ex ipsius summa.

Abdus, vel *Abdux*, utrumque enim reperio apud eundem Rasim, ejusdem operis lib. 1. c. item 1. ubi eum citat ex lib. De memoria: & lib. 3. c. 7. ubi & ex summa ipsius, quod me in certam opinionem adducit, ut sit ille *Abdusius*, qui & ex eodem opere citatur. Ita Tiraquellus, cui plerique etiam alii Arabes Medici observati sunt.

Aben Amram sæculo IX. Medicæ artis laude inclytus, de quo Conringius introduct. in artem Medicam c. 3. §. 21. Vide infra, *Isaacus*.

Abenguefit, sive Albenguefit, utrunque enim reperio. Cujus librum habemus de facultatibus medicamentorum & ciborum, a Geraldo Cremonensi ex Arabico in Latinum conversum. Abenguefit autem vocatur Serapioni, Simplicium c. cxx.

Aben Mesebah, Serapioni, Simplicium c. cccxlj.

Aben Mesuai, eidem in eo opere sæpe citatus.

Abenniliel, Medicus Arabs.

Abenrust, vide, Averrois.

Abensina, infra in *Avicenna*.

Abenzoar clarus circa A. C. 1030. de quo consulendus Nic. Antonius T. 2. Bibl. veteris Hispanæ p. 233. seq.

Abhalfadhil, Serapioni tractatu vij. qui est de Antidotis c. xvij.

Abhomeron, sive *Abhumeron*, sive etiam *Abymeron*, dictus *Abynzoar*, sæpe citatus Averroi, extatque ejus liber in re medica, cujus est titulus *Theizir*.

Abiebilal Emisieh, Rasi lib. xj. Continentis, c. v.

Abidhuasim, Serapioni, Simplicium c. clxxxv.

Abigehfar, Rasi, Continentis lib. vj. c. ij.

Abima-

Abimater, Medicus Arabs, ut ſuperiores.
Abimbet Abdrazach, Serapioni, Simplicium cap. clxx.
Abinarax, Raſi lib. ij. Continentis, cap. ij.
Abimiraygi, ejuſdem operis lib. ij. c. item ij.
Abix, ſive *Habix* (utrumque etiam reperio) apud Serapionem in Simplicibus ſæpe, & in pandectis Matthæi Sylvatici.
Abizianus Syrus qui ſcripſit de pulſibus, apud Georgium Vallam lib. xx. c. iij. expetendorum & fugiendorum, & lib. j. Phyſicorum. In Bibl. Leidenſi, inter libros qui fuere V. C. Iſaaci Voſſii, exſtant uno folio τοῦ σοφωτάτου παρὰ μὲν ἰνδοῖς Ἀλῆ, παρὰ δὲ ἕλλησι Ἀβιζιανοῦ περὶ σφυγμῶν.
Ablabius in quem defunctum hoc Theoſebiæ Epigramma lib. 3. Anthologiæ p. 348. in quo Hippocrati confertur & Galeno.

Εἶδεν Ἀκεστορίη τρία πένθεα, κείρατο χαίτην
Πρῶτον ἐφ' Ἱπποκράτει, καὶ δεύτερον ἀμφὶ Γαληνῷ
Καὶ νῦν Ἀβλαβίου γοερῷ περὶ σήματι κεῖται,
Αἰδομένη μετ' κεῖνον ἐν ἀνθρώποισι φανῆναι.

Hoc eſt Vincentio Opſopoeo interprete:

Vidit tres luctus tonſis Medicina capillis
Hippocrate extincto & vitam linquente Galeno,
Nunc fata Ablabii lacrymis deplorat acerbis,
Poſt hunc in terris verita apparere ſuperſtes.

Valde incertum, idem ne ſit Ablabius cujus Gothica laudat Jornandes c. 4. 14. & 22. licet id Brodæo, viro doctiſſimo, perſuaſum eſſe video.

Aboali ſæpe citatus à Meſue. Vide infra, *Abuali*.
Abobanifa, vel ſine ſpiritu Aboanifa, nam utrumque reperio apud ipſum Serapionem, Simplicium, c. xlvij. lviij. & alibi ſæpe.
Abolonifius, Raſi lib. iij. Continentis, cap. vij.
Abonbaſen, Serapioni, Simplicium, cap. clxxxv.
Abraham Avem Hezre, cujus eſt libellus de Luminaribus & Criticis diebus.

Abraham Judæus, qui inter alia ejus opera vertit Hebraice quosdam libros Serapionis. Et is eſt, ut opinor, qui interdum citatur *Abraham* ſimpliciter Serapioni, Simplicium c. clxiij. interdum *Judaus* etiam ſimpliciter, vide *Judaus*.

Abraham de Balmis Hebræus clarus circa A. C. 1560. medicus quidem profeſſione, ſed qui multo plura opera ſcripſit in aliis artibus & ſcientiis, quam in medicina, quorum nomenclaturam reperies in Bibliotheca Conradi Geſneri, & accuratiorem in Venerandi noſtri atque eruditiſſimi Wolfii Bibl. Hebraica T. 1. p. 69. ſeq. Idem p. 202. Galeni librum de plantis ab hoc Abrahamo verſum memorat.

Abraham ben Salomo Cohen, de quo idem p. 102. librum ejus de febribus malignis memorans qui inter Codices Warnerianos MS. exſtat in Bibl. Leidenſi. Omitto juniores, ut *Abrahamum ben David Arie* ſive Leonem, Mutinenſem Roſche hoc eſt Medicum, de quo laudatus Wolfius T. 1. Bibl. Hebr. p. 36. ſeq. *Abraham Ferrar*, de quo p. 98. *Abraham ben Juda* CPolitanum Karæum circa A. C. 1520. de quo p. 59. & 102. *Abrahamum Nebemiam* Luſitanum ſæculo decimo ſexto exeunte clarum, de quo idem p. 92. *Abrahamum e porta Leonis*, Mantuanum de quo idem pag. 37. & 96. &c.

Abrucalis, Galeno lib. vj. Simplicium, ut ex Tiraquello etiam Heidenreichius. Sed apud Galenum non reperio.

Abuali Ibn David, el Miſri ſive Ægyptius. Ejus compendium ex opere Raſis de medicamentis MS. in Bibl. Medicea. Vide C. V. Jo. Georgii Schelhornii amœnitates litterarias T. 3. p. 208.

Abuambrum, ſive *Abuamanbrum*, niſi duo ſint, Serapioni Antidotorum cap. viij. in duobus locis, & iterum c. xvj.

Abubahar de quo Thomas Bartholinus p. 107. libri de Medicis Poëtis.

Abubeter, vide infra *Albubeter*.

Abubitker, & *Abubiker*, *Abubukir* Raſi lib. Continentis viij. cap. j & ij. in diverſis locis.

Abucbare Mugamet, vide *Albubeter*.

Abucbilel Huniſi, Raſi Continentis lib. vj. c. j. niſi ſit *Abicbilal*, de quo ſupra quod facile crediderim, præſertim quod in translationibus Arabum medicorum corrupta ſint frequentiſſime authorum nomina.

Abues,

Abues, Serapioni Simplicium tractatu vij. c. viij.

Abugeris & *Abugerig*, & *Abugerieb*, & *Abugerius*, & *Abugerigius*, & *Abugirigius*, & *Abugiurigius*, & *Abugeraeg* monachus aut nomine, aut ordine, Serapioni Simplicium c. cvij. Rasi lib. j. Continentis, c. iij. & iiij. & lib. iiij. c. j. & lib. vj. c. j. &. lib. x. c. j. & libro duodecimo cap. j. Non tamen in omnibus illis locis titulus ille Monachi ponitur, sed in multis. Infra *Albugerig*.

Abubabram, Serapioni, Antidotorum c. viij. & xviij. & forte est *Abuambram* de quo supra, vide infra *Albuabram*.

Abulfadhl ben al mohandes. Idem de quo mox, *Abul Maslat*.

Abul Maslat al Andaloufi sive Hispanus, defunctus anno hegiræ 529. (CHristi 1134.) centesimo undecimo post Ebn Sina sive Avicennam scripsit de medicamentis simplicibus, ut inter Arabes fecerunt etiam tum idem *Avicenna*, tum *Ebn Vahed*, *Ebn Samgiun*, *Mofikeddin* al Bagdadi, *Abulfedhl* ben al Mohandes sive filius Geometræ: *Racschideddin Abu Mansur Ebn Coburi*, defunctus A. hegiræ 639. (CHristi 1241) qui de eodem argumento scripsit jussu Regis Damasci & Hierosolymæ ad Moaddham ben al Adel, qui magni Saladini nepos fuit. Denique *Ebn Beithar*. Vide Herbelotum in voce *adviah al Mofredah*, & *Giamé*.

Abu Ali ben Massihi, Medicus Christianus de quo infra in *Massihi*.

Abu Ali ben Sina, vulgo *Avicenna*, de quo infra in *Avicenna*.

Abubeker ben al Bedr, Medicus veterinarius, cujus liber Hippiatricus Arabice MS. in Bibl. Regis Christianissimi n. 904. inscribitur: *Kamel al Sanatein*. Herbelot. p. 20.

Gregorius Abulfaragius ex Melitena Armeniæ: notus opere Chronico quod Arabice scripsit ab orbe condito usque ad A.C. 1284. & cum latina versione edidit Eduardus Pocockius, Oxon. 1663. 4. fuit filius Aaronis al Thabib sive Medici Malatiensis, idem artis Medicæ peritus, licet professione ipsum Medicum fuisse, quod à nonnullis traditum est, (*) minus constet. Vide Herbelotum Bibl. Oriental. p. 24. seq. Eusebium Renaudotum T. 2. liturgiar. Oriental. p. 469. seq. (**) & Josephum Simonium Assemanum T. 2. Bibl.

(*) Ut a præstantissimo Caveo in Hist. literar. scriptor. Ecclef. ad A. C. 1284. quem secutus fui in Bibl. antiquaria p. 179.

(**) Journal des Savans 1716. T. 2. p. 492. seq. Acta Erud. 1723. p. 13. seq.

Bibl. Orientalis Clementino Vaticanæ c. 41. qui Episcopum Tagritensem vocat T. 1. p. 30. & 57. ubi ejus horrei sive notarum in S. Scripturam meminit.

Aboulheim ex Murcia Hispaniæ, Mathematicus & Medicus quam artem Damasci cum laude exercuit. Vide Herbelotum p. 26.

Abouil-Miamen Mostbafa, Medicus inter Arabes celebris, defunctus Anno Hegiræ 1015 (CHristi 1606.) scripsit commentarium in librum physionomicum *Escharat val nadhair*. Herbelot. p. 26.

Abou-Ossaiba, ben Abi Ossaiba auctor historiæ Medicorum Arabum cujus titulum Herbelotus p. 31. annotat hunc: *Oiun al enba fi thabacat al athebba.* De Medicis Arabibus etiam *Ebn al Daiah* in *Akbar al athabba*, sive historia Medicorum id. p. 43. atque *Iman Bedreddin Mahmud, ebn Ahmed Alaini* defunctus anno Hegiræ 855. (CHristi 1451.) in *akd al giuman fi tarikh* sive opere XIX. diviso voluminibus, de vitis virorum illustrium. id. p. 42. Nec non *Tageddin Ali ben Alkhan*, Bagdadensis in *Akhbar al Odaba* sive historia eruditorum qui inter Musulmannos floruere usque ad annum Hegiræ 674. quinque voluminibur. *Iman Cassem ben Mohammed al Corthobi* sive Cordubensis defunctus anno Hegiræ 242. (CHristi 856) in *akhbar ab olama al Andelous* sive historia doctorum Andalusiorum sive Hispanorum: *Scheik Rakoviah al Shirazi*, defunctus anno Hegiræ 325. (CHristi 936.) in *akhbar al arefin* sive historia eruditorum: *Mardin* qui obiit anno Hegiræ 788. (CHristi 1386) & *Zeineddin Serigia Mohammed al Malathi*, qui ambo de viris tractarunt illustribus, & suo quisque operi titulum præfixit *akhbar al aian.* Præterea *Aboul Hassan Ali ben Angiubin al Bagdadi*, defunctus anno Hegiræ 674. (CHristi 1275.) in *akhbar al-Mossanefin* sive historia scriptorum Arabum, sex voluminibus.

Abou Sadek, Abdalrahman ben Abisadek, auctor commentariorum in Hippocratis aphorismos & Galenum de usu partim corporis humani. MS. in Bibl. Regis Christianissimi n. 949. Herbelot. p. 39.

Abou-Sahal al Massibi sive Christianus, qui Avicennam in arte Medica instituit: auctor *Centiloquii*, Arabice *Miat*.

Abou-Salem ex Melitene Armeniæ, Medicus Christianus de secta Jacobitarum, qui sibi ipsi necem conscivit cum excidisset gratia Aladini, Sultani Iconiensis, qui A.C. 1236. obiit. vide Herbelotum p. 39. & 83.

Abul-

Abulbaram Ibn Ennefis el Coraifci, five Coraifita cujus commentarius in Canonem Avicennæ MS. in Bibl. Medicea. Vide Amœnitates literarias T. 3. p. 200.

Abulbasam cujus meminit Thomas Bartholinus in Medicis Poëtis p. 107.

Abulkasen Abdurshaman, Ibn Ali ben Ahmed ben Abi Sadik Nifciaburenfis ex provincia Chocafanenfi, Commentarius in quæftiones Medicinales Hunaini, decem libris: & alius liber de Magia naturali MS. Arabice in Bibl. Medicea. Vide Amœnitates literar. T. 3. p. 193. & 205.

Abulucus, Avicennæ lib. v. in quo compofitiones Pharmacorum defcribit.

Abu Manfur el Hasen ben Nuh, el Camari, de morbis internis & externis libri duo, & tertius de febribus. MS. Arabice in Bibl. Medicea. Amœnitatt. literar. T. 3. p. 195.

Abu Merevan Ben Zoheri. Ejus liber de Medicamentis & diæta MS. in eadem Bibliotheca. id. p. 196.

Aburnius Valens, Galeno lib. Pharmacorum κατὰ γένη vij. T. 2. edit. Græcæ Bafil. p. 418. ubi femel vitiofe excufum Σαβέρνιος. Fuit & Jurifconfultus hujus nominis, cujus funt libri vij. Fidei commifforum.

Abufeid & *Abuzeid*, (utrumque enim reperio) apud Serapionem Antidotorum c. xvij.

Abbumeron vide fupra *Abbomeron*. Libri III. de re Medica, ex Arab. Latine. Venet. 1496.

Abynzoar, vide in eodem loco.

Acacius cujus medicamentum refert Galenus 7. κατὰ τόπους T. 2. Bafil. p. 267.

Acefias, qui caufam dedit illi proverbio Ἀκεσίας ἰάσατο, *Acefias medicatus eft*, de quo hæc vir Clariffimus Jo. Jacobus Baierus Medicus Altdorfinus celeberrimus in Adagiorum Medicinalium centuria Lipf. 1718. 4. p. 5. feq. Refert hoc adagium *Zenobius* †) commemorans, fuiffe *medi-„ cum imperitum, qui pedibus ægrum aliquem fanare volens, male curavit.„* Ejusdem quoq; mentionem faciunt *Diogenianus & Mich. Apoftolius*,„ omnes vero allegant *Ariftophanem*, quod is in Tetrametris fcripferit:„ Ἀκεσίας τὸν πρωκτὸν ἰάσατο; i. e. *Acefias podicem medicatus eft:* in-„ deque colligunt, virum fuiffe imperitum & infelicem medicum.„

D Ubi

†) Centur. I. proverb. 52. Diogenian. II. 3. Apoftol. II. 23.

"Ubi vero & qua ætate vixerit *Acesias* ille, parum liquet; nec "enim apud alios Autores antiquos, nomen ejus, quod sciam, oc-"currit, præter *Athenæum*, qui inter scriptores ὀψαρτυτικῶν, aut "qui artis condiendi præcepta tradiderunt, *Acesiam*, *Acestiumque* "quendam numerat; licet valde dubitem, an hic idem sit cum il-"lo quem indicat parœmia: quod si omnino hic esset, creden-"dum sane foret, meliorem coqvum aut conditorem, quam me-"dicum, se præstitisse *Acesiam*. Quamvis autem sine dubio nun-"quam non extiterunt multi similes *Acesiæ* medici, in Judæa ta-"men gente tales quondam præ cæteris abundasse, fidem facit ex-"emplo suo mulier αἱμοῤῥοοῦσα, de qua *Marcus* Evangel. V. 25. & "26. testatur, *quod multa fuerit perpessa à compluribus medicis, & "erogaverit omnia sua, nec quicqam profecerit, sed magis deterius "habuerit.* Ast enim vero sæpe satis inique culpa non succeden-"tis ex voto curationis in Medicum transfertur, quando vel ipsi-"us ægroti contumacia, vel adstantium negligentia, vel morbi "denique & causarum ejusdem potentia obsistunt. Merito hinc, "patrocinium innocentis artificis in se suscipiens *Ovidius* ita ce-"cinit:

Non est in Medico semper relevetur ut æger,
Interdum docta plus valet arte malum.

Fuit & Acesius quidam Novatianorum Episcopus Sozomeno I. 22. Gelasio in actis Concil. Nicæni II. 30. & Suidæ memoratus, qui Socrati lib. I. Acesilaus, ad quem vitæ austeritate se aliis præferentem Constant. M. θὲς ὦ Ἀκέσιε κλίμακα, καὶ μόνος ἀνάβαθι ἐς τὸν οὐρανόν. *Erigito tibi scalam Acesie, & ad cælum solus adscendito.* Omitto Acesæum, à quo proverbium τὴν Ἀκεσαίου σελήνην, *Acesæi lunam* memorat Apostolius XVIII. 46. in eos qui lente rem gerunt, ab Acesæo Nelei gubernatore ad lunam actiones suas differentem. Ἄκεσις emplastrum apud Galen. I. κατὰ γένη T. 2. p. 325.

Acestinus, apud Heliodorum Historiæ Æthiopicæ lib. iv. p. 171. si vera est ea historia. ὁ λεγόμενος Ἀκεστῖνος, (οἶσθα δέ που τὸν ἄνδρα) τῷ καρπῷ τὴν χεῖρα καὶ ἀκέσεως ἐμβαλὼν ἀνακρίνειν ἀπὸ τῆς ἀρτηρίας ἐῴκει τὸ πάθος &c. Acestius scriptor ὀψαρτυτικῶν. Athenæ XII. p. 516.

Achaasos

Achaasos Athenienfis Galeno, fi is eft, quod nunquam credidi, in lib. De medicinis expertis, qui Latine tantum exftat verfus ex Arabico T. ult. edit. Junt. pag. 111. *Ab Achaasos experimentatore* (Empirico) *Athenarum fumta medicina. Ab ifta nobilissimo Medico accepimus tres medicinas compofitas, quibus femper ufi fumus* &c.

Achalaemen vide infra *Alchalabamen.*

Achamas. vide Athamas.

Achilles unus celeberrimus è Græcorum Principibus, Homeri illuftratus ingenio, & poft mortem divinis affectus honoribus (*) Medicæ etiam artis laudem tulit, de qua juvat audire Tiraquellum lib. de nobilitate p. 267.

De Achille Vindicianus illo carmine ad Valentinianum Imp.„

Quod natum Phœbus docuit, quod Chiron Achillem,
Quod didicere olim Podalirius atque Machaon,
Præceptore fuo, &c.

Et ante eum Homerus libro λ. Iliados v. 831. qui & libro primo ejus-„ dem operis v. 56. feq. tradit eum caufam peftilentiæ Græcorum„ cognoviffe. Et de eo loquens Sidonius Apollinaris, Carmine „ ix. v. 131.„

Venatu, fidibus, palæftra & herbis
Sub Saturnigeno fene inftitutus.

Chironem enim *Saturnigenam* vocat, quod Saturno, & Philyra effet,„ genitus. Et Claudianus in Panegyrico de tertio confulatu Ho-„ norii, v. 60.

—— *Non ocius haufit Achilles*
Semiferi præcepta fenis, feu cufpidis artes,
Sive lyræ cantus, focias feu difceret herbas.

Cæterum is herbam Sideritem Achilleam, five Achillion à fe dictam„ invenit, qua vulneribus mederetur, quaque fanaffe Telephum„ dicitur, ut fcribit Diofcorides libro iv. cap. xxxiij. Plinius libro„ xxv. cap. v: & Apulejus de herbarum viribus cap. lxxxix. quam-„ vis idem Plinius lib. xxxiv. cap. xv. eum aliter fanaffe dicat. Et„ huc alludit Claudianus ad Adrianum, Epift. 1. 46.„

(*) Vide Apollodorum in periplo ponti Euxini, fub extrem, ubi de Infula Achillis.

Sanus Achilleis remeavit Telephus (*) herbis,
Cujus pertulerat vires, & sensit in uno
Letalem placidamque manum, medicina per hostem
Contigit, & pepulit (quos fecerat ipse) dolores.

"Vulnus autem illud Telephi immedicabile existimabatur. Ex quo Græ-"ci vulnera quæ multum malignitatis præferunt, sicut Chironia "ita πλέφεια τραύματα vocant, ut quæ Achillem medicum re-"quirere videantur, teste Paulo Ægineta, quo loco de ulceribus "agit, lib. scilicet jv. cap. xlvj. Telephii vulneris meminit & "Galenus libro secundo Therapeuticæ. Sed & ab eodem dicta "videri potest quædam hordei species, cui scilicet spica folio per-"quam proxima est, amplitudinis & crassitudinis majoris, ut quæ "Achilleis à Theophrasto, Achillejas ab Hippocrate sit cogno-"minata. Sunt autem qui Achillem ita dictum volunt, ἀπὸ τοῦ "ἄχος λύειν, id est, à solvendo dolore, quoniam is medicus fu-"erit: quanquam alii aliunde (**) deducunt. Julius autem Firmi-"cus, Astronomicon lib. iv. cap. x. scribit prudentissimum Achil-"lem, (**) quisquis is fuit, libros in astronomia scripsisse. Scio "autem Hyginum Fabularum cap. cj. tradidisse Achillem cum ab "eo peteretur, ut Telephum curaret, respondisse se artem me-"dicam non nosse, quo nomine reprehenditur à Raphaële Fa-bretto ad tabulam veterem Iliadis p. 358."

His accedant observata Caroli Drelincurtii Prof. Medici Leidensis ex raræ diligentiæ opusculo quod Lugd. Batavor. 1694. 4. edidit inscripsitque *Homericus Achilles Caroli Drelincurtii penicillo delineatus per convicia & laudes.* Ita autem ille pag. 87.

1. Achil-

(*) al. *Achillea hasta.*

(**) Vide Drelincurtii Achillem p. 4. seq. Salmasium ad Tertull. de pallio pag. 239. seq. Coteletium ad Clementina, homilia 6. cap. 14. Tom. 1. Patrum Apostolic. pag. 668.

(***) Hunc *Achillem* non illum Homeri sed *Tatium* intellige de cujus Isagoge in Aratum dixi lib. 3. c. 5. §. 23. Iste Achilles *Isidorianum* præceptorem suum laudat pag. 166. in Uranologio Petavii edit. Amst.

1. Achilles Medicinam à Chirone edoctus Iliad. A. v. 830. & 831. nec-non Iliad. Λ. num. 50. & Π. num. 36.

* *Stat:* Achill. V. ℣. 159. & 160. *Claudian.* III. Conf. Honor. ℣. 62. *Apollinar:* Carm. IX. pag. 332. & *Tzetzes* Chil. VII. num. 94. nec-non *Plut:* de Aud: Poët: pag. 26. & Sympos: Lib. V. Quæst. IV. pag. 678. atque Lib: de Music: pag. 1146. *Liban:* Progymn: pag. 71. *Theon Soph:* pag. 187. *Isac:* ad Lycophr: pag. 112. *Eustath:* ad Il. A. pag. 45. ℣. 19. & Λ. pag. 886. ℣. 50. atque Π. pag. 1077. ℣. 39. *Phavorinus* demum in Ἀχιλλεύς.,,

2. Qua sanavit Cleonymum pyἐten, idque in somnis † Tertull. de Anima, num. 46. pag. 347.

* Atque sic *Achillem*, perinde ac *Jäsida*, juvit,,

Scire potestates herbarum, usumque medendi.,,

Æn. XII. ℣. 392. & *Auson.* Epigr. XX. ℣. 7. pag. 9. Illis autem herbis *Achilles* purus putus fuit, non *Hercules* alter, sed *mulomedicus*, è Plutarch: Sympos: Lib. V. Quæst. IV. pag. 678. ℣. 1. & 6.,,

Valeat igitur *Achillea sua herba* tanquam *veterinarius.* Repetas autem *plantam* istam à *Dioscoride*, Lib. IV. Cap. XXXVI. pag. 257. atque *Plinio*, Lib. XX. Cap. V. pag. 625. nec-non à *Ruellio, Matthiolo, Pena, Lobelio, Dalechampio, Dodonæo,* & *Job: Bauhino*, quibus adde *Hesychium* in *Voce* Φίδνα, quæ me *ventosa* *, & *alata* ** *fugisset*, ni *gravem* illam *gravis* ille Scriptor, Gisb. Cuperus, *trabali clavo* ***, menti meæ *fixisset*.,,

* Iliad Δ. ℣. 355. & 363. ** Il. A. ℣. 201. & B. ℣. 7. & 109. *** *Cic:* V. in Verrem. num. XX.,,

† Sic Architectum Arcis Palladiæ, Mnesiclen, *Pericles* sanat, Minervæ monitu *per somnum.* Plutarch: in Pericle p. 160. Sic & Ptolemæum Lagi, militesque multos, radicula *per somnium visa*, Magnus Alexander persanavit. *Cic:* II. de Divin: num. 66. Diodor: Lib. XVII. pag. 570. *Strab:* Lib. XV. pag. 723. *Q. Curt:* Lib.,'

 IX.

"IX. Cap. VIII. num. 26. *Plut:* in Alex. pag. 668. *Justin:* Lib. "XII. Cap. X. num. 3. Et *Oros:* Lib. III. Cap. XIX. Sic denique "Vespasiano Serapis,' *per quietem*, ceu Medicus adstitit. *Sueton:* "in Vespas. num. 7.

"Videsis Alcestin ab *Hercule* ἰατρικῷ restitutam, in Amator: *Plut:* pag. "761. ex *Euripid:* Alceste ṽ. 858. & 1119. Eurypylum à *Patroclo* "sanatum, Il. Λ. ṽ. 847. & *Mithridatem* insuper φιλιατρεῦντα, in *Plut:* "Adulatore pag. 58.

"Imo ipsa *Dione* Venerem sanat; Il. E. ṽ. 417. *Latona* vero atque *Diana* "Æneam; Il. E. ṽ. 447. *Hecameda* demum Machaonem. Il. Ξ. ṽ. 6. "*Ce n'est donc pas d'aujourduy que tout le Monde se mesle d'être Mé-* "*decin.*

3. Atque Telephum, Mysorum Regem, Comtus Lib. IV. v. 152. 174. & Lib. VIII. v. 153.

"* Quem ipse sauciaverat, *Pindar:* Isthm. V. pag. 90. & VIII. pag. 142. "*Propert:* Lib. II. Eleg. I. ṽ. 66. *Ovid. Met.* XII. ṽ. 112. XIII. ṽ. 171. "*Amor.* II. El. IX. ṽ. 8. 1. de Rem: Am: ṽ. 48. Trist. I. El. ṽ. 100. 2. "El. I. ṽ. 20. 2. de Pont: El. II. ṽ. 26. *Senec:* Troad. Act. II. ṽ. 218. "Q. *Seren: Sammonic:* Cap. XLV. *Coint:* Lib. IV. ṽ. 152. & 176. "*Tzetz.* Chil. VI. num. 70. Telephus ergo *sensit in uno lethalem pla-* "*cidamque manum*, *Sanus* [enim] *Achillea remeavit Telephus hasta.* "Claudian: Epist. I. ṽ. 46. *Arte* scilicet *refectus Hæmonia.* Stat: "Sylv. IV. Lib. I. ṽ. 112. & *Eustath:* ad Il. A. pag. 45. ṽ. 38. & pag. "46. ṽ. 40. Id insinuant *Horatius* Ep. XVII. ṽ. 8. *Ælian:* Hist. Anim. "Lib. LVI. pag. 22. *Lucian:* ad calcem de morib: Phil. pag. 27. "& *Philostr:* Apoll. VI. Cap. XVIII. pag. 318.

" Ita *Dictys*, Lib. II. p. 28. *Hygin:* num. 101. *Strab:* Geogr. XIII. "p. 584. Plin. XXV. Cap. V. p. 625. & Lib. XXIV. Cap. XV. "p. 819. *Plutarch:* de Util. ex inimic: p. 89. *Philostr:* Her: p. 659. "& 663. *Liban:* Prog. pag. 72. & Declam: III. pag. 231. *Theon.* "Soph: pag. 188. *Suid: in* τηλεφ☉. & Cent. XIII. num. 47. *Isac:* "pag. 42. & 43. *Apostol.* Cent. XIII. num. 36. *Eustath:* in Il. A. "pag. 34. & Od. Λ. pag. 452. Quibus adnumero *Schol:* Aristoph: "in Nub: pag. 176.

Illius

Illius porro *Telephi* ulcerosi meminerunt *Galenus* T. IV. p. 47. & 194. *Paul:* „
Ægin. Lib. IV. pag. 69. Hic ideo mirari subit, *Gorrai*, alias flu- „
entissimi, *ariditatem*, super enim Telepho, *pumice siccior* est. De- „
fin: Med: pag. 628. „

4. Adjutoribus Machaone atque Podalirio. Dictys Lib. II. pag. 31. & Rhodom. Troic. v. 802.

* Qui præstitere *Multa manu Medica, Phœbique potentibus herbis. Æn.* XII. „ ṽ. 402. „

Achillas περισχιστής, id est, compunctor (*) Galeno Pharmacorum localium lib. vij. c. v. T. 2. p. 269.

Qui *Achillas Secundilo.* est Tiraquello, ex Galeno lib. Pharmacorum κατὰ γένη lib. vij. in Græco T. 2. edit. Basil. p. 410. & 419. est Ἀκιλία Σεκυνδίλη.

Achillas simpliciter, sive unus ex illis, sive alius, eidem Galeno ejusdem postremi operis lib. v. T. 2. pag. 388. & Aëtio Tetrab. iv. Ser. iij. cap. xiv.

Achildes an *Achilles* libro de venenis, citatur à Vincentio Bellovacensi speculi natural. xx. 68.

Achilles Bassarus, Velcurianus recentioris ætatis, cujus extat libellus prognosticus, & alia quædam.

Achilles Pirminius Gassarus denatus Augustæ Vindel. Ao. 1577. ætat. 72. de cujus scriptis Medicis Jo. Georgius Schenckius in Bibl. Medica & Georg. Abraham Mercklinus in Lindenio renovato.

Achim apud Serapionem, Simplicium cap. ccxc. vide Hachim.

Achmeth Habramii filius, cujus extant vij. libri Græca lingua, quorum titulus est, Peregrinantium viatica. Ita Tiraquellus.

Acholius Aetio citatus, inter Medicos principes H. Stephani p. 413.

Achromos fœmina cujus dysentericam potionem memorat Hippocrates VII. epidemion, extrem.

Acostror Galeno, aut quisquis is est, in medicinis expertis, Latine tantum editis Tomo ult. edit. Junt. p. 109.

Acmbastus, Rasi lib. Continentis v. cap. iij.

Acrisius, Gariopontto in lib. de febribus cap. vij.

Acron

(*) Tiraquellus reddit *aurigam.* Sed puto intelligi eum qui scarificationem cucurbitationem (schröpfen) venæque sectionem exercet.

Acron Xenonis F. modo à patria Agrigentinus, modo quod Athenis ἐσοφίσευσεν, hoc eſt artem ſuam exercuit, Athenienſis dicitur, vixit temporibus Empedoclis, hoc eſt ante Hippocratem, circa Olymp. LXXX. Empiricæ Medicinæ ſignifer fuiſſe traditur, unde Plinius XXIX. 1. *Alia*, inquit, *factio ab experimentis ſe cognominans Empiricen cœpit in Sicilia, ab Acrone Agrigentino, Empedoclis Phyſici auctoritate commendato.* Galenus in Iſagoge T. 4. edit. Baſil. pag. 372. ut ab antiquitate auctoritatem ſibi conciliarent, Empiricos ad Acronem veluti auctorem provocaſſe teſtatur. Τῆς δὲ ἐμπειρικῆς προέστησεν Φιλῖνος Κῶος, (*) ὁ πρῶτος αὐτὴν ἀποτεμνόμενος ἀπὸ τῆς λογικῆς αἱρέσεως, τὰς ἀφορμὰς λαβὼν παρὰ Ἡροφίλου, οὗ καὶ ἀκουστὴς ἐγένετο. Θέλοντες δὲ ἀπαρχαΐζειν ἑαυτῶν τὴν αἵρεσιν, ἵνα ᾖ πρεσβυτέρα τῆς λογικῆς (ἧς αἱρεσιάρχης Ἱπποκράτης ὁ Κῷος προέστησεν) ἌΚΡΩΝΑ τὸν Ἀκραγαντῖνον φασὶν ἄρξασθαι αὐτῆς. Μετὰ Φιλῖνον ἐγένετο Σεραπίων Ἀλεξανδρεὺς, εἶτα Ἀπολλώνιοι δύο, πατήρ τε καὶ υἱὸς Ἀντιοχεῖς, μεθ' οὓς Μηνόδοτος, καὶ Σέξτος οἳ καὶ ἀκριβῶς ἐκράτυναν αὐτήν. Peſtilentia laborantibus Athenis purgato per accenſos ignes Aëre levamen, ac medelam attuliſſe narrat Plutarchus lib. de Iſide & Oſiride p. 383. Ἄκρωνα γοῦν τὸν ἰατρὸν ἐν Ἀθήναις ὑπὸ τὸν μέγαν λοιμὸν εὐδοκιμῆσαι λέγουσιν, πῦρ κελεύοντα παρακαίειν τοῖς νοσοῦσιν, ὤνησε γὰρ οὐκ ὀλίγους. Idem referunt Aëtius tetrabibli 1. lib. 1. c. 94. & Paulus Ægineta lib. 2. c. 35. & ab Acrone didiciſſe Hippocratem notat Hieron. Mercurialis lib. 2. Var. Lect. cap. 18. & Voſſius lib. de philoſophia p. 84. Scriptum ejus Suidas commemorat, compoſitum utpote ab Siculo homine Dorica dialecto: ἔγραψε περὶ ἰατρικῆς Δωρίδι διαλέκτῳ, περὶ τροφῆς ὑγιεινῶν βιβλίον ἕν. *Scripſit de arte Medica, dialecto Dorica, de ſalubri victus ratione librum unum.* Addit Acronem fuiſſe unum ex illis qui ventos quoſdam notaverunt. ἔστι δὲ καὶ οὗτος τῶν τινα πνεύματα σημειωσαμένων, quod refero ad ventos illos peſtilentes, à quorum curatione Empedocles Acronis æmulus dictus eſt κωλυσανέμας teſte Laërtio VIII. 60. Idem Laërtius VIII. 65. narrat Acronem paterno

(*) Confer Danielem Clericum V. C. in Hiſtoria Medicinæ, Gallice edita lib. 2. p. 342. ſeq.

terno monumento construendo locum à Senatu Agrigentino petiisse διὰ τὴν ἐν τοῖς ἰατροῖς ἀκρότητα, quod inter Medicos primas ferret: sed restitisse ipsi Empedoclem, atque inter alios περὶ ἰσότητος sermones quibus se illo nihil inferiorem esse contendebat, dixisse per ludibrium, incidendum scilicet illi monumento hoc ἐλεγεῖον sive distichon, quod respicit etiam Plinius, velut serio ab Empedocle profectum interpretatus, & ex Laërtio referunt Hesychius Illustris, Suidas & ad Odysseæ ί. Eustathius p. 1634.

Ἄκρον ἰατρὸν Ἄκρων' Ἀκραγαντῖνον πατρὸς ἄκρου
Κρύπτει κρημνὸς ἄκρος πατρίδος ἀκροτάτης.

Posteriorem versum alii ita citant, & ad Simonidem referunt:

Ἀκροτάτης κορυφῆς τύμβος ἄκρος κατέχει.

Epigramma hoc propter allusionem ad nomen Græcum Acronis & Agrigenti reddi Latine nisi frigide vix potest. Acroneos video memorari in Galeno T. 2. edit. Parisiensis p. 340. Recentiori ætate claruit Joannes Acronius Frisius qui Mathesin & Medicinam docuit Basileæ diemque obiit A. 1563. de cujus scriptis Valerius Andreas in Bibl. Belgica & in Athenis Belgicis Franciscus Sueertius. De Acrone veteri Grammatico dicere me memini in Bibl. Latina. De Acrone sive Acronte Duce Cænino à quo spolia opima tulit Romulus, vide quæ viri docti ad Propertium IV. 10.

Actides Chius ὀψαρτυτικῶν scriptor, memoratus Athenæo lib. XIV. p. 662.

Theodorus Actuarius apud Nicolaum Myrepsum Sect. XXXVI. 138. qui etiam Theodorus Magister XXXVI. 104.

Alius *Actuarius*, Joannes, Zachariæ F. circa A. C. 1300. cujus libri de urinis exstant, de quo dixi Volum. XII. p. 635. seq.

Acumenus, cujus meminit Plato in Phædro & Protagora, & Xenophon libro tertio de factis & dictis Socratis. Mentio hujus quoque in Epistolis Socraticorum, decima quarta ad Xenophontem pag. 31. οὕτως οἱ ἐπαγγελλόμενοι οὐδὲν πράττειν, Ἀκούμενον τὸν μαθόντα τὰ ἰατρικά, καὶ τὰ Μουσικὰ Δάμονά τε καὶ Κόννον τὸν Μητροβίου. Confer Leonem Allatium in notis p. 185.

Adamum primum humani generis parentem Hebræi medicinam divino Numine adeptum ferunt, ut notavit Marsilius Ficinus Orat. de laudibus Medicinæ, quæ libro quarto Epistolarum ejus T. I. Opp. p. 735. inserta legitur. De libris Chymicis qui ad Adamum auctorem referuntur & de inventione artium, sicut aliarum, ita etiam Medicæ quam illi veteres quidam tribuerunt, dixi in Codice pseudepigrapho Veteris Testamenti.

Adamatus Salernitanus, memoratus Alberto Cranzio in Metropoli.

Adamantius, aut ut alii vocant, ***Adamantus*** Sophista, qui libros Physiognomicorum Græce scripsit ad Constantinum sive Constantium potius qui Placidii uxorem duxit. Vide quæ de hoc scriptore dixi lib. 3. cap. 6. §. 38. p. 171. Citatur ab Aetio Tetrab. I. Ser. III. cap. clxiii. & Tetrab. II. Ser. IV. cap. xxvii. & xxxi. & Tetrab. IV. Ser. III. cap. VI. & ex aliis libellis.

Adamasca & ***Adamascus***, Serapioni Simplicium cap. lxxxi. & ccccxv.

Adelardus Anglus philosophus idem & medicus qui scripsit Quæstionum naturalium lib. I. & in re medica lib. plurimos, vixitque sub Henrico rege Anglorum I. an. D. 1130. Hujus meminit Balæus in illustribus scriptoribus majoris Britanniæ.

Adeli scriptor Arabs antidotarii, & libri de medicamentis compositis. Herbelot. p. 56.

Adrianus Imperator, medendi scientia excelluit, ut testis est Aurelius Victor in Epitome. Et est collyrium utile ad plurima, ab eo inventum, ut tradit Aetius Tetrabibli lib. II. Ser. III. cap. cxiii. & præterea antidotum ab eodem compositum, & Hadrianum vocatum descripserunt idem Aetius Tetrab. IV. Ser. I. cap. CVIII. Nicolaus Salernitanus, & Nicolaus à Villa nova in suo uterque Antidotario. Quanquam Marcellus Burdegalensis lib. Medicamentorum cap. xx. quo describit illud antidotum Hadriani, dicit quod eo utebatur Augustus Cæsar, ut hinc possis intelligere Hadrianum, qui longo post Augustum tempore imperavit, id non confecisse, nisi & ipse de eodem Hadriano intelligat, nam & is Augustus, ut plerique Imperatorum dictus est. *Hæc Tiraquellus.*

Ægialeus archiater Epiphan. T. I. p. 627. Acta Archelai cum Manete p. 23.

Ægidius Monachus Benedictinus clarus sæculo duodecimo, qui latinis versibus scripsit librum ***de urinis*** & alterum ***de pulsibus***, de quibus non repetam quæ dixi in Biblioth. Latina. Ejusdem libros quatuor, itidem

dem hexametris ſcriptos *de laudibus & virtutibus compoſitorum medicamentorum*, primus edidit vir ingenio & eruditione clariſſimus Polycarpus Leyſerus in hiſtoria poëtarum medii ævi pag. 502-692. Halæ Sax. 1721. 8. qui hos non diverſos eſſe putat ab opere *de antidotis* quod huic Ægidio ab aliis tribuitur. Meminit ſcriptoris hujus Ægidius alter ætate ei ſuppar Pariſienſis in Carolino:

Nominis ille mei celeberrimus arte medendi
Cum ſit & hic (*) *ortus, cujus facundia grata eſt*
Et nunquam laudanda ſatis, nec in agmine vatum
Nominis extremos ſortiri debet honores.

De hoc & aliis Ægidiis centum & quadraginta amplius, Rev. Ægidius Hochmuth in ſingulari libello edito Witebergæ 1725. 8.

Ægimius, Velienſis, Ἡλιαῖος Galeno lib. IV. de Differentiis febrium, ubi dicit eum ſcripſiſſe *de Palpitationibus.* περὶ παλμῶν T. 3. edit. Baſil. p. 8. 44. 49. ubi Ἠλεῖος legitur, Eleus. Ægimii Heliæi, & Hegeſippi atque Metrobii πλακουντοποιητικὰ laudat ex Callimacho Athenæus lib. XIV. p. 643.

Ægle, Hygia, Panacea, Jaſo, quatuor Æſculapii filiæ artis medendi peritæ, Αἴγλη, Ἰασώ, Πανάκεια, Ὑγεία, quarum mentio apud Plinium XXXV. 11. & Scholiaſten Ariſtophanis ad Plutum v. 701. Plura de his Joannes Henricus Meibomius Commentario in jus jurandum Hippocratis capite ſexto p. 53. ſeq.

Ægyptius quispiam ſic ſimpliciter citatus Galeno in lib. Pharmac. localium IV. cap. VII. & Aetio Tetrab. II. Ser. II. cap. LXVIII.

Ælianus Meccius Μέκκιος ſenior è præceptoribus Galeni ὁ πρεσβύτατος τῶν ἐμῶν διδασκάλων Gal. lib. de theriaca ad Pamphilianum T. 2. p. 470. Alii leg. *Æmilianus.* Æliani muſculorum anatomen in pretio habitam ſcribit idem Galenus proœmio libri de muſculorum diſſectione ad tirones qui Latine tantum ex Auguſt. Galaldini verſione prodiit T. 1. edit. Junt. p. 44. Ibidem refert Ælianum libro quo veluti compendium voluminum anatomicorum à patre ipſius conſcriptorum fecerat, ſimul ex ſuo ingenio diſſectionem muſculorum adjeciſſe.

Ælius Cajus, Galeno in lib. II. Antidotorum, T. 2. p. 441. vide Cajus.

(*) Pariſiis.

Ælius Gallus, eidem, Antidotorum lib. II. & κτ̃ τόπυς, lib. III. cap. I. & lib. IV. cap. VII. T. 2. p. 218. 259. 267. 276. 286. 303. 330. 343.

Ælius Promotus Alexandrinus Græcus medicinæ ſcriptor, quem ferunt extare in Italia. Αἰλίυ Προμώτυ ἰατρικὰ, φυσικὰ καὶ ἀντιπαθητικὰ quædam MSS. Leidæ inter libros Voſſianos. Ex ejus libro περὶ ἰοβόλων καὶ δηλητηρίων φαρμάκων qui MS. exſtat Romæ in Bibl. Vaticana, quædam affert Hieronymus Mercurialis III. 4. Var. lect. Plura etiam lib. 2. de venenis.

Ælius ſimpliciter, vel illorum unus aut alius, Galen. κτ̃ τόπυς lib. IV. c. VI.

Æmilianus, vide ſupra in Æliano.

Æmilius Macer, ſub cujus nomine hodie circumfertur carmen *de viribus herbarum*, Virgilio ſuppar & Tibullo, ſcripſerat non modo *de herbis* ſed etiam *de avibus*: quæ ejus ſcripta diu eſt quod interciderunt, ut in Bibl. Latina dicere me memini. Sed juvat de illo hic apponere obſervata elegantiſſimi Brockhuſii è notis ad Tibulli II. 6.

"CASTRA MACER SEQUITUR] Statius Achilles hæc de Pompejo Macro, "Theophanis Mytilenæi filio, intelligenda docet; cujus Macri curæ Bi-"bliothecas ordinandas delegavit Auguſtus, auctore Suetonio Jul. C. "56. Paria ante Statium tradiderat Jo. Baptiſta Pius Annot. poſter. C. "184. Quem miror ſecutum fuiſſe virum raræ cujusdam diligentiæ Jo. "Glandorpium in Onomaſtico. Nituntur omnes teſtimonio Naſonis, "Amor. L. 2. Eleg. 18.

Carmen ad imum dum tu producis Achillen,
Primaque juratis induis arma viris;
Nos, Macer, ignava Veneris ceſſamus in umbra.

"itemque L. 2. Pontic. Epiſt. 10. v. 13.

Tu canis æterno quidquid reſtabat Homero,
Ne careant ſumma Troica bella manu.

"Itaque poëtam fuiſſe, & ſcripſiſſe Paralipomena Homeri, ipſi confiten-"tur. Sed de Pompejo Macro tale nihil prodidit veterum ſcriptorum "quisquam. Æmilium vero Marcum, Veronenſem, multi nominis poë-"tam fuiſſe ſcimus, Virgilio atque Albio noſtro ferme æqualem. Ser-"vius ad Eclog. 5. MENALCAS *Virgilius hic intelligitur, qui obitum fra-*"*tris ſui Flacci deflet; vel, ut alii volunt, interfectionem Cæſaris.* MO-

PSUS

PSUS *vero Æmilius Macer, Veronensis, poëta, amicus Virgilii.* Certe ma-„ jorem natu fuisse Ovidio, ipse Ovidius testatur Lib. 4. Trist. Eleg. 10.„ v. 42. „

Sæpe suas Volucres legit mihi, grandior ævo,
Quæque necet Serpens, quæ juvet Herba, Macer.

Atque etiam hoc Macro ductore & quasi adolescentiæ custode Asiam,„ se perlustrasse ac Siciliam commemorat L. 2: Pontic. Epist. 10. v. 21. „

Te duce magnificas Asiæ perspeximus urbes:
Trinacris est oculis te duce nota meis.

Ex loco Peligni vatis priore colligere est argumenta librorum Æmilii„ Macri. Scripsit enim *Ornithogoniam*: cujus e volumine secundo hæc„ verba, *Cum laude excellet omnes*, citat Diomedes Grammaticus Lib. 1.„ p. 371. ostendens Macrum *excellére* dixisse, qvum alii omnes dicant *ex-*„ *cellere.* Ex eodem, ni fallor, opere Charisius Lib. 1. p. 108. „

Auxilium sacra venient cultoribus ibes.

itemque istud, „

altis ex urbibus ibes.

Plinius autem, in catalogo auctorum, unde se profecisse testatur, L. 10.„ qui de avibus agit, Macrum etiam nominavit. Binos ex illo opere ver-„ siculos servavit nobis Isidorus L. 12. Orig. C. 7. OLORES *autem La-*„ *tinum nomen est: nam Græce* CYCNI *dicuntur. Nautæ vero sibi hanc bo-*„ *nam prognosiam facere dicunt: sicut ait Æmilius:*„

Cygnus in auspiciis semper lætissimus ales.
Hunc optant nautæ, quia se non mergit in undas.

Corruptus est Nonius in voce *Profecta*, ut quidem nunc editum habe-„ mus: *Profecta, exta quæ aris dantur ex fibris pecudum dissecta, sunt gene-*„ *ris neutri. Licinius Macer in Ornithogonia:*„

Vulcani tosta vapore
Cum vigris profecta ferunt.

Est enim scribendum *Æmilius Macer.* Seqvuntur apud Nasonem *Macri*„ *Theriaca.* E quorum libro quinto hæc sunt, *longo resonantia sibila collo,*„ apud

"apud Charisium Lib. 1. pag. 61. Isidorus duos versus habet, libro non "nominato, Lib. 12. Orig. C. 4. *Hic* (chelydros) *per aquam labitur, ter-"ram fumare facit. quem sic Macer describit:*

Seu terga exspirant spumantia virus,
Seu terram fumat, qua tater labitur anguis.

"Sed quid est *terram fumat?* an, fumantem facit? Puto, *terram infu-"mat.* h. e. exsiccat ad pestilentem suum ardorem. Tum *opus de Herbis.* "quod laudat Dionysius ille, quem ab librorum argumento vulgus *Ca-"tonem* vocat, præfat. Lib. 2.

Quod si mage nosse laboras
Herbarum vires; Macer has tibi carmine dicet,
Corporis ut cunctos possis depellere morbos.

"Huc, arbitror, pertinuerunt ista Charisio laudata Lib. 1. *fluviorum mar-"gine summa*, pag. 49. *Inter præteritas numerabitur ocymus herbas*, pag. 55. "*quales seges intubus herbas*, p. 78. *saucia naris*, p. 82. Scripsisse & *Theo-"goniam* tradit Nonius Marcellus, his verbis: *Picumnus & avis est Mar-"ti dicata, quam picum, vel picam vocant, & Deus, qui sacris Romanis ad-"hibetur. Æmilius Macer in Theogoniæ libro primo:*

Et nunc agrestis inter Picumnus habetur.

"Sed viri docti hic *Ornithoganiæ* reponunt: id quod mihi admodum pro-"babile videtur. Denique & hæc laudat Diomedes L. 1. p. 366. *Negli-"go, neglexi. Sed Æmilius Macer, Omnium nostrum negligerit auctoritatem.* "*quod analogiæ propius, quia &* legerit *dicimus.* Unde habuerit, non dicit. "At Priscianus Lib. 10. p. 895. hæc eadem verba proferens, nominat sex-"tum decimum Annalium librum. Quod quale sit, disputat noster Vos-"sius Libr. 1. de Histor. Latin. C. 16. Præterea & de Apibus aliquid in "literas misisse, nescio an ex Servio colligere liceat, in L. 1. Æn. v. 439. "FUCOS] *Secundum Plinium, apium multa sunt genera. Proprie tamen "apes dicuntur de bobus ortæ: fuci, de equis: crabrones, de mulis: vespæ, de "asinis. Fucus autem, secundum Æmilium Macrum, major ape, crabrone mi-"nor.* Certe Plinius in Catalogo scriptorum libri undecimi, quo libro "apum naturam considerat, posuit quoque Æmilium Macrum. Brevi "eum elogio mactavit Politianus, Nutric. v. 484. de Verona loquens, "& de Catullo:

Nec-

Nonnibil Æmilium tamen hæc quoque jactat alumnum
Texentem tenui Macrum subtegmina filo:
Dum Volucres numeris, dum Gramina pingit, & Angues.

Videlicet hæc Quintiliani fide dicuntur Lib. 10. Instit. Orat. C. 1. qui„ Lucretium ac Macrum *in sua quemque materia elegantes* vocat, sed *alte-„ rum humilem, alterum difficilem.* Super quo judicio videri debet Bar-„ thius L. 43. Adversar. C. 2. Utinam hodie de Macro & nobis arbitrari lice-„ ret! Sed omnia viri clarissimi scripta funditus interierunt. Utinam„ saltem Iliaca exstarent, quæ tanti fecit Naso, ut ab his libris honorifi-„ cum dederit auctori cognomentum L. 4. Pontic. Epist. 16. v. 6.„

Cum foret & Marsus, magnique Rabirius oris,
Iliacusque Macer, sidereusque Pedo.

Obiit autem Macer in Asia, quo tempore Augustus nepotes suos Ca-„ jum & Lucium Agrippas adoptavit. Auctor Hieronymus in Chronico„ Eusebiano. Id factum est A. V. DCCXXXVII. C. Furnio, C. Junio,„ Silano Coss. Circumfertur hodie libellus sub Macri nomine *de Viribus„ Herbarum*; quem miror pro genuino fœtu hujus Æmilii Veronensis ha-„ buisse virum doctissimum Thomam Bartholinum in Dissertatione elegan-„ te de Medicis Poëtis, præsertim qvum de illo fuco jam olim monuerit vir clarissimus Lilius Gyraldus Dial. 4. de Hist. Poët. Non paullo ve-„ rius pronuntiavit J. C. Scaliger L. 6. Poët. C. 4. Macrum eum, cujus„ opus in manibus habemus, neque poëtam fuisse, neque bonum medi-„ cum, neque sincerum versificatorem. Sed audiamus Gaudentium Me-„ rulam L. 1. de Antiqvitat. Gallor. Cisalpinor. C. 11. p. 279. Italiæ Illu-„ stratæ: *Hanc urbem* (Veronam) *tres maxime viri illustrarunt: Catullus„ scilicet, a quo & Julius Cæsar proscissus est: Vitruvius per tempora Divi Au-„ gusti, architecturæ scriptor: & Æmilius Macer, qui de herbarum virtute ele-„ gantissime scripsit. Sed hic libellus, qui sub Macri nomine circumfertur, non„ hujus est, sed Odonis cujusdam medici, ut ipse vidi in codice quodam anti-„ quissimo. Verum ut gratior exiret in lucem, Macri titulo inscriptus est.„*

Æneas Galeno citatus, Pharmacorum κατὰ γένη lib. VII. & κατὰ τόπους lib. II. cap. II. T. 2. p. 185. seq. ex quo potes colligere illum fuisse ejus amicum & sodalem.

Æneas, qui Græce scripsit de pulsibus & urinis, quem Latinum fecit Pla-

to

to Tyburtinus, & Ponticus Virunius. Æneas Philosophus ad quem S. Nili Epist. II. 280. edit. Allatii.

Ærmesus, & *Ærmasios* & *Armasios*, sive *Armasius*, hæc enim omnia nomina legimus apud Serapionem Simplicium cap. lxxxi. & cxliii. & ccxx. & ccxxix.

Æscheron, sive *Æschrion*, sive item *Æschron* Empiricus, & unus è præceptoribus Galeni, cujus ipse meminit lib. xi. Simplicium medicamentorum, quo in loco de cancris loquitur, & nisi id Galenus dixisset, putassem eum fuisse Æscheronem, (sed is antiquior) quem Varro annumerat inter scriptores rei rusticæ. Æschrion hic de agricultura sæpe à Plinio laudatus.

Æschines Atheniensis non ille quidem orator, sed alter Medicus Plinio citatus lib. xxviii. cap. iv. & alibi.

Æsculapius Apollinis filius inter inventores medicinæ celebratus, de quo præter Tiraquellum de Nobilitate p. 239. sqq. & 260. Jo. Henricus Meibomius in Commentario ad jusjurandum Hippocratis capite quinto, & quos laudavi lib. i. hujus Bibl. cap. viii. ubi de libris sub Asclepii nomine editis.

Aëtius Abidenus, aut ut alii rectius, Amidenus, qui Juliani temporibus junior medicorum ante se dicta conjunxit, libris xvi. quos ipse distinxisse videtur in Tetrabilos, id est, Quaterniones iv. quorum quilibet iv. Sermones sive libros continet. De hoc Aëtio & ejus scriptis atque editionibus dixi Volum. viii. p. 318. seq. Ejus libri tertii caput 164. de significationibus stellarum Græce & Latine cum Cornarii versione exhibet Petavius in Uranologio p. 216. edit. Amst.

Aëtius Sicanius, ex cujus & aliorum libris excerptus est liber de atra bile, qui Galeno adscribitur.

Afcasbi Herbelot. p. 64. b. *Agiaib.* p. 69. b.

Afranius, Petro Aponensi in additionibus Mesue, quo loco differit de ægritudinibus splenis.

Africana, citata à Marcello Burdegalensi Empirico c. 29.

Agameda, Augiæ Epeiorum Regis, uxor Mulii Iliad. λ. 740.

Ἣ τόσα φάρμακα ἤδη, ὅσα τρέφει εὐρεῖα χθών.

Agapetus Paulo Æginetæ citatus lib. iii. c. lxxvii. c. xi, & Alexandro Tralliano lib. xi.

Agapius

Agapius Alexandrinus, qui in medicina Commentarios edidit, Byzantiique ludum aperuit magna doctrinæ ſuæ fama, atque ingenii ſolertia: unde gloriam ex ea arte, opesque ingentes comparavit. Refert Damaſcius apud Photium Cod. 232. & ex eo Suidas. In Georgii Schenckii Bibl. Medica legas eundem Suidam teſtari quod Ælii Promoti ſcripta Agapius illuſtraverit. Sed hoc apud Suidam non reperio.

Agargeus, Galeno, aut cui vis, in lib. de medicinis expertis.

Agariſius Raſi lib. XI. Continentis c. I.

Claudius Agathemerus cujus hoc epitaphium apponere juvat ex marmoribus Oxonienſibus p. 77.

Κλαύδιος ἰητὴρ Ἀγαθήμερος ἐνθάδε κεῖμαι
Παντοίης δεδαὼς κραιπνὸν ἄκεσμα νόσου.
Ξυνὸν τοῦτο δέ μοι καὶ Μυρτάλῃ εἶσα συνεύνῳ
Μνῆμα. Μετ᾽ εὐσεβέων δ᾽ ἐσμὲν ἐν Ἠλυσίῳ.

Claudius Agathemerus medicus hic jaceo,
Omnigeni qui cognoveram præſentiſſimum remedium morbi.
Commune hoc mihi eſt & æque Myrtalæ conjugi
Monumentum; cum Piis autem nos ſumus in Elyſio.

Agathinus ſæpe Galeno citatus lib. v. Pharm. κτ̃ γένη, & lib. II. De differentiis febrium. T. 3. p. 13. 333. 334. 335. 471. T. 4. pag. 3. & Cœlio Aureliano lib. Oxeon II. c. x. & lib. III. cap. XVI. ex lib. *de Helleboro.* Scripſit & libros *de pulſibus*, quos citat Galenus T. 3. p. 24. 49. ſeq. 79. ſeq. *lib. de Semitertiana*, idem Galen. in Commentariis lib. I. Epidemion Hippocratis. Fuit pneumaticæ addictus ſectæ. Galen. T. 3. p. 50. Athenæi Attalenſis ſectator, idem T. 3. p. 55. præceptor *Archigenis*, ejus qui Trajani temporibus claruit ut videre licet ex Aëtio Tetrab. I. Ser. III. c. clxxII. & Suida in Ἀρχιγένης.

Agathus ſive *Agathius* καθηγέτης h. e. præceptor Galeni, T. 2. pag. 267. 304. Medicamentorum ſecundum locos lib. IX. cap. V. & alibi.

Agathocles Atracius quem de piſcibus ſcripſiſſe, ſoluta oratione Suidas memorat.

Agathocles Chius de agricultura, quem laudant Varro, Columella, Plinius. Incertum idemne Agathocles Plinio lib. XXII. cap. item XXII. & Galeno Pharmacorum ſecundum genus lib. v. & quem ἐν τῷ περὶ διαίτης laudat ſcholiaſtes Nicandri ad theriac. Et hujus aut alterius ejusdem nominis meminit Lucianus in Cataplo. De Agathocle Mileſio & Babylonio Voſſius in Hiſtor. Græcis pag. 316. ſeq. & Meurſius in Bibl. Græca T. x. theſauri Gronov.

Agazo Athenienſis, quem fuiſſe magnum experimentatorem dicit Petrus Aponenſis, in additionibus Meſuæ, quo loco tractat de ægritudinibus epatis. Et hic forte eſt quem ſimpliciter vocant Experimentatorem idem Aponenſis in illo cap. & Simon Januenſis.

Agberi Medicus Arabs auctor libri de medicamentis compoſitis, nehaiat al edrak. Herbelot. Bibl. Oriental. p. 50.

Aggregator, ita dicitur Serapion nec non Abenguefit, quod velut in unum aggregavere in uſus hominum quæ alii ante ipſos de viribus ſimplicum tradiderunt.

Agis ſcriptor ὀψαρτυτικῶν ſive de parandis opſoniis laudatus ab Athenæo XII. p. 516. ubi de eodem argumento (ut apud Latinos fecit Apicius) tractaſſe teſtatur *Aceſiam, Aceſtium, Archytam, Critonem, Dioclem, Dionyſium, Epænetum, Eraſiſtratum, Euthydemum, Glaucum Locrenſem, Hegeſippum, Heraclidas* duos, *Mithæcum, Phileſtionem, Stephanumque.*

Agnodice Hierophili diſcpula, obſtetrix prima Athenis, cum antea viri hoc munere fungerentur. Hyginus Fab. 274. *Antiqui obſtetrices non habuerunt,* (*) *unde mulieres verecundia ductæ interierant. Nam Athenienſes caverant, ne quis ſervus aut fœmina artem medicinam diſceret. Agnodice* (**) *quædam puella virgo concupivit medicinam diſcere,*

(*) Viris ſcil. munere obſtetricum fungentibus. Conf. Bælii Lex. in *Hierophyle* & *Tiburiens.* Mentio viri ἰατρείνης τόπον ἐπέχοντος etiam in Palladii Lauſiaca p. 158. edit. Meurſii. Improbatur hic mos utpote inimicus pudori, licet in Gallia hodie, & alibi etiam locorum propter obſtetricum inſcitiam vel negligentiam non inuſitatus, & viciſſim non minore contentione defenditur ſingularibus ſcriptis de quibus vide ſi placet Acta Eruditor. A. 1709. p. 128. Journal des Savans A. 1708. T. II. pag. 64. & A. 1718. T. II. p. 147.

(**) Agdonice vocatur vitioſe in Gayoti de Pitaval Bibliotheque des gens de Cour Tom. IV. pag. 161. & 162.

scere, quæ cum concupisset, demptis capillis, habitu virili, se Hierophilo cuidam tradidit in disciplinam, quæ cum artem didicisset, & fœminam laborantem audisset, ab inferiore parte veniebat ad eam: quæ cum credere se noluisset, æstimans virum esse, illa tunica sublata, ostendebat se fœminam esse: & ita eas curabat. Quod cum vidissent medici, se ad fœminas non admitti, Agnodicen accusare cœperunt, quod dicerent eum glabrum esse & corruptorem earum, & illas simulare imbecillitatem. Quo cum Areopagitæ consedissent, Agnodicen damnare cœperunt, quibus Agnodice tunicam allevavit, & se ostendit fœminam esse. Et validius medici accusare cœperunt. Quare tum fœminæ principes ad judicium convenerunt, & dixerunt: Vos conjuges non estis, sed hostes: quia quæ salutem nobis invenit, eam damnatis. Tunc Athenienses legem emendarunt, ut ingenuæ artem medicinam discerent.

Agrippa, Judæorum Rex, à quo unguentum ejus nominis inventum ferunt Nicolaus & Arnaldus Villanovanus in suis Antidotariis. Et hic forte est, quem plerique scriptores medici, præsertim Mesue & Rasis, nomine Judæi sæpius citant. Galenus in lib. VIII. T. 2. pag. 284. de medicamentorum compositione secundum locos, Julium quempiam Agrippam allegat, quod me nonnihil suspicari facit Agrippam regem Judæorum non fuisse. Nam Julius nomen est Romanorum, non Judæorum, fuitque familia notissima Agripparum apud Romanos. Idem autem Galenus simpliciter Agrippam citat Pharmac. κτ͂ γένη, lib. VII. T. 2. p. 419. *Hæc Tiraquellus.*

Ahamet sive *Haamer*, sive item *Haamech*, sive denique Ahamet Eben David, Serapioni Simplicium cap. CXVIII. & CLXIV. & CCXXIV.

Ahiriton.

Ahuar, Rasi lib. XI. Continentis cap. VII.

Aidmerin Ali Al Gialdeki auctor operis Chymici, badr almonir si khovas al ex sir. Vide Herbelotum p. 78. b. qui observat *elsir* (unde vulgatum *elexir*) à chymicis Arabibus vocari materiam auro conficiendo idoneam.

Aidoun, (Aboul Hassan al Mokhtar ben Aidoun) Medicus Bagdatensis, auctor libri takuim al Schat, de morbis, eorumque remediis, ordine alphabetico. Herbelot. ibid.

Ailaki, Avicennæ discipulus, auctor libri asbab u alamat, de causis & signis prognosticis morborum.

Ain al Hiat, epitome histor. animalium quam Demirius Arabice Anno hegiræ 773. (CHristi 1371.) scripsit sub titulo Hiat al haiván. Auctor epitomes, Scham seddin Mohammed al Damannini, eodem quo Demirius anno defunctus hegiræ 818. (CHristi 1415.) Vide Herbelotum p. 64. & 79.

Aieyse sive *Ayse* (hæc enim duo nomina reperio nisi diversorum sint) apud Serapionem, simplicium c. 117. & 303.

Alamah, (ebn Alamah ben Assad) Medicus celebris anno hegiræ 652. (CHristi 1254) defunctus, auctor libri escharat almorschedat, de medicamentis simplicibus. Herbelot. p. 84.

Albanus Torinus Vitodurensis, recentioris scriptor ætatis, sed qui Medicos Græcos plures Polybum de natura seminis humani & ratione victus, & de morbis corporis, qui inter Hippocratis opera legitur: Alexandrum Trallianum, Paulum Æginetam, Philaretum de pulsibus, Theophilum de urinis & Philotheum in Aphorismos Hippocratis eleganter vertit. Nec non scriptores alios Epiphanium de vitis Prophetarum, Agapeti schedam regiam, & Emanuelis Chrysoloræ epitomen Grammatices Græcæ. Deinde Joannis Damasceni Medici diegema de exquisita febrium curatione & aphorismos ex versione quæ exstabat de Arabico Barbara, puriore ac venustiore interpretatione Latina expressit. Recensuit etiam Dioclis Epistolam ad Antigonum Regem, Soranum Ephesium, Plinium Valerianum, Apulejum de herbis, Apicium, Antonium Musam de betonica &c. Hippocratis prognosticis vitam magni illius Medici præfixit.

Albarmachus Avicennæ lib. v. tract. IX.

Albaromakus, & Albaromachus apud eundem, nisi & idem sit, quod facile crediderim.

Albasarri, & *Albasari*, & *Albasyri*, Serapioni Simplicium c. LXVII. & CXVI. Rasi lib. II. Continentis cap. II. ubi eum citat ex libro summæ de oculis.

Albataricb, Serapioni ejusdem operis cap. LXXXV.

Albatenius sive Albategnius qui primus Galenum in Arabicam linguam vertit, ut dicit Serapio cap. XCII. Vixit circa idem tempus hoc est circa A.C. 1070. Ejus de simplicibus medicamentis Volaterranus memorat.

Albenguefit, vide *Abenguefit*, & *Aggregator*.

Alber-

Albertus Theutonicus Dominicanus, Episcopus Ratisponensis, defunctus A.C. 1280. æt. 75. qui ob doctrinæ magnitudinem *Magni* cognomentum sibi comparavit. Hic inter alia & ea quidem prope infinita opera quæ XXI. Voluminibus junctim edidit Lugd. 1651. fol. Petrus Jammay, Ord. Præd. scripsit libros XVI. de animalibus, secutus magna ex parte Aristotelem. Et de medicina librum unum, de arboribus, herbis, lapidibus: de mineralibus & rebus metallicis libros quinque, de nutrimento & nutribili, de alchymia, de secretis mulierum unum. Copiose de illo ejusque scriptis præter Trithemium c. 466. Ambrosius de Altimura Bibl. Dominicanæ p. 49. seq. & Jacobus Quetif & Jacobus Echard T. 1. p. 162. seq. 275.

Albertum quendam CPolitanum de veterinaria Medicina scripsisse lego in Alphonsi Ciacconii Bibliotheca universali MS. Recentiores sunt Tiraquella laudati. Albertus Novocambianus, cujus sunt notæ in fabricationem hominis à Cicerone 2. de Nat. Deor. c. 53. descriptam Cracov. 1551. 8. Albertus Belfortis Rhæticus, vir Medica arte clarus, cujus, inquit expectatur liber de abolenda morbi Gallici (*) nomenclatura, ejusque juxta Galeni censuram explicatione & curatione, addita quoque recentiorum ad hoc propositum empirice.

Albertus sive *Albericus* Salentinus Philosophiæ & medicinæ doctus, apud Gyraldum lib. 1. De poëtis sui temporis.

Albes Arabs de quo Jo. Georg. Schenckius.

Albbambd filius Allahagelegi, Serapioni Antidotorum cap. XVIII.

Albotin Avicennæ lib. V. tract. V.

Albericus Archiepiscopus Pragensis, antea Bohemiæ Regis Physicus circa A. C. 1475. scripsit practicam medendi & regimen pestilentiæ, nec

(*) Veteribus etiam minime ignotam fuisse hujus morbi fœditatem, docuit nuper nobilissimus Becketus. Vide Michaëlis de la Roche V. C. memorias literarias magnæ Britanniæ, quas Gallice edidit T. XII. p. 298. seq. Bibl. Angloise T. V. p. 536. seq. T. X. p. 366. seq. Bibl. ancienne & moderne T. XX. p. 406. seq. Joannem Rhodium notis ad Scribonium Largum p. 157. Thomam Bartholinum de morbis Biblicis p. 28. seq. Caroli Patini Diss. Archibaldi Pitcarnii opuscula Medica p. 157. seq. Alii Neapolitanum morbum vocant ducta ab Ao. 1493. origine. In Oriente frequentem esse & speciatim in Persia jam notavit Adamus Olearius p. 565. itineris sui. De aliis Asiæ locis & Africæ & Americæ Carolus Clusius historia aromatum p. 150. seq. & de simplicibus Americæ p. 30. seq. Petrus Borellus lib. 2. Observat. 37. & qui ex regione Nigritarum, Gvinææ vicina repetit Thomas Sydenham Epistola de lue Venerea, edita Londini 1680. 8.

non regimen ſanitatis. Lipſiæ impreſſum per Marcum Brandt. A.1484.

Albricius ſive *Albericus* Londinenſis Anglus, qui ſcripſit de ratione veneni, aliaque de re medica non pauca, vixitque ſub Ginthelmo Ruffo, Anglorum Rege, circa A. C. 1090.

Albuabram & *Albruabam* (utrunque enim reperio apud Meſuem) vide num ſit Abuanbram, aut Abuhabram, de quibus ſupra.

Albubecar Muhamed, (*) aut ut alii ſcribunt vitioſe, *Abubeter* ſive *Albubeter*, aut etiam *Abubater* filius Zachariæ filii Arahi, aut ut alii ſcribunt, *Errraſis*, aut ut alii, *Raſis*, ſive Razis, (à Rai vel Rai (**) Perſiæ urbe in qua natus fuit) quem & *Almanſorem* vocant, quia ad Almanſorem ſcripſit. Sed & aliis vocatur Bubikie filius Zachariæ, nepos Erraſis. Hic eſt quem *Raſim* vulgo vocant, quique ab Almanſore principe vocatus Cordubam, cum magna gloria ibi artem ſuam exercuit, defunctus anno hegiræ 401. (CHriſti 1010.) de illo videndus præter Joannem Leonem Africanum (quem dabo infra) n. 6. & Lindenium renovatum Mercklini in *Abubeter*, videndus Nic. Antonius in Bibliotheca veteri Hiſpana lib. VI. c. XII. T. 1. p. 370. ſeq. Huic Raſi Arnaldus Villanovanus optimi vir judicii, in libro de diverſis intentionibus morborum, ſtatim in ingreſſu hoc teſtimonium perhibuit, quod fuit *in ſpeculatione clarus, in opere promptus, in judicio providus, in experientia probatus*. Hujus habemus libros XII. Elhavi, aut ut alii ſcribunt, Helchauy, aut ſine aſpiratione Elchavi, ſive Elkavi, id eſt, ut interpretantur, *totum continentis*, ex quo eos libros *Continentis* vocant, opus quidem ingens: ex Hieron. Suritæ caſtigatione Brixiæ 1486. Venet. 1509. 2. Vol. & præterea *libros decem ad Almanſorem* editos Lugd. 1511. 8. cum additionibus Gerardi Cremonenſis, & ejuſdem Raſis libellis de ægritudinibus juncturarum, de morbis puerorum, Aphoriſmorum libris ſex, parvo antidotario, libello de præſervatione ab ægritudine lapidis, introductorio parvo in medicinam, libello de ſectionibus, cauteriis & ventoſis: antidotario, Synonymis ordine alphabetico, & ſubjuncto libro diviſionum Conſtantini Africani. Ut alias editiones, aliaque Raſis ſcripta

(*) Muhamed vocatur ab Avicenna 3. de febribus 3. Canonis tit. 3. c 7.

(**) Golius ad Alfragan. p. 213.

pta sive Latine edita, sive Arabice MSta in Bibliothecis, Regia Parisiensi, Leidensi & Florentina Medicea prætercam. De Græco interprete libri Rasis hujus de pestilentia, dixi Volum. XII. p. 692.

Albucasius qui & *Albucasis*, sive *Albuchasis*, *Bucasis*, *Bulcasis Galaf*, *Alsabaravius*, *Azavarius* &c. clarus vergente sæculo XI. cujus extant lib. III. Chirurgiæ, sæpius editi Latine versi ex Arabico. Meminit & libri cui titulus *Servitor*, de præparationibus oleorum.

Albuensis.

Albugerig, & *Albugerix*, & *Albugerigius*, & *Albugerag* (hæc enim omnia reperio apud Serapionem Simplicium cap. lxxxii. & Rasim lib. I. Continentis cap. IV.) Crediderim esse Abugerim, sive Abugerig, de quo supra: præsertim quod hic Albugerig Monachus vocatur eidem Rasi, ejusdem operis lib. XI. cap. IV. quo etiam nomine aut titulo insignitur ille Abugeris, ut ibi diximus.

Albutius Medicus Romanus. Plin. XXIX. I. *Multos prætereo Medicos, celeberrimosque, ex iis Cassios, Calpetanos, Arruntios, Albutios, Rubrios. Ducena quinquagena sestertia, annua mercede iis fuere apud Principes.* Marcarum Lubecensium, sive librarum Gallicarum 25000.

Albuzid Alharabi, Serapioni Simplicium cap. cclvII.

Alcalamet, Avicennæ lib. v. cap. IX.

Alcadinus Garsini Syracusani fil. Medicus Henrici IV. Imp. artemque Salerni professus, si Scipioni Mazellæ in Antiquitatibus Puteolanis fides. Alcadinus iste perinde ut alius quidam Poëta Ebolitanus, balneas Puteolanas carmine latino descripsit. Exstat in collectione Juntarum de balneis.

Alcalaum, sive *Alcalame*, utrunque enim reperio. nisi diversi sint.

Alcamadus.

Alcana Mosali Armenus de passionibus oculorum Latine ex Arabico: Davide Armenio interprete. Venet. 1499. fol. cum Chirurgicis Guidonis de Cauliano & aliorum.

Alcansi, & *Alchansi*, & *Alchanzi*, & *Alcanzi*, & *Alkanci*. Hæc enim omnia passim reperio apud Mesue & Serapionem, nisi plures sint, quod non credo.

Alcetis sive *Alcesius* Sophista (ἰατροσοφιστής) Galeno Pharmacorum κατὰ τόπους lib. VIII. cap. II. T. II. p. 276.

Alcha-

Alchalabamen, & *Alchalebemen*, nisi diversi sint, Serapioni Simplicium cap. lxxxiv. & clxxxv. & ccxlvi. & ccxlvii.

Alchindus & *Alkindus*, apud Mesue, Avicennam & Rasim sæpe: citaturque ex lib. de Electionibus ab ipso Rasi lib. Continentis i. cap. iii. & ex Epistola de podagra & dolore stomachi, eodem cap. ix. & lib. ii. cap. iii. Is alibi vocatur Elkindus apud eundem Rasim ejusdem operis lib. iv. cap. i. ubi item illum citat. ex dicta Epistola de podagra ut jam non dubitandum sit, quin idem sit.

Alcibiadem Atheniensium principem Medicæ artis fuisse peritum ex eo possumus intelligere, quod ex Anchusæ herbæ speciebus una est quæ Alcibiadion dicta est, & aliæ quoque, ut videre licet apud Dioscoridem lib. iii. cap. cccclv. & lib. iv. cap. xxiv. xxv. xxvi. xxvii. Nicandrum in Theriacis, qui tamen ab alio quam ab hoc Alcibiade, nempe ab Alcibio quopiam inventas dicit. Plinium lib. xxvi. cap. vi. & Aetium Tetrab. i. Ser. i. in Anchusa: Paulum Æginetam lib. vii. cap. iii. ubi de Anchusa. *Hæc Tiraquellus.*

Alcibius, Nicandro in Theriacis, ut jam dixi in Alcibiade. Vide & infra, Alcipius.

Alcimion, *Alcimon* & Alcimius apud Galenum Pharmacorum κτ̀ γένη lib. vii. & κτ̀ τόπες lib. quoque vii. c. ii. & iterum vi. Vide T. 2. edit. Basil. p. 260. 333. 359. 363. 388. 389. 410.

Alcipius, Galeno lib. vi. Simplicium, nisi sit ille Alcibius, de quo nuper diximus.

De Alcmæone ita Alfonsus Ciacconius Hispanus in Bibliotheca, ordine litteraurm concinnata circa A. 1583. quæ desinens in Epimenide exstat MSta apud Venerandum nostrum Wolfium: notas ad hunc locum infra ipse addidi. *Alcmæon cognomento Physicus, Calaber patria Crotoniata Pirithi* a) *filius, Pythagoræ auditor & alumnus,* b) *Philosophus Græcus & Medicus insignis fuit, primus de Naturæ ratione scripsit* c) *& eam litteris explicavit, ut Phavorinus in omnimoda historia & Pro-*

a) Πειρίθε Clemens I. Strom. p. 308. & Theodoretus lib. I. therapevt. p. 7. ubi Ἀλκμαν vocatur & lib. V. p. 72. ut vicissim Alcæmon pro Alcmaue apud Antigonum hist. mirab. c. 95. Confer Meursii ad Antigonum & p. 33. ad Chalcidium notas, & Menagium ad Laërt. p. 387.

b) Juvenis audivit Phythagoram jam senem. Jamblich. c. 23. Aristoteles 1. Metaphys. c. 5.

c) Laërt. VIII, 23. Δοκεῖ δὲ πρῶτος φυσικὸν λόγον γεγραφέναι καθά φησι Φαβω-

Proclus d) *tradidere. De invisibilibus* e) *libros scripsit. De iis* f) *tractavit & de iis libellos composuit, Cicerone teste: Hic primus electiones* g) *aggredi ausus est, primusque fabulas adinvenit* h) *ut Isidorus in*

G *Etymo-*

Φαβωρῖνος ἐν παντοδαπῇ ἱστορίᾳ. Ibidem hoc affert operis illius initium, Ἀλκμαίων Κροτωνιήτης τάδε ἔλεξε Πειρίθου υἱὸς Βροντίνῳ καὶ Λέοντι καὶ Βαθύλλῳ. περὶ τῶν ἀφανέων καὶ περὶ τῶν θνητῶν σαφήνειαν μὲν θεοὶ ἔχοντι, ὡς δὲ ἀνθρώποις τεκμαίρεσθαι κ. τ. λ. *Alcmaon Crotoniates hac ait, Pirithi filius, Brontino, Leonti & Bathyllo, De invisibilibus & de mortalibus rebus evidentem quidem scientiam habent Dii, quantum vero conjicere hominibus licet* &c. Patet ex parvo hoc specimine & Dorica dialecto usum & magna modestia ad Philosophiam tractandam accessisse Alcmæonem. Primum scripsisse de natura, notant etiam Clemens & Theodoretus locis laudatis.

d) In Timæum Platonis,

e) Aut valde fallor, aut nullam aliam quare Alcmæoni libros de invisibilibus tribueret, rationem Ciacconius habuit, quam quod in principio libri de Natura, quod affert Laërtius, mentio τῶν ἀφανέων.

f) Leg. *de Diis*, idque collegit Ciacconius ex his Ciceronis lib. I. c. II. de natura Deor. *Crotoniates autem Alcmaon, qui soli, luna reliquisque sideribus animoque praterea divinitatem dedit* &c.

g) Lege *exsectionem*, hoc est Anatomen corporis humani. Chalcidius p. 368. edit. à me curatæ: *Demonstranda igitur oculi natura est, de qua cum plerique alii, tum Alcmaeon Crotoniensis in physicis exercitatus, quique primus exsectionem aggredi est ausus.* Tiraquellus p. 296. de Alcmæone: *Hic singulis humani corporis membris atque articulis resectis, intimis omnium partium vitalium scrutatis, primus cadaverum lacerationem, quam Graci anatomiam vocant, excogitavit.* De anatome animalium, non cadaverum humanorum Chalcidium intelligunt Viri præstantissimi Daniel Clericus in Hist. Medicinæ Gallice edita lib. 2. cap. 5. p. 94. & Jo. Conradus Barchusen à quo & ipso historiam Medicæ artis Latino stilo conditam habemus, pag. 127. Nihil tamen est in Chalcidio quod hoc persuadeat.

h) Isidor. Orig. lib. I. c. 39. *Fabulas primus invenisse traditur Alcmaon Crotoniensis.* EtiamGiselbertus libro de altercatione Ecclesiæ & Synagogæ ait Alcmæonem primum fabulas scripsisse. Fuere & alii Alcmæones, ut de cujus furore Tragici, & Cicero III. 5. Tusculanar. & IV. de finibus cap. 23. ubi Alcmæonem Ennii commemorat, ex quo etiam sunt quæ IV. 17. & 28. Academ. & 3. de Oratore ac Nonius in *jamdiu*. Vide illustrissimi Viri Hieron. Columnæ notas ad fragmenta Ennii p. 281. seq. qui p. 286. etiam fragmenta ex Euripidis Alcmæone colligit. Alius denique Alcmæon Tragicus, de cujus Astydamante dramate meminit Aristoteles cap. 15. poetices. οἷον ὁ Ἀλκμαίωνος Ἀστυδάμας. Vitiose in Meursii Bibl. Græca excusum Alcidamas, pro Astydamante.

Vitiose

Etymologiis testatur. Multa etiam in re Medica scripsit, ut Laërtius i) *prodidit. Quædam ejus verba aut placita in Medicina apud* k) *Stobæum in sermonibus de morbo & sanitate citantur. Hujus auctoris Aristoteles & Themistius lib. 1. de anima* l) *& 7. de historia animalium*, m) *Cicero lib. 1. de natura Deorum, Galenus de historia Philosophica, & Plutarchus in lib. de placitis Philosophorum meminere. Floruit Olympiade LXV. annos circiter ante CHristi natalem DXXV.*

Alcon, aut ut alii, *Alcontius*, aut etiam Accontius, aut Arcontius sive Archontius vulnerum medicus à Claudio Cæsare centum millibus sestertium condemnatus, eidemque in Gallia exulanti, & deinde restituto acquisitum non minus intra paucos annos, ut tradit Plinius lib. XXIX. cap. 1. Incertum sitne idem de quo Martialis VI. 70.

Ostendit digitum sed impudicum
Alconti Dasioque Symmachoque.

Alcon alter, medicus multo posterior, qui apud Ausonium, Epigr. 73. seq. Aruspicem Diodorum vaniloqvum fecit, quo quidem Epigrammate & seq. eundem Alcontem deridet, ex Græco Lucilii epig. lib. 11. Anthol.

Alcuinus Arabs de simplicibus citatur à Bellunensi in voce astergar.

Alcyon,

Vitiose etiam in Dan. Heinsii versione *sicut Astydamantis Alcmaon.* Eundem allegari ab Hesychio in βλῆρ notavit Meursius ad Chalcidium. Omitto Alcmæonem Atheniensem cujus filii liberos Pisistrati occiderunt, ut præter alios meminit Tzetzes Chiliad. 1. historia sexta.

i) Laërtii verba sunt: τὰ πλεῖστα γε ἰατρικὰ λέγει, ὅμως δὲ καὶ φυσιολογεῖ ἐνίοτε. Utrumque autem hoc potuit in libro illo de natura facere, quem laudat etiam Galenus 1. de natura hominis T. V. edit. Græcæ Basil. pag. 1. & lib. 1. περὶ τῶν καθ᾽ Ἱπποκράτην στοιχείων T. 1. p. 56.

k) pag. 542. florileg. edit. Wechelianæ. Confer eclogas Physicas p. 54. 60. 93.

l) Simplicius quoque lib. 1. de anima textu 32.

m) Aristoteles lib. 7. Hist. animal. cap. 1. τὰ φυτὰ μέλλοντα φέρειν τὸ σπέρμα, ἀνθεῖν φησὶν πρῶτον Ἀλκμαίων ὁ Κροτωνιάτης. Etiam lib. I. cap. 11. Ἀλκμαίων οὐκ ἀληθῆ λέγει φάμενος ἀναπνεῖν τὰς αἶγας κατὰ τὰ ὦτα. Meminit & Theophrastus lib. de sensu p. 24. placita ejus de sensibus exponens. Liber Aristotelis contra Alcmæonem memoratus Laërtio V, 23. intercidit.

Alcyon, medicus tempore Caji Imp. Joſeph. XIX. 1.19. pag. 852. edit. Oxon.

Aleardus de Pindemontibus, Veronenſis, de fontibus ſive balneo Calderii ſcripſit ad Hermolaum Barbarum. Extat in opere de balneis quod recenſui Vol. XII. p. 723. ſq.

Aleimereſtem, Serapioni Antidotorum cap. XVIII. ad fi.

Alexander Aphrodiſeus Philoſophus Peripateticus tempore Septimii Severi ac deinceps, de cujus ſcriptis quibus Phyſicam quoque ſicut alias Philoſophiæ partes illuſtravit, dixi lib. IV. cap. 25. Diverſus autem ab illo videtur Alexander Medicus, itidem, ſi MSS. Codicibus fides Aphrodiſienſis, de cujus Problematibus Medicis & Phyſicis ibidem dixi p. 72. ſeq. Nunc tantum addo Petrum de Abano in Conciliatore ſuo quem A. C. 1303. ſcripſit, differentia quinta teſtari ſe Alexandri Medici Problemata Latine vertiſſe. Ἀλεξάνδρου Ἀφροδισιέως ἰατροῦ περὶ πυρετῶν, qui libellus Latine tantum prodiit, exſtat Græce MS. non tantum in Bibl. Cæſarea ut ibidem p. 74. notavi, ſed in Laurentiana Florentina quoque.

Alexander Laodicenſis, Cælio Aureliano lib. Oxeon, id eſt, Celerum paſſionum 1. cap. item 1. idem cum Alexandro, de quo mox, Philalethe.

Alexander è Phrygia Medicus, *Martyr* Lugduni tempore Marci Antonini, de quo Euſebius v. 1. Hiſt. Eccleſ. p. 163. & Vincentius Bellov. x. 100. ſpeculi Hiſt. Martyrolog. Rom. & Acta Sanctor. 2. Junii.

Alexander Magnus Macedonum Rex præcipuum medicinæ ſtudium operamque dedit. Eius enim artis non ſolum contemplandæ ſtudioſus fuit, verum etiam ægrotantibus amicis opem attulit, & remedia quædam, ac ciborum obſervationes inſtruxit. Authores Plutarchus in vita ipſius, & præterea Joannes Monachus, & ipſe author Græcus. Eſt collyrium Alexandro Regi inſcriptum, cujus meminit Aetius Tetrabibli II. Ser. III. cap. XXXIX. Eſt & ejusdem Stibium apud eundem, ejusdem Ser. cap. lxxxVIII. Eſt item viride Alexandrinum, Cornelium Celſo memoratum lib. V. c. XXVII. quod forte & ab ipſo Alexandro compoſitum eſt. *Hæc Tiraquellus*. p. 269.

Alexander Parvus, citatus Raſi lib. Continentis 1. cap. IX.

Alexander Philalethes Herophili ſectator qui poſt Zeuxidem διδασκαλείῳ magno ſive ſcholæ Medicorum Herophileorum in Phrygia præfuit

 de

de quo Strabo in extremo libri XII. p. 580. συνέστησε δὲ καθ' ἡμᾶς διδασκαλεῖον Ἡροφίλειον ἰατρῶν μέγα ὑπὸ Ζεύξιδος, καὶ μετὰ ταῦτα Ἀλεξάνδρου τοῦ φιλαλήθους. Citatur hic Alexander Galeno lib. IV. *De differentiis pulsuum*, T. III. p. 46. & 49. ex quibus locis constat & Demosthenis Ophthalmici fuisse præceptorem & Aristoxeni Herophilii, neque in omnibus fecisse cum Herophilo p. 51. Hunc esse puto quem Octavius Horatianus, aut ut aliis placet, Theodorus Priscianus lib. IV. de Physica scientia ad Eusebium filium dicit *amatorem veri* fuisse appellatum, eumque fuisse discipulum Asclepiadis, & scripsisse libros, de semine. Citatur à Galeno pluribus locis T. II. pag. 180. 184. 403. Ejus liber quintus de placitis ἐν τῷ ε' τῶν ἀρεσκόντων. T. III. p. 46.

Alexander Trallianus Jatrosophista, clarus Justiniani tempore, de quo Agathias lib. V. p. 144. & de cujus scriptis sæpius editis dixi Volum. XII. cap. VII. p. 593. seqq. Fortasse hic est Alexander Medicus qui laudatur à Demetrio Pepagomeno lib. de Podagra. Et Alexander cujus de pulsuum in febricitantibus cognitione librum Græce MS. exstare in Bibl. Regis Galliæ, notavit in Bibl. Medica Jo. Georgius Schenckius.

Ab Alexandrinis Medicis multos errores propagatos & in publicum sparsos, queritur Galenus T. V. edit. Basil. pag. 742. οἱ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ σοφιστεύσαντες ὑφ' ὧν ἐπληρώθη μάλιστα μικρῶν καὶ ψευδῶν λόγων τὰ βιβλία.

Alexandri Myndii, è Myndo Cariæ, historia animalium, quadrupedum aviumque plus simplici vice citatur ab Athenæo. Vide librum IV. hujus Bibl. cap. XX. p. 637.

Alexandri βίβλος τὰς τῶν ἱερῶν βοτανῶν περιέχουσα κράσεις MS. fuit in Bibl. Joannis Sambuci, teste Alphonso Ciacconio.

Alexander, ut puto, alius à Luciano in vita Peregrini memoratus.

Alexander, quem Joannes Alexandrinus in Commentariis Galeni de sectis, vocat veritatis amatorem, idem cum Alexandro, de quo supra, Philalethe.

Alexandrum simpliciter, sive unum ex illis, sive alium citat Galenus Pharmaeorum κατὰ γένη, lib. VI. & κατὰ τόπους, lib. II. cap. item II. Paulus Aegi-

Aegineta, lib. III. cap. XXVIII. & cap. lxxVIII. & lib. VII. c. XI. & c. XIX. Serapion Simplicium cap. ccxxxIII. & cclxxVII. Mesue sæpe in Antidotis, Rasis lib. I. Continentis, cap. I. & cap. III. ubi illum citat ex lib. de Melancholia, & cap. VII. ex lib. Birsen, uti etiam facit c. VIII. ejusdem lib. & in lib. II. cap. II. lib. Congregationis. Et ex lib. V. cap. I. ex lib. de Stomacho. Et lib. VI. cap. I. ex Summa ipsius. Hicque est, ut opinor, (inquit Tiraquellus) à quo Nicolaus in Antidotario medicamentum Alexandrinum dictum esse scribit.

Omitto juniores ut Alexandrum Achillinum Bononiensem, Alexandrum Benedictum Veronensem, & Alexandrum Massariam Vicentinum, aliosque de quorum scriptis Mercklinus in Lindenio renovato. Alexandrum Bondinum eujus exstat Epistola Græca in Organum Aristotelis, & Alexandrum Agathimerum Venetum, ad quem Nicolaus Leonicenus scripsit librorum de there sive vipera: nec non Alexandrum Trojanum Petronium Citacastellanum, cujus exstant quædam ad Paulum Cæsarem Cardinalem, quos inter Medicos etiam laudat Tiraquellus. De illustriss. *Alexandro Maurocordato* dictum Volum. XII. hujus Bibl. p. 774. seq.

Alexias, Thrasiæ Mantinensis, de quo infra dicemus, discipulus, qui ut scribit Theophrastus lib. IX. Historiæ plantarum, cap. XVII. plurimum valuit ingenii acrimonia, nec infra magistrum bonis artibus fuit instructus, utpote qui multas medicinæ partes, quas ille non tenuerat, egregie consecutus est. δεινὸς δὲ καὶ Ἀλεξίας ὁ μαθητὴς αὐτοῦ, καὶ οὐχ ἧττον εὔτεχνος ἐκείνου, καὶ γὰρ τῆς ἄλλης ἰατρικῆς ἔμπειρος. Floruitque tempore ipsius Theophrasti, ut illic colligere licet.

Alexio memoratus Ciceroni lib. XV. Epistolarum ad Atticum, Epistola I. & II.

Alexippus Plutarcho memoratus in Alexandro Magno.

Alphalamen, Rasi lib. Continentis, cap. III. Vide num sit Alkalamen, de quo infra.

Alferesi, Serapioni Simplicium cap. clxxVII.

Alferisei, sive ille, sive alius, ejusdem operis cap. CCI.

Alfetisi, ibid. c. XCV.

Alfeusi, nisi & idem sit, ibi cap. CCCII.

Alguazir Abuale Zor, filius *Ahmeleth filii Zor*, citatus à Zoar in initio libri de cura lapilli, nisi de seipso loquatur. Liber ille inter spuria Galeni, ad Aali Saracenorum Principem.

A*lbarif*, citant Mesue in medicinis solutivis, & Simon Genuensis.

A*lbominus* Chymista citatu in libro Smuel Hamuel.

A*liabbas*, vide Halyabbas.

Ali ben Isa. T. III. amœnit. literar. p. 204. Ali Musa ibid. Ali Tarabulusi id. p. 206. Alimed p. 207.

A*limajor*, Rasi lib. II. Continentis cap. I.

A*lkalamen* Arabibus sæpe, qui forte is est Alchalahamen, sive Alchalehemen de quibus supra diximus.

A*lkekengi*.

A*lkides* Chymista, citatus in libro Smuel Hamuel.

Jacobus A*lkindus*, vide supra Alchindus. Sæculo duodecimo claruit, quo sub auspiciis potissimum & patrocinio Almachiadarum Principum Medica studia in Africa & Hispania floruisse notat Conringius introduct. cap. III. §. 24. Ejus Alkindi liber de nævis in facie, eorumque significatione MS. memoratur ab Alphonso Ciacconio.

A*lkimndi* liber Physiognomicus.

A*lkussenenì*, Serapioni Antidotorum cap. XXXIII.

A*lmadel* naturalis magiæ scriptor cujus librum de nævis corporis fœminæ earumque significatione MS. memorat Alphonsus Ciacconius.

A*lmajemir*, ibid. cap. CXLIII.

A*lmasaberodi*, ibid. CLXXVII.

A*lmascadi*, ibid. cap. CLXXXV. ex libro auri, minerarum, margaritarum.

Aloisius Mundella Brixiensis, cujus extant Epistolæ medicinales doctiss. & Annotationes in Aptonii Musæ Brasavolæ Simplicium medicamentorum examen.

Aloisius Trissinus, cujus sunt problemata medica ex Galeno.

A*lpharabius*, vide Ebunasar.

Alphonsus Ferrius Neapolitanus, cujus est liber de morbo Gallico, alter de Sclopetorum vulneribus, & alii plurimi.

A*lraheb* Monachus & Physicus, à quo Rasis non pauca in suos libros transtulit teste Bellunensi.

A*lsaharani* theoretica & practica medendi methodus.

A*lseir*, Avicennæ lib. V. in medicamentis compositis.

A*lbirosin*, Rasi lib. IX. Continentis cap. V.

Almed

Almed Ibn Ibrahim Ibn Abichaled auctor libri quo medicamenta simplicia ab Hippocrate prætermissa exponuntur. MS. in Bibl. Medicea. Vide Amœnitates literarias C. V. Jo. Georgii Schelhornii, Tom. III. pag. 199.

Amaraan, Mesue in ægritudinibus cerebri.

Amaranthus Grammaticus, Galeno Antidotorum lib. II. & VII. κτ̀ τόπους.

Amaran, Mesue in Antidotis. Et forte est ille Amaraan.

Amaron Rex nescio quis citatur a Galeno aut ab alio in libro experimentorum, Galeno vulgo assignato.

Amasas.

Ambrum Serapioni Antidotorum cap. XVI.

Divum quoque *Ambrosium* unum ex quatuor præcipuis ecclesiæ doctoribus medicum fuisse, testimonio est Sirupus ab eo confectus excogitatusque adversus febres, utpote sudorem provocans, sitimque sedans, quo multos curavit, sicuti retulit Antonius Guaynerius, in I. cap. De febre tertiana pura interpolata & ejus cura, ubi dicit & hodie uti eo Mediolanenses: & Jacobus Manlius in eo libro, cui titulum fecit Luminare majus, quo loco de Sirupis differit, ut non mirum jam videri debeat, si ipse Ambrosius lib. III. De virginibus scripserit, omnibus locis, omnibusque temporibus non esse prætermittendam medicinam. *Hæc Tiraquellus* p. 264.

Ambrosius Griphus adquem Francisci Philelfi Epistola A. 1472. XXXVI. 14.

Ambrosius Leo Nolanus, qui libros Actuarii de urinis non ineleganter vertit, & quoque scripsit problemata Medica & Physica, castigationes in Averroëm &c.

Ambrosius Puteolanus Marcello Burdegalensi citatus cap. XXVI. & Scribonio composit. 152.

Amentas Chirurgus. Ἀμήντα modus fascia caput ligandi. Vide Galen. T. XII. edit. Paris. p. 486. 487. 493.

Aminulus, Avicennæ lib. V. tract. VIII.

Ammonius Chirurgus, Aetio Tetrab. II. lib. III. cap. CXIII. & Tetrab. IV. lib. II. cap. lib.

Ammonius Lithotomos cognominatus Celso, lib. VII. cap. XXVI. qui primus modum calculi majoris præmissa fissione ex vesica extrahendi reperit.

Ammonius simpliciter, sive unus ex illis, sive alius, Paulo Aeginetæ, lib.

cap.

cap. XVI. & Aetio Tetrab. II. Ser. cap. CXIII. Galen. Tom. III. edit. Basil. p. 232.

Amometus, de quo Vossius in historicis Græcis. Meminit & Solinus cap. 51.

Amphilochus Atheniensis laudatus à Varrone & Columella ac sæpe à Plinio qui XVIII. 16. testatur eum inter alia de arena & cytiso unum volumen fecisse confusum.

Amphion, Galeno κτ̀ γένη, lib. IV. T. II. p. 372.

Amrum filius Hihaumee, nisi sit ille Amaraam, vel Amaram.

Amrum simpliciter Arabibus citatus, quem credo eundem esse.

Amyntianus cujus librum de elephantis citat scholiastes Pindari p. 41.

Amythaon sive is fuit pater Melampi, de quo dixi lib. II. cap. 15. sive alius: sed hujus epithema memorat Aetius Tetrab. II. Serm. IV. CLVII. ex Galeno. Et malagma ipse Galenus medicamentorum κτ̀ γένη, lib. VII. T. II. p. 409. 412. & quoq; Aetius Tetrab. III. Ser. II. cap. XI. & Alexander Trallianus lib. VIII. cap. X. eodemque ult. & eum quoque citat Paulus Aegineta lib. IV. cap. XXXII. & LV. lib. VII. cap. XVII.

Amython sive idem fuit detracta una litera, sive alius Aetio citatus.

Anacreon, diversus a Poëta citatus à scholiaste Nicandri laudante ejus scriptum περὶ ῥιζοτομικῆς.

Anastasius citatus Aetio Tetrab. III. Ser. IV. cap. XLVII.

Anatolius cujus varia in Geoponicis & Hippiatricis leguntur, ne dicam de fragmentis περὶ συμπαθειῶν quæ Græce & Latine dedi lib. IV. cap. XXIX.

De *Anaxagora*, *Anaximene* & *Anaximandro* Physicis dictum lib. II, cap. XXIII.

Anaxilaus Larissæus, Pythagoricus & Magus, quem ab Augusto urbe Italiaque pulsum refert Hieronymus in Chron. Hunc naturæ consultum & Physices peritum fuisse docent ejus ludicra de quibus S. Irenæus lib. I. cap. IV. Epiphanius hæresi XXXIV. Plinius (*) lib. XXXV. cap. XV. de quarto sulphuris genere verba faciens, ludere Anaxilaum solitum significat, & ludi genus exemplo declarat, *lusit*, inquiens, *& Anaxilaus eo, cadens in calice novo, prunaque subdita circum-*

(*) Confer Marsilium Cagnatum Variar. Observatt. III. 10. Tomo Tertio Lampadis Artium Gruterianæ, & Tho. Reinesii varias lectiones lib. 3. p. 581.

circumferens, exardescentis repercussu pallorem dirum, velut defunctorum, offundente conviviis. lib. XIX. cap. I. *Anaxilaus auctor est*, inquit rursus Plinius, *linteo eo* (sermo est de lino, quod vivum vocabatur) *circundatam arborem, surdis ictibus, & qui non exaudiantur, cadi:* quo etiam loco (nam & hoc ad idem ludicri genus pertinet) inquit, *ardentes in focis conviviorum ex eo vidimus mappas, sordibus exustis splendescentes, igni magis, quam possent aquis.* Cui non est dissimile, quod nostro seculo repertum videtur, aquam ex vino factam; quæ vulgo *vita*, & ab aliquibus *ardens* vocatur; res ea madentes a concepta flamma, jucundo spectaculo, ne comburantur, efficere, quod tamen non cujuslibet, sed ejus, quæ optima conficitur, opus est. De Anaxilao insuper lib. XXVIII. cap. XI. Plinius, *Equarum virus à coitu ellychniis accensum, Anaxilaus prodit, equinorum capitum visus* *) *repræsentare monstrifice, similiter ex asinis.* Et lib. XXXII. cap. X. *sepiæ atramenti tanta vis est, ut in lucerna addito Æthiopas videri ablato priore lumine Anaxilaus tradat*, quod ludicrum, omisso auctoris nomine, Sextus**) memorat lib. I. Pyrrhoniar. *præstigiatores lucernas ærugine, & sepiæ atramento ungentes faciunt, ut qui adsunt, modo æris colorem habere, modo nigri esse videantur.* Meminit Anaxilai quoque Plinius XXV. 13.

Anaxipolis Thasius, cujus inter scriptores rei rusticæ mentio apud Varronem, Columellam, Plinium.

Andreanti libros περὶ τῶν παρὰ Θεοφράστῳ ἐν τοῖς περὶ φυτῶν καθ' ἱστορίαν καὶ λέξιν ζητουμένων memorat Athenæus XV. p. 673.

Anazare.

Anchæus vide infra *Antæus.*

Andreas sive *Andras*, sive *Andrias*, sive *Andron*, vel *Andros*, nam & hæc omnia nomina medicorum reperias, nisi diversi sint. Andream laudat Dioscorides in præfatione, inter eos οἱ δοκοῦσι ἀκριβέστερον τῶν λοιπῶν περὶ τὴν βοτανικὴν ἀνεστράφθαι qui accuratius in re herbaria versati esse existimantur. Andreas *Carystius* Cassio Problem. 58. Galeno in explicatione vocum Hippocratis, Andreas *Chrysaoris* F. ὁ τοῦ χρυσάορος. T. V. p. 711. Cornel. Celsus lib. V. cap. I. inter eos

H refert

*) Perperam *usus* in edit. Harduini.

**) *pag. 14. edit. à me curata.*

refert *qui multa de facultatibus medicamentorum memoriæ prodiderunt.* Advocat & lib. v. cap. XVIII. & Galenus qui eum non multi facit, nam in lib. qui inscribitur Subfiguratio Empirica, eum vocat superbum, & experientiæ expertem: & in præfatione lib. VI. Simplicium pharmacorum, eum appellat præstigiatorem & arrogantem qui primus mendaciis & præstigiis artem salutaremconspurcare ausus fuerit librisque περὶ φαρμάκων multus nugas intexuerit. T. II. edit. Basil. pag. 68. Idem sæpius allegat ut T. II. pag. 292. 309. 372. 411. Sed & Plinius sæpe & scholiastes Aristoph. ad Aves v. 267. & Epiphanius Cyprius statim post principium libri primi Hæreseon, ubi eum dicit scripsisse de herbis. Andronem (*) citant idem Celsus lib. v. Galenus, Aetius & Paulus Aegineta. Andram ipse Discorides, Celsus & Plinius. Et quod Andreas & Andron unus sit, potest videri ex eo, quod quem Andream vocat Dioscorides lib. IV. cap. LIX. ubi de papavere loquitur: Andronem appellat Plinius de eadem re loquens lib. XX. cap. XVIII. Ipse Cornelius Celsus illo eodem lib. v. cap. XX. Paulus Aegineta lib. III. cap. XLIII. & lib. IV. cap. XXV. Andreas autem, teste Sorano in vita Hippocratis, scripsit librum περὶ τῆς ἰατρικῆς γενεαλογίας *de medica origine*, quo Hippocratem infamare nitebatur, quod, ut credo, Galenum adversus illum animavit & armavit. Eum quoque Athenæus citat ex libris περὶ δακέτων *de Serpentibus*, & περὶ τῶν ψευδῶς πεπιστευμένων *de quibusdam falso creditis*, & autor magni Etymologici, ubi illum scribit ab Eratosthene βιβλιαίγισθον fuisse vocatum, quod ejus libros furtim exscripserat, allusione scilicet cognomenti proverbialis sumpta ab Aegistho, qui Clitæmnestram Agamemnonis corruperat. Porro Polybius lib. v. Historiarum c. 81. meminit Andreæ, medici Ptolemæi regis cui Philopatro cognomen fuit, quem à Theodoto Prorege interfectum fuisse dicit. Comes quoque archiatrorum Andreas memoratur Aetio lib. x. cap. v. & lib. II. Tetrabili II. cap. LIV. XCI. & Tetrab. III. lib. I. cap. v. & XVI. & lib. IV. cap. ult. Andreæ Medici icon in veteri Codice Dioscoridis apud Lambecium II. p. 557. qui etiam meminit inter libros Michaëlis Cantacuzeni fuisse ἰατροσόφιον Ἀνδρέα τοῦ θαυμαστοῦ περὶ ὕλης ἰατρικῆς κατὰ ἀλφάβητον στοιχεῖα. A Scholiaste Nicandri à quo sæpius Andreas Medicus citatur

(*) Vide infra in Andron.

tatur in teſtimonium, etiam pag. 52. b. aliquid affertur ex illius τῷ ἐπιγραφομένῳ νάρθηκι. Andreæ inſtrumenta Chirurgica laudat Oribaſius de machinamentis, & Galenus T. v. edit. Baſil. pag. 584. 655. Andreæ ſectatores memorat Cœlius Aurelianus III. 12. acutorum, ipſe allegans Andream III. 9. qui Herophili ſectator fuit. Vide Dan. Clericum hiſt. Medecinæ lib. 1. cap. VII.

Andreas Albius Bononienſis, qui dialogos aliquot de aquis ſcripſit.

Andreas Bellunenſis, de quo hæc Alphonſ. Ciaccon. in Bibl MS. ſcripta A.C. 1583. Andreas Alpagus, *Bellunenſis, Medicus & Philoſophus, multis annis in Cypro, Syria, Ægypto & a iis ad Orientem regionibus peregrinatus*, Jo. Serapionis *practicam medicandi ex Arabico in Latinam linguam tranſtulit. Impreſſus eſt liber Venetiis apud Juntas A. 1550. fol. cum commentariis Serapionis de ſimplicibus medicamentis. Idem tranſtulit* hiſtoriam Arabicam de vitis Philoſophorum & Medicorum Arabum & Græcorum, *ut ipſe de ſe ſcribit in præfat in gloſſas Avicennæ. Idem partim tranſtulit, partim emendavit ex Arabico* Avicennæ *& aliorum libros aliquot, nempe de venenis, de correctione eorum quæ accidunt in regimine ſanitatis, de lapidibus pretioſis, & alia quæ nepos ejus ex fratre Paulus Alpagus editurum ſe promiſit.*

Andreas Brentius Patavinus, qui librum Hippocratis de natura, & alterum de inſomniis Latinum fecit, epiſtolamque de ea re dictam conſcripſit.

Andreas Camutius qui propoſitiones quaſdam in medicina ſcripſit, quibus ſe reſponſurum pollicetur.

Andreas à Lacuna Secobienſis Hiſpanus, qui de febre peſtilentiali ſcripſit, & de ſectione corporis humani, & alia plurima lectu non indigna. Et Latinos reddidit libros de natura ſtirpium Ariſtotelis: & VIII. proſtremos γεωπονικῶν Conſtantino Cæſari adſcriptorum.

Omitto alios recentiores quales ſunt Tiraquello memorati: Andreas Thurinus Piſcienſis, Medicus Florentinus clarus circa A. C. 1530. cujus extant libri de Pleuritide, & libellus de Criſi, & alii. Andreas Veſalius, aut ut alii vocant Vueſalius Bruxellenſis, A. 1564. defunctus, cujus extat liber ingens & admodum laudatus de humani corporis fabrica, de quo idem Tiraquellus commentario de Legibus Connubialibus Lege XV. num. XCIV. incip. *Joſephus* &c.

Andrezeos, ſive ***Andrizeas*** citatur in libro qui fertur Galeni nomine de medicinis expertis.

Androcydes, qui ad Alexandrum Magnum ſcripſit: vinum potaturus, rex, memento te bibere ſanguinem terræ. Sicut cicuta homini venenum eſt: ſic cicutæ vinum, ut prodit Plin. lib. XIV. cap. V. Ex illa ipſa breviuſcula epiſtola aperte videtur rei medicæ non ignarus fuiſſe, atque etiam ex eo quod de eodem ſcribit ipſe Plin. lib. XVII. cap. XXIII. ad fin. Apud Vincentium Bellovacenſem XII. 27. ſpeculi naturalis, ubi ***Androchides*** raphanum contra ebrietatem commendaſſe traditur, legendum ***Androcydes***. Citatur Androcydes Medicus à Theophraſto IV. 20. hiſt. plant. & ab Athenæo lib. VI. pag. 258.

Andromachus ſenior, Cretenſis, Neronis Imp. Archiatrus, id eſt, primarius medicus, cui ſalutiferam illam *γαλήνης* ſive ***Theriaca*** (*) compoſitionem acceptam ferunt medici, & ex Galeno refert Aetius p. 648. ſeq. edit. H. Stephani, meminitque Eutychius T. 1. Annal. p. 339. Eam Græcis verſibus ad Neronem ſcripſit, quos Galenus in ſuum librum de Theriaca, & in librum 1. Antidotorum integros transpoſuit. Ita autem de eo loquitur ſtatim poſt princip. lib. de Theriaca, quod medicam artem non ſolum experientia rerum probe calluit, ſed etiam ſermonis elegantia rationem in ipſis copioſe exercuit quinque libris. Joannes Tzetzes Chiliad. XII. hiſt. 397 initium illius operis Neroni dicati refert his verſibus:

> *Κλῦθι πολυθρονίου βριαρὸν σθένος ἀντιδότοιο*
> *Καῖσαρ ἀδειμάντου δῶτορ (**) ἐλευθερίης*
> *Κλῦθι Νέρων ἱλαρήν μιν ἐπικλείουσι γαλήνην.*

Hoc eſt ex verſione Julii Martini Rotæ:

> ***Antidotum multis inſignem viribus audi***
> ***Cæſar, qui nobis otia tuta facis.***
> ***Tranquilla hac hilarisque ſuo pariterque ſerena &c.***

Vertit

(*) Plinius Valerianus lib. 3. cap. 57. & lib. 4. cap. 38. ait theriacam apud inſulam Coum in templo Æſculapii inciſam fuiſſe lapide, & verſibus dedicatam. Codex Latinus A. C. 1479. exaratus in quo *theriacæ conficiendæ ratio ex Democrito & Andromacho*, MS. in Bibl. nobiliſſimi D. Uffenbachii. Vide Catalogum ejus MStor, p. 689. ſeqq.

(**) Confer Triſtanum T. 1. de numis Imperator. pag. 235.

Vertit etiam & fidelius quantum memini Jo. Gvinterius Andernacus, cujus mihi non est jam ad manus interpretatio.

Andromachus junior, prioris filius, itidem Neronis archiater scripsit libros duos περὶ συνθέσεως φαρμάκων, quorum primum externa medicamenta τὰ ἐκτὸς sive τὰ ἔξωθεν ἐπιθέμενα φάρμακα tradebat, secundus interna, τὰ ἔσω τοῦ σώματος λαμβανόμενα, quibus accessit tertius de medicamentis quæ oculis medentur τὰ τῶν ὀφθαλμῶν sive τὰ κατὰ τοὺς ὀφθαλμοὺς φάρμακα Galen. T. v. pag. 647. T. II. pag. 252. 325. Idem opus hoc respiciens Andromachum laudat Galenus sæpissime, ut T. II. pag. 162. 191. 234. 242. 243. 244. 245. 246. 252. 261. 263. 267. 269. 272. 273. 274. 275. 276. 280. 281. 284. 286. 289. 291. 292. 293. 294. 296. 298. 300. 305. 308. 309. 321. 322. 324. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 339. 342. 344. 357. 358. 363. 365. 366. 367. 370. 383. 384. 385. 388. 390. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 404. 411. 419. 420. 423. 430. ἐν φαρμάκοις ἔχων μεγίστην ἕξιν, judice Damachare apud Galen. T. II. p. 402. Multa collegit medicamenta & non pauciora quam libris decem dederat Asclepiades cognomento ὁ Φαρμακίων, Galenus T. II. pag. 235. ὁ Ἀνδρόμαχος πολλὰς ἤθροισε δυνάμεις, καὶ σχεδὸν οὐκ ἐλάττους τῶν ἐν τοῖς δέκα τοῦ Φαρμακίωνος Ἀσκληπιάδου. Sed reprehenditur quod præparationem & rationem utendi annotare neglexit. T. II. p. 323. 325. 358. χωρὶς διορισμοῦ τὰ φάρμακα γράφας T. II. p. 363. 399. ideo libri ejus quamplurima licet optima medicamenta complexi à medicis negliguntur. T. II. pag. 397. Citatur Andromachus frequentissime ab Aetio, qui & medicamentum ejus cyphoides describit. De Andromacho utroque & de aliis theriacorum scriptoribus dixi nonnulla lib. III. cap. XXVI. §. 8. De Codice Arabico MS. in quo descriptio *theriacæ* Andromachi senioris continetur, vide Lambecium T. VI. p. 143. Lepidus error Riccioli, qui hunc Andromachum inter Astrologos tanquam primum *theoricæ* inventorem è Clavio refert, in almagesto.

Andron. Vide supra in Andrea. Andronis Medici mentio apud Athenæum XV. p. 610. ejus pastillus & medicamenta varia laudantur à Celso, Cœlio Aureliano, Galeno, Aëtio, Nicolao Myrepso aliisque. De

aliis Andronibus consulendi Meursius ad Apollonii historias mirabiles pag. 94. seq. & in Bibl. Græca pag. 1221. tomo decimo thesauri Gronoviani, & Vossius de historicis Græcis.

Andronicus Ticianus, quem citat & virum clarissimum vocat Octavius Horatianus libro quarto. Longe diversus ab Andronico peripatetico cujus mentio apud Galenum Tom. III. edit. Paris. pag. 232. 237. & T. VI. pag. 202.

Andronicus simpliciter, sive ille, sive alius, citatus ipsi Horatiano lib. I. cap. XVIII. lib. II. cap. VI. & Galeno Pharmacorum secundum locos lib. VII. cap. VI. eodemque ult. & libro, Quod corporis temperamentum animi mores sequantur.

Andronius, Aetio Tetrab. II. Ser. II. cap. XCIII.

Androtion laudatus Theophrasto, Plinio & qui georgicum scriptum ejus memorant, Varroni, Columellæ, Harpocrationi & Athenæo.

Angedenus sæpius Galeno citatus lib. II. Simplicium.

Angelevas citatur Stephano Medico in Galenum ad Glauconem pag. 18. b.

Angelinus.

Recentioris ætatis est Angelus Bologninus, cujus sunt libri de cura ulcerum exteriorum, & de unguentis communibus in solutione continui.

Anguitia, (*) aut ut alii vocant *Angitia*. (Nam ut id obiter dicam, ab Anguitia Angitia facta, ut ab anguiportu angiportus tradit Donatus in Adelphis Terentii.) Angitia igitur Medeæ & Circes soror, de qua Silius Italicus lib. VIII. 499.

Vipereumque herbis hebetare, & carmine dentem
Aeetæ prolem Anguitiam mala gramina primam
Monstravisse ferunt, tactuque domare venena.

Ex quibus aperte intelligis eam herbarum vires præsertim adversus virus, non secus ac sorores novisse. Eam nonnulli dicunt esse, quæ & dicta est *Angeronia*, (**) à depellendis angoribus & corporis

(*) Velut ἐχῖτς, sive ἐχιδναῖα, ab *anguibus ciendis* carmine. Vide Delrionem ad Senecæ Medeam v. 1024.

(**) Festus: *Angerona Dea sacra à Romanis instituta sunt. quum angina omne genus animalium consumeretur, cujus festa Angeronalia dicta sunt,*

ris & animi, quod putat Verrius Flaccus: aut quod populus Romanus morbo qui angina dicitur, præmisso voto sit liberatus, ut Julius Modestus autumat, ut apud Macrobium videre licet, lib. I. Saturnal. cap. X. Ea autem Solis filia dicitur ob medendi artem, cujus Sol, id est, Apollo inventor est. Servius vero ad Æneid. VII. 759.

Quin & Marrubia venit de gente sacerdos,

Tradit ipsam Medeam (*) fuisse *Angitiam* vocatam, quoniam Marrubii Italiæ populi circa Fucinum lacum habitantes, contra serpentes nonnulla remedia edocti carminibus serpentes angerent. Solinus cap. VIII. diversas facit hanc & Medeam, easque & Circen, sorores, fuisse dicit filias Oetæ sive Æetæ, Colchorum Regis. *Hæc Tiraquellus* p. 407.

Aninebetem, Serapioni Simplicium cap. clxIV.

Antaus, sive ***Anthaus***, Plinio lib. XXVIII. cap. I. & Galeno Pharmacorum κτ̀ τόπυς lib. IV. cap. VII. vide infra *Antistius*. Sunt & qui apud Plinium legant Anchæus.

Anthus, nisi idem sit, apud Aetium Tetrab. III. Ser. IV. c. XLIV. p. 609. b. & 612. edit. H. Stephani.

Antigenes Cleophantinus Aureliano, lib. II. Oxeon. cap. X. ex *libro de Febribus & tumoribus*. Quinti discipulus fuit teste Galeno T. II. edit. Basil. pag. 453. *Anatomica* scripsisse idem innuit T. V. pag. 21.

Antigenes, sive ***Antigenus*** simpliciter citatus Galeno libro secundo Commentariorum de natura hominis & Pharmacorum κτ̀ τόπυς: Aetio, Alexandro Tralliano, & Marcello Burdegalensi. Incertum, minusque credibile Antigenem alterum Marci Aurelii Antonini archiatrum Galeno memoratum eundem fuisse cum Antigene Cleophantino, cum Cleophantus ille tempore Ptolemæi Evergetæ floruerit.

Antigonus Medicus celebris castrensis, Galeno T. II. p. 180. 184. κτ̀ τόπυς lib. IV. cap. VII. & Marcello empirico cap. VIII. & Paulo Æginetæ lib. VII. cap. VIII. in princip. Meminit Antigoni, ætatis suæ Medici Lucianus in philopseude, T. II. p. 330. 332.

Antigonum Cymeum sive ***Cumanum*** inter scriptores rei rusticæ laudant Varro, Columella, Plinius: *Antigonum Carystium* περὶ ζώων, de animalibus

(*) Ita vetus glossar. apud Salmasium p. 86. ad Solin. *Angitia*, Μήδεια.

malibus citat Hesychius in ἴλῃοι. De Antigonis dicere me memini lib. III. cap. XXVII. §. 8.

Antiles & *Antilu*, Rasi Continentis libro II. cap. V. & VI. & alibi sæpe in eo opere, vide infra *Antyllus*.

Antimachus Galeno, κτ̃ γένη, libro septimo. T. II. edit. Basil. p. 420.

Antiochus Martyr, sub Adriano Imp. qui gratis curavit morbos ut de ἀναργύροις Cosma & Damiano Græca Ecclesia celebrat. Memoria hujus Antiochi colitur in Sardinia, & mentio ejus exstat in Martyrologio Romano XIII. Decembris.

Antiochi. Ἀντιοχίδος μάλαγμα, Galeno κτ̃ τόπους lib. IX. cap. II. & lib. X. cap. II. T. II. p. 294. 308.

Antiochus Syriæ rex, qui Antidotum illud celeberrimum, theriacam, in templo Æsculapii, versibus dedicavit, teste Plinio lib. XX. Hist. naturalis cap. ult. sive in templo Apollinis, ut scribit Plinius Valerianus IV. de re medica cap. XXXVIII.

Antiochus Philometor, Galeno lib. II. Antidotorum.

Antiochus alius, qui annos vixit plusquam LXXX. sensibus illæsis, membrisque omnibus integris, ut retulit Galenus, qui ejus vitæ rationem describit lib. V. περὶ ὑγιείας Tom. IV. edit. Basil. pag. 269. 270. Hunc sæpe citant Aetius Quaternione I. Ser. III. cap. CXIV. & Paulus Ægineta lib. VII. cap. VIII. Vide infra Paccius.

Antipater citatur Scribonio Largo cap. 167. ubi memorat ejus theriacam qua se usum fatetur Galenus II. antidotor. cap. X. Idem Galeno κτ̃ τόπους lib. III. c. III. & lib. VI. cap. I. & alibi sæpe ut Tom. II. pag. 243. 265. 276. 292. 301. 310. 389. 403. 412. & Aetio citatus Tetrab. II. Ser. II. cap. XLII. & Ser. IV. cap. LVII. & alibi quem inter Methodicos ponit idem Galenus, aut quisquis est, in Introductione, sive Medico cap. IV. T. IV. pag. 42. 373. Alius Antipater (*) junior, qui ipsius Galeni tempore artem medicam apud Romanos publice exercuit non sine laude, ut tradit ipse Galenus lib. IV. De locis affectis, cap. ult. Tom. III. pag. 295. Cœlius Aurelianus libro secundo Chronicon cap. XIII. Antipatrum citat ex *libris Epistolarum medicinalium ad Gallum*.

Antiphanes Galeno κτ̃ τόπους lib. V. c. IX. & Cœlio Aureliano lib. Chronicon IV. c. VIII. ex libro quem *Panopten* (*) appellavit. Clemens Alex.

(*) Confer Jo. Rhodium pag. 251. ad Scribonium Largum.
(**) Tiraquellus legit *panoxeon* de morbis valde acutis.

Alex. 2. pædagogi cap. 1. pag. 140. Ἀντιφάνης δὲ ὁ Δήλιος ἰατρὸς καὶ μίαν ταύτην νόσου αἰτίαν ταύτην εἴρηκεν, τῶν ἐδεσμάτων τὴν πολυειδίαν. *Antiphanes Delius Medicus unam hanc morborum causam esse dixit, ciborum varietatem.*

Antistius, aut ut alii legunt, *Antius*, qui ex tot vulneribus Cæsari inflictis unum tantum lethale quod secundo loco in pectore acceperat judicavit, apud Suetonium in Julio Cæsare, cap. LXXXII. vide num sit *Anteus*, de quo supra.

Antoninus simpliciter, Galenus lib. v. κατὰ τόπους cap. VII. T. II. edit. Basil. pag. 228.

Antonius Castor, plus simplici vice laudatus Plinio, qui in re herbaria ipso monstrante profecisse se non diffitetur. *Nobis certe*, inquit XXV. 2. *exceptis admodum paucis contigit reliquas* (herbas) *contemplari scientia Antonii Castoris, cui summa auctoritas erat in ea arte nostro avo, visendo hortulo ejus in quo plurimas alebat centesimum ætatis annum excedens, nullum corporis malum expertus, ac ne ætate quidem memoria aut vigore concussus.*

Antonius Cous, Galeno lib. II. Antidotorum.

Antonius Epicureus, qui scripsit περὶ τῆς ἐπὶ τοῖς ἰδίοις πάθεσιν ἐφεδρείας de propriorum affectuum cognitione & moderatione, cui simili argumento respondit Galenus, quem inscripsit de propriorum animi affectuum agnitione & remedio. Vide Tom. VI. edit. Parif. pag. 519. 520. Eundem esse mihi persuadeo Antonium quem φιλομαθῆ & φιλόσοφον vocat Galenus librumque de pulsibus illi inscribit T. IX. pag. 333.

Antonius Herbarius, ὁ ῥιζοτόμος Galeno Pharmacorum κατὰ τόπους lib. II. cap. II. & κατὰ γένη lib. VI. qui hunc dicit multam habuisse experientiam T. II. edit. Basil. p. 180. 184. 404. Idemne cum Antonio Castore?

Antonius Musa Augusti medicus, quem Musam simpliciter citant Galenus & Paulus Ægineta. Vide Galen. T. II. edit. Basil. p. 201. 209. 210. 257. 262. 264. 265. 271. 272. 306. 388. T. IV. pag. 90. 210. 218. Pluribus libris diligenter tractavit de medicamentis T. II. pag. 252. 328. unde p. 335. accensetur viris ἐν τῇ τῶν φαρμάκων ἐμπειρίᾳ insignibus Andromacho, Archigeni, Asclepiadi, Critoni, Heræ, Menecrati, Petronio, Philippo. Musæ medicamentum relatum ab Asclepiade laudat Galenus T. II. pag. 287. De duobus libellis

qui exſtant ſub Muſæ nomine Latine, unus *de herba betonica* ad M. Agrippam & alter ad Mæcenatem *de tuenda valetudine*, dixi in Bibl. Latina lib. III. cap. 5. In præſenti, de Muſa hoc ſubjiciam locum Dionis Caſſii, quem inſignem ſcriptorem proxime, ſi ita ſummo vitæ noſtræ arbitro placuerit, recenſitum à me & illuſtratum prælis ſubjicere geſtit animus. Ita vero ille lib. LIII. pag. 517.

Ὁ δ᾽ Αὔγουστος, ἑνδέκατον μετὰ Καλπουρνίου Πείσωνος ἄρξας, ἠῤῥώστησεν αὖθις, x) ὥστε μηδεμίαν ἐλπίδα σωτηρίας σχεῖν. πάντα γοῦν ὡς καὶ τελευτήσων διέθετο, καὶ τάς γε ἀρχάς, y) τούς τε ἄλλους τοὺς πρώτους καὶ τῶν βουλευτῶν καὶ τῶν ἱππέων ἀθροίσας, διάδοχον μὲν οὐδένα ἀπέδειξε, καίτοι τὸν Μάρκελλον z) πάντων προκεκριθήσεσθαι ἐς τοῦτο προσδοκώντων. Διαλεχθεὶς δέ τινα αὐτοῖς περὶ τῶν δημοσίων πραγμάτων, τῷ μὲν Πείσωνι *) τάς τε δυνάμεις καὶ τὰς προσόδους τὰς κοινὰς ἐς βιβλίον ἐσγράψας a) ἔδωκε, τῷ δ᾽ Ἀγρίππᾳ τὸν δακτύλιον, b) ἐνεχείρισε. καὶ αὐτὸν μηδέν, ὅ, τι μηδὲ τῶν πάνυ ἀναγκαίων ποιεῖν δυνάμενον, Ἀντώνιός τις Μούσας c) καὶ ψυχρολουσίαις d) καὶ ψυχροποσίαις e) ἀνέσωσε καὶ διὰ τοῦτο καὶ f) χρήματα παρά τε τοῦ Αὐγούστου καὶ παρὰ τῆς βουλῆς πολλά, καὶ τὸ χρυσοῖς g) δακτυλίοις (ἀπελεύθερος h) γὰρ ἦν) χρῆσθαι, τήν τε ἀπέλειαν καὶ ἑαυτῷ καὶ τοῖς ὁματέχνοις, i) οὐχ ὅτι τοῖς τότε οὖσιν, ἀλλὰ καὶ

Auguſtus undecimum conſul, cum Calpurnio Piſone, adeo gravi morbo decubuit, ut nulla ſalutis ſpes adeſſet: itaque omnibus ut fato conceſſurus, diſpoſitis, magiſtratibus & ſenatorum equitumque primoribus ad ſe convocatis, nemine ſibi ſucceſſore (qvum omnes putarent, Marcellum ad hoc ab eo deſtinatum iri) conſtituto, qvum quædam iis de publicis negotiis expoſuiſſet; Piſoni libellum, in quem exercituum & redituum publicorum indicem conſcripſerat, Agrippæ annulum tradidit. *Antonius* vero *Muſa*, Auguſtum qvum nihil ne quidem eorum, quæ maxime eſſent neceſſaria, poſſet exequi, lavacris frigidis, frigidisque potionibus ſanitati reſtituit: quam ob rem etiam pecunia ei ab Auguſto & ſenatu multa, uſusque annuli aurei (libertus enim erat) datus eſt, immunitasque non ipſi tantum, ſed omnibus eandem artem exercentibus non tunc modo ſed in poſterum quoque

τοῖς

τοῖς ἔπειτα ἐσομένοις, ἔλαβεν. ἀλλ' ἔδει γὰρ αὐτὸν, τά τε τῆς τύχης καὶ τὰ τῆς πεπρωμένης ἔργα προσποιούμενον, παρὰ πόδας ἁλῶναι. k) ὁ μὲν Αὔγουστος οὕτως ἐσώθη. ὁ δὲ δὴ Μάρκελλος, νοσήσας οὐ πολλῷ ὕστερον, l) καὶ τὸν αὐτὸν ἐκεῖνον ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Μούσα τρόπον θεραπευόμενος, ἀπέθανε. καὶ αὐτὸν ὁ Αὔγουστος δημοσίᾳ τε ἔθαψεν ἐπαινέσας, ὥσπερ εἴθιστο, m) καὶ ἐς τὸ μνημεῖον ὃ ᾠκοδόμει τοῦ *) κατέθετο, τῇ τε μνήμῃ τοῦ θεάτρου n) τοῦ προκαταβληθέντος μὲν ὑπὸ τοῦ Καίσαρος, Μαρκέλλου δὲ ὠνομασμένου, ἐτίμησε. καὶ οἱ καὶ εἰκόνα χρυσῆν καὶ στέφανον χρυσοῦν, δίφρον τε ἀρχικὸν, ἐς τε τὸ θέατρον ἐν τῇ τῶν Ῥωμαίων πανηγύρει o) ἐσφέρεσθαι, ἐς τὸ μέσον τῶν ἀρχόντων τῶν τελούντων αὐτὰ τίθεσθαι ἐκέλευσε. ταῦτα μὲν ὕστερον ἔπραξε.

tempus concessa. Verum enim vero fas erat eum qui opus fortunæ fatique sibi arrogasset, statim manifestis rebus coargui. Evenit enim paulo post, ut Marcellus ægrotans, eademque ratione à Musa eodem curatus, mortem obiret: quem funere publico elatum, laudatumque pro more, Augustus in sepulcrum quod sibi exstruebat condidit, memoriaque eum theatri ejus, quod ante cœptum à Cæsare, Marcelli dictum est, honestavit: jussitque, ut ludis Romanis effigies Marcelli aurea, aureaque corona, & sella curulis in theatrum inferretur, mediaque inter præfectos iis ludis magistratus collocaretur. Verum hæc postea temporis acta sunt.

x) ἠῤῥώστησεν αὖθις] itaque diversus hic morbus Augusti ab eo de quo Dio pag. 514. B.

y) τάς γε ἀρχὰς] Suetonius cap. 28. *quum Magistratibus & Senatu domum accitis Rationarium Imperii tradidit.*

z) τὸν Μάρκελλον] Marcellum utpote generum ab Augusto delectum. p. 515. C.

*) τῷ μὲν Πείσωνι] Cn. Calpurnio Pisoni, suo in Consulatu collegæ.

a) ἐς βιβλίον ἐσγράψας] Hoc fuit *breviarium Imperii,* quale memorat Suetonius cap. 102. & describit Dio infra p. 591. B. *Rationarium Imperii* vocat Suetonius idem cap. 28. in loco quem modo attuli.

b) Ἀχείπεσε τ' δακτύλιον] Sic Alexander moriturus annulum detractum digito tradebat Perdiccæ, regnum ita visus tradere, ut Agrippæ Augustus. Confer infra p. 518. B. Jo. Kirchmannum libro de annulis c. 22. & quæ ad Nepotis Eumenem. c. 2. & Curtium X. 5. 4. viri docti.

c) Ἀντώνιός τις Μέσας] Musa hic frater Euphorbi, quem Jubæ Regis Medicum fuisse è Plinio constat lib. XXV. 7. In eundem Musam Virgilii epigramma in ejus catalectis quo nihil illo doctius nihil sibi carius aut jucundius fuisse testatur. At Viros eruditos qui Artorium Augusti Medicum Vellejo II. 71. & aliis memoratum cum hoc Antonio confundunt, satis refellit Eusebius in Chron. qui Artorium post victoriam Actiacam naufragio periisse tradidit. De aliis Musæ cognomine, vide Fulvium Ursinum familiis Rom. in gente Pomponia.

d) ψυχρολουσίαις] Plinius loco laudato narrat Euphorbum & Musam fratres instituisse *à balneis frigidâ multâ corpora adstringere*, cum antea non esset mos nisi calida tantum lavari. Horatius lib. 1. Epist. 15.

nam mihi Bajas
Musa supervacuas Antonius, & tamen illis
Me facit invisum gelida cum perluor unda
Per medium frigus - - -

e) καὶ ψυχροποσίαις] Addit Plinius etiam cibos refrigerantes Augusto Musam præbuisse. Ita enim ille de lactucis lib. 19. cap. 8. *Est quidem natura omnibus refrigeratrix, & ideo æstate grata stomacho fastidium auferunt, cibique appetentiam faciunt. Divus certe Augustus lactuca conservatus in ægritudine fertur prudentia Musæ Medici.* Quod vero ad potum attinet, notum est calidam alioqui in usu ac deliciis apud Romanos fuisse, de quo exstat erudita Johannis Freinsheimii dissertatio edita Argentorati A. 1636. 8. Credibile autem est Augustum febri & inflammatione intestinorum laborasse, Musamque ex Methodicæ sectæ, cui erat addictus, rationibus contraria remedia judicasse aptanda. Suetonius Augusto c. 81. *Graves & periculosas valetudines per omnem vitam aliquot expertus est, præcipue Cantabria domita, cum etiam destillationibus jocinore vitiato ad desperationem redactus,*

dactus, contrariam rationem medendi necessario subiit, quia calida fomenta non proderant, frigidis curare coactus auctore Antonio Musa.

f) καὶ χρήματα] addit idem Svetonius cap. 59. etiam illi statuam ære collato juxta signum Æsculapii statutam fuisse à populo.

g) χρυσοῖς δακτυλίοις] Jus annulorum aureorum negatum libertis, concessum equitibus, ut dictum ad p. 385. A.

h) ἀπελεύθερος γὰρ ἦν] Vir ingenio & doctrina florens Jo. Fridericus Crellius in diss. de Antonio Musa, quam Lipsiæ A. 1725. edidit, §. V. contra Dionem variis argumentis pugnat, verum levibus, ut Medicum illum evincat libertum minime fuisse, sed nullum affert testimonium idoneum quo fides Dioni derogetur.

i) καὶ τοῖς ὁμοτέχνοις] de jure annulorum aureorum dato Medicis, adeundus Barnabas Brissonius libro 2. antiquitatum Juris, capite tertio.

k) παρὰ πόδας ἁλῶναι] Assentior laudato Crellio §. 9. iniquitatem judicii hujus in Dione de Musa arguenti. Non enim recte inferas meræ fortunæ fuisse aut fati, quod Augustum feliciter curavit Medicus, neque Marcello potuit mederi, obstante vel imbecillitate naturæ ejusdem, vel negligentia observandi præcepta Medici, vel mali gravitate ac pervicacia, vel prorsus ut ipse Dio infra p. 519. C. innuit, occulta vi intercedente dati jussu Liviæ veneni, quod omnem Medici artem elusit.

l) Μάρκελλος νοσήσας ὀ πολλῷ ὕστερον] interjecto post Augusti morbum semestri A. U. C. 731. Marcellus morbo correptus *occidit, & misero steterat vigesimus annus* ut notat Propertius III. 16. *In Bajano periisse, cum ædilitatem gereret*, scribit Servius ad Æneid. VI. 861. ita enim cum clarissimo Brockhusio legendum potius quam *Stabiano* quod Scaliger malebat ad hæc Propertii, obitum Marcelli lugentis :

> *At nunc invisæ magno cum crimine Bajæ,*
> *Quis Deus in vestra constitit hostis aqua?*
> *His pressus stygias vultum demersit ad undas* &c.

m) ἐπαινέσας ὥσπερ εἴθιστο] Servius in 1. Æneid. 716. Pesti devota futuræ. *De oratione Augusti translata est locutio quam habuit in laudatione funeris Marcelli, cum diceret illum immaturæ morti devotum fuisse.*

*) εἰς τὸ μνημεῖον] in Mausoleum Augusti, quod in campo Martio tunc condebatur, & in quod Agrippæ p. 541. C. & Drusi etiam reliquias illatas Dio dicet infra p. 549. B.

n) τὸ θέατρον] de hujus Theatri dedicatione dicetur ad pag. 539. D. illud inter opera quæ nomine alieno Augustus fecit, memorat etiam Suetonius cap. 29. In Livii epitoma lib. 138. *Octavia soror Augusti defuncta, antea amisso filio Marcello, cujus monumenta sunt theatrum & porticus, nomine ejus dedicata.*

o) ἐν τῇ τῶν Ῥωμαίων πανηγύρει] solennibus Circensibus ludis. Vide Onufriun lib. 2. de illorum ludorum pompa T. IX. thesauri Græviani p. 362. *Hæc ad adductum Dionis de Musa locum. Nunc Medicos referre pergamus.*

Antonius Pharmacopola, Galeno Pharmacorum localium lib. IX. cap. IV.

Recentioris ætatis sunt:

Antonius Benivenius, cujus habemus librum de abditis nonnullis ac curandis morborum & sanationum causis, excusum Florentiæ 1507. & cum Scribonio Largo Basil. 1529. 8. Ad hunc Politianus scribit Elegiam.

Antonius Bologninus, cujus in Chirurgia extant multa volumina.

Antonius Cermisonus qui Patavii A. C. 1467. obiit præceptor Savonarolæ, cujus sunt consilia in re medica: & liber de urinis.

Antonius Faventinus, qui Hippocratis Aphorismos versibus reddidit, ut præterea fecerunt *Latino* carmine quidem Paulus Dionysius, Medicus Veronensis 1599. 4. Matthæus Roselenus, Lucanus, Jo. Ludovicus Gansius, Argentorat. 1624. 12. Jo. Thaumaxenus, Hessus, Norimb. 1623. 8. Jo. Baptista de Conde, Bruxell. 1647. 12. Robertus Constantinus: *Græco* idem Constantinus, & cum Radulpho Wintertono qui primam sectionem est interpretatus, reliquas Joannes Frerus, Cantabrig. 1633. 8. *Italico* Anselmus Latiosus, Viterbii 1667. 8. &c.

Antonius Fortolus sive Fartolus Joseriensis, qui plurimos libros Galeni transtulit, ut de dissectione venarum, arteriarum & nervorum Basil. 1529.

Antonius Fumanellus Veronensis, cujus est Consilium chirurgicum de calvariæ fractura, Historia & curatio difficultatis & angustiæ urinæ, de Balnei ferrati facultatibus, de balneis aquæ simplicis. Aliaque quæ

quæ ab Antonio Sandero lib. III. de claris Antoniis p. 175. sq. referuntur.

Antonius Gallus Parisiensis medicus, cujus extat libellus non indoctus de ligno sancto, & in imperitos fucatosque Medicos. Paris. 1540. 8. Is certe vir fuit hujus artis peritissimus, Tiraquello judice, & utraque lingua doctissimus.

Antonius Gaynerius, aut ut alii vocant, Guainerus, sive etiam Guanerius, sive denique Guaynerius (nam promiscue his nominibus appellatur) natione Papiensis, clarus circa A. C. 1440. cujus sunt multa opera in re medica. Vide Antonium Sanderum de claris Antoniis pag. 187.

Antonius Gazius Patavinus, cujus in medicina est Corona florida sive liber trecentis constans capitibus de sanitate tuenda Lugd. 1514. & alius de medicamentis purgantibus

Antonius de Gradis sive Garaldis, cujus est liber de Febribus. Alius de balneis Palatinis. Consilia quoque Medica & Comment. in nonum Almansoris memorat Antonius Sanderus pag. 189. de claris Antoniis

Antonius Ludovicus, Olyssiponensis, cujus sunt doctissimi libri de occultis proprietatibus, & totidem libri Problematon, & alii. Olyssipone 1540. fol. Idem est qui vertit Galeni nonnulla, & Mich. Pselli allegorias tres in Tantalum, Sphingen & Circem, aliaque edidit quæ Nic. Antonius T. I. Bibl. Hispanæ novæ pag. 111. seq. commemorat.

Antonius Musa Brasavolus Ferrariensis Sec. XVI. medicus peritissimus, cujus extant doctissimi Commentarii in Aphorismos Hippocratis, & Dialogi de simplicibus medicamentis, & alia multa, quæ si placet vide apud Mercklinum & in Antonii Sanderi libro tertio de claris Antoniis pag. 208. seq.

Antonius Stupanus Rheticus, A. 1551. Basileæ extinctus, qui auxit Dispensatorium, quod vocant, medicamentorum Nicolai. Lugd. 1543.

Antonius Zenus, aut ut alii appellant, Zenon Policola Venetus, cujus est liber de natura humana, sive de Embryone. Venet. 1491. & libri septem, Planetarum nominibus inscripti de reliquis vitæ humanæ ætatibus. Vide Antonium Sanderum de claris Antoniis pag. 247.

Antyllus vel *Antillus* citatus Oribasio lib. 11. Euporiston, Aetio Tetrab. I.

Ser.

Ser. III. ſæpe, & alias quoque ſæpe: Paulo Æginetæ qui Chirurgum appellat lib. III. cap. XL. & lib. VI. cap. XXXIII. & lib. VII. cap. X. & XXXIII. Stobæo Ser. XCIX. Avicennæ lib. V. & Raſi lib. II. Continentis, cap. II. & alibi ſæpe, qui ut opinor, eſt ille Antilis, vel Antiles, de quo ſupra. Nam hæc nominum propriorum diverſitas in hoc authore, & cæteris Arabibus proceſſit vitio interpretum, atque etiam librariorum.

Anyaſius, Raſi lib. III. ejusdem operis, cap. III.

Apelles Chirurgus apud Artemidorum Daldianum, de Somniorum interpretatione, lib. III. cap. III.

Apelles, Medicus Thaſius, apud Plin. lib. XXVIII. 8. XXXI. & XXXII. cap. V. & Galenum, lib. II. Antidotorum. cap. VIII. & lib. V. κτ γένη cap. XIV.

Aphricanus, qui de ponderibus & menſuris medelarum ſcripſit, & hic ſive alter ejus nominis citatus Conſtantino, aut alteri, quisquis is eſt, libro Geoponicon XII. in re medica. Vide infra in Julio Africano.

Aphrodas, Galeno libr. Pharmaco. κτ γένη, II. & κτ τόπους, lib. III. cap. IV. eodemque ult. ad fin. & lib. V. cap. VII. non ſemel, & lib. II. Antidotorum, & alibi ſæpe. T. II. pag. 234. 270. 274. 333. 372. 388. 420.

Aphrodiſeus, Galeno κτ γένη, lib. VII. qui alius eſt ab Alexandro Aphrodiſeo, qui Galeno multo poſterior fuit.

Apion, eidem ejusdem operis lib. V.

Apion Grammaticus, ſive is fuit, qui ſcripſit de metallica medicina, ex quibus Plinius quædam mutuatus eſt, lib. XXXV. ut ipſe fatetur lib. II. in nomenclatura authorum ejus libri.

Apis Ægyptiorum rex, Pheronei ac Pithonis filius traditur Medicinam primus inveniſſe, ut teſtantur Clemens Alex. I. Strom. p. 307. & Theodoritus lib. I. de cura affectuum gentilium pag. 7. Hic Apis ob pulcherrimum ſalutiferumque inventum in tanto honore & admiratione habitus eſt, ſicuti & ipſe Theodoritus tradit lib. III. pag. 42. ut pro Deo coleretur, vocareturque *Oſiris*, quod vocabulum ſi quis ad Latinam linguam transferat, idem eſt quod *multoculus*, ut Diodorus & Euſebius prodidere. *Os* enim Ægyptiorum lingua multum ſignificat: *Iris* autem oculum: ut etiam ſcribit Plutarchus in

in lib. de Iside, & Osiride: perinde ac vir oculatissimus, ac magno ingenio, magnaque prudentia fuerit, qui tam sulature auxilium mortalibus invenisset. Ob idque Apollinem esse eundem volunt plerique, & id quidem autumant ipsi Ægyptii, quibus & Osiris Sol est, & Sol Apollo, ut videre licet apud Macrobium, lib. I. Saturnaliorum cap. XXI. & Diogenem Laërtium in prooemio. Verum non satis constat idemne fuerit Apis, qui Apollo, an diversus uterque. Tacitus autem lib. xx. historiæ Augustæ, ad finem, scribit multos Osirim, quem & quidam Serapim vocant, Æsculapium quoque appellare, quod medeatur ægris corporibus. Ab hoc forte inventa est & vocata herba Osiris, de qua Dioscor. lib. IV. cap. CXXXIV. & Galenus lib. VIII. Simplicium medicamentorum, in cap. de Osiri, & Paulus Ægineta lib. VII. etiam inter simplicia. Sed & huic quod de Api diximus, concinit quod scribit Cyrillus adversus Julianum Cæsarem lib. VI. pag. 200. *Cum Apis*, inquit, *Ægyptius non obscurus inter eos illic erat templi ministros, & naturalis Philosophia scientiam adeptus esset, hunc ferunt primum artem medicam exquisivisse & tradidisse fœlicius quam eos qui eum praecesserant, communicasseque Æsculapio.* Quod autem ad Serapin peculiariter pertinet, posset videri ex lectione antiquorum scriptorum illum morbos animo & oratione curasse. Nam Varro in Eumenidibus apud Nonium Marcellum, voce *precantur: Ego medicina Serapi utor, cotidie precantur: intelligo recte scriptum esse Delphis*, Θεοὶ ἀρᾳ. (*)

Nec multo post: *Mirus pro miraris. Varro Eumenidibus:*
Hospes quid miras animo curare Serapim?
Quid? quasi non curat tantidem Aristoteles.

Hæc Tiraquellus pag. 238.

Apius Phascus, Galeno Pharmacorum κατὰ τόπους, lib. V. cap. VII. To. II. pag. 228.

Apæmantes Erasistrateus. Galen. de venæ sectione adversus Erasistrateos T. IV. pag. 1.

Apollinaris, Marcello Burdegalensi in sua præfatione.

Apollinaris Cremonensis, qui sub Eugenio IV. scripsit practicam, & alia quædam.

K De

(*) In Veteri Codice: *Theon era*. Lege Θεῶν sive Θείων ἔργα.

De *Apolline* inventore medicinæ præter Tiraquellum p. 235. seq. libri de nobilitate, copiose & erudite Jo. Henricus Meibomius ad Jusjurandum Hippocratis capite IV.

Apollo alius, Galeno Pharmacorum localium lib. VII. cap. III. Tom. II. pag. 266. Nisi nomen ibi sit concisum (ut sæpe fit in nominibus propriis) ut (quod utique videtur) significet Apollonium, vel Apollodorum.

De *Apollodoro*, Democriti affectatore qui scripsit Magica, & Apollodoris duobus *Scillæo*, sive *Citieo* & *Tarentino* citatis Plinio, quorum alter eodem XIV. 7. teste suasit Ptolemæo Regi quæ vina biberet: nec non de Apollodoro *Lemnio* qui volumen de re rustica composuit, dixi lib. III. cap. XXVII.

Apolloniades, Aetio Tetrab. II. Ser. IV. cap. XLVIII.

Apollonides Chirurgus, nisi idem sit, apud Artemidorum Daldianum, in Somniorum interpretatione. lib. III. cap. III.

Apollonides Cyprius, Methodicus, discipulus Olympii, Juliani præceptor. Galeno in Methodo. T. IV. pag. 42. edit. Basil. sed ubi Ἀπολλωνίδυ vitiose excusum pro Ἀπολλωνίυ. Senex valde probatus Romæ Tom. XIII. edit. Paris. 1010. a 1012. b.

Apollonii duo *Antiocheni*, pater & filius, Medici Herophilei & Empirici. Vide infra in Apollonio Herophileo.

Apollonius Archistrator, Galeno Pharmacorum secundum genera, lib. V. T. II. pag. 388.

Apollonius Byblas, eidem lib. III. Epidemiorum Hippocratis. Tom. V. pag. 13. ubi laudat ejus librum περὶ χαρακτήρων contra Zenonem Epicureum.

Apollonius Citiensis, Cælio Aureliano lib. II. Chronicon cap. IV. ex. *lib. II. de Epilepticis*, & iterum lib. III. cap. IV. T. XII. hujus Bibl. p. 779. Citium Apollonii Medici patriam fuisse notat etiam Strabo XIV. p. 683

Apollonius Glaucus, qui ex *libris de interioribus* (morbis) citatur eidem Cælio Aureliano, lib. Chronicon IV. cap. VIII.

Apollonius Herophilus, sive Herophileus Antiochenus, pater, idem ni fallor cum Apollonio Mure de quo mox.

Apollonius ejus filius, sectæ ut pater Empiricæ, sicut tradit Galenus, aut quisquis est eo libro cui titulus est, εισαγωγη, id est, Introductio, sive Medicus, ubi utrumque dicit fuisse Antiochenum. Incertum utrius horum

horum liber περὶ μύρων καὶ στεφάνων citatur ab Athenæo xv. pag. 688.

Apollonius Memphites, quem Galenus in isagoge memorat, T. iv. p. 391. & lib. ii. Antidotorum, atque etiam Aetius Tetrab. ii. Ser. ii. c. xxxiii. & Ser. iii. c. xx. & Cœlius Aurelianus lib. Chronicon iii. c. viii. & lib. iv. c. viii. & Nicandri Scholiastes. *Erasistrateus*, de appellationibus membrorum corporis humani. Galenus T. iv. p. 375. Hujus Apollonii effigies T. iii. thesauri Gronov. litera ll.

Apollonius Mys, vel *Mus*, Herophileus de quo Strabo lib. xiv. & Celsus lib. v. in principio, Galenus lib. iv. de differentiis pulsuum, & lib. ii. Antidotorum: & Cælius Aurelianus lib. Oxeon. ii. cap. xiii. *ex libro xviii. de secta Herophili*, Librum xxix. περὶ τῆς Ἡροφίλου αἱρέσεως laudat Galenus T. iii. p. 49. libros περὶ εὐποριστῶν φαρμάκων sæpe citat idem, ut T. ii. pag. 68. Videtur respici à Plinio xxviii. i. Apollonium laudante.

Apollonius ὁ ὄφις, Erotian. procem. infra in Apollonius ὁ Θήρ.

Apollonius Organicus, Galeno Pharmacorum secundum genera lib. v. T. ii. pag. 391.

Apollonius Pergamenus, Oribasio Euporiston lib. i. cap. ix. Plinioque. Hic de herbis & de facile parabilibus medicamentis scripsit. Vide quæ dixi lib. iii. cap. xxi. ubi varios Apollonios refero, & lib. iv. cap. xvii. in indice scriptorum à Galeno laudatorum.

Apollonius Pitaneus, Plinio lib. xxix. cap. ult.

Apollonius Stratonis ὁ ἀπὸ Στράτωνος, ex Stratonis schola (ita enim malim quam cum Tiraquello Stratonis filium dicere) Erasistrateus cujus de pulsibus memorat Galenus lib. iv. de differentiis pulsuum. T. iii. p. 51. Idem ut videtur cum Apollonio Memphite.

Apollonius Tarsensis, eidem Pharmacorum κατὰ γένη, & Pharmacorum κατὰ τόπους, sæpe. γνώριμος Galeni sive discipulus T. ii. p. 389.

Apollonius ὁ Θὴρ sive Bestia. Erotian. in ἀμφιβάλλουσαι. Eidem Erotiano in procemio Apollonius ὁ ὄφις.

Apollonius Thespianus Galeno postremo loco. Et ut vix credam tot fuisse Apollonios medicos: sic nec credibile est uni fuisse tot cognomina.

Apollonius Tyaneus *) philosophus, quem Pythagoreorum exemplo artis medicæ amantem ac peritum fuisse non uno loco Philostratus innuit: merito

*) De hoc dixi lib. IV. cap. 24.

merito judicavit animi curam ab nobis non minorem habendam esse quam corporis, unde ad Critonem Epistola XXXIII. τὸ θειότατον Πυθαγόρας ἰατρικὴν ἔφασκεν. εἰ δὲ ἰατρικὴ τὸ θειότατον, καὶ ψυχῆς ἐπιμελητέον μετὰ σώματος, ἢ τὸ ζῶον οὐκ ἂν ὑγιαίνοι τῷ κρείττονι νοσοῦν. *Artem Medicam Pythagoras rem divissimam esse dixit. Quod si ars Medica res divinissima, cum corpore etiam animæ cura habenda est. Alioqui animal sanum non erit, quod parte quidem sui potiore ægrotet.*

Apollonius illorum omnium posterior, ut qui fuit tempore Apuleji, qui de eo loquitur lib. IX. Asini aurei, post principium, ubi eum refert morsum à cane rabido.

Apollonius quisquis is est, simpliciter citatus Aetio Tetrab. II. Serm. II. cap. LXXVIII. & seq. & LXXXII. & XCI. & Rasi lib. I. Continentis cap. IX. non semel.

Apollonius de quo inscriptio vetus apud Reinesium Classe XI. 10. p. 612. inventa, via quæ Neapoli Nolam ducit propter Vesuvium, ubi sitam Palæpolin fuisse scribit Ambrosius Nolanus. *D. L. Apollonii Medici, Servilia D. L. Ambrosia fecit Patrono suo & sibi & suis.*

Ὧδ' Ἐπάφου *) γέννημα σοφοῖς ἐπιείκελος ἀνὴρ
Κεῖμαι Ῥωμαίων σπέρμα πολυκτεάνων.
Κλῃζόμενος Δέκιμος Σερουίλιος εἰς ἔτη ἐλθὼν **)
Ἐννέα που δεκάδων καὶ τρία ὅσσ' ἔλεγον.

Quæ ita vertit Jul. Cæs. Capacius lib. I. Hist. Neapol. cap. VII.

Hic Epaphi soboles, sapientum adsecla Virorum
Et Romanorum divite gente satus,
Hic jaceo Decimus Servilius nomine: Vixi
Annorum decadas cum tribus usque novem.

Apollophanes Seleuciensis, regis Antiochi Soteris medicus, & maxima apud eum authoritate, ut refert Polybius lib. Historiarum V. cap. LVI. & LVIII. Ejus honori duo exstant à Smyrnensibus dicati numi quos

*) Possit & legi ὧδε Πάφου.

**) Reines. ἕλκων, & deinde pro ὅσσ' ἔλεγον, legit τὸ σκέλετον.

quos ita describit vir celeberrimus Rich. Mead, Medicus Londinensis diss. de numis quibusdam à Smyrnæis in Medicorum honorem cusis:

"1. Nummus æreus moduli tertii. In adversa area: *Caput muliebre laureatum*, quale in alio *Zeuxidis* itemque *Hicesii* nummo.,,

In versa: ΣΜΥΡΝΑΙΩΝ ΑΠΟΛΛΟΦΑΝΗΣ ΕΡΟΒΙΤΗΝΟ. *Sedet* etiam hic *Æsculapius*, ut in iis *Zeuxidis* & *Hicesii*. *Apollophanes* autem *genere Seleuciensis*, *Antiochi magni medicus fuit*, ut discimus à Polybio, lib. v.,, Qui & *eximie regi dilectum fuisse* scribit, idque non artis tantum causa,,, ut videtur, sed etiam sapientiæ & in rebus arduis consilii prudentis. Etenim cum Antiochus consultandum amicis proposuit, ecqua potissimum via impressio in Syriam esset tentanda, rejectis aliorum sententiis, ea Apollophanis omnibus prælata fuit. Floruit Apollophanes,, ann. ante Christum CCXX. Cui nummum hunc tribuerem. Quod,, ut faciam, eo etiam magis adducor, quia *Apollophanes*, ut *sectator*,, *Erasistrati*, a Cælio Aureliano memoratur, Acut. morb. lib. II. cap.,, XXXIII. *Apollophanem* quoque ut *medicum* laudat Celsus, lib. v. cap.,, XVIII. ut *scriptorem* Plinius, lib XXII. cap. XXI. In voce autem imperfecta ΕΡΟΒΙΤΗΝΟ. . latet, opinor, patris nomen. Alter fuit *Apollophanes* Arcas, & is quoque Æsculapii numini addictus, teste Pausania,, in Corinthiacis cap. XXVI.,,

2. Nummus æreus moduli tertii. In adversa area: *Caput turritum Matris Sipylenæ*.,,

In aversa: ΣΜΥΡΝΑΙΩΝ ΑΠΟΛΛΟΦΑΝΗΣ. *Isidis stantis imago*, ut,, in secundo *Zeuxidis* & *Hicesii* nummo.,,

Apollophanes simpliciter, sive ille, sive alius citatur etiam Galeno Pharmacorum κτ γένη, lib. v. & κτ τόπους lib. VIII. cap. IX. & Paulo Æginetæ lib. III. cap. XLVI. & lib. VII. cap. XVIII. & Cælio Aureliano Oxoon lib. II. cap. XXIV. & cap. XXIX. & Alexandro Tralliano lib. VIII. cap. II. ubi ejus malagma & Aetio pag. 562. ubi Apollophanium emplastrum describit.

Apollozantes, quem ex Alexandro Tralliano Tiraquellus affert, nusquam reperio.

Apuleius Madaurensis, de quo dixi in Bibl. Lat. lib. IV. c. II. sicut etiam de *Apuleio Celso*, cujus libros habemus de herbarum viribus, ex quibus citatur Marcello Burdegalensi cap. XVI. Huncque præceptorem fuisse Valentis & Scribonii Largi, scribit ipse Scribonius lib. de compo-

ſitione medicamentorum cap. XLVI. & cap. CLXXI. Apuleium autem, ſive hunc, ſive alterum citat Conſtantinus, aut quisquis eſt, lib. Geoponicon XII. in re medica.

Aprianus, qui deſcripſit medicamenta, quæ valent ad quæque membra affecta, apud Galenum lib. VI. Simplicium.

Ambas Thebanus, Galeno lib. II. Antidotorum.

Ambaſius, Raſi lib. Continentis V. cap. I.

Ambri.

Ambs ſive *Ambus*, Apollinis & Babyloniæ filius, cui inventionem Medicinæ quidam tribuerunt teſte Plinio VII. 56. Arabs & Arabus ſicut Æthiops & Æthiopus promiſcue dicitur. Nam & Arabis in dativo pluralis numeri poſuit Virgilius VII. 605. Æneid. *Hircaniive Ambisve parant.* Ubi vide Servium. Tiraquell. p. 235.

Ambs cujus malagma affert Celſus, lib. V. cap. XVIII.

Anum.

Aratus, Heliodorus Athenienſis, Orpheus Theologus, & Orus Mendeſius junior reprehenduntur à Galeno II. de antidotis T. II. pag. 99. quod compoſita medicamenta lethalia verſibus deſcribere non dubitarunt. *Τούτους μὲν ἄν τις θαυμάσειεν ἐμμέτρως ἐπιχειρήσαντας τῆς περὶ τούτων πραγματείαις. Μέμψαιτο δ' ἂν εὐλόγως διὰ τὰ πράγματα, διδάσκειν γὰρ μᾶλλον δεῖ καὶ προσάγειν τοὺς βουλομένους ἐπὶ κακῷ τῷ πλησίον ἐπιχειρεῖν τῆς τούτων σκευασίαις.* Suidas inter Arati Solenſis (de quo dixi lib. III. cap. XVIII.) poëmata refert *σύνθεσιν Φαρμάκων. Θηριακῶν ἐπιτήδεια. Ἀνθρωπογονίαν. Ἀνατομήν.* Aratum *ἐν τοῖς ἰατρικοῖς* citat Pollux II. 38. tres hexemetros ex illis proferens. *ἰατρικὰς δυνάμεις* vocat auctor Græcus vitæ Arati.

In *Arcadium* Medicum & Comitem archiatrorum, Himerii Oratio memoratur Photio Cod. 165.

Arcaganis, Raſi lib. V. Continentis cap. III. citatus ex *lib. morborum.*

Arcageniſius, idem fortaſſe cum priore ejusdem operis lib. VI. cap. I. ex lib. *de vomitu*, & lib. V. cap. ult. ex *lib. de morbis diuturnis.*

Arcanidiſius, ejusdem operis lib. III. cap. IV.

Archagatus Lyſaniæ filius, qui ut Plin. lib. XXIX. cap. I. refert ex Caſſio Hemina, Peloponneſo primus è medicis Romam venit. L. Æmi-

L. Æmilio & Marco Livio Conſ. anno urbis DXXXV. Eique jus Quiritium datum, & taberna in compito Acilio empta ob id publice. *Vulnerarius* è re dictus fuit, mireque gratus adventus ejus initio: mox à ſævitia ſecandi, urendique, tranſiit nomen ejus in carnificem, & in tædium ars omnesque Medici. Archagati iſtius, aut alterius emplaſtrum recenſet Cornelius Celſus, lib. v. cap. XIX.

Archagillifius, Raſi Continentis lib. VIII. cap. I. ex lib. *de morbis diuturnis*, is forte eſt qui ſupra dictus eſt Arcagenifius.

Archelaus, Ægyptius ad Ptolemæum Regem ſcripſit *epigrammata de admirandis animalium*, Ἀρχέλαος Αἰγύπτιος τῶν ἐν ἐπιγράμμασιν ἐξηγημένων τὰ παράδοξα τῷ Πτολεμαίῳ, teſte Antigono Caryſtio hiſt. mirabil. cap. XXIII. & reſpicit Varro Archelaum laudans. III. 16. de re ruſtica. Alius ut videtur quem χεῤῥονησίτην appellat Athænæi laudans eum in ἰδιοφυέσι IX. pag. 409. *de iis quæ propria natura ſunt*, idem adeo Archelaus quem ſcholiaſtes Nicandri citat ἐν τοῖς διφυέσι ſive *de iis quæ ſunt natura ancipitis*. Neque neceſſe cum Meurſio ἰδιοφυέσι reponere. Illa ἰδιοφυῆ memorat etiam Laërtius lib. II. ſect. XVII. Laudatur & Archelaus Plinio lib. XXVIII cap. IV. & Galeno Pharmacorum localium lib. IX. cap. VI. & Aetio Tetrab. IV. Ser. IV. cap. CXXXIII. Liber περὶ λίθων *de gemmis* quem citat Plutarchus de flum. pag. 1153. ad Archelaum Regem Cappadociæ pertinet ut ex Plinii XXXVII. 3. & VII. (cui adde Solin. cap. LV.) Harduinus annotavit. Hunc aut alium ejus nominis Stobæus Ser. XCVIII. qui eſt de morbis, citat ex lib. *de fluviis*, qui ad rem medicam facere videtur. Alius Anaxagoræ diſcipulus præceptor Socratis, de quo dixi lib. II. cap. XXIII. §. 10.

Archeſtratus, Gelous cujus ὀψολογίαν & alia allegat Athenæus.

Archibius Galeno Pharmacorum κατὰ γένη lib. v. & lib. Antidotorum, ad Antiochum Regem ſcripſit teſte Plinio.

Archidemus, ſive *Archidamus*, utrunque enim reperio apud Galenum lib. II. Simplicium medicamentorum, cap. XVIII. & ſeq. Archidemum Medicum laudat etiam Plinius, & auctor collectionis Hippiatricon. Diocles ἐν Ἀρχιδάμῳ citatur à Galeno T. II. pag. 19. 20. 22. 24. 25.

Archi-

Archigenes Medicus celebris patria Apameensis Syrus. *Galen. T.* IV. *p.* 373. Philippi F. Romæ artem Medicam exercuit discipulus Agathini. *Suid.* in Ἀρχιγ. & *Aetius* pag. 156. qui narrat Agathinum ex vigiliis delirantem, capite ejus multo calido oleo irrigato sanitati restitutum ab Archigene fuisse. Secta Pnevmaticus *Galen. T. III.* pag. 32. 50. eclecticus T. IV. pag. 373. Nimis subtilis in definiendo, unde φιλοερισίας morbo laborasse eum Galenus scribit T. III. p. 41. & in verbis novatorem T. III. p. 267. & obscurum T. III. p. 250. 263. negligentius versatum in describendis medicamentis T. II. p. 174. 254. licet alioqui præclarum in arte sua fuisse testatus, & multa reliquisse ἀξιόλογα συγγράμματα T. II. pag. 177. Ex his sunt: περὶ ἐλλεβόρου χρήσεως. T. VIII. edit. Paris. p. 525. Βιβλία ἐπιστολικὰ ἕνδεκα τὸν ἀριθμὸν. *T. III. edit. Basil.* p. 272. *ubi ex libri primi Epistola ad Marsum* de memoriæ læsæ reparatione. Ex alia *Epistola ad Marsum* de atra bile, Aetius pag. 136. 267. edit. H. Stephani. Ex *Epistola ad Atticum* Paulus Ægineta III. 45. περὶ καστορίου χρήσεως βιβλίον Galenus T. II. p. 145. βιβλίον ἔνθα διδάσκει μνήμης βεβλαμμένης ἀνάκτησιν T. III. pag. 272. ἐν τῷ πρώτῳ τῶν χρονίων παθογνωμονικῶν. T. III. p. 280. περὶ πεπονθότων τόπων optime scripsit libris tribus, T. III. p. 270. περὶ τῆς τῶν πυρετῶν σημειώσεως libri decem. T. III. pag. 408. ubi eorum compendium. liber περὶ ἐννοίας τοῦ πυρετοῦ. id. ἐν μέγα βιβλίον περὶ σφυγμῶν. T. III. pag. 50. Galeni ὑπομνήματα εἰς ἐξήγησιν τι ἅμα καὶ κρίνει τὸ περὶ σφυγμῶν Ἀρχιγένους βιβλίον. T. III. pag. 41. περὶ τῶν κατὰ γένος φαρμάκων libri duo. Prior T. II. p. 166. 176. 190. sq. 198. 219. 222. 224. 254. 281. 295. Posterior T. II. pag. 229. 289. 291. 296. 307. Libros Archigenis *de musculis* & *libros regularum*, quos Tiraquellus memorat, ubi laudet Galenus, non memini. Sæpe citatur Archigenes Galeno, Aetio, Paulo Æginetæ, Nicolao Myrepso ut ex indicibus, quos dedi in hos scriptores, cognoscere cuivis licet. Etiam Mesuæ, Serapioni, Rasi, & à Cælio Aureliano bis lib. II. acutor. cap. X. & Rasi lib. I. Continentis, cap. IV. & V. ex *libris morborum Chronicorum.* De eo est illud Juvenalis Satira VI. 236.

Tunc

—— Tunc corpore ſano
Advocat Archigenen, oneroſaque pallia jactat.
Quot Themiſon ægros, &c.

Ad quem locum Scholiaſtes notat Archigenem fuiſſe *Medicum magnum illius temporis.*

Item illud Satyra XIII. 98.

Nec dubitet Ladas ſi non eget Anticyra, nec
Archigene. - - -

Et XIV. 52. *Ocius Archigenem quære, atque eme quod Mithridates Compoſuit* - - -

Utrum apud Xiphilinum pro Hermogene reponendum Archigenis nomen ſit, infra ubi ad Hermogenem pervenero, erit disquirendi locus.

Archigeniſius, Raſi lib. XII. Continentis, cap. I. ubi eum citat lib. de antiquis morbis. Et forte eſt Arcageniſius, vel Archagilliſius, de quibus ſupra.

Archis, Serapioni Antidotorum, cap. XCI.

Archides ſive ille, ſive alius, ibi cap. XVIII.

Arcon, Raſi lib. I. Continentis, cap. VIII.

Arcontius, vide ſupra Alcon.

Arcyon apud Joſeph. f. 664. edit. Lipſienſis: lege *Alcyon.*

Ardimitrius, qui fuit tempore Galeni, ut dicit Serapion tract. VII. qui de Antidotis eſt, cap. VIII.

Aretæus Cappadox, Plinio ut videtur ac Dioſcoride junior, & Pnevmaticæ ſectæ addictus, cujus eſt liber de acutis paſſionibus, de quo loquitur Paulus Ægineta lib. IV. c. I. in principio, ubi in nonnullis codicibus *Aëtius* perperam ſcribitur pro *Aretæus.* Neque enim Aetius Cappadox fuit, ſed Antiochenus, ut ipſemet dicit, ideoque in Græco codice Aldi recte ſcribitur Καππαδόκην Ἀρεταῖον. Aretæum autem citat ſimpliciter ipſe Aetius Tetrab. III. cap. XLVI. & Tetrab. III. Ser. I. cap. item I. Illis porro quæ de Aretæo ejusque editionibus dicta à me ſunt lib. IV. hujus Bibl. capite III. addi nunc velim eundem ſcriptorem emendate ac luculentis typis vulgatum eſſe nuper Græ-

L ce

ce à viro nobiliss. *Joanne Wigano,* *) qui novam versionem Latinam elegantem separatim ad calcem voluminis subtexuit. Oxon. 1724. fol. In Belgio quoq; Aretæum recudendum exspectamus inter Medicos veteres quos recensendos nova cura & junctim nitide edendos in se suscepit Vir arte & doctrina excellentissimus *Hermannus Boerhave.* Aretæus ex Junii Pauli Crassi versione prodiit etiam Patavii 1700. 8. Et ad calcem edit. minoris Latinæ Paris. subjiciuntur annotationes locorum qui in Aretæi Codice ab interpretatione Crassi discrepant. Aretæus Græce MS. in Bibl. Electoris Bavariæ num. 137. 138. Fuit etiam in Bibl. Sarrazianæ, quæ per publicam sectionem distracta Hagæ Comitis fuit A. 1715. Vide Catalogum illius Bibl. pag. 61.

Aretæus Sabinus, qui Hippocratem commodissime commentatus est, ut dicit Aulus Gellius lib. III. *cap.* XVI. *vide infra Sabinus.* Hæc Tiraquellus. Sed apud Gellium, Sabinus legitur, Aretæus Sabinus non legitur.

Arianialis, Serapioni Simplicium, cap. CXLIII.

Aridion filius Meliz, Galeno, aut quisquis est Arabs, ut opinor, in lib. de medicinis expertis.

Arinasius, Rasi lib. III. Continentis, cap. IV. & forte est Aniasius, de quo supra.

Ariobarzanes, Paulo Æginetæ lib. VII. cap. XVII. ubi describit emplastrum Ariobarzanion. Uti etiam Alexander Trallianus lib. III. cap. X. Ἀριοβαρζάνιος λευκή Galen. T. II. pag. 324.

Aristarchus Berenices, quæ Antiochi cognomento Θεοῦ uxor erat, Medicus Polyæn. VIII. 50.

Aristarchus Tarseus, sive Tarsensis, Galeno Pharmacorum κατὰ γένη, lib. V. T. II. pag. 38. & Aetio Tetrab. IV. Serm. II. cap. XV.

Aristarchum illum, aut alium simpliciter citat idem Galenus Pharmacorum κατὰ τόπους lib. V. cap. I. & III. & lib. VII. cap. V. & VI. T. II. pag. 271. Aetius Quaternionis II. Serm. IV. cap. LXV. & Mesue in Antidotis.

Aristeus apud Galenum, sive Herodotum in Introductione, sive Medico, post principium. T. IV. pag. 371. Aristeus Aristomachi T. II. pag. 271. ἀντίδοτος Ἀρισέως Ἀρισομάχου.

Aristio Pasicratis F. chirurgus citatur ab Oribasio de machiamentis. p. 595. 567. 568. inter Galeni Opp. T. XII. edit. Paris.

Aristo,

*) Journal des Sav. 1725. Jul. pag. 36.

Aristo, sive *Aristôn*, quem citat Cornelius Celsus lib. v. cap. XVIII. & Galenus Pharmacorum secundum locos lib. IX. cap. IV. T. II. p. 299 edit. Basil. Hujusque dicunt nonnulli esse librum *de victu salubri*, qui Hippocratis esse dicitur, ut scribit Galenus in Commentariis Epidemion Hippocratis, lib. VI. cap. I. T. IV. p. 306. T. V. pag. 43. *ὑγιεινὸν διαιτητικὸν* pag. 302. Et illum inter vetustissimos medicos ponit idem Galenus in Commentariis de ratione victus in morbis acutis lib. II. Sectione XVIII. & in lib. I. de Alimentorum facultatibus.

Aristocles, Galeno Pharmacorum κατὰ τόπους lib. VI. cap. I. & lib. VIII. cap. VII. T. II. pag. 243.

Aristocrates Grammaticus, Galeno ejusdem operis lib. V. cap. IX. Tom. II. pag. 234.

Aristogenes duo Suidæ celebrati, alter Thasius qui ad Antigonum regem Macedoniæ plures libros in medicina scripsit: alter *Cnidius Chrysippi* philosophi (sive potius Medici * de quo infra) servus ac discipulus vide Galen. T. IV. pag. 8. 17. qui ex curatione Antigoni Gonatæ magnam famam consecutus est. Alterius malagma recenset Cornelius Celsus lib. V. cap. XVIII. illum quoque sæpe citat Plinius libro XXXIII. XXXIV. & XXXV.

Aristogiton, Plinio lib. XXVII. cap. IV.

Aristolochus à quo aristolochia dicta. Cicero I. de divinat. cap. 10.

Aristolaus, Galeno Pharmacorum localium lib. IX. cap. V. T. II. p. 301.

Aristomachus. supra in Aristeo.

Aristophilus Plataicus Pharmacopola, Theophrasto in Plantis memoratus, lib. IX. de historia Plantarum, cap. XIX. ubi narrat compertas illi herbarum vires, quibus magis aliquis vel nihil valeat in Venere ad tempus ut bimestre, vel trimestre, illisque se usum ad castigandam lascivorum juvenum petulantiam.

Aristoteles Philosoph. de Physicis etiam & Medicis studiis, sicut de omni alio litterarum genere præclare meritus, ut ex recensione scriptorum ejus quam lib. III. c. VI. VII. dedi, abunde constat: primus scripsit περὶ μορίων ἀνθρώπου καὶ τῶν ὀνομασιῶν αὐτῶν notante Galeno T. IV. pag. 375. qui videtur is ipse libellus quem de hoc argumento fine

L 2

* Vide Davidis Clerici Hist. Medicinæ pag. 292.

fine nomine auctoris sub titulo εἰσαγωγῆς ἀναθμικῆς vulgavit Petrus Laurenbergius Hamb. 1616. 4. Non omittendum autem quod p. 296. notat Tiraquellus, Aristotelem originem duxisse ab Æsculapio & Machaone ejus filio*) ut verisimilius sit illum arti medicæ quæ illi hæreditaria erat, impensius operam dedisse. Nam & patrem & filium habuit Medicos, utrosque Nicomachos dictos, ut ex Laërtio constat, qui etiam tradit convixisse Amyntæ Macedonum Regi Medicinæ gratia, ubi etiam illum duos libros dicit composuisse inscriptos medicinalia,**) ut vertit Ambrosius, quamvis Græcum in aliis sit non ἰατρικὰ sed τεχνικά. Vide quæ de Aristotelis scriptis Medicinalibus notavi lib. 3. hujus Bibl. cap. VII. pag. 191. 201. Arabibus adhuc libros quinque ferri de Medicina sub Aristotelis nomine, monet Herbelotus pag. 972. b. Aristotelis antidotum memorat Avicenna libro v.

ἄχρι μὲν ὀνόματος Ἀριστοτελικοὺς perstringit Galenus T. I. pag. 227.

Aristoxenus Herophileus, & Alexandri Philalethis discipulus, Galeno lib. IV. de differentiis pulsuum, T. III. pag. 47. 49. 86. & Cœlio Aureliano lib. Oxeon. III. cap. XVI. Ejus liber XIII. περὶ τῆς Ἡροφίλου αἱρέσεως. Galen. T. III. p. 49.

Aristrasis, Rasi lib. v. Continentis cap. II. non semel.

Aristrates, Avicennæ lib. v. summa II. tractat. II.

Aristus Chirurgus, Scribonio Largo cap. CCIX.

Arius Asclepiadeus, Galeno Pharmacorum secundum locos libr. IV. c. VII. ex lib. quo propria Pharmaca coacervavit, ἐν ταῖς ἰδίαις συναγωγαῖς τῶν φαρμάκων T. II. pag. 217. & lib. v. cap. VII. & alibi sæpe. T. II. p. 226. 283. 309. 387. 392. Dioscordis Tarsensis æqualis T. II. pag. 392. Idem cui Dioscorides Anazarbeus libros suos inscripsit. Vide quæ dixi lib. IV. cap. III. pag. 89.

Arius Tarsensis, nisi idem sit, ipsi Galeno secundum locos lib. III. cap. I. & lib. IX. cap. I. Tom. II. pag. 193. 294. *Arius Lecanius*. T. II. pag. 389.

Arlunus, aut ut alii vocant, *Arlenus*, qui scripsit de faciliori alimento, & de balneo.

Arma-

*) Hermippus apud Laërt. lib. V. cap. I.

**) Laërt. V. 25.

Armasios, sive *Armesius*, vide supra Aermesios.

Armenius Archiater, ad quem Epistola Firmi Episcopi Cæsar. apud Clariss. Muratorium pag. 289. Analect. Græcorum.

Arnaldus Villanovanus Gallus ex Provincia, Doctor Raymundi Lulli, defunctus A. C. 1363. quem vulgo de Villa nova appellant, cujus sunt multa opera in uno volumine impressa. Lugd. 1520. fol. Vide Mercklinum & Natalis Alex. Hist. Eccles. Tom. VII. edit. in fol. pag. 102. seq. De eo admodum magnifice loquitur è JCtis, ut cæteros nunc omittam, Jo. Andr. in cap. *Consilium*, de observ. jejuni. in addi. Specul. in rub. de criminal. fal. & Panormitanus in cap. *Si vero*, in II. opposit. de jurejurand. ubi illum appellat summum & quasi divinum medicum, & Barbat. qui de illo mirandum quippiam refert in l. Titius, col. antepe. ff. de verbor. obligat.

Arobon & *Aroon*, Rasi lib. I. Continentis, c. II. & III. ex lib. de quæstionibus naturalibus.

Aron, eodem libro cap. III. & alibi sæpe, vide Aaron.

Arengenisius ejusdem operis, lib. VII. cap. IV.

Arrhabianus, Galeno medicamentorum secundum locos lib. VII. cap. IV.

Arsillus Senogalliensis, qui versibus transstulit proloquia Hippocratis.

Artagalis, Rasi Continentis lib. V. cap. II. non semel.

Artaganis, ejusdem operis lib. VI. cap. II. ex libris diuturnorum morborum.

Artanius, Rasi Continentis lib. III. cap. IV.

Artemidorus cognomento *Capito*, Galeno lib. I. Commentariorum de natura hominis, & lib. I. Præsagiorum Hippocratis, cap. XXIX. & κτ' τόπους libro quinto, cap. tertio, vide Capito. Scripta Hippocratis recensuit, editionemque suam Hadriano Imp. probavit. Sed ipse & propinqvus ejus Dioscorides multas antiquas lectiones interpolarunt. Galen. T. V. pag. 4. Plura in indice scriptorum à Galeno citatorum lib. IV. cap. XVII. hujus Bibl. p. 564.

Artemidorum simpliciter, sive illum, sive alterum citat idem Galenus Pharmacorum localium lib. V. c. VII. & Cœlius Aurelianus, lib. Oxeon III. cap. XXIV. & lib. II. cap. XXXI. ubi eum *Sidensem*, & *Erasistrati sectatorem* dicit, & libro tertio, cap. XV. Vide *Cornelius Artemidorus*. Meminit & Galenus Artemidori εἰκονιστοῦ. T. V. pag. 41.

Artemisius Marcello Empirico citatus, cap. XXXVI.

Artemius, eidem cap. XIII. nisi idem sit cum præcedenti, quod videtur ex eodem Marcello, qui utrumque Dianio ostendisse dicit.

Artemon Plinio, lib. XXVIII. cap. I.

Artigensus, Artigenisus, Artigenisius, Artiginisius, 'Artigesus, Artigenis, Artigenensis. Hæc enim omnium nomina pro uno, ni fallor, citat Rasis lib. V. Continentis, cap. I. & lib. III. cap. VII. in pluribus locis, & lib. VII. cap. IV. non semel, & alibi sæpe.

Artorius Augusti medicus, quem nonnulli viri docti *) male confundunt cum Antonio Musa, qui & ipse Augustum curavit sed A. U. C. 732. diu postquam Artorius statim post Actiacam victoriam naufragio, circa A. U. C. 722. perierat, teste Eusebio in Chronico. Artorius autem is est qui somnio excitatus A. U. C. 712. Augustum opportune monuit ne ægrotans in castris ad Philippos adversus Cassium & Brutum maneret, ut narrant Vellejus II. 71. Valerius Max. VII. I. Plutarchus in Bruto pag. 1003. qui *Marcum* vocat *Artorium*, Tertull. de anima c. 46. Lactantius II. 7. ut omittam Dionem Cassium XLVII. pag. 351. & alios qui rem narrant præterito Artorii nomine. Hunc laudans Cœlius Aurelianus *Erasistrati sectatorem* appellat III. 14. acutor. ubi *de hydrophobia* scripsisse innuit. Artorium περὶ μακροβιότητος citat Clemens Alex. Pædagogi II. 2. pag. 153. Confer Reinesii Epist. ad Rupert. pag. 395. & inscriptiones ejusdem veteres p. 609. Carolum Patinum in cenotaphium Artorii Medici Cæsaris Augusti, Patav. 1689. 4.

Artrum, Serapioni Simplicium cap. CCXXVIII. ex lib. de cibis.

Aruntius Achillas, Galeno lib. VII. Pharmacorum κτ γένη.

Aruntius, Vide supra in Albutio.

Asaimeri, Avicennæ lib. V. tractat. I. cap. IV.

Asanitus, Paulo Æginetæ lib. IV. cap. LV.

Asan, Rasi lib. III. Continentis, cap. item III.

Asascam, sive *Asascan*, nisi duo sint, Rasi ejusdem operis, lib. IX. cap. IV. & lib. XII. cap. I.

Asaveri, Serapioni Simplicium CCCCXVI. nisi sit ille Asaimeri.

Asceos,

*) Brissonius II. 3. select. Antiquitatt. Juris. Pontacus ad Eusebii Chron. p. 513. Lambecius Bibl. Vindob. T. II. pag. 591. Menagius Amœnitatt. Juris cap. 35. &c. Recte distinguit Tiraquellus de nobilitate pag. 257.

Asceos, eidem ejusdem operis cap. cccvii. & libro de Agricultura.

Ascilimon, Rasi Continentis lib. xii. cap. ii. vide infra Aslamen.

Asclapo Patrensis, apud Ciceronem lib. xiii. epistolarum ad Servium Sulpitium, epistol. xx. & iterum altera ad Tironem lib. xvi. earundem, Epist. ix. Confer si placet Diarium eruditorum Italiæ T. xvii. pag. 77. 81. sq.

Asclepiades Bithynus, Κιανὸς a) ὃς ϗ Πρυσιεὺς ἐκαλεῖτο, ex *Cio* sive *Prusiade*, ætate magni Pompeji, orandi magister, nec satis in arte ea quæstuosus, ad artem medicam se convertit, repudiataque empirice totam medicinam ad causas b) revocando conjecturæ fecit, quinque res maxime communium auxiliorum professus, *abstinentiam cibi*, *alias vini*, *fricationem corporis*, *ambulationem*, *gestationes*: Ipse cognominari se à frigida danda (*ψυχρολούτρον Harduin.*) præferens ut auctor est Varro, alia quoque blandimenta excogitabat, jam suspendendo lectulos, quorum jactatu aut morbos extenuaret, aut somnos alliceret, jam balineas avidissima hominum cupidine instituendo, & alia multa dictu grata & jucunda, magna auctoritate, nec minore fama. Hæc de Asclepiade Plinius xxvi. 3. qui etiam occurrentem ignoto funeri, intellexisse quod adhuc viveret, atque ab rogo retulisse hominem c) & servasse testatur. Idem narrat Celsus II. 6. & pluribus Apulejus in floridis, tangit etiam Plinius lib. VII. 37. *Summa fama Asclepiadi Prusiensi condita nova secta, spretis legatis & pollicitationibus Mithridatis Regis, reperta ratione qua vinum ægris mederetur, relato e funere homine & servato: sed maxime sponsione facta cum fortuna, ne medicus crederetur si unquam invalidus ullo modo fuisset ipse: & victor, suprema in senecta* d) *lapsu scalarum exanimatus est.* Hujus Asclepiadis quo se Medico amicoque usum, quemque eloquentia vicisse cæteros Medicos testatur Cicero lib. i. de Oratore

a) Ita legendum apud Galen. T. IV. p. 372. nam Prusias Bithyniæ antea Κίος, unde Κιανός. Vide Salmasium multis hoc docentem p. 877. seq. ad Solinum, ubi Prusiadem hanc à duplici Prusa Bithyniæ diversam fuisse ostendit.

b) Ita leg. apud Plin. XXVI. 3. non *ad casum*. ut Tiraquell. p. 255.

c) Similiter de Æsculapio Vibius sequester: *Virbius Laconices, ubi Hippolytum Æsculapius arte medicina reddidit vitæ.*

d) Centum & quinquaginta annorum. Longavillius Harcuetius in historia Macrobiorum, Memoires de Trevoux A. 1718. Octobr. p. 630. *Asclepiade, Medecin de Prusse* (leg. *de Pruse*) *seroit encore en vie sans une chute qui termina ses jours à 150. ans.*

re cap. XIV. Vetus icon & monumentum ſervatur apud illuſtriſſimum Alexandrum Albanum, quod ſingulari diſſertatione nuper erudite illuſtravit V. C. Blaſius Caryophilus, Neapolitanus in parte prima diſſ. Miſcellanearum e) editarum Romæ 1718. 4. in qua de Aſclepiade hoc fuſius tractat, qui *Philoſophyſicus* Galeno T. II. edit. Baſil. pag. 283. (ubi perperam excuſum φιλοσοφικȣ̃ pro φιλοφυσικȣ̃.) Quoniam autem plures etiam fuere Medici Aſclepiades, juvat de his audire virum doctiſſimum Thomam Reineſium. Ita vero ille Epiſt. XLVI. ad Rupertum pag. 395.

r) Aſclepides hic ipſe, Apollonii Stratonis F. Eraſiſtratei diſcipulus, qui victus ratione potius quam uſu medicam. morbos curare inſtituit, qua de re Celſus lib. v. c. 1. & Plin. 16. 1. Mithridati ultimo expetitus temporeque Pompeji Magni verſatus Romæ, & inter Bithynos *ἀξιολόγȣς κατὰ παιδείαν ἄνδρας* memoratus à Strabone libro XII. p. 566. Is in Hippocratis libros quosdam commentatus eſſe ſcribitur à *Galeno Comm. in Hipp. l. de off. med.* Eique impudenter contradixiſſe *Menodotus* Nicomedienſis Empiricus, *lib. de ſubfiguratione Empir.* c. XIV. ſcripta ejus, quæ multa fuere, nomino *in hiſtoria medicorum.* Eum audivere & ſecuti ſunt *Titus*, qui librum de anima ſcripſit, laudatus *Cælio Aureliano 1. de tard. paſſ.* c. v. & III. cap. v. *Chryſippus*, qui *de lumbricis*, eid. lib. IV. cap. VIII. *Themiſon* Laodiceus, eid. lib. I. cap. IV. cujus libros tres de tardis paſſion. & Epiſtolarum laudat *Cælius* paſſim: qui tamen à Præceptore defecit & ſectam novam Methodicorum condidit, *Galen. Iſag.* cap. III. Arejus, *Gal. IV. de Comp. med. ſ. l. cap. v. num. 9.* Niceratus, Julius Baſſius, Petronius, Sextius Niger, & Diodotus, Ἀσκληπιάδαι πάντες, f) *Dioſc. praef.* Clodius, *Cæl. III. acut. 8. 4. tard. 9.* A. Clodium A. F. Medicum habes in Benev. apud Gruter. 8. p. DCXXXIII. Q. Clodium Q. L. Nigrum, MEDICUM OCULARIUM in Iſolana: utrum ex his pro Cœliano iſto Aſclepiadeo habeam, dubito; ſaltem Quintus iſte videtur ad Empiricos pertinere. Artorius quoque Aſclepiadis ſectator nuncupatur à *Cælio 3. acut. 14.* qui de hydrophobia ſcripſerit: Is ipſe eſt qui Auguſto bello

e) Confer Bibliothecam veterem & novam V. C. Joannis Clerici T. XVIII. pag. 453. ſeq. & novam editionem hiſt. Medicinæ à fratre Davide Clerico vulgatam Amſt. 1723. 4. pag. 392. ubi icon illa vetus Aſclepiadis, & pag. 410. ſeq. ubi Caryophili Epiſtola Gallice verſa occurrit.

f) Hoc non de Aſclepiadis diſcipulis alii, ſed de Æſculapii poſteris interpretantur.

bello Philippensi contra Brutum & Cassium ægrotanti adfuit, *Valer. M. l. 1. cap. 7. Paterc. l. 2. Plutarch. in M. Bruto* Μάρκον Ἀρτώριον adpellat; meminit *Florus* l. 4. cap. VI. Ἀρτώριον ἐν τῷ περὶ μακροβιότης citat *Clem. 2. Pædagog. cap. 2.*

Alter *Asclepiades* junior dictus *Gal. 1. de Comp. Med. s. l. c. 1. n. 9.* qui memorabiles pharmacorum internorum & externorum compos. multis libris tradidit, eosque inscripsit Marcellas, *id. l. d. 4. cap. 5. & 6.* Hic ille est quem cognominatum Φαρμακίονα vel Φαρμακεῶνα ideo dicit *l. 10. de simpl. med. fac. è cujus l. tertio extrariorum* describit medicamenta ulceribus Chironiis & difficilibus sanandis, *l. 4. de Comp. m. sec. gen. 5. è libro 4. extrar.* malagmata lib. VII. cap. IV. & cap. X. myracopa. Vixit autem post Chariclem, *Gal. 2. de Comp. m. s. l. cap. 2. num. 7.* qui fuit Tiberianus, *Tac. 5. annal.* Neronis Domitianique temporibus. In eundem convenit, quod Niceten Smyrnæum, cui ad tantam molem corpus increverat, ut loco moveri nequiret, curarit, *Gal. l. de differ. morb. cap. 9.* ubi perperam editi Codd. Nicomachum adpellant. Floruit autem iste sophista Sacerdos Nicetes temporibus Neronis & proximorum, discipulum in Oratoria habuit Plinium, *hic l. 6. Ep. 6.* Meminit ejusdem *Seneca Controv. XXV. autor. dialogo de causis corr. eloq. Philostr. l. 1. vit. Soph.*

Tertius fuerit, quem reperi in lapide Roman. in via Nomentana prope D. Agnetis ædem effosso. Class. XI. 3. pag. 608. Inscription. Reinesii: *L. Arruntio Semproniano Asclepiadi Imp. Domitiani Medico in Fronte P. XX. in Ag. P. XX.* Hujus fortasse avus paterve Arruntius, quem cum celeberrimis medicis, qui mercede annua CCL H-S. fuissent apud Principes, Cassio, Calpetano, Albutio, Rubrio, numerat *Plinius lib. XXIX.* c. 1. Non dissimulo tamen τὸ ASCLEPIADES videri professionis potius & sectæ nomen esse quam verum cognomen; eo prorsus modo quo in Græco Rom. apud Gruterum I. p. DCXXXIV A. ΦΟΝΤΕΙΟΣ ΦΟΡΤΙΣ, Ἀσκληπιάδης τῷ γένει nominatur, quod esset unus ex Asclepiadeis.

Quartus esto iste Adrianeus primi civis & gentilis, heres artis ac fortasse nepos, a Calpurnio manumissus, de quo memorabilis inscriptio vetus apud Arignanum in Ecclesia SS. Abundi & Abundantii (Reines. Class. XI. 4. pag. 608.) *C. Calpurnius Asclepiades Prusa ad Olympiam, Medicus, parentibus & sibi & fratribus Civitates VII.* *) *à Divo Trajano*

M

*) Confer Ezechielis Spanhemii Orbem Romanum pag. 29.

no impetravit. Natus III. Nonas Martias, Domitiano XIII. Cos. eodem die quo & uxor ejus Veronia Chelidon, cum qua vixit ann. LI. studiorum & morum caussa probatus à Viris Clariss. Adsedit Magistratibus Pop. R. ita ut in aliis & in Prov. Asia Custodiar - - - in urna Judicum. Vixit ann. LXX.

Quintus T. Αἴλιος Ἀσκληπιάδης, AVG. Libertus, Medicus Ludi matutini Chirurgus in Rom. apud Grut. 1. p. CCCXXXV.

Sextus, P. NUMITORIUS. P. L. ASCLEPIADES, Sevir Veronæ, MEDicus OCVLARius, in 4. p. CCCCXLIII.

His accedit ſeptimus quem exhibet (apud Reineſ. Inſcript. XI. 5. p. 610.) Smyrnæ effoſſus lapis quadratus in faſtigium deſinens ſurſum, in quo ſculpta ſtatua togata ad dextram, ad ſiniſtram cippus quadratus cui caput ſenis βαθυπώγωνος impoſitum, ſubterque adſtans puer: ad dextram ſtatuæ, faſciculus voluminum; in limbo ſuperiore lapidis iſta leguntur: Ασκληπιάδην Ἀπολλωνίου τοῦ Ἀρτεμιδώρου. Et in medio horum nominum ſertum ſive corona, cui inſculptum: ὁ Δῆμος.

Aſclepides Octavus denique Epheſius, de quo hæc inſcriptio vetus apud Fulvium Urſinum pag. 98.

Θ. Κ.

Ἔντε φίλοισι φίλοιο καὶ ἰητῆρος ἀρίστου
Παιδείης θ' ἱερῆς ἐγγύθεν ἀψαμένου.
Σῶμ' Ἀσκληπιάδου καὶ γέρας ἐνθάδε Βήρου
Ὡς ἔπεισα φίλοις εἰς ὅδε τύμβος ἔχει.

Α. Φουλείῳ Φόρβῳ Ἀσκληπιάδῃ, τῷ γένει Ἐφεσίῳ βιώσαντι ἔτεσιν μ', μησὶν β', ἡμέρ. κέ. ὥρ, ζ. Ἐγναλία Βελσηὶς σύμβιος, μνήμης χάριν.

Illa Reineſii hiſtoria Medicorum *) cum nuſquam exſtet, nec viderit lucem, conabor jacturam illam utcumque ſarcire hoc ſcriptorum Aſclepiadis Medici, ſi Apulejo in floridis credimus, ſolo Hippocrate minoris mihi obſervatorum elencho.

De communibus adjutoriis. *Cæl. Aurelian. II. 13. chron. & lib. 1. acutor. cap. 15.*

περὶ

*) Ad quam lectorem remittit ſupra pag. 88.

περὶ ἀλωπεκίας *Galen. T. 2.* pag. 157.

περὶ ἀναπνοῆς καὶ τῶν σφυγμῶν βιβλίον *Galen. T. 3. p. 51.*

De clysteribus *Cælius Aurelian. II. 13. chron.*

Libri definitionum *Cæl. Aurelian. proœm. acutor. & II. 13.*

περὶ ἑλκῶν. Cassius problem. XXX.

De periodicis febribus *Cælius Aurelian. II. 10. acutor.*

Liber de finibus (nisi legendum definitionum) *Cæl. Aurelian. III. 19. acutor.*

In obscuriores Hippocratis libros scripsit teste *Galeno T. 5. p. 665.* in librum περὶ τῶν κατ' ἰητρεῖον. *id. T. 5.* pag. 667. 674. 687. & Erotian. in σκέπαρνον.

Lib. II. explanatorio aphorismorum Hippocratis. *Cæl. Aurelian. III. 1. acutor.*

De hydrope *Cæl. Aurelian. III. Chron. cap. 8. bis.*

Libri de lue (cardiaca) *Cæl. Aurelian. II. 39. acutor.* scribens de peripnevmonicis. *id.*

Ad Mithridatem Asclepiadis medendi arte clari volumina composita extabant, cum sollicitatus, ex urbe Roma, præcepta pro se mitteret. *Plin. XXV. 2.*

Ad Erasistratum scribens libros parascevasticos. *Cæl. Aurelian. II. 13. Chron. Scribonius Largus præfat.*

Libri III. de celeribus sive acutis passionibus *Cæl. Aurelian. proœmio acutar. passionum & in opere ipso sæpius.*

De pulsibus. *Galen. T. 3.* p. 51.

Libris salutarium ad Geminium *Cæl. Aurelian. II. 7. Chron.*

De tuenda sanitate. *Celsus lib. 1. c. 3.* quo judice Asclepiades *multarum rerum, quas ipsi quoque secuti sumus, auctor bonus.*

περὶ στοιχείων Galen. T. 1. p. 56. 58.

Libri de vini datione. *Cælius Aurelian. II. 29. acutor.* de dando vino volumen *Plin. XXIII. 2.*

Asclepiades junior cognomento Φαρμακίων, is est qui *libris decem de compositione medicamentorum* præclare scripsit, ac præterea *Theriaca*, & *de morbis muliebribus*, ὁ συνθέσεις φαρμάκων ἀξιολόγους ἐν δέκα γράψας βιβλίοις, χωρὶς τῶν θηριακῶν καὶ γυναικείων. T. 11. pag. 325. Ex decem illis libris, quinque erant περὶ τῶν ἐκτὸς δυνάμεων de medicamentis extrinsecus adhibendis, inscripti *Marcellæ*: cæteri quinque περὶ τῶν ἐντὸς, de internis, *Mnasoni* inscripti, ita enim legendum

gendum pro Μάσωνι. Neque exiguam laudem tulit hic Asclepiades, quod etiam modum medicamenta præparandi & adhibendi perspicue & diligenter annotavit, ut idem Galenus T. II. p. 358. χάειν εἰδέναι χρὴ τῷ Ἀσκληπιάδῃ οὕτω σαφῶς γράψαντι. id. T. 2. pag. 244. Libro primo τῶν ἐκτὸς specialis titulus fuit παντεγάθιον, secundo ἡ Αἰγυπτία. id. T. II. pag. 358. Vir eruditiss. Blasius Caryophilus sibi persuasit Asclepiadem hunc etiam alio nomine appellatam fuisse Metrodorum. Sed verius est Methrodorum ab Asclepiade diserte distingvi apud Galenum, innuique Asclepiadis sectatorem T. II. pag. 13. 14. edit. Basil.

Notum denique, *Asclepiades* pro Æsculapii posteris poni sive Cois sive Cnidiis, ut apud Galen. T. IV. pag. 35. Horum Genealogiam & successionem exponit Daniel Clericus V. C. in Historia Medicinæ Part. I. ad calcem libri quarti.

Asclepius citatus Aetio, alter ab Aesculapio, qui & Asclepius Græcis dicitur, ut diximus in Aesculapio, ad quem etiam pertinet hæc inscriptio vetus apud Fulv. Ursinum p. 98 *Asclepio & Saluti Commilitonum Sex. Titius Alexander Medicus Cho. V. Pr. Domum dedit - - - - Aug. VIII. T. Flavio Sabino Cos.*

Asirita Romanus, Galeno, si is est, in libro de medicinis expertis. p. 113.

Aslamon, *Asleman*, *Asliman*, hæc enim reperio apud Rasim libro primo Continentis, cap. VI. & libro nono, capite IV. & cap. V. non semel. Et forte est Ascisimon de quo supra.

Aspasia cujus plura medicamenta refert Aëtius.

Aspasius, Galeno lib. Pharm. κατὰ τόπους, IX. cap. V.

Asphalartesius Galeno κατὰ γένη, lib. VII.

Astaron sive *Astoron* de civitate *Tereste*, autori illius libri Medicinarum expertarum, ubi dicitur quod fuit experimentator, familiaris Acostrois, de quo supra.

Asterius, Aetio Tetrab. II. Sermo. III. cap. CXIII.

Astrocanus in illo libro Medicinarum expertarum pag. 109.

Asustistans, Rasi lib. XI. Continentis cap. IV.

Atabari, Serapioni Simplicium cap. LXXIX. & seq. & cap. LXXXVII. & CVIII. & alibi sæpe.

Atabusius, Rasi lib. IV. Continentis cap. IV.

Ateuristus, quisquis is fuit, apud Galenum, in præfatione lib. X. Simplicium, Ejus *de medicina ex animalibus*, T. II. p. 131.

Athenæus Tarsensis, Cœlio Aureliano lib. II. Oxeon. cap. I.

Athenæus simpliciter Galeno memoratus Pharmacorum localium lib. IX. cap. V. & per genera lib. V. & in Introductione, sive Medico, si is est & lib. VII. Therapeuticæ, & libro secundo de Semine, & lib. II. de causis Symptomaton atque alibi sæpe. Et hunc *Attalensem* (è Cilicia) fuisse scribit idem Galenus lib. IV. de differentiis pulsuum. Fuitque huic cum Posidonio Philosopho magna consuetudo, cujus ætate vixit, & Asclepiadis Bithyni, adversus quem disputantem Athenæum memorat Galenus T. I. pag. 56. Idem T. I. pag 240. notat illum in scriptis suis libenter usum ἐπιστημονικαῖς ἀποδείξεσι. Citat ejus librum *tertium* T. IV. p. 391. *septimum* qui fuit de semine T. I. p. 240. *vigesimum quartum* T. III. p. 231. Athenæus hic præceptor Magni & Theodori: auctor sectæ Pnevmaticæ quæ spiritum intus ali in omnibus corporibus contendebat, de qua vide Danielis Clerici hist. Medicinæ lib. IV. sect. I. cap. 2.

Athenæus cui scholia græca in Nicandri theriaca tribuit Mich. Neander in elencho scriptorum quibus usus Stobæus p. II.

Athenæi περὶ ὕδρων σύνοψις ἀκριβὴς, teste Cangio, in Codice Colbert. 3614. De Athenæo Dipnosophisticon scriptore in quibus & ipsis physica varia ac medica occurrunt, dixi lib. IV. c. XX.

Athenagoras cujus memoria in numis Smyrnæorum, de quibus V. C. Rich. Mead p. 67. diss. de numis in honorem medicorum percussis. Tres alii ex ære, *Zeuxidianis* pariles, inscripti: ΣΜΥΡΝΑΙΩΝ ΑΘΗΝΑΓΟΡΑΣ: adjecto *ad pedem cippi, prope stantis Isidis figuram*, eoque jam planius delineato, *ansere*. Smyrnæ enim in templo Isidis ea avis deæ sacra pascebatur; & ægrotans toties Aristides, sanitatis recuperandæ ergo, geminos ei anseres immolabat, uti supra ex ejus Orat. sacra tertia ostendimus. Quisnam fuerit hic *Athenagoras*, aut quo tempore vixerit, nondum comperimus. Sed cum iidem plane honores, qui *Zeuxidi & Iatrodoro*, in tribus ei nummis tribuantur; ut inter Isidis & Aesculapii sacerdotes, ita quoque in medicorum illum numero habere nullo modo dubitavimus.

Athenippus sive *Athenippius*, Scribonio Largo, Marcello Empirico & Galeno memoratus. Vide Jo. Rhodium pag. 67. ad Scribonium.

Athenodorus Plutarchi æqualis qui ejus meminit VIII. 9. sympos.

Athenion, Cornelio Celso lib. v. cap. xxv.

Athinaus, nisi sit ille Athenæus, Galeno lib. XIII. Therapevticæ, Is, ut ibi dicitur, asseruit principem partem in corde esse.

Athryilatus Thasius, Plutarcho Symposiacon decade III. Problem. IV.

Athuristus, sive *Aturistus* (utrumque enim reperio) apud Rasim lib. III. Continentis, cap. I. non semel, & lib. III. cap. VI. & lib. VII. cap. III. & alibi sæpe. Et idem forte est cum Ateuristo de quo supra, aut cum Atorosco, de quo mox dicemus.

Athursekis, ibid. lib. III. cap. III.

Atimetus Galeno κτ' τόπους, lib. III. cap. VII. & Marcello Burdegalensi, cap. cxx. ubi illum dicit fuisse servum Cassii medici. *Atimetus* Gordiensis. Vide Jo. Rhodium ad Scribonium pag. 188. seq. 194. & 259.

A. *Atius*. In veteri inscriptione apud Fulv. Ursinum pag. 98. D. M. A. *Atius C. L. Archiater sibi & Juliæ Primæ, Conjugi incomparabili.* Id. pag. 99. *P. Attius Atimetus Aug. Medicus H. S. E.*

Atlas Pamphiliensis citatus Galeno, ut notat Tiraquellus. Locum non reperi.

Atoroscos, Rasi Continentis, lib. I. cap. VI.

Atorosphos, ibid. lib. II. cap. v. & VI.

Attales Atheniensis, Attalus Plinio dictus, lib. XXII. cap. VIII.

Attalion, qui ut tradit Galenus, scripsit in Aphorismos Hippocratis, quod & tradit Oribasius, si is est, in præfatione Commentariorum in eosdem Aphorismos.

Attalum Regem Pergami pro medico citat Galenus, de compositione medicamentorum κτ' γένη, lib. I. & lib. x. De facultatibus simplicium medicamentorum, in præfatione, ubi ita illum citat, *Rex quondam noster Attalus.* Nam & Galenus Pergamenus fuit, (ut dixi lib. IV. c. 17.) Hujus Regis meminit Plin. lib. VIII. cap. XLVIII. & lib. XXVIII. cap. III. ubi tradit illum scripsisse *de agricultura.* Nam & Varro lib. I. Rei rust. cap. I. & Columella lib. I. cap. item I. inter scriptores rei rusticæ ponunt Attalum, *) quem hunc nostrum Regem fuisse

*) Minus recte legitur apud Columellam *Attalus & Philometor.* Nam Attalus hic cognomento

fuiſſe exiſtimo. Cornelius autem Celſus lib. v. cap. xix. deſcribit emplaſtrum Attalum ſic, ut opinor, ab hoc Rege dictum. Nam & Marcellus Burdegalenſis, libro Medicamentorum cap. xxii. etiam deſcribit medicamentum Attali Regis. *Hæc Timquellus*. pag. 270.

Attalus alius ab illis, contemporaneus Galeni, ut ipſe dicit, lib. i. Antidotorum, in principio & lib. Therapevticæ xiii. ubi & illum ait fuiſſe diſcipulum Sorani Methodici, T. iv. p. 178. cumque Θεσσάλιον ὄνον, *Theſſalium aſinum* vocat, quod Theſſali ſectator eſſet. pag. 179.

Attrabyndus, Raſi lib. x. Continentis, cap. iii.

Aturſius, ibid. lib. iii. cap. vii.

Avenius citatus Petro Aponenſi in additione Meſue, quo loco tractat de ægritudinibus epatis.

Aven, Raſi lib. iii. Continentis, cap. iii.

Averrois cognomento *Commentator*, qui Anno hegiræ 603. CHriſti 1206. obiit, præter multa opera in primis laudata, Commentarios in Ariſtotelem non indoctos, ſed ineleganter admodum verſos, ſcripſit: & libros vii. in re medica, quibus *Colliget* titulum in ſcripſerunt, veluti univerſale. Vide *Abenraſt*, & quæ de hoc ſcriptore Joannes Leo Africanus de Medicis Arabibus cap. xx. infra in voce *Joannes*, & qui diligentius de Averroe & ejus ſcriptis tractat Nic. Antonius Bibl. vet. Hiſpanæ T. ii. pag. 240. ſeq.

Recentiores: Auguſtinus Galdadinus Mutineſis, cujus eſt docta præfatio in Galeni opera Latina, & translatio libri ejuſdem Galeni de muſculorum diſſectione, & aliorum.

Auguſtinus Niphus Philotheus cujus eſt liber de morbo Gallico, & de diebus Criticis ſive decretoriis, & alii plurimi.

Auguſtinus Riccus Lucenſis, cujus ſunt nonnulli Galeni libri latinitate donati.

Auguſti Cæſaris compoſitionem medicamenti refert Plinius Valerianus lib. i. de re medica cap. xviii. *quo* inquit, *& libentiſſime utebatur & eam omnibus laudabat.*

L. Aviano

mento *Philometor* dictus fuit ut Harduinus ad Plin. obſervavit ex Strabonis XIII. pag. 624. & Plutarchi Demetrio pag. 897. Ἄτταλος ὁ Φιλομήτωρ ἐχήπευε τὰς φαρμακώδεις βοτάνας &c. Attali Pergami Regis de medicina ex animalibu laudat Galenus T. II. pag. 131.

L. Avianius. In vet. inscript. apud Fulvium Ursinum p. 100 *DIs Manibus. L. Aviano L. F. Pup. Valeriano Medico. Vix. Ann. XLVII. M. IX. D. XV. L. Avianius LL. Stephanius Patr. Per. Ag. Cur.*

Avicenna sive *Abensina* defunctus circa A. C. 1186. de quo Leo Africanus de Medicis Arabibus cap. IX. infra in voce *Joannes*, & Nicol. Antonius lib. VII. Bibl. veteris Hispanæ cap. III. Vita ejus scripta à *Sorsano*, discipulo exstat ex Latina Nic. Massæ interpretatione. De scriptis Avicennæ editis vide si placet Mercklinum.

Avidianus.

Auramasius, Rasi lib. V. Continentis, cap. I.

Aurelius Cornelius Celsus, de quo dixi lib. II. Bibl. Latinæ cap. IV.

Aurelius, simpliciter Galeno Pharmacorum κτ̓ τόπες, lib. V. cap. IX. T. II. pag. 237.

Aurifiasius, Rasi Continentis lib. IV. cap. I.

Julius Ausonius Vasatensis, Valentiniani Magni Imp. Archiater & Præfectus Illyrici, cujus libros de Medicina lectos Vindiciano laudat in Præfat. Marcellus Empiricus. Pater hic Decii Magni Ausonii, Burdigalensis, Poëtæ à quo celebratur his versibus carmine I. Parental. pag. 110.

Primus in his pater Ausonius, quem ponere primum,
Etsi cunctetur filius, ordo jubet.
Cum dei, placidæ functus quod honore senectæ,
Undecies binas vixit Olympiadas.
Omnia quæ voluit, qui prospera vidit: *) *& idem*
Optavit quicquid contigit, ut voluit.
Non quia fatorum nimia indulgentia: sed quod
Tam moderata illi vota fuere viro.

Viveret

*) Dicto Ausonii Medici, *beatum esse, non qui habet quæ cupit, sed qui non cupit quæ non habet,* imprimis delectatus Æsculapius nostræ ætatis, Poliater hujus urbis celebrarissimus D. Joachimus Biester, ut etiam albis amicorum inscribere consueverit hoc distichon ejusdem argumenti:

Felicem vidi, non qui, quæ vellet, haberet,
Sed qui per sortem non data non cuperet.

Quem sua contendit septem sapientibus ætas:
Quorum doctrinam moribus excoluit:
Viveret ut potius, quam diceret arte sophorum,
Quamquam & facundo, non rudis ingenio.
Præditus & vitas hominum ratione medendi
Porrigere, & fatis amplificare moras.
Inde & perfunctæ manet hæc reverentia vitæ,
Ætas nostra illi quod dedit hunc titulum:
Ut nullum Ausonius, quem sectaretur, habebat:
Sic nullum, qui se nunc imitetur, habet.

Ausonium quoque filium Poëtam, cujus scripta habemus, medicis adscribit Tiraquellus p. 295. quod ait multa ipsius Epigrammata insinuare, ut 74. quo *Eunomum* Medicum imperitum salse ridet. Omitto alia quæ notavit Thomas Bartholinus de Medicis Poëtis pag. 125.

A*utolycus* & ejus filii, quorum meminit Homerus lib. XIX. Odysseæ, in curatione vulneris Ulyssis.

A*vynasius*, Kasi lib. v. Continentis, cap. I.

A*xiologus* Galeno lib. x. Pharmacorum localium cap. I. nam in Græco Codice legitur Ἀξιόλογος, quanquam Cornarius legit Ἀντίοχος Antiochus. Sed in edit. Basil. T. II. p. 306. *σφόδρα ἔφη ἀξιολόγως.*

A*xiorius*, Galeno Pharmacorum κατὰ τόπους, lib. v. cap. VII. T. II. p. 228.

A*xius* ocularius, ibid. Hunc enim & similes ducimus medicis annumerandos, secuti sententiam Vlpiani, qui scribit medicos & eos appellari, qui alicujus partis corporis vel certi doloris sanitatem pollicentur, lib. I. §. Medicos, & ibi Bartol. ff. De varia & extra. cogni. quam ad hoc dicit no. Bald. in lib. I. colum. ult. C. Manda. Et ut scribit Cornelius Celsus in epistola ad Cajum Julium Callistum (si ea ipsius sit, de quo dubito, quam tamen ejus nomine ac titulo Marcellus Burdegalensis inseruit in suo libro medicamentorum) *Multos*, inquit, *animadvertimus unius infirmitatis sanandæ scientia, medici plenum nomen consequutos.* Nam & apud Ægyptios, ut hoc addas, ita erat medicina distributa, ut singulorum morborum essent medici, non plurium, teste Herodoto in Euter-

pe. *) Cujusmodi medicos Romæ frequentes fuisse tradit Galenus lib. de partibus artis medicæ, cap. 11. Quanquam non video quomodo quis satis exacte possit intelligere morbum partis cujuspiam affectæ, & curam illius, nisi & aliorum quoque sciat. *Hac Tiraquellus.* Videndum tamen an apud Galenum T. 11. p. 218. nomen hujus ocularii Medici sit Axius, & non potius *Stolus* Britannicus, qui à Galeno dicitur ἄξιος ὀφθαλμικός, dignus & præclarus curandis oculis Medicus, qualis ἰητρὸς ὀφθαλμῶν meminit etiam Herodotus III. 1. Vide infra in *Evelpis.*

Ayse, vide supra Aieyse, & Hayse.

Azanitus, sive *Azanites*, Galeno Pharmacorum κατὰ γένη, libro quinto, To. 11. pag. 379. & Paulo Æginetæ lib. IV. cap. LV. & libro septimo, cap. XIX. & Aetio Tetrab. IV. Serm. II. cap. XXXIV. & Sermon. III. cap. XXI. Citatur & in Hippiatricis pag. 299. & à Nic. Myrepso cap. XXI.

Azaramis, Serapioni Simplicium, cap. CCLI. & CCLXII. hujusque etiamnum libros habemus.

Azaricon, & *Andrizeas* in libro qui fertur sub Galeni nomine de medicinis expertis.

Azamvi, Serapioni Simplicium, capite CCLI. & CCLXII. cujus etiam libros habemus.

Pro *Azamrio*, cujus practicam habere nos ait Tiraquellus, legendum *Azamphius* sive *Azamvius*, idem cum superiore.

Azomtus, scriptor Chymicus citatus ab Hortulano &c.

B.

Babillus sive *Balbillus* vir optimus, in omni litterarum genere rarissimus auctor laudatus Senecæ IV. 2. Nat. quæst.

Bacchius, medicus Empiricus, Herophileus Galeno, T. III. pag. 47. 86. cita-

*) Herodotus II. 84. ἡ δὲ ἰητρικὴ κατὰ τάδε σφι δέδασται. μιῆς νούσου ἕκαστος ἰητρός ἐστι, καὶ οὐ πλειόνων. πάντα δ' ἰητρῶν ἐστι πλέα. οἱ μὲν γὰρ ὀφθαλμῶν ἰητροὶ κατεστέασι, οἱ δὲ κεφαλῆς, οἱ δὲ ὀδόντων, οἱ δὲ τὰ κατὰ νηδὺν, οἱ δὲ τῶν ἀφανέων νούσων. *Medicina apud Ægyptios in hunc modum est distributa, ut singulorum morborum singuli sint Medici, non plurium, medicisque referta omnia. Alii enim sunt oculorum Medici, alii capitis, alii dentium, alii alvi, alii occultorum morborum.*

citatur à Cœlio Aureliano lib. Chronicon II. cap. x. & Galeno lib. III. de differentiis pulsuum, & lib. III. Commentariorum *Epidemion* Hippocratis. Hic *Commentarios* edidit *in* VI. *librum* ejus operis, ut dicit ibi Galenus, in princip. & *in alios obscuriores Hippocratis libros*. T. v. pag. 266. *in Aphorismos* T. v. pag. 328. alia vide T. IV. hujus Bibl. pag. 566. βακχείε μάλαγμα ᾧ Καῖσαρ ἐχρήσατο. Galen. T. II. p. 412. *Glossas Hippocratis* laudat præter Galenum etiam Erotianus. Galenus quoque ejus ἀκροάσεις sive *auscultationes* & *compendium de pulsibus* citat lib. IV. de differentia pulsuum cap. VII. Idem an alius Bacchius Milesius inter scriptores rei rusticæ citatus à Varrone, Columella & Plinio. Vide si placet quæ de his aliisque Bacchiis dicta à me lib. III. cap. IX. pag. 262.

Bacchus decantatus ille in priscis historiis atque fabulis Rex divinisque affectus honoribus: etiam Medicus ut est apud Plutarchum III. symposiacon cap. I. p. 647. non eo tantum nomine fuit habitus, quod vinum invenit, ἰσχυρότατον φάρμακον καὶ ἥδιστον, medicamentum validissimum & suavissimum: sed quod ederam quoque facultate sua vino maxime resistentem in honore habendam docuit, eaque bacchantes coronavit ut minus à vino læderentur, edera suo frigore ebrietatem restinguente. Multa alia huc facientia de Baccho apud Athenæum XV. pag. 675. atque aliis ejusdem scriptoris locis leguntur.

Bachmindus, Galeno alicubi citatus, notante Tiraquello. Sed locus ille me fugit.

Badigorius & *Badigorosus*, nisi sint diversi, quod minime credo, Rasi lib. Continentis III. cap. VI. & lib. IV. cap. I. & lib. VI. cap. I. non semel.

Bagaysius ibi, lib. IV. cap. I. sæpius.

Bagelardus, qui de ægritudinibus infantium scripsit.

Bagnisius, nisi idem sit cum Bagayso, Rasi in eodem cap.

Bachtisub, & Bachtisus, & Bachtisuch, nam hæc omnia reperio apud eundem, lib. VI. cap. IV. & lib. VII. cap. I. & IV. & lib. IX. cap. IV.

Ibnu el Baitar, de quo Joannes Leo Africanus cap. XIX. de vitis clarorum Arabum quem dabo infra in voce *Joannes*.

Baladius, Rasi lib. X. ejusdem operis cap. I.

Bamachitus, Galeno lib. VI. Simplicium.

Banchius, Galeno Pharmacorum κτ̄ γένη, lib. VII. vitiose pro Bacchius de quo supra.

Bandasar, Rasi lib. XI. Continentis, cap. V. qui forte est Sandazar, de quo infra.

Baphullus, Galeno in lib. II. Antidotorum.

Baptista Fiæra Mantuanus, cujus sunt commentaria in artem Galeni, & Quæstio de attractione medicinarum solutivarum, & alia de virtute movente pulsuum, alia item de phlegmatico & bilioso æqualiter febricitantibus, & alia multa opera.

Barbios, Serapioni Simplicium cap. XCVII. ex libro de Agricultura.

Barlaam, Βαρλαὰμ μοναχȣ̃ περὶ κεφαλαλγίας apud pseudo Galen. περὶ εὐπορίστων. T. IV. edit. Basil. pag. 459. Latinus interpres Tom. I. edit Junt. pag. 175. *Barnabæ monachi.*

Barptolemæus Argenterius, cujus meminit Gesnerus in sua Bibliotheca.

Barptolemæus de Brugis.

Barptolemæus Cocles Bononiensis, medicinæ distillator, & Chirurgus.

Barptolemæus de Mesina Siculus.

Barptolemæus de Montagnana, qui inter cætera sua opera edidit consilia in hac arte eruditissima. De hoc loquitur JCtus Paulus Castr. Consilio CCCLXXXII. *dubium istud*, libro secundo, in cujus specie sive facto, ut appellant, illum vocat egregium & famosissimum medicinæ doctorem. In eum scripsit epitaphium Joannes Pannonius, ex quo hos versus excerpsi,

Credo te Stygias mundo invidisse sorores
Miratas raros tartara ad ima trahi.

Barptolemæus Sylvanius Salenensis, qui ex Galeno quædam vertit.

Barptolemæus Troheron Anglus, qui chirurgiæ practicæ documenta scripsit lib. IX. & iterum epitomen lib. I.

Barzuiatus cognomento Sapiens, Serapioni Antidotorum cap. XVII.

Basilius Ancyranus Episcopus medicæ artis peritissimus, ut scribit D. Hieronymus in Catalogo scriptorum Ecclesiasticorum cap. 89.

Βασιλείȣ ἰκτȣ τȣ̃ Μελιτηνιώτȣ δίαιτα πρὸς βασιλικὸν ἰσ̓ζέλον τ̃ γραμματικὸν σκευασία ἐινȣ. Pseudo Galen. III. περὶ εὐπορίστων Tom. IV. pag. 460.

Basilius,

Basilius, sive *Basileus* simpliciter citatus Paulo Aeginetæ lib. IV. cap. LV. & lib. VII. cap. XIX. qui forte cum Ancyrano idem est.

Basilium Magnum, rerum naturalium & artis Medicæ peritum laudat Greg. Nazianzenus monodia honori ejus dicata, & ipse illius minime se imperitum ostendit præclaris illis in Hexaemeron & de homine homiliis, de quibus dixi Volum. VIII. hujus Bibl. pag. 69. seq. Digna quoque ejus pietate ac judicio sententia quam refert Antonius monachus, cui à diligenti studio pulcherrima dicta è scriptis doctorum libandi, melissæ sive apis cognomentum hæsit, lib. I. cap. LVI. *ὔτε φευκτέον πάντη τὴν τέχνην, ὔτ' ἐπ' αὐτὴν πάσας τὰς ἐλπίδας ἔχειν ἀκόλουθον*, *neque aspernanda ars medica, neque omnem in eam spem ponere consentaneum est. Sed quemadmodum agricultura utimur, sed fructus à DEO expetimus: gubernatori clavum navis committimus, DEUM autem oramus ut ex mari salvos servet, ita etiam adhibeamus Medicum, & à spe nostra in DEUM ne remittamus.*

Basius, vide Bassus.

Recentioris ætatis Bassianus Laudus Placentinus, cujus est Iatrologia ad Herculem Estensem Ferrariæ ducem, & alia opera.

Bassus, sive fuit ille Basius, sive alius, Galeno Pharmacorum secundum locos lib. VII. cap. II. & secundum genera lib. VII. & Aetio Tetrab. II. Sermo. III. cap. XCIX. & Marcello medicamentorum cap. XXIX. vide *Cassianus*, & *Julius*, & *Pomponius*, & *Tyleus*, & *Tullius Bassus*. Basso librum de scriptis propriis Galenus dedicavit.

Bassus ad quem scribit Hierocles Hippiatric. p. 2.

Bassus Stoicus, nisi & idem sit cum Tullio Basso apud Galenum secundum genera, lib. VII. T. II. pag. 419.

Basus, nisi sit unus ex illis, citatus Aetio Ser. XII. cap. XLIV.

Baverius de Baveriis, Bononiensis.

Bedigoras & *Bedigorus*, & *Bedagorus*, & *Budegorus*. Hæc enim omnia nomina reperio, sed unum tantum esse existimo, apud Serapionem libr. Simplicium cap. LVII. & LXXVIII. & XCV. & Rasin libro primo Continentis, cap. III. & V. & IX. & libro secundo, cap. IV. & alibi sæpe.

Benedictus Nursinus, Francisci Sfortiæ familiaris, qui practicam rei medicæ scripsit.

Benedictus de Victoriis, Faventinus, qui scripsit libellum de morbi Gallici curatione.

Bengezar.

Benguasit, qui ut opinor, est Abenguefit, de quo supra.

Berengarius Cathalanus, qui in Hippocratem & Avicennam scripsit quasdam quæstiones.

Berenice cujus medicamenta laudat Aetius pag. 230. 616. b. 663. edit. H. Stephani. De pluribus fœminis ac Reginis hujus nominis consules Adonidis hortos, Clariss. Bælii Lexicon historicum.

Bernardus Gordonius Gallus, cujus practica est, cui titulum fecit Lilium medicinæ.

Bernardus Felicianus, qui nonnulla ex Paulo Aegineta vertit.

Berotas.

Berthorius Monachus Benedictinus, Cassinensis abbas ante monachatum professione medicus, multorumque in ea operum scriptor.

Bertrucius Bononiensis, cujus extat practica utilior quam elegantior, & quam magna ex parte seqvuntur medici Empirici.

Berytius & B*eritius*, Galeno Pharmacorum localium lib. IV. cap. VII. ubi ab eo dicit Berytium Pharmacum dictum, & iterum lib. IX. cap. V. Hunc quoque, vel alium ejus nominis sæpius citat Constantinus Cæsar, aut quisquis est, in Collectaneis Geoponicis. Vide Volum. VI. hujus Bibl. p. 507. Nescio quare Berytius Bononiensis dicitur Lindenio de scriptis Medicis atque inde Mercklino.

B*etarmen*, aut ut alii vocant B*etarnem* Siculus, autori medicinarum expertarum, quæ Galeno assignantur.

B*ezar* dictus est quidam Medicus, velut à morte liberantem dixeris, quoniam noverat morsum rabidi canis perfecte curare. Idem Galen. de medicinis expertis sub init.

B*iblis*, Avicennæ lib. V. summa II. tract. II.

B*iennius*, Galeno Pharmacorum localium lib. IX. cap. III. Βιεννίκ T. II. pag. 292.

B*iennites*, nisi idem sit, ejusdem operis lib. X. cap. I. Βιεννίτκ φάρμακον T. II. pag. 307.

B*imasui* & B*immasui*, apud Rasim in libris Continentis, sæpissime. Citatur autem ex summa ipsius, ejus operis lib. IV. Et ex libro de complemento, ejusdem operis lib. V. cap. I. Et ex libro de febribus, ibid.

ibid. Et ex libro Nutricationum, etiam ibi. Et ex libro de cura prægnantis, lib. IX. cap. V.

Binabichalid Perses, Rasi ejusdem operis, lib. VI. cap. I.

Binelballeg, ibi, lib. IV. cap. I. & lib. V. cap. I.

Binmasim, ibi lib. VI. cap. I. nisi sit ille Bimasui.

Binserapion ibi, lib. IV. cap. I. & alibi sæpissime. Joannes filius Serapionis, de quo postea.

Bion περὶ δυνάμεων, de herbarum viribus. Plin. infra *Cæcilius*.

Blasius Asparius *) Papiensis, qui scripsit libellum de curandis febribus, ante annos circiter trecentos.

Bodex, Rasi Continentis lib. I. cap. IV.

Boetus sive *Boethus*, apud Celsum lib. V. cap. XXI. Alius Flavius Boethus in cujus gratiam Galenus scripsit libros de Hippocratis & Platonis dogmatibus. Vide lib. IV. hujus Bibl. cap. XVII. pag. 536. 566. Boethi περὶ φύσεως. Laërt. VII. 148.

Bæus scriptor ὀρνιθογονίας laudatus Plinio X. 3. Antonino Liberali & Athenæo.

Bolus, cujus collyria describit Aetius Tetrab. II. Ser. III. cap. XCIX. & cap. CIV.

Bolus Mendesius, Pythagoræus & Democriteus, de cujus scriptis dixi lib. II. hujus Bibl. cap. XIII. pag. 486.

Bonefet, Rasi lib. I. Continentis, cap. III. ex libro de cultu terrarum.

Bonominus Bergomensis, cujus extat liber de venenis, & alius Diversarum quæstionum.

Bonus præceptor, quisquis is est, citatus Galeno, lib. VII. Pharmacorum localium cap. III. Vide supra pag. 41. *Agathus*.

Boton Atheniensis quem audivit Xenophanes Physicus. Laërt. IX. 18.

Botrys sive *Botryes*, Plinio in indice libri IV. & in nomenclatura medicorum, lib. XXIX. ejus composit. medicamenti Galen. III. I. κτ̀ τόπυς Alius Botrys lascivus scriptor apud Polybium, excerpt. Peiresc. pag. 52.

Branchaleon, vide Joannes Franciscus Branchaleon.

Brela Croci Bohemiæ Principis filia, quam herbarum ac medicinæ peritam celebrat Æneas Sylvius (qui postea Pius II. Pontifex) in historia Bohemica cap. IV.

Brenitus,

*) *Asparius*. Vide Gesnerum, Lindenium, Merklinum.

Brenitus, Galeno Pharmacorum localium IX. cap. IV. T. II. p. 300.

Britannicus, Galeno ibi, lib. IV. cap. VII. vide Stolus Britannicus.

Brunus Longoburgensis, cujus extant opera in Chirurgia. MS. in Bibl. nobilissimi Frid. Rostgardi in Codice scripto ante trecentos annos, una cum Rugenio & Theoderico. Vide Catalogum ejus Bibl. p. 524.

Brunus pater Dini de Garbo, de quo postea dicemus, chirurgiæ peritissimus.

Bubikir, vide Albubeter.

Bucceiesu, Rasi Continentis lib. I. cap. IV.

Buctigesu, ejusdem operis lib. II. cap. II. nisi idem sit. Nam & alibi Buccigesu, & Burcigesus legitur, ejusdem lib. cap. III. & Buccijesu, lib. II. cap. II.

Buctuson ibi, lib. II. cap. II. nisi & idem sit.

Budegorus, vide supra Bedigoras.

Bugerius.

Bubabylyba Arabs, cujus sunt Tacuim, sive tabellæ aut tesserulæ, in quas totam prope medicinam redegit, uti etiam Elluchasem, de quo infra dicemus.

Bubiel Hutasivius, Rasi Continentis, lib. V. cap. I.

Bulchasis, cujus extat liber de præparationibus medicamentorum, quem librum Servitoris vocant, alii Albucasis & Albucasa vocant, nisi sint diversi, vide Albucasa. In Chirurgia sua ad filios, in qua multorum singularium instrumentorum chirurgicorum pandit notitiam, & de vario cauterii usu curiosissime Albucasis præcipit citat Hippocratem, Galenum, Dioscoridem. Castrationem lege sua prohiberi scribit parte II. cap. 69. De extractione venæ cruris vide parte II. cap. 93. de qua exstat eruditus commentarius Georg. Hieronymi Welschii, quem de vena Medinensi inscripsit, ediditque Augustæ Vindel. 1674. 4. Judæis & Christianis operam suam præstitisse narrat Albucasis parte II. cap. 96. Utor editione Argentorat. 1532. fol. quæ cum Octavio Horatiano lucem vidit. In calce legitur: *Explicit liber Chirurgiæ quem transtulit Magister Gerardus Cremonensis in Toleto de Arabico in Latinum, qui liber est tricesima particula libri Azaragi quem composuit Albucasim.*

Bureiesu, Rasi lib. I. Continentis, cap. III. sed eum puto esse Bucceiesu, de quo supra.

Butnaducus,

Butaducus, ibid. lib. III. cap. VII.

Byn *Sabur*, ejusdem operis lib. VI. cap. I. ex illius Antidotario.

By*nlatius* ibid. lib. XI. cap. III.

B*ythonus*, cujus ex Georgii Vallæ lib. XVII. expetendorum & fugiendorum (qui est medicinæ IV. c. CCXXXII.) Tiraquellus meminit, nullus est, legendum enim Bi*thynus*.

C.

Cadmus Agenorides Phœnicum rex, cui primitias herbarum afferre soliti sunt Tyrii. Vide infra in *Chiron*.

Cæcilius Argivus ἁλιευτικῶν scriptor, qui versibus heroicis de capiendis piscibus scripsit teste Suida & Athenæo lib. I. pag. 13. ubi male *Cæclus*, ut Casaubono & Meursio notatum. Hic addendus Thomæ Bartholino Medicos Poëtas recensenti.

Cæcilius Bion Medicus Plin. XXVIII. 13. XXIX. 3. Hic in indice libri XXVIII. traditur scripsisse περὶ δυνάμεων, *de virtutibus* herbarum & aliorum medicamentorum.

Cæcilius, *in commentariis*. Plin. XXIX. 4.

Cæcilius Diætus. infra *Diætus*.

Cœlius Aurelianus Siccensis, cujus habemus libros de celeribus passionibus, quas Oxeon appellat, & de morbis chronicis, quos chronion vocat, id est, tardarum passionum, & eosdem quidem doctos, sed stylum sane Africum redolentes. Scripsit & libros Medicaminum, ut dicit lib. II. Chronion cap. IV. in fi. Et medicinalium responsionum, ut dicit ejusdem operis lib. I. c. I. & lib. II. cap. IV. & lib. III. cap. IV. Et γυναικείων, id est, passionum muliebrium, eo lib. VII. cap. IV. Et specialium Adjutoriorum ibid. non semel, & Epistolarum Græcarum ad Prætextatum lib. II. cap. I. Vide quæ de hoc Cœlio ejusque editionibus dixi lib. IV. Bibl. Latinæ cap. XII.

Cæsar Augustus. Supra in Augusto.

Recentioris ætatis Cæsar Landulphus, cujus est libellus de curis febrium. Lugd. 1532. & Basileæ.

Cæsar Optatus Neapolitanus, cujus extant aliquot liminares epistolæ in scriptores medicos, & liber de febre hectica, nec non de criticis diebus & crisis eorum causis.

Cæsennius scriptor κηπευτικῶν laudatus à Plinio lib. XIX.

Cabruba, Rasi Continentis lib. x. cap. I.

M. Actius Cajus Archiater. Mercurial IV. I. Var. Lect.

Cajus Julius Medicus Plinio lib. VII. cap. LIII. teste, dum inungit, specillum per oculum trahens, extinctus.

Cajus Neapolitanus, memoratus Galeno Pharmacorum κατὰ γένη, lib. v. T. II. pag. 387.

Cajus Ocularius, eidem Pharmacorum κατὰ τόπους, lib. IV. cap. VII.

Cajus Valgius, eruditione spectatus, quem de herbis imperfectum volumen scripsisse ad Augustum Imp. tradit Plinius XXV. 2,

Cajus simpliciter, unus, ut puto, ex illis, vel Aelius Cajus, de quo supra, hic citatur Cœlio Aureliano lib. Oxeon. III. cap. XIV. ubi illum dicit Herophili sectatorem.

Calaf Judæus Catalanus, qui simpliciter citatur Calaf, Rasi lib. XI. Continentis cap. IV. & V.

Calaminus, ibid, lib. v. cap. I.

Calays, ibid. nisi sit ille Calaf.

Calbamam & ***Calbamen***, dicto lib. v. cap. II. & lib. XI. cap. I.

Callianax, Herophileus de quo Galenus illud scripsit, quod interrogatus à quodam ægroto num moreretur, respondit Homerico illo carmine lib. Iliados XXI.

κάτθανε καὶ Πάτροκλος, ὅπερ σέο πολλὸν ἀμείνων. id est, ad verbum: *Occubuit & Patroclus, qui te multo præstantior fuit.* Citatur à Galeno T. v. p. 495. ἐν τοῖς ἀπομνημονεύμασιν Ἡροφίλου τε καὶ τῶν ἀπὸ τῆς οἰκίας αὐτοῦ.

Callicles Empiricus Galen. T. IV. pag. 57.

Calligenes medicus Philippi Macedonum regis illius, qui adversus Romanos belligeravit, cujus meminit Livius lib. x. belli Macedonici, sive lib. XL. cap. LVI.

Callimachus Medicus qui de *Coronis* privatim scripsit, laudatus à Plinio XXI. 3. XXV. 13. XXVI. 8. Nam & hæc est quædam valetudinis portio *) teste Plinio lib. XXI. cap. III. quod & videre licet ex Galeno lib. II. Pharmacorum localium cap. II. ubi describit amuleta quæ capiti coronæ modo circumposita & alligata, dolorem ejus arcent: & Dioscoride lib. IV. c. CXXVII. quo de Hippoglosso tractat, ut nonnulli interpretes ibi intelligunt: & ipso Plinio lib. XXIV. cap. X. ubi de smilace loquitur, & cap. XII. statim post principium, & c. XIX. & lib.

*) Confer quæ de usu coronarum Medico Carolus Paschalius lib. I. de coronis cap. 14. seq.

&lib. XXVII. cap. XI. ſtatim poſt principium & ſq. ubi de Polygono tractat. Plutarcho Problematon Sympoſiacon decade III. cap. I. Marcello cap. I. non ſemel. Callimachus *Herophileus.* Galen. T. V. pag. 447. Et Erotiano præf. ubi inter eos qui Hippocratis voces explicarunt laudatur Apollonio Citieo teſte citato Καλλίμαχος ὁ ἀπὸ τῆς Ηροφίλου οἰκίας.

Callinicus, Galeno Pharmacorum κατὰ γένη, lib. VII. T. II. pag. 411. Alius ut videtur Sophiſta cujus προσφωνητικὸν Γαληνῷ & πρὸς Κλεοπάτραν Suidas memorat.

Calliſthenes Ariſtotelis diſcipulus, qui de herbis ſcripſit, teſte Epiphanio ſtatim poſt princip. lib. I. Hæreſeon. *Anatomica* teſte Chalcidio. pag. 340.

Calliſtratus. Vetus inſcriptio apud Reineſium Claſſe IX. 69. pag. 633. è Ligorianis: καλῇ τύχῃ. Μ. Αὐφίδιος Μ. ἀπελεύθερος, Καλλίστρατος φυσικὸς ἰατρὸς ἀνέθηκεν.

Calpetanus Medicus. Gruteri Inſcript. f. 197. 3. Vide & ſupra in Albutio.

C. *Calpurnius Aſclepiades*. Supra Aſclepiade.

M. *Calpurnius Hilarus* de quo inſcriptio Vetus apud Fulv. Urſinum pag. 99. *Dis Manibus. M. Calpurnio M. F. Men. Voſſenio Vix. Ann. XXX. M. IIX. M. Calpurnius M. F. Men. Hilarus Medicus* *) *Ludi Magn. Fratri piiſſimo Fec.*

Calvus, vide Marcus Fabius Calvus.

Camachilis, Galeno lib. VI. Simplicium.

Cammachirus, ſive Camachirus, ibid. niſi idem ſit.

Canamuſalus de Baldach, cujus librum habemus de curandis oculorum paſſionibus.

Candidus, Aetio Tetrab. II. Serm. III. cap. CXIII.

Capito Ophthalmicus, id eſt, oculariusmedicus, eidem Pharmacorum κατὰ τόπους lib. IV. cap. VI. vide an ſit Artemidorus Capito, de quo ſupra.

Capitonem ſimpliciter, quiſquis is fuit, ſive ille ſuperior, ſive Artemidorus Capito, de quo ſupra, citat Galenus in eodem cap. & in Commentariis Epidemion Hippocratis, & Aetius Tetrab. II. Ser. III. cap. LXXVII.

Caricles qui & Charicles, qui mortem Tiberii Cæſaris ex pulſu venarum pro-

*) Sic T. Ælius Aſclepiades ſupra pag. 90. atque Eutychus, infra, *Medicus Ludi Matutini.* Confer Fulv. Urſini imagines pag. 96.

pronunciavit, apud Tacitum lib. VI. c. 50. *arte insignis, non quidem regere valetudinem Principis solitus, consilii tamen copiam præbere.* Hujus meminit Suetonius in Tiberio cap. 72. Eundem aut alium ejus nominis citat Galenus Pharmacorum κτ̀ τόπυς, lib. II. cap. II. & libro nono, capite quarto. T. II. pag. 180. 184. 272. 269. 299. 307.

Caridemus Erasistrati sectator, Cœlio Aureliano lib. III. Oxeon. cap. XV. vide Charidemus.

Carixenus, qui & Charixenus, & Charixenes, Galeno κτ̀ τόπυς lib. III. c. I. & lib. V. cap. VII. & lib. VI. cap. II. T. II. pag. 226. 262. 263. 268 271. 272. & Aetio Tetrab. Ser. IV. cap. LII.

Cark, Rasi lib. I. Continentis, cap. VI.

Carpitanus al. *Chaspitanus.* Vide supra in Calpetano.

Carolus Figulus, qui de herbis & piscibus scripsit.

Carolus Stephanus, Parisiensis, qui libros Anatomicos scripsit, Paris. 1540. fol. & de nutrimentis libro tertio.

Carterus, Galeno Pharm. localium lib. VII. cap. IV. Fortasse est Craterus eidem quoque memoratus inversa litera, de quo postea.

Carus, de quo extat epigramma Martialis lib. X. 77.

Nequius à Caro nihil unquam, Maxime, factum est,
Quam quod febre perit: fecit & illa nefas.
Sæva nocens febri saltem quartana fuisset,
Servari medico debuit illa suo.

Casion ex Armenia anteriori, memoratus Galeno sive autori incerto lib. de Medicinis expertis.

Casellius Chirurgus sive dentium Medicus de quo Martialis X. 56.

Eximit aut reficit dentem Casellius ægrum
Infestos oculis uris Hygine pilos.
Non secat & tollit stillantem Fannius uvam,
Tristia servorum stigmata delet Eros.
Enterocelarum fertur Podalirius Hermes,
Qui sanet ruptos, dic mihi Galle, quis est?

Cassio, Avicennæ lib. V. summa II. tract. II. nisi is sit idem cum Casione, vel unus ex Cassiis de quibus mox dicemus.

L. Annius

L. Annius Cassius Mithradorus Medicus, cujus mentio in veteri inscriptione apud Sponium in Miscellaneis eruditæ antiquitatis p. 142.

Dionysius Cassius Uticensis, inter scriptores rei rusticæ laudatus à Varrone & Columella. Vide & Plinium XI. 15. & scholiastem Nicandri qui citat ejus ῥιζοτομικά.

Cassius Jatrosophista, cujus sunt medica problemata de animalibus Græca, Latinitati donata ab Hadriano Junio. De illis vide si placet quæ dixi lib. III. hujus Bibl. cap. VI. §. 38. pag. 169. seq. Vide & infra in *Gessius*.

Cassius ingeniosissimus sæculi nostri Medicus, inquit Cornel. Celsus in præfatione. Ab eodem citatur l. IV. c. XIV. & lib. V. c. XXV. & Galen. Phar. κατὰ τόπους lib. IV. cap. VII. & lib. IX. cap. IV. non semel: T. II. p. 298. 300. edit. Basil. & à Scribonio Largo de compositione Medicamentorum cap. 120. 176. ex quo potes intelligere eum fuisse tempore Tiberii Cæsaris: Cœlio Aureliano lib. Chronicon IV. c. V. & Aetio Tetrab. II. Ser. III. cap. XCIX. & Avicennæ sæpe. Cassii Pyrrhonii meminit Galenus in hypotyposi Empirica cap. III. T. II. edit. Paris. pag. 341. *librum* ejus *de similis ad simile transitu* memorans. Hic est Cassius Scepticus ὁ Σκεπτικὸς (ubi perperam interpreti Cassius Scepsius) de quo Laërtius in Zenone VII. 32. quod multa Citiensis illius Philosophi reprehenderit. Meminit iterum VII. 34. Cassium Severum Parmensem memorat Plinius libr. XXXI. cap. II. Sed ille nihil ad Medicos.

Castinus Aetio citatus Tetrab. III. Ser. IV. cap. XLIV.

Castor, vide Antonius Castor.

Castricius scriptor κηπουρικῶν Plin. lib. XIX. pater fortasse T. Castricii Rhetoris celebris tempore Hadriani, de quo Gellius XIII. 20. & XI. 13. Vide de hoc tertioque M. Castritio Lexicon historicum Petri Bælii. Quarti mentio apud Svetonium Augusto cap. LVI. Quintus Castricius Comes, præfectus Seleuciæ urbis, apud Ammianum Marcellin. XIV. 2.

Castus, Galeno lib. IV. & VII. Medicamentorum κατὰ γένη: T. II. pag. 372. 403. 420. Rasi lib. IV. Continentis cap. I.

Catuginus Antiochenus, Avicennæ lib. V. tract. II.

Catilina regis Lithois medicus, autori medicinarum expertarum, quem nonnulli dicunt esse Galenum pag. 110. A. edit. Junt.

M. Catius Miltiades, Insuber, ex Epicuri secta, cujus meminere Cicero XV. Epist. ad diversos XVI. & XIX. & Horatius II. sat. IV. ubi ejus præcepta ridet, licet ejus scholam perinde ut Virgilius*) videatur frequentasse. De eo Quintilianus X. 1. *In Epicureis levis quidem sed non injucundus tamen auctor est Catius.* Quatuor libros de rerum natura & summo bono scripsisse, nec non conviviorum præcepta digessisse notat vetus scholiastes Horatii pag. 460. & 692. editionis Cruquianæ. De hoc Catio clariss. Bælius in Lexico.

M. Porcius Cato Censorius primus Romanorum, & diu solus usus herbarum scripsit, ut dicit Plinius lib. XXV. cap. 11. in principio. Et licet medicos incesserit, is tamen medicus fuit, ut videre est ex eodem Plinio lib. XXIX. cap. 1. & altero Plinio Valeriano, lib. rei medicæ IV. cap. XXIX. & ex libro ipsius de re rustica infinitis locis, præsertim cap. quo describit brassicæ vires in re medica. Sed & ipse librum scripsit, quo docuit, quo pacto quis incolumis servari, vel ægritudine liberari possit, ut tradit Plutarchus in vita illius p. 350. cum commemorasset Græcos Medicos suspectus visos fuisse. Catoni, quosque fugiendos suis unice suaserit, αὐτῷ δὲ γεγραμμένον ὑπόμνημα εἶναι, καὶ τοῖς πρὸς τοῦτο θεραπεύειν καὶ διαιτᾶν τοὺς νοσοῦντας οἴκοι. Hic est *commentarius quo medetur filio, servis, familiaribus*, apud Plin. XXIX. 1. De aliis Catonis scriptis & de editionibus libri de re rustica dixi in Bibl. Latina lib. 1. cap. 11.

Celadus Antinous. Vetus inscriptio apud Fulvium Ursinum pag. 100. *Chrestæ conservæ & conjugi, Celadus Antinous Drusi Medicus Chirurg. bene merenti fecit. Ea vixit An. XVII.*

Celer Primipilaris, Galeno lib. VII. Pharmacorum κατὰ γένη, T. II. pag. 419. Is tametsi Primipilaris erat (quæ est dignitas militaris) de qua meminit Jurisconsultus, in l. Pater filium. §. Julianus ff. de legat. III. & Quintilianus lib. VI. cap. III. Tamen medicæ quoque artis peritus erat, ut hinc intelligas, nullam aliam artem, nullum ordinem ab hac abhorruisse.

Aur. Cornelius Celsus, de quo dixi in Bibl. Latina lib. II. cap. IV.

M. Livius Celsus Tabularius scholæ Medicorum. Mercurial. IV. 1. Var. Lect. & de arte Gymnastica lib. I. cap. VII.

Cermi-

*) Heins. lib. 2. de satira Horat. pag. 98.

Cermiſonus, vide ſupra Antonius Cermiſonus.

Chæreſtus de re ruſtica, in Varronis Codicibus, qui apud Columellam libro & capite primo Chræſtus.

Charias Athenienſis Plinio lib. xx. cap. xxIII. Hic eſt Chæreas quem inter ſcriptores rei ruſticæ laudant Varro & Columella.

Chamul Bizagiſucb, Raſi lib. v. Continentis cap. I.

Chares Parius περὶ γεωργίας. Ariſtot. lib. I. Politic. cap. undecimo. Perperam excuſum περὶ γεωγραφίας T. x. theſauri Gronov. p. 1299.

Charicles, vide Caricles.

Charidemus Hermogenis Eraſiſtratei pater, Cœlio Aureliano Caridemus. vid. in Hermogene.

Charilampus. Galen. T. III. pag. 455.

Chariton, Aetio citatus Ser. XIII. cap. XVIII. Galeno ὀχλαγωγός.

Charixenus, vide Carixenus.

Charmides, Galeno lib. II. Antidotorum.

Charmis Maſſilienſis *qui damnatis non ſolum prioribus Medicis, verum & balneis* (calidis) *frigida etiam hibernis algoribus lavari perſuaſit. Merſit ægros in lacus. Videbamus ſenes Conſulares usque in oſtentationem rigentes. Qua de re exſtat etiam Annæi Senecæ* *) *adſtipulatio. Notum eſt ab eodem Charmide unum ægrum ex provincialibus, ducentis ſeſtertium millibus reconductum.* Plin. XXIX. I.

Chaſpitanus, ſive Charpitanus vide Calpitanus.

Chealſetebeni, Serapioni Simplicium, cap. CXCVII.

Chereas, Galeno Pharmacorum localium lib. v. cap. IX. leg. *Chæreas* de quo ſupra.

Chimraſius, Raſi, lib. VI. Continentis cap. I.

Chimon.

Sunt qui *Chironem* Centaurum medicinam ſimpliciter inveniſſe tradunt, ut Scholia Græca ad Iliad. δ'. 219. Hyginus, fabularum cap. CXXXVIII. & Scholiaſtes Græcus ad Arati v. 436. Germanicus Cæſar in Arati Phœnomena. p. 135. 136. Plutarch. III. I. ſympoſ. pag. 647. Τύριοι μὲν Ἀγηνορίδη, (Cadmo) Μάγνητες δὲ χείρωνι τοῖς πρώτοις ἰατρεῦσαι λεγομένοις ἀπαρχὰς κομίζουσι. Et qui medicinam *Chirurgicam*

*) Seneca Epiſt. 53. & 83. Confer quæ de ψυχρολουσίᾳ ſupra in Antonio Muſa.

cam a) ex herbis quoque reperiſſe, ut tradit idem Hyginus, poſtremi illius operis cap. CCLXVIV. Sunt & qui *herbariam* & *medicamentariam* comperiſſe volunt, ut recenſet Galenus, ſi is eſt, in introductorio ſive medico, poſt principium & ante eum Plin. lib. VII. c.VI. qui & alibi videlicet lib. XXX. cap. I. tradit Trojanis temporibus contentos fuiſſe illud ſeculum Chironis medicinis. Sed & alibi, ſcilicet lib. XXV. c. IV. & VIII. & lib. XXVI. c. XIV. in principio ſcribit *Centauriam*, Chironiam & *Panacem* Chironeon herbas ab eo nognominatas. De quo etiam Theophraſtus, lib. IX. cap. XII. & Nicander in Theriacis, & Dioſcorides lib. III. cap. LIII. & Apulejus Celſus, de viribus herbarum cap. III. Quin Plinius ipſe lib. XXIII. cap. I. prodit *vitem nigram* Chironiam quoque dictam. Et lib. XXV. cap. IV. Idem Chironiam *Spinam Pyxacanthon*.lib. XXV. cap. IV. Sed & Feſtus Pompejus ab eo inventum *Centaurum medicamentum* tradit. Ab hoc quoque dictum *vulnus Chironium* ſcribit Galenus lib. Terapeuticæ II. quoniam primus illud ſanarit. Quanquam Paulo Aeginetæ lib. medicinæ III. cap. XLVI. Chironia vulnera vocantur δυσαλθῆ, id eſt, quæ vix medicam curam recipiunt. Ideo ſalutarem Chironis manum b) requirunt, quod & idem dicit, quo loco tractat de vulneribus, quæ cacœthe vocantur. Et ante eum quoque dixerat ipſe Galenus lib. IV. de compoſitione medicamentorum κατὰ γένη, in multis locis, & alibi ſæpe in eo opere, & nonnihil etiam Cornelius Celſus lib. V. cap. XXVIII. Et Euſtathius Homeri interpres, licet hanc appellationem aliunde ducant Ariſtoteles lib. III. Ethicorum ad Eudemum, & Plin. lib. XXV. cap. VI. Hinc Diodorus lib. V. tradit illum fuiſſe arte medicinæ inſignem. Hic Saturni & Phillyræ c) filius fuit, ut tradunt Euripides, Pherecydes, Pindarus, Pythiorum Ode VI. Hyginus lib. II. de ſignis cœleſtibus, & Fabularum cap. CXXXVIII. Apollonius Rhodius lib. Argonauticon II. Germanicus Cæſar in Arati Phœnomena, Plin. lib. VII. cap. LVI. & Servius

a) Confer M. Aurelium Severinum de efficaci Medicina lib. I. cap. 2. & Dan. Clericum Hiſt. Medicinæ pag. 30. ſeq. qui nomen ipſum Chironis huic ſententiæ ſuffragari annotat, ut Otto quoque Heurnius antiquitatibus Philoſophiæ Barbariæ pag. 107.

b) Parmenio ad Philotam apud Plutarchum in Alexandro pag. 692. χείρων μοι γίνου, *eſto mihi Chiron* & operam ac medelam affer.

c) Male Φηλύρα in Chronico Paſchali pag. 36. 39.

& Servius in lib. Æneid. Sive Ixionis & Nubis, ut Suidas existimat de rebus Thessalicis libro 1. à Scholiasta Apollonii laudatus. Columella quidem videtur voluisse filium Amithaonis, cum scribit lib. x. rei rusticæ,

Hinc Amithaonius docuit quæ plurima Chiron.

Sed ut opinor, falsus est ex versu Virgilii lib. III. Georgicorum,

Quæsitæque nocent artes, cessere Magistri
Phyllirides Chiron, Amithaoniusque Melampus.

Tribuens, scilicet ipse Columella Chironi, quod Melampi esset, de quo postea dicemus. Phylliridem à matre dicunt etiam Hesiodus, Apollonius Rhodius, Propertius, Ovidius & alii, Ovidius etiam Philireium. Sunt autem qui & patrem illius non Saturnum sed Ixionem, d) & matrem non Philyram sed e) Pelopenam sive Pelopeam vocant. Hunc igitur Plutarchus in lib. de Musica, pag. 1145. 1146. appellat musicæ simul & justitiæ, & medicinæ doctorem: ὁ σοφώτατος Χείρων μουσικῆς τε ἅμα ὢν καὶ δικαιοσύνης καὶ ἰατρικῆς διδάσκαλος. Apollonius Rhodius lib. II. Argonauticon scribit Phœbum tradidisse Chironi filium *Aristæum*, quem è Cyrene susceperat, educandum, quemque & medicinam & vaticinia doceret. Et Virgilius in carmine hendecasyllabo de livore, Chironiam manum appellat,

Vivit pectore sub dolente vulnus
Quod Chironia nec manus levaret. Et addit,
Nec Phœbus, soboles ve clara Phœbi.

Quod intelligitur de Apolline, de quo jam diximus, & Æsculapio hujus filio: Chironem quoque ut medicum memorat Papinius, lib. 1. Sylvarum in Soteriis, pro Rutilio Gallico,

Si qua salutifero gemini Chironis in antro,
Herba, &c. Et Propertius libi II. Eleg. 1.
Tarda Philoctetæ sanavit crura Machaon
Phœnicis Chiron lumina Phyllirides,

P Sed

d) Vide Natalem Comitem IV. 12. mytholog.
e) Jo. Boccacius VIII, 8. Genealogiæ Deorum ex Lactantio.

Sed ante hos Orpheus in Argonauticis, ita de Chirone loquitur,

ὅς ῥα δικασπολίῃ μέλεται καὶ ἀκεύμασι νούσων.

Qui justitiæ vacat, & medelæ morborum.

Hunc quoque docuisse Æsculapium f) medicinam, scribit Homerus lib. IV. Iliados. Quoniam autem medicinæ repertor Chiron, ut Plinium secutus Antonius Sabellicus,

Ast Arabus, quem Phœbe tibi Babylona creasse
Fama refert, medicæ fertur dator artis & author,
Repperit Hæmoniæ Chiron vetus incola terræ
Herbarum medicas vires, & nomina primus.

Ideoque tradit Plutarchus Symposiacon Decad. III. cap. I. Magnetes ipsi Chironi primitias herbarum offerre solitos. *Τύρ(ι)οι μὲν Ἀγηνορίδῃ, Μάγνητες δὲ Χείρωνι τοῖς πρώτοις ἰατρεῦσαι λεγομένοις ἀπαρχὰς κομίζουσι.* Hisce præeunte p. 237. 238. Tiraquello observatis adde quæ de Chironi tributis ὑποθήκαις ad Achillem & ἱππιατρικῶ notavi lib. I. hujus Bibliothecæ c. III. Picturam autem Codicis vetustissimi Dioscoridis in Bibl. Cæsarea, ubi Chiron præsidet in Concilio Medicorum cum Machaone, Nigro, Heraclide Tarentino, Mantia, Xenocrate & Pamphilo, exhibet post Lambecium II. p. 525. & Nesselium III. pag. 5. Bellorius, & T. III. thesauri Gronovius litera l. quater repetita.

Chleras, ὁ Χληρᾶς Galen. T. II. pag. 419.

Chosi & *Chozi*, Serapioni Simplicium cap. XCIII. & alibi, vide Chuzi.

Christianus Soter Limothermæus, quam nonnullos Galeni libros in Latinum vertit.

Christianus alius, Serapioni Simplicium cap. CCLXXXII.

Christiermus Morsianus Danus, cujus præter res medicas extat Arithmetica.

Christophorus Ballista Parisiensis, qui de re medica libros scripsit.

Christophorus Barzianus, sive Barzezlus Pergamensis, cujus extat liber de cognitione & cura febrium, & introductorium, sive Janua ad omne opus practicum medicinæ.

Chri-

f) Adde quæ de *Achille* medicinam per Chironem docto supra pag. 29. & Lambecius T. 2. Bibl. Vindob. pag. 525.

Christophorus Clauserus Tigurinus, cujus est dialogus Germanicus de urinæ judicio.

Christophorus Georgius de Honestis, Florentinus, cujus sunt Commentarii in Antidotarium Mesuæ.

Christophorus Heyll Vuisbadensis, qui scripsit artificialem medicationem, & quosdam Galeni libros in Latinum vertit.

Christophorus Oroscius, cujus extant annotationes in Aetii & Pauli Æginetæ interpretationes.

Chrysanthus Gratianus, Galeno Pharmacorum localium lib. III. cap. I.

Chrysaris, Galeno in libro cui titulus est, Linguarum Hippocratis expositio.

Chrysermus, Plinio lib. XXII. cap. XXII. Galeno lib. IV. de differentiis pulsuum, & lib. IX. Pharmacorum localium cap. II. T. II. pag. 293. Herophilius Medicus teste Sexto Empirico Pyrrhoniarar. institut. lib. I. cap. XIV. Chrysermi Corinthii mentio apud Ælian. XI. 35. de animal.

Chrysippus Solensis, magna porticus gloria, de quo dixi lib. III. cap. XV. inter plura septuagentis quæ scripsit volumina non pauca etiam composuit ad rem physicam & Medicam illustrandam pertinentia, ut libros περὶ φύσεως, quos laudat Plutarchus: φυσικὰς θέσεις, φυσικῶν ζητημάτων, περὶ κινήσεως, περὶ ψυχῆς, περὶ παθῶν, περὶ ὀνείρων. Vide Jonsium lib. II. cap. VII. ex quo Chrysipporum Medicorum, à Philosopho hoc Stoico diligenter distinguendorum accuratam notitiam, observationibus meis passim auctam subjiciam.

Chrysippus Cnidius Medicus fuit tempore Ptolemæi Lagidæ, à quo se multa didicisse τὰ μάλιστα ὠφελοῦντα, fatetur Erasistratus apud Laertium lib. VII. 186. Galenus quoque lib. *de vena sectione contra Erasistratum cap. 2. & 7.* & lib. *contra Erasistrateos de vena sectione cap. 2. 4.* lib. *de curandi ratione per sanguinis missionem c. 2.* eum *Erasistrati* præceptorem facit & autorem sententiæ de venæ sectione improbanda. T. IV. pag. 1. 4. 5. 8. Præceptorem item *Aristogenis* ac *Medii*. idem pag. 8. ab Erasistrato impense laudatum. id. T. IV. pag. 111. 14. Fortasse hic est Chrysippus ille Praxagoræ æqualis, qui post Dioclem Carystium & ante Erasistratum vixisse dicitur apud Plinium XXVI. 2. Meminit hujus Chrysippi, & *Metrodorum* quoque Medicum illius discipulum fuisse testatur Sextus Empiricus adversus Grammati-

cos cap. XII. sect. 258. Πυθιὰς δὲ ἡ τοῦ Ἀριστοτέλους θυγάτηρ, τρισὶν ἀνδράσιν ἐγαμήθη, πρῶτον μὲν Νικάνορι τῷ Σταγειρίτῃ, οἰκείῳ ὄντι Ἀριστοτέλους, δευτέρῳ δὲ, Προκλεῖ Δημαράτου τοῦ Λακεδαιμονίων βασιλέως ἀπογόνῳ, ὃς καὶ δύο ἐξ αὐτῆς τίκτεται παῖδας Προκλέα τε καὶ Δημάρατον τοὺς παρὰ Θεοφράστῳ φιλοσοφήσαντας. Τρίτῳ δὲ, Μητροδώρῳ ἰατρῷ Χρυσίππου μὲν τοῦ Κνιδίου μαθητῇ, Ερασιστράτου δὲ ὑφηγητῇ, ᾧ γίνεται παῖς Ἀριστοτέλης. *Pythias autem filia Aristotelis nupsit tribus viris: primum quidem Nicanori Stagiritæ, familiari Aristotelis: secundo autem Procli, qui genus duxit à Demarato Rege Lacedæmoniorum, qui duos ex ea suscepit filios, Proclem & Demaratum, qui Philosophiæ dederunt operam apud Theophrastum: Tertio autem Metrodoro Medico, Chrysippi quidem Cnidii discipulo, præceptori autem Erasistrati, cui natus est filius Aristoteles.* De eodem Cellsus Præf. & Plinius XXIV. I. *Horum* (Hippocratis & Prodici) *placita Chrysippus ingenti garrulitate mutavit, plurimumque etiam ex Chrysippo discipulus ejus Erasistratus.* Errorem ejus circa febres persequitur Galenus Tom. V. pag. 454. Meminit & lib. II. commentar. de natura hominis, & alibi. Hic forte est Chrysippus ille, cujus discipulorum quidam non ignobilis apud Antigonum Regem negat hydropicum quendam esse sanabilem, cum alter Medicus Philippus Epirota id affirmaret apud Celsum III. cap. XXI. Quia vero Philippus ille Epirota idem esse videtur ac Acarnan ille Philippus Alexandri M. Medicus, cum Acarnania Epiri regiuncula sit: idcirco eundem hunc Chrysippum putamus de quo agimus, qui Alexandri M. & Lagidæ temporibus floruerit. Hunc cum Chrysippo Solensi, Philosopho Stoico perperam confundi à Petro Castellano, notarunt Reinesius III. Var. Lect. pag. 641. & Menagius ad Laërt. VII. 186.

Chrysippus Cnidius prioris filius, Ptolemæi Medicus erat, qui apud Regem delatus, flagellis est cæsus, & affectus supplicio teste Laërtio loco citato.

Chrysippus Medicus, qui cum Eudoxo Cnidio Medico, Platonis auditore in Ægyptum profectus est, teste Laërtio libr. VIII. sect. 87. fortasse idem est cum Erasistrati præceptore, ut suspicatur Jonsius, quod etiam persuasum Danieli Clerico Hist. Medicinæ p. 291. Addit Laërtius VIII. 89. in Medicis Magistro usum Philistione, in Philo-

Philoſophia Eudoxo, & pulcherrima ſcripta reliquiſſe *Chryſippum*, Erinei filium Cnidium. τούτου (Εὐδόξου) διήκουσε Χρύσιππος Ἐρίνεω Κνίδιος περί τε περὶ θεῶν καὶ κόσμου καὶ τῶν μετεωρολογουμένων, τὰ δὲ ἰατρικὰ παρὰ Φιλιστίωνος τοῦ Σικελιώτου. κατέλιπε δὲ καὶ ὑπομνήματα κάλλιστα.

Chryſippus Ariſtagoræ F. ſuperioris Chryſippi *) nepos, Aethlio præceptore eſt uſus, qui edidit θεραπεύματα ὁρατικὰ τῶν φυσικῶν θεωρημάτων, ἀπὸ τὴν διάνοιαν αὐτοῦ πεσόντων teſte Laërtio lib. VIII. ſect. 89. Æthlius autem hic idem ſit cum illo Æthlio, qui de Samiorum finibus ſcripſit, incertum eſt. Diverſus eſt Æthlius ille apud Laërtium in *Diogene* VI. 44.

Chryſippus quidam Eraſiſtrati, qui ſub Antiocho Sotere & Ptolemæo Philadelpho vixit, diſcipulus fuit teſte Laërtio lib. VII. pag. 89. Nimirum ut Grammaticorum variæ erant ſectæ Callimachea, Zenodotea, Ariſtophanea, Ariſtarchea, Aratea, Cratetea: ſic & Medicorum Hippocratica, Eraſiſtratea, Herophilea. *Herophilus ſubtilioris ſectæ conditor* ait Plinius XXVI. 2. Hinc *Herophilei* apud Galenum lib. IV. dedignoſc. pulſibus c. 2. 33. 1, 3. Καλλίμαχος ὁ ἀπὸ τῆς Ἡροφίλου οἰκίας inquit Erotianus procemio Lexici in Hippocratem. Callimachus nimirum Medicus ille, quem cum Mneſtheo (verius Mneſitheo Athenienſi illo Medico Logico apud Galenum lib. 1. *de ſimpl. medic. fac.* cap. XXXVI. & lib. *qua Julianus in Hippocr. cap.* V. Autorem libri qui *Medicus* inſcribitur, Athenæum III. p. 17. XI. 10.) *de coronis* ſcripſiſſe autor eſt Plinius XXI. 3. Ariſtoxenus quidam Herophileus memoratus apud Galenum: Chryſermus Herophileus apud Galenum *de differ. Pulſuum* lib. IV. cap. VIII. & apud Sextum Empiricum *hypotyp. Pyrrh.* lib. I. fol. 17. Dioſcorides Phacas juxta Galenum *explan. gloſſarum præfat.* Heraclides Erythræus apud

*) Græca ita ſe habent: Τούτου (Χρυσίππου) γέγονε παῖς Ἀρισταγόρας, οὗ Χρύσιππος Ἀεθλίου μαθητής: quæ ita redduntur in edit. Marci Meibomii: *Hujus filius Ariſtagoras, cujus Chryſippus, Aethlii filius, diſcipulus fuerit.* Sed altera quæ Jonſio probatur interpretatio, mihi magis placet, & notum, nepotibus avorum nomina impoſita frequenter fuiſſe.

apud Galenum libro citato cap. x. & lib. de arte Medicin. cap. I. Demetrius apud Cœl. Aurel. lib. II. Chron. cap. x. & lib. III. cap. VIII. Alexander Philalethes, de quo Galenus *de differ. pulsuum* IV. 4. Demosthenes Alexandri Philalethis discipulus (non *doctor*, ut visum Cl. Reinesio Var. I, 2.) libri, qui Ophthalmicus inscribebatur, autor de quo Strabo XII. Galenus lib. IV. *de diff. pulsuum* cap. IV. V. X. Oribasius lib. VIII. *Synops.* cap. XL. Aetius Tetrab. II. Serm. III. aliique. Bacchius Galeno *de differ. pulsuum* IV. p. 6. contra quem scripsit Heraclides Tarentinus libros tres, quibus Apollonius Citticus XVIII. libris respondit, teste Erotiano. Apollonius Mys, de quo supra. Speusippus Medicus Alexandrinus Herophileus apud Laërtium lib. IV. *Speus.* & Athenæum VII. 14. Zeno quidam Herophileus, apud eundem Diogenem lib. VII. 35. Galenum *glossis Hipp.* κάμμωρον & lib. IV. *de differ. pulsuum* cap. VIII. Hunc refutavit Aristoxenus teste Galeno *de diff. pulsuum* IV. 8. & Apollonius Byblas apud eundem Galenum com. II. ad III. *Epid.* Dicebantur quoque alii *Hippocratici*. Sic Dioxippus Hippocraticus appellatur apud Gellium XVII, II. Galenum lib. *de optima secta ad Thrasybulum* cap. XIV. Alia erat secta *Erasistratea* ab Erasistrato Medico sic dicta. Hinc *Erasistrati schola* apud Plinium XX. 9. Hæc Erasistratea & Herophilea schola ab obitu Herophili floruit teste Galeno *de diff. pulsuum* IV. 2. dicuntur *Erasistratei* apud Galenum lib. *de vena sectione contra Erasistratum* cap. VII. & VIII. lib. I. *de dignos. pulsibus* cap. III. Tertullianus Apolog. *ab Erasistrato*, inquit, *Medici: ab Aristarcho Grammatici.* Huic sectæ favebat Ptolemæus Medicus apud Cœlium Aurel. *Chron.* lib. III. cap. VIII. Menodorus Erasistrateus inde appellatus est Athenæo II, XVIII. ubi Hicesii Medici familiaris fuisse dicitur. Atque & hic Hicesius Erasistrateus dicitur Athenæo III. x. Testis quoque est locus Strabonis. l. XII. in fine, συνέστηκε καθ' ἡμᾶς διδασκαλεῖον ἡροφιλίων ἰατρῶν μέγα ὑπὸ Ζεύξιδος. καὶ μετὰ ταῦτα Ἀλεξάνδρου τοῦ Φιλαλήθους. Καθάπερ ἐπὶ τῶν πατέρων τῶν ἡμετέρων ἐν Σμύρνῃ τὸ τῶν Ἐρασιστρατίων ὑπὸ Ἱκεσίου. *Constructa est* (prope Laodiceam ad Lycum) *ætate nostra maxima Herophileorum Medicorum schola à Zeuxide, & postea ab Alexandro Philalethe: ut tempore patrum nostrorum Erasistrateorum Medicorum schola Smyrnæ ab Hicesio.* Erasistratei dicuntur Xenophon & post eum Apollo-

Apollonius Memphites Autori, qui alias Galenus fuiſſe creditur, libro *Medico* cap. x. Hujus Eraſiſtrati Medici diſcipulus fuit Chryſippus noſter, quem libri *de Braſſica* authorem facit Camerarius Catalogo Autorum R. R. annexo libro ejus de Re Ruſtica 12. Norib. MDXCVI. edito, ex Plinii xx. 9. *Braſſicæ laudes longum eſt exequi cum & Chryſippus Medicus privatim volumen ei dicaverit.* & Plinio Valeriano IV. 29. *nunc ad Medicos tranſeamus, ex quibus Chryſippus peculiarem braſſicæ librum dicavit, omnium morborum ex ea remedia continentem.* Chryſippum περὶ λαχάνων laudat Scholiaſtes Nicandri Ab hoc fortaſſe dicta Chryſippea herba apud Plin. XXXVI. 9.

Chryſippus quidam γεωργικῶν *de re Ruſtica librorum* author laudatur Laërtio lib. VII. 186. Non meminere ejus qui plures hujus argumenti recenſent Varro & Columella, ut vel junior vel minus nobilis fuerit.

Chryſippus quidam inter Medicos Veteres recenſetur à Cœlio Aurel. lib. I. cap. IV. tardarum paſſionum. Meminit ejus iterum alibi & lib. II. cap. V. *Aſclepiadeum* hunc nominat ejusdemque *de lumbricis* librum tertium citat idem lib. IV. cap. VIII. & libro II. cap. XII. de acutis paſſionibus laudatur Chryſippus *ſcribens de catalepticis.* Diverſus autem videtur à Chryſippo Cnidio, Eraſiſtrati præceptore. Aſclepiades enim hic (diverſus omnino ab Aſclepiade Medico illo Pompeji M. ætate apud Plinium XXVI. 3. quem craſſo errore confuſum videmus cum Aſclepiade Myrleano tempore Ptolemæi Evergetis apud Suidam Ἀσκλήπ.) Eraſiſtrato fuit æqualis & illius libros ad hunc ſcriptos citat Cœlius Aurel. Chron. lib. V. cap. II. ſed adverſus Eraſiſtratum potius ſcripti Aſclepiadis libri dici debent, ut ille Pompei æqualis Aſclepiades intelligatur, & forte ideo Aſclepiadeus dicitur, quod ab Æſculapio genus ducat, ut idem ſit cum Cnidio.

Laudat Galenus lib. II. *de diff. pulſuum* cap. X. *Chryſippum* Medicum Cilicem, autorem ſectæ Medicorum Pnevmaticæ, quam amplexi erant *Magnus* teſte eodem lib. III. *diff. pulſuum* cap. II. *Archigenes* ibidem cap. III. *Agathinus* & *Athenæus* Attalenſis ibidem cap. VI. & IV. X. quæque Stoicorum decreta probat teſte lib. II. cap. X.

Chryſippum medicum quendam laudat Rufus περὶ τῶν ἐν νεφροῖς cap. περὶ φλεβοτομίας. Idem autem fuerit hic cujus καΐάπλασμα Rufus refert cum

cum illo, cujus Tertullianus lib. *de anima* meminit, & cum quibusdam eorum, quos ſupra commemoravi, difficile erit affirmare. Malo hic diſtinguendo eosdem, inquit pag. 157. Jonſius, errare, quam diverſos confundendo.

Chryſippus quidam auctor Medicamenti quod Diocydon vocant, laudatur Plinio Valer. lib. IV. cap. XVIII. citatur etiam lib. IV. cap. XXI. ſed & hic forte idem cum aliquo ſuperiorum.

Chuzi, & Chuz, & Chuſi, & Cus, & Chus, niſi ſint diverſi, quod minime puto, Raſi lib. Continentis I. cap. V. & lib. II. cap. II. & lib. III. cap. II. non ſemel, & cap. III. etiam non ſemel, & cap. V. VI. & VII. Et hic, ni fallor, idem eſt cum Choſi, & Chozi, de quo ſupra.

Cienus, qui & Pruſias dictus eſt Herodoto in Introductione ſive Medico, quem plerique Galeni eſſe putant. Hæc Tiraquellus ex corrupto Galeni loco. Nam Aſclepiades ὁ Κιανὸς intelligitur, vide ſupra p. 87.

Cimon, Galeno Pharmacorum localium lib. III. cap. I.

Circe ſoror Medeæ, filia Æetæ & Hecates herbarum perita & venenorum, de qua Homerus Odyſſ. X. Diodorus Siculus lib. IV. p. 248. *τὴν Κίρκην εἰς φαρμάκων παντοδαπῶν ἐπίνοιαν ἐκτραπεῖσαν ἐξευρεῖν ῥιζῶν παντοίων φύσεις καὶ βοτανῶν δυνάμεις ἀπιστουμένας. οὐκ ὀλίγα μὲν γὰρ ὑπὸ τῆς μητρὸς Ἑκάτης διδαχθῆναι, πολὺ δὲ πλείω διὰ τῆς ἰδίας ἐπιμελείας ἐξευροῦσαν, μηδεμίαν ὑπερβολὴν ἀπολιπεῖν ἑτέρᾳ πρὸς ἐπίνοιαν φαρμακείας.* Plin. XXV. 2. Tibullus II. 4. *Quicquid habet Circe, quicquid Medea veneni.* & IV. I, 61. *Solum nec docta verterunt pocula Circes.* Vide Naudæum Apologia pro Magis pag. 275. Gronov. T. II. theſauri tabula VI.

Ciſadus, Raſi Continentis, lib. VI. cap. I.

Ciſſophontis malagma apud Aetium pag. 415. edit. H. Stephani.

Claudianus citatus Plinio Valeriano lib. Rei medicæ III. cap. XLV. Et hic forte eſt cujus amici ſui meminit Galenus lib. I. Pharmacorum localium cap. I. T. II. pag. 159. Claudianus Solon ad quem περὶ εὐπορίστων idem Galenus ſcripſit T. IV. pag. 438. Male Salomon T. II. pag. 484.

Claudius Agathemer, ſupra in Agathemero.

Claudius Agaternus in vita Perſii Poëtæ.

Claudius

Claudius Apollonius, Galeno lib. Antidotorum II.

Claudius Damonicus, eidem Pharmacorum localium lib. III. cap. I.

Claudius Julianus, infra in Juliano.

Imperatorem *Claudium* *) Medicis adſcribit vir doctus, quod edicto admonuit *nihil æque facere ad viperæ morſum quam taxi arboris ſuccum*, teſte Suetonio cap. XVI. & meditatus fuit edictum aliud *quo veniam daret flatum crepitumque ventris in convivio emittendi, cum periclitatum quendam præ pudore ex continentia reperiſſet.* id. cap. XXXII.

Claudius Philoxenus Chirurgus, Galeno Pharmacorum generalium libro ſecundo, T. II. p. 357. & pag. 340. 373. 385. vide Philoxenus.

Γ. Κλαύδιος Σειλανὸς, ἰατρὸς Ἐφέσιος. In veteri inſcriptione apud Gruterum pag. DCXXXIII. 6.

Claudius Sophiſta memoratus Epiphanio Cyprio, libro Hæreſeon II. cap. item II. hæreſi. LXVI.

Claudius, ſive unus ex illis, ſive alius ſimpliciter citatus Plinio lib. XXII. cap. XXIII.

Cleanthes. Plutarch. Catone minore pag. 793.

Cleemporus, & *Cleamporus* (utcunque enim legitur) cui plerique adſcripſere eum librum de vi effectu herbarum, quem tamen pertinax fama & antiquitas Pythagoræ vendicabat, ut ſcribit Plinius lib. XXIV. c. XVII. huncque etiam alibi citat idem Plinius.

Cleempus, niſi idem ſit, nam & id quoque nomen reperitur.

Clemens Sertorius, Galeno Pharmacorum κατὰ γένη, lib. VII.

Cleobulus, Galeno ejuſdem operis lib. V. T. II. pag. 391.

Cleodemus Plutarcho in convivio ſeptem ſapientum, ubi ſcribit eum cucurbitulis frequentius quam quisquam alius medicorum ſuæ ætatis uti ſolitum, atque ejus opera factum ut id auxilium imprimis celebraretur, & in uſu frequentiſſimo eſſet.

Cleoderus apud eundem illo ipſo libro.

Cleomenes, apud Plutarchum Problematon Sympoſiacon, decade VI. cap. VIII.

Cleon ſive *Cleo*, Cornelio Celſo lib. VI. cap. item VI. & Galeno Pharmacorum localium lib. III. cap. I. Aetio Tetrab. II. Serm. II. cap. XCIII. & Ser. III. cap. XV. & XVIII. & XXVII. & Ser. IV. c. CVII.

*) Dan. Clericus Hiſt. Medicin. pag. 582.

& Paulo Aeginetæ lib. VII. cap. XVI. Opthalamicus Demosthene oculario antiquior. vide Aetium pag. 689.

Cleopater Aetio Tetrab. IV. Ser. I. cap. XCVIII. & Paulo Aeginetæ, alicubi ex libris de arte curativa, & singulorum morborum curatione.

Cleopatra regina, quæcunque ea fuerit, sive illa Ægypti regina celebratissima, sive alia ab Aetio citata Tetrab. II. Serm. IV. cap. VI. Reginam autem, sive hanc, sive alteram citat Galenus lib. IV. Pharmacorum κτ̅ τόπους, cap. VII.

Cleopatra altera, quæ ex Cosmeticis citatur à Galeno in lib. I. de compositione Pharmacorum κτ̅ τόπους, cap. I. non semel, & cap. VIII. & in lib. de incantatione, si ipsius est, ubi illam quoque citat ex libro *κοσμητικῷ de concinnanda mulierum forma.* T. II. pag. 156. 161. 163. 170. Et hanc quoque allegat Paulus Ægineta lib. III. cap. II. Aetius Tetrab. II. Serm. II. cap. LVI. Cleopatræ *περὶ μέτρων καὶ σταθμῶν* Galen. T. IV. pag. 467. De *Epistolis* Latine editis sub Cleopatræ nomine ad calcem Petronii & cum Priapeis, dixi in Bibl. Latina lib. IV. cap. I. §. 10.

Cleophanes, & *Cleophantes*, & *Cleophantas*, & *Cleophantus*, Plinio sæpissime, & inter cætera lib. XXIV. cap. XVI. & lib. XXVI. cap. III. ubi scribit illum vini rationem illustrasse apud priscos, & Galeno Pharmacorum secundum genus lib. IX. cap. III. & cap. VI. T. II. pag. 303. 412. & Cornelio Celso lib. III. cap. XIV. ubi eum dicit fuisse ex antiquioribus medicis: & Cælio Aureliano lib. Oxeon. II. cap. XXXIX. Alterius eodem nomine medici meminit Cicero in oratione pro Aulo Cluentio Avito cap. XVI. ubi eum vocat *ignobilem medicum, sed spectatum hominem*, h. e. bonæ fidei. Prior autem nobilis sane in arte sua fuit, & Ciceronem ætate antecessit: nam auctor sectæ Cleophantinæ, discipulos habuit Antigenem & Mnemonem Sidetem, claros tempore Ptolemæi Evergetæ. Confer Danielis Clerici Historiam Medicinæ pag. 328.

Cleopolemus, Plinio lib. XX. cap. XVII. nisi Theopolemus sit scribendum.

Clesipon Celso lib. V. cap. XVIII. quamquam nonnulli ibi legunt Ctesiphon, de quo infra.

Cletius Abascantius, vide Abascantus.

Cliton, Rasi, Continentis lib. II. cap. VI.

Clodius, qui scripsit libellum de cura ascaridum, Cœlio Aureliano lib. IV. Chro-

Chronion cap. ult. Sed & eum citat lib. Oxeon. III. cap. VIII. ubi eum dicit Aſclepiadis ſectatorem.

L. Clodius Anconitanus, de quo Cicero pro Cluentio c. XIV. ubi eum pharmacopolam circumforaneum appellat.

Cloniacus, Galeno Pharmacorum κτ̃ γένη, lib. VII. Κλωνιακȣ̃ μάλαγμα. T. II. pag. 412.

Clymenus rex à quo Clymenon herbam appellatam notat Plinius XXV. 7.

Ex *Cochlacis* ſive *Conchlacis* ὀφιονικοῖς libro nugace & commentitio, Pamphilus apud Galen. T. II. p. 68.

Codamus rex citatus à Galeno libro VI. κτ̃ γένη T. II. p. 403.

Codius Tuſcus, Galeno lib. Antidotorum II. cap. VIII. *Antidotus Codii* (an Clodii?) *Tuſci, qua & Craterus utebatur.*

Cointus præceptor Lyci Macedonis, Galeno in initio libri tertii Aphoriſmorum Hippocratis.

Comes Andreas, vide ſupra, Andreas.

Comon Philoſophus, Galeno laudatus lib. κτ̃ τόπȣς.

Complutus Rabi Moyſi, Aphoriſmorum parte XXI. ex Introductorio ipſius & iterum parte XXII. in princip.

Conradus Geſnerus, cujus extant multa opera & verſiones Latinæ optimorum Græcorum authorum medicorum, atque aliorum, quos ſi ſigillatim noſſe cupis, adeas ejus bibliothecam, & Epiſtolam quam de libris à ſe editis compoſuit. Imaginem ejus & elogium exhibet Jo. Sambucus in iconibus Medicorum ac Philoſophorum num. XXXIII. Natus Tiguri A. 1516. in eadem urbe extinctus eſt Dec. 1565. *morte* ut lib. XXXVIII. ſcripſit magnus Thuanus, *omnibus ſeculis deploranda, & eo magis, quod vix annum ætatis XLIX. attigerat vir longiſſima vita digniſſimus, & quam exegiſſe videbitur iis, qui ætatem ejus ex librorum quos plurimos ac utiliſſimos confecit, induſtria ſua illuſtravit & edidit, non ex annorum quos vixit numero metientur.*

Conradus Hejugater Tigurinus, Caroli VIII. Francorum regis medicus, qui inter cætera ſcripſit defenſionem Aſtronomiæ.

Conſodomus, Serapioni Simplicium cap. CCLXXI.

Conſtans, qui vocatus eſt *Romanus*, citatus à Simeone Setho, in libro de cibariorum facultate, quo loco loquitur de paguris, ſive cancris.

Conſtantinus Africanus laudatus Trithemio II. 70. de illuſtribus Benedictinis, & Arnoldo Wion V. 98. ligni Vitæ, Petro autem Diaco-

no judice cap. XXIII. de viris illuſtribus Caſinenſibus, *Philoſophicis ſtudiis pleniſſime eruditus, Orientis & Occidentis Magiſter, novusque effulgens Hippocrates.* Hic tempore Deſiderii Abbatis Caſinenſis (qui deinde A. C. 1086. Victor III. Papa) factus Monachus Caſinenſis eſt, quem Leo Oſtienſis ſive potius idem Petrus Diaconus in auctario ad Leonis Chronicon Caſinenſe lib. III. cap. XXXV. (p. 455. T. IV. ſcriptorum Italiæ celeberr. Muratorii) refert *egreſſum e Carthagine, de qua oriundus erat, Babyloniam petiiſſe, in qua Grammatica, Dialectica, Geometria, Arithmetica, Mathematica, Aſtronomia, nec non & Phyſica, Chaldaeorum,* *) *Arabum, Perſarum, Saracenorum, Ægyptiorum ac Indorum pleniſſime eruditus eſt: Completis autem in ediſcendis iſtiusmodi ſtudiis triginta & novem annorum curriculis, ad Africam reverſus eſt. Quem cum vidiſſent Afri ita ad plenum omnium gentium ſtudiis eruditum, cogitaverunt occidere eum. Quod Conſtantinus agnoſcens, clam navem ingreſſus, Salernum advenit, ibique ſub ſpecie inopis aliquamdiu latuit. Deinde a fratre Regis Babyloniorum, qui tunc eo advenerat, agnitus, ac in magna honorificentia apud Robertum Ducem habitus.* Inde Caſinenſe cœnobium petens atque à Deſiderio Abbate libentiſſime ſuſceptus, tranſtulit de diverſarum gentium linguis libros quam plurimos, in quibus ſunt hi præcipue:

Pantegnum (πάντεχνον) libris duodecim, in quo expoſuit quid Medicum ſcire oporteat. Meminit Conſtantinus ipſe Præfat. Vaitici. Et frequentius allegatur à Vincentio Bellovacenſi in ſpeculo naturali. Prodierunt Baſil. 1539. fol. cum Antonii Gaizonis de ſomno.

Practicam de conſervanda valetudine & morbis curandis, libris itidem duodecim. Citatur à Vincentio Bellov. XIV. p. 115. Inter opera autem Conſtantini edita Baſileæ apud Henricum Petri duobus volum. 1536. & 1539. fol. **) priore Tomo habentur de morborum cognitione & curatione libri VII. a capite ad pedes usque: nec non *liber aureus*, priorum compendium, de remediorum & ægritudinum cognitione.

Librum

*) Jo. Baptiſtam Marum ſi audimus, notis ad Petrum Diaconum, Conſtantinus Hebræam, Syram, Chaldaicam, Græcam, Latinam, Italicam, Perſicam, Arabicam, Ægyptiacam, Æthiopicam & Indicam linguam diſcere curavit.

**) Clariſſ. Maittairius T. 2. Annal, typograph. pag. 838. etiam editionem Baſileenſem in 8. his annis commemorat.

Librum duodecim graduum, ſive de gradibus ſimplicium medicamentorum. Inter Opera Baſil. 1536. fol. Sæpiſſime à Vincentio laudatur.

Diatam ciborum: Diætas univerſales libris v. & diætas particulares lib. III. Trithem. de Script. Eccleſ. cap. 286. De victus ratione variorum morborum parvus libellus inter opera T. I. legitur. *Iſaaci* quoque librum de diætis ex Hebraico Latine Conſtantinus vertit. Vide infra in Iſaaco.

Librum febrium, quem de Arabico tranſtulit. Extat in opere Veneto de febribus pag. 102. A. 1576. fol.

Librum de urinis qui exſtat inter opera Conſtantini T. I.

De interioribus membris.

De coitu librum quibus proſit aut obſit, quibus medicamentis & alimentis augeatur impediaturve. Inter Opera Baſil. 1536. fol.

Viaticum libris VII. 1. de morbis in capite naſcentibus 2. de morbis faciei 3. de morbis membrorum cordi miniſtrantium ac ſpiritus inſtrumentis. 4. de ſtomachi & inteſtinorum infirmitatibus. 5. de languore epatis, renum, veſicæ, ſplenis & fellis. 6. de ægritudinibus quæ in generativis membris, juncturisque. 7. de his quæ in exteriore cute naſcuntur. Laudatur hoc viaticum à Vincentio Bellovacenſi XIX. p. 121. ſpeculi Nat. & prodiit cum Raſis variis ſcriptis Lugd. 1511. 8. Aliud Viaticum Pariſienſe, in quod Gerardi Cremonenſis & Gordonii Montipedenſis Commentarius MS. in Bibl. Menarſiana pag. 36.

Interpretationem Aphoriſmorum Hippocratis, quæ prodiit cum Jacobi Forolivienſis expoſitione Venet. 1495. fol. ac deinde ſæpius.

Librum Tegni, *Megategni*, *Microtegni.*

Antidotarium.

Diſputationem Platonis & Hippocratis in ſententiis, libros de dogmatibus Hippocratis & Platonis ſicut & alia Galeni Latine Conſtantinus tranſtulit, quæ vidiſſe ſe teſtatur Symphorianus Champerius.

De ſimplici medicamine citatur à Vincentio Bellovacenſi, ſpeculo naturali. IV. 85. V. 91. 93. 95.

Gynacia, de membris ac corporibus fœminarum. Libellus de paſſionibus mulierum & matricis, exſtat T. I. Operum.

De pulſibus.

Prognoſtica.

De experimentis.
Glossas herbarum & specierum.
Chirurgiam, inter Opera, T. I.
Librum de medicamine oculorum.
Præter ista à Petro Diacono memorata, Trithemius cap. 286. laudat librum *de ponderibus medicinalibus.*
Liber de stomachi affectionibus naturalibus & præter naturam exstat inter Opera T. I. dicatus Alfano Archiepiscopo Salernitano. *Hunc libellum*, inquit Constantinus, *de multis & elegantioribus antiquorum dictis sparsim collectum tuæ causa sanitatis conscripsi, & sub tuo nomine in publicum edidi. Omnia etenim antiquorum volumina summa inquisitionis cura perlegi, librum tamen stomachi proprium nullo modo invenire potui.*
De anima & spiritus discrimine. T. I. Opp.
De humana natura & principalibus membris corporis humani, inter opera T. II. & cum Albucasæ Chirurgia Basil. 1541. fol.
De elephantia inter Opera T. II. & cum Albucasa.
De melancholia libro duo. T. I. Opp.
De remediis ex animalibus. Inter Opera T. II. & cum Albucasa nec non cum Georgii Pictorii Ζωοτροφίῳ. Basil. 1560. 8.
De incantationibus Epistola T. I. Opp. *Quæsisti, fili charissime, de incantatione, adjuratione, colli suspensione, si quid possent prodesse: & an invenerim in libris Græcorum hoc, qualiter in Indorum est libris invenire* &c.
Liber de oblivione citatur à Vincentio Bellovacensi XXVII. 12. speculi Naturalis.
Liber de cerebro. id. XV. 49. 56.
Opera Medica & Anatomica MSS. in Bibl. Menarsiana pag. 35.
Constantinus, monachus Cassinensis, idem cum Africano.
Constantini Porphyrogeniti jussu, qui CPoli ab A. C. 912. ad 959. gessit imperium, *Geoponica* & *Hippiatrica* Græce collecta habemus, de quibus abunde dixi Volum. VI. hujus Bibl. pag. 500. sq. & 493. sq. Sed & *Nonus* Medicus in libro de morborum curatione, de quo Volum. XII. pag. 685. sq. procœmio testatur Constantini jussu præceptiones medicas, auctorum tamen suppressis nominibus se collegisse. Similis argumenti liber *anonymo* auctore exstat in Bibl. Regis Christianissimi περὶ διαίτης, de ciborum usu ac facultate, cujus auctor

ctor in præfatione ejusdem Constantini præcepto id se operis aggressum se profitetur, teste Cangio pag. 102. ad Zonarum. Cæterum Serapio ex antiquioribus illis Arabibus, in suis Simplicibus cap. cxc. quo de apio loquitur, Constantinum citat ex libris de agricultura, in quibus lib. scilicet XII. cap. XXIII. quod & ipsum de apio eadem propemodum scribit, quæ ipse ex eodem Serapio, ut intelligas à multis jam seculis eum librum Constantini titulum prætulisse. Et nisi admodum fallor, inquit pag. 273. Tiraquellus, is est quem Rasis nunc Fallahan, nunc Filahan vocat lib. Continentis III. cap. item III. & libro X. cap. ult. & lib. XI. cap. V. non semel, & iterum cap. LXXXVI. in quibus locis eadem omnino comperies ex eo citata, quæ & scripta sunt in illo libro Agriculturæ Constantini.

Constantinus alter vetustior citatus Aetio, Quaternion II. Serm. II. cap. LIV. & Paulo Æginetæ lib. III. cap. XXIV. & XXVIII. ubi de curatione destillationis, in fi. & lib. VII. cap. XIII. ubi describit saponem ipsius Constantini.

Copho, cujus est liber de arte medendi, cum operibus Joannis Mesue editus Venet. 1581. fol. & ejus Electuarium recenset Nicolaus Antidotarius.

Cordus, vide infra Euricius.

Artemidorus Pergamenus, (Manutio Pergæus) post manmissionem *Cornelius* dictus, ex comitibus Verris in prætura Siciliensi, cujus meminit Tullius libro tertio in Verrem, cap. XXI. XLIX.

Cornelius Celsus, cujus libros elegantissimos habemus, & de quo dixi in Bibl. Latina lib. II. cap. 4. Ac Medicam artem etiam exercuisse Celsum, probat Casaubonus ex lib. III. cap. IV. & XIV. cui tria alia loca addit vir eruditissimus Jo. Baptista Morganus ex lib. VII. cap. VII. & lib. VIII. cap. II. & IV. Pluribus argumentis idem docet Jodocus Lommius præfat. ad commentarium lectu dignum & elegantem quo primum Celsi librum explicavit. Hos octo libros de Medicina in opere Celsi de artibus præcedebant *de agricultura quinque libri*, memorati Columellæ lib. I. cap. I. qui plures ex illis locos passim refert, & *non solum agricolationis, sed universæ naturæ prudentem virum* appellat Celsum lib. II. cap. II. Cæterum de arte dicendi libellus qui sub Celsi nomine vulgatus à Sixto Popma, atque ex ejus editione à me in supplemento Bibl. Latinæ exhibitus est, *Julium Severianum* potius videtur habere autorem, ut recte vidit Petrus

trus Pithœus notis ad Moſaicarum & Romanarum legum Collationem tit. IX. p. 160. Opp. Sub Severiani nomine certe integriorem, & emendatiorem etiam plerumque, ediderat Lucas Fruterius, atque inde in Rhetorum Latinorum collectione Franciſcus Pithœus, licet pauca quædam apud Popinam etiam meliora. Caſtigationes clariſſimi Heumanni audaciores mihi interdum & parum neceſſariæ viſæ ſunt, cujus tamen ingenium atque eruditionem laude & plauſu digna judico.

Cornelius, quisquis is eſt, ſimpliciter citatus Galeno lib. Pharmacorum localium II. cap. V. T. II. pag. 301. ubi ejus medicamentum recenſet, niſi idem ſit Cornelius ille Celſus, quod minime opinor: neque enim ullum tale eſt medicamentum apud Celſum, neque Galenus ſolet citare Latinos ſcriptores. Sed & Cornelius vel ille, vel alius citatur ſæpe Octavio Horatiano, aut ut aliis placet, Theodoro Priſciano, libro quarto, de Phyſica ſcientia ad Euſebium filium.

Recentioris ætatis, Cornelius a Baersdorp, Goſenſis, cujus eſt methodus univerſalis artis Medicæ.

Cornelius Mechelingenſis, cujus eſt liber de puerorum, infantiumve morborum dignotione & cura.

Cornutus in veteri inſcript. apud Fulv. Urſinum pag. 98. & Gruterum p. DCXXXIII. 9. Κορνούτου ἰατροῦ καὶ Ῥουφίνης θυγατρός.

Coſmas & Damianus famigerabiles Medici & eo nomine à Chirurgicis præcipue culti, qui ambo martyrio in Diocletiani perſecutione vitam finiverunt. Ab his inventum medicamen Opopira nuncupatum, ab Arnaldo deſcriptum in ſuo Antidotario. Hi ἀνάργυροι à Græcis ſcriptoribus paſſim nuncupati ſunt, quod ſine mercede ægrotos curarint. Vide Baronium ad Martyrolog. Rom. XXVII. Sept. & quæ notavi Volum. IX. hujus Bibl. pag. 68. ſeq. Habeo ineditam in hos Andreæ Cretenſis homiliam quæ incipit: ναὸς ὄντως τῆς Τριάδος ἡ δυὰς σήμερον. Horum memoriæ dicata etiam Theophanis Ceramei homilia XLVII.

Coſmus, Marcello Burdegalenſi, cap. VII. & VIII. non ſemel, & XIIII. & XXX. libri medicamentorum. Sed & Coſmianam potionem, perticem quoque Coſmianam & antidotum item Coſmianum deſcribit idem Marcellus cap. XX. Coſmi autem meminit Martialis lib. I. Epigr. 88.

Paſtillos

Pastillos Cosmi luxuriosa vorax.

Et libro III. Epigr. 55.

Quod quacunque venis Cosmum migrare putamus.

Et libro XI. Epigr. 50.

Profertur Cosmi nunc mihi siccus onyx.

Cosmianæ ampullæ unguentariæ mentio III. p. 82. XIV. 110. Cosmi alabastra XI. p. 9. Vide & XI. 16. XII. 55. 66.

Cossus, Κόσσος, Galen. T. II. p. 270.

Costa, & *Costes*, & *Costus*, & *Costim*, Serapioni Simplicium cap. XCVII. & CLXXIII. & CCL. ex libro de Agricultura, & Rasi lib. Continentis cap. I. non semel, & cap. VIII. ex libro de Cholera. Et lib. XII. cap. I. ex libro de Alteratione humoris.

Corsiis, Galeno lib. VII. Pharmacorum localium cap. V.

Cratejas, sive *Crateuas* (utrunque enim nomen reperio) Herbarius sæpe Dioscoridi & Plinio citatus, & qui de herbis scripsit, ut dicit ipse Dioscorides in præfatione, & Plinius lib. XXV. cap. II. ubi illum nuncupat Rhizotomum, id est, radicisecam, & Epiphanius Cyprius statim in initio lib. I. Hæreseon. Cratevam in ῥιζοτομικῷ laudant scholia Græca ad Neandrum. Et ex illo scripto petita esse fragmenta Cratevæ quæ in vetustiss. Codice Bibl. Cæsareæ exstant non dubitat Lambecius II. p. 556. 593. Idem notat in Bibl. CPolitana inter libros Antonii Cantacuzeni fuisse magnum Volumen Medicum, inter alia continens partem *Crateja Risotomi in materiam Medicam:* nec non inter libros Michaelis Cantacuzeni, *Medicinale Cratia Risotomi de materia Medica. In ipso autem* inquit Lambecius, *contextu Græco, quem ex Augustissima Bibl. Cæsarea Codice MSto inter Historicos Græcos quadragesimo nono, in supplemento Corporis Historiæ Byzantinæ alias integrum publicabo, scriptum reperi:* ἰατροσόφιον Κρατεύου τοῦ ῥιζοτόμου περὶ ὕλης ἰατρικῆς. Fuit Cratevas tempore Hippocratis, qui ad eum scripsit epistolam, qua eum rogavit, ut optimas herbas ad curationem Democriti colligeret, appellatque eum optimum herbarium. Illam Epistolam sæpius editam inter Hippocratis Epistolus Græce & Latine exhibet etiam Lambecius II. p. 552. sq. occasione iconis Cratevæ inter alios veteres medicos expressæ ex veteri Codice Dioscoridis Bibl. Cæsareæ.

De avo C*rateva*, infra in Creitas.

C*rateva* alius, qui fuit longo poſt tempore, ut qui nonnullas herbas adſcripſit Mithridati apud Plinium lib. xxv. cap. vi. in princip.

Craterus, optinatiſſimus Medicus, veteri Scholiaſtæ Horatii. Citatur à Galeno lib. Pharmacorum localium vii. cap. v. T. ii. p. 270. & lib. ii. Antidotorum. Sed de hoc ſatis fuerit ſubjungere quæ notavit accuratæ & elegantis doctrinæ vir Petrus Victorius lib. ix. Var. Lect. c. xii. *Crateri*, ſummi medici, meminit *Cicero in epiſtola quadam ad Atticum* de Attica, tunc ægrota, loquens. xii. 13. *Commovet me Attica: etſi aſſentior Cratero.* Nec multo poſt iterum, totidem verbis in alia epiſtola xii. 14. *De Attica doleo: credo tamen Cratro.* Præterea *Horatius in Satyra III. ſecundi lib. verſ. 161. Non eſt cardiacus, Craterum dixiſſe putato, Hic æger.* Sed & Perſius iii. 65. *Sed quid opus Cratero magnos promittere montes.* Hic autem *Craterus* ille videtur, cujus ſervus in novum inauditumque morbum incidit: idemque admirabili quadam curatione ſanatus eſt, ut memoriæ prodidit *Porphyrius Tyrius in primo libro* περὶ ἀποχῆς ἐμψύχων. pag. 36. Κρατεροῦ τοῦ ἰατροῦ οἰκέτης ξένῳ περιπεσὼν νοσήματι, τῶν σαρκῶν ἀπόστασιν λαβουσῶν ἐκ τῶν ὀστῶν, τοῖς μὲν φαρμάκοις ὠφέληται οὐδὲν: ἰχθύος δὲ τρόπῳ ἔχει σκευασθέντι, καὶ βρωθέντι διεσώθη, τῆς σαρκὸς συγκολληθείσης. *Cum igitur caro diſceſſiſſet oſſibus, nec medicamentis quicquam profici potuiſſet, narrat, vipera piſcis in morem conformata, devorataque ab eo liberatum ipſum eo morbo. Ita namqae carnem oſſibus hærere cœpiſſe, ac conglutinatam eſſe.* Hæc Porphyrius ex Claudio Neapolitano. Non hujus Medici ſed aliorum quatuor Craterorum mentionem Plinius facit, pictoris xxxv. 2. ſtatuarii xxxvi. 5. atque Crateri cognomento Monocerotis, qui corvorum opera venabatur x. cap. 43. Denique Crateri Macedonis, ex Alexandri Magni ducibus xxxv. c. 13. de cujus ſcriptis dixi lib. iii. cap. viii.

Cratippus, quem Heraclides Tarentinus ad Antiochidem, & poſt eum Galenus Pharmacorum localium lib. vi. cap. i. & iterum ii. in fi. T. ii. pag. 247. citant in libro cui titulus νάρθηξ, hoc eſt *) *unguento-*

*) Vide quæ de Iliade ἐκ τῆς νάρθηκος dixi lib. 2. c. 2. §. 12. Igitur falluntur quibus νάρθηξ in his eſt *ferula*.

guentorum scrinium, quam quidem libri inscriptionem etiam Heras Cappadox suis medicamentorum libris imposuit, ut postea in eo dicemus. Atque etiam Soranus, ut videre licet apud Aetium, qui ipsius νάρθηκα citat lib. VIII. c. XLIV. Græcis enim, ut id obiter dicam, eum morem constat fuisse, ut libros suos medicamentarios νάρθηκας & ναρθήκια inscriberent. Ex quo illud Ciceronis libro secundo de Finibus, *jam doloris medicamenta illa Epicurea, tanquam de Narthecio promant, si gravis, brevis: si longus, lenis.* De Narthecio igitur, id est, veluti de capsula medicamentaria. Martialis quoque in Apophoretis, qui hujusmodi Narthecia capsulis eboreis constantia describit, Epigr. LXXVIII.

Artis ebur medicæ Narthecia cernis habere,
Munera quæ cuperet Paccius esse sua.

Cratistus, quem laudat Democrates apud Galen. T. II. pag. 405.

Craton Celso citatus, lib. VI. cap. VII. & cap. XVIII.

Creitas Herbarius, proavus Cratevæ, qui à Tiraquello memoratur, in Hippocratis ad quam provocat Epistola non Creitas sed & ipse Cratevas appellatur. ἐπίσταμαί σε ῥιζοτόμον ἄριστον, ἑταῖρε, καὶ διὰ τὴν ἄσκησιν καὶ διὰ τὸ προγόνων κλέος, ὡς μηδὲν ἀποδεῖν σε τοῦ προπάτορος Κρατεύα.

Creon Agrigentinus, sunt enim qui ita vocant Acronem, de quo supra.

Cride Pandionis, à quo Minoa circa pudenda morbo laborantem curatum ferunt. Hæc nescio quo auctore Tiraquellus.

Criambulus, Galeno lib. VI. Simplicium.

Crinas, Massiliensis, Neronis ætate iatromathematicus, qui ut ait Plinius XXIX. I. *arte geminata, ut cautior religiosiorque ad siderum motus ex ephemeride mathematica cibos dando horasque observando, auctoritate* Thessalum *præcessit.*

Crispus, Galeno Pharmacorum localium lib. V. c. VII. Κρίσπου τοῦ φίλου T. II. pag. 226. an φιλοσόφου.

Crispus Libertus, Galeno lib. VII. ejusdem operis cap. III. Tom. II. pag. 265.

Crispus simpliciter, sive unus ex illis, sive alius, eidem Pharmacorum

 secun-

ſecundum genera lib. v. & lib. vii. & ſecundum locos lib. v. cap. vii. & iterum lib. ix. cap. iv. T. ii. pag. 298. 389. 412.

Chriſtades, Raſi lib. i. Continentis cap. i.

Chriſtophorus Horoſcius ſive Oroſcius, cujus ſunt Caſtigationes in Aetium. Baſil. 1540. 4. apud Rob. Winterum. Thomæ Reineſii animadverſiones ad Horoſcium & plura Aëtii loca leguntur in illius viri docti Epiſtolis ad Chriſtianum Daumium pag. 336. ſq.

Critias ἐν τῷ περὶ φύσεως ἔρωτος καὶ ἀρετῆς. Galen. in Gloſſis.

Critias, Maſſilienſis, vide ſupra, Crinas.

Crito Empiricus Eraſiſtrati ætate Galen. Tom. iv. edit. Baſil. pag. 8. 10. T. ii. edit. Pariſ. p. 340.

Crito vel *Criton* Gortyniates Cretenſis, Galeno Pharmacorum localium lib. ix. cap. i. T. ii. pag. 294. edit. Baſil. quamvis Cornarius putat legendum *Tryphonem* pro *Critone*, de quo poſtea dicemus.

Crito alter junior, Trajani ætate claruit, quem domus Imperatoriæ Medicum fuiſſe teſtatur Galenus T. ii. pag. 163. atque toties ſimpliciter citat ibid lib. i. cap. i. & iii. & lib. v. cap. i. & alibi ſæpe, T. ii. p. 162. 164. 169. ſq. 186. 226. 234. 243. 246. 252. 253. 257. 260. 261. 262. 295. 331. 335. 357. 380. 382. 384. 392. 394. 395. 396. 420. atque etiam Generalium lib. i. T. ii. pag. 163. 164 165. 156. 223. 224. 225. 420. Aetio & Paulo Æginetæ ex iv. libris *Coſmeticorum*, quibus Heraclidæ Tarentini, Cleopatræ & aliorum κοσμητικὰ redegit in compendium. Vide quæ dixi Volum. xii. hujus Bibl. pag. 689. Sed & ex libris *de medendis morbis*, & ex libris *Pharmacorum*. Galen. T. ii. pag. 328. ἐν τετάρτῳ τῶν φαρμάκων T. ii. pag. 337. 368. ἐν τῇ φαρμακίτιδι βίβλῳ pag. 396. diligentius quam Andromachus adjunxit compoſitiones & præparationes medicamentorum. T. ii. pag. 399. Poſt Aſclepiadem utrumque de medicamentis ſcripſit. T. ii. pag. 352. Τῷ Κρίτωνι μέμψαιτ' ἄν τις εἰκότως, ὅπερ τοῖς ἄλλοις ἀεὶ μέμφομαι, καταλέγουσιν ἐφεξῆς ἀδιορίστως βοηθήματα. Galen. T. ii. pag. 253. De altero autem illorum eſt illud Martialis xi. libro. Epigr. 62.

Quod ſanare Criton, non quod Hygea poteſt.

Ad Critonem Medicum hunc ut ſuſpicor Apollonii Tyanenſis Epiſtola XXIII.

XXIII. Nescio an idem Crito scriptor ἀψαρθυπικῶν quorum apud Athenæum mentio.

Critobulus, qui ut scribit Plinius lib. VII. cap. XXXVII. magnam sibi famam comparavit extracta Philippi regis oculo sagitta, & citra deformitatem oris curata orbitate luminis. Hujusque etiam meminit Q. Curtius lib. IX. cap. V. ubi illum appellat Critobolum, dicitque illum fuisse inter medicos artisque eximiæ, & Alexandrum eum curasse ex admodum periculoso vulnere.

Critodemus Cous τὸ γένος τῶν Ἀσκληπιαδῶν vocatur Arriano lib. VI. pag. 397. qui Curtio Critobulus.

Critopuli Medici Palæologorum meminit Bessario Epist. quam Meursius ad calcem Hesychii Milesii edidit.

Crucianus Florentinus, vide infra Drusianus.

Ctesias medicus idem & historicus, ut qui res Assyriacas & Persicas scripsit, & Artaxerxem (Mnemonem) medicatus est, ut refert Strabo libro XIV. p. 656. Et ejus quoque meminit Plutarchus in Artaxerxe. p. 1014. & Diodorus Siculus libro tertio, p. 118. testatus eum fuisse ***Cnidium***, & captum in expeditione adversus fratrem Regis Cyrum, & ob Medicam artem annis XVII. cum rege Artaxerxe summo cum honore fuisse. Eum citat Stobæus Ser. XCVIII. quo tractat de morbis. De hoc Ctesia, qui & ipse ex familia Asclepiadarum fuit Hippocratis cognatus teste Galeno T. 5. p. 652. de illo ejusque scriptis dixi lib. 2. hujus Bibl. c. 25. § 16.

Ctesiphon, cujus compositiones citat Cornelius Celsus lib. V. cap. XVIII. Galenus sive Herodotus in Introductione, sive Medico: & idem Galenus lib. Medicamentorum κατὰ γένη, VI. Vitiose alii Clesipon.

Cureus, Aetio & Paulo Aeginetæ lib. III. cap. XVIII. & lib. VII. cap. XVIII. Hunc Bithynum fuisse memini me legisse apud Galenum. τοῦ Κυρέως ἀπὸ Βιθυνίας tonsoris Bithyni σπληνική, ὑδρωπική. lib. IX. κατὰ τόπους T. 2. p. 296.

Κυρνοῦτι ἰατρῷ καὶ Ῥουφίνης θυγατρός. Vet. inscriptio Romana apud Gruterum p. DCXXXIII. 9.

Cus, vide supra ***Chuz***.

Cybele Phrygia quæ pecorum & infantium morbis remedia invenisse traditur, inde dicta ὀρεία μήτηρ. Vide Diodorum Siculum lib. IV. pag. 191.

191. sq. & apud Euseb. II. 2. præparat. Evangel. p. 58. Orpheo *μήτηρ μέντε Θεῶν ἠδὲ θνητῶν, ἀνθρώπων.*

Cyrillus Archiepiscopus, Aetio Quaternion. III. Ser. I. c. XXIV.

Cyrillus simpliciter, sive ille, sive alius, eidem ejusdem Ser. c. I. Nicolao Myrepso. X. 33.

Curianus supra Abbas.

Cyrtus Galeno Phar. κτ̄ γένη, lib. VI.

Cyrus Alexandrinus arte medicus ex philosopho monachus, apud Gennadium, in viris illustribus. c. 81. aliis *Syrus*.

Cyrus Alex. & Joannes Medici *ἀνάργυροι*, de quibus Bollandus d. I. Januarii.

Cyrus Archiater Edessæ, Aetio Tetrab. II. Ser. II. c. XCI.

Cyrus Lampsacenus, de qua hæc vetus Inscriptio reperta Lampsaci, apud Sponium in Miscellaneis eruditæ antiquitatis p. 142. & Jo. Bernierium in historia Chronologica Medicinæ p. 79. *ἡ Γερουσία Κῦρον Ἀπολλωνίου ἀρχίατρον, ἄριστον πολίτην ἐπίσημον πρὸς πολλοῖς εὐεργήμασιν εἰς αὐτὴν ἀλείψαντα λαμπρῶς καὶ πολυδαπάνως, καὶ ἀποχαριστάμενον χιλίας Ἀττικὰς τῇ Γερουσίᾳ. Senatus Cyrum Apollonii filium Archiatrum Civemque insignem veneratur ob multa beneficia sibi collata, cum celebritate & multis expensis, donumque Senatui ab ipso factum drachmarum mille Atticarum.*

Cyrus, *Liviæ Drusi Cæsaris, quæ postea Augusto nubsit, uxoris Medicus. Vetus lapis quem idem Sponius aut exstare Florentiæ in villa Strozzi:* Cyrus Liviæ Drusi Cæs. Medicus.

Cyrus *Georgius Chrysococca* clarus circa A. C. 1346. cujus liber est *εἰς τὴν σύνταξιν τῶν Περσῶν, Γεωργίου τοῦ Χρυσοκόκκη τοῦ ἰατροῦ Ἀστρονομικά.* Vide Leonem Allatium de Georgiis Volum. X. hujus Bibl. pag. 693. seq.

Cytisonus. Vetus inscriptio apud Fulvium Ursinum p. 100. *Ti. Julius August. & Augustæ L. Cytisonus Medicus ocularius hic situs est.*

D.

Dalion Medicus Plin. VI. 29. herbarius, id. lib. XX. cap. XVII. & libr. XXI. cap. IX.

Dama-

Damascenus, Serapioni Simplicium cap. CCLVI. vide Joannes Damascenus.

Damascus, ibi cap. CVII. & alibi sæpe.

Damegeron, Constantino Cæsari, aut alteri, li. Geoponicon XII. sæpe in re medica citatus.

Damianus, vide supra, in Cosma.

Damion, Plinio lib. XX. c. IX. & lib. XXI. XXIV. 19.

Democrates, sive ut Plinio XXV. 8. Servilius Democrates è primis medentium, qui Considiam M. Servilii Consularis filiam (fuit is autem Consul A. u. C. 755. CHristi tertio) lacte caprarum quas lentisco pascebat curavit, teste eodem Plinio XXIV. 7. Hic plurimos libros versibus Jambicis trimetris de emplastris Græce scripsit, teste Galeno T. 2. p. 289. 290. post Andromachum & Menecratem. T. 2. p. 402. 414. Inter alia Damocrates composuit librum qui *Clinicus* inscribitur, ex quo ampla fragmenta apud Galenum T. 2. p. 310. 327. 355. sqq. 401. sqq. 405. sq. 412. sq. 414. sq. 421. 422. 423. & librum qui *Pythius* appellatur, de quo infra, in Pythio, & alium qui *Philiatrus*, id est, rerum medicarum studiosus T. 2. p. 281. ex quibus sæpe illum citat Galenus in libris de compositione medicamentorum secundum locos, & in libris de compositione medicamentorum secundum genera, T. 2. p. 132. 169. 189. 311. 357. 382. & libro de commoditatibus Theriacæ ad Cæsarem, in quo illum dicit optimum medicum, & Plinius lib. XXIV. capite septimo, ex quo intelliges illum ejus tempore vixisse: & libro vigesimo quinto, capite octavo, & Aetius Tetrabibl. IV. Sermo I. cap. CXI.

Damon, Plinio Valeriano lib. III. cap. XX. Et fortè is est ille Damion. Citatur etiam à seniore Plinio Damon. VII. 2.

Damonicus Galen. T. 2. p. 372.

Damostratus, infra, Demostratus.

Danaus, Aetio Tetrabibli II. Ser. III. c. XCIX.

Daniel Vlierdenus Bruxellanus, cujus extat libellus, sive Epistola ad fratrem Guilielmum, qua ostendit medicum non corpori solum, sed & animæ suppetias ferre, Basil. 1544. 8.

Daphnus Ephesius unus è Diphnosophistis, quorum colloquia describit Athenæus.

Darius,

Darius, Galeno Phar. κτ̀ τόπους, libro ſeptimo, capite tertio, & κτ̀ γένη lib. v. T. 2. p. 266. ubi Darii ληξοπυρέτ̃ος, & Avicennæ in Antidotis.

Daſii, Medici apud Martialem VI. 70. mentio cum Alconte & Symmacho.

Dation, ſive *Detion* apud Plinium ſæpe, ſi Tiraquellum audimus. Sed in Plinii codicibus *Dalion* legitur de quo ſupra.

Davidis Regis oleum Avicenna commemorat.

David filius Serapionis, Serapioni tract. VII. c. XVII.

Debigorus & *Debigoras*, Avicennæ lib. v. ſumma II. tract. 2.

P. Decimius P. L. Heros Merula Medicus clinicus Chirurgus Ocularius VI. Vir. Hic pro libertate dedit HS. Iↄↄ. Hic pro ſevirntu in Remp. dedit HS. cIↄ cIↄ. Hic in ſtatuas ponendas in ædem Herculis dedit. HS. cccIↄↄↄ cccIↄↄↄ cccIↄↄↄ. Hic in vias ſternendas in publicum dedit cccIↄↄↄ cccIↄↄↄ cccIↄↄↄ Iↄↄ cIↄ cIↄ. Hic pridie quam mortuus eſt reliquit patrimonii cIↄ cccIↄↄↄ cccIↄↄↄ. Ita vetus lapis apud Fulvium Urſinum. pag. 99.

Deſilaba, Raſi Continentis lib. IX. c. VI.

Deſindus, Raſi ejusdem operis lib. VI. c. I.

Deileon ſive *Deleon*, Galeno Phar. κτ̀ γένη, lib. II. Tom. 2. pag. 341. 373.

Deletius Epagathus Galeno Pharmac. κτ̀ τόπους lib. IX. cap. v. Tom. 2. pag. 302.

Delphinus Acronis diſcipulus empiricus apud Galenum. *Tiraquell.*

Demarchus Cœlio Aureliano lib. I. Chroniôn c. IV.

Demetrius Apameus, qui libros Interiorum ſcripſit, fuitque ex *Herophili* ſectatoribus, Cœlio Aureliano librô Chronion II. cap. x. & libro III. cap. VIII. & lib. quinto, capite nono, ex libro Signorum, περὶ σημείων, atque etiam libro 2. Oxeon. cap. XXXIII. ubi Aponicus ſcribitur pro Apameus. Demetrius Herophileus libro duodecimo de paſſionibus, id. lib. 2. c. 25.

Demetrius Attaleus & ipſe Herophileus, eidem Aureliano lib. Chroniôn II. cap. II. & lib. Oxeôn II. cap. I. & iterum lib. III. c. XIIX.

Demetrius Archiater, niſi unus ſit ex illis, Galeno lib. Antidotorum I. cap. I. Hic eſt, ut opinor, qui fuit Antonini Imperatoris medicus

dicus primarius, de quo idem Galenus, in libro de Theriaca ad Pisonem.

Demetrius Bithynus, sive unus ex illis, sive alter, eidem Pharmacor. κτ̀ γένη lib. IV. T. II. p. 369. Fuit & Demetrius Bithynus, Panætii Stoici discipulus. Laërt. v. 84.

Demetrius Chlorus, Nicandri Scholiastæ in Theriaca, & Sexto Empirico I. contra Grammaticos sect. 84.

Demetrius Nigrinus, quem ex Galeno Pharmacorum κτ̀ γένη, lib. VII. Tiraquellus producit, nullus est, nam apud Galenum T. II. p. 414. Domitium Nigrinum reperio.

Demetrius Pepagomenus de cujus libro de Podagra ad Mich. Palæologum dixi Volum. x. p. 398.

Demetrius Physicus Plin. VIII. 17. XXVIII. XXXVI. 12. Per hunc Scepsius ab aliis, ab Harduino Phalereus intelligitur quod neutrum mihi probabile.

Demetrius simpliciter, sive unus ex illis, sive alius, Cœlio Aureliano in præfatione lib. Oxeon, ex libris de Passionibus.

Demionem quem à Plinio sæpe laudari Tiraquellus scribit, ne semel quidem ab eo citatum memini. Sed videtur in memoria ei fuisse Damion de quo supra.

Democedes Calliphontis F. Crotoniensis, qui primus apud suos præclarissime omnium hanc artem exercuit, postea eum Æginetæ uno anno talento conduxerunt: Athenienses sequenti anno centum minis: Policrates postea talentis duobus, quæ summa est mille ac quingentorum thalerorum, ut constat ex Budæi libro de Asse, aliisque. Deniq; cum Dario Histaspis filio tantam consuetudinem habuit, ab eoque in tanto honore habitus est, ut cum eo communi mensa uteretur, quæ omnia retulit Herodotus libro tertio, ubi & alia pleraque de eo recenset capite. CXXIV. seq. De ratione qua luxationem ossis Darii & insomniam curavit, inquirit Hieron. Mercurialis lib. IV. Var. Lect. cap. III. Quod autem Dio Chrysostomus de eo refert Diss. I. de invidia pag. 652. seq. non est omittendum. Ait enim Medicos Ægyptios quod Dario mederi frustra fuissent conati, conjectos in carcerem, ut torti interficerentur: Democedem autem quem Dionis Chrysostomi codices perperam Demodocum appellavit, cum Regem paucis diebus sanasset, & ab eo jus-

sus esset quæ vellet petere, nihil aliud rogasse quam ut Medici illi in libertatem restituerentur. Eundem tradit Suidas scripsisse ἰατρικὸν βιβλίον, *librum de medicina.* De Democede quoque Joannes Tzetzes historia IX. cap. III. Laudatur tanquam præstantissimus Medicus apud Dionem Cassium XXXVIII. p. 71. etiam (si Harduinum audimus) à Plinio in indice libri XII. & XIII. ubi codices alii *Democlides.* Et citatur etiam Democlides apud Athenæum: ubi apud Plinium lib. XII. & XXXV. Democles, sed ambo Historici. Atossam Darii uxorem a Democede curatam memorat Suidas in Ἄτοσσα.

Democrates, vide supra. Damocrates.

Democritus philosophus, de cujus scriptis Medicis Physicisque dixi lib. II. hujus Bibl. cap. XXIII. & Vol. XII. p. 776.

Demodocus Crotoniates. Vide supra in Democede.

Demosthenes Massaliota, Galeno Pharmacorum κατὰ γένη, lib. V. T. II. pag. 391. Idem cum Philalethe de quo mox.

Demosthenes Philalethes Alexandri Philalethis, de quo supra, non præceptor ut Tiraquello traditum, sed discipulus, clarus Neronis temporibus, reliquit *tres libros de oculis* apud multos commendatos, τὰ τρία περὶ ὀφθαλμῶν συγγράμματα παρὰ πολλοῖς εὐδοκιμοῦντα. Galeno teste lib. IV. De differentiis pulsuum. T. III. p. 46. Gerberto Epist. IX. & CXXX. Georgio Vallæ lib. XXVIII. de rebus expetend. & fugiendis. Hunc Demosthenem à quibusdam male confundi cum Bithyno, notavit Menagius cap. XX. anti-Bailleti.

Demosthenes, idem ut videtur, simpliciter citatus Galeno Pharmacorum localium lib. III. cap. VII. & lib. V. cap. VII. T. II. pag. 228. & Aetio Tetrab. II. Serm. III. cap. XII. & XVI. & XLIV. & alibi sæpe, & Paulo Aeginetæ lib. III. cap. XXII. Oribasio de machinamentis. &c.

Demosthenes ἐπὶ τῶν ὅπλων τεταγμένος sub Valente. Vide Gregorium Nyssenum lib. I. contra Eunomium T. II. Opp. 314.

Demostratus sive *Damostratus* Apameensis, qui teste Suida in Δαμόστρ. scripsit ἁλιευτικῶν libros viginti, laudatur ab Æliano de animal. XVII. ult. ἀνὴρ ἁλιευτικῆς σοφίας ἐπιστήμων, καὶ μὰ Δία, καὶ ἑρμηνεῦσαι χρηστόν XV. 4. 9. Senator Romanus XV. 19. ἐν λόγοις ἁλιευτικοῖς XIII. 21. Ex iisdem Sopater etiam in eclogas suas retulerat apud Photium Cod. 161.

161. Citatur à Plinio xxxvi. 6. idem ut videtur cujus librum secundum περὶ ποταμῶν laudat Plutarchus de fluviis.

D*esignatianus*, Marcello Burdeg. in præfatione, vide *Scribonius Largus*.

Detion, vide Dation.

D*exippus* Cous, qui aliis Doxippus, & Dioxippus vocatur, Hippocratis discipulus, ut dicit Erasistratus lib. i. De febribus, & ejus autoritate Galenus lib. i. itemque iii. & iv. Commentariorum Hippocratis περὶ διαίτης ὀξέων νοσημάτων, id est, de ratione victus in morbis acutis. T. v. p. 47. 89. T. i. p. 22. T. iv. 6. Hic de medicina librum scripsit, & de prognosticis, ut tradit Suidas. Ejusque meminit Plutarchus in Symposiacis, & Gellius libro xvii. cap. xii. Nullum tamen ejus ostendi posse scriptum testatus Galenus Tom. v. pag. 83.

D*exius*, Cornelio Celso lib. v. cap. xviii.

C. Cæcilius D*iatus*. In veteri inscript. apud Fulv. Ursinum pag. 100. & Gruterum p. dcxxxiii. 2. *Dis Manibus. C. Cæcilii C. F. Sab. Aquilæ, Cæciliæ C. L. Moschidi* C. C*æcilius* D*iatus Medicus Filio & Lib. Conjugi suæ piissimis.*

D*iagoras* Medicus sæpe laudatus à Plinio in indice libri xii. xiii. xx. xxi. xxxv. & lib. xx. cap. xviii. sed & Erasistrato apud Dioscoridem lib. iv. cap. lxiii. unde de herbarum viribus scripsisse cognoscitur, Serapione item & Aetio Tetrabili ii. Serm. iii. cap. cviii. Hunc dubito eundem facere cum Diagora Melio atheo, servo Democriti, de quo Suidas, is enim alia studia sectatus est & carminibus lyricis pangendis operam dedit.

Dianam illam Deam ab Ethnicis habitam, hoc loco etiam par est memorare, à qua Artemisiam herbam & inventam & nuncupatam videri potest, quod ea ἄρτεμις dicitur, cum antea *Parthenis* id est, virginalis vocaretur, quod ei Diana virgo Dea nomen dederit. Nam & Apulejus Celsus de viribus herbarum c. xiii. *Tres*, ait, *Artemisiæ herbæ species Diana dicitur invenisse, & virtutes earum & medicinas Chironi Centauro tradidisse, qui primus de his herbis medicamen instituit.* Et subdit, *has autem herbas ex nomine Dianæ Artemisias nuncupant.* Plinius autem lib. xxv. c. 7. dicit nonnullos esse qui putent eam herbam ab Artemide cognominatam, quoniam privatim medicatur fœminarum malis, quibus scilicet, ut id illi addas, Artemis, id est,

Diana præeſt. Nam & hanc herbam Vegetius in Mulomedica *Dianariam* vocat, quod plane indicat illam fuiſſe hujus artis peritam, quod & hinc quoque ſatis declaratur, quod eam Siculi *Lyen* appellant, teſtibus Diomede & Probo, ἀπὸ τῦ λύω, id eſt ſolvo, quaſi ſcilicet ſolutricem malorum, quod ea placata laborantes morbis finem malis invenerunt. Sunt & qui eam ita dicunt vocatam à Siculis, quoniam ea Siculos lienis morbo laborantes liberavit. Cornutus quoque, qui & Phurnutus dicitur, in lib. περὶ τῆς τῶν Θεῶν φύσεως, id eſt, de natura Deorum, tradit Dianam Artemida dictam ἀπὸ τῶν ἀρτιμεῖς ποιεῖν, id eſt, quod ſanos & integros efficiat. Sed & apud Pauſaniam in Atticis Diana ipſa σώτειρα ſoſpita ſive ſalutifera, vel ſalutaris cognominata eſt, quod quidem cognomentum forte etiam illi tributum eſt ob hujusmodi artis peritiam, quod ſcilicet ſalutem daret. Idem Pauſanias in Achaicis tradit apud Aegienſes ad forum fuiſſe Apollinis medicinæ inventoris, ut diximus, & Dianæ commune templum. Homerus autem, qui nihil ignoraſſe videtur, aperte oſtendit Dianam ipſam rei medicæ fuiſſe peritam, cum ſcribit lib. v. Iliados, 447. hanc & Latonam medicaſſe Æneam à Diomede vulneratum.

Η τοι τὸν Λητώ τε, καὶ Ἄρτεμις ἰοχέαιρα
Εν μεγάλῳ ἀδύτῳ ἀκέοντό τε, κύδαινόν τε.

Quamvis ſint qui dicant eam herbam, de qua locuti ſumus ab Artemiſia illa Mauſoli regis Cariæ uxore inventam & nominatam, ut tradit Plinius illo c. VII. lib. XXV. Ex quo etiam intelligi poteſt Artemiſiam quoque ipſam fuiſſe hujus artis non imperitam. Reginæ autem cujuſpiam medicæ, ſive hujus, ſive alterius meminit Galen. lib. IV. Pharm. localium c. VII. & Avicenna aliter eam non nominans lib. V. *Hæc Tiraquellus* p. 406.

Diaphantes, vide Diophantes.

Diaulus Chirurgus de quo Martialis lib. I. Epigr. 31.

Chirurgus fuerat, nunc eſt veſpillo Diaulus.
Cœpit, quod poterat, Clinicus eſſe modo. Et rurſum. 48.
Nuper erat medicus, nunc eſt veſpillo Diaulus,
Quod veſpillo facit, fecerat & medicus.

Didymus,

Didymus, Aetio Quatern. II. Ser. II. c. xv. & authori Collectaneorum Geoponicorum sæpe, præsertim lib. XII. ex quo poteris agnoscere illum virium herbarum fuisse peritissimum, & Alexandro Tralliano lib. VII. cap. xv. ubi eum citat ex libro qui Octatomus vocatur. Suidas hunc aut alterum ejus nominis Alexandrinum testatur libros xv. Georgicorum scripsisse. Didymum de plantis ex Italia exspectavit Salmasius, ut in eis vita Epistolis præmissa p. 39. traditur. Didymi Alexandrini περὶ τῶν μαρμάρων καὶ παντοίων ξύλων μετρήσεως ex Anatolio MSto. in Codice Bavarico 238.

Dieuches, Plinio sæpe, & inter cætera lib. XXIV. c. XVI. & Galeno lib. II. Commentariorum Hippocratis de natura hominis, & lib. VI. Simplicium, & lib. I. Therapeuticæ, & Athenæo lib. I. Dipnosophistarum, ubi dicit hujus discipulum fuisse *Numenium* Heracleotam, de quo infra dicemus. Dieuchis scripta memorantur apud veteres non tantum θεραπευτικὰ sed & ἀναπτικὰ Galen. T. V. p. I. *de brassica* Plin. xx. 9. *de parandis alimentis*. Oribas. lib. 4. collectan. Medic. Dogmaticum fuisse tradit Galenus T. 4. p. 3. quem vide etiam p. 38. 107.

Dinus de Garbo, Bruni Chirurgi filius Florentinus post A. C. 1300. (discipulus Thadei,) qui primum Bononiæ, deinde Senis hanc artem professus, multos libros in medicina reliquit, & inter cætera Commentaria in quosdam Hippocratis, Galeni & Avicennæ libros. Vide Trithemium de viris illustribus c. 532. Bibl. Jatricam Jo. Georgii Schenckii· Pater Thomæ de Garbo, Medici Florentini.

Diocheres, quem nonnulli credunt esse Dieuchem illum de quo jam supra diximus.

Diocles Carystius, alter quidam Hipocrates: de hoc ejusque scriptis abunde dixi Volum. XII. pag. 583. sqq. ubi & Epistolam ejus ad Antigonum Regem exhibui. Vide & Volum. III. p. 569.

Diocles Chalcedonius, Galeno Pharmacor. localium lib. VII. c. IV. T. 2. p. 268. Unus ex illis citatur Aureliano lib. Chronion IV. c. IIX. ex Prognosticis.

L. L. *Diocles* Medicus, in veteri inscriptione Narbonensi apud Gruterum p. DCXXXIII. 10.

Diodorus, qui ut tradit Plin. lib. xx. c. XII. scripsit *de Emitericis*, aut ut alii

 legunt,

legunt, *Hemitritteis*, aut item ut alii, *Empiricis*. Eum citat idem Plin. lib. XXIX. c. ult. Galenus Pharmacor. κτ̀ τόπους lib. V. c. VII. & lib. IX. c. II. & lib. X. in fin. & κτ̀ γένη lib. V. T. 2. p. 226. 294. 392. Diodorus Empiricus eidem Tom. 4. pag. 57.

Diodotus, qui ut ſcribit Dioſcorides in præfatione, & Epiphanius Cyprius lib. Hæreſeon I. ſtatim poſt prin. ſcripſit de herbis. Sed & ἀντιλεγόμενα, id eſt, Contradictioni obnoxia, ſcripſit, teſte Plinio lib. XX. c. IIX. ad fin. Harduinus ex MSS. legit ἀνθολογούμενα, flores delectos. Falli mihi videntur qui *Diodotum Petronium* ingerunt, cum apud Dioſcoridem ſatis tanquam diverſi, diſtinguantur, Πετρώνιος, Νίγερτι καὶ Διόδοτος. Itaque apud Plinium XX. 8. malim legere *Petronius & Diodotus*, quam cum Lambecio II. p. 546. & 591. Dioſcoridis lectioni vim afferre, cum Epiphanii Codicibus confirmentur.

Diogenes, Cornelio Celſo lib. V. Galeno lib. Medicamentorum localium III. c. III. & lib. IX. c. VII. T. 2. p. 304. 312. & Aetio Tetrab. I. Ser. III. c. CIX. qui ejus Catharticum recenſet. Diverſus hic mihi videtur ſicut à Diogene Babylonio Stoico, ſic etiam à Diogene Apolloniata Phyſico, cujus meminit Laertius in Diogene Synopeo ad fin. & cujus δεύτερον περὶ φύσεως citat Galenus T. 5. p. 473.

Diogenianus ad quem περὶ ἀντεμβαλλομένων ſcripſit Galenus T. 13. edit. Pariſ. p. 965.

Diogeſus, Cornelio Celſo lib. V. c. XXVII. ſed & ibi Diogenem habent alii Codices.

Diomedes, Galeno Medicamentorum localium libr. IV. cap. VII. non ſemel.

Diomedes, Tarſenſis Martyr, ut Diocletiano, de quo Martyrologia 16 Auguſti.

Dion iatraliptes qui perſtringitur in Græco epigrammate Lucilii libr. II. Antholog. p. 213.

Dion, Aetio Tetrabibli II. Ser. III. cap. XXIIX. Galeno qui eum citat ex lib. ad Theonem, niſi hic alius ſit, lib. III. Simplicium Medicamentorum c. II.

Dion Colophonius inter ſcriptores rei ruſticæ laudatus à Varrone, Columella, Plinio.

Dionus, Galeno lib. VI. Simplicium.

Dionyſiodorus Galen. T. 2. p. 157.

Dionyſius

Dionyfius Chirurgicus, Scribonio Largo.

Dionyfius Medicus methodicus T. 4. p. 42. 28. 29. Galeni ætate: ejus συμμαθητὴς T. 2. p. 227. 374. meminit in exordio libelli de puero epileptico ad Cæcilianum.

Dionyfius Cyrtius. Stephanus Byz. in Κύρτος.

Dionyfius Milefius, Galeno Pharmac. localium lib. IV. c. VII. & lib. II. Antidotorum.

Dionyfius Samius, Galeno Pharmacorum fecundum genera lib. IV. c. XIII. T. 2. pag. 373. edit. Bafil.

Dionyfius, five unus ex illis, five alius fimpliciter citatus Cornelio Celfo libro VI. c. VI. Plinio lib. XX. c. XI. & XX. & alias fæpe. Galeno Pharmacorum localium lib. IV. c. VII. & in Comment. Aphorifm. Hippocr. lib. IV. c. LXIX. Aetio fæpe, Plinio Valeriano lib. IV. c. XXXIV. & Cœlio Aurel. lib. Chronion II. c. XIII. Etiam *Salluftii* cujusdam Dionyfii nomen occurrit apud Plin. indice libri XXXI. & XXXII. 7.

Dionyfius, five item unus ex illis fuit, qui ut fcribit Plinius lib. XXV. cap. II. fcripfit de herbis.

Caffius Dionyfius, Uticenfis item qui fcripfit περὶ Φυτῶν & qui tefte eodem Plinio Magonem de re ruftica ex Punico Græce transtulit. *Dionyfii Itucæi* five Uticenfis liber quartus γεωργικῶν laudatur etiam ab Athenæo XIV. p. 648. ῥιζοτομικὰ Steph. Byz. in Ἰτύκη & Schol. Nicandri.

Dionyfius, quisquis etiam is fuit, condifcipulus Heraclidis Tarentini, Galeno Pharmacorum localium lib. V. c. VII.

M. *Junius Dionyfius* de quo vetus infcriptio apud Fulvium Urfinum p. 99. & Jo. Rhodium ad Scribonium Largum pag. 297. D. M. *M. Junio* Dionyfio *Medico de Lucillianis, Titilena Jufta Conjugi B. M. & fibi & fuis Lib. Libertabusque, pofterisque eorum.* Habet & Gruterus pag. DCXXXIV. 6.

Dionyfius Diaconus & Medicus de quo infra in Elpidio.

Dionyfia, medicamenti nomen apud Galen. T. 2. p. 404.

Dionyfidorus, Galeno Pharmacorum localium lib. I. c. I. T. 2. p. 157.

Diophanes in re medica citatus fcriptori Geoponicon lib. XIII. c. IX. & alibi fæpe. Is forte eft qui Nicæenfis dictus eft, citatus Plinio fæpius

ſæpius qui eum ex Dionyſio Magonis interprete teſtatur epitomen operis de re ruſtica compoſuiſſe, & Varroni qui eum numeravit inter ſcriptores rei ruſticæ, lib. I. c. I. ſive etiam alter Bithynus, niſi & hic idem ſit (nam Nicæa civitas Bithyniæ) eidem Varroni memoratus, ejusdem lib. c. IX.

D*iophantus* Chirurgus, qui Andromachum & Aſclepiadem ætate anteceſſit apud Galenum Phar. κτ̄ γένη lib. 2. c. 7. & lib. V. c. 4. T. 2. pag. 383. & κτ̄ τόπους lib. V. c. VII.

D*iophantes* Medicus patria Lycius Galeno κτ̄ γένη lib. II. T. 2. p. 228. lib. IX. κτ̄ τόπους c. IV. T. 2. p. 299.

Dioſcorides Alexandrinus, Galeno in lib. cui titulus eſt, Linguarum Hippocratis expoſitio, & Paulo Æginetæ lib. IV. c. XXIV.

Pedanius D*ioſcorides* Anazarbeus, cujus ſcripta habemus, ſingulare veterum in tractandæ rei herbariæ ſtudio documentum. De illis dixi lib. IV. hujus Bibl. c. 3. Vide & indicem ſcriptorum à Galeno citatorum in eodem volum. p. 570.

D*ioſcorides* qui tempore Hadriani Imperatoris fuit, & cum Artemidoro Capitone, cognato ſuo Hippocratis ſcripta recenſuit, ut dicit Galen. lib. I. Commentariorum Hipppcratis de natura hominis, T. V. pag. 4. illumque etiam citat in lib. Medicamentorum κτ̄ γένη, IV. & V. & VII. & Aetius Tetrab. II. Serm. I. cap. LXXXIII. & cap. CXIX. & Serm. II. cap. XVI. Quod autem T. II. edit. Baſil. pag. 392. memoratur Διοσκουρίδης ὁ Ταρσεύς, unde *Tarſenſem* Dioſcoridem protulere viri docti, nusquam alibi commemoratum, videtur eſſe corruptum ὁ Ταρσεύς pro Ἀναζαρβεύς, ſimul enim à Galeno fit mentio *Arii* Aſclepiadei, cui Dioſcorides Anazarbenſis libros ſuos dedicavit.

Dioſcorides, quisquis is eſt, quem Athenæus lib. I. Dipnoſophiſtarum, Hippocratis diſcipulum vocat.

Dioſcorides Alexandrinus cognomento Φακᾶς Herophileus, Galen. T. III. pag. 705. quem ab Anarzarbeo diſtinguendum eſſe notavi lib. IV. cap. III. §. 2.

Dioſcorides ſimpliciter, ſive unus ex illis, ſive alius Galeno κτ̄ τόπους lib. VII. cap. II.

D*ioſcorus*, qui de herbis ſcripſit, Oribaſio in præfatione Euporiſton, niſi Dioſcorides illud ſcribendum ſit. Dioſcorus autem citatur Galeno κτ̄ τόπους lib. VIII. cap. VII. T. II. pag. 287.

Dioſcorus

Dioscorus alter medicinæ peritissimus Justiniani tempore apud Agathiam lib. v. de bello Gothorum p. 144. frater Alexandri Tralliani. Fallitur enim vir doctiss. Jo. Bernierius qui in Hist. Chronologica Medicinæ p. 120. Dioscorum hunc patrem Alexandri scribit.

Dioscurorum natos ab inventis herbarum & incantationum viribus ad sanitatem laudat Sanchoniathon apud Eusebium lib. I. præparat. Evangel. cap. VII. p. 36. Διόσκουροι Καβειροὶ, ἢ Κορύβαντες ἢ Σαμόθρᾳκες. οὗτοί φησι πρῶτοι πλοῖον εὗρον. ἐκ τούτων γεγόνασιν ἕτεροι. οἱ καὶ βοτάνας εὗρον, καὶ τὴν τῶν δακετῶν ἴασιν καὶ ἐπῳδάς.

Diomus Jatraliptes, Galeno Pharmacorum κατὰ τόπους, lib. VII. cap. V. T. II. pag. 271.

Diotimus Thebanus, Plinio lib. XXVIII. cap. VII.

Dioxippus, vide Dexippus.

Diphilus Carystius, apud Athenæum lib. III. pag. 74.

Diphilus Laodicensis, cujus liber de Nicandri Theriacis citatur ab Athenæo VII. pag. 314.

Diphilus Siphnius, apud eundem sæpius ex libris de Alimentis quæ sanis & ægris offeruntur. περὶ τῶν προσφερομένων τοῖς νοσοῦσι καὶ τοῖς ὑγιαίνουσι. Galen. T. VI. edit. Paris. p. 498.

Disarius, apud Macrobium in Saturnalibus.

Doarus episcopus, Aetio Tetrab. III. Serm. IV. cap. XLVIII.

Doles, Paulo Æginetæ lib. IX. cap. XVI.

Domitius Nigrinus, Galeno Pharmacorum κατὰ γένη lib. VII. T. 2. p. 417.

Dominicus Blondius apud Lilium Gregorium Gyraldum Dialog. Annotationum XIII.

Dominicus Massaria Vincentinus qui scripsit de ponderibus & mensuris medicinalibus Papiæ 1516. fol.

Dominicus Sennus Patavinus.

Domnus, qui teste Galeno & Oribasio scripsit Commentarios in Aphorismos Hippocratis.

Alius *Domnus* Medicus CPolitanus, Peste extinctus, de quo S. Ephræm fol. 86. edit. latinæ Gerhardi Vossii.

Domnus Judæus Gesii Medici præceptor, de quo Suidas in Γέσιος.

Dorionis γεωργικὸς citatur ab Athenæo lib. III. p. 78. & libri de Piscibus, pluribus locis.

Dorotheus quem de herbis carmine ſcripſiſſe Plinius XXII. 22. innuit.

Dorothei medici commentarios, ὑπομνήματα laudat Phlegon Trallianus de mirabilibus cap. XXVI. incertum idemne Dorotheus *Atheniensis*, Plinio ſæpius laudatus.

Dorotheus Helias, Galeno lib. Antidotorum II.

Ad *Dorotheum* Diaconum & Medicum Epiſtola Iſidori Peluſ. lib. V. 191.

Dorus Scutariorum medicus, apud Ammianum Marcellinum lib. XVI. cap. VI. ad quem locum Valeſius annotat ſingulas legiones ac ſcholas ſuos Medicos habuiſſe. Medici II. Legionis Adjutricis mentio fit in Codice Juſtinianeo lege I. de Profeſſoribus & Medicis, & in veteri Inſcriptione memoratur *Medicus Cohortis V. Pretorian.* Plura in Goltzii theſauro Antiquitatt. & Gruteri, Reineſiique Inſcript.

Doſitheus, Aetio Tetrab. II. Serm. IV. cap. LXIII. & Paulo Æginetæ libri VII. cap. XI. Quem vero Doſitheum Medicum à Vulcatio Gallicano in vita Avidii Caſſii memorari ait Tiraquellus, is in Vulcatii editionibus univerſis quas vidi, c. X. vocatur *Piſitheus.* Paſtillus Doſithei apud Georg. Vallam XXIX. 83. de expetendis & fugiendis.

Doxippus, vide ſupra Dexippus.

Draco medicus vetuſtiſſimus, de quo Palæphatus in libro de non credendis fabuloſis narrationibus, quo loco de Glauco Minois loquitur, cap. XXVII.

Draco Hippocratis F. cui nonnulli tribuunt προῤῥητικόν. Galen. Tom. V. pag. 187

Draducus, Raſi lib. III. Continentis cap. III.

Druidas artis Medicæ peritos fuiſſe ſatis conſtat ex Plinio lib. XXIV. c. XI. ubi de herbis, ſelagine loquitur & de ſamolo.

Druſianus Thadei diſcipulus circa A. C. 1300. quem Trittenhemius Abbas cap. 543. *Cruſianum* vocat alli *Crucianum*, Tiraquellus alibi *Truſianum.* Cujus ſunt Commentarii in artem Galeni.

Dyuridus, Raſi lib. V. Continentis cap. II.

E.

Ealiem.

Ebn Beithar Arabs, auctor theſauri medicamentorum ſimplicium, obiit anno Hegiræ 646. (CHriſti 1248.) collectis in illo opere quæ de hoc argumento ante eum ſcripſere non tantum Græci, ſed Arabes quoque *Ebn Cobouri* alio nomine Raſchideddin Abu Manſur, defun-

ctus

ctus A.C. 1241. *Ebn Samgiun*, *Ebn Sina* sive Avicenna, *Ebn Vabed Mossik Eddin*, *Abulfadbl*, & *Abul Maslat* defunctus A.C. 1034. Vide Herbelotum pag. 64.

Ebenzegar, Mesue in cura Catharri. Is est, ut opinor, qui alibi dicitur filius Zear.

Eberhaldus Schlusinger, qui scripsit tractatum Isagogicum in Astrologiam, præsertim ad electiones medicas.

Ebibule pater Maruen, filius Zoe, Rabbi Moysi Aphorismorum parte XXII.

Ebugarech, Rasi lib. I. Continentis cap. I.

Ebugeraret, nisi idem sit, ejusdem libri cap. III.

Ebunasar Alfarabii, Rabbi Moysi, Aphorismorum parte XXV. ex lib. Elementorum.

Edigoras, Rasi libro I. Continentis cap. III. non semel. Et is forte Bedigoras de quo supra.

Edoardus Vuottnous Oxoniensis, qui elegantissime simul & doctissime scripsit de animalium differentiis. Paris. 1552. fol.

Eichus.

Elcabamen, & *Elcalbamen*, Rasi ejusdem operis lib. VI. cap. I. & lib. VII. cap. I. & lib. IX. cap. V. nisi duo sint, quod minime opinor.

Elcaymusia, Rasi lib. X. ejusdem operis cap. I.

Elcbeis, sive *Elchus*, sive etiam *Elcbuz*, nisi diversi sint, ejusdem operis libri XII. cap. V. & alibi sæpe.

Eleotates, Garioponto, lib. de Febribus cap. VII.

Elephantis, apud Plin. XXVIII. 7. sive *Elephantine*, apud Suid. in ἀστυάνασσα. Ejus περὶ κοσμητικῶν laudat Galenus lib. I. c. I. de medicamentis κατὰ τόπους. Emplastrum Elephantinum incertum an ab hac apud Celsum V. 19. De lascivis ejus libellis dictum Volum. VI. hujus Bibl. c. 6. p. 827.

Sentia Elis Medica in veteri Inscriptione Veronensi apud Gruter. pag. DCXXXVI. 3.

Elisaus Propheta, Medicis à Tiraquello p. 262. accensetur propter ea quæ de eo referuntur 4. Regum II. 20. & IV. 14. & V. 10. Conf. Hegesippum IV. 17. & è recentioribus Franciscum Vallesium Philosophiæ sacræ c. 34. & 36. Stephani Morini diss. p. 126. seq. Godfridi Jungstii diss. de aquis Hierichuntinis, Brem. 1725. 4. & Hermanni van der Hardt de intybo silvestri. Helmstad. 1719. 4.

Elium apud Arabes, vide infra Exlion.

Elkindus, vide ſupra Alchindus.

Ellucbaſem Elcmithar medicus de Baldath (hic enim eſt ejus titulus) filius Nahadum, filii Ducellam, cujus ſunt tabulæ ſanitatis tuendæ, juxta ordinem ſcilicet rerum naturalium, quæ quidem tabulæ *Tacuini* ſunt dictæ.

Elmiſiam, Raſi Continentis lib. VII. c. IV.

Elmongeb, ſive *Elmougib*, Raſi ejusdem lib. VII. c. I. & iterum lib. VIII cap. I.

Elpidius Theodorici Gothorum regis medicus, de quo hæc Sirmondus ad Ennodii l. VIII. Ep. 8. *Helpidio Diacono*) Medicum fuiſſe, extrema epiſt. ſignificat. Itaque dubium non eſt, quin hic ſit Elpidius Medicus Theodorici regis, cujus ad ipſum extat epiſtola quæ Helpidio item diacono inſcribitur, apud Caſſiodorum lib. IV. Variarum, Epiſt. 24. in qua cum impenſi ab eo ſervitii ſedulitatem commendat, hoc ipſum medicinæ obſequium intelligit. Procopius lib. I. belli Gothici, p. 311. μετὰ δὲ ἅπαντα εἰς Ἐλπίδιον τὸν ἰατρὸν τὰ ξυμπεσόντα ἐξενεγκὼν, τὴν εἰς Σύμμαχόν τε καὶ Βοέτιον ἁμαρτάδα ἔκλαιεν. *Poſtea vero*, inquit, *Elpidio medico cuncta quæ acciderant commemorans, admiſſum in Symmachum ac Boëtium facinus deflere cœpit.* Mediolanenſem fuiſſe indicat Ennodius epiſt. XXI. lib. IX. Sunt qui putent eundem eſſe cum Ruſtico Helpidio V. C. & INL. ex Quæſtore, cujus Carmina leguntur in Collectione ſacrorum Poëtarum. Cæterum vel hoc exemplo patet clericos à medicinæ uſu primis illis ſæculis non abſtinuiſſe. Quod ipſum etiam teſtatur Dionyſii alterius Diaconi & medici, qui Romæ urbe à Gothis capta floruit, Epitaphium inter Chriſtiana monumenta, cujus hoc eſt initium:

Hic Levita jacet Dionyſius, artis honeſtæ
Functus & officio, quod medicina dedit.

Emba, Serapioni Simplicium c. CLXXIII.

Embularchus, Aetio Tetrab. IV. Ser. IV. cap. CXXII.

Emmaſuy, Raſi Continentis lib. IV. c. I. Opinor eſſe Bimaſui de quo ſupra, ſive filius Maſui, de quo ſuo loco.

Empe-

Emram de quo Johannes Leo Africanus c. XXVII.. infra in *Joannes.*

Empedocles, Pythagoræ, ut Timæus dicit, auditor, fœminam ἄπνουν *) iterum ad vitam revocasse traditur apud Laertium VIII. 67. & Pausaniæ dictasse quæ de hac ille scripsit. id. 60. Etiam illud præterea legimus, quod qvum sedasset pestilentiam Empedocles apud Selenuntios, Siciliæ populos, exortam ex propinqui fluminis fœtore & graveolentia, ei Selenuntii divinos honores detulerunt, ut tradit Diodorus Ephesius, & post eum Laertius VIII. 70. qui & VIII. 77. illum testatur multis millibus versuum scripsisse *de Natura*, ad Pausanium Medicum, & λόγον ἰατρικὸν, εἰς ἔπη ἑξακόσια, sive *de medicina* versibus sexcentis: professumque fuisse (ex Satyri authoritate) ibid. VIII. 59. pharmaca, quibus & morbi & senectus arcerentur, ut jam mirum videri non debeat, quod adeo medicos laudaret, ut scriberet,

Εἰς δὲ τέλος μάντεις τε, καὶ ὑμνοπόλοι, καὶ ἰητροί, &c.

Hymnidici vates, artis medicque periti
Mortales cunctos primi post terga relinqvunt,
Sunt ubi dii superi magnis in honoribus aucti.

Cujus sententiæ mentionem fecit Theodoritus de martyribus. Eum inter cæteros citat Cœlius Aurelianus lib. Chronion I. c. V. *Hæc Tiraquellus* pag. 292. Alia de Empedocle notavi libri I. hujus Bibl. cap. XII.

Entylus Chirurgus apud Georgium Vallam in libris expetendorum & fugiendorum, & medicinæ lib. VI. c. CXII.

Epanetus, cujus liber fuit περὶ λαχάνων *de oleribus*, cujus meminit Scholiastes Nicandri in Theriacis.

Epagathus, vide Deletius.

Epaphroditus de quo vetus inscriptio Saluntiana apud Reines. p. 638. *Cn. Vergilius Epaphroditus Magister odorarius à Minerva Medica vixit annos septuaginta &* - - - - De templo sive signo Minervæ Medicæ

*) De hac muliere septem diebus exanimi & ad vitam ab Empedocle revocata, volumen Heraclidis memorat Plinius VII. 52.

dicæ mentio iterum apud Reinesium pag. 643. & Gruterum pag. M LXIX. 3. Odorarii sive myrobrecharii etiam apud Reines. class. XI. 78. 82.

Epicharmus Cous teste Laërtio VIII. 78. Commentarios reliquit ἐν οἷς φυσιολογεῖ, γνωμολογεῖ, ἰατρολογεῖ.

Epicharmus Demolochi Comici Syracusani pater, teste Suida in Δημολ.

Epictetus archiater Theodosii magni, cujus mentio apud Symmachum lib. x. Epist. 47.

Epicurus magni nominis Philosophus. Hunc, inquit Tiraquellus p. 298. fuisse Medicinæ peritum, satis constat ex eo quod Galenus in parva arte illum citat ubi tractat de concubitu. Et Epicurum Medicum lib. v. medicamentor, κατὰ γένη. T. 2. p. 383. Confer lib. IV. hujus Bibl. cap. 17. p. 571. Inter Epicuri scripta apud Laërtium X. 27. περὶ φύσεως, & πρὸς τὰς φυσικὰς, & 28. περὶ νόσων δόξαι.

Epidaurus Galeno lib. VII. Phar. κατὰ γένη. T. 2. p. 412.

Epigenes Galeno amicus T. 3. p. 461. cui inscripsit librum περὶ τοῦ προγινώσκειν T. 3. p. 451. & de parvæ pilæ ludo T. 4. p. 301.

Epigonus, Galeno in lib. de ratione curandi ad Glauconem, & Phar. κατὰ γένη lib. v. & Aetio Tetrab. IV. Ser. III. c. 12.

Epimenidem Cretensem, inter Medicæ artis peritos non injuria retuleris propter ἐπιμενίδειον scillam quam herbam commendat Theophrastus VII. 11. histor. plantar. & qua adversus epilepticos usum se testatur Galenus T. 4. p. 31. Tum propter Epimenedeos trochiscos sive pastillos in obsidionibus deficiente alio cibo oportune adhibitos, de quibus Plutarchus convivio VII. sapientum p. 157. & de facie in orbe lunæ p. 940. Philo in βελοποιϊκοῖς p. 88. Dio p. 866 E. Hero lib. de machinis bellicis, Psellus libro inedito περὶ παραδόξων ἀκουσμάτων. Lambec. VII. p. 221. seq. Confer Portam IV. 20. Magiæ naturalis & Gabr. Naudæum de studio militari p. 586. seq. Matthiæ Berneggeri Obs. Miscell. p. 255. Joachimum Schuppium à Geilhausen in ancora famis Francof. 1574. De scythica herba, quam tenentes ore Scythæ per undecim vel duodecim dies valent famem tolerare, memorat Theophrastus XI. 12. hist. plantar.

Erasistra-

Erasistratus Ceus *) dogmaticusGaleno T. 4. p. 372. ex Julide urbe, (ut Strabo x. p. 486. & Suidas ἐρασίςρ.) aut Sicyonius, ut Galenus Pharmacorum localium, lib. x. cap. 111. T. 2. p. 311. & alii malunt, Aristotelis filia genitus, Chrysippi Cnidii **) ut ipse & Plinius xxix. 5. testatur, & ut plerisque placuit, Theophrasti discipulus. Hic veterum medicorum nobilissimus (ita illum appellat Macrobius lib. ult. Saturnal. c. xv.) primus miro novoque modo deprehendit morbum †) Antiochi ex amore Stratonices novercæ, quam Seleucus I. Pater superinduxerat, prodeuntem. Ad introitum enim Stratonices tantam repente animadvertit perturbationem Antiochum occupare, ut defectum vocis, ruborem vultus, subsultum oculorum, sudores acutos, motum incredibilem venæ, cunctaque alia quæ à Sapphone de amatoribus referuntur, intueri in adolescente liceret. Statimque post hæc, dum videlicet Stratonice discederet, deficiente pedetentim sensu, ingens pallor toto corpore diffundebatur, fiebatque anhelitus liberior. Ex quibus deprehendit nullius amore, quam Stratonices captum esse Antiochum. Cui morbo ut mederetur, hac arte usum ferunt, ut Seleuco patri dixerit illum novo morbo implicitum, videlicet nimio amoris incendio, quo nisi expleretur, sanari non posse. At ejus quidem mulieris amore correptum, quam consequi minime posset. Stupefactus Seleucus, Cur, inquit, si hujus ægritudinis amor caussa est, languenti filio opitulari non possumus? ingenium nobis, an facultates desunt? Quænam quæso tanta cupiditas, aut qualis amor adolescentem corripuit, qui omnes nobis deliberandi rationes excludat? At vero Erasistratus, Meam, inquit, uxorem adolescens ardet. Tum rex multis cum lachrymis & precibus, mirisque pollicitationibus rogat Erasistratum, ut illam in conjugium filio daret, cui tantum regnum deberetur. Cui respondens Erasistratus, hoc facile tu pater nobis enarras, verum forte aliter sentias, si Stratonicem

*) Non Cous ut Stephanus Byz. in κῶς, nec Chius ut Galen. T. 4. p. 372. Samius autem dicitur à Juliano quod in vicinia Sami sepultus est, ut à Suida traditur.

**) Vide supra pag. 115. seq.

†) Seleuci primi, Nicatoris filius Antiochus primus, Syriæ postea Rex cognomento Soter intelligitur. Contigit hæc res Olympiad. CXXI. 4. Seleucidarum 20. ante CHristum 293. Vide Jo. Foy Vaillant Historiam Regum Syriæ ex numis p. 10. seq.

tonicem tuam amaret Antiochus. Utinam inquit Seleucus, aut Dii, aut homines facultatem darent, ut hunc amorem permutare meo arbitratu possem. Deos enim obtestor, quod si ea quæ mihi charissima sunt, in unum conferrentur, omnia libenter abjicerem pro tuenda unius Antiochi vita. Hæc vehementi affectu multisque cum lachrymis dicente Seleuco, Erasistratus non amplius cunctandum ratus, apprehensa illius dextera, nihil esse dixit, cur Erasistrato amplius indigeret. Non enim conjugem suam, sed Stratonicem filium deperire, & quemadmodum id deprehendisset, declaravit. Qua re cognita, Seleucus charissimam sibi conjugem filio cedere non dubitavit, ut narrant Plutarchus in Demetrio pag. 907. & Valerius Max. lib. v. cap. VII. & Appianus in Syriaco p. 204. Julianus Imp. in misopogone p. 347. 348. edit. Spanhemianæ: Suidas in ἐρασίστρατος, & tacito Erasistrati nomine Lucianus de Dea Syria T. 2. p. 664. edit. Amst. Meminit & Galenus lib. I. Prognosticorum Hippocratis c. VII. & rursum c. x. aut ut alii secant, XI. & iterum, in lib. suorum ipsius Prognosticorum cap. VI. ubi & simile quippiam à se deprehensum festivissime scribit de muliere, quæ Pyladem saltatorem deperibat, possetque credi Plinius de hujusmodi morbo, istoque Antiocho intellexisse, cum scribit lib. XXIX. cap. I. *Erasistratus Antiocho rege sanato, centum talentis donatus à rege Ptolemæo filio ejus.* Nisi tum fuisset Antiochus ætate minor, quam ut filium jam grandiorem natu, quique intelligeret beneficium in patrem collatum, habere potuisset. Sed quem Plinius (ut hæc obiter dixerim) hic Erasistratum vocat, alibi Theombrotum idem appellat, videlicet lib. VII. c. LV. cum inquit, Medicinæ scientiam in Theombroto Ptolemæus rex Megalensibus sacris donavit centum talentis, servato Antiocho rege. Ideoque vel Erasistratus, alio nomine Theombrotus vocabatur, vel Plinius non eundem in ea re authorem utrobique fuit secutus. Illud tamen non prætermiserim, Soranum Coum *) in historia tradidisse, Hippocratem multo ante tempore similie quippiam fecisse, videlicet deprehendisse amorem, quo Perdiccas Macedonum rex misere deperibat Philam Alexandri patris

*) Soranum Ephesium in Hippocratis vita. Vide Tom. XII. hujus Bibl. pag. 677.

patris pellicem. Idem in Charicle Polyclis filio factum à Medico *Panacio* sive narrat sive fingit Aristænetus lib. I. Epist. 13. Multa Erasistrati scripta laudat Galenus, ut disces ex indice quem dedi lib. IV. cap. XVII. pag. 571. seq. Idem ex φιλονεικία adversus Hippocratem pugnantia secum scripsisse testatur Erasistratum Tom. III. pag. 361. Et frequenter ejus opiniones refellit, ut videre licet in multis locis, præsertim vero in libris de naturalibus facultatibus: illum maximum medicum vocat Plin. lib. XIV. c. VII. Idem Cœlio Aureliano lib. II. cap. VII. citatur ex libris Salutarium præceptorum, & lib. IV. cap. III. ex libris de ventre. Et lib. V. cap. I. ex lib. de Hydrope. Et cap. II. ex libro de Podagra. Et lib. I. Oxeon. cap. XIII. ex lib. de Febribus. Βιβλία Erasistrati ἰατρικὰ novem apud Suidam commemorantur. Erasistrateorum Medicorum secta ab Erasistrato. Tertull. cap. III. Apologet. supra pag. 118. seq. Post Herophili obitum floruit notante Galeno T. III. pag. 44. τὰς λογικὰς μεθόδους aspernata T. III. pag. 225. Lucæ Antonii Porzii Erasistratus sive de sanguinis missione Rom. 1682. 8. Jo. Baptistæ Vulpini hæmophobiæ triumphus, sive Erasistratus vindicatus, ubi veterum phlebotomiæ ad trutinam revocantur. Lugd. 1697. De Anatomico studio per Erasistratum exculto vide sis Danielis Clerici Hist. Medicinæ part. 2. lib. I. cap. III.

Eras, vide Heras Cappadox.

Erasmus Stella Libanothanus, cujus extat libellus de Gemmis.

Eratosthenes, quem fuisse medicum constat ex eo quod supra diximus in Andrea.

Eribotes Teleontis filius, qui Oilei vulnus à Stymphalidibus illatum sanavit apud Apollonium in Argonauticis, lib. II. vers. 1032. & Hyginum. Vide Clariss. Burmanni Catalogum Argonautarum Valerio Flacco præmissum.

Erisippus, Garioponto lib. de Febribus cap. VII.

Erophon, cujus sunt nonnulli libri qui Hippocrati tribuuntur, ut dicit Galenus in lib. de Dispnœa. Ita Tiraquellus. Sed legendum *Euryphon.* Nam apud Galenum lib. II. cap. X. de difficili respiratione Erophon est nomen ægroti repetitum ex Hippocratis I. Epidemior. De Euryphronte infra.

L. Appulejus L. L. Eros Medicus L. Appulejus L. F. Philumenus L. Appulejus L. L. Januarius. Vetus inscriptio Romana apud Sponium pag. 142.

U Misc.

Misc. eruditæ Antiquitatis. E*ros Augustæ Medicus Sposianus*, in veteri lapide apud Fulv. Ursinum p. 99.

E*rotianus* sive *Herodianus* potius, auctor glossarum in Hippocratem, de quo dixi Volum. IV. hujus Bibl. cap. XXXVI. pag. 571. seq.

Isaac filius E*rram* Israëlitæ, vide Joannem Leonem Africanum cap. XXVI. infra in *Joannes.*

E*ryximachus*, Platoni in Symposio memoratus.

Esaias Propheta Ezechiam regem Judæ, morbo laborantem arte medica curavit, ut scribitur IV. Regum XX. & Esaiæ XXXVIII. quo quidem loco Divus Hieronymus ex eo notat spernendam non esse medicinam, quæ usu constet & experimento, quia & hanc fecerit Deus. Et de hac re loquens Tertullianus in lib. de corona militis, Memini, ait, Esaiam Ezechiæ languenti aliquid medicinale mandasse. Porro Serapio Esaiam, aut ut nonnulli scribunt, Isaiam medicum citat, Antidotorum cap. XVII. sive hic sit, sive alius. Hunc autem fuisse medicum testatur & Chrysostomus in illa in Marcum Homilia VI. *Hæc Timquellus* p. 262.

Esculanus. Vide Saladinus Esculanus.

E*sdras*, sæpius citatus ab Aetio, Paulo Ægineta, Nicolao Myrepso & Avicenna. Esdram Prophetam & doctorem vocant Aëtius pag. 657. & Myrepsus XXI. 1. XXXI. 6.

E*slimon*, vide supra Aslimon.

E*ssei* θεραπευταὶ sive Medici apud Philonem dicuntur, ab animorum potius quam corporum curatione. Tamen de illis etiam Josephus II. 12. de bello Jud. hoc retulit quod ex veterum scriptis etiam remedia corporis & vires medicamentorum diligenter sunt rimati. σπουδάζουσι δὲ ἐκτόπως περὶ τὰ τῶν παλαιῶν συγγράμματα, μάλιστα τὰ πρὸς ὠφέλειαν ψυχῆς καὶ σώματος ἐκλέγοντες. ἔνθεν αὐτοῖς πρὸς θεραπείαν παθῶν ῥίζαι τε ἀλεξιτήριοι καὶ λίθων ἰδιότητες ἀνερευνῶνται.

Esseriph E*ssachalli* de quo Joannes Leo Africanus cap. XIV.

E*tmbarani* de quo Joannes Leo Africanus cap. x. infra, in *Joannes.*

E*vangeus*, Galeno lib. v. Medicamentorum κατὰ γένη. T. 11. pag. 383.

E*vax*, rex Arabum, quem Græce ad (Tiberium) Neronem de effectibus simplicium scripsisse referunt Codices quidam Plinii XXV. 2. Nam in melioribus ille locus desideratur, ut Salmasius prolegom. ad homonyma

monyma hyles iatricæ p. 15. & Harduinus in emendationibus ad Plinium annotavit. Qui vero libellus de gemmis exſtat ſub Evacis nomine, carmine Latino hexametro ſcriptus, Marbodei Rhedonenſis eſt, qui A.C. 1123. ætatis 88. obiit, de quo dixi lib. IV. Bibl. Latinæ cap. XII. Hic libellus intelligitur, quoties verſus ex *Lapidario* afferuntur in Vincentii Bellovacenſis ſpeculo Naturali libro VIII.

Eubulus, Galeno Pharmacorum ſecundum genera lib. III. atque etiam ſecundum locos lib. IX. cap. V.

Eucharius Rhodion, qui Germanice ſcripſit librum de partu hominis, & obſtetricatu, & Herbarium Germanicum.

Euclides Palatianus, ſive Palantinus, Galeno Antidotorum lib. II. & Pharmacorum ſecundum locos lib. VII. cap. II. T. II. pag. 260. At in Græco exemplari legitur, *ὡς ἐυκλείδης, ὁ παλαντῖνος*: tametſi Cornarius dubitat mendumne ſit, ut pro eo Heraclides Tarentinus legendum ſit, & ita quoque vertit.

Eudamus, qui apud Ariſtophanem in Pluto verſ. 885. annulos contra venena & ſerpentium morſus conficiebat. Ad quem locum ſcholiaſtes: *ὁ δ' Εὔδαμος φαρμακοπώλης ἢ χρυσοπώλης, τετελεσμένους δακτυλίους πωλῶν, φιλόσοφος δ' ἦν οὗτος ὁ Εὔδαμος φυσικοὺς δακτυλίους ποιῶν πρὸς δαίμονα* (fortaſſe *δήγματα*) *καὶ ὄφεις καὶ τὰ τοιαῦτα.*

Eudemus qui verſibus tradidit de antidotis, teſte Galeno libro ſecundo ejuſdem argumenti.

Eudemum alius, qui alterum ut opinor ætate anteceſſit, ac primus cum Herophilo poſt Hippocratem de nervorum Anatomia bene ſcripſit, ut tradit Galen. lib. III. de locis affectis c. X. T. I. p. 246. 318. T. 5. p. 20.

Eudemus Medicus Methodicus. id. T. 4. p. 42. T. 5. p. 301.

Eudemum τὸν πρεσβύτερον citat idem in lib. IX. De compoſitione Medicamentorum ſecundum locos c. V. T. 2. p. 300.

Alius ni fallor *Eudemus ὁ πρεσβύτης* Galeni ætate T. 4. p. 106.

Eudemus ὁ φαρμακοπώλης ἐυδοκιμῶν σφόδρα περὶ τὴν τέχνην, cujus mentio apud Theophraſtum IX. 18. hiſtoriæ plantarum, ubi etiam mentio *Eudemi* alterius Chii.

Eudemus quoque alius in adulterio Liviæ Drusi Cæsaris deprehensus, ut tradit Plin. lib. XIX. c. I. Cujus etiam meminit Tacitus lib. IV. Hist. c. III. & XI. Horum unum citat Athenæus lib. IX. ex lib. de Oleribus. Et Cœlius Aurelianus, qui eum dicit Themisonis sectatorem, Oxeon lib. III. cap. XI. & XII. & XV. & XVI. & Galenus lib. I. Therapeuticæ, & iterum lib. VI. ad fin.

Eudoxius de quo Tiro Prosper in Chron. Pithœano ad An. XXV. Theodosii jun. apud Labbeum T. I. Bibl. novæ MSS. p. 59. ***Eudoxius arte Medicus pravi sed exercitati ingenii, in Bagauda id temporis mota delatus ad Chunnos confugit.***

Eudoxus Cnidius philosophus quem in Medicina Philistione Siculo doctore usum scribit Laërtius VIII. 86.

Eudoxus, alter, etiam Cnidius Medicus priore antiquior, memoratus Laërtio in vita ipsius philosophi. VIII. 90.

Euelpides, sive ***Euelpidius***, sive ***Euelpistes***, sive item ***Euelpistus***, sive denique vitiose ***Euelpectus*** (hæc enim omnia nomina reperio) maximus medicus ocularius, sæpe Cornelio Celso, lib. VI. c. item VI. & Galeno citatus. Quanquam Euelpistus eidem Celso, lib. VII. in princip. non ocularius privatim medicus esse videatur. Evelpisti emplastrum apud Scribonium Largum cap. CCXIII.

Evemerus, Galeno medicamentorum localium lib. IV. cap. VII. Tom. II. pag. 217. 219. Is forte est, quem Ceum fuisse dicit Athenæus libri XIII. p. 658. & eum citat ex tertio libro περὶ ἱερᾶς ἀναγραφῆς.

Evenor, qui apud Cœlium Aurelianum lib. III. cap. VIII. citatur ex libris V. Curationum: & eundem Cœlium lib. Oxeon. I. cap. XVI. Citatur & à Plinio lib. XXI. cap. XXXI. Galeno T. V. pag. 653.

Eugamius Octavio Horatiano citatus, aut, ut aliis placet, Theodoro Prisciano, libr. IV. ad Eusebium filium de Physica scientia.

Eugenianus cum Galeno Romæ versatus T. IV. p. 119. Cui librum septimum & sequentes de methodo medendi Galenus inscripsit T. IV. pag. 106. 129. 139. & libellum de ordine librorum suorum. T. IV. pag. 368.

Eugenius Galeno Pharmacorum localium lib. VII. cap. VI. ad fin. & Garioponto, in lib. de Febribus cap. VII.

Eugerasias, Galeno κατὰ τόπους lib. IX. cap. II. non semel.

Eugnomonius cui gratias agit Libanius lib. I. Epist. III.

Euno-

Eunomus, Asclepiadeus Galeno κτ γένη lib. v. T. II. pag. 391.
Eunomus alius, derisus Ausonio epigr. LXXV.
Eupator rex à quo Eupatoria herba celebrata Dioscoridi IV. 38. & Plinio XXV. 6.
Euphorbus frater Antonii Musæ, de quo supra, Jubæ Regis Medicus teste Plinio XII. 14. & XXV. 7. sed Euphorbiam herbam ante hunc Euphorbum notam illo nomine fuisse contendit Salmasius ex Meleagri epigrammate in quo ἐυφόρβης ἀκάνθης mentio. Vide Prolegomena ad homonyma hyles Iatricæ p. 4. seq. Alii tamen & Salmasius ipse alibi pro ἐυφόρβης legunt rectius ἐκ φοβερῆς. Vide T. III. hujus Bibl. pag. 685.
Euphranor, Galeno κτ γένη, lib. II.
Euphrates Catholicus, eidem lib. I. Antidotorum.
Euricius Cordus Simesusius, cujus Botanologicon, sive colloquium de variis herbis habemus. Isque vertit versibus Theriaca & Alexipharmaca Nicandri.
Euryphon Cnidius Hippocratis contemporaneus, sed eo natu major, ut scribit Soranus Cous *) in historia: & hunc citat Galen. lib. II. Commentariorum Hippocratis de natura hominis, & in lib. I. de Alimentorum facultatibus, & lib. Simplicium medicamentorum VI. in præfatione, & in Commentariis in librum de ratione victus in morbis acutis, in XVIII. sectione, & lib. III. de difficili respiratione cap. I. T. III. pag. 181. ubi nominatur cum Thessalo & Polybo, quorum scripta quædam sub Hippocratis nomine feruntur. Nonnulli per Κνιδίας δόξας ab Hippocrate περὶ διαίτης ὀξέων νοσημάτων Euryphontis placita tangi non dubitant. Vide quæ notavi lib. IV. hujus Bibl. cap. XVII. pag. 573. Laudat & Plato Comicus apud Galen. lib. VII. in Aphorismos T. V. pag. 322. & Cœlius Aurelianus lib. Chronicon II. cap. X. & lib. V. cap. I. ubi illum dicit antiquissimum, & lib. Oxeon. II. c. XVI. & iterum lib. III. cap. XVII. ubi Cnidium illum appellat.
Euschemus Spado, Galeno lib. IX. Pharmacorum localium cap. III. T. II. pag. 300.
Eusebius Papa, A. C. 310. martyrium passus sub Maxentio, medici filius & ipse quoque medicus. Vide Baronium ad Martyrolog. Roman. 26. Sept.

*) Soranus junior in vita Hippocratis. Volum. XII. hujus Bibl. p. 676.

Eusebius, Octavio Horatiano, sive Theodoro Prisciano citatus lib. IV. de Physica scientia ad Eusebium filium.
Eusistradas, Rasi lib. VI. cap. I.
Eustathius Quercetanus, recentis ætatis scriptor qui edidit Acroamaton in librum Hippocratis de natura hominis commentarium, & scholia in Galeni libros tres de temperamentis, Basil. 1549. 8.
Eustathius medicus, ad quem extant epistolæ D. Basilii. LXXX. LXXXI.
Eustochius Alexandrinus in vita Plotini à Porphyrio scripta.
Eutecnius Sophista, cujus est Græca paraphrasis in Alexipharmaca & Theriaca Nicandri, & in libros Oppiani de piscatione & venatione, & de aucipio, ut dixi lib. III. 26. & lib. IV. c. 20.
Euthycleus, Celso lib. V. c. XIIX.
Eutropius Marcello Burdegalensi citatus, in præfatione.
Eutychianus archiater eidem citatus c. XIV.
M. Livius Eutychus Archiater in veteri inscriptione apud Hieron. Mercurial. IV. I. Var. Lect.
Eutychus Aug. Lib. *Neronianus Medicus ludi matutini fecit sibi & Irenæ* Lib. *Conjugi carissimæ bene meritæ & libertis libertabusque posterisque eorum.* Vetus lapis apud Fulv. Ursinum. p. 99.
Euthydemus Atheniensis, cujus Athenæus citat ὀψαρτυτικὰ Opsartytica, quasi dicas, de re, sive arte culinaria condiendi cibaria.
Exlion, Rasi lib. I. Continentis c. VI. nisi sit *Elium* de quo supra, utrunque enim reperio apud Arabes.
Experimentator, vide Agazo.
Ezarbaragui de quo Leò Africanus c. VIII. infra, in Joannes.
Ezechiam quoque regem illum Judæ librum scripsisse medicamentorum, inquit pag. 269. Tiraquellus, videri potest ex Rabi Moyse, lib. Perplexorum III. c. XXXIIX. Sed apud Maimonidem c. 37. p. 451. edit. Buxtorfii, tantum fit mentio libri quem Ezechias absconderit, de quo infra in Salomone. Hic est Ezechias, quem Esaias Propheta curavit. 4 Reg. XX. & Paralipom. XXXII. 24. Esaiæ XXXIIX. 2. ad quæ loca præter interpretes, consules Thomam Bartholinum libro de morbis Biblicis.

F.

Fabianus Cretensis, Galeno Pharm. secundum locos lib. VII. c. III.
Fabilla Galen. T. 2. p. 294. 309.

Fabius

Fabius Clemens Plinio Valeriano citatus lib. rei Medicæ III. cap. XIV.

Falgaricus Rasi lib. I. Continentis c. V. ex lib. Medicamentorum laxantium.

Fallaba Perses, Rasi ejusdem operis lib. III. c. item III. & lib. X. c. ult. vide Filaha.

Appii Fasci emplastrum. Ἀππίου Φάσκου. Galen. T. II. pag. 228.

Farabius, Alfarabius de quo Joannes Leo Africanus cap. 5. infra in Joanne.

Faveligoris, Avicennæ lib. Antidotorum tract. II.

Faustinus, Galeno, Aetio Tetrab. III. Ser. I. cap. XIV. & XIIX. & Tetrab. IV. Ser. II. c. 50. Paulo Æginetæ lib. VII. c. XII. & Alexandro Tralliano.

Faik, Rasi lib. IV. Continentis c. I. & lib. VIII. cap. I. & alibi sæpe. Et hic est, ut puto, quem *Fair* vocat idem Rasis lib. VIII. ejusdem operis, paulo ante fin. & *Faik* lib. XI. ejusdem operis cap. VII.

Faustus. ἔκλειγμα Φαυστιανόν. Galen. T. 2. p. 261. ἔνεμα p. 301.

Feldius Alexandrinus, Constantino Africano, sive Alexandrino citatus lib. V. c. XII. de cognitione & curatione morborum, ubi de splene: vide an sit ille de re rustica.

Fenon, apud Mesue in Antidotis.

Ferdinandus Balamius Siculus, qui Galenum de Ossibus Latine transtulit.

Ferdinandus Nonius Pincianus, cujus cum magna laude meminit Christophorus Oroscius in Aetii Castigationibus. De ejus præclaris in Plinium observationibus, scriptisque aliis vide Nic. Antonium in Bibliotheca Hispana.

Fernellus Pisanus.

De Joanne Fernelio, Ambianate Gallo, Galeno suæ ætatis, qui An. 1558. d. 26 April. Parisiis obiit, Guilelmus Plantius in ejus vita & Petrus Bælius in Lexico.

Ficianus corrupte pro Ephiciano vel Iphiciano Galeni præceptore.

Filagrius, apud Serapionem tract. VII. cap. IX. & cap. XVII. vid. infra Philagrius;

Filaba, Rasi lib. XI. Continentis c. V. non semel, & c. VI. vide num sit *Fallaba*, de quo supra, quod opinor: vide etiam quæ diximus in Constantino Imperatore.

C. Julius Filetio. Vetus inscriptio reperta Budæ in Pannonia inferiore, quam refert Apianus & p. DCXXXIV. 5. Gruterus: D. M. *C. Juli File-*

li Filetionis domo Africa. Medici qui vixit ann. XXXV. C. Julius Filetus & Scil. Eutbenia, parentes filio cariſſimo F. C.

Filimon, Meſue, in fluxu ſanguinis ab ore.

Filius Albarith, ſive *Alkarith*, ſive etiam *Allarith*, niſi diverſi ſint. Nam hæc tria nomina reperio apud Avicennam, lib. v. tract. IX. & alios Arabes: credo tamen unum eſſe.

Filius Amaran.

Filius Bacrich, Raſi lib. III. Continentis c. I.

Filius Genid, Raſi lib. II. Continentis c. I.

Filius Hilgeben. Avicennæ lib. v. tract. IX.

Filius Hubeire, ſive *Huberre*, vel *Hubare*, niſi diverſi ſint, apud Avicennam lib. v. tract. IX. & alios Arabes.

Filius Humain, Meſue in ægritudinibus gutturis, niſi ſit qui alibi Humain ſimpliciter citatur.

Filius Hycbie, vide Abdala.

Filius Jubeyr, vide Sapiens.

Filius Ligileg, Raſi lib. I. Continentis.

Filius Manu, ſive Main.

Filius Maginſui, Raſi lib. III. Continentis c. III. non ſemel.

Filius Maſuy, Raſi lib. III. Continentis c. III. non ſemel.

Filius Meſague, Serapioni Antidotorum cap. XXXII. Vide Gabriel filius Meſague.

Filius Meſue, Raſi lib. I. Continentis c. IX.

Filius Meſuey, niſi idem ſit, apud eundem ejusdem operis lib. II. cap. IV. ubi illum citat ex lib. Medicamentorum mundificantium.

Filius Muſney, eidem Raſi ejusdem operis lib. II. c. I. & cap. II.

Filius Muſey, niſi & idem ſit, qui ex libro de Complemento & Fine citatur Raſi d. c. II. lib. II. Continentis.

Filius Patriarcha, Raſi lib. Conti. I. c. III. ex lib. Topicorum, & iterum c. IX. & c. V. & lib. II. ejusdem operis c. II.

Filius Rodoan, Rabbi Moyſi Aphoriſmorum parte XXIII.

Filius Serapionis, vide Joannes filius Serapionis.

Filius Talaus, Raſi lib. II. Continentis c. item II. non ſemel, & c. V.

Filius Thelaus, niſi idem ſit, eidem ejusdem operis lib. II. c. IV.

Filius Zezar, Meſue in medicinis ſolutivis, & in ægritudinibus cerebri, vid. Hamech.

Filius

Filius Zor, Rabbi Moysi Aphorismorum parte VII. non semel, & XXI. vide supra Ebibule, & infra Maren.
Filodesisis, Avicennæ lib. V. summa II. tract. II.
Filigonus, Rasi lib. III. Continentis c. item III. & iterum c. VI.
Filogorisius, eidem ejusdem operis lib. V. c. I. ex lib. de dolore ventris.
Filogorus, sive Filogorius, nisi idem sit cum præcedente, Rasi lib. III. Continentis c. I. non semel, & lib. III. c. VI. & VII. & lib. VI. c. I. ubi eum laudat ex lib. de morbis curandis, & lib. X. c. II. ubi eum citat ex lib. de lapidibus ad Georgium, & lib. XII. cap. I. ubi ex epistola ad Fidisium, de podagra.
Firmus scriptos κηπȣρικῶν Plin. indice libri XIX.
Flavius Clemens, Galen. 7. Pharmacor. κτ̀ γένη. vide Fabius.
Flavius Grammaticus, cujus de medicinalibus libri versibus scripti extabant tempore Hieronymi, ut ipse testatur c. 80. de scriptoribus Eccles.
Flavius ὁ πύκτης, id est, pugil, Galeno Pharmacorum localium lib. IX. cap. V. T. II. p. 301.
Florentinus, scriptor γεωργικῶν frequentissime citatus in Geoponicis, etiam in re medica, ut lib. XII. cap. XX. & multis aliis locis: & Didymo rei Veterinariæ II. cap. LXXXV.
Floris, Avicennæ lib. V. summa II. tract. II.
Florus, ni idem sit, Galeno, lib. IV. Pharmacorum secundum locos, c. VII. & Aëtio Tetrab. II. Serm. cap. CVIII.
Foabitus, Rasi lib. V. Continentis cap. I. statim post princip.
Fontejus Fortis è gente Asclepiadarum de quo Græca Inscriptio apud Fulv. Ursinum, Boissardum T. IV. 136. & Gruter. p. DCXXXIV. I. quam dedi supra p. 90. ubi versu quarto legendum ὡς ἐπέπλε φίλοις.
Manius Fontejus Nicander Medicus in veteri inscriptione Romana apud Sponium pag. 142. Misc. eruditæ Antiquitatis.
Recentioris ætatis Franciscus Bencius, Ugonis Senensis filius, & Joannis Manardi præceptor.
Franciscus Bobius Ticinensis.
Franciscus Caballus Brixiensis, cujus est liber de animali pastillos Theriacos ingredienti.
Franciscus Catalanus.
Franciscus Emericus Oppavianus, qui scripsit libros de medicorum auxiliorum dextero usu.

Franciſcus de Pedemontium, cujus ſunt Commentaria in Meſue, & alia.

Franciſcus Victorius Bergomas, qui multa in philoſophia & medicina ſcripſit.

Fronto citatus in Geoponicis VII. 12. 22. XII. 10. XIX. 2.

Fulam, Serapioni Simplicium cap. CCCL.

Fulukeſanus, ſive Fulukeſanis, Avicennæ lib. V. Fen. II. tract. II.

G.

Gabriel Avernus.

Gabriel filius Bactiſoh, Raſi lib. VIII. Continentis cap. I. Alibi autem ſcilicet lib. XI. cap. I. dicitur Gabriel Binbahtiſuh.

Gabriel ſimpliciter Meſue, & Serapioni, & Raſi lib. tertio Continentis cap. tertio non ſemel.

Gabriel Humelbergius Ravensburgenſis, cujus extant Commentarii non indocti in Q. Serenum Sammoniacum, & Scholia in librum Sexti philoſophi Platonici de medicinis ex animantibus, Apicium, Muſam, Apulejum de herbis, & alia quædam opera.

Gabriel filius Meſague, aut ut alii ſcribunt Meſaugue, apud SerapionemAntidotorum cap. XVII.

Gabriel Bachtishuæ filius, Medicus Caliphæ Alrashid de quo hæc Abulpharajus hiſtor. dynaſtiarum pag. 153. "[Anno (hegiræ) centeſimo ſeptuageſimo quinto (CHriſti 791.) ægrotante *Jaafaro Ebn Yabya Ebn Chaled Ebn Barmac*, juſſit *Al Raſbidus Bachtiſbuam* ipſi inſervire; *Jaafar* vero cum a morbo revaluiſſet, „dixit *Bachtiſbuæ*, Volo ut mihi Medicum peritum eligas „quem honore afficiam, ac beneficiis ornem. Reſpondente „*Bachtiſbua*, non alium inter medicos iſtos peritiorem novi filio „meo *Gabriele*. Dixit *Jaafar*, mihi ipſum ſiſtas: cumque eum ad „ipſum adduxiſſet de morbo quem clam habuit ipſi queſtus, eo „ad triduum ipſi manus medicas adhibente, ſanatus eſt: unde „eum ut animam ſuam amavit. Quodam autem die *AlRaſbidi* concubina cum inter pandiculandum manum ſuſtuliſſet, manſit ea „extenſa, adeo ut retrahere ipſam nequiret; cui cum Medici lenimento, & unguentis adhibendis nihil proficerent, *AlJaafar* ipſi „*Gabrielem* ejusque peritiam laudavit: ei ergo accerſito quomodo „ſe haberet puella indicavit. Si mihi, inquit *Gabriel*, non ſuccenſebit Imperator Fidelium, eſt mihi ad eam (ſanandam) commen-

mentum. Quodnam eſt illud, inquit *AlRaſbid?* Ille, Prodeat, „ inquit, huc puella in omnium conſpectum, ut quod velim faci-„ am; tu autem patiaris me, nec ſubito iraſcaris. Jubente ergo„ *Al Raſbido* prodiit illa, quam conſpicatus *Gabriel* ad ipſam accurrit,„ & inclinato capite fimbriam ipſius prehendit quaſi ipſam denuda-„ turus; puella vero commota, præ conturbationis & pudoris ve-„ hementia membra ſua demittens, manu deorſum extenſa fimbri-„ am ſuam prehendit. *Gabriel* autem, ſanata eſt, inquit, O Fi-„ delium Imperator. Dicente ergo *Al Raſbido* puellæ, Extende„ dextrorſum & ſiniſtrorſum manum tuam, cum feciſſet illa, mira-„ tus ille cum adſtantibus omnibus, ſtatim *Gabrieli* (dari) juſſit„ quingenties mille nummos, ipſumque charum habuit. Interro-„ gatus autem de morbi cauſa reſpondit, Profudit ſe in puellæ iſti-„ us membra inter venerem humor tenuis præ motu & caloris dif-„ fuſione, & cum ſubito à motu coitus quieſceret, congelatus eſt„ in interiori parte nervorum, adeo ut niſi a motu conſimili ſolvi„ non poſſet: uſus ſum ergo commento, quo dilatato calore ſolu-„ tus eſt humor ſuperfluus, ipſaque ſanitati reſtituta. „

Gabriel filius *Maginſui*, Raſi lib. III. cap. item III. niſi idem cum filio Meſague, de quo ſupra.

Gabriel Zerbus Veronenſis, qui Theoricam medicinam compoſuit, & Anatomiam corporis humani. De eo Joannes Neander in ſyntagmate de Medicinæ laudibus p. 151.

Gabrios Salube filius, Arabibus citatus.

Antonius Gaizo, cujus de ſomno & ejus neceſſitate libellus excuſus cum Conſtantino Africano.

Gajus Ocularius, Galeno Pharmacorum localium lib. IV. cap. VII. vide ſupra *Cajus*.

Galaricon, Raſi lib. I. Continentis cap. III.

Galeacius de S. Sophia, qui in IX. tractatum Raſis ad Almanſorem Commentarios edidit, atque etiam Practicam compoſuit.

Claudius Galenus Pergamenus, Niconis viri docti & inſignis Mathematici filius, reliquos omnes ſuperiores medicos (Hippocratem ſemper excipio) & ingenii magnitudine, & doctrina, & diligentia facile ſuperavit. Præceptores ipſe laudat Ælianum, *) Heraclianum, Iphi-

*) De hoc Æliano Abulpharajus hiſtor. dynaſtiar. pag. 77. *Galeni præceptor in Medicina Medicus quidam fuit nomine Ælianus, qui Antiochiam urbem pervenit anno quo*

cianum, Lucium, Numesianum, Pelopem, Satyrum, Stratonicum. Nonnulli perhibent centum & quadraginta annos vixisse, tantaque in cibo & potu abstinentia usum, ut ad satietatem nunquam comederit, aut biberit, nec crudum quicquam unquam gustarit, unde sit factum, ut odorificum semper anhelitum spiraret. Sed quod longe mirabilius est, citra ullam omnino affectionem sola defecerit senectute. Quod in humanis, ut dicit Cælius Rhodiginus lib. Antiquarum Lectionum xxx. c. XII. ex posteriore editione, est rarissimum in tanta subblandientis gulæ lascivia. Utcunque tamen res habeat, hinc quibusdam obrepsit Adagium, ut *Galeni valetudinem* dicamus, pro ea quæ ultra humanum captum nimis sit prospera, nimisque inoffensa. Sed sunt, ut ille subdit, plurima quæ adversus hanc astructionem proferri possunt, tum ex Galeno ipso, tum ex scriptoribus aliis. Abulpharajus pag. 78. scribit annos LXXXVIII. natum obiisse in Insula Sicilia. Suidas testatur Galenum septuaginta tantum annos vixisse*, arte medica celebrem Romæ, Marci & Commodi, & Pertinacis Imperatorum, addere poterat etiam Severi temporibus. Ipse refert se quam plurimis cum morbis conflictatum, in adolescentia præsertim ac juventute lib. περὶ εὐχυμίας καὶ κακοχυμίας, lib. V. de sanitate tuenda, lib. 2. de locis affectis atq; alibi. Galeni effigies* ex vetustissimo Codice Dioscoridis qui exstat in Bibl. Cæsarea Vindobonensi, post Lambecium II. p. 551. Nesselium ac Bellorium dat Jac. Gronovius T. 3. thesauri antiquitatum Græcarum lit. kkkk. Alia **) in iconibus Sambuci n. 19. Galenus (per anagramma *Angelus*) ex Græcæ linguæ proprietate quietum tranquillumque signat. Apud sequioris ætatis scriptores *Galienus* frequenter appellatur, ut notavit G. Colvenerius notis ad Joannis Nideri formicarium p. 51. Vitam illius scripsere *Joan*

morbus lethalis ipsius incolas invaserat, theriacam præstantissimam secum afferens, quam quisquis antequam ægrotaret bibit, evasit.

**) Galeni effigiem hoc elogio olim ornavit Magnus Medicus lib. IV. Anthologiæ p. 485.

Ἦν χρόνος ἡνίκα γαῖα βροτοὺς διὰ σεῖο, Γαληνέ,
Δέχνυτο μὲν θνητοὺς, ἔτρεφε δ' ἀθανάτους.
Χήρευσεν δὲ μέλαθρα πολυκλαύτου Ἀχέροντος,
Σῇ παιηονίῃ χειρὶ βιαζόμενα.

Joannes Martinus Eustachius, Neapoli 1577. *Philippus Labbeus* Parif. 1660. cujus lucubrationem libro quarto hujus Bibl. c. 17. exhibui, eique fubjunxi uberiorem de fcriptis Galeni notitiam: *Renatus Charterius* & alii operum ejus editores, *Jo. Henricus Acker*, ante librum Galeni de dignofcendis animi affectibus, & in opufculis eloquentiæ, fafcic. 3. Jen. 1717. 8. *Jacobus Miliebius* Orat. de Galeni Vita &c. Romani fermonis non fuiffe imperitum notat Jo. Rhodius ad Scribonium Largum p.6. De Critico Galeni ftudio Jo. Woweranus lib. de polymathia & Tho. Reinefius Epiftolis ad Nefteros p.67. Idem p. 64. & Cafpar Hofmannus non fine caufa diffentiunt à Vefalio & Amato, qui Galenum fecuiffe humana corpora negant, licet partes animalium interdum pro partibus corporis humani defcribere videtur accuratioribus anatomicis. De placitis Galeni Daniel Clericus, Jo. Conradus Barchufen & alii viri docti qui hiftoriam artis Medicæ tradiderunt.

Ipfe de fe lib. III. De affectis locis, cap. III. *Ego vero reipfa, & publice & privatim* (apud eos videlicet, qui fectam quamlibet ab eo difcere cupiebant,) *oftendi in omnium fectarum fcientia (ne majus quicquam dixero) me effe poftponendum nemini.* Et paulo poft, *Itaque medicinam profeffus usque ad fenectutem, nullam omnino ad hanc diem calumniam fubivi, vel curando, vel præfagiendo: id quod celeberrimis medicorum quibusdam obtigiffe memini.* Non temere credere fe aliorum teftimoniis fine proprio experimento, profitetur T. I. p. 226. Divus autem Hieronymus in Decretis Canonicis de confec. diftin. V. cap. *ne tales*, illum *virum doctiffimum* appellat: & in Amos, c. V. *medicorum difertiffimum atque doctiffimum.* Gregorius Nyffenus lib. de anima cap. IX. in princip. & Paulus Aegineta lib. V. cap. XXIX. in fin. illum vocant *admirabilem*, five mavis, *admirandum medicum.* In quodam convivio ad quod multi docti viri convenerant, ait inter cæteros adfuiffe Galenum Pergamenum medicum, qui neminem habuerat usque ad fuæ ætatis tempora philofophandi fcientia, vel dicendi facultate fuperiorem. Alexandro autem Tralliano vix citatur, nifi cum eo epitheto ut appelletur θειότατος, id eft *diviniffimus.* Averrois lib. V. Colliget. c. XXXI. ita illum celebrat, ut experientia præcellentem prædicet, ac veridicum imprimis, & cui comparari non poffit alius, *nifi forfan is* (inquit) *qui clamat quidem, fed quid clamet non percipit fatis*, Avicennam, ut opinor, intelli-

intelligens. Qui se tamen, lib. I. Fen. I. cap. II. Galeni fatetur interpretem, ac illum summum quandoque vocat artis medicæ. Halyabbas in primo Theoricæ, *Galenus*, inquit, *sapiens & prior inter cæteros, ac probus, & in medicina eminentis scientiæ.* Rabbi Moyses, in XXV. particula suorum Aphorismorum, scribit Galenum in medicina plus scivisse, quam alium cujus famam audiverit, aut scripta legerit. Rasis alicubi hunc scribit intelligendi & dicendi gravissimum fuisse authorem. Arnaldus à Villa Nova circa initium lib. de diversis intentionibus medicorum, dicit Galenum gravi pondere, recti judicii perpendiculo, exquisitaque perscrutatione, prout artis exigit necessitas, omnia præ cunctis medicinæ doctoribus gloriosius expressisse. Et idem in prologo libri de considerationibus operis medicinæ, dicit medicinam Divina concessione veraciter & perfecte Galeno, sicuti & Hippocrati fuisse revelatam. Et in lib. de graduationibus medicinarum, cap. XXXVI. asserit Averroem in omnibus errasse, in quibus Galeno contradicit. Eusebius Cæsariensis, libri Ecclesiasticæ historiæ V. cap. ult. tradit authoritate aliorum, Galenum à nonnullis pro Deo coli. E JCtis Angelus consil. CX. incip. *sanctissima & illustrissima Regina*, col. IV. principem medicorum appellat. Sed & ipse multa de se scripsit lib. VIII. & IX. Methodi & de morbis curandis, lib. V. VI. VII. & X. ex quibus intelliges eum minime fuisse detrectatorem laudum suarum, alioqui dignum qui ab omnibus, omnibus laudum præconiis celebretur. *Hæc Tiraquellus* pag. 259.

Galenus alter cognomento Halieus, quem Galenus ipse citat in libris de compositione Medicamentorum. Ita Tiraquellus p. 361. Sed licet varia à Galeno medicamenta afferuntur ϖ ἁλιέως T. 11. edit. Græcæ Basil. pag. 357. 380. 382. 418. 419. Galenum tamen ἁλιέα sive piscatorem ab eo citari non memini.

Galenus item alius, ut puto Menodoti filius, cujus dicunt esse eam doctissimam orationem suasoriam ad bonas artes, quæ inter Galeni illius Pergamensis opera reperitur.

Galenus quoque alius, qui post Galenum fuit, & nonnullos libros Græce composuit, qui Galeno illi magno assignati sunt, ut scribit Rabbi Moyses, Aphorismorum parte XXIII.

Galenus Medicus & Philosophus CPoli ob Astrologicas prædictiones à Zenone Imp. sublatus, de quo in Originibus CPol. Cumbefisii p. 18. quan-

quanquam V. C. Anselmus Bandurius in Imperio Oriental T. II. pag. 501. ſuſpicatur Galenum illum confictum ex inſcitia recentium Græculorum, uti Apollonium Tyanenſem Conſtantini ævo Magum, de quo idem pag. 499. Similiter *Galenum* quæſtorem pag. 495. 496. obſervat irrepſiſſe pro Gallo.

Gallio Ocularius, Galeno Medicamentorum ſecundum locos lib. IV. cap. VII.

Gallus, vide ſupra Ælius Gallus.

Gallus Marcus Aſclepiadeus, Galen. lib. Pharmacorum localium VIII. cap. IV. T. II. pag. 283.

Gallus ſive unus ex illis, ſive alius, Galeno lib. Medicamentorum κτ᾽ γένη, I. & lib. IV. κτ᾽ τόπους, cap. VII. & libri VII. cap. II. & lib. VIII. cap. VI. T. II. pag. 218. 259. 267. 276. 286. 303. 330. 343. & Actio Tetrab. IV. Serm. I. cap. CIII. ſimpliciter citatus.

Gamalielus Patriarcha, Marcello cap. XXIII.

Games, Galeno ſive Garioponto de Medicinis expertis pag. CXI. H. edit. Junt. inter ſpuria.

Gariopontus Medicus Chriſtianus Sec. XII. *) cujus ſunt libri VII. de Morborum particularium & febrium cauſis, accidentibus & curationibus, qui in editionibus *paſſionarius Galeni* inſcribuntur. De eo dixi lib. IV. Bibl. Latinæ cap. XII. ubi etiam ex Reineſii III. 12. Variar. Lect. notavi eundem videri auctorem ſcripti de medicinis expertis quod inter Galeni opera legitur.

Gaſpar Torella Valentinus, qui de pudendagra ſcripſit.

Gatinaria, vide Martinns Gatinaria.

Gemellus, Galeno lib. Medicamentorum localium IX. cap. V. Tom. II. pag. 302.

Gemma Friſius medicus & mathematicus, ſed qui multo plura in matheſi, quam in medicina compoſuit.

Hieron. Gemuſæus, cui meliorem Græcam Pauli Æginetæ editionem debemus.

Gennadius, Galeno libri Medicamentorum ſecundum locos IV. cap. VII. In hunc, aut alium potius ejus nominis Chirurgum imperitum eſt epigramma Palladæ, lib. II. Anthologiæ p. 217.

Βέλτιερον

*) Non octavi ſeculi, ut ſcribit Jo. Bernierius Hiſt. Chronologique de la Medicine pag. 126.

Βέλτερον ἡγεμόνος λῃστοκτόνου ἐς κρίσιν ἐλθεῖν
ἢ τοῦ χειρουργοῦ Γενναδίου παλάμας.
ὃς μὲν γὰρ φονέας ὁσίως συγέων κατατέμνει,
ὃς δὲ λαβὼν μισθοὺς εἰς ἀίδην κατάγει.

Gennadius Medicus Chriſtianus de quo S. Auguſtinus Epiſt. 100. (novæ edit. 159.) ad Evodium. *Frater noſter Gennadius notiſſimus fere omnibus nobisque cariſſimus Medicus, qui nunc apud Carthaginem degit, & Romæ artis ſuæ exercitatione præpolluit* &c. Idem cujus ſomnium ex Auguſtino narrat Julianus Toletanus lib. II. prognoſticon c. XXXIII. T. XII. Bibl. Patrum edit. Lugd.

Gennadius CPol. de quo Menologia 25. Auguſt.

Gentis, ſive *Gentius* rex Illyriorum, à quo Gentianam herbam dictam teſtantur Plinius XXV. 7. & Dioſcorides III. 3. Illius Regis mentio apud Florum epitome Livii lib. XLIII. ſeq. Livium XL. 42. XLII. 26. XLIII. 11. XLIV. 23. 27. 30. 31. XLV. 43. Eutropium IV. 6. & 8. &c.

Gentilis Fulgineas, clarus circa A. C. 1310. cujus ſunt plurima & ingentia opera. De quo è JCtis loquitur Cynus in l. Septimo menſe. ff. De ſtatu hominibus & Angelus in §. ult. in authenticam de reſtitutione & ea quæ parit. & Socinus qui illum inſignem medicum vocat, conſil. LXV. ſuper propoſita, col. 1. lib. III. Laudat & Trithemius cap. 545. de viris illuſtribus.

Georgius Agricola, cujus extant libri non indocti de metallicis, de ortu & cauſis ſubterraneorum, de natura eorum quæ effluunt ex terra de natura foſſilium, & alii.

Georgius Byzantinus qui ex Arabico Græce tranſtulit librum medicinalem Beekzeber Ebi, ſeptem diſtinctum ſectionibus, ut notavit Allatius de Georgiis Volum. X. hujus Bibl. pag. 679.

Georgius Choniata, qui Antidota Perſica in Græcam linguam tranſtulit. Vide Allatium loco laudato p. 681.

Georgius Chryſococces. ſupra in Chryſococe.

Georgius Curio, cujus eſt quædam diſputatio brevis Vuittenbergæ edita.

Georgius Kraut, qui practicam Galeacii à Sophia correxit, & alia quædam opuſcula edidit.

Georgius Pilander Germanus, qui IV. libros Hippocratis de morbis tranſtulit. Pariſ. 1540. 4.

Georgius

Georgius Stertius, cujus Georgius Agricola mentionem facit in illo libro Metallicorum.

Georgius Tifernas, quem & Medicinæ operam impendisse videre licet ex Lilio Gyraldo lib. I. poetarum nostri temporis.

Georgius Valla Placentinus, de quo Jovius in elogiis, Gesnerus in Bibl. & Jo. Matthæus Toscanus in peplo Italiæ cap. XXII. ultra multa alia, in philosophia & medicina, edidit libros septem medicinæ, quibus simplicia tractat, & alia multa. Exstant in ejus opere *) de expetendis & fugiendis rebus, excuso Venetiis in ædibus Aldi Manutii Romani 1501. forma majoris folii, quod opus spissum distinctum in hebdomades librorum septem, libros XLIX. & ex scriptoribus priscis Latinis & Græcis sæpe parum feliciter versis partim etiam ineditis orbem disciplinarum exponit. Lib. I. de philosophia universe & de disciplinis Mathematicis Lib. II. III. IV. Arithmetica ex Nicomacho & Boëthio. lib. V. VI. VII. VIII. IX. Musica ex Nicomacho, Aristoxeno, Ptolemæo &c. lib. X.-XV. Geometria ex Euclide, Archimede, Theone &c. XVI. XVII. XVIII. XIX. Astrologia ex Ptolemæo, Dositheo, Demophilo, Porphyrio. XX.-XXIII. Physica ex Plutarcho, Aristotele, Plinio &c. XXIV.-XXX. Medicina ex Hippocrate, Galeno, Plinio, Dioscoride &c. XXXI. cap. I. de divinatione: cætera libri pars usque ad librum XXXIV. persequitur Grammaticam, Liber XXXV. ad XXXVII. Dialecticam: XXXVIII. Poëticam, XXXIX. & XL. Rhetoricem, XLI. Moralem disciplinam & XLII. XLIII. XLIV. Oeconomicam: XLV. Civilem doctrinam: XLVI. tractat de anima. XLVII. & XLVIII. de corporis commodis & incommodis: XLIX. Denique de variis rebus quas Valla quidem externas vocat, ut, non esse duo principia, de invito & ultroneo, de assensione,

*) Sinistrum de hoc opere postumo, quod filius Jo. Petrus Valla in lucem edidit; judicium Marci Meibomii ad Aristidem Quintilianum p. 204. b. & Bernardi Monetæ T. III. Menagianor. pag. 450.

Quem de expetendis atque fugiendis librum
Valla edidisti rebus, ingentem librum,
Non otiosa pervolutavi manu.
Quid ergo posthac expetiturus siem
Quidve fugiturus, si rogas, verbo accipe.
Libros ego bonos expetam, fugiam tuum.

consultatione, fato, libero arbitrio, Providentia, fortuna, gloria, potentia, magistratibus, amicitia, rerum expetendarum fugiendarumque finibus.

Georgius Zegabenus, Græcus scriptor de herbis, apud Allatium de Georgiis T. x. hujus Bibl. p. 680.

Georgius quispiam his antiquior, ut qui Rasi citatur lib. Continentis I. cap. IV. & cap. V. & VI. & alibi sæpe.

Georgonius, Rasi lib. I. Continentis cap. II.

Geraldus Bientus Parthiensis, qui Commentarios scripsit in viaticum Constantini.

Geraldus sive Gerhardus Subvoletanus Cremonensis, sive Carmonensis potius *) ex Carmona Bæticæ Hispanicæ, præter artem medicam linguæ Arabicæ cognitione clarus, qui Avicennæ, Rasis, Serapionis, Joannis Damasceni, Abenguefit & aliorum libros in Latinum, licet non admodum elegantem sermonem vertit. Hujusque est Introductorium medicinæ, & alia opera.

Geraldus de Solo Gallus, cujus sunt Commentarii in IX. librum Rasis ad Almansorem, & alia quædam.

Gereon Græcus, Galeno in medicinis expertis, si ejus est p. 110. G. edit. Junt.

Gerontius ἰατρικὴν ἐξεπιστάμενος ἄριστα Niceph. XIII. 9. Hist. Eccles.

Gesius Γέσιος, ὁ περιφανέστατος ἰατροσοφιστὴς apud Steph. Byz. in Γέα. Alexandriæ docuit artemque suam exercuit, de quo Damascius apud Photium Cod. CCXLII. ex Damascio Suidas in Γέσιος. Laudat & Zacharias Mytilenæus in dialogo contra Mundi æternitatem p. 162. & 179. edit. Barthii. Quod autem Jo. Bernierius in historia Chronologica Medicinæ p. 122. scribit ab hoc Gessio Judæos ad Christianam religionem perductos, ex male accepto Suidæ loco accidit. Ex illo enim nihil aliud petas, quam Gessium, Ethnicum utique hominem, tempore Zenonis Imp. clarum, Domni Judæi, præceptoris in arte Medica sui, discipulos ab illo avertisse & ad se transduxisse. Neque illorum mihi probatur conjectura, qui Gesio huic sive Gessio tribuunt problemata, quæ sub Cassii nomine sæpius Græce edita & Latine versa habemus.

Gilbertus

*) Vide Nic. Antonium Bibl. vet. Hispanæ pag. 263.

Gilbertus Anglicus, qui de morbis particularibus ſcripſit, ediditque librum qui Theſaurus pauperum inſcribitur.

Gilbertus Sichaldus, cujus eſt viaticum.

Giptianus citatus in Tacuinis Elluchaſem.

Magiſtri *Giraldi* practica MS. in Bibl. Roſtgaardiana p. 523.

Glaricon, Raſi lib. VII. Continentis cap. II.

Glaucias, Empiricus Heraclidis Tarentini Magiſter & Apollonii. Galen. T. IV. pag. 57. Tom. V. pag. 442. 471. 488. Commentarios edidit in lib. VI. Epidemiorum Hippocratis, ut dicit Galen. ibid. in princip. & in omnia fere Hippocratis ſcripſiſſe teſtatur T. V. p. 535. Glauciam ſimpliciter citat Plin. lib. XXII. cap. XXIII. & lib. XXIV. cap. XVI. Galenus κατὰ γένη lib. V. & κατὰ τόπους, lib. IV. cap. VII. non ſemel. T. pag. II. p. 388.

Glaucon laudatus Plinio lib. XXII. cap. item XXII. & Raſi lib. I. Continentis cap. VI. non ſemel, & lib. IV. cap. I. ubi illum citat ex Summa ipſius, & alibi ſæpe, niſi ſit alius, quam qui à Plinio allegatur.

Glaucus, cui mortem Hephæſtionis imputans Alexander ita indignatus eſt ut in crucem agi juſſerit teſte Plutarcho in Alexandro p. 704. Danieli Clerico hic minus bene Glaucias.

Glaucus alter, cujus idem Plutarchus meminit in initio libelli, cui titulus eſt περὶ ὑγιείας. pag. 122. In Græco Γλαῦκα eſt non Γλαῦκον.

Glaucum quempiam medicum qui Cleopatatræ inſidias Dellio hiſtorico prodidit, memorat idem Plutarchus in Antonio p. 943.

Glaucum unum ex illis, aut alium citat Galenus ſecundum locos lib. IV. cap. VII. Glaucum Philoſophum T. III. p. 306.

Glenaſii, Meletii & Jo. Zachariæ Medica opera è tenebris eruenda ſuadet Hadr. Junius Epiſt. ad Joannem Berſozam p. 9.

Gleucinus qui ante Heram de medicamentis ſcripſit. Galen. T. II. pag. 420. 421.

Glycon Panſæ Conſulis medicus, memoratus M. Bruto in epiſtola X. epiſtolarum Ciceronis ad Brutum, ubi refellitur calumnia de veneno vulneri Panſæ affuſo: memoratur idem & Suetonio in Auguſto, c. XI. & Plinio lib. XXII. cap. item XXII.

Glyconem Chirurgum citat Scribonius Largus in Libro de compoſitione medicamentorum.

Gnoſidicus Nebri F. proavus Hippocratis, cujus Gnoſidici filius, qui Hippocrates & ipſe appellabatur, ſcripſit librum de luxationibus & fra-

fracturis membrorum teste Galeno in Hippocr. de victus ratione in morbis acutis. T. v. p. 43. Quod de Gnosidico nonnulli perperam tradunt, ut Jo. Bernierius in Histor. Chronologica Medicinæ pag. 50.

Gordonius, vide supra Bernardus Gordonius.

Gorgasus Machaonis F. de quo Pausanias in Messenicis p. 353. seq. etiam post mortem à Pharaitis divino cultu cum fratre Nicomacho affectum referens, quod crederent illorum opera se a morbis levari.

Gorgias de quo honorifice loquitur Cornelius Celsus libro septimo in princip. & capite decimo quarto.

Gorgias Medicus, Galeni æqualis T. III. p. 306. idem cui librum de causis procatarcticis dedicavit.

Græcus quisquis is est, quem simpliciter citat Mesue, qui forte est Gereon, de quo supra.

Grammaticus sæpe Serapioni, eo tantum nomine citatus.

Granius, Plinio lib. XXVIII. cap. IV.

Gratianus, vide supra Chrysanthus.

Gregorius, citatus Rasi lib. I. Continentis cap. III. ex lib. de humoribus.

Grynas Massiliensis. vide Crinas.

Gualerius qui Tiraquello est, scribendum Valerius, de quo infra in Paulino.

Gvalterus Hermenius Riffus, Argentinensis, qui Germanico sermone multa in medicina scripsit.

Guido de Calliaco, sive Cauliacro Gallus, qui Chirurgiæ tractatum admodum laudatum edidit, vide num sit is qui sequitur.

Guido de Calvicantibus, cujus extat practica in chirurgia in primis commendata.

Guillermus Anglicus, qui scripsit de urina non visa, & alia nonnulla.

Guillermus Brixiensis.

Guillermus Christianus Aurelius, cujus est liber Gallicus, cui titulus est Philalethes, de erroribus anatomicis partium corporis humani.

Guillermus Copus, archiater, dum vixit, regis Galliæ Francisci, qui multos Hippocratis, Galeni & Pauli Æginetæ libros elegantissime transtulit.

Guillermus Insulanus Menapius Gremburgensis, cujus extat liber de ratione victus salubris.

Guil-

Guillermus Morbekius, Dominicanus, qui primus aliquot Galeni libros non admodum eleganter vertit, ut ejus tempora ferebant.

Guillermus Osterrodus Moguntinensis medicus.

Guillermus Placentinus de Salyceto, qui scripsit de universali medicina libros IV.

Guillernus Puteanus Blangiacus, Gratianopolitanus, qui scripsit defensionem Mesue, & de facultatibus medicamentorum purgantium ubi sæpissime Galeno adversatur.

Guillermus Turnerus, Anglus, cujus est liber de naturis herbarum.

Guillermus Virignana, sive Varignana, cujus opus est hoc titulo, Secreta sublimia ad curandos varios morbos.

Gyculus, Rasi lib. II. Continentis c. IV.

H.

Haamet, sive *Habamiech* Eben David, vide Ahamet.

Habdella filius Ychie, Rasi Continentis libro II. cap. II. ubi citatur ex libro de Breviationibus.

Habix, vide Abix.

Haboali, nam etiam sic reperitur apud Mesue, vide Aboli.

Habobanifa, vide Abohanifa.

Habuarit, Rasi lib. II. Continentis c. II.

Hacbion Eben Huvaim, Serapioni Simplicium c. VII. & seq. & DXXXV.

Hacbi simpliciter ibi, cap. CCCXIX. qui idem est ut puto.

Hadrianus Imperator, supra in Adriano.

Hadrianus Junius Hornanus, qui Problemata medica Cassii Jatrophistæ in Latinum vertit, atque etiam Problemata Symposiaca Plutarchi, quæ & ipsa ad medicinam magna ex parte pertinent.

Habamed, Serapioni Simplicium cap. CCCXCVI. qui, ut puto, est Haamet, de quo supra.

Habest, Serapioni Simplicium cap. CCCXXXVII.

Halacbadite, Serapioni.

Halagi, Rasi lib. IV. Continentis c. I.

Halieus, (τȣ̃ Ἁλιέως, *Piscatoris*) Galeno Pharmacorum κτ̃ γένη lib. III. & VII. pluribus in locis.

Hallag, Rasi lib. V. Continentis c. I. nisi sit ille Halagi.

Haly abbas, cujus sunt multa opera in medicina. Is adeo inhæsit recitationibus dictorum Galeni, ut à posteris ipsius Simia diceretur. Et eum fidum Galeni interpretem vocat Conciliator.

Haly Rodoan, aut ut aliis vocatur, *Rodan* Ægyptius, cujus sunt Commentarii in artem Galeni.

Haly simpliciter citatus Mesue.

Hamech, alias *Mahemet* (utrumque enim reperitur) filius *Zachariæ Arasi*, quem & Mesue in Antidotis modo filium Zachariæ Arasi, modo filium Zachariæ simpliciter, modo Hamech Arasi, modo Mahemet Arasi, modo Hembenzezar, modo Hamech filium Zecar, vel Zezar vocat.

Hammonius Alexandrinus citatus Paulo Æginetæ, & memoratus Cornelio Celso lib. VII. in prin. & Athenæo lib. III. Dipnosophistarum, vide supra Ammonius.

Alius *Hamon* de quo Bzovius A. C. 1511. T. 19. p. 148.

Harcon, sive *Harcez* discipulus Sotionis, apud Galenum in medicinis expertis, si ipsius est is liber, & non potius *Garioponti*.

Hartmannus Schedel Nurenburgensis, Theutonicus.

Hargemen, sive Hargemez discipulus quoque Sotionis, Pseudo Galeno in medicinis expertis.

Harmocrates, aut ut alii legunt, *Hermocrates*, de quo Martialis lib. VI. Epigr. 53.

Lotus nobiscum est, hilaris cœnavit, & idem
Inventus mane est mortuus Andragoras.
Tam subitæ mortis causam Faustine requiris?
In somnis medicum viderat Harmocratem.

Quod sumpsit ex Græco epigrammate Lucilii lib. II. Anthologiæ, adversus Hermogenem medicum, de quo postea dicemus.

Harmocration citatus Paulo Æginetæ, ut Tiraquellus annotat: locum non reperi.

Haron filius Senton de quo Joannes Leo Africanus cap. XXX. infra *Joannes*.

Harpalus & Herpalus, Galeno κατὰ γένη, libro VII. & κατὰ τόπους, lib. III. cap. I. & lib. II. Antidotorum.

Harpo-

Harpocras, ſive *Harpocrates*, ſive etiam *Harpocration*, nam hæc tria nomina reperio apud Galenum Pharmacorum ſecundum locos lib. III. c. I. & lib. VI. c. I. & lib. IX. c. V. & ſecundum genera, T. 2. p. 301. 388. 389. 411. niſi diverſi ſint, quod non opinor.

Harpocras iatraliptes, cui Plinius junior à Trajano petiit, & impetravit civitatem Romanam, & Alexandrinam lib. X. Ep. 6. ſq. ubi vide Rittershuſium, atque de unctoribus medicis infra in Leonta.

Harpocratio Mendeſius cujus ſcriptum de placentis laudat Athenæus XIV. pag. 648. Incertum hic ne an alius Harpocratio de quo Tertull. c. 7. de corona, & ſcriptor hujus nominis περὶ φυσικῶν δυνάμεων, de quo dixi lib. IV. c. 36. p. 588.

Haterofcos, Raſi lib. Continentis II. c. IV.

Hayſe, Serapioni Simplicium CCCLVIII. cap. niſi ſit Haheſe, de quo ſupra.

Hebat allab qui de medicamentis compoſitis ſcripſit & ſpeciatim de antidotis. Vide Herbelotum p. 50.

Hebeme.

Heben Albatarich.

Heben Zezar, Meſue in Antidotis, id eſt, filius Zezar, de quo ſupra.

Heboſi, qui ex libris Antidotorum citatur Raſi lib. I. Cont. c. IX.

Hecatæus, apud Cornelium Celſum lib. V. c. XIX. & c. XXVI.

Flavia Hedones Medicæ mentio in veteri inſcriptione apud Gruterum p. DCXXXV. 9.

Hegeſias ex Maronea Thraciæ, laudatus Varroni, Vitruvio, Columellæ, Plinio.

Helchendi, Raſi lib. II. Continentis cap. item II.

Heliades, Aetio Quaternionis II. Ser. III. c. CX.

Helias, vide Dorotheus.

Heliodorus Athenienſis, poëta Tragicus de compoſitionibus Antidotorum verſibus ſcripſit, ex quibus nonnullos citat Galenus lib. II. Antidotorum. Sed & ἀπολυτικὰ id eſt, Reſolutoria ſcripſit ad Nicomachum, ut idem Galenus tradit, in quibus plane oſtendit quanta artis medicinæ religione teneretur, ne videlicet inquinatas manus haberet, quod & ſuo jurejurando Hippocrates præceperat. Eos verſus Gregor. Gyraldus ita vertit,

Non

Non per, qui DEUS est in Tricca, haud perque ferentem
Solem cælicolis lucem mortalibus almam,
Non per sceptra Deûm, quæ fert Saturnia proles,
Non quisquam me induxit donis, meve coëgit
Gratia amicitiæ cuiquam nocuisse medendo.
Sed sanctas nunc clara manus ad sydera tollo,
Impolluta mihi vitio super omnia mens est.

Tricca autem, ut id intelligas, oppidum fuit Thessaliæ, ubi Æsculapius Tricceus colitur, ut testis est Strabo XIV. p. 647.

Alius *Heliodorus* cujus carmen Jambicum de Chrysopœia ad Theodosium M. Imperatorem edidi Volum. VI. hujus Bibl. p. 790. seq.

Heliodorus Chirurgus citatus Paulo Æginetæ, lib. IV. cap. XIIX. Hunc, vel alium simpliciter allegat Galenus κτ̀ γένη, lib. V. Ex ejus libro de fasciis excerpta apud Oribasium, & in veteri Chirurgicorum Græcorum collectione. De illo ni fallor accipiendus Juvenalis VI. 372. quem Medicum intelligi vetus scholiastes annotat.

P. Peregrinus Heliodorus. In veteri inscriptione Moguntina apud Fulv. Ursinum p. 100. & Gruterum p. DCXXXIV. 4. *P. Peregrino Heliodoro, consummatæ peritiæ Medico & miræ pietatis juveni. Cominia Faustina mater infelicissi.*

Helisæus propheta, de quo supra in Elisæo.

Helpidius, supra, Elpidius.

Helpis Liviæ Ad. Valetudinar (adjutrix valetudinaria, sive clinica) in lapide Florentino apud Sponium pag. 144. Misc. eruditæ Antiquitatis.

Cn. Helvius. vide *Jolla.*

Henricus Afinius Lyrensis, scriptor quæstionum medicarum.

Henricus Euticus, cujus sunt quædam opuscula in medicina.

Hephestias citatus Aetio, si Tiraquellum audimus. Sed *Hephæstias*, emplastri nomen apud Aëtium occurrit pag. 539. 723. edit. H. Stephani.

Hepione Herculis medici filia, quam Senatus populusque Abderitanus Epist. ad Hippocratem cum Æsculapio, Hercule, Æsculapiique filiis celebrat.

Heraclianus quem Galenus Alexandriæ audivit, scriptor ἀνατομικῶν. Galen. T. 5. p. 21.

Hera-

Heraclides pater Hippocratis illius magni, illiusque præceptor, ut tradit Soranus in vita illius. Meminit & Stephanus Byz. in Κῶς, Svidas in Ἱπποκρ. & Joannes Tzetzes Chiliad. VIII. verſ. 946.

Heraclides Tarentinus, diſcipulus Mantiæ Herophilei, teſte Galeno T. II. pag. 328. 334. & 252. ubi Herophileum & ipſum initio, deinde empiricum fuiſſe teſtatur. Hic inter cætera ſua monumenta de herbis ſcripſit, ut tradit Epiphanius Cyprius lib. Hæreſeon I. poſt initium, & multa de medicamentis, περὶ σκευασίας καὶ δοκιμασίας φαρμάκων, Galen. T. II. p. 68. 251. 357. de pulſibus contra Herophilum T. III. p. 46. commentarios in Hippocratis aphoriſmos, T. V. pag. 328. imo in omnia Hippocratis. Galen. T. V. p. 662. & Commentarios ad Antiochidem, Galen. Tom. II. pag. 370. 384. 229. 247. 251. & adverſus Aſtydamantem, Galen. T. II. pag. 369. & librum quem στρατιώτην inſcripſit, idem Tom. pag. 370. De eo quoque apud ipſum Galenum lib. IV. de differentiis pulſuum, & alibi ſæpe, & lib. VI. pharmacorum κατὰ τόπους, cap. IV. ubi eum dicit fuiſſe optimum medicum, tum circa alias artis partes, tum plurimorum Pharmacorum expertum fuiſſe, tamen Empiricum. Icon ejus inter alios Medicos veteres in vetuiſſ. Codice Dioſcoridis Bibl. Cæſareæ, apud Lambecium, qui de hoc Heraclide videndus T. II. p. 548. ſeq. atque inde apud Neſſelium, Belloriumque & apud Gronovium T. III. theſauri Antiqu. Græcarum lit. ff.

Heraclides Heracleotes Ponticus, Philoſophus de quo ut de aliis ejus nominis dixi Volum. IX. pag. 20. Hujus ἄπνους ſive liber de exanima muliere in vitam revocata memoratur à Galeno T. III. pag. 169. 314.

Heraclides duo, alter *Hicesii* Eraſiſtratei diſcipulus, alter *Tarentinus Empiricus*, quorum Laertius meminit in Heraclide Pontico: lib. V. c. LXIV & poſterioris quoque Dioſcorides in præfatione, & Celſus libri V. inter catapotia, & Galenus lib. I. Pharmacorum ſecundum locos c. I. & Cœlius Aurelianus Oxeon. lib. I. c. XVII. ex libris internarum paſſionum, & iterum lib. III. cap. XVII. ex libris de internis paſſionibus. Sed Tarentinus hic Empiricus non diverſus à Mantiæ diſcipulo, de quo jam dictum.

Heraclides Erythræus memoratus Galeno in ingreſſu Artis parvæ, & lib. IV. de differentiis pulſuum, ubi eum dicit fuiſſe diſcipulum Chryſermi Herophilei: & Straboni lib. XIV. ubi teſtatur eum fuiſſe contem-

poraneum suum, Apollonii Muris συγχολαστήν. Ejus liber septimus de secta Herophili citatur à Galeno T. III. pag. 49. Commentarius in secundum & sextum Epidemicorum Hippocratis T. V. pag. 442.

Heraclides Cumanus cujus παρασκευαστικὸν de epulonum apparatu, & *Heraclides Syracusanus*, cujus ὀψαρτυτικὸν laudatur ab Athenæo.

Heraclitus, sive *Heracletus* citatus Paulo Æginetæ lib. VII. cap. XVII. De Heracliti antiqui Philosophi libro περὶ φύσεως dixi lib. II. hujus Bibl. cap. XXIII. §. 4.

Heras Cappadox, Galeno T. 2. p. 239. 256. 166. 189. 224. 240. 242. 244 251. 257. 303. 320. 321. 322. 323. 324. 326. 328. 331. 335. ubi viris rei medicamentariæ peritia insignibus accensetur, & 336. 337. 341. 342. 343. 344. 374. 377. 378. 379. 380. 381. 383. 384. 385. 393. 396. 401. 409. 410. 421. Paulo Æginetæ, Aetio & Nicolao Myrepso memoratus, citatusque ab eodem Galeno, lib. I. & iterum V. Medicamentorum κατὰ γένη, ex libro Medicamentorum, quem nonnulli inscribunt νάρθηκα, id est, capsulam medicamentariam (vide supra in Cratero) Galen. T. 2. p. 155. 156. 160. 376. alibi ὅνον δυνάμενων. id. T. 2. p. 321. puto leg. τῶν δυνάμεων ut p. 325. ἐν φαρμακίτιδι βίβλῳ, T. II. p. 186. 239. 421. περὶ συνθέσεως φαρμάκων. 421. T. 2. p. 252. T. 5. p. 647. Ex libro singulari de medicamento contra ischiadicos, Galen. T. 2. p. 308. Hic fuit discipulus Heraclidis Tarentini, ut dicit Galenus, id. p. 384. Eundem suspicatur Tiraquellus eum esse qui Cornelio Celso lib. V. & VI. *Hieras* dicitur, aliis ut eodem lib. VII. in princip. *Hieron*, aliis *Hyron*.

Heras Frontini medicus, Aetio lib. XII. c. V.

Herculanus Veronensis, vide infra, Joannes Arculanus.

Hercules à Chirone Medicinam edoctus teste Philostrato in Heroicis. Atque ipsum rei medicæ fuisse peritissimum constat ex multis herbis ab eo inventis & cognominatis. Est enim herba Heraclium, sive Herculanum dicta, ex genere papaverum, de qua Theophrastus lib. IX. plantarum c. XIII. Dioscorides lib. IV. c. LXI. & Plin. lib. XX. cap. XIX. & Galenus lib. VII. de simplicium medicamentorum facultatibus, & Paulus Ægineta in pharmacis simplicibus. Et alia

alia Heraclion, de qua multa Plinius eod. lib. xx. cap. xvii. Et Nymphea Heraclia dicta, de qua & Dioscorides lib. iv. cap. cxlix, & ipse Plinius, lib. xxv. cap. vii. ubi & illud inter cætera dicit: eam herbam natam Nympha zelotypia erga Herculem mortua e quare (inquit) Heracleon vocant aliqui, alii Rhopalon à radic. simili clavæ Herculeæ. Sed & Theophrastus eod. libro ix. cap. xii & Plinius lib. xxv. cap. iv. tradunt speciem unam Panacis dictam Herculanam sive Heracleam, ut aliam Chironiam, aliam item Aesculapiam, ut proinde intelligas eam ab Herrule inventam, ut alias illas à Chirone & Aesculapio, quos satis constat medicos fuisse peritissimos. Et alias quoque herbas Heraclias dictas videbis apud ipsum Dioscoridem libro iii. cap. xxvii. ubi de Abrotono. Et cap. cl. ubi de Lithospermo. Et lib. iv. cap. item iv. ubi de Polygono. Et cap. xxxv. ubi de Helxine. Et cap. clxii. ubi de Chamelæa. Sed & Caniam quæ est species Urticæ, Herculaneam vocatam scribit Plinius libro xxi. cap. xv. Et Galenus lib. v. de compositione Pharmacorum κτ̀ γένη, ad fin. describit medicamentum quod Herculis, alterum quod Heraclidæ appellatur, & alterum ex his Aetius Tetrab. iv. Ser. ii. cap. xxxvi. & lv. Denique ut nihil de ea re dubites, Plutarchus in libro cui titulus est. Ut oporteat adolescentem audire poemata, dicit Herculem peritum medicinæ fuisse. Et hinc Alexicacos, id est, expellens mala dictus videri posset, ita enim appellari, authores sunt Lactantius libro v. cap. iii. & Hesychius, qui illum eo nomine in Melita coli tradit. Nam & ita quoque constat vocatum fuisse Apollinem medicinæ inventorem. *Hæc Timquellus* p. 266.

H*ercules* Erythræus, interpres Hippocratis citatus à Galeno in Commentario libri vi. Epidemiorum Hippocratis, vide num sit H*eraclius* aut H*eraclides* Erythræus, de quo supra diximus.

H*eres* Rasi citatus, nisi sit H*eras* de quo supra.

Hermannus Cruserius Campensis, quem familiarem suum Tiraquellus appellat, laudatque quod plurimos Galeni libros sicut & Vitas à Plutarcho scriptas feliciter è Græco Latine vertit.

Hermannus, aut alii scribunt, Heremannus Comes à Nuenare, qui scripsit de herbis, & Octavianum Horatianum cum Albucasi edidit.

H*ermes* trismegistus, qui artem Medicam dicitur docuisse Æsculapium, & artem reperisse Chemicam, de quo copiose Hermannus Conringi-

 us

us & Olaus Borrichius. De ſcriptis Medicis ac Chemicis quæ ſub Hermetis nomine feruntur, dictum à me eſt lib. 1. hujus Bibl. cap. 9. & 10.

H*ermes cognomento Alciptus Galeno lib.* VI. *Simplicium.* Ita Tiraquellus p. 365. Sed legendum H*ermes Ægyptius*, reſpicitur enim locus Galeni T. 2. p. 68. ἀλλ' ἔν τινι τῶν εἰς Ἑρμῆν τὸν Αἰγύπτιον ἀναφερομένων βιβλίων περιέχοντι τὰς λϛ' τῶν ὡροσκόπων ἱερὰς βοτάνας.

H*ermes* ſimpliciter citatus Avicennæ, lib. V. tract. 1. & Serapioni tract. VII. c. LIX. ad fin. & Meſue in medicinis ſolutivis, & ægritudinibus, & alias ſæpe. Et de altero forte intelligit Martialis lib. X. 56.

Enterocelarum fertur Podalirius Hermes,
Qui ſanet ruptos.

Cn. Arrius Hermes, de quo vetus lapis apud Fulv. Urſinum pag. 99. D. M. *Cn. Arrius Cn. Lib.* Hermes *Medicus Juliæ Chreſtæ collacticiæ ſuæ cariſſimæ fecit & Arriæ* Helpidi *Conjug. cariſſimæ bene merenti & ſibi & ſuis poſteriſque eorum.*

H*ermias* Ophthalmicus, id eſt Ocularius, Galeno Pharmacorum localium lib. IV. c. 7. & IIX.

H*ermias* Medicus apud Maderum de Bibliothecis p. 133. non alius eſt ab Hermia Philoſopho Platonico, diſcipulo Syriani & auctore Commentariorum in Phædrum Platonis, qui MSti fuere in Bibl. Scorialenſi.

H*ermocrates*, vide ſupra, Harmocrates.

H*ermogenes* Adriani Imperatoris medicus apud Dionem Caſſium ſive Xiphilinum p. 797. in vita ipſius Adriani. *Archigenem* legit vir doctus Hieron. Mercurialis lib. 1. c. 5. Var. Lect. ſine magna cauſa & contra Codicum conſenſum ac fidem.

H*ermogenes* Eraſiſtratius, ſive ille, ſive alius, apud Galenum ſimplicium medicamentorum lib. 1. cap. XXIX. T. 2. p. 13. Adverſus hunc aut alterum ejus nominis medicum extat epigramma Lucilii, lib. 2. Anthologiæ Epigrammatum Græcorum, p. 217.

Ἑρμογένην τὸν ἰατρὸν ἰδὼν Διόφαντος ἐν ὕπνοις
Οὐκ ἔτ' ἀνηγέρθη, καί περ ἴαμα φέρων.

Ab

Ab quo accepit Martialis illud ſuum epigramma, de quo ſupra in Harmocrate. Aliud in eundem Hermogenem Lucilii Epigramma ibid. p. 214.

Ἑρμογένη τὸν ἰατρὸν ὁ ἀστρολόγος Διόφαντος
  Εἶπε μόνους ζωῆς ἐννέα μῆνας ἔχειν,
Κἀκεῖνος γελάσας Ὕμὲν ὁ Κρόνος ἐννέα μηνῶν
  Φησὶ, λέγει, σὺ νόει τ᾽ ἀμὰ δὲ σύντομά σοι.
Εἶπε, καὶ ἐκτείνας μόνον ἥψατο, καὶ Διόφαντος
  Ἄλλον ἀπελπίζων αὐτὸς ἀπεσκάρισεν.

Ad*Hermogenem* Eraſiſtrateum recte ſpectare etiam viſa eſt eruditiſſimis viris*) Richardo Mead, & Danieli Clerico, Inſcriptio vetus Smyrnæ reperta miſſaque ad Nobiliſſimum Cuperum, in qua Hermogenes Medicus Charidemi filius celebratur: nam & Charidemum Eraſiſtrateum fuiſſe, ſupra ex Cœlii Aureliani III. 15. de morbis acutis jam notavi. Inſcriptio autem quam erudita ad Huetium Epiſtola illuſtravit V. C. Ludolphus Kuſterus **) ita ſe habet:

Ἑρμογένης χαριδήμου ἰητρικὴν ἀναγράψας
Ἑπτὰ ἐπὶ ἑβδομήκοντ᾽ ἔτεσιν καὶ ἴσαις ἐπὶ βίβλοις.

Συνέγραψε δὲ βυβλία, ἰατρικὰ μὲν οβ΄, ἱστορικὰ δὲ, περὶ Ζμύρνης αβ΄. περὶ τῆς Ὁμήρου σοφίας ά, καὶ πατρίδος ά. Ἀσίας κτίσεων αβ΄. Εὐρώπης κτίσεων αβγδ΄. Νήσων ά. Ἀσίας σταδιασμῶν ά, καὶ Εὐρώπης ά. Στρατηγημάτων αβ΄. πίναξ Ἰωναίων, καὶ Ζμυρναίων διαδοχὴ κατὰ χρόνους.

Hermogenes Medicus, Charidemi filius, annos
Undecies ſeptem, libros totidemque peregit.

Conſcripſit autem libros medicos quidem LXXII. Hiſtoricos vero, *de Smyrna, I. II. De* Homeri *ſapientia I. & de patria ejus I. Originum Aſiæ I. II. & Europæ I. II. III. IV. Inſularum I. Aſiæ ſtadiaſmorum I. & Eu-*

*) Rich. Meadi Diſſ. de numis Smyrnæis Medicorum p. 71. & Dan. Clericus hiſt. Medicinæ p. 313.

**) Memoires de Trevoux An. 1715. Septembr. p. 1591. ſeq. Journal des Savans A. 1716. Mai p. 584. edit. Amſt.

& Europæ, l. Strategematum l. II. Tabula (celebrium) Jonensium. Et successio Smyrnaeorum (Medicorum vel Philosophorum, vel etiam Magistratuum) *ordine temporis digesta.*

Laudatus Kusterus hanc inscriptionem refert ad Hermogenem de quo in numo Neronis apud Clarissimum Vaillantum, ἐπὶ Ἑρμογένους Σμυρναίων.

Est & alius numus in quo leges: Σμυρναίων Ἑρμογένης Τρίκκας, quem de eodem Medico Erasistrateo de quo inscriptio, Richardus Mead accipit. Ita vero ille loco laudato:

"Hermogenes autem, *Triccæ* nomine adscripto, natalitia sua in „ea urbe notari voluit; ideo forte, quia urbs Tricca non solum „Æsculapio sacra, sed & eidem natalis fuit. Sic enim oraculum „ab ipso Æsculapio editum:

„Τρίκκης ἐξ ἱερῆς ἥκω θεὸς, ὅς ποτε μήτηρ
„Φοίβῳ ὑπευνασθεῖσα κύει σοφίης βασιλῆα,
„Ἴδριν ἰητορίης Ἀσκληπιόν. Euseb. Præp. Evang. lib. III.
„cap. XIV.

„*Tricca* igitur urbs Thessaliæ, & vicina ei *Ithome*, tanquam patria „& ditio Asclepiadarum, hoc est Æsculapii filiorum, Podalirii „& Machaonis, ab Homero in Catalogo celebrantur, Il. β. vers. „729.

„Οἳ δ' εἶχον Τρίκκην, καὶ Ἰθώμην κλωμακόεσσαν,
„Τῶν αὖθ' ἡγείσθην Ἀσκληπιοῦ δύο παῖδε.

„Hermogenem autem medicum *Erasistrateum* laudat Galenus. Item „Hermogenis *medici, Charidemi filii*, meminit inscriptio lapidis *Sherardiani*, qui Smyrnæ prope lacum *Alco bonar* dictum, ubi gy„mnasium olim fuerat, & templum Æsculapii, reperiebatur.„

Hermolaus Barbarus, admirabili vir eruditione, & qui maximam sibi gloriam ex Dioscoridis traductione, Corolario opere doctissimo & ditissimo, & Plinii Glossematis comparavit.

H*ermolaus* multo vetustior, citatus Alexandro Tralliano, lib. I. c. XXIII.

H*ermon* Hierogrammateus, ἐκ τῶν ἀδύτων κατὰ τὸ Ἡφαιστεῖον ἐν Αἰγύπτῳ ἐν τῷ κατὰ Μέμφιν Ἡφαιστείῳ, Galeno, κατὰ γένη, lib. V. T. II. p. 378.

H*ermon*,

Hermon Sacerdos, Aetio Tetrab. IV. Serm. III. cap. XII. nisi idem sit, quod magis puto.

Hermon simpliciter, Cornelio Celso lib. VI. cap. item VI. non semel.

Hermophilus Galeno secundum locos lib. IV. cap. VII. T. II. p. 218. & Aetio Tetrab. II. Serm. III. capite centesimodecimo.

Hermus, nisi idem sit cum Hermone illo, Aetio citatus Tetrab. II. Serm. IV. cap. IV.

Hero medicus ophthalmicus sive ocularius: Galeno κτ̀ τόπυς, lib. IV. cap. VII.

Herones duo Chirurgi, quos inter scriptores præcipuos & qui singuli quædam repererunt, laudat Celsus præf. libri septimi.

Hero scriptor Geoponicon; de quo Gyraldus lib. de re navali T. II. Opp. pag. 650.

Herodes Clinicus. Martial. IX. Epigr. 98.

Heros de quo idem Martialis x. 56. *tristia saxorum stigmata delet* Heros.

Herodicus Selybrianus Thrax, Hippocratis præceptor, teste Sorano in Hippocratis vita, Tzetze Chiliad. VIII. hist. 155. & Suida in Ἱπποκράτης. Hic videtur quem reprehendit Hippocrates libro sexto epidemion particula 3. Ἡρόδικος τὺς πυρεταίνοντας ἔκτεινε περιόδοισι, πάλῃσι, δρόμοισι, πυρίῃ. Nam ita legit vetus interpres, & Leonardus Fuchsius, *) putatque hunc esse de quo loquitur Plato lib. III. de Repub. & Plutarchus in eo libello, de his qui tarde à Numine corripiuntur, qui & hunc Selybrianum vocat, ut idem cum illo videri possit. Tametsi exemplaria illius loci Hippocratis & Galeni, T. v. pag. 488. 489. *Prodici* nomen habent, non Herodici: uti etiam Plinii codices XXIX. I. sed qui Hippocratis discipulum facit, Prodicum Selymbrianum Auctorem iatraliptices, sive medicinæ unguentariæ fuisse testatus. Atque duos fuisse *Leontinum* & *Selymbrianum* Galenus T. v. pag. 488. innuit τινὸς δὲ νῦν Προδίκυ μνημονεύει, πότερον τῦ Λεοντίνυ ἢ τῦ Σηλυβριανῦ, περιττὸν ζητεῖν. Hunc Leontinum dicunt nonnulli fuisse fratrem Gorgiæ Leontini.

Herodicus simpliciter citatus Asclepiadi, deinde Cœlio Aureliano lib. v. Chro-

*) Ita etiam D *Petrus Gerike*, cujus collegium Historiæ Medicæ MStum laudat D. Jo. Jacobus Ba erus diss. de iatraliptice veterum, Altdorf 1723. 4.

Chronicon cap. I. Sed & Herodicum quempiam memorat Aristoteles lib. II. Rhetoricorum ad Theodecten, sive is fuit unus ex supradictis, sive alius. Ceum potius illum Sophistam, cujus opus de bivio Herculis laudant Xenophon 2. ἀπομνημονευμάτων Socratis, & Stobæus. Vide lib. II. hujus Bibl. cap. XXIII. §. 41.

Herodotus Pneumaticus, discipulus *Athenæi* Attalensis Cilicis, cum magna laude (tempore Adriani ut suspicor) Medicinam Romæ exercuit teste Galeno IV. de differentiis pulsuum T. II. p. 50. fallitur enim Tiraquellus qui *Menonis* discipulum facit, legitque Μένωνος μαθητῇ. Sed Galenus ait Athenæum pneumaticæ sectæ autorem Herodoto discipulo suo ἑαυτοῦ ΜΕΝ ὌΝΤΙ μαθητῇ, πάνυ δ' ἐπιφανῶς ἰατρεύσαντι κατὰ τὴν τῶν Ῥωμαίων πόλιν, librum suum de pulsibus dedicasse. De eodem lib. I. de simplic. medicamentis T. 2. p. 13. ὡς Ἡρόδοτος μὲν ἁπάσας τὰς ἄλλας αἱρέσεις μοχθηρὰς ὑπολαμβάνων πλὴν τῆς πνευματικῆς. Meminit & pag. 12. 14. 32. & lib. V. Pharmacorum κατὰ γένη, T. 2. p. 380. Herodoti libri de vacuantibus remediis citantur ab Oribasio.

Herodotus Ariei, Tarsensis, Medici Asclepiadei filius Empiricus, *Menodoti* discipulus, magister *Sexti* Empirici. Laërtius in Timone IX 116. & Suidas in Σέξτος, qui tamen non Tarsensem facit, ut Laërtius, sed Philadelphensem.

Herodotus tertius, Georgio Hieronymo Welschio diæteticus, qui ei *definitiones Medicinales*, quæ inter Galeni opera leguntur, attribuit in curationum suarum historia p. 420. & 372. ubi male *Herodicus* excusum pro Herodoto, sicut apud Menagium ad Laërtium p. 443. b. κατὰ Προδότον, pro κατὰ Ἡρόδοτον. Ab Empirico etiam & Pneumatico diversum esse observant viri docti *) Herodotum, si is sit auctor libri qui itidem inter Galeni opera exstat, atque *introductio & Medicus* inscribitur. Simpliciter Herodotum libri hoc titulo scripti auctorem nominat sive Galenus lib. II. in sextum Epidemiorum T. 5. p. 472. καὶ ὑφ' Ἡροδότου γραφέντων ἔνια κατὰ τὸ βιβλίον ὃ ἐπέγραψεν αὐτὸς ἰατρόν. Cum Euryphonte citatur Herodotus a Galeno lib. 7. methodi therapeut. T. 4. pag. 109. & de bono & malo succo p. 355.

Pro

*) Dan. Clericus Hist. Medicinæ p. 507.

Pro *Herodoto* Lycio, cujus librum de ficubus laudat Athenæus III. p.75. 78. viri docti malunt legere *Herodorum*, ſicut Herodotus Heracleotes apud eundem VI. p. 231. pro Herodoro obrepſit.

Herodotus ſimpliciter citatus, ſive Athenæi diſcipulus ſive alius, Galeno lib. IV. Simplicium Medicamentorum cap. XXVII. in fin. & c. XXVIII. & lib. III. cap. IX. & lib. IV. de differentiis pulſuum, & lib. V. Medicamentorum κτ γένη, T. II. & p. 380. & Aëtio Quaternionis I. Serm. III. cap. XLV. & XLVII. & Serm. IV. cap. XLV. & cap. XLVII & Quatern. II. Serm. I. cap. CXVI. & Quaternionis III. Serm. II. cap. XXIX. & alibi. Sed & de eo notat idem Galenus lib. III. Simplicium, quod ὑπὸ πλείττης σοφίας, præ nimia philautia ſeipſum in multis fefellit T. II. p. 32.

De *Herophilo* antequam dicam, præmittam Galeni locum inſignem ex iſagoge ejus, ubi de ſectis Medicorum diſſerit, T. IV. pag. 372. de quibus præclare etiam Celſus, procemio, & Plinius XXVI. 2. ſeq.

Τίνες προέστησαν τῶν τριῶν αἱρέσεων.

Προέστησαν δὲ τῆς μὲν λογικῆς αἱρέσεως ἹΠΠΟΚΡΆΤΗΣ Κῷος, ὃς καὶ αἱρεσιάρχης ἐγένετο, καὶ πρῶτος συνέστησε τὴν λογικὴν αἵρεσιν. Μετὰ δὲ τοῦτους ΔΙΟΚΛΗ͂Σ ὁ Καρύστιος, ΠΡΑΞΑΓΌΡΑΣ Κῷος, ΗΡΌΦΙΛΟΣ Χαλκηδόνιος a) ἘΡΑΣΊΣΤΡΑΤΟΣ Χῖος, ΜΝΗΣΊΘΕΟΣ Ἀθηναῖος, ἈΣΚΛΗΠΙΆΔΗΣ Βιθυνὸς Κιανὸς, ὃς καὶ Προυσιεὺς ἐκαλεῖτο.

Τῆς δὲ ἐμπειρικῆς προέστησεν ΦΙΛΙ͂ΝΟΣ Κῷος, ὁ πρῶτος αὐτὴν ἀποτεμνόμενος ἀπὸ τῆς λογικῆς αἱρέσεως,

Qui trium ſectarum principes extiterint.

RATIONALIS ſectæ & auctor & princeps *Hippocrates* Cous fuit. Poſt hunc *Diocles* Caryſtius, *Praxagoras* Cous, *Herophilus* Chalcedonius, *Eraſiſtratus* Chius, *Mneſitheus* Athenienſis, *Aſclepiades* Bithynus Cianus qui & Pruſias dictus eſt.

EMPIRICÆ præfuit *Philinus* Cous, qui primus eam à Rationali ſeparavit, occaſione ab *Herophilo*

A a τις

a) Apud Galenum I. de uſu partium T. I. p. 370. Καρχηδόνιος.

εἰς ἀφορμὰς λαβὼν παρὰ ΗΡΟΦΙΛΟΥ οὗ καὶ ἀκουστὴς ἐγένετο. b) Θέλοντες δὲ ἀπαρχαΐζειν ἑαυτῶν τὴν αἵρεσιν, ἵνα ᾖ πρεσβυτέρα τῆς λογικῆς, ἌΚΡΩΝΑ τὸν Ἀκραγαντῖνον φασὶν ἄρξασθαι αὐτῆς. Μετὰ Φιλῖνον ἐγένετο ΣΕΡΑΠΊΩΝ Ἀλεξανδρεύς, c) εἶτα ἈΠΟΛΛΏΝΙΟΙ δύο, Πατήρ τε καὶ υἱὸς Ἀντιοχεῖς, μεθ' ὧν ΜΗΝΌΔΟΤΟΣ καὶ ΣΈΞΣΤΟΣ, οἳ καὶ ἀκριβῶς ἐκράτυναν αὐτήν.

suo præceptore accepta. Cum autem suam hæresin ab antiquitate vellent commendare, ut esset Rationali vetustior, *Acronem* Agrigentinum ei dedisse initium dixerunt. A Philino *Serapion* Alexandrinus ea secta floruit: Dein *Apollonii* duo pater & filius, Antocheni. Hos secuti *Menodotus* & *Sextus* exacte eam corroborarunt.

Μεθοδικῆς δὲ ἦρξε μὲν ΘΕΜΊΣΟΝ ὁ Λαοδικεὺς τῆς Συρίας, παρ' Ἀσκληπιάδου τοῦ λογικοῦ ἐφοδιασθεὶς εἰς τὴν εὕρεσιν τῆς Μεθοδικῆς αἱρέσεως. ἐπελείωσε δὲ αὐτὴν ΘΕΣΣΑΛΟΣ ὁ Τραλλιανός. οἱ δὲ μετὰ τούτους ΜΝΑΣΕΑΣ, ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ, ΠΡΟΚΛΟΣ, ἈΝΤΙΠΑΤΡΟΣ. Διεστασίασαν δὲ περί τινων ἐν αὐτῇ ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΣ ὁ Μιλήσιος καὶ ΜΕΝΕΜΑΧΟΣ ὁ Ἀφροδισιεύς, καὶ ΣΩΡΑΝΟΣ ὁ Ἐφέσιος.

METHODICEN *Themison* Laodicenus Syrus incepit, qui ab *Asclepiade* Rationali occasionem nactus, ad Methodicæ sectæ inventionem se contulit. *Thessalus* Trallianus eam perfecit. Post hos *Mnaseas*, *Dionysius*, *Proclus*, *Antipater*. In ea autem de quibusdam dissenserunt *Olympiacus* Milesius, *Menemachus* Aphrodisiensis & *Soranus* Ephesius.

Ἐγένετο

b) Herophili sectæ addicti laudantur apud Galenum & alios Alexander Philalethes, Andreas, Apollonius Mus & alter Byblas, Aristoxenus, Bacchius, Cajus, Callianax, Callimachus, Chrysermus, Demetrius, Demosthenes Philalethes, Dioscorides ὁ Φακᾶς, Heraclides Erythræus, Mantias, Philinus, Zeno, Zeuxis Tarentinus. Vide supra in Chrysippo, p. 117. seq. & Dan. Clericum Hist. Medicinæ p. 323. seq.

c) Præter Serapionem Empiricos memorat Celsus in præf. Glauciam & Heraclidem Tarentinum, quibus ex Galeno Dionysium & Critonem, Calliclem, Diodorum, Lycum, Æschrionem, Philippum aliosque & ex Diogene Laërtio Menodorum, Theudam, Herodotum Tarsensem, Sextum & Saturninum Cythenatem licet addere.

Ἐγένοντο δέ τινες καὶ ἐπισυνθετικοὶ ὡς ΛΕΩΝΊΔΗΣ ὁ Ἀλεξανδρεύς. καὶ ἐκλεκτικοὶ ὡς ἈΡΧΙΓΈΝΗΣ ὁ Ἀπαμεὺς τῆς Συρίας.

Fuerunt & nonnulli EPISYNTHETICI, quasi *adjunctores* dixeris, ut *Leonides* Alexandrinus, & quidam ECLECTICI, ut *Archigenes* Apameensis Syrus.

Herophilus, Paxagoræ discipulus vixit tempore Diodori Croni, dialectici adeoque subpar Aristoteli, ut notavi ad Sextum Empiricum 2. Pyrrhon. sect. 245. ubi narrat eum Diodori argutiolas, qui brachium luxatum habebat, lepida instantia regarduisse. Medicus & Chirurgus celebratissimus. Idem arte miranda motus omnes & pulsus humani corporis in musicos pedes discrevit per ætatum gradus: & venarum pulsus rythmis Musicis asseruit moveri, teste Plinio XI. 37. & XXIX. 1. Tangunt & Vitruvius lib. 1. cap. 1. & Varro apud Gellium III. 10. ubi per Medicos Musicos Herophilus intelligitur, Censorimus de die natali c. XXI. Achilles Tatius in Aratum p. 89. Martianus Capella lib. IX. p. 314. Herophilum de pulsuum rythmis citat Galenus lib. 1. de dyspnoea c. 21. & lib. de pulsibus sæpius. Ejus διαιτητικὸν Sextus Empiricus XI. contra Mathemat. c. 50. Ejusd. in Aphorismos Hippocratis, Galen. T. V. p. 329. Vid. lib. IV. hujus Bibl. c. XVII. p. 576. Galeno, Aetio, & Cœlio Aureliano lib. IV. Chronion c. VIII. ex lib. ad Hippocratis Prognosticum, citatur. Eundem tamen Galenus lib. IV. De differentiis pulsuum, ubique obscurum fuisse scribit. Is autem herbarum maxime fuit studiosus, unde & ab eo dictum ferunt, quasdam etiam calcatas prodesse, ut scribit Plinius lib. XXV. cap. 11. ubi illum vocat clarum medicina. De quo & tu eundem vide lib. XXVI. cap. 11. & Galenum lib. 11. Therapeuticæ. Eidem plurimum debet Anatomice, adeo ut Anatomicorum Evangelista dicatur Gebrieli Fallopio. Tertullianus c. X. libri de anima: *Herophilus ille medicus aut lanius, qui sexcentos exsecuit ut naturam scrutaretur, quihominem odiit, ut nosset.* Hic ἐν τρίτῳ ἀνατομῆς citatur à Galeno T. III. p. 238. & de nervorum anatome, T. V. p. 282. Illum quoque laudat Cœlius Aurelianus lib. Oxeon II. cap. XXV. ex lib. XII. de Passionibus, & in lib. item tertio Chronion cap. XIII. ex libris Curationum: & Aetius Tetrab. II. Sermone tertio capite, XLVI. ex libro de oculis.

Herophilum equarium medicum memorat Valerius Max. IX. 15. 2.

Herpalus, vide Harpalus.

Hesiodum, uti Orpheum quoque, Musæum & Homerum vatum ut antiquissimos, ita optimos, multa de herbarum vi & potentia curiosius prodidisse scribit Plinius lib. XXV. c. II. & vident ubique qui in eorum libris versantur. Et *Orpheum* quoque tradit Galenus de antidotis lib. II. de antidotorum compositionibus scripsisse. Eumque in re medica citat Plinius lib. XXVIII. cap. IV. & alibi sæpe. Sed & Pausanias in Bœoticis scribit modum invenisse quo mortis medicamenta adhiberentur. Et de *Musæo* & *Hesiodo* nonnihil Plinius lib. XXI. cap. VII. ubi de polio herba loquitur, & de *Hesiodo* idem Plin. lib. XXII. c. XXII. Sed & ipsum Hesiodum plurimum in medicina valuisse scribit Plutarchus in Symposio septem sapientum. Quod hinc (inquit) manifeste apparet, quod non indiligenter nec perfunctorie de victus ratione, de vini temperamento, de aquarum vi, de balneis, de fœminis, de concubitus tempore, de infantium in cunis obligatione, & de cubitu differit. Hincque dicit ipsum Hesiodum in eo versu,

ὅσσον ἐν μαλάχῃ τε καὶ ἀσφοδέλῳ μέγ' ὄνειαρ.

Quo ut videmus de malua & asphodelo loquitur, ad rem medicam respexisse. Ut interim non prætermittam *Linum* Chalcidensem, vel ut plures volunt, Thebanum & ipsum antiquissimum vatem, qui libros scripsit de fructuum & animalium natura. Sed *Homerus* præ cæteris omnem medicinæ disciplinam probe se novisse palam ostendit. Nam cum medicina bifariam dividatur, est enim alia theorica, id est, speculativa, sive contemplativa, alia practica, id est, activa: Rursus speculativæ sunt partes duæ, una *σημειωτική*, id est, significativa, quæ videlicet in signis ac notis contemplandis versatur, ex hisque bonum aut malum ægrotantibus, aut etiam non ægrotantibus prædicit: altera *αἰτιολογική*, id est, causativa, quæ scilicet in causis considerandis vertitur. Activa vero quæ operationibus constat, plures habet partes, scilicet *διαιτητικήν*, quæ victu medetur, *χειρουργικήν*, quæ manu, *φαρμακευτικήν*, quæ medicamentis. Has omnes Homerus in suis libris non leviter, nec obscure attigit, ut pluribus ostendit Tiraquellus p. 274. sq.

Hicesium

Hicesium. Strabo XII. p. 580. testatur patrum suorum ætate scholæ celebri Medicorum Erasistrateorum Smyrnæ præfuisse, quæ Strabonis temporibus jam defecit. Idem Tertulliano c. 25. de anima & citatus Athenæo sæpiuscule & nominatim ex libro περὶ ὕλης sive de *alimentorum materia* VII. p. 294. Laudat & Plinius tum alibi tum XXVI. 4. ubi non parvæ auctoritatis medicum appellat, ejus *de conditura vini*, XIV. 19. & indice libri XV. Binos in hunc Hicesium numos refert Vir clarissimus Richardus Mead p. 60. Ex his primus æreus, moduli tertio majoris. In adversa area caput muliebre Isidis laureatum, perinde ut in primo Zeuxidis numo. In aversa: ΣΜΥΡΝΑΙΩΝ ΙΚΕΣΙΟΣ; ut sacerdos Aesculapii hic inscriptus. Adest enim, ut in primo *Zeuxidis* Herophilei nummo, *simulacrum Æsculapii* simili plane typo; nisi quod ante simulacrum non conspicitur *astrum*, neque extat pone humerum *bacillus*; quæ non modo in *Zeuxidis*, sed etiam in *Jatrodori*, & *Athenagoræ* nummis comparent. Desunt autem, ut in hoc *Hicesii*, sic in illis quoque *Jasonis*, *Pasicratis*, *Metrodori*, & *Hermogenis.* At in iis, *Apollophanis*, & *Sarapionis* nomine insignitis, *bacillus* quidem, sed non *astrum*, adspicitur. Ea nimirum apud veteres fuit diversitas in symbolis eidem Numini attributis. Ut Veneri in numis familiæ Juliæ apud Vaillantum n. 11. & 25. & in Æmiliæ n. 13. & 14. nec inauris adest nec monile: Hygiæ sive Saluti in familiæ Juniæ numis inauris deest & corona, quibus in aliis ornatur. At quid si dicamus, Herophileos Aesculapio suo astrum, ut sectæ indicium, Erasistrateos non item, adfinxisse? Mihi sane, quantum ex nummis hactenus inspectis observare potui, vero haud dissimile videtur. Nihil autem certi de hac re in præsentia statuo; sed potius ut conjecturam deliciarum hujusmodi studiosis propono, dum amplior nummorum copia magis exploratum aliquid, ansamque decernendi præbeat. *Hæc vir laudatissimus Richardus Mead.*

2. Nummus æreus moduli tertii. In adversa area: *Caput turritum Matris Deorum Sipylenæ*, ut in secundo *Zeuxidis.*
In aversa: ΣΜΥΡΝΑΙΩΝ ΙΚΕΣΙΟΣ. Idem ille *Hicesius* medicus, hic quoque ut sacerdos *Isidis*; cum *eadem*, ac in parili nummo Zeuxidiano, *stantis Isidis figura.*

Hieras, vide Heras Cappadox.

Hieremias Thriverus Brachelius, Germanus, qui Commentarios in primum librum Aphorismorum Hippocratis, & alia scripsit.

Hieron, vide Heras Cappadox.

Hieronymus Accorombonus Eugubeus, qui scripsit librum de Catharro, & tractatum de usu & natura lactis.

Hieronymus Baldungius Tigurinus, cujus extant quædam opera.

Hieronymus Brunsuigius.

Hieronymus Cardanus Castel. Mediol. defunctus A. 1576. vir certe multæ lectionis, & omnifariæ eruditionis, cujus est liber vagantium morborum, de re venerea, de medicinæ regulis, Contradicentium medicorum, in quo opere secutus est vestigia Petri Aponensis in Conciliatore: Et de malo recentium medicorum medendi usu, & aliis multis, quos ipse collegit in libro in id privatim edito, cui titulus est Ephemerus. Vita à Gabr. Naudæo scripta & Cardani liber de libris propriis ad Nicolaum Siccum præmittitur operibus ejus, junctim editis Lugd. 1663. fol. decem Voluminibus.

Hieronymus Castellus Ferrariensis medicus, orator & poëta egregius, apud Lilium Gyraldum, poetarum nostri temporis lib. 1.

Hieronymus Feroldus, ad quem extant multæ epistolæ medicinales Aloysii Mundellæ.

Hieronymus Fracastorius, Veronensis, vir summus, extinctus A. 1553. Opera ejus collecta à Paulo Rhamnusio, editaque Venetiis 1555. 4. in quibus poëma Siphylis, de morbo Gallico, quod admiratus est Julius Cæsar Scaligr.

Hieronymus Gemusæus, Helvetius, cujus extant Annotationes in Paulum Æginetam.

Hieronymus Manfredus, cujus est Centiloquium medicorum & infirmorum.

Hieronymus Montuus, cujus liber est de humorum differentiis.

Hieronymus Savonarola, qui de vermibus scripsit. Ita Tiraquellus. Sed liber de vermibus Venet. 1498. fol. editus, Joannem Michaëlem Savonarolam, Hieronymi avum, Ducis Ferrariensis archiatrum habet auctorem, qui A. C. 1441. diem obiit.

Hieronymus Tragus, cujus extat Herbarium Germanicum.

Hierophilus de quo supra in Agnodice.

Hiesus, qui & Iesus, & Iesui, de quo infra.

Higinus, Plinio lib. XX. c. XI. & lib. XXI. c. IX.

Hilarus. vide in Calpurnio.

Hildegardis de Pinguia cujus quatuor libri Physicorum cum Trota sive Trotula Salernitana & aliis Medicis antiquis Latinis prodiere Argent. 1533. 1544. fol. apud Clariss. Caveum male distinguitur ab Hildegardi Abbatissa Monasterii S. Ruperti in monte *ad Bingiam* sive *in Pingis*, prope Rhenum fluvium circa A. C. 1180. cujus Revelationes habemus. Vide Bibliothecam maximam Patrum edit. Lugd. T. 23. p. 590. F.

De *Hippocrate* illo magno, Coo, Medicorum principe satis multa dicere me memini lib. II. hujus Bibl. cap. XXIV. Quoniam autem nostra ætate acris de summi illius Viri religione contentio agitata est à præclaris ingeniis, aliis ad Atheos eum audacter adscribentibus, *) aliis, quibus non sine causa adsentior, removentibus **) à tanto viro tam indignam mente bene sana fœditatem: placet hoc loco cum lectore communicare, quæ nuper in manus meas incidit diatribam *Joannis Stephani*, Bellunensis, Medici Veneti, illique quasdam notationes locorum Hippocratis, ad pietatem ejus confirmandam adspergere.

*) Nic. Hieron. Gundlingius T. 2. Otiorum Germanice editorum c. 1. & in declaratione suæ de atheismo Hippocratis sententiæ, Neue Bibliothec XXIX p. 802. sq. contra Gœlikium, & in Gundlingianis, Germanice itidem vulgatis parte XXII. & XXIII.

**) Andreas Ottomannus Gœlike oratione inaugurali habita Duisburgi An. 1713. & in hist. Medicinæ universalis parte V. & D. Dan. Wilhelmus Trillerus in Hippocrate Atheismi falso accusato, Rudolstadii 1719. 8. quam eruditam dietribam mihi pro benevolentia sua inscribere est dignatus, & in novis litterariis Lipsiensibus An. 1721. pag. 151. seq. ubi respondet ad objecta C. V. Joannis Clerici T. 15. Bibl. veteris & novæ. p. 428. sq. D. Jo. Andreas Schmidius in diss. de Theologia Hippocr. tis, Helmstadii edita in 4. Caroli Drelincurtii Orationem Græce dictam Lugduni Batavorum, & versam Gallice de Convenientia Hippocratis cum sacris litteris, laudat Basnagius Bellovallius in Hist. operum eruditorum An. 1689. Aprili p. 186. sq.

HIP-

HIPPOCRATIS COI THEOLOGIA,

IN QUA

PLATONIS, ARISTOTELIS, & GALENI placita Christianæ Religioni consentanea exponuntur.

AUCTORE

JOHANNE STEPHANO,

JATROPHYSICO VENETO.

Ad editionem Venetam A. MDC XXXVIII. 4. apud Hæredes Johannis de Salis.

CAP. I.

Quod DEUS humanæ princeps sit caussa Naturæ.

Egregie magnus ille Alexander, cum in Jovis Ammonis templo à Vate dictus esset Jovis filius, nihil mirum, inquit, nam Jupiter omnium quidem natura Pater est, at ex iis optimos quosque peculiariter suos facit. Nec inscite Parmenides, unum esse id, quod est, constanter asseruit, si quidem testante Simplicio, quod vere per se, & maxime est, unum, nempe Deus est, cætera, quæ sunt, haud simpliciter, sed aliquid sunt, qvum derivatam habeant substantiam. Et sane quidquid in hac rerum immensitate consistit, triplici ordine distribui, compertum est; Quædam enim duntaxat existunt, vt elementa, & inanimatorum genus omne: quædam vita, motuque fruuntur, quædam præterea intelligendi sublimitate perficiuntur. Universa hæc natura quodam ordine continetur, ordo autem ad unum primum adspirat, quare singula ad unum primum referri necessum est: Primum autem in aliquo genere reliquorum, quæ sub illo genere coercentur, caussa est; hæc vero cum sui similitudinem, & characterem imprimat, par est, ut primo, maxime que sit, vivat, & intelligat: Atqui hujusmodi Deus est, qvum sua sit Usia, Vita, Intelligentia. Quamobrem ad Deum, utpote ad primum τὸ ὄν, primum

primum quod est, primam vitam, primam intelligentiam referuntur singula, ab eodemque pendent. Cui quidem sententiæ nec Aristoteles a) quidem renititur, nec Author libri de caussis. b)

a) Lib. XII. Metaph.

b) Nec Hippocrates lib. de principiis, edit. Lindenii T. 1. pag. 112. cum dixisset, περὶ τῶν μετεώρων, de rebus Divinis ac cœlestibus, non esse sui instituti exponere, sed tantum de hominis & animantium constitutione; subjungit de natura rerum ita se sentire, ut (sub primo summo motore) naturalia quatuor ponat principia, agens unum & spiritum veluti plasticum præditum cognitione: tria cætera patientia. Agens ipsi est calidus *æther*. Pro cæteris tribus patientibus, alibi unum tantum, *aquam* appellat, ut lib. 1. de diæta, vide T. 1. p. 182. 185. 197. 201. 204. sq. 263. seq. etsi quatuor iterum elementa ponit ex communi sententia T. 1. p. 284. Ætherem ita describit: δοκέει δέ μοι ὃ καλέομεν θερμὸν, ἀθάνατόν τι εἶναι καὶ νοέειν πάντα καὶ ὁρῇν καὶ ἀκούειν καὶ εἰδέναι πάντα καὶ τὰ ὄντα καὶ τὰ ἐσόμενα. τοῦτο οὖν τὸ πλεῖστον, ὅτε ἐταράχθη πάντα, ἐξεχώρησεν ἐς τὴν ἀνωτάτω περιφορήν, καὶ ὀνομῆναί μοι αὐτὸ δοκέουσιν οἱ παλαιοὶ αἰθέρα. *Videtur mihi quod calidum vocamus immortale esse, & cuncta* (quæ facit) *intelligere & videre & audire & scire omnia, tum quæ in præsentia sunt tum quæ inde nascitura sunt. Hujus maxima pars cum Chaos universi* (à DEO primo motore) *agitaretur, in supernam circumferentiam secessit. Et videntur mihi ipsum veteres Æthera nominasse.* Quodque hæc necessario ita sint intelligenda, constat vel exinde, quod paucis interjectis subjungit: κυκλεομένων δὲ τουτέων, ὅτε οὖν ἐταράχθη, ἀπεκλείσθη τοῦ θερμοῦ πουλὺ ἐν τῇ γῇ ἄλλοθι, ubi oportet caussam ταραχῆς & ἀποκλείσεως moventem intelligere, æthere ipso majorem ac sublimiorem DEUM, quam in toto illo de principiis libello nisi præsupponas, rationesque motus & digestionis materiæ sub motore aliquo sapiente describi ab Hippocrate nisi observes, scopas dissolutas legere te existimes. Hæc DEI primi motoris lex est, de qua initio libri de genitura T. 1. p. 124. νόμος μὲν πάντα κρατύνει. *Lex firmat omnia* Itaque cum libro 1. de diæta T. 1. p. 182. seq. sententiam de duobus principiis suiis naturalibus, igne & aqua, uberius exposuisset; motusque eorum & mixtiones ac secretiones descripsisset, subjungit: καθ' ἃ μὲν πρήσσουσιν, οὐκ οἴδασιν, ἃ δὲ πρήσσουσιν, δοκέουσιν εἰδέναι, καὶ θ' ἃ μὲν ὁρῶσιν, οὐ γινώσκουσιν, ἀλλ' ὅμως αὐτοῖσι πάντα γίνεται ΔΙ' ἈΝΆΓΚΗΝ ΘΕΊΗΝ, καὶ ἃ βούλονται καὶ ἃ μὴ βούλονται. *Ad quod exemplar faciunt, non sciunt: quæ faciunt, scire videntur, & quæ vident, non cognoscunt.* (Unde patet illud νοέειν πάντα in lib. de principiis non ita universaliter intelligendum.) *Attamen omnia ab ipsis fiunt PER NECESSITATEM DIVINITUS IMPOSITAM, & quæ volunt & quæ non volunt.* Solus hic locus suf-

2. Hoc autem interesse videtur; quod uti Deus singula creando suam cuique naturam communicat, ita vitam intelligentiamque formæ perficientis instar; quod sane manifeste constat, siquidem suam singulis substantiam nullo supposito impartitur, vitam autem, intelligentiamque præjacenti jam substantiæ insinuat, inseritque, quæ ideo actus perfectionisque sunt instar, quod substratam instruunt, exornantque substantiam.

3. At Peripateticus aliquis ab Alexandreo Auditorio possit objicere: Deum hyperusium Mundum movere, & regere uti finem (æquum enim est, ut nobilioris caussæ nomine dignetur) quare à mundano hoc opere facile vindicatur. Cui responsum volumus; dum cœlorum motrices Intelligentiæ in suum Creatorem intuentur, moventque singulæ suos orbes divinitatis radio collustratæ, ut illius imperio obsequantur, suasque actiones referunt ad primæ caussæ gloriam, movere quidem Deum, ceu finem: ut efficientem vero, quia illis vim movendi suos orbes, & motu universitatem gubernandi concessit. Id quod Simplicius plane asseruit, immo alios perstrinxit, qui aliter sensisse Alexandrum arbitrati sunt. Qua enim tenus, inquit, Deus movet cœleste corpus, omnium, quæ sub Luna sunt, effectiva caussa existit: quatenus vero Intelligentias ut appetibile & considerabile movet, finis est. Cæterum licet hæc mundi concinnitas, & spectata in singulis pulchritudo Authoris sui immensitatem, & sapientim præclare demonstrent, (scite enim Trismegistus in Pœmandro, c) inquit, cum statuam, & imaginem absque Fabro, & Pictore fieri, nullus audeat asseverare, miram Mundi hujus constitutionem sine conditore constitisse putabimus?) Unum tantùm hominem Galenus contemplatus, ejusque structuram, mirari primum, tum exclamare cœpit, à natura mortali tam admirablile opificium effingi non potuisse, sed à Deo, aut sapientissima Intelligentia: cum enim tam incredibili artificio omnia concinnata, atque connexa videret, non potuit non erigere oculos in cœlum, & divinius sapere. Propterea scripsit, se Commentarios de humani corporis natura, ceu hymnos quosdam conditori suo composuisse, d) propterea quod ex his appareret, quænam ipsius Creatoris sit sapientia, quæ

ficit ad absolvendum ab Atheismo Hippocratem, & ad demonstrandum, quod supra illud θερμὸν suum sive ignem, agnitus ab ipso fuerit rector & motor universi DEUS. Sed exstat locus alter etiam clarior qui afferetur infra ad §. 5. p. 196.

c) Cap. 5.

d) Lib. 3. de Usu Partium, Cap. 10.

quæ bonitas, quæ virtus, ignoratio quorum ſumma eſt impietas. Quod enim, inquit ille, cultu convenienti exornarit omnia, nullique bona inviderit, id perfectiſſimæ bonitatis ſpecimen eſſe ſtatuo: Inveniſſe autem quo pacto omnia adornarentur, ſummæ ſapientiæ eſt: At effeciſſe omnia quæ voluit, virtutis & potentiæ eſt invictæ.

4. Poſſitne Moſes de Deo præſtantius quicquam effari? Poſſitne Theologus? Ecce ut ex viſibilibus inviſibilia Dei cognoſcit. Ut per creaturam Creatorem colligit, & colit? Potuitne Plato ab Ægyptiis divinius quippiam ediſcere? Ille Moſes Atticus perhibetur, quod ſcripſerit, per Ideam Deum effeciſſe Mundum: verùm materiam fingit Deo ſynchronam, & contemporaneam, quaſi ſine materia non potuerit Mundum procreare: Materiæ adjungit Ideam, ſive ſapientiam, ut in pondere, numero, & menſura opus tam perfectum conderetur; quam tametſi expungere conatur Ariſtoteles, quod ſapientia tota in contemplatione ſit poſita, contemplatio in ſe, & intra ſe vertatur, efficiens extra, & in alio: defendi tamen poteſt, & certa ratione ſtabiliri. Nam ſi ſublunaria omnia ad cœleſtia referuntur, hæc autem ad primum Motorem, qvum in habentibus ordinem ad unum primum ſit perveniendum, neceſſum eſt, ut quidquid ortum ſubit, naturam ſuam induat derivata à primo motore virtute, qui omnium Author eſt. Qvum vero unumquodque agat juxta naturæ ſuæ modum, & ingenium, Deus autem naturæ ſummæ intellectualis ſit, intelligendo agit, ſicut ignis, qui igneæ eſt naturæ, agit urendo. Atqui non poſſet Opifex rerum omnium productionem moliri, ni ſingulorum formas, & Ideas in ſe contineret . . . . . . *Pulchrum pulcherrimus ipſe*

Mundum mente gerens, ſimilique in imagine formans.

Quamobrem connatum exemplar eorum, quæ fiunt, Deum circumferre mente, non eſt abſurdum, connatum, inquam, non ſeparatum, quale Xenocrates finxiſſe creditur, quod ſibi Deus ob oculos ponat, aliquid in noſtrate hoc Mundo creaturus.

5. Sed ad Galenum revertamur, qui ſummi Opificis providentiam in humano corpore condendo concluſit earum rerum ſimilitudine, quæ ab hominibus fiunt. e) Nam, inquit, ſi fines ad quos fabrica hæc (loquitur de humano corpore) conſtituta eſt, connumeraveris, eoſque omnes aſſecutum eſſe Opificem deprehenderis, quid aliud quam evidentem ejus magni-

e) Lib. 9. cap. 8. de Hippocrat. & Platonis placitis.

magnitudinem, potentiamqun cognoſces? Quocirca (paulo poſt infert) temerariam, ac fortuitam, neque artificialem cauſſam fabricæ noſtri corporis exiſtimare, abſurdum eſt. Quibus ſane veteres quosdam Phyſicos perſtringit, ut puta Democritum, qui omnia temerario quodam Atomorum congreſſu conflari credidit, carpit & Hippocratem, qui naturam noſtræ creationis opificem facit, non aſſurgit ad Deum. Sed ut libere dicam; negligenter admodum in hac re, alioquin oculatiſſimus, connixit. Hippocrates enim tam præclare de Deo, quam quivis alius. Ita enim ille. f) ***De fœminea vero natura hæc dico, ſentioque, maximam quidem cauſſam, & potiſſimum quid in hominibus eſſe divinum Numen,*** &c. Unde ſcitiſſime colligit Calvus, Deum eſſe ex Hippocr. ſententia potiſſimum Authorem, & præcipuam cauſſam rerum humanarum. Cæterum lib. primo de victus ratione Deum tam conceptis verbis univerſæ naturæ conditorem efficit, ut nihil clarius. g) ***Naturam,*** inquit, ***omnium Dii ornaverunt, quæ vero homines fece-***

f) Lib. de Muliebri Natura. T. 2. pag. 358. μάλιστα μὲν τὸ θεῖον ἐν τοῖσιν ἀνθρώποισιν αἴτιον εἶναι, ἔπειτα αἱ φύσιες &c. Et paucis interjectis: δεῖ δὲ τὸν ὀρθῶς ταῦτα χειρίζοντα πρῶτον μὲν ἐκ τῶν θείων ἄρχεσθαι, ἔπειτα δὲ διαγινώσκειν τάς τε φύσιας τῶν γυναικῶν καὶ τὰς ἡλικίας. Vocare autem videtur τὸ θεῖον Hippocrates, quæ divinitus immittitur temperiem aëris, τὴν τοῦ περιέχοντος ὑμᾶς, ἀέρος κατάστασιν, ut cum Galeno interpretantur Fernelius, Gorrhæus, Foëſius, Ramazinus, aliique. Ita lib. de morbo ſacro T. 2. p. 329. φύσιν δὲ τοῦτο καὶ πρόφασιν ἀπὸ ταὐτοῦ τὸ θεῖον γίνεσθαι ἀφ' ὅτου καὶ τ' ἄλλα πάντα (νοσήματα.) Et p. 344 diſerte nominat θεῖα illa à quibus morbi, ſolem, frigus, ventos. Naturam autem quam quisque habet in ſe, ſuoque corpore. Inde lib. I. de diæta T. I. pag. 184. πάντα καὶ θεῖα καὶ ἀνθρώπινα, ἄνω καὶ κάτω ἀμειβόμενα. Lib. IV. de morbis c. 26. vocat τὰ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. T. 2. p. 147.

g) Lib. I. de diæta T. I. p. 190. Locus inſignis quem integrum adſcribam: Οἱ δὲ ἄνθρωποι &c. *At vero homines ex manifeſtis obſcura conſiderare non noverunt. Quum enim artibus utuntur ſimilibus, quibus humana quæ in ipſis eſt natura, id ipſum non intelligunt.* Θεῶν γὰρ νόος ἐδίδαξε μιμέεσθαι τὰ ἑαυτῶν γινώσκοντας ἃ ποιέουσι, καὶ οὐ γινώσκοντας ἃ μιμέονται. *Deorum enim mens edocuit ipſos ſua ipſorum imitari, ita ut cognoſcant quæ faciunt, & non cognoſcant quæ imitentur. Legem quidem poſuerunt ſibi homines, ipſimet non cognoſcentes de quibus tulerunt.* φύσιν δὲ πάντες (al. πάντως) Θεοὶ διεκόσμησαν. *Naturam vero omnes Dii exornaverunt. Quæ igitur homines ſanciverunt, non eodem modo ſe habent, ne*

fecerunt, nunquam ſimiliter ſemper recte, & non recte ſe habent, ſed quæ Dii, ſemper eodem modo, & rite habent, &c.

6. Proh Deum immortalem, & adhuc erit aliquis, qui ſenem inſimulet? Quis hinc vel ſingularem Dei providentiam non conjicit? Palam enim Deum ſingula juxta naturæ ſuæ meritum exornare, & perficere, quin in univerſo ordinis, & conſtantiæ, atque adeo naturæ authorem eſſe profitetur, ut niſi cœcus quilibet inſpiciat piam, præclaramque Hippocratis mentem erga Deum. Hinc Plato, Deus, inquit, omnium rerum gignendarum ideas continens, easdem menti confert, mens ex præſcripto Dei, animam Mundi docet, anima Mundi, ſemina, vegetalemque vim cum idoneis ſpiritibus parit, & condit, quam naturæ committ, per quam in materiem concinne paratam inſinuantur, atque infunduntur. Deum enim inſtar centri eſſe, credidit Plato, circa quod circuli quatuor, Mens quippe, Anima Mundi, Natura, Materia. Ad hanc ſententiam collineavit & Pergamenus, ubi ſcripſit, h) Deum ſcilicet inſtar ſummi Artificis, rerum ſeminibus agendi principium largitum fuiſſe, ut ex illius Mandato, atque præſcripto propria obeant munera. Avicenna autem Galeni aſſecla †) ait, virili ſemini plus ineſſe formæ juſſu Dei, quod hinc hominis formatio inchoatur. Formatricem vero, vocat unum ex Dei arcanis.

7. At vero naturam, dicet qnispiam, paſſim inculcat Hippocrates. Ita ſit ſane. At qui naturam dicit, Dei providentiam inſinuat, natura enim primum, & commune motus principium definitur, at quale hoc eſſe poſſit niſi a primo Motore? Ariſtoteli Natura modo ordo, modo ordinis cauſſa dicitur in univerſo, i) ſed quæ poteſt eſſe ordinis cauſſa præter ordinatorem Deum? Huc reſpexiſſe videtur etiam, quando ſcripſit, recte feciſſe naturam, quæ cœleſte corpus, ortus atque interitus futurum expers, exemit à contrariis: Item, naturam id ſemper omnibus velle, quod eſt melius.

Unde Vates ingenioſus. k)

Hanc DEUS, & melior litem Natura diremit.

Quibus locis natura ſumitur pro Deo. Lactantius Firmianus, Natura,

quæ recte ſemper, neque non recte: ὁκόσα δὲ Θεοὶ ἔθεσαν, αἰεὶ ὀρθῶς ἔχει. *Quæ vero Dii ſanciverunt, ſemper recte habent.* Ita ſcripſiſſe Atheum, nunquam crediderim.

h) Galen. lib. de format. fœt. cap. 6. lib. 3. p. 19. cap. 2.

†) Lib. 3. Fen 19. cap. 2.

i) Lib. 1. de Cœlo text. 59.

k) Ovidius.

ra, inquit, remota providentia, & potestate divina prorsus nihil est, quia cum Natura nascentiam quandam dicere videatur, necesse est mentem esse Divinam, quæ rebus omnibus sua providentia nascendi principium præbeat.

Huc accessere Mercurius ille ter maximus, Pythagoras, Plato: quos scimus naturam fecisse universale principium, vimque a prima caussa per Cœli motum in alia corpora omnia diffusam, quæ etsi una sit, pro corporum tamen varietate suscepta fiat diversa.

Huc etiam Seneca, l) Plinius, Sextus Empiricus, & è recentioribus Scaliger concessere, naturam scilicet esse Deum ipsum, divinamque rationem toti Mundo, & singulis partibus insitam, omnesque recto ordine gubernantem. Et me hercle cum universa hæc mundi natura omnia continens, & per cuncta rerum meabilis Solis, & Lunæ, cæterorumque Siderum cursuram, temporumque vices, & oceani reciprocos temperans æstus, hancque rerum immensitatem rato ordine regens tam sapienter omnia gubernet, atque moderetur, fateri necessum est, Divina quadam mente architectatrice, & protectrice uti, quæ omnia recta ratione administret, & providenter tueatur; Hæc vero ipsius ratio lex est naturæ è summa mente, Deique numine profecta. Hinc Plato. Cum Deorum Sator, inquit, mundum, naturamque conderet, huic simul leges fatales indixit. m)

O qui perpetua Mundum ratione gubernas
Terrarum Cœlique Sator, qui tempus ab ævo
Ire jubes, stabilisque manens das cuncta moveri.

8. Absit tamen, ut cum Stoicis naturam cum Deo confundam, qui perinde ea differre scio, ac servum à Domino: Natura enim addicta, & veluti jugata materiæ; non potest, quin ejus in agendo imploret auxilium: At Deus immateriatus omnino, ut est supra fatum, ita supra naturam, quia extra motum, locum, & tempus (quibus affectionibus rebus caussa materiæ inhærentibus continetur fatum, & natura) quare cum liberrimus sit, nec materiæ insitus, alius à natura esse videtur. Accedit, naturam patiendi potius, quam agendi principium ab Aphrodiseo appellari, cui post Simplicium applausit D. Thomas hoc vel in Cœlo verum esse asseve-

l) Lib. 4. de Benef. cap. 7. Plin. lib. 2. caap. 7. Scaliger exercit. adversus Cardanum 1. 7. 17. 20. 278. 323. 339.
m) Boetius lib. 3. de consl. Philosoph.

asseverans, quod sine piaculo de Deo dici non potest, cum sit purissimus actus. Ad hæc natura est finita, & ad unum determinata potentia, utpote humani seminis ad hominem: at Dei indefinita, & infinita, agit enim liberrima non impedita, aut coacta voluntate. Denique Arist. ipse prodidit, naturam ipsam semper, quod melius est, quantum potest, efficere: hæc autem limitatio impotentiam quandam arguit, quam in Deo concipere sit nefas.

9. Ita tamen Stoicos rejicio, qui Jovem sui fati compedibus alligant, ut universalem illam potestatem per singula meabilem, quam communem appellant naturam, h. e. effectricem, & directricem singularis naturæ, summam Dei rationem esse concedam. Etenim ubi multa conspicamur in unum finem disposita, atque coordinata, & in eum per sua Munera absque cognitione, & cogitatione tendentia, aliquam necesse est cogitare Intelligentiam, quæ & finem cognoscat, & ordinet omnia, siquidem ordinate disponere, intelligentis & sapientis est. Hinc Avenrhois n), atque Themistius non errantis Intelligentiæ, opera Naturæ nuncupabant. Quare & Plato o) de Divinis agens ad naturalia descendit, vicimssique naturalia percurrens ad Divina pertexit, quum hæc naturalium sint principia. Sed tempus est, ut huic disputationi colophonem imponamus.

CAP. II.

Quod spiritus omnia replet.

Ab universali quadam natura in proprios fines singulorum opera dirigi, apud Philosophos in confesso est: Illam Stoici spiritum nominatim appellarunt toti mundo infusum, qui varias sortitur appellationes pro varietate materiæ, cui se se insinuat, de quo in præsentiarum paulo diligentius nobis est edisserendum, ut Hippocratis nostri sententia, & quantum cum sacris litteris conveniat, constet.

2. Age ergo corpus cum Platonicis in solidum, & spiritale dividamus, hoc, quicquid oculorum aciem effugit, appellant, cujus quidem plures extant differentiæ: Nonnunquam pro anhelitu accipitur, ut apud Hippocratem p) spiritus frequentior dolorem, & accensionem significat in his, quæ

n) Lib. 12. Metaph. lib. 1. de Anima cap. 23.
o) In Parmenide. In Timæo.
p) Libro primo Prognosticon, T. 1. pag. 477.

lo. Quare Cœlum cryſtallinum, quod primum mobile credunt, quum ſit pellucidum, & perquam diaphanum, aquæ nomine rite donari poterit.

6. Avicennæ Interpres u) Intelligentiam quandam comminiſcitur ſecundum Deum nobiliſſimam, quæ ſingulis aſſiſtit, noſtraque potiſſimum dirigit munera. Ab uno, inquit, (hoc ceu protritum axioma apud Poenos eſt) prout unum eſt, non provenit niſi unum, atqui uni Deo maxime congruit unum eſſe, quatenus unum, quum omnium Deus ſit ſimpliciſſimus, atque puriſſimus actus, quare à Deo non provenit niſi unum. Hoc autem non eſt niſi univerſalis Intelligentia cæteris Intelligentiis ſecundum Deum abſtractior, puriorque: quarum eſſentia, & energia non modo à Deo pendet, ſed etiam ab hac ſuperiore Intelligentia, quæ Deum proxime eſt, atque adeo nobiliſſima. Huic ſententiæ, Sacræ Geneſeos verba accommodat (*& ſpiritus Domini ferebatur ſuper aquas*) unde confici putat, atque concludi, ſpiritum hunc, quem Intelligentiam indigitat, ante terram, & aquam procreatum fuiſſe. Quod igitur à DEO, inquit, primum procreatum fuit, ſpiritus eſt, nempe ſpiritualis illa ſubſtantia à corpore abſtracta, quam Arabes Philoſophi à Deo primum emanaſſe, certo credunt. Peripatetici vero, qui mundum ſemper fuiſſe, & permanſurum arbitrantur, Intelligentiam hanc proximè à Deo pendere dictitarunt. Avicenna autem hanc ſimplicem Intelligentiam à Deo productam plurium effectricem agnoſcit, à qua cæteræ Intelligentiæ, mundanaque cuncta vim inſpirante Deo fiunt, & gubernantur. Præterea homini fœlicitatem, ſupremamque beatitudinem contingere ex animæ copulatione cum univerſali hac Intelligentia, quæ dum hîc agimus, humanæ aſſiſtit animæ, ceu lumen ſolis, viſui, exiſtimat. Quæ etſi ingenioſe proferuntur, digna tamen ſunt, in quæ fiat acrior animadverſio, neque enim Philoſophus, aut Theologus admitteret; ſed nobis, qui alio pergimus, parcere, temperareque viſum eſt.

7. Sunt denique, x) qui per ſpiritum tria intelligi volunt, nempe Spiritum Sanctum, ventum, ſive, aerem, aut vitalem quandam creaturam, qua univerſus orbis viſibilis commovetur, & continetur.

8. Platonici vero ſpiritum hunc animam Mundi nuncupant, queis adſenſit Maro. y)

Cc *Principio*

x) Auguſtinus.
y) Virgil. 6. Aeneid.

Principio cœlum, & terram, camposque liquentes,
Lucentemque globum Lunæ, Titaniaque Astra
Spiritus intus alit, totamque infusa per artus
Mens agitat molem, & Magno se corpore miscet.
Hinc hominum, pecudumque genus, vitæque volantum,
Et quæ marmoreo fert monstra sub æquore Pontus.

Boëthius vero z) eandem sententiam his modis eleganter expressit:

Tu triplicis mediam naturæ cuncta moventem
Connectens animam per consona membra resolvis,
Quæ cum secta duos motum glomeravit in orbes,
In semet reditura meat, mentemque profundam
Circuit, & simili convertit imagine Cœlum.

Animam Mundi mediam appellat, quod inter DEUM & hominem media est; triplicis vero naturæ dicitur ob triplicem operationem, qua Deum, & semet ipsam cognoscit, & orbem convertit.

9. Sive igitur spiritus iste Deus sit; tertia scilicet persona Trinitatis, quemadmodum Græcorum, & Latinorum Patrum pars maxima credit, *) sive vis, & potestas illius per totum orbem diffusa, Hippocrates Platonicis, & Christianis Theologis apposite, & accommodate locutus est, scribens ab hoc repleri omnia, temporumque vices, & discrimina peti, Solemque, & Lunam perpetua vertigine circumferri. *Quid autem*, inquit, *sine hoc sit tandem? Aut cui rei non adest?* a) *Omne enim quod inter Cœlum, & terram est, spiritu repletum est, hic & hyemis, & æstatis caussa est. Quin & Solis, & Lunæ, & astrorum omnium cursus per spiritum procedunt. Quare Solis perpetuum cursum Spirtus, & æther perennis, & tenuis esse facit*, &c. Hæc Hippocrates, quibus certe non aërem, qui nos ambit, & quem inspiramus, non flatum ex terrena exhalatione manantem intellexit, sed latentem præterea energiam per singula meabilem, quæ ut cœlorum motus moderatur, perpetuatque, ita temporum vicissitudines parit.

10. Non

z) Lib. 3. Metro 9.

*) Plurimum quidem interest inter has duas sententias, neutra tamen ita comparata, ut qui alterutram amplectatur ideo Atheismi sit reus. Vis certe illa & potestas quantacunque quam ætheri Hippocrates tribuit. tamen à DEO dependere, & *Divina lege* agere ponitur, perinde ut à Christianis Philosophis qui naturas plasticas in Philosophiam induxerunt.

a) Hippocrates Lib. de Flatib. cap. 5. T. 1. pag. 402.

10. Non defuere, b) qui difficili hac sententia impliciti tamquam Dædali labirintho, librum hunc Hippocratis esse negarunt. At cum liber iste multis aliis, ut de Arte, de Veteri Medicina, de semine, de Natura humana, de pueri natura, λέξει similis sit, neque quoad λέξιν Hippocrate indignus, omnino pro genuino agnoscendus. Spiritum hic tandem vultuosi, & indignabundi aërem interpretantur, verum è tanta difficultate tuti prius non enatant, quam multigenis atoporum fluctibus obruantur. Qui enim aër omnia replet? Ignis enim sub Luna subest, qui cœlorum motu agitatus huc demittitur, ut cum cæteris elementis mixtus misceat, & generationis fiat parens. Quî Solem, & Lunam perpetua vertigine motet? Nemo, nisi infantissimus, & qui dedita opera rerum ordinem turbet, aërem tantum habere virium, ut agat in cœlestia, admittet. Scitum est, cœlestia peregrinis impressionibus non esse opportuna, quod materia communicent, quæ vicissim mutua pugna confligunt. Nefas sit igitur, scitissimum senem tam supinæ ignorationis insimulare, qui optime norit, aëri superesse ignem, ut docet lib. de Principiis, inferioremque hanc naturam supernis esse subditam lationibus. Impossibile est, ait Aristoteles c) Cœlum moveri ab aliquo in terra existente. At vero Plato non decere, dixit, rem antiquiorem a postgenita regi. d) Audenter igitur asserendum hic pro spiritu divinum Numen per totum orbem diffusum intelligi, quo tum fiunt, tum foventur omnia. Subest enim homonymia, ad quam non collimantes alii in scopulos offenderunt.

11. Ecce Jupiter, qui Cœlum, terramque replet, cujus omnia plena: In quo sumus, vivimus, movemur. Jure igitur scripsit senex, sine eo nihil fieri, & rebus omnibus adesse Quia enim quidquid est, primæ caussæ est participatio, quæ universa disponit, & reliquis vim tribuit, rectissime Theologi Deum ubique esse per essentiam, præsentiam, & potentiam pronunciarunt. Quid quæris?

Deus ipse apud Hieremiam; ***Numquid***, inquit, ***non Cœlum, & terram ego impleo?*** Ad hæc, spiritum Domini replesse orbem terrarum, sacræ paginæ tonant. Scire tamen licet, generalem hanc caussam rebus hisce, quæ moventur, externam esse, neque veluti partem intimam earum essentiam constituere, tametsi alio quodam intellectu dicatur Deum

 per

b) Valleriola comm. in lib. de Flatibus: Theod. Zwingerus comm. in lib. de Flatibus.

c) Lib. de Animal. motu.

(d In Timæo.

per essentiam in singulis esse, quatenus immensitate sua omnia replet, conservat, datque, ut operentur. Deus est omnia, inquit Parmenides, quia omnia continet. Desinant Platonici posthac Præceptorem suum divinum appellare, suspiciant, & admirentur Hippocratem Platone ut antiquiorem, ita diviniorem. Unde putas, animatum esse mundum, didicisse Platonem, nisi ab Hippocrate, quem sæpe citat.

12. Sic enim libro primo de Diæta. e) *Ego tamen hæc secundum rationem exponam: Animalia enim sunt & illa, & hæc, & neque Animal mori potest seorsum ab omnibus, totum enim moreretur* (nempe mundus) *neque quod non est generari, quum non sit, unde generetur. Sed augentur omnia, & minuuntur ad summum, ad minimum quantum ejus fieri potest.*

Quo loco Hippocrates non modo animatum esse Mundum, verum etiam nullum omnino corpus interire, neque fieri quod prius non erat, probat, cæterum permixta, & discreta effici, atque permoveri.

> *Nec perit* f) *in toto quicquam, mihi credite, Mundo,*
> *Sed variat, faciemque mutat.*

Quæ sententia à Philosopho subinde convellitur.

Galenus Hippocratis applausor, mundum ab hoc spiritu gubernari habuit pro confesso.

13. *Propterea, quis,* inquit, *tam demens audeat negare, esse quandam mentem cujus vis sit admirabilis, omnes terras permeantem, & in omnes partes diffusam? Sed nulla est pars mundi terra ignobilior, igitur per universum diffusum esse spiritum illum vivificum, ratum sit, & constans.*

14. Non me præterit, spiritum hunc, quem Zeno ignem, Hesiodus Amorem, mundi totius opificem appellat, Peripateticos invitos audire, quia si natura sit vis genitrix, & genitorum conservatrix, quæ quotidie nova cœlitus influit, Astrorum, potissimum Solis motu excitata, quid opus est substantia permanente genitrice, & conservatrice? Una posita tollitur altera. At sensus quotidie novam influere demonstrat. Quare non est, quod spiritus iste feriatus introducatur. At nos ex ordine, & immutabili constantia una cum Hippocrate hunc spiritum arguimus, atque admittimus, quo universum rite gubernatur, & singula in proprios fines, quos ipsa non cognoscunt, diriguntur. Nec tamen cum Platonicis Animam mundi, aut cum Avicenna, Colcodæam appellamus. Sane Aristoteles

e) Cap. 5. T. 1. p. 184.
f) Lucretius.

teles g) ob eam potiſſimum cauſſam Thaletis opinionem rejecit, omnia Diis plena eſſe aſſerentis, quod crediderit, voluiſſe eum, Deum rebus omnibus eſſe permixtum, ceu animam, & formam quandam, quod ſane foret abſurdiſſimum, ſiquidem Divina natura parte aliqua mutilari nequit, neque ullius rei forma, & pars evadere, quod imperfectæ, & dimidiatæ eſſentiæ proprium hoc ſit. Ejus tamen Numen, atque poteſtatem per univerſum diffuſam non negavit, dum Heracliti retulit verba. Heraclitus enim in furnaria caſa, caloris cauſſa ſedens, ad illos, qui illuc acceſſerant ſui gratia, & ingredi temperabant, ſcite proclamavit; Accedite huc, inquit, confidenter, nam ne huic quidem loco Dii deſunt immortales. Qua de re præclare pronunciavit Simplicius, omnia, inquit, Deo plena ſunt, ut Creatore, benefactore, & omnia continente. Cujus quidem ſententia iis perpendenda eſt, qui Deum effectricem Mundi cauſſam, & ſublunarium curam, providentiamque gerere juxta Peripateticos inficiantur.

15. Diogenes Mulierem conſpicatus ad Deorum aras tam incurvato corpore incumbentem, ut obſcæna quædam apparerent, *non vereris*, inquit, *mulier, ne ſtante poſt terga Deo (cuncta enim plena Deorum ſunt) inhoneſte habeas.* Demonax autem, qvum ab amico admoneretur, ut ſecum in Æſculapii templum iret, Dominumque pro ſalute filii oraret; adeone, inquit, ſurdaſtrum exiſtimas Deum, ut nos niſi in templo non ſit auditurus? Sane hanc Dei præſentiam in omnibus rebus ſacri Doctores ex divinæ eſſentiæ immenſitate, atque infinitate colligunt, & argumentantur. Nam ſi aliquid eſſet extra Deum, infinitus non eſſet, ſed finem haberet, & limitem præfixum. Sed & neceſſaria oſtendit ratio, Deum in omnibus agere non modo creando, ſed & conſervando, & cooperando, nihilque agere, aut perfungi poſſe officio, ubi non eſt. Recte proin Triſmegiſtus in Aſclepio, Mentem, nempe Deum, ſeipſa ſtare conſervatricem omnium rerum, in eaque univerſa vivere, & conſiſtere. Item Author libri h) de ſecretiore ſapientia ſecundum Ægyptios, ſicut centrum circuli in ſe ipſo eſt, inquit, lineæ autem ab eo ductæ ad ambitum, ipſeque ambitus cum punctis in eodem centro exiſtunt, ſic quoque naturæ omnes in primo Agente conſiſtunt, & ab eo conſervantur, id appetunt, & ad id revocantur. Hinc Durandi i) error deprehenditur affirmantis, cauſſas ſecundas ita munera ſua obire, ut nulla ſuperiore cauſſa, ne quidem Deo indi-

g) Lib. 1. de Anima text. 86.
h) Lib. 12. cap. 19.
i) 2. Sent. d. 1. q. 5.

indigere adjuvante. Quadrifariam enim Deus in his inferioribus ſuam exercet efficientiam, primo quia cæteris cauſſis vim indit agendi, inſitamque conſervat virtutem, dein quia ſingula movet, Poſtremum quia ut Artifex per inſtrumenta ſuos promit effectus, & pro organorum diverſitate varia effinguntur opera, ita Deus per minores cauſſas agit. Hoc autem intereſt, quod Deus, cujus infinita eſt ſubſtantia, nihilo penitus intercedente attingit effectum, Artifex autem non niſi machinamento: Præterea inſtrumentum nullam ſe ipſo edit actionem, niſi aliunde moveatur: At inferiores cauſſæ à Deo profectæ vim ſuſcepere ingenitam, qua vere operantur, & ſibi congeneres proferunt effectus, homo hominem, Leo Leonem. Unde etiam Fracaſtorii erroneus lapſus eluceſcit, k) negantis Deum cum ſecundis cauſſis immediate cooperari.

16. Sed revertamur ad Ariſtotelem †) qui de Mundo diſſerens, ſpiritum hunc divinum plane invexit. Spiritus, inquit, dicitur quædam tum in plantis, atque animalibus, tum per omnia commeans, animata, fœcundaque ſubſtantia. Hic ergo longe, lateque diffuſus omnia continet, omnia lætificat, vitalem mundi animam, ipſamque naturam ſecum afferens, quæcunque ſubierit, vitalia faciens.

17. Quidam melioris notæ Philoſophi l) mundi animam interpretati ſunt cœleſtium orbium motrices Intelligentias, præcipue vero Solis, quæ omnes mente, intellectuque ſummo bono, idealique menti imcumbunt; circulari autem ſphærarum motu perpetuo elaborant ad corruptibilem hunc mundum perficiendum, ſeminariam, vitalemque virtutem materiæ infundendo. Platonis opinionem de Anima Mundi difficillimam vocat D. Thomas, m) & modicæ utilitatis; propterea & ipſe dixit, animam Mundi eſſe Intelligentiam orbis motricem, quæ per motum, virtutem ſuam influit inferioribus.

18. At vero de hac ipſa re Galenus ita plane refert. n) Reliqui omnes, animam habere, providentiaque regi mundum arbitrantur: Democritus, Epicurus, & quotquot atomos, & caſum introducunt, neque animam habere ipſum, neque providentia regi inquiunt; ſed bruta quadam natura. Ariſt. non anima, non ratione, non mente, non providentia præditum mundum omnibus ſuis partibus exiſtimat, ſed cœlum tantummo-

k) Lib. 2. de intell.
†) Lib. de Mundo.
l) Paparella Comm in lib. Hippocratis, de Natura Human.
m) Comm. in Metrum 9. Boëthii lib. 3.
n) Lib. de Hiſtor. Phil.

tummodo, cœleſtes enim orbes ſingulos, & animam, & vitam habere. Reliqua vero infra cœlum poſita omnibus his carere. Quod ſi aliquo ordine frui videantur, non ex ſe illa ipſum habere, ſed incidenter, quatenus à cœleſtibus corporibus reguntur. Hæc Galenus. An vero prorſus ea fuerit mens Philoſophi, quam hic recitat Galenus, non contendo.

Illud certe affirmare non dubitarim, quod Cicero rerum ordinem, & conſtantiam ſuſpiciens, hæc fieri inter ſe mundi partibus continentibus non poſſe, ni ea uno continuatoque ſpiritu continerentur. Faceſſant igitur, qui Hippocrati abſurdas opiniones adſcribere maluerunt, quam veritati ſubſcribere; faceſſant, & poſthac Apollinis Oraculum conſulant, ut moniti meliora ſequantur.

Juppiter eſt, quodcunque vides o) *quocunque moveris.*
Quo fugis Encelade? Ad quacunque acceſſeris oras
Sub Jove ſemper eris.

CAP. III.

Quod Humana Anima cœlitus infundatur in corpus.

Tanta eſt non modo inter Philoſophos, verum & inter Chriſtianos de humanæ Animæ origine diſſenſio, ut quicquam decernere non opis eſſet noſtræ, ni jamdiu veritatem ipſam præmonſtraſſent Concilia ſacra. Nam, ut mittam Avenrhois futilitatem, qui Intelligentem Animam, in omnibus unam, & ab omni æternitate exiſtentem ſtatuit, neque Pythagoræ, neque Platonis fabellæ unquam mihi ſunt probatæ, qui certum animarum numerum ante corpora exiſtentium, earundemque in alia, atque alia corpora migrationem poſuere.

2. Inter Chriſtianos vero eorum maxime improbanda opinio, qui intelligentem animam p) ex Dei ſubſtantia eſſe contenderunt, inter quos & Ciceronem *) cenſere licet.

An dubium eſt q) *habitare Deum ſub pectore noſtro?*
Eſt Deus in nobis r) *agitante caleſcimus illo.*

Neque

o) Virgil.
p) Carpocrates, Gnoſtici, Manichæi.
*) Cicero Catone majore cap. 21.
q) Manilius. r) Ovidius.

Neque illi sunt admittendi, s) qui humanas animas ab Angelis factas esse putarunt, quod credidit & Avicenna.

Præterea humanas omnes animas una cum cæteris beatis mentibus creatas fuisse, præter veritatem est, & Peripateticæ Philosophiæ dogmata, quæ docent, formas id non anteire, cujus sunt.

At Tertullianus, & Apollinaris ex traduce Animam procedere existimarunt, quibus applaudunt quotquot singulis mundi partibus à prima origine ab Opifice inditas esse vires, & veluti digito Dei in re quaque insculptas, secundum quas omnia naturæ suæ convenienter agunt, mordicus tuentur. Naturam qui sequitur ducem, non errat, inquiunt, quia character est Dei, impressum divinitatis vestigium.

3. Sed heus, o boni, siccine feriantem Deum fingitis, & mundi cura vindicatis? Siccine vel inviti Astrorum inutiles motus conceditis? Sed quorsum vitalis ille calor vectore spiritu tot stirpium, & animalculorum opifex huc cœlitus influit? Si potestas illa primis parentibus insita satis sit; Si primo Leoni vis procreandi simile successione in subolem propagata per se sola generat Leonem, cur Sol, & Leo generant Leonem? At Solis circumactu excitatus calor continenter ex quatuor elementis veluti ex communi materia vel ipso sensuum testimonio mixta progignit minime mixtus (neque enim cœlestia elementaribus misceri possunt, cum sint asymbleta, differantque physico genere), Apage ergo tam vesanum commentum vel Philosopho, nedum Christicola indignum.

4. Divinum hunc calorem tanti fecit Hippocrates t) præcipuum naturæ machinamentum, ut animam nonnunquam ausus sit appellare, quam propterea usque ad mortem produci tradidit, quod omne calidum moderato frigido jugiter opus habeat, quo veluti enutriatur. Neque defuerunt apud antiquos, qui ignem nutritionis, & accretionis caussam dixere, quos redarguens Aristoteles u) animam præcipuam caussam, ignem concaussam appellavit. Cæterum scire licet Hippocrati fuisse in more positum, instrumentariam caussam non raro pro efficiente primario usurpare. Cum enim in medendo ad id primo sit respiciendum, à quo perfecta editur actio, id autem sit animati organi recta constitutio, quæ potissimum in certa calidi innati mensura consistit, factum est hinc, ut senex, calorem unicum animæ ministrum pro anima usurparit, quum medico

s) Hermias. Seleucus. Galatæ. Origenes.
t) Lib. 6. Epidem. sect. 5. T. 1. p. 810.
u) Lib. 2. de anima.

medico in ſenſibilibus cauſſis ſit permanendum. Hinc libro de carnibus calorem hunc immortalem facit, omnia ſentire, audire, intelligere. Enim vero ſi aliqua lædatur actio, non licet animam cauſſari, ſed in intemperiem, aut caloris imbecillitatem cauſſa rejicienda eſt. Proin Galenus, parum refert, inquit, medico inter medendum noſſe, quæ, aut qualis ſit animæ ſubſtantia.

5. Ne quis tamen poſthac noſtrum Senem arguat, quod animam neſcierit eſſe materia multo præſtantiorem formam, ſubſtantialemque actum munerum nobilium Authorem, quæ ſane accidentium nullum primo obeat, audiat, quæ alibi ab ipſo Hippocrate x) ex Calui interpretatione ſcribuntur:

De cæleſtibus autem rebus, & ſublimibus mihi non ſcribendum videtur, niſi quatenus homines, cæteraque animalia, quæ in terris degunt, & gignuntur, natave ſunt, principium, & originem inde habere demonſtrabo, quodque anima de Cælo eſt, quodque dolere, languere, & quidquid boni, aut mali in homine eſt, de cælo proficiſcitur. &c.

Quam igitur in nos mentem extrinſecus advenire dixit Ariſtoteles, de Cœlo expreſſius derivat Hippocrates, teſte Fernelio, non quod prius extiterit Platonicorum more alicui accommodata ſyderi, ſed quod ejus Author cœleſtis ſit, qui eo momento in corpus apte diſpoſitum, organisque inſtructum infundit, quo eam creat.

Igneus eſt ollis vigor, & cæleſtis origo.

Atqui nulla Intelligentia creata poteſt aliquid de nihilo producere, quia vis deſideratur infinita, ſolus autem Deus inexhauſtas poſſidet vires, quare ſingulas animas à Deo emanare exiſtimaſſe Hippocratem, conſentaneum eſt.

6. Formæ, inquit D. Thomas, y) rerum tamquam in altiora principia in corporum cœleſtium virtutes referuntur, & adhuc altius in Subſtantias ſeparatas, ex talibus enim principiis derivantur formæ inferiorum corporum, excepta ſola rationali anima, quæ ita ab immateriali cauſſa proce-

 dit,

x) Lib. de Principiis ſive carnibus T. I. p. 112. Derivat ibi utique animas ab illo θερμῷ, de quo mox ſubjungit: δοκέει δέ μοι ὃ καλέομεν θερμὸν, ἀθάνατόν εἶναι, καὶ νοέειν πάντα &c. Hoc θερμὸν diverſum ab aëre, qui illius cibus eſt, & quo plena omnia inter cœlum & terram. Vide lib. de flatibus T. 1. p. 402.

y) Lib. de occultis rerum operibus.

dit, nempe à Deo, ut nullo modo fiat à virtute corporum cœlestium, alioquin functionem colere non posset à corpore prorsus absolutam.

7. Quod spectat ad Aristotelem, ea de re nihil testatum; prorsusque promptum habemus, ejus tamen mens è tribus potissimum locis elicitur: E Metaphysicis scilicet libro 12. z) ubi probat nullam formam conjuncto priorem esse, ne intelligentem quidem animam. E lib. primo de Anima, a) quo loco asserit, intellectum nobis innasci, substantiam quandam existentem, & non corrumpi. Innasci, i.e. in nobis nasci, & denuo produci. Denique e lib. de Animal. ortu, b) ubi Philosophus confessus est, mentem extrinsecus accedere, eamque solam divinam esse, quod cum ejus actione nihil commune habeat actio corporea.

8. Sed eo revertamur, unde digressa est oratio. Hippocrates cum bona tum mala hominibus de cœlo proficisci aperte prodidit, id quod ab Aristotele, ut cætera fere c) cuncta, suscipitur, profitetur enim propter obliqui circuli reciprocationem hæc inferiora nasci, atque denasci, quod vel sensus testimonio probamus, dum enim Sol ingressus Arietem ad nos redit,

Prata virore novo rident, injussaque crescunt
Gramina, & arborei fœtus, vigor omnia firmat.

Ingressus autem Libram, dum abscedit,

Quaque effœta rigent, viduantur frondibus orni,
Squallida pallentes repetunt animalcula cryptas.

Hinc tempus omne, hinc vita omnis durationis sumit initia, omnium enim sublunarium ordo ex superiorum ordine pendet, omnisque vita certâ definitur periodo. Propterea primo Meteωrωv optabat Philosophus, ut mundus hic inferior supernis lationibus esset contiguus, ut inde melius regeretur.

9. Constans igitur sit, & ratum universam hanc inferiorem naturam à Cœlo gubernari, ut singula nil possint, ni Cœli virtute promota vigescant: Hanc autem virtutem nobis largiuntur cœlestia corpora motu, & lumine intercedente. Propterea scripsit Plato d) protinus Universum ruiturum, si Sol momento consisteret, scite enim ab Homero Sol cor mundi

z) Text. 17. a) Text. 65.
b) Cap. 3. c) Lib. 2. de ortu.
d) In Thæteto.

di vocitatur, nam quemadmodum in nobis ſi cor momento pondere ſuo ſidat, nec moveatur, neceſſum eſt interire hominem, ita in Megacoſmo uſu veniat, oportet, cum univerſa vim, vitalemque fœcunditatem à Sole mutuentur, ut eſt melioris cauſſæ inſtrumentum.

10. Verum ad penſum redeamus. Hippocrates ad priorem ſententiam alludens lib. 1. de Diæta e) ſcripſit, ***Animam in hominem irrepere, ignis & aquæ temperamentum habentem, humani corporis partem :*** quod ut clarius evadat, ſciendum ex Platonicis Capricornum, & Cancrum à Phyſicis dici Solis portas, quia in utraque obviante Solſtitio, ulterius Solis inhibetur acceſſus, per has item portas animas de Cœlo meare in terras, rurſum de terris cœleſtia repetere, proin hominum unam dici, alteram Deorum: Hominibus dicari Cancrum, quia per hunc fiat ad ima defluxus: Diis vero Capricornum, quia illac poſtliminio cœleſtibus animæ reſtituantur ſedibus. Ex quo inter Pythagoræ placita cenſetur & illud, à lacteo circulo initia ſumere Ditis imperium, quia inde delabuntur animæ in mortalitatis naturam. Zodiacum vero lacteus circulus duobus interſecat

e) T. 1. pag. 186. & pag. 195. 204. ſq. Eodem judice ἡ μὲν ψυχὴ τωὐτὸ πᾶσι τοῖσιν ἐμψύχοισι. p. 197. εἰ δέ τις ἀπιςέει ψυχὴν μὴ προσμίσγεσθαι ψυχῇ, ἄφρων ἐςίν. p. 199. Et Lib. 6. Epidem. T. 1. p. 810. ἀνθρώπε ψυχὴ αἰεὶ φύεται μέχρι θανάτε. Lib. 1. de morbis, T. 2. p. 33. τὸ αἷμα τῷ ἀνθρώπῳ πλεῖςον ξυμβάλλεται μέρος συνέσιος, ἔνιοι δὲ λέγεσι τὸ πᾶν. Et lib. de flatibus T. 1. p. 410. ſeq. ἡγέομαι δὲ ἔμπροσθεν μηδὲν εἶναι μᾶλλον τῶν ἐν τῷ σώματι ξυμβαλλομένων ἐς φρόνησιν ἂν ἢ τὸ αἷμα. In lib. de morbo ſacro autem T. 2. p. 333. docet hoc fieri aëre per pulmones intrante in venas. ὁ δὲ ἐς τὰς φλέβας ἀὴρ ξυμβάλλεται ἐς τὰς κοιλίας εἰσιὼν καὶ ἐς τὸν ἐγκέφαλον, καὶ ὕτω τὴν φρόνησιν καὶ τὴν κίνησιν τοῖσι μέλεσι παρέχει. tamen corde nos ſapere negat, totumque id cerebro tribuit lib de morbo ſacro T. 2. pag. 343. Contra lib. de corde T. 1. pag. 293. γνώμη γὰρ ἡ τε ἀνθρώπε πέφυκεν ἐν τῇ λαιῇ κοιλίῃ (in ſiniſtro cordis ventriculo) καὶ ἄρχει τῆς ἄλλης ψυχῆς. & lib. de virginum morbis T. 2. pag. 356. ἐμωρώθη ἡ καρδίη. In ſomno vigilare animam, & corporis morbos per inſomnia præſignificare diſputat lib. de inſomniis T. 1. p. 633. Calore continetur anima qua vivimus T. 1. pag. 650. & ſanguis θερμότερόν ἐςι τὸ χωρίων τῶν ζώων. VI. Epidem. Tom. 1. pag. 803.

ſecat locis, qua Cancer, quaque Capricornus eſt, propterea & primam naſcentibus lactis offerri alimoniam. Cæterum quod ex intimo doctrinæ penu Author eruit Macrobius, acri dignum eſt perpenſione, quippe Plutonis, quod ajunt, galea opertum quadantenus ab impolitioribus, opinor, minus percipi valet. Quare falli nemo ita debet, ut aſcenſum, & deſcenſum hic accipiat ſecundum ſitum, ſed quia Luna Cancri domina generationi proxima eſt, Saturnus vero Capricorni dominus remotiſſimus, ideo per Cancrum, i. e. per lunarem, vegetalemque inſtinctum deſcendere animas dicunt; per Capricornum vero, i. e. per Saturnum, intellectualemque inſtinctum aſcendere, Saturnum enim priſci mentem vocarunt, qua ſola petuntur ſuperiora.

11. Hinc patet ſapienter, ſi quid aliud, ab Hippocrate dictum, animam in hominem repere ignis, & aquæ temperamento, quia generatio, & humana vita ut calido, humidoque ſuſtentatur, ita ab eodem initia ducit. Hoc innatum calidum tertium eſt Platonicorum vehiculum, per quod animæ corporibus junguntur, calor enim animæ cum corpore nexus rite perhibetur. Propterea Zeno naturam vocavit ignem artificioſum ad gignendum progredientem. Sed hæc hactenus.

12. Nos Patrum decretis ſancitam coquimus ſententiam, humanam animam à Deo creari. At Hippocrates ſola naturæ bonitate tam ſapuit alte, ut Chriſtianam veritatem pervadere potuerit, & nobis catholicum dogma *) relinquere.

Pudeat Chriſtianos Aſclepiadas, qui nodum in ſcirpo quærunt, f) & intelligendo næ faciunt, ut nihil intelligant. Pudeat, & ab Ethnico ſe doceri patiantur. Aſſerunt ii humanam animam nec per generationem ſimplicem fieri, quod perniciei, & internecioni eſſet obnoxia, nec per creationem occipere, quod homo non produceret hominem, quum corpus ſit ignobilior hominis pars. Malunt ab anima Matris. Divina intercedente operatione (ita enim loquuntur, quaſi vero ab ipſa veritate coacti divinum opus confiteantur) inſtar ſurculi ex trunco traduci in embrii

*) Neque Catholicum dogma eſt, animas quando junguntur corpori, recens à DEO demum creari ſingulas: nam multi Eccleſiæ doctores veteri ac recenti ætate probabilius eſſe duxerunt eas propagari per vim à Creatore illis inditam: neque Hippocrati in mentem venire potuit illa ſententia quos vocant Creatianorum, ut quilibet fatebitur qui loca illius de anima in unum locum paullo ante à me collecta conſideraverit.

f) Jacobus, & Gregorius Horſtius lib. 2. de Natur.

brii corpusculum modo inconspicuo, vectore vitali spiritu, qui conformatis particulis à matris corde per peculiarem ductum distribuitur, eoque modo derivari, communicarique animam, quo spiritus ipse, quum seorsum absque anima vitalis spiritus consistere non possit, est enim ejus individuus comes. Assumptum confirmant morum exemplo, quibus filii matres referunt. Addunt, fœtum in utero vivere ceu matris particulam, cui per venas, & arterias arctissime copulatur, atque adeo communi fruitur vita. Atqui cum anima peræque sit in qualibet parte tota, atque in toto, conficiunt, ut tota quoque præsto sit infantulo. Hoc luminis argumento declarant, quod uti ustilem materiam sibi admotam accendit, ita sibi solidis ligamentis vinctum fœtus corpusculum obanimat Matris animula. Metuunt sibi, si aliter fiat, meticulosissimi viri, ne Deus sit Author originalis culpæ, quæ animæ, ceu proprio inhæret subjecto, quod vel dictu nefas est.

13. At si urgeantur, quod sceleris labes Protoplastorum quidem animam primo fœdavit, sed in societatem ruinæ corpus quoque prolapsum fuit, à quo peccati fomes in singulos proseminatur, propagaturque, nihil habent præterea, cui innitantur, præterquam Divo Augustino, cui durum, violentumque est visum, hominum animas ex nihilo creari, quum doceant sacræ litteræ, Deum creasse simul omnia, septima die cessasse, quo conficitur, ut omnium hominum animæ in primi hominis anima sint concreatæ. Quæ fuit etiam Nemesii opinio, cui consentiunt quotquot animas dixerunt simul esse conditas, inque corpora illabi non à Deo infusas, sed sponte corporum desiderio illectas. At canenti palinodiam Augustino g) fidem adhibeamus. D. Hieronymus huic testimonio scite illud opposuit Joannis: *Pater meus usque modo operatur, & ego operor.* Quod vero adjiciunt fore, ut homo hominem non gigneret, quum corpus sit ignobilior corporis pars, facile diluitur. Homo concursum facit, dum enim vim suam semini indit, quæ id concinne præparatum, & ad formam recipiendam idoneum reddit, simul efficit, ut illi forma concilietur, & in subjectum ita præparatum incurrat, qui incursus, & cum subjecta materia formæ concentus quoniam est ipsius rei constitutio, est ortus; h) quisquis hanc effecit societatem, & connexum, is utique procreationem fecit. Norit porro neque materiam, neque formam fieri, sed compositum, sphæra ærea fit, non æs, non sphæra.

g) In Epistola ad Marcellinum.
h) Arist. in Metaph.

Tu caussis animas i) *paribus, vitasque minores*
Provehis, & levibus sublimes curribus aptas,
In cælum, terramque seris, quas lege benigna
Ad te conversus reduci facis igne reverti.

D. Thomas hic annotat, k) Philosophiam ex nostrarum animarum creatione, Dei commendare sapientiam.

14. Sed quæret hic solertior aliquis, quandonam affundi animam censeamus? Cui responsum volumus, affundi conformato, instructoque organis corpore, sive fæmina quadraginta duobus diebus, sive mas triginta formetur, neque enim certo definiri posse tempus credo. Quare inscite quidam scriptis mandarunt, posteaquam semen intra formandi corporis monetam locatum est, quod à toto viri corpore defluere cum Hippocrate Platonici quoque decernunt, traxitque secum à viri anima formatricem vim, ejus potentia diebus fere quinque & quadraginta sic affici, ut sex primis diebus lac evadat folliculo genitivo circumjecto ex membrana tam tenui, qualis in ovo ab exteriori cluditur testa, quod à Physicis deprehensum est, nec tacuit in libro de Natura pueri Hippocrates: novem sequentibus sanguis: Duodecim aliis caro: Decem & octo aliis figuratum evadit, & tunc anima creatur, & infunditur.

15. Verum me judice talis fuerit procreationis modus. Comprehensi seminis spirituosæ, & efficaces particulæ se se in centrum colligunt, crassiores, lentioresque in superficie consistunt, quibus resiccatis fiunt membranæ; Partes igneas, & aëreas collectus spiritus in substantiam suæ similem convertit, unde enascuntur enormonta, h. e. impellentia, quorum ministerio vis formatrix ex seminis crassioris ministerio partes spermaticas, ex sanguine menstruo sanguineas efformat, spiritus iste genitor per totum semen commeat, atque pervadit, ut agat contagione. An vero maneat spiritus absoluto opere meliori formæ mancipatus, an disppareat, non est hujus loci curiosius disquirere.

16. Hæc sane est totius procreationis ratio nullis figmentis obruta. Falsum est enim, quod à Cælio asseritur, semen primo in lacteam naturam facessere, deinde in sanguinem, postremo in carnem converti; ex fœtifico enim lentore solæ spermaticæ partes, ceu prima totius operis lineamenta ducuntur, quibus subinde circumfusus sanguis paulatim in carneam

i) Boëtius.

k) Comm. in lib. 3. de consl. Phil.

neam concrescit naturam. Jampridem enim Medicorum evidens ratio Aristotelis opinionem convicit asserentis, seminis corporaturam evanescere, nec generationis opus ingredi, quemadmodum nec coagulum casei substantiam constituit, sed cogit modo, & format, cum materia, & efficiens nunquam coincidant. Sed medici duplicem in semine substantiam agnoscunt, spiritalem, & lentorem, illi efficiendi vim concedunt, hanc in partium solidarum substantiam converti solide contendunt.

CAP. IV.

Quod naturalia media non sint abdicanda Ægrotantibus.

Duobus modis universi opificem nobis consulere, atque providere, constans est, & in confesso apud Platonicos, uno rato, & immutabili, quem appellant Adrastiam, quod utraque firmamenti revolutione, lenta scilicet, à qua magnus annus Platonicorum procedit: altera vero celerrima, qua quotidie ab ortu ad occidentem secum diripit subditos orbes, mundo, mundanisque omnibus sortem distribuit suam. Adrastiam appellant fatum, & immutabilem Dei voluntatem, cujus ministra natura, à qua ordinarii procedunt eventus, est enim natura ordinis causa, imo ordo ipse in universo. Cæterum naturam hic appello vim genitricem, & conservatricem per universum diffusam, quæ procedit à primo illo motu, qui rebus omnibus est veluti vita quædam, quum hinc vivificus calor suscitetur, rerum Author omnium. Ideoque Deus natura communi mundo prospicere dicitur, quia cœlorum motu singulis vitæ, & durationis suæ periodum definit, illius ministerio perficit, conservatque omnia. Hanc solam generalem providentiam Aristotelem agnovisse nonnulli crediderunt, per quam mundus consistit, & singulæ species perpetua successione singulorum servantur. Juppiter omnibus idem: quia unicuique juxta naturæ suæ meritum retribuit.

Esse lapis, sentire Leo, vegetare Cupressus,
Solus at ingenio vivere gaudet Homo.

2. At nos non possumus, qui in meliore schola sumus instituti, quin præter communem illam, singularem quoque providentiam agnoscamus, quæ ad singulos homines perveniat, quam Platonici fortunæ nomine appella-

pellarunt, cujus effectus indefiniti, perobſcurique videntur latente cauſſa, propterea ſapientiorum ſuſpendunt judicia, eosque cogunt admirabile Dei conſilium admirari ſimul & venerari. Huc ſpectant eventus omnes, quos Ariſtoteles appellat l) præter opinionem, & inconſtantes. Quis enim non admiretur ancipiti morbo implicitum nulla naturæ, nulla artis ope adjutum, augeſcente morbo, & furentibus ſymptomatis repente revaleſcere, ac ſi nullis laboraſſet languoribus? Hæc me hercle non niſi perraro, & ſecreto Dei conſilio boni gratia contingunt, quæ ideo nos in admirationem rapiunt, quod præter naturæ ordinem, & cauſſarum ſeriem eveniunt.

Cuncta hæc m) *Superûm demiſſa ſuprema*
Mente fluunt.

Hac de cauſſa Hippocrates n) in ordinariis cauſſis ſubſiſtendum eſſe docet, illuditque Scythis, qui protinus ad Deum recurrunt, naturalia negligentes. *Plurimi*, inquit, *in Scythia caſtrantur, muliebriaque exercent, loquunturque muliebriter, qui eviriti dicuntur. Cauſſam vero hujus rei incolæ Deo tribuunt, hosque homines colunt ſibi caventes, ne talia patiantur, ſibique eveniant. Mihi vero hæc, & alia mala omnia divina eſſe videntur, nec ullum eſſe divinum magis, aut humanum quam aliud, ſed omnia peræque divina, nam horum unumquodque ſuam habet naturam, nec quicquam ſine natura*

l) 2. Phyſ.
m) Statius.
n) Lib. de Aere, locis, & Aquis. cap. 49. & 51. T. 1. p. 356. ſeq. & 358. In eandem ſententiam pluribus diſputat libro de morbo ſacro T. 2. p. 324. ſq. aitque febres quotidianas & tertianas & quartanas non minus ſacras eſſe & Divinitus immitti, ὐδὲν ἧσσον δοκέυσι ἱεροὶ εἶναι καὶ ὑπὸ Θεῦ γενέσθαι. Illos vero qui incantationibus non tantum morbo ſacro mederi, ſed etiam lunam de cœlo deducere, ſolem obſcurare, procellas vel ſerenitatem facere poſſe ſe ajunt, ſuffragari potius irreligioſitati, quod Divina humanis commentis diſſolvere & repellere ſe jactitant. ὐκ ἂν ἔγωγέ τι θεῖον νομίσαιμι τύτων εἶναι ἀλλ' ἀνθρώπινον, εἰ δὴ τῦ Θεῖυ ἡ δύναμις ὑπὸ ἀνθρώπυ γνώμης κρατέεται καὶ δεδύλωται. p. 327. Oportere potius qui morbo laborant adire templa & orare Deos, ἐχρῆν θύειν καὶ εὔχεσθαι, καὶ εἰς τὰ ἱερὰ φέροντας ἱκετεύειν Θεύς. p. 328. Non mali autem autores eſſe Deos & inquinationis, cum ipſi ἁγνότατοι ac puriſſimi ſint, ſed purificationis & liberationis hominibus p. 329. Inde p. 338. ὐχ ὁ Θεὸς σῶμα λυμαίνεται ἀλλ' ἡ νῦσος.

natum gignitur, &c. Cur vero plurimi ſterileſcant, Hippocrates cauſſam rejicit non in Deum, ſed in vitæ deſidiam, jugem equitationem, crapulam, iſchiadicos dolores, quibus erant obnoxii, quod equitarent ſine ſtapedibus. (Hinc quæſivit Ariſtoteles o) cur iſchiadici ſint ſteriles.) Denique rejicit in largam ſanguinis miſſionem cæſa pone aures vena, & in ignaviſſimum ſomni torporem. Si à Deo hæc mala proficiſcantur, inquit, cur non peræque omnibus accidunt? Cur potentiſſimis potius, generoſiſſimisque Scytharum, qui Deos colunt, ſacrificia faciunt, quam pauperculis, & ex infima plebecula homuncionibus, & qui Deos temnunt, blaſphemique execrantur, hæc incommoda eveniunt? Nec Dii, inquit, ſunt incuſandi, nec naturalia abdicanda præſidia. Hortatur igitur, ut crapulas, & inertiam declinent, ut frugalem vitam, & labores ſtrenue ineant, ſic enim futurum, ut prolem, & quidem maſculam ſuſcipiant, & morbis defungantur. At vero, libello de Virginum morbis ſacrificulos arguit, quod credulas mulierculas deciperent jubentes, quam mox donaria Dianæ offerri, ut morbis p) expedirentur: Arguit jure maximo, quaſi vero Dii optimi naturalia remedia non inſtituerint, per quæ efficaces eſſe volunt. Hinc ſenex ipſe mandat, ut miſeræ Virgunculæ, quæ ab utero ut plurimum ægrotant, aut ſibi ſanguinem mitti patiantur, aut certe virum experiantur. Maritus enim non enervis, muliebrium malorum non infrequenter eſſe ſolet curatio ſuaviſſima.

3. Cæterum univerſa naturæ opera Hippocrates vocat Divina, quod Deus cum quovis naturali Agente cooperatur proxime (Philoſophi dicunt virtutis, & ſuppoſiti immediatione) quod ſane ex eo facile probatur, quoniam Divina virtus non eſt aliunde mutuata, quin potius omnis creatæ rei virtus à Deo effluxit, adeo ut creaturæ, ſit quoque Dei virtus. Dein quod nihil intercedit inter Deum & creatæ rei effectum, utcum Deus ſimiliter, atque ignis verbi gratia, dum calorem producunt, manui, dum caleſcit, proximus ſit. Verumtamen cauſſæ primæ actio ab actione cauſſæ ſecundæ ad certam ſpeciem deducitur, atque definitur, quia cum prima cauſſa indiſcriminatim quemcumque edere poſſit effectum, utpote hominem, aut eqvum, hominem vero definite producit, quod hominis congreſſu concurſus ejus diſtinguitur, atque definitur. Diſtincta tamen cauſſæ ſecundæ quoad gradum actio à Deo coercetur, &

 limi-

o) Sect. 4. Probl. 20.

p) T. 2. p. 356. ubi inter morbos illos refert ſi quæ videantur ſibi ὁρῆν δαίμονάς τινας ἐφ' ἑαυτῶν δυσμενίας.

limitatur, etenim, exempli loco, Ignis ad certam numero calfactionem non est affectus, præfinitusve, quin plures potis est elicere, qvum natura ad singulare non collineet, ut docet Avicenna. Quare ut hanc definite calfactionem edat, aliunde limitari, determinarique debet: atqui in secundarum caussarum sphæra nihil est, à quo terminari queat; quare ad primam caussam confugiendum est, quæ virtutis suæ efficacitate eam definiat, cujus certe est ordinaria, & stata lege hunc quasi defectum supplere, neque enim cœlestis influxus, cæteræve caussæ effectrices hoc præstare valent.

4. Sed quispiam ex Peripatetico Lyceo q) nobis objiciat, Actiones esse singularium, Intelligentias esse caussas universales, neque caussas esse, quod ab illis novum quippiam proficisceretur, quod est absonum. Denique particulares caussas sufficere, nec necessarias ideo esse universales. Verum tamen iis sic obviam ire volumus. Ad actionem aliquid bipartito dicitur concurrere, nempe ut agendi rationem, & ut illud quod agit, universales caussæ confluunt in effecta uti rationes agendi, minus ut agentes. Et sane Aristotelei ab universali caussa nullam actionem obiri arbitrantur, nisi singularis, & determinatæ caussæ congressu definiatur. Sunt, qui asserant, caussam universalem, & particularem ad eundem effectum convenire secundum diversos gradus, ut homo hic ad hominem hunc: at universalis caussa ad hominem ut ens, siquidem effectus universalis in caussam universalem referendus. Universalis igitur caussa concurrit ad plures effectus, & ad eundem, secundum universalem rationem, sicque concedunt, Deum concurrere ad hujus hominis productionem secundum gradum Entis, quoniam universalis caussa non concurrit ad effectum, secundum omnem gradum, sed secundum universalem rationem, particularis vero concurrit secundum gradum particularem. Sunt, qui secius sentiant r) asserentes, particularem caussam, & universalem, scilicet Deum ad eundem effectum confluere secundum eandem rationem, & gradum, sed non secundum eundem ordinem, quoniam altera ut particularis, altera ut universalis convenit, neque interim altera supervacua est, qvum ambæ non conveniant, eodem ordine, & ratione.

5. Quidquid sit tandem, Deum in omnem effectum confluere constans est, & ratum: hinc etiam à Deo omnem medelam emanare, s) dicitur, atque ejus instrumentum esse naturam, utriusque Ministrum Medicum.

q) Augustinus Niphus in Phys.
r) Gregorius Ariminensis.
s) Ecclesiastici 38.

cum. Quæ media instituit Deus, ut in illis efficax esse videatur; propterea Sacræ paginæ in infirmitate adhibendum esse Medicum sedulo jubent.

6. Ne credat tamen aliquis, Deum naturalibus mediis ita esse alligatum, ut sine illis nihil queat efficere, quod putarunt Stoici, cum idem supra, & contra naturam efficaciter agere possit. Sic Moses XL. dies absque alimento divinitus vixit, & quinque panibus, totidemque piscibus CHristo theanthropo distribuente, tot hominum millia expleta recessere. Posthac tamen non nisi temere quispiam hanc mirabilem, ominosamque custodiam expectarit, quin in officio se contineat, & manum cum Minerva, quod ajunt, moveat; Scriptum est enim, *in sudore vultus tui vesceris pane tuo.* Quare si quis morboso corporis languore corripiatur præ naturæ imbecillitate, Dei in primis opem imploret, eumque ardentibus invocet votis, ut remediis opportunis, & congruentibus, intercedente Divina benedictione excupitum largiatur eventum. Ut enim sanitas benedicente Domino, quotidiano cibo servatur, ita præsidiorum beneficio, laborantibus, & morbo oppressis succurritur.

Non absimile symbolum in æternæ salutis mysterio est cernere, ubi DEUS Opt. Maxim. mandat, ut CHristi verbis auscultemus, & instituta adhibeamus Sacramenta, quibus in nobis efficaciam suam pollicetur, ubi non crepera, sed firma fide Servatoris Jehovæh meritum comprehendimus nobisque corrogamus.

Suam itaque Omnipotentiam Deus tentari minime patiens ad media, naturalesque caussas nos ablegat, quibus dextre nos uti jubet cum ad sanitatem servandam, tum ad profligandos morbos. *Mediis, quæ vocant,* inquit Oseas, *legitimis utentes adjuvat Deus.*

7. Merito igitur Hippocrates væcordes insimulat Scythas, quod mediis despicatis naturalibus ad Numen recurrrant, idque caussentur, sive agnoscenda sit morbi caussa, sive morbus curandus sit. In natura, ait scitissime, nihil sine natura, nempe sine naturali caussa gignitur. Unde etiam ad Democritum scribens invehitur in impostores.

Artis Medicæ recta facta, o Democrite, t) inquit, *plerique è vulgo hominum non omnino laudant, verum Diis sæpe attribuunt,* u) *si vero natura reluctata per-*

t) Tom. 2. pag. 933.

u) Θεοῖς δὲ πολλάκις προσαρτῶσιν. Similiter Epistola ad Damagetum T. 2. pag. 927. οἵ τε γὰρ νοσέοντες ἅμα τῷ σώζεσθαι, τὴν αἰτίην Θεοῖς ἢ τύχῃ προσνέμουσι. Adde Hippocratem de arte c. 5. Tom. 1. p. 3. & 4. & 6.

perdiderit eum, qui curatur, medicos reprehendunt, Numen x) *prætereuntes*, &c.

CAP. V.

Quod in profligandis morbis Divinum Auxilium ſit invocandum.

Epicurus, ut ſervaret hominis libertatem, y) negavit Dei providentia mundum gubernari: ſed quam inique, palam eſt, Deus enim non tantum communi, ſed etiam ſingulari providentia mundo, mundaniſque omnibus proſpicit, curat non tantum ut ſint, ſed & bene ſint omnia, cognoſcit individua non tantum ſub ratione ſpeciei, ſed etiam ſecundum individuas proprietates. Cum enim ea fecerit, poſſintne illi eſſe ignota? Cum abjectiſſimus Artifex opus ſuum cognoſcat, eſt ne veriſimile, Deum ignorare, quid agat? Nec refert, ſi ſingula ſint infinita, & caduca, quia ſub ratione finita cognoſcit. Deus eſſet Animal miſerrimum, ait Sophus, ni ſingula cognoſceret: Nec eſt, quod objiciat Avenrhois, fore, ut vileſceret, ſi hæc noſſet inferiora. Non eſt, inquam, nam cognitio omnis perficit, atque illud de voluntate potius, quam de intellectu diceretur, ſiquidem voluntate ad optata trahimur, illiſque ſimiles evadimus, at intellecta in intelligentem transferuntur, & ei ſimilia redduntur. Itaque ſi ullum ſit argumentum, Deum confieret non cognoſcere ex rebus ipſis accipiendo mortalium more cognitionem, ſed ſeipſum intelligendo omnia eminenter continentem. Illud tamen alta mente tenendum, res ſingulas à Deo quidem cognoſci, at per eſſentiam ſuam efficientem, aut conſervantem, adjecto ſcilicet divinæ voluntatis actu. Quoniam enim res ſingulæ præter eſſentiam obtinent exiſtentiam, qua ſingulares evadunt, & extra cauſſam ſubſiſtunt, ſi cognitæ eſſentiæ accedat voluntatis actus, quo Deus producere, aut conſervare decernat, cognoſcuntur extemplo ſingularia omnia, quæ ſub illa continentur eſſentia: Ad ſingularia namque productio illa terminatur.

Primum

x) *παρέντες τὸ Θεῖον.*

y) Notum eſt omnibus, longe majorem libertati vim Epicurum intuliſſe per ὑλικὴν quam ſtatuit ἀνάγκην atomorum, quamque mero deinde & arbitrario commento declinationis atomorum eludere iterum ac veluti deflectere ſuit conatus.

Primum igitur eſſentiarum plurium plures Ideæ conjunguntur tum ſubſtantiæ, tum accidentium, quæ ſimul in rebus ſingulis continentur, tum accedente illa voluntatis determinatione, ſingula cognoſcuntur.

2. Hæc autem tam multa in unum effudimus Themiſtium, ne conniventibus hominis auctoritas imponeret, quum maxime ei Philoponus applaudat, qui mala à Deo non cognoſci, arbitrati ſunt, eo plane argumento, quoniam, ſi cognoſceret ea, etiam faceret, quod enim novit, id efficit, ſiquidem, ut intelliguntur res à Deo, ita ſunt. Quaſi vero innumerabilia poſſibilia non cognoſcat, quæ efficiet nunquam. Cognitio quippe ad intellectum ſpectat, effectio ad voluntatem. Sed nos nimis longum fecimus, qui ad probandam ſingularem Dei providentiam, Peripateticorum Principis patrocinio uti poteramus; ſic enim Ariſtoteles: *) At vero, inquit, qui mente operatur, & eam colit, diſponitur optime, is & amantiſſimus Diis immortalibus eſt: nam ſi Dii curam rerum humanarum, ut exiſtimatur, aliquam habent, rationi ſane conſentaneum fuerit, ipſos eo gaudere, quod eſt optimum, ſibique maxime cognatum, hoc autem fuerit ipſa mens, & in eos, qui maxime hoc amant, & honorant, beneficia viciſſim conferre, tamquam curam iis, quæ ſibi ſunt chara, & diligentiam adhibentes, & recte, beneque agentes. At conſtat hæc omnia ſapienti ineſſe maxime, amiciſſimus igitur ſapiens Diis immortalibus eſt, eundem autem conveniens eſt, & fœliciſſimum eſſe, &c. Ex quo loco D. Thomas Deum rerum humanarum peculiarem curam gerere demonſtrat. Id quod etiam certa colligi poteſt apodixi ex Peripatetica Schola decerpta: Siquidem omne agens certo fine dirigitur, tantumque in finem itio, atque directio, quantum agentis efficientia ſe collatat, explicatque. At Dei efficientia ad univerſam rerum naturam pertinet, quare & unumquodque à Deo in finem ſuum dirigitur. Hæcque expreſſa eſt, & peculiaris providentiæ ratio, quam egregie nobis ſacerrimus ille Jacob per Scalam è terra in Cœlum usque aſſurgentem ſignificavit, ad quam David etiam reſpexit: z) *Quis ſicut Dominus Deus noſter, qui in altis habitat, & humilia reſpicit in Cœlo, & in terra.* Quin & Homerus a) huc collineaſſe videtur, quando à Jove auream catenam è Cœlo in terram demitti omnia comprehendentem, vincientemque, nec non ad Jovem ipſum retrahentem, ſcriptis tradidit.

*) Lib. 10. Ethicor.
z) Pſalmo 112. a) Iliad.

usque adeo esset omnipotens, & bonus, ut bene faceret etiam de malo. Propterea Boëtius, sola est, inquit, divina vis, cui mala quoque bona sint, qvum eis convenienter utendo alicujus boni effectum elicit. Ordo enim quidam cuncta complectitur, ut quod ab assignata ordinis ratione discesserit, hoc idem, licet in alium, tamen in ordinem relabatur ne quid in regno providentiæ liceat temeritati.

5. Galenus de decretis Hippocratis & Platonis c. 7. Non enim, inquit, quemadmodum quæstio illa de Mundo, factus ne, an minime sit, inutilis est, ita quoque de providentia Dei indagare non confert, sed utilis omnibus est, ut vim quandam esse in mundo hominibus & potentia, & sapientia meliorem cognoscamus, &c. Quidquid sit tandem, Hippocrates noster satis Divinam providentiam in confesso habuit, qui suadet, ut preces Diis effundamus, & divinam imploremus opem.

Ita enim senex: e) *Cum quid purum de Deo puro quis capere videtur, quoad sanitatem optimum est, nam significat, quæ corpus intrant, pura esse. Si quid autem contra, non bonum est, morbum enim in corpus venisse significat.* Paullo autem post infert: *) *De signis autem cœlestibus syderibusque, cum quis gnarus, peritusque fuerit, sic provideto, & diætam statuito Diisque supplicato, cum bona videris, Soli Jovi cœlesti,* &c. *cum vero contraria, Diis hæc avertentibus.*

Hinc

e) παρὰ Θεοῦ καθαρόν Lib. de Insomniis. T. I. p. 639. In eodem libro p. 638. ὅ, τι ἂν τούτων οὐρανίοισιν ἐφέζεσθαι δόξει σοι, καθαρὸν καὶ ὑγρὸν ἐὸν, ὑγιαίνειν σημαίνει, διότι ἐκ τοῦ αἰθέρος εἰς τὸν ἄνθρωπον καπελθόν ἐστι τοιοῦτον δὲ ὁρῇ καὶ ἡ ψυχὴ οἷόνπερ ἐσέλθῃ. Idem p. 633. somnia Divina admittere & singulis hominibus vel integris civitatibus bonum aliquod vel malum præsignificantia non dubitat. ὁκόσα μὲν οὖν τῶν ἐνυπνίων Θεῖά ἐστι, καὶ προσημαίνει ἢ πόλεσιν ἢ ἰδιώτῃ λαῷ ἢ κακὰ ἢ ἀγαθὰ μὴ δι' αὐτῶν ἁμαρτίην, εἰσὶν οἱ κρίνουσιν περὶ τῶν τοιούτων ἀκριβῆ τέχνην ἔχοντες.

*) p. 639. sq. 642. In eod. lib. p. 634. redarguens illorum Medicorum inscitiam qui insomnia morbos præsignificantia dijudicare nequeunt, & nihil aliud jubent quam Deis supplicare, subjungit: καὶ τὸ μὲν εὔχεσθαι πρέπον, καὶ λίην ἐστὶν ἀγαθόν. δεῖ δὲ καὶ αὐτὸν ξυλλαμβάνοντα τοὺς Θεοὺς ἐπικαλέεσθαι. *Et sane Deos precari decet & valde bonum est. Sed oportet & ipsumetme manus admovere atque ita Deos implorare,* quod suadet etiam p. 635. & in fine libri p. 644. ait se ta-

Hinc quoque lib. de Muliebri natura f) præcipit, ut in tractandis mulierum morbis ab ipso Numine auspicium ducamus. Cæterum libello de Elegantia g) tam pie de Deo loquitur, ut nullus Theologorum in hac re Hippocrati sit præferendus. *Scientia*, inquit, *de Diis Medici anima penitissime implexa est, cum in aliis affectibus, & symptomatis medicina erga Deos valde reverenter se habere comperitur, tum vero Medici Diis locum dant, Numen enim omnia regens in medicina minime ociosum esse animadvertunt, & in iis morbis, quos ipsimet aggrediuntur, & in iis, quos per se absque sua opera superari vident. Quot quot enim medicina vincit, Deorum ope vincit, nam & Medicina via secundum sapientiam, Deorum munus est, & remediorum efficacia ab iisdem pendet.*

Numina ni faveant, nil Panacea potest.

6. Mitto volens, quæ in hanc rem alibi, h) ab Hippocrate scribuntur. Ecce ut non minus pie, quam vere, Christianæque religioni congruenter medicinam esse donum Deorum, omnemque vim; & efficaciam ab eisdem pharmaca suscipere, luculenter optimus senex profitetur.

Quid

se rationes diætæ invenisse ὡς δυνατὸν εὑρεῖν ἄνθρωπον ὄντα ξὺν τοῖσι Θεοῖσιν. T. 1. p. 55.

f) πρῶτον μὲν ἐκ τῶν Θείων ἄρχεσθαι T. 2. p. 358.

g) περὶ εὐσχημοσύνης sive de decori ratione à Medico observanda T. 1. p. 55. καὶ γὰρ μάλιστα ἡ περὶ Θεῶν εἴδησις ἐν νόῳ αὐτῇ (τῇ ἰητρικῇ) ἐμπλέκεται, ἔν γὰρ τοῖσιν ἄλλοισι πάθεσι καὶ ἐν συμπτώμασιν εὑρίσκεται τὰ πολλὰ πρὸς Θεῶν ἐντίμως κειμένη ἡ ἰητρική, οἱ δὲ ἰητροὶ Θεοῖσιν παρακεχωρήκασιν, οὐ γὰρ ἔνι περιττὸν ἐν αὐτέῃ τὸ δυναστεῦον, καὶ γὰρ οὗτοι πολλὰ μὲν μεταχειρέονται, πολλὰ δὲ καὶ κεκράτηται αὐτέοισι δι' ἑωυτέων, ἃ δὲ καταπλεονεκτεῖ νῦν ἡ ἰητρικὴ, ἐντεῦθεν παρέξει. Idem in præceptionibus quæ videntur pars esse scripti περὶ εὐσχημοσύνης T. 1. p. 66. inter ea quæ Medicum dedecent, refert si non abstineat temere susceptis ὅρκοις παμμεγέθεσι Θεῶν. Ipse vicissim futuris Medicis non modo morum probitatem graviter ubique commendat, speciatim in scripto περὶ ἰητροῦ p. 44. sq. T. 1. sed & eos ad artem suam ἁγνῶς & ὁσίως exercendam sancta jurisjurandi religione obligavit, ejusque formulam diligenter ab illis observandam præscripsit T. 1. pag. 42. in quam exstat eruditus Jo. Henrici Meibomii commentarius Lugd. Bat. 1643. 4.

h) Lib. de veteri Medicina & in Epist. ad Abderitanos. Verba habes infra ad cap. VII.

Quid mirum igitur, si Zimarellus, i) testante Joanne Colle, Hippocratem Naturæ, & Christianæ Theologiæ genium appellabat?

Hujus pium sanctumque institutum secuti sunt Arabes; Quare Mesuæus Regis Damasceni nepos suos ita exorditur Canones: *In nomine Dei Misericordis, cujus nutu sermo recipit gratiam.*

Affectuum vero curationem his aggreditur præfatis: *Sanat languores Deus, qui de frugalitatis folio produxit in largitate sua medicinam benedictus, gloriosus, & excelsus.*

Quis hanc in Deum pietatem, & cultum non admiretur? Quis non æmuletur veritatis lumine excitatus? Deo igitur supplices preces feramus; scriptum est enim: *In tua infirmitate ne despicias te ipsum, sed ora Dominum, & ipse curabit te* &c. Nec magnum quicquam aggrediamur non invocato Numine, sapienter enim Heraclitus sacrificia, & preces medicamenta appellare solebat, quod præpotentis pharmaci vice à morbis purgent.

7. Sed hic se ingerit quæstio Theologumena, an scilicet res divinas obeuntibus nobis Deo contingat affectio? Porphyrius suspicabatur, non modo Dæmones, sed etiam Deum affici, quoniam invocationibus moveantur.

Victa Hominum precibus celestia Numina terras
Coguntur petere, & casus aperire futuros.

Jamblichus arbitratur, Deos, non quia invocentur, moveri ad communicanda hominibus bona, sed sponte nos ad bonum provocare, nobisque invocando conversis accurrere ultro quippiam monstrantes, largientesve. Supplicationes porro animam Divino aptam influxui reddere, qui tum ultro, tum facile perveniat propter Divinam amicitiam omnia continentem. Quod si à benefica Deorum cura, ceu à clarissimo Solis lumine abeamus longius, densioribus nos statim tenebris circumfundit, tuncque iratior nobis dicitur Deus, quem tunc demum credimus remollire, si suppliciter ad eundem convertamur: Lenimentum id genus affectionem Deo infert nullam, ait Cælius, immo à perturbationibus sequestrat animam.

Porro Platonici mundanis Diis sacra obeunt corporea, superioribus diis segregatam putant dicandam esse sanctimoniam. Principi vero segregatissimam.

Ff 8. Ve-

i) Comm. in lib. Hippocratis de insomniis.

8. Verum age quando in hæc incidimus, cur ſupplicationes quædam exaudiuntur, quædam obturatis deſpectantur auribus? Reſpondeat doctus juxta, ac pius Avicennas. k) Cauſſa, inquit, propter quam exaudiuntur preces, eſt convenientia, ſeu aggregatio cauſſarum ſimul cum Sapientia Divina, & eſt, quod conveniant, ſive aggregentur hominis deprecantis cauſſa? Verbi gratia in eo, quod ipſe deprecatur, eſt cauſſa, cur res illa ſit ex Creatore. Quod ſi quiſpiam dicat, utrum fieri poſſit, ut citra Litanias illud evadat? Utique inficiabimur, quoniam eventus unica eſt cauſſa. Nempe altiſſimus opifex, qui interpoſitas preces ceu proximas, & peculiares cauſſas diſponit, quemadmodum ſanitatis alicujus laborantis, pharmaci hauſtus cauſſa perhibetur, quum vero medicamentum reſpuit, ſanitatem quoque negligit.

8. Pari modo preces ad vota obtinenda veluti accommodata media deſiderantur. Quamobrem duabus de cauſſis, quæ ſimul conveniunt, rogatus neceſſarii videntur, atque adeo ipſarum exauditio. Enimvero ſi ad ſupplicandum promovemur, à Deo eſt, propterea deprecatio, cur exaudiamur, cauſſa eſt. Cur vero in congruum, & decens adſpiret ſupplicatio, unde optata cadunt ex voto, ab eodem repetendum, quare ambo ab una producuntur origine. Nonnunquam vero alterius cauſa eſt altera. Propterea quidam à terrenis cœleſtia affici, in animum induxerunt, quare preces noſtræ neceſſario exaudiuntur. Nos iis ſic iri obviam volumus; Naturalia nimirum hæc cœleſtium, & Divinorum effectus quosdam eſſe, qui, ni pervertatur ordo, in ſuas cauſas nullatenus queunt efficere, hinc etiam ad orandum excitamur. Cur vero preces non exaudiantur, ea potiſſimum eſt cauſſa, quod finis, cujus gratia obſecrat, vel non conducit juxta Univerſi ordinem, vel ratione deprecantis. At vero viris ſanctimonia delibutis inter precandum Prima cauſſa vim infundit per quam mirum in modum aliena movent, quare & elementa eorum voluntati confeſtim parent, qvum maxime elementa ſubjecta ſint animæ energiæ, nosque ipſi non ſemel fecimus periculum. Ubi enim res vehementius imaginari contingit, quam mox corpora noſtra alliofim, & affectionem ſubeunt pro animi varia diſpoſitione. Ad hæc neque abſonum, aut à veritate abhorrens eſt, quempiam imaginationis vi alienum ciere, & percellere poſſe corpus, id quod Indiæ inquilini ſæpius experiuntur. Itaque Deus omnium conditor exaudit deprecantem animam, ſi finis, ad

k) Libro de Anima Aphoriſm. 45.

ad quem preces diriguntur, in universi ordinem, & utilitatem relabatur.

9. Hæc est ipsissima Avicennæ sententia, qua duo potissimum constituuntur veluti cardines, super quibus impetrati voti ratio convertitur; divina scilicet afflatio, qua ad rogatus, & obtestationes excitamur, justa denique, & honesta singulis, aut universæ naturæ conducens inter implorandum petitio. Et hæc est congressio, coitioque caussarum, quæ divinam movent sapientiam ad efficiendum, quod efflagitatur precibus, quibus plane nulla afficiuntur passione Numina, sed tantum in illis veluti symbolis volunt esse efficacia. Ut autem preces omnibus sint absolutæ numeris, quinque stipari oportet prærogativis: *) Securæ enim, rectæ, ordinatæ, devotæ, humilesque esse debent. Sed quando hæc altioris sunt operis, mittimus, & ad Avicennam revertimur, cujus commendamus sententiam, Deum Sanctis viris præsto esse, virtutemque communicare, per quam elementa, & quidquid ex elementis est concretum, illis audiunt, & protinus obtemperant. Mirabilis est enim Deus in Sanctis suis. Verum quod de Imaginatione subjicitur, & falsissimum, imaginatio namque immanens actus est, nec quicquam in nostro corpore obire potis est, nisi alterius caussæ, quæ ejus subsit imperio, intercessione, congressuque, multo minus in alieno corpore.

10. Hinc non inelegans quidam a) perperam plurimos, eosque admirabiles eventus in imaginationem rejicit, utpote quæ revera spiritus, & humores ciet morborum parentes. Nam si rogetur, cur appositis amuletis cum susurro, aut sesquipedalibus verbis effutitis quispiam morbo defungatur? Respondet effectum esse ab imaginatione. Ubi namque certa spes salutis concipitur, calor, spiritusque quoquoversum effusi ad functionum munera acriores, aptioresque redduntur. Sic epileptici, dum ex Alcæa ungula concinnatum gestant annulum, quia Periaptis certo credunt, & maxime fidunt, non corripiuntur, quod confidentiam spirituum quies, & tranquillitas excipiat: At submoto annulo, quia invadit timor, turbantur spiritus, atque consternantur, à quibus exciti humores cerebri obstruunt ventriculos, membranulasque vellicant, hinc sacer ingruit morbus. Atque perinde illis accidit, ac qui demisso, humilique loco angustam trabem recti perambulant, at si paulo eminentiore loco ponatur, unde periculum

*) Precum conditiones ex D. Thoma.

a) Alex. de Vicentinis.

riculum impendeat, ingressi quam mox præcipites delabuntur, quod præ metu spiritus in fontes recurrunt, & lacertos deserunt. Qua caussa etiam somnambuli avia loca petunt, repetuntque, at experrecti, si discrimen agnoscant, proni decidunt. Eodem modo & Quartanam fieri, & admoto Araneo propulsari credidit. Sed norit in primis affectus ex prænotione Phantasiæ, quæ vel læta, vel molesta objiciat, suboriri quidem, circa cor tamen sanguinis, spirituumque tumultuariam fieri commotionem, quare cordis potius, quam cerebri affectus ex phantasiæ deliramentis emergere consentaneum foret. Nam etsi affectus universum corpus moveant, in ipso enim corde aut caloris, aut frigoris, ut ait Aristotelis facta alteratio, etsi in exigua, & non sensili particula, plurimam sane in toto corpore parit differentiam cum ruboribus, & palloribus, cum horroribus, & tremoribus, aliisque hujusmodi; ut temone paululum translato magna fit proræ transpositio: Nihilominus tanti non sunt, ut excitis spiritibus continenter aut morbos pariant, aut propellant (ni summus subsit apparatus.) Equidem multum conducere fidentiam scio, unde Avicenna dicebat, Medicum plures curare, cui plures fidunt, plurisque esse bonam, firmamque animi confisionem, quam omnia Medicorum pharmaca. Propterea etiam Vallesius Medicos dehortatur, ne eorum curam suscipiant, à quibus non æstimarentur plurimi. Cujus rei caussam adjiciunt quidam, b) quod confidens animus non percellitur, sed adquiescit, quocum spiritus etiam consistunt. Accedit, firmam erga Medicum fiduciam id agere, ut malorum obliviscantur, & dolores converso in Medicum animo aut non sentiant, aut mitius ferant, necessario enim animadversio desideratur ad percipiendum dolorem. Unde Hippocrates qui dolentes parte aliqua corporis omnino dolorem non sentiunt, iis mens ægrotat. Scio inquam ea de caussa plurimum prodesse fiduciam, sed eam esse, quæ comitialem morbum admota Pæoniæ radice, aut annulo ex Alcæo ungue arceat, haud credo. Ecquis enim ea pernicie semel correptus fidenti, ratoque animo non sperat, fore, ut de integro non invadat, cum interim credulis, & bene sperantibus medio de fonte leporum superveniat, & incessat? Cornelius Agrippa Magiæ Ceremonialis unum principium statuit credulitatem firmam: qui non crediderit, inquit, non experietur, sed tam futilem sententiam jure Philosophi rejiciunt. Existimandum igitur cum tota elegantiorum Asclepiadarum Schola ungulam sylvestris Aselli cum cerebro Epileptico habere schesim, & quandam analogam rationem,

b) Vegia, Mercurialis.

nem, adeo ut annulo apportato per occultum effluvium ita roboretur cerebrum, ut non possit à quavis morbifica caussa concuti. Araneolum vero frigidum, siccumque animal aut negarim ea vi pollere, aut certe non alia ratione, quam σχετικῶς, & mutuo consensu. Et, ne me quis credulitatis arguat, qui omnia ad temperationem velim reducere, Alex. Aphrodiseum quærentem patienter audiat, cur quos Dipsas momorderit, sitique sunt intolerabili affecti, eis epota theriaca, quæ calida, siccaque est, sitim sedat, non autem magis incendit? Respondet non qualitatis ratione sitim sedare, sed mutuo quodam consensu, & ratione naturali. Id est hujusmodi Antidotum, quod plurimis ex herbis componitur; quæ consensum aliquem cum singulis corporis partibus habent, velut Dictamnum proprietatem quandam erga cor habet, ipsumque confirmat, & servat; Eupatorium vero cum Jecore, Scolopendrium cum Liene, petroselinum cum ventris orificio, Hyssopus vero cum Septo, & pulmone, Helenium vero cum Renibus, Ruta cum collo, Gentiana cum cerebro, Seseli autem cum vesica urinaria. Unumquodque igitur horum mellis dulcedine illectum trahit quod sibi proprium ad tutelam est. Inter quæ omnia sunt & viperarum immixtæ carnes, quæ naturalem quendam mutuum affectum habent, quam antipathiam vocant, adversus quodvis venenosum animal, corruptibilemque virtutem. In singulas igitur partes distributa affectum illum, qui corruptionem minetur, agere non sinunt. Repugnant enim ceu legitimi quidam milites, qui pro sua ipsorum patria, arma ceperint. Hactenus Alexander, qui tametsi sententiam meam confirmat, & caussam elegantissime exprimit, in eo tamen falli videtur, quod singula simplicia in Theriace permanere putarit integra, qvum tamen post fermentationem corrumpantur, & ex corrupta singulorum specie quinta quædam prodeat essentia virtute omnium vim continens. Nam quemadmodum in Mixtis corporibus virtutes subsunt, quæ in elementis desiderantur, ita in Theriace virtus ea inest, quam in singulis non est invenire. Propterea Avicenna Theriacam non humano ingenio, sed potius Divina inspiratione concinnatam esse ratus est. Et utinam multa non deessent, quorum caussa suis privatur viribus.

11. Sed ne parergon, opus ipsum superet, receptui canamus, & adhibitis opportune morbo remediis ad implorandum Divinum auxilium fidenter accedamus, quia & efficaciam Deus pharmacis ingerit, & quia mirandum in modum ipse sanitatem conferre potest: Quidquid enim Deus una cum secunda caussa potest efficere, se solo potest, in genere inquam

 quam

quam efficientis caussæ natura non de industria agentis. Argumento sit Paralyticus ille, qui jubente Christo Theanthropo sustulit grabatum suum, & ambulavit. Similiter quod ad umbram Petri Apostoli sanarentur infirmi, c) vel Sancti alicujus attactis reliquiis aliqua urgeatur ægritudo, non fit per formam aliquam his corporibus inditam, sed solum per Divinam energiam, quæ ad hujusmodi effectus his corporibus utitur.

CAP. VI.

Quod quidam morbi Divinitus immittuntur.

Deum olim inflixisse morbos, Sacræ testantur paginæ, & argumento est flagitiosus ille Pharao, qui Saræ captus pulchritudine, ejus violare tentavit pudicitiam, & adulterium committere, unde tentati sceleris in pœnam perpetua laboravit gonorrhœa, uxoresque cum Regis, tum Aulicorum, vulvæ conclusionem perpessæ sunt, ut deinceps parere non possent. Sed accedat Judæorum lepra, quæ non putrem, atramque bilem agnovit, sed caussam longe superiorem, Dei nimirum justi vindicis iram. Quæ quidem lepra antiquitus sæviebat pro patrati sceleris conditione: quare si peccatum mitius esset, in parietibus domus maculæ pullularent: si gravius, in vestibus labes sese proderet; si gravissimum, corpora ipsa fœdata temerarentur: qua sane contage, perniciéque infecti XIV. diebus à Protomyste judicabantur, num extra hominum consortia, & Civitatis pomæria essent ablegandi, non enim ad eam profligandam humana satis erat manus, sed Divina potius opus erat, cum nulla remedia illis adhibita conferrent, sed sola Dei Optimi Maximi voluntas. Quidam a) vitiliginis, aut lichenis speciem extitisse, sunt arbitrati, vestibusque, & domibus accidisse duntaxat per analogiam, cum inanimata quoque similem putrilaginem nancisci possint. Nos tamen Theologis, & veritati congruentius dici existimamus, si divinitus lepram illam immissam fuisse demus pro singulari supplicio ad plectendam Judæorum acharistiam. Nam Deus, quemadmodum Israëliticum Populum singularibus cumulavit privilegiis, ita quoque turpem ingratitudinem insolentibus, & valde atrocibus plexuit suppliciis.

2. Triste spectaculum grassantem, populantemque in humano corpore Lepram spectasse; Portento simile domum eadem colluvie fœdam, quæ

c) D. Thomas opusculo de occultis rerum operibus.
a) Vallesius lib. de sacra Philos. cap. 19.

quæ Herûm cum familia, & ſupellectile pellat. Divorum plurimi portentoſum hoc morbi genus ſunt litteris teſtati, quibus reniti non dubitavit Galenus, eo fretus argumento, quod Hippocrates b) nusquam ægritudinis cauſſam rejecerit in Deos, quod omnes peræque Divinos profiteatur, quia à natura, hæc autem Dei miniſtra: quin eos ſugillat, & vellicat, qui in Deos morborum cauſſas referunt. Verumtamen depoſita diſcipuli perſona neceſſum eſt refragari Pergameno, qui, ut ait Otho Brusfelenſis, c) à ſola corporis, & humorum temperie morborum cauſſam trahens nullos à Deo infligi, aut curari impie fabulatur: Nec eſt, quod ſuæ culpæ Hippocratem prætendat, ille enim cum Homero, & Heſiodo nonnunquam morborum eſſe cauſſam divinum Numen, d) ideoque ab eodem exordiendam eſſe curationem liquido profitetur, cum Deum in medicina minime ocioſum eſſe cognoverit. Quid vero dilucidius, quam quod primo Prognoſticon? Conceptis ille verbis præcipit, ut ſedulo inſpiciamus, numquid aliquid divinum in morbis ſubſit. Quid per Deum τὸ θεῖον illud, ni divinum ſupplicium, quod Deus morbis affligendo in ſcelerum vindictam ſumit? Hoc ut evitaret Galenus, divinum Aërem eſt interpretatus, eosque perſtrinxit, qui ob juſtam Dei vindicis iram morbos emergere animo duxerunt (Moſem autem, & Evangeliographos tangit, qui nulla ſuppoſita ratione hiſtorias ſcriptitarunt, quos alibi etiam ſine demonſtratione loquentes rejicit.) Præterea eos quoque reſpuit, qui decretorios dies in divinam regerunt cauſſam, quia incognita eſt, & inopinabilis. Jure autem hoc arguitur, quia non omnia, quæ arcanas, abditasque cauſſas habent, divina ſunt nuncupanda, ſed quæ prorſus admiranda. Accedit, dijudicantium dierum cauſſas non latuiſſe ſenem. Quare propriam ſubjicit ſententiam, intelligendam eſſe aëris conditionem, ſed quia prava hæc aëris conditio à Cœlo ſit, & declinari non poteſt, Divina dicenda eſt. Atque licet hæc ſententia Hippocrati accommodari poſſit, quia phraſi Latinis, Græcis, & Hebræis conſueta aër Cœlum dicitur, unde Diogenes aërem Deum appellebat, à veritate tamen abhorret, quoniam Galenus ipſe eorum opinionem de diebus criticis vellicans, qui ad divina recurrebant, non utique, ait, divinæ cauſſæ, quia nec incognitæ, nec inopinabiles, nec admirandæ, licet ex Cœli motu, maxime vero Lunæ deriventur. Præterea ſi propter Cœlum

b) Lib. de morbo ſacro. Lib. de Virg. morbis. Lib. de Aëre, Locis & Aquis ſupra p. 216.

c) Lib. Pharmacorum ſimplicium in Præfatione ad lect.

d) Lib. de muliebri Nat. & Lib. de Elegantia ſupra p. 196. 224.

to. Quare merito queritur soror Anna de Didone, quod intempestive mortem oppeteret.

Nam quia nec fato, merita nec morte peribat
Sed misera ante diem.

Cum Persæ Græcorum templa incendiis absumpsissent, & solo adæquassent, Jones instaurari vetuerunt, ut eorum spurca barbaries à singulis videretur. Ita mihi nefas, imaginosam hanc solertiam destruere, qui cupio ab omnibus videri.

7. Riolanus Euchetarum arrogantiam proscindens, qui primarum caussarum intelligentia, se tandem æquare posse Deum gloriabantur, modestius inquit, Socrates, cum diu, multumque in rerum humanarum, divinarumque cognitione desudasset, hoc unum se scire confessus est, quod nil sciret. Eadem modestia Hippocrates in morbis divinum quiddam inesse affirmabat, i) quod sive occultum, sive inexplicabile, sive cœleste, & à Deo profectum interpreteris, ut puta sceleratorum flagellum, fortassis ad Authoris mentem, haud dubie ad rei ipsius veritatem apte, & accommodate dixeris.

8. Et quamvis perinde accidat in Hippocratis sententiis, atque in Timantis opellis, in quibus plusculum semper aliquid intelligebatur, quam pingeretur: à nobis tamen, qui Catholicam fidem, atque adeo

i) Prognostic. T. 1. p. 448. vult Medicum ἅμα δὲ καὶ εἴ τι θεῖον ἔνεστιν ἐν τῇσι νούσοισι, τούτου τὴν πρόνοιαν ἐκμανθάνειν. Confer Hieronymum Jordanum de eo quod Divinum est in morbis, Francof. 1651. 4. & Morhofium τὸν μακαρίτην lib. 1. Polyhistoris c. 12. Non tamen dissimulandum est ab Hippocrate per τὸ θεῖον hoc quoque loco intelligi constitutionem divinitus immissam aëris, τὴν τοῦ περιέχοντος ἡμᾶς ἀέρος κατάστασιν, ut recte interpretatur Galenus T. V. p. 120. Nam ex illius temperie morbos etiam judicandos esse nemo dubitabit, quem μέγιστον ἐν ἅπασιν τῶν συμπτωμάτων δυνάστην vocat Hippocrates lib. de flatibus T. 1. p. 401. 413. Facit etiam huc quod lib. 1. Epidemior. T. 1. pag. 670. ait morbos dijudicari ἐκ τῆς κοινῆς φύσιος ἁπάντων, ἐκ τῆς καταστάσιος ὅλης καὶ κατὰ μέρεα τῶν οὐρανίων καὶ χώρης ἑκάστης. & lib. 3. epidem. T. 1. p. 729. δεῖ δὲ καταμανθάνειν ἀκριβῶς τὴν κατάστασιν τῶν ὡρέων ἑκάστην καὶ τὸ νούσημα. Hæc tamen non repugnant sed pulchre consentiunt illis quæ de potestate Deorum etiam in morbis moderandis, & de precibus ac religioso cultu qui Numini debetur, Hippocrates alibi diserte agnoscit & suadet in locis adductis supra p. 223. seq.

veritatem ipſam profitemur, ſine ambagibus divinum hocce, Dei eſſe voluntatem, credendum, quæ in ſcelerum vindictam, & alicujus ergo boni morbos incutit. Ac, ut privato utamur exemplo, mors Regis Joram, qui per immane nefas Populum à lege Dei averterat, & fratres ſæva morte necaverat, ita deſcribitur. Et ſuper hæc omnia percuſſit eum Dominus alui languore inſanabili, cumque diei ſuccederet dies, & temporum ſpatia voluerentur, duorum annorum expletus eſt circulus, & ſic longa conſumptus tabe, ita ut egereret etiam viſcera ſua, languore pariter, & vita caruit.

9. In hiſce affectibus tota medendi Ars nihil poteſt, quod Dei ope deſtituatur: Id quod etiam Aſſæ Regis eventus comprobat, qui podagra mortuus eſt intra triennium, neque exceſſit quadrageſimum primum ætatis annum, quia in infirmitate ſua Deum non quæſivit, ſed magis Medicorum confidit peritiæ. Contra vero Ezechias cum ad mortem ægrotaret, Deo jubente, leviſſimo medicamento, admota ſcilicet ficuum maſſa, ab Eſaia ſanatus eſt. Quare iſtorum maxime habenda providentia eſt cum Medico, tum ægroto Chriſtiano, qui primo quoque tempore, quæ ad morituros pertinent, ſancte compoſitis, ita Arti fidere debet, ut Dei opem enixe imploret, atque ita Deum obſecrare, ut Artem neceſſariam usque quaque ludibrio non habeat, quandoquidem & Sancti viri pharmacis utebantur, ut & Media adhiberent legitima ad ſanitatem, & Medicinam ſacerrimum Dei donum apud Homines commendarent.

CAP. VII.

Quod Deus ſervat, & purificat Homines.

Sapienter Proclus, ſi quid aliud, ſcripſit, omne divinum providere ſecundis, & ereptum eſſe ab iis, queis providetur; ſi quidem corporea ſubſtantia, quæ ſecunda eſt, ſpirituali, quæ prima merito dicitur, ſubjecta eſt: Hinc Ariſtoteles non ſemel à Deo Cœlum, & Naturam pendere palam eſt confeſſus, in quam ſententiam univerſi Ariſtotelis interpretes incidentes à Deo conſervante, non producente pendere teſtantur, quod putarit Philoſophus Mundum Deo fuiſſe coæternum (ni forte dicendum videatur, negaſſe quidem Ariſtotelem per generationem cœpiſſe, per ſimplicem vero emanationem, naturalemve proceſſum, non iſſe inficias.) Quidquid ſenſerit tandem Stagirita, res profecto poſtulat, ut duca-

dicamus, res universas à prima illa caussa dependere substantive, producente, & ad ipsam, ceu ultimum finem referri. Deus enim est A, & Ω, seu principium, & finis. Hinc Academicæ Scholæ proceres: Quæ sunt omnia sunt, & ab uno, & in uno, & ad unum. Cuncta etenim in Deo sunt ut in movente, gubernante, & conservante, (neque tamen ab eo ut substentante materia, aut constituente forma pendent.) Cæterum quemadmodum res universæ in Deo sunt, ita Deus vicissim in omnibus, non sane secundum inhærentem essentiam, ut ait Albertus, sed per illapsum, influentiam, & potestatem. Deus, inquiunt sapientiæ amatores, nulli mobili est extrinsecus per absentiam, verum per inhærentiam: cum enim Deus ubique sit, non potest non esse præsto. Qua de re quia præclare scripsit Author Libri de Mundo, age in medium ejus verba feramus. *Vetus sermo est*, inquit, *à majoribusque proditus inter omnes homines, universa tum à Deo, tum per Deum constituta fuisse, atque coagmentata,* k) *nullamque naturam satis ad salutem*

k) Huic sententiæ suffragatus Hippocrates sive quisquis auctor lib. de septimestri partu T. I. p. 165 à Conditoris lege omnes rerum creatarum rationes temporaque omnia unice suspendit. πάντα γὰρ καὶ ἴδιά ἐστι καιροῖς κραίνων καὶ σύγκρισις. κατὰ γὰρ τὴν ἀρχαίαν γένεσιν ὁκότε ἐκτίσθη πάντα ζῶα, ἐρυσμώθη. καὶ νῦν γνῶθι διὰ ταῦτα κατὰ νόμους ῥυσμοῦσθαι. Hæ leges quæ nisi opificis ac rectoris cogitari possunt? Hunc agnoscens etiam Democritus de natura hominis, inter Hipppocratis scripta T. I. p. 282. ἐνδοχεῖα δὲ μύθων ὧδε δημιουργὸς ἀνέῳγεν. Eidem τύχου πρόνοιαν tribuit pag. 283. atque inde uterum mulieris ita conformatum. Ἡ δὲ ἀσώματος ἐν μυχοῖς φύσις ἐξέτυξε παντόμορφα σπλάγχνων γένη. Sic & Hippocrates περὶ ἀνατομῆς T. I. p. 288. τὰ δὲ ἄλλα ἡ φύσις διεπλέξατο. Et de alimento T. I. p. 394. φύσις ἐξαρκέει πάντα πᾶσιν. - - μία φύσις ἐστὶ ταῦτα πάντα καὶ οὐ πολλαί. πολλαὶ φύσιές εἰσι ταῦτα πάντα, καὶ οὐ μία. p. 597. φύσιες πάντων ἀδίδακτοι & VI. Epidem: T. I. p. 809. νούσων φύσιες ἰητροί. ἀνευρίσκει ἡ φύσις αὐτὴ ἑωυτῇ τὰς ἐφόδους, οὐκ ἐκ διανοίης. Ex lege Conditoris igitur. ἀπαίδευτος ἡ φύσις ἐοῦσα, καὶ μαθοῦσα, τὰ δέοντα ποιέει. Idem Hippocrates cordis auriculas considerans fatetur esse præstantissimi artificis opificium, lib. de corde T. I. p. 291. seq. καί μοι δοκέω τὸ ποίημα χειρώνακτος ἀγαθοῦ. κατασκεψάμενος γὰρ &c. οἵ τε ξυνιέντες θαυμάζουσιν. Igitur non temere hæc quæ

præstabilius esse censemus, Deoque tum decentius; tum magis consentaneum, ita de Deo opinari, ut dicamus potestatem illam in Cœlo sedes habentem suas, incolumitatis caussam rebus universis præstare, iis quoque quæ ab eo longius remota sunt. Paulo autem inferius addit: *Quare augustius id, decentiusque existimandum est, Deum summo in loco ita esse collocatum, Numinis ut tamen vis ejus per universum mundum pertinens tum Solem, Lunamque moveat, tum Cœlum omne circumagat, simulque caussam præbeat eorum, quæ in terris sunt, salutis atque incolumitatis.*

2. Musset pudore suffusus Rhois filius, qui à Deo singula individua regi denegavit, metuens ne bonitati Divinæ derogetur. Existimavit enim divinum regimen cognationem habere cum humano in quo media adhibentur, per quæ rector rebus se se aptat regendis: hinc in plura diducitur virtus, hinc exhauritur, hinc vilet eorum, quæ gubernat, contagione. At prima caussa sine virium detrimento suæ bonitatis influxu cuncta temperat, & moderatur, quem Solis instar radios emittentis in universum effundit, à quo singula pro naturæ suæ meritis perficiuntur. Nec rebus admiscetur Deus agendis, quod ejus actio sit intelligentia, hæc autem substantia, quæ supra universam est naturam: quare nec ejus detrahitur virtuti nec decori, quod putavit Averrhois, quemadmodum neque solaris radius: quia quoquo pervadit versus, & diversa permeat corpora, extenuatur, aut hebetescit. Hinc Avicenna, l) Divina inquit, manatio fit sine avaritia, & diminutione.

Puro clarum lumine Phœbum
Melliflui canit oris Homerus.
Qui tamen intima viscera terræ,
Non valet aut pelagi radiorum
Infirma pervadere luce:
Haud sic magni Conditor orbis.
Huic ex alto cuncta tuenti
Nulla terræ mole resistunt,
Nec nox atris nubibus obstat.
Quæ sint, quæ fuerint, venientque
Uno mentis cernit in ictu.
Quem quia respicit omnia solus,
Verum possis dicere Solem.

Gg 3 Hæc

l) Lib. de Viribus Cordis.

Hæc graphice Boëthius, m) qui ad concludendum Divinum regimen his progreditur. Mundus hic ex tam diversis contrariis partibus in unam formam minime convenisset, nisi unus esset, qui tam diversa conjungeret: conjuncta vero naturarum ipsa diversitas invicem discors dissociaret, atque divelleret, nisi esset unus, qui quod nexuit, contineret. Non tam vero naturæ ordo certo procederet, nec tam dispositos motus locis, temporibus, efficientia, spatiis, qualitatibus explicaret, nisi unus esset, qui has mutationum varietates manens ipse disponeret. Hoc quid quid est, quo condita manent, atque agitantur, usitato cunctis vocabulo Deum nomino.

3. Deus licet res omnes conservet immediate suamet actione eas attingendo, quasdam tamen per se duntaxat, alias concurrentibus caussis secundis in suo esse tuetur.

4. Divinum hoc imperium ante omnes soter ille Hippocrates agnovit ad singula pertinens. Proin lib. de Elegantia n) aperte fatetur; Numen esse cuncta gubernans, terrasque, tractusque maris, cœlumque profundum. Sed quod libro de morbo sacro o) scribitur, non ab Ethnico, verum à Christiano Theologo, Divino spiritu afflato expressum videtur. Ubi enim senex ἔλιος eorum, qui à Deo morbum sacrum proficisci arbitrabantur (unde sacrum dici putabant) rejecit opinionem, subjicit:

Non tamen ego puto hominis corpus à Deo inquinari, sordidissimum scilicet à purissimo: Verum si contingat ab alio inquinari, aut quid perpeti, cupierit utique à Deo purgari, ac purificari magis, quam inquinari. Deus itaque est, qui maxima, & scelestissima peccata purgat, ac purificat, & liberatio nostra existit, ipsique terminos templorum, ac delubrum Diis designamus, ut nullus, qui non purus sit, eos transcendat, & ingressi respergimur, non veluti qui inquinemur, sed si quod etiam scelus prius habemus, purificemur.

5. Proh hominum, Deûmque fidem, potuitne mortalis, & caduca natura altius mentis aciem erigere, sanctiora potuitne excogitare? ut Deum boni, pulchrique fontem, ut eum mala committere non posse, ut malorum curam gerere, & scelere temeratos expiare protestatur? ut ab eo sospitatis nostræ originem derivat? Quis Hippocratem vel entheasti-

m) Lib. 3. Philos. consolat.
n) Supra p. 224.
o) Supra p. 216.

theasticum non dejeret? Miramur Platonicos divine de Deo loquentes, atqui maxima, & sceleratissima peccata à Deo dilui, nemo Gentilium præter Hippocratem cum Israëliticis Vatibus cognovit. Si enim, inquit Paulus ad Rom. unius delicto multi mortui sunt, multo magis gratia Dei, & donum in gratia unius hominis Jesu CHristi in plures abundavit. Ad hæc Christianas ceremonias, & ritus Ecclesiæ prorsus innuit, dum lustralibus aquis ait respergi homines, antequam templa subeant, ut purificentur. Quid? Nonne in baptismate aquis abluimur? Nonne prope valuas expositi manent latices, ut his veluti piati à Diis gratiam ineamus immortalibus? O Hippocratem maximum, o sacerrimum senem, qui non modo Artis Medicæ parangelmata nobis tradidit, verum & Divinæ pietatis semina jecit, quibus imbuti admiramur, simul & veneramur manes divinos.

6. Cæterum, antequam huic disputationi colophonem imponam, sciendum summum illum Plasmatorem, universique opificem præordinasse quidem omnia in proprios fines, mediaque præfinisse, quibus una quæque res ad finem suum commode perveniat, Mundi tamen gubernacula ad absolvenda munera mediis caussis commisisse. Inferiora enim corpora à superioribus reguntur, hæc autem à separatis Mentibus. Idque non ob Divinæ virtutis imbecillitatem, sed ob bonitatis immensitatem, cum rebus à se creatis efficientiæ dignitatem impartiri voluerit. Hinc Platonicorum deprehenditur error, qui putarunt providentiam triplicem esse, quarum prima est summi Dei præcipue spiritualibus, & cœlestibus substantiis providentis, atque adeo toti Mundo solum tamen quoad genera, & species, & universales caussas. Secunda providetur rebus singularibus generabilibus, & corruptibilibus infra Lunæ orbem positis, quam sane curam demandant secundis Diis, qui cœlestia corpora cient. Tertia humanis consulitur rebus, cui Dæmones præficiunt, quos medios inter Deos, & homines constituunt.

CAP

sue citat Humain & filium ejus. Vide supra Filius Humain. Serapio Tract. VII. sæpe Humain. Hunc nonnulli esse existimant qui Joannitius dicitur, de quo dicemus infra. Nam ita Avicennæ Canoni, præmittuntur in edit. Latina Veneta 1608. fol. Tabulæ Isagogicæ in universam Medicinam ex arte Humain, id est Joannitii Arabis, auctore Fabio Paulino, Utinensi collectæ & editæ à Fabricio Raspano D. Chirurgico.

Humain (rectius ***Honain***) ***filius Isaac***, Christianus, clarus post medium sæculi noni, de quo multa Abalpharajus hist. Dynastiarum p. 171. sq. Hic sapientiam Græcorum in linguam Arabum *) & Euclidem etiam explicavit & Almagestum Ptolemæi. Vertit etiam Arabice Pauli Æginetæ libros novem teste Abulpharajo p. 115. & Syriace librum Nicolai, qui Juliani Imp. temporibus vixit, de summa philosophiæ Aristotelicæ. id. pag. 88. Ut Medicus citatur Serapioni Simplicium cap. CLXXIX. in fin. ex lib. Theriaces. Ejusdem Paraphrasis Arabica librorum Galeni de valetudine conservanda, de medicamentis simplicibus nec non in Hippocratem de natura hominis & de semine MS. in Bibl. Medicea. Vide Amœnitates literarias V. C. Jo. Georgii Schelhornii T. 3. p. 194. 196. 209.

Huna.

Hunaym sive ***Hunain*** citatur ex lib. Theriacæ, Serapioni Simplicium cap. LXXVIII. & XCIV. & CCXCIV. Idem cum superiore.

Hunabin.

Hubertus Barlandus Philiatrius qui transtulit librum Galeni de remediis paratu facilibus.

Hybristus Oxyrynchitus citatus Galeno in libro de facile parabilibus, & lib. II. Antidotorum.

Hygias, Aetio citatus.

Hygea, Æsculapii filia. Vide supra in Ægle. Et Meibomium commentario ad jusjurandum Hippocratis capite VI. Inter Deas culta Hygea sive ***Salus***, ut ex veteribus inscriptionibus & numis constat docuitque multis V. C. Guil. Musgrave diss. de Dea Salute, Lond. 1717. 4. Martial. XI. 61. ***quod sanare Criton non quod Hygea potest.***

Hygienus Hipparchus Mantiæ discipulus, ut tradit Galenus lib. Medicamentorum κτ̃ γένη, etiam eidem κτ̃ τόπους, lib. I. c. IIX. & lib. IV. c. VII.

*) Hottinger. pag. 299. Almagest.

c. VIII. & lib. x. cap. I. & II. & Aetio Tetrab. II. Serm. II. cap. cx. citatus.

Hygienus simpliciter, Gal. lib. II. Medicament. κτ̀ γένη, & lib. IV. κτ̀ τόπους, c. VII. T. II. pag. 169. 219. 374. & Aëtio Tetrab. II. Serm. III. c. cx.

Hyginus, Plinio lib. xx. c. xI. & lib. xxI. c. Ix.

Hyinus, Galeno citatus in libris de compositione Medicamentorum secundum locos.

Fr. Claudius Hymenaeus. Inscriptio vet. apud Fulv. Ursinum p. 99. *DIS Manibus. Claudiae Eutychiae conjugi sanctissim. bene merenti, & Q. Domitio Helici, Ti. Claudius Aug. Lib. Hymeneus Medicus, à Bibliothecis, & Domitia Pannychis sibi & suis, posterisque eorum.*

Hymetius sive *Hymnetius* archiater ad quem Epistolae Joan. Chrysostomi xxxvIII. & LXXXI.

Hyras, vitiose, pro Heras Cappadox.

I.

Jachen, ἰαχὴν Ægyptius, de quo Suidas.

Jabes Arabs in Tacuinis Elluchasem citatus.

Jacissuba, Medorum (al. Medicorum) rex citatus Serapioni, antidotorum c. 17.

Jacobus Medicus cujus meminit Suidas in Σωρανός.

Jacob filius *Marzoch*, sive ut alibi scribitur, *Marzue*.

Jacobus Alaxinus, cujus sunt medicae disceptationes.

Jocobus Alkindus, cujus est liber de gradibus Medicamentorum compositorum, contra quem scripsit Averrois in v. Colliget, ad fin. vide Alkindus.

Jacobus Carpus, qui Isagogen in humani corporis Anatomen scripsit.

Jacobus Christus Alexandro Tralliano lib. II. citatus, quo loco de tussi loquitur, qui dicit ita vocatum fuisse, quod in curatione morborum frequenter humectantibus cibis uteretur. Christus igitur (ait) dictus tanquam unctus, ita etiam vertit Albanus Torinus, sed vide infra *Jacobus Psychrestus*.

Jacobus Dondus, qui Aggregator Patavinus dictus est, ob librum Aggregationum in medicina.

Jacobus Forliviensis, cujus sunt Commentarii in Aphorismos Hippocratis, & in Artem parvam Galeni, & in primum Canonem Avicennae: & quaestiones plurimae in medicina, & alia opera omnibus nota.

Jaco-

Jacobus Goupylus Pictaviensis, vir Græce & Latine eruditissimus, cujus extat libellus Galeni de ludo pilæ in Latinum eleganter conversus, id quod etiam ludi & animi causa fecit, dum multa magnaque in medicina meditatur. Nam & Alexandrum Trallianum è Bibliotheca Regia depromptum jam in vulgus edendum curavit, in eumque castigationes scripsit. De quo plura dicerem, inquit Tiraquellus, nisi affinis & amicus meus esset.

Jacobus Hollerius Stempanus, Parisiensis medicus, vir certe Medicinæ, & omnium bonarum artium peritissimus, cujus extat liber de materia chirurgica.

Jacobus Mantineas Hebræus, qui IV. Fen. I. libri Avicennæ fœliciter & eleganter, ut materia ipsa ferebat, transtulit: utinam & reliqua ejusdem autoris opera vertisset.

Jacobus de Partibus Gallicus, cujus Commentarios habemus in Avicennam, & alia multa. Dictus est *de Partibus*, per jocum, quod nimis crebris partitionibus lectores offendit, ut notatur in Melanchthonianis pag. 433.

Jacobus Psychrestus Aetio citatus Tetrab. III. Serm. IV. cap. XLIII. & Alexandro Tralliano lib. V. cap. IV, ubi eum dicit virum magnificum, & in arte, Dei observatissimum, & iterum lib. XI. non semel, qui is est, ut opinor, qui Jacobus Christus dictus est, de quo supra diximus. Suidas Psychochristum vocat, dicitque eum Hesychii filium medicum doctissimum. De eodem Jacobo Cilice Psychristo, qui sub Leone I. Imp. floruit, vide Chron. Paschale p. 322. Chronicon Marcellini Comitis ad A. C. 462.

Jacobus Reginus.

Jacobus Rueff Tigurinus, cujus extant libri IV. de conceptu & generatione hominis, & libellus de tumoribus phlegmaticis quibusdam non naturalibus.

Jacobus Schill, Argentinus, qui vulgarem medicinæ fasciculum, ut vocat, Theses aliquot rei medicæ simplicioris brevissime complectentem integritati astronomiæ restituit, ut præ se fert titulus operis.

Jacobus Solineus, cujus tumulus est Pontani lib. Tumulorum II.

Jacobus Sylvius Ambianus, fama gloriaque maxima, sed eruditione & doctrina major, publice Medicam artem in Parisiorum urbe professus, qui multos, & eos quidem eruditissimos & elegantissimos libros

edidit, Hippocratisque & Galeni & Joannis Mesue scripta illustravit, defunctus Paris. A. 1555.

Jacobus antiqvus Medicus qui ex Damasco genus duxit, medicæ artis usque adeo peritus, ut eum nunquam signa salutis, aut mortis fefellerint. Erat enim, ut Suidas scribit διαγνωστικὸς καὶ προγνωστικὸς, id est, morborum causas tenebat, & salutem vel mortem certissime prædicebat. Hunc, aut alium ejus nominis simpliciter citat Trallianus lib. IV. cap. IV. ubi ejus potionem medicam describit.

Jagmisus, Rasi lib. III. Continentis cap. VII.

Jamblichus Medicus, in cujus imaginem hoc Leontii scholastici Epigramma refertur lib. IV. Anthologiæ pag. 485.

Ὁ γλυκὺς ἐν πάντεσσιν Ἰάμβλιχος ὅς ποτὶ γῆρας
ἤλυθεν ἁγνὸς ἐὼν κυπριδίων ὀάρων.
Ἔργα δ' ἀκεστορίης ἐφέπων σοφίην τε διδάσκων
κέρδεσιν οὐθ' ὁσίοις χεῖρας ὑπεστόρεσεν.

Mentio hujus ut opinor Jamblichi apud Aëtium p. 463. edit. H. Stephani.

Januarius, Marcello Medicamentorum cap. XXIII.

Janus Cornarius Zuiccaviensis, cujus multa opera in re medica, multasque atque eas optimas versiones habemus Hippocratis, Aëtii, Pauli Æginetæ, Dioscoridis, Geoponicorum, Adamantii Physiognomonis & quorundam Galeni scriptorum, Artemidori item & Epiphanii.

Japis Jasides Æneæ medicus, apud Virgilium lib. XII. Æneidos, 391. seq. de eoque sive alio ejusdem nominis Ausonius in Meroen Epigr. II. ubi ostendit illum ita à sanitate vocatum. Nam & Servius in Æneidos lib. XII. scribit id nomen aptum esse medico.

Jasius, qui de odoribus scripsit, citatus Hermolao Barbaro de unguentorum ratione.

Jaso Æsculapii filia. Vide Constantii Landi numismata p. 15.

Jason cum Medea peritus Pharmacorum miscendorum de quo Poëtæ Pindarus IV. Pythionic. Euripides Medea, Apollonius & alii. Vide etiam Philostratum in iconibus, & ex recentioribus spicilegium Laur. Begeri p. 118. seq.

Jason Jasonis F. Inter nummos à Smyrnæis in honorem Medicorum cusos quos illustravit vir celeberrimus Richardus Meadus p. 65. est etiam unus cum hac inscriptione: Σμυρναίων, ἰάσων ἰάσονος. Jasonem Menecratis Nysæi filium Posidonii Philosophi Stoici, quem Cicero Rhodi teste Plutarcho audivit, è filia nepotem, discipulum & in schola Rhodensi successorem memorat Suidas in ἰάσων eumque ait vitas illustrium virorum, Philosophorum successiones & alia scripsisse. Verum alius is fortasse fuerit.

Jason Pratensis Zyricæus, cujus liber est de Sterilitate arcenda.

Jatrodorus de quo numus apud laudatum virum doctiss. Richardum Mead: Σμυρναίων ἰατρόδωρος.

Ibnu Elebatib de quo Joannes Leo Africanus cap. XXII. infra in Joannes.

Ibnu Telmid, de quo idem cap. IV.

Iccus Tarentinus de quo Plato, Stephanus in Τάρας, Eustathius ad Dionys. vers. 376. Ab eo proverbium ἴκκου δεῖπνον. Vide Scheferum & Perizonium ad Æliani XI. 3. Var.

Icesius laudatus Plinio, Galeno, Paulo Æginetæ lib. III. cap. LXIV. & Aëtio Tetrab. IV. Serm. III. cap. XIII. & LXIV. qui illum Icesium magnum vocat. Vide supra, *Hicesius*. Ejus discipulus Heraclides.

Icetidas, Plinio lib. XXVIII. cap. VII. alii vocant Icacidam.

Icbaus citatus in Tacuinis Elluchasen.

Icodotus Galeno citatus in compositionibus Medicamentorum localium lib. IX. cap. VI.

Idiotas Galeno citatus in compositionibus Medicamentorum secundum locos lib. IX. cap. II. ἰδιώτου φάρμακον T. II. edit. Basil. p. 293.

Idius, ejusdem lib. cap. V.

Jemidue, Rasi lib. IV. Continentis cap. I.

Jesu filius *Haly*, cujus est tractatus de oculis.

Jesu Iribe citatus Mesue, nisi sit præcedens, vide *Hiesus*.

Jesus, nisi sit unus ex illis, Serapioni Antidotorum cap. XXXIII.

Jesus filius Sirach, auctor Ecclesiastici, medicinæ ut amans ita peritus fuisse à Tiraquello p. 263. colligitur ex iis quæ scripsit XXXI. vers. 22--24. XXXVII. 32--36. & XVIII. 23. & cap. XXXVIII. ad quod conferendus Goldastus de honore Medicorum. Francof. 1620. 4.

Ignotus, quisquis est, quem eo nomine vocat Serapion Simplicium cap. CXCIV. & cap. CCXX. & CCXLI. & alibi sæpe.

Ilambo, Paulo Æginetæ lib. VII. cap. XVI.

Indus ſimpliciter citatus Aëtio Quaternionis III. Serm. I. cap. XLIX. ſive ſit proprium nomen Gentis. Nam presbyterum Indum citat ejusdem Quaternion. Serm. III. cap. XI. & Galenus etiam laudat Urbanum Indum, & *Zarchan* Indum Joan. Serapio, & *Xarchan Indum* idem Serapio, & *Sarek Indum* Raſis, & *Sanac Indum*, niſi ſit ille Sarek, de quibus infra.

Joachimus Egellius Ravenſpurgenſis.

Joachimus Martinus, Gaudanus, qui libros Galeni de Alimentorum facultatibus Latine tranſtulit.

Joachimus Schillerus Herderenſis, cujus liber eſt de peſte Britannica.

Joaches Martyropolites, Galen. de medicamentis facile parabilibus T. 4. pag. 459.

Joannes Abioſus Neapolitanus, cujus ſunt quædam opera.

Joannes Actuarius, de cujus ſcriptis Vol. XII. hujus Bibl. p. 635. ſeq.

Joannes Agricola Hammonius, qui ſcripſit ſcholia in Therapeuticen Galeni, & alia quædam opera,

Joannes Alexandrinus, cujus ſunt non indocti Commentarii in librum ſectarum Galeni, quos plerique putant eſſe ipſius Galeni. Sed & ſunt ejusdem, aut alterius ejusdem nominis Commentarii, in libros Epidemion ipſius Galeni. Hunc tamen non multi facit Romanus medicus in ſuo Antiſophiſta.

Joannes Almenar Hiſpanus, qui de morbo Gallico ſcripſit.

Joannes de S. Aegidio Anglus, qui ſcripſit Practicarum medicinalium lib. I. & rerum futurarum prognoſtica lib. I.

Joannes de S. Amando Gallus, qui ſcripſit ſuper Antidotarium Nicolai.

Ioannes inter Archiatros Theodoſii Magni ſe ingerens, de quo vide ſis Symmachi lib. X. Epiſt. 47.

Joannes Gadesder, Anglicus, qui in re medica ſcripſit librum, qui Roſa Anglica inſcribitur, & alium cui titulum fecit, Practica medicinæ.

Joannes Aquilanus, Patavinus, qui de ſanguinis miſſione in plevritide ſcripſit.

Joannes Arculanus, aut ut alii vocant, Herculanus Veronenſis, qui Commentarios ſcripſit in librum quartum Fen, Avicennæ, & in librum nonum Raſis ad Almanſorem.

Joan-

Joannes Argenterius Castellonensis, cujus sunt libri non minus docti, quam elegantes, de morbi generibus, de morbi differentiis, de causis morborum, de Symptomatis, de temporibus morborum. De signis medicis, de officiis medici, sed quos veluti ex professo & de industria adversus Galenum scripsit.

Joannes Atrocianus Germanus, qui scripsit Commentarios in librum, qui Æmilii Macri nomine circumfertur, de viribus herbarum. Friburgi Brisgoiæ 1530. 8.

Joannes Baptista Confalonerius, Veronensis, qui scripsit libros de vini natura, ejusque alendi & medendi facultate. Venet. 1535. 8.

Joannes Baptista Gyraldus, apud Lilium Gyraldum, de poëtis sui temporis lib. 1.

Joannes Baptista Montanus & ipse Veronensis, qui aliquot libros Aëtii transtulit, aliaque scripsit cumplura, quæ apud Lindenium ac Merklinum videantur.

Joannes Baptista Pigna, apud Gyraldum lib. II. de poëtis sui temporis.

Joannes Ebn Batrik circa A. C. 830. Almamunis libertus, fidus in libris Medicis vertendis, felix in sensu reddendo, & Arabice minus eleganter loquens, Philosophiæ quam Medicinæ major ipsi peritia, judice Abulpharajo pag. 162. Historiæ dynastiarum.

Joannes Bernardus Felicianus, Venetus, qui aliquot libros Galeni, Pauli Æginetæ, & Alexandri Aphrodisei vertit, & Porphyrium de abstinendo ab animantibus.

Joannes Cajus Anglus, qui scripsit lib. II. de medendi methodo.

Joannes Casamizula.

Joannes Casinensis Monachus, discipulus Constantini Africani. Ejus peritiam in Medica arte laudans Petrus Diaconus de viris illustribus Casinensibus, addit eum post transitum sive obitum *Magistri sui edidisse aphorismum Physicis satis necessarium. Obiit apud Neapolim, ubi omnes libros Constantini sui Magistri reliquit.* Clarus circa A.C. 1070.

Joannes Clemens Anglus.

Joannes Conchoregius, Mediolanensis, circa A. C. 1438. defunctus, cujus est Lucidarium, & Flos florum medicinæ nuncupatum, & Summa de curis febrium.

Joannes Crispus, Marcello Burdegalensi citatus, vide Crispus.

Joan-

Joannes Damaſcenus Medicus, quem à presbytero, ſcriptore Græco Eccleſiaſtico celebri Joanne Damaſceno Manſur probe diſtinguendum notavi Vol. VIII. hujus Bibl. p. 772. ſcripſit varia quæ Latine prodierunt, ut *librum aphoriſmorum CLX* ad filium, quem in extremo ſcripti laudat, quod artem magnam Galeni Latine vertendam in ſe ſuſceperit. *Librum de febrium curatione*, & alios *de medendis varii corporis humani paſſionibus*, ex Galeno magnam partem expreſſos. Horum ſeptem librorum tres poſteriores interprete Gerhardo Cremonenſi, quatuor priores Albano Torino, Vitodurano interprete ſive paraphraſte prodierunt Baſileæ 1543. fol. ſubjunctum habentes libellum Galeni de ſuccedaneis medicamentis ex ejusdem Torini verſione. Aphoriſmorum alias editiones apud Lindenium licet videre qui perperam eum facit monachum Benedictinum, & Græce ſcripſerit an Arabice dubitat. Sed Arabice ſcripſiſſe certisſimum eſt, licet ſcripta ejus alia in Græcum, alia in Latinam linguam verſa fuiſſe conſtat. Sæpe citatur à Conſtantino Africano. Chriſtianum autem fuiſſe docet Gregorius Abulpharajus circa A.C. 791. eum floruiſſe teſtatus, ſiquidem idem hic eſt de quo in hiſtoria dynaſtiarum p. 153. *E. Medicis etiam al Rhaſidi fuit Joannes filius Maſawaihi* (Meſuæ) *Chriſtianus, Syrus, cui commiſit al Raſhid, interpretandos libros Medicos antiquos, qui al Rhaſido ejusque ſucceſſoribus inſervivit usque ad tempora al Motawaccelli.* (A.C. 841.) *Magni habitus fuit Bagdadi, ſummaque autoritatis. Libros compoſuit elegantes. Scholam inſtituit diſceptandi gratia, in qua de omni ſcientiarum antiquarum genere optime eas explicans diſſeruit. Prælegebat etiam, & ad ipſum congregati ſunt diſcipuli quam plurimi. Erat autem Joannes valde joculatorius &c.* Hoc *Joanne* Meſue *Damaſceno* juniorem faciunt *Joannem Meſuem* alterum itidem Damaſcenum, filium Hamech, filium Abdela, Regis Damaſci, qui claru erit circa A. C. 1160. Hujus feruntur Latine ex Arabico verſa, *libri duo de medicamentorum purgantium delectu caſtigatione & uſu*, *Canones univerſales & de ſimplicibus: & libri duo compendii ſecretorum medicamentorum, antidotorum & de appropriatis.* Vide Lindenium. Mundinus tamen de Lentiis Joannem Meſuem à nepote Regis Damaſci diſtinguit, titulum enim verſionis antiquæ Canonum univerſalium ita interpretatur: *quod licet verba hujus libri fuerint Joannis filii Meſue, tamen fuerint intitulata filio Hamech, filii Hely qui erat filius Abdelæ Regis Damaſci.*

eſt, hæc autem eupraxia, ſive bona actio. *Phil.* Profecto Ariſtoteles inter efficientes cauſſas recenſet, (pulchre enim demonſtravit Alexander in alias cauſſas non eſſe derivandam) verum quæ per accidens: cum vero accidentiam hanc alicui inhæreſcere ſubſtantiæ ſit neceſſum, utique fortuna ad efficientem per ſe cauſſam reducenda eſt. Atqui cum efficientium tria ſint genera, Mens quippe, Ars, Natura, ſive facultas (quod enim in Phyſicis Philoſophus naturam, in Metaphyſicis facultatem appellat) horum alicui innitatur, oportet. Videtur autem practico intellectui, à quo non niſi rationis diſcerniculo diſtinguitur. Verum ut planius conſtet ejus vis, atque natura, à finitione ſumam initia. Plato fortunam definit cauſſam, quæ ſectetur, & incidat rebus, quas facere elegimus. Ariſtoteles vero, cauſſam, quæ hiſce rebus interveniat, quas alicujus gratia, & volentes facimus, obſcuram tamen, & inſtabilem, viden' ut fortuna electionem excipiat, hæc autem intellectum ſequatur. *Br.* Putas igitur fortunam à mente, & à conſilio non ſeparari. *Phil.* Cum circa ea duntaxat, quæ à nobis agi, gerique poſſunt, verſetur, à voluntate, & conſilio dirimi, divellique vix poſſit. Hocque intereſt inter alias cauſſas intercidentes, & fortunam, quod illæ ſingulæ cauſſis per ſe accidunt, in fortuna vero una, eademque actio alterius certa, & definita per ſe, alterius cauſſa per accidens evadit. *Br.* Quî fit igitur, ut fortuna minima ſit, ubi mens, & ratio multa? *Phil.* Quod præter agentis conſilium accidit, atqui maxime intelligenti, & ſapienti, qui ſagacitate plurima prævidet, perpauca præter opinionem eveniunt. *Br.* Videris profecto fortunæ aliquam objeciſſe imaginem, ut deinceps ad credendum inducat, nullo negotio. Cæterum ſi conſilium, & actiones noſtras ſequitur fortuna, unde unuſquiſque ſuæ fortunæ faber dicitur, cur non omnes peræque obſecundat, ſed illum opprimit, peſſundatque: hunc erigit, & extollit? Si peritia, ut ait Plato, efficit, ut vita noſtra per artes incedat, imperitia, ut temere circumvagetur, cur alogos, & inertes aliquot Medicos videas fortunatiſſimos? Si circa practica verſatur fortuna, quo quis agit conſultius, eo eſſe debet fortunatior. Non ſine tamen admiratione identidem contrarium eſt cernere. Qui fit hoc? *Phil.* grandem profecto mihi injicis ſcrupulum, quem ego niſi re mature expenſa non eximam. Eſt ſane dignus vindice nodus, cui ſuppar ego.

3. Sed ecce properantem video Euthymium illum jatronicem, ipſe ſatis belle faciet. Te ſalvere jubemus, & opportune, ita vivam, ades

Hh nobis

nobis Euthymi doctissime. *Euth.* Hujus diei exortum vobis quoque fœlicissimum peropto, elegantissimi juvenes. Sed quæ vos tenet sollicitos anxietas? Exprimite, si quid est, quod consilium, aut operam meam desideret. *Phil.* Est profecto, &, ni quam primum huc concedebas, me exercebat impensius, quæ & Claudianum pæne transuersum egit, ambiguitas, Cur improborum (inscitia enim comitem semper habet malitiam) potius, quam meliorum fortuna rationem habeat?

Sed cum res hominum a) *tanta caligine volui*
Aspicerem, letosque diu florere nocentes,
Vexarique pios, rursus labefacta cadebat
Relligio, caussaque viam non sponte sequebar
Alterius, vacuo qua semina currere motu
Affirmat, magnumque novas per inane figurat
Fortuna, non arte regi.

Cur scilicet impii insipientes, super bonos, & sapientes efferantur? Non me præterit, quid afferant ex Peripatetico Auditorio nonnulli, b) sed neque recte difficultatem diluunt, neque probantur mihi. *Euth.* Ad magna me evocatis mysteria, quæ sacrum potius desiderent Philosophum, quam Apollinis discipulum. Dicam tamen misso tantisper Aristotele, ut vobis morem geram, à Platonicis fortunam à singulari Dei providentia non distingui: Quare cum ejus obtutum nihil possit effugere, eorum quoque curam gerit, qui nauci sint faciendi, ut vel bonorum omnium perfusi delitiis Authorem suum agnoscant, & ad frugem redeant, vel certe studiosa eorum aliqua actio prætereunte, & evanido rependatur commodo: Nullum enim bonum irremuneratum relinquit Deus. Sed video vos aliquid amplius desiderare; Sciendum itaque fortunam interdum voluntatem, & intellectum significare, qui præcipua, & proxima perhibetur caussa fortunæ inopinati eventus ratione, hinc Aristoteles fortunam & casum dixit Intellectum, & Naturam. Dein fortuna accipitur pro dispositione, & illice, quo agens ad agendum proritatur, unde succedit actioni non intenta effectio, & hoc pacto desiderium, illicium, cognitio dici possunt fortuna, quæ à Proclo ita finitur, ut sit vis dæmoniaca caussas inordinatas invicem connectens.

4. Non-

a) Claudianus.

b) Jo. Huartes lib. 1. Scrut. ingeniorum.

4. Nonnunquam fortuna de Cœlo dicitur, quod eufortunii, aut infortunii his mortalibus ſit cauſſa, propterea globo inſidens effingitur. Accipitur denique pro influentia, ut apud Albertum Magnum, Fortuna, inquit, eſt qualitas à Cœlo profecta juxta nativitatis periodum, à qua quispiam aptus, aut ineptus ad fœlices ſucceſſus redditur.

Hinc D. Thomas Aſtra, inquit, vim animis noſtris imprimunt, per quam operamur, quod melius eſt, qua vi dicimur fortunati, ut Medicus medendo, Imperator pugnando: Hanc Ariſtoteles in Rhet. vocat nobilitatem divinæ potentiæ. *Br.* Partim Theologica, partim Phyſica nobis obtrudens dubii attuliſti ſolutionem. Sed non vides quam refractarium tuum habeas Hippocratem, qui lib. de locis in homine: c) *Si morborum certa ſunt medicamenta*, inquit, *ut ſunt, quorſum fortuna opus eſt? Aut ſi in exhibitione medicamentorum fortuna aliquid confert, non magis perfecte medicamenta, quam non medicamenta cum fortuna exhibita morbis proderunt. Quare concludit; Qui medicinam perfecte callet, minime fortunam reſpicit, aut expectat.*

Hæc Hippocrates & recte ædepol, ubi namque ratio viget, nullum fortuna videtur habere poſſe locum, Ars vero mentis habitus eſt recta cum ratione effectivus. *Euth.* Itane objicis Hippocratem ab Arte medica fortunam amandantem? Ego vero tibi inducam palam admittentem.

Ita enim ille libro de arte: d) *At neque ego fortunam ab operibus ul-*

c) Cap. 58. T. 1. p. 398. ſeq. Confer Meibomium cap. 20. p. 198. ſeq. in Jusjurandum Hippocratis. Salva tamen naturæ neceſſitate qua ὁ θάνατος διὰ τὴν μοίρην ἔλαχεν, ut ait lib. de ſeptimeſtri partu T. 1. p. 174. In oratione ad aram T. 2. p. 935. πᾶσιν ἀνθρώποισι πικρὴ ἀνάγκη τὰ μεμοιραμένα φέρειν, καρτερεῖ γὰρ βιάζεσθαι ἃ βούληται. Interim eodem Hippocrate judice ἐπιτυγχάνειν τοῦτ᾽ ἐστὶ τὸ καλῶς ποιέειν, *fortuna uti, eſt recte facere.* Ac certum eſt in multis artem Medicam præbere ἀκεσίας ἀναμαρτήτους curationes certas, neutiquamque fortuitas. id. de arte T. 1. pag. 9.

d) Cap. 5. T. 1. p. 3. Sic Epiſtola ad Crateyam T. 2. p. 930. *Et fere ſemper ad duos fines militamus, alterum hominis, alterum artis: quorum alter obſcurus eſt, alter ſcientia determinatur.* δεῖ δὲ ἐν ἀμφοτέροισι τούτοισι καὶ τύχης. *Opus eſt autem in utrisque his etiam fortuna.* & pag. 931. εἶθ᾽ ἡ τέχνη διὰ τὸ ξύμπτωμα τῆς τύχης, τοῦ κατορθώσιος ἀφήμαρτε. *Deinde ipſa ars propter fortuna*

lis excludo. Quin potius existimo morbis, qui male curantur, ut plurimum infortunium accidere; Qui bene, eos bonam fortunam nancisci. Paullo autem post subdit: e) *Caterum dicet hic adversarius, multos jam agros citra Medicorum usum sanatos fuisse, & ego id dicentibus credo. Videtur autem mihi omnino fieri posse, ut qui medicis non utuntur, in medicinam incidant, non quidem ut sciant, quid in ipsa rectum sit, quid non sit, sed quia fortuito genus illud curationis offertur, quo usi fuissent, si Medicos adhibuissent.* Hæc Hippocrates.

5. Videtur ne tibi fortunam agnovisse Hippocrates? Certe non potes ire inficias, quum tam explicate mentem prodiderit suam. Verum, ut hoc amplius constet, repetendum, curationem universam per contrarium fieri, (quamquam hoc temere ausus est infringere perniciosissimus Paracelsus) hoc autem duplex est, intrinsecum unum, alterum extrarium; illud natura ipsa est, virtus quippe rectrix omnium naturalium virium aggregatione coagmentata, ut docuit Galenus, quæ functionum omnium opifex est: Hinc Hippocrates f) naturam morborum omnium medicatricem nuncupavit. Quo respexit & Mesuæus g) animadvertens actionem solventis medicamenti fieri discernente, & limitante natura, humorumque expulsionem ipsius esse naturæ opus, pharmacum vero ejusdem machinamentum. Operatur vero natura, ceu per intestina instrumenta, per calorem, spiritum, & temperamentum. Extrarium vero contrarium est præsidium à Diæta, Chirurgia & Pharmacia petitum, quod sane per fortunam, medicum, & assistentes adhiberi debet, tamquam per sanitatis efficientes caussas. Propterea Galenus ipse prodidit, fortunam quidem, artem, & artificem materierum interventu agere.

6. Ex hoc conficitur, ut fortuna non minimam partem conferat ad bene medendum.

Unde Galenus, h) At vero, ait, cum caussæ sanitatis sint omnia, quæ sanitatem efficiunt, una certe earum est, quod auxilium vocatur, quod pro variis notionibus & ultima, & prima sanitatis caussa rectè dicitur,

tuna casum à recte faciendi proposito aberrat. Quæ fiant à Medico per ἐπιτυχίην, vel ἀτυχίην, nonnulla commemorat lib. 1. de morbis T. 2. p. 8. seq.

e) Tom. 1. pag. 4.

f) Epid. 6.

g) In Principio suorum Canonum.

h) Meth. 11. cap. 1.

citur. Quippe tempore ultima erit, propterea quod tempore Natura, & ars, & Fortuna priores ſanitatis cauſſæ ſunt.

Alibi vero idem Galenus, i) ait: Sæpe fortuna non contemnendam adipiſcendæ laudis anſam Medico ſuggerit, ea tamen vulgus Medicorum ob imperitiam uti neſcit.

Hinc etiam fortunam viam præbuiſſe Galeno, k) legere eſt, & bonam fortunam ſecutam eſſe Galenum. Deſinat poſthac igitur Bettus l) ille deblaterare, & Medicos vulgares & ſuperficiales vocitare, qui Medicum oportere eſſe fortunatum dictitant. Perquam neceſſaria videtur mihi fortuua.

Verum ſunt, m) qui in contraria Hippocratis loca incidentes ex parte ægri, & ex parte medentis fortunam admittunt in arte. Ex parte quidem Ægri, ſi peritum, & fidelem Medicum nanciſcatur, propterea Galenus languentes illos fortunatos appellabat, qui in præſtantem Medicum inciderent; infortunatos, qui in pravos & inſcitos. Ex parte vero medentis, ſi curatu faciles, & ſalubres morbi occurrant, ægrique, & aſſidentes opportuna facientes. *Br.* Platonis in mentem venit, qui à Deo, & fortuna, humana omnia gubernari aſſeruit. *Euth.* Profecto Hippocrates n) fortunam ab arte Medica non excludit, utpote qui alibi Numen in Medicina minime ocioſum eſſe dixit, pharmacaque, & omnes Medici conatus inde agendi vim ſuſcipere. Propterea hanc fortunam o) nonnulli interpretati ſunt Divinam benedictionem, qua medendi ſcientia delibuta fœliciſſimos gerit effectus, cum univerſa à Deo pendeant, qui omnia in omnibus, ut ait Paulus, operatur. Mentis igitur, & moris bonitatem quærat, qui fortunæ ſtudio profrui concupiſcit: Recte, enim, & prudenter agendo Diis gratum facimus, à quibus bona fortuna. Propterea antiquitus infortunati declinabantur tamquam Diis inviſi.

Nullum numen abeſt, ſi ſit prudentia, ſed nos
Te facimus fortuna Deam, cœloque locamus.

Hh 3 8. Quod

i) 3. de Loc. aff. cap. 7.
k) 5. de loc. Aff. & de Præcognitione.
l) Comm. in Avicenn. lib. 1.
m) Capivaceus lib. de Method. Doctrin. cap. 9.
n) Lib. de Elegant.
o) Sennertus. lib. Inſtitutionum Medic.

8. Quod vulgo fortunæ tribuitur, ſacræ paginæ in Deum referunt Exod. 21. 14. Fortuito nihil accidit Exod. 21. 13. Deut. 19. 1.

Hæc ſunt eruditiſſimi Juvenes, quæ mihi ex tempore inter ambulandum in mentem venere, quibus ſcio, me non feciſſe ſatis, quod major ſit difficultas, quam ut à me protinus enodari, atque reſolui queat. Æqui igitur, bonique faciatis, dum meliora ſuccurrant.

Hactenus *) JOANNES STEPHANUS.

Joannes Ludovicus Apinus, Medicus Altdorfinus diſſertationem nuper edidit de περιεργίᾳ Hippocratica magno ad faciendos in arte Medica progreſſus impedimento. Fortaſſe majori etiam impedimento ſunt neglecta vel non confirmata & exculta à recentioribus, quæ Hippocrates vere ac præclare obſervavit. Itaque inſignis doctrina ac medendi arte vir Hermannus Boerhave etiamnum non dubitavit ſtudium Hippocratis noviſſime ſingulari Oratione commendare. Lugd. Batav. 1721. 4. Nam licet in extollendo illo vel etiam parum utilibus conſectandis minutiis poſſunt nonnulli modum excedere, tamen magna dignum laude Virum & attentam ac diligentem ſcriptorum ejus lectionem experimentis adhibitis & ſagaci meditatione accedente utiliſſimam eſſe peritiſſimus quisq; libenter fatetur. De doctrina Hippocratis & methodo copioſe præter laudatum Bœrhavium Daniel Clericus, Johannes Conradus Barchuſen, & parte quinta hiſtoriæ Medicinæ univerſalis Andreas Ottomarus Gœlike, Francof. 1719. 8. Jo. Danielis Horſtii Phyſica Hippocratica publici juris facta eſt Darmſt. 1662. 8. Francof. 1682. 8. Ottonis Tachenii Hippocrates Chymicus, Brunſvici 1668. 12. Pompeji Sacci, Patricii Parmenſis Medicina rationalis practica Hippocratis, ſanioribus recentiorum doctrinis illuſtrata, Parmæ 1717. fol. Mich. Marcelli Boix Hippocrates defenſus, libro Hiſpanice edito Madriti 1711. 4. &c.

Judicium de Hippocratis editionibus dedit nuper, celeberrimus Vir Joannes Friend, qui Charterianam parum emendatam notat præfatione ad libros de morbis epidemicis nova cura recenſitos editosque Oxonii 1717. 8. & ingenii ac doctrinæ laude cumulatus Daniel Wilhelmus Trillerus Epiſtola ad Friendum Medico critica, qua & ipſe novam & caſtigatiorem Hippocratis operum editionem pollicetur. Rudolſtad. 1720. 8. Hippocratis effigiem ex vetuſto Codice Bibliothecæ Regiæ, expreſſam ære & paullo

*) Dicavit diſſertationem ſuam Sereniſſimo Venetorum Principi *Franciſco Erizzio.*

& paullo diverſam ab illis quas dedere alii, exhibet V. C. Johannes Boivinus in notis ad Nicephorum Gregoram p. 777.

Alios Hippocrates præter magnum retuli lib. 2. hujus Bibl. c. 24. § 1. Medici fuere *unus* Gnoſidici filius, avus Magni illius Hippocratis: *alter* nepos ex Theſſalo illius filio. *Tertius* & ejusdem nepos ex Dracone, cujus meminit & Galenus lib. 11. de Dyſpnœa ſive difficultate reſpirationis, c. VIII. & in Commentariis Hippocratis de natura hominis, cap. 11. poſt princip. *Quartus* & *Quintus* Tymbræo geniti. *Sextus*, filius Praxianactis, omnes, ut teſtatur Suidas, medici, & ejus artis ſcriptores, omnesque Coi, eodem genere, & familia nati ex his qui *Nebridæ* vocantur: clariſſima proſapia. *Nebrus* enim fuit nobiliſſimus Aſclepiadarum. Nam ut id quoque ſcias ex Sorano, Hippocrates ille magnus ad Herculem & Aeſculapium originem generis ſui referebat, ab alteroque ſe vigeſimum, ab altero decimum nonum ſe numerabat. Cujus etiam genealogiæ Eratoſthenes, Pherecydes, Apollodorus, Arius Tarſenſis, & Joannes Tzetzes mentionem fecerunt. Quibus Tiraquellus addit *Septimum* Hippocratis magni proavum, de quo ipſe Hippocrates ſcribit ad Philopœmenem: *Proavus noſter præſentes & futuros morbos prædicebat, & affectos & afficiendos curabat.* Sed ille Gnoſidici non Hippocratis venit nomine. Addit & *octavum*, ſub cujus nomine extat Epiſtola ad Mæcenatem, apud Marcellum medicum, in qua etiam mentionem facit Cæſaris & Auguſti, ut hinc poſſis intelligere hunc multo cæteris poſteriorem. Hippocratem nonum denique, quem memorat Martialis lib. IX. epig. XCVI.

Santonicâ medicata dedit mihi pocula virgâ.
Os hominis, mulſum me rogat Hippocrates.

Et cætera quæ ſeqvuntur, ex quibus intelligi poteſt, & hunc fuiſſe medicum.

Hippocrates veterinarius ad quem Abſyrti Epiſtola in Hippiatricis p. 70. unde tempore Conſtantini Magni vixiſſe cognoſcitur. Abſyrtum enim ſub illo Imperatore in Scythia ad Iſtrum militaſſe, ex Eudociæ Auguſtæ Joniis MSS. notat præclarus Cangius. Abſyrti vero libros in Bibliotheca principis Mantuani MStos aſſervari, jam pridem ſcripſit Georgius Agricola libro de menſuris.

Hippo-

Damasci. Joannis Damasceni de pharmacis ad purgandum idoneis, Græce ex Arabico versa MS. in Bibl. Cæsarea. Jacobus Sylvius in præf. ad libros tres Joannis Mesue, unum theorematum ac canonum, alterum de medicamentis simplicibus purgantibus & tertium de antidotis, versos Latine à se & cum scholis editos. Lugd. 1550. 8. *Mesuæ præterea vitio datur ab ætatis hujus medicis, quod Dioscoridi & Galeno quædam adscribat, in simplicibus præsertim & antidotis, quæ ipsis ignorata aut saltem indicta fuerunt. Sed ab hac calumnia Mesuen vindicare non fuerit difficile, si recipiamus, quod verissimum putem, ipsius ætate, ut nunc quoque libros non paucos pro Galenicis receptos, quomodo in aliorum doctorum prope omnium scripta, libri aliquot spurii irrepserunt. Hos autem sua lingua versos ut credi potest, habuit Mesues, ex his descripta quædam Galeno adscripsit, quorum pars bona in spuriis illis Galeni libris, versione veteri, etiam hodie legitur. Et nos Dioscoridem aliquando vidimus cui primarum qualitatum ordines passim erant inscripti, cujus diligentia nescio. At certum est Mesuen in suo Dioscoride, & suo Galeno hæc legisse. Toties enim memoria labi non potuit, sed omnia hæc, sive ex horum alterutro, ut dixi, supposititio descripserit, sive ex alio quovis, quid attinet accusare, cum vera sint omnia? Quæ tamen ex his & aliis quibusdam parum recte, ab eo scripta clamantur mitiora quædam, alia autem vera ostendimus nostris in Mesuen scholiis. Sed quid tempus occupo calumniis in Mesuen diluendis, cum satius fuerit, merita laude hominem illustrare? An quæso* Manardus *ætate nostra medicus longe doctissimus obscuram & sordidam Mesuæ versionem verius quam Mesuen emaculare alicubi, passim clariorem reddere tentasset, nisi eximium aliquem illum scriptorem existimasset? Manardi gravem sententiam* Joannes Tagaultius *mihi in re medica præceptor undequaque absolutus confirmat, commentariis duobus eruditissimis, priore in Mesuæ canones, posteriore in simplicia, haud ita pridem editis. Quid quod* Petrum Brissotum, *omnium qui post Galenum floruerunt medicorum clarissimum, non piguit pharmacopœis Mesuen publice interpretari.* Hæc ille.

De *Joanne* Damasceno, Serapionis filio, infra in Serapione.

Joannes Dantzius Astensis, cujus sunt tabulæ Simplicium Medicamentorum, & de illorum facultatibus dialogi quatuor. Basil. 1543. fol.

Joannes Dryander Germanus, Medicus Marpurgensis cujus est disputatio quædam medica, quique Abrahami Judæi libellos emendavit.

Joannes Fernelius Ambianus, Medicus Parisiensis, vir certe doctissimus, ut plane constat ex libris septem quos de Naturali parte medicinæ ad Henricum tunc Francisci Galliæ regis filium, postea regem. Idem de abditis rerum causis commentatus est, in quibus viris eruditione & judicio exquisito præditis seipsum superasse fuit visus. Supra in Fernelio.

Joannes Fichardus Francofordianus, cujus sunt multa opera & versiones scriptorum quorundam Galeni.

Joannes filius Serapionis, vide infra, Joannes Serapio.

Joannes Franciscus Branchaleon, Neapolitanus, cujus est dialogus de balneorum utilitate. Paris. 1536. 8.

Joannes Gorræus Parisiensis medicus, linguæ utriusque eruditissimus, qui convertit in Latinum sermonem, & exposuit Hippocratis libros de natura fœtus, & de Genitura. Jusiurandum, de Arte, de Antiqua medicina, de Medico: nec non Galeni libros sex in prognostica Hippocratis. Legimus & ab eo elegantissime conversa Nicandri Theriaca & Alexipharmaca, & annotationibus illustrata; 1557 4. Obiit Paris. A. 1577.

Joannes Grammaticus Alexandrinus cognomento *Philoponus*, cujus præter multa opera in Philosophia & Theologia, liber est de Pulsibus. Vide tamen quæ notavi Volum. IX. hujus Bibl. p. 368.

Joannes Gravius, Parisiensis medicus, hujus artis experitissimus, quem vicinum, amicum, familiarem suum, opem ejus medicam sæpe expertus laudat Tiraquellus.

Joannes Guinterius, Andernacus, qui & se alicubi vocat Janum Antonianum, cujus sunt multa opera, & versiones Latinæ Alexandri Tralliani, Pauli Æginetæ, Polybi de diæta salubri, & quorundam Galeni scriptorum. Obiit Argentorati A. 1574. æt. 87.

Joannes Hasfurtus, Virdungus, cujus est nova medicinæ Methodus ex Mathematica curandi morbos ratione, & tractatus de judicandis urinis.

Joannes Horologius, Paduanus, cujus sunt nonnulla opera. Vixit tempore Eugenii quarti, ante seculi decimi quinti medium.

Joannes Jacobus cognomento Manlius de Bosco Alexandrinus, cujus est Interpretatio in Antidotarium Mesue, & aliorum, quam Luminare majus vocavit. Venet. 1517.

Joan-

Joannes Jacobi, Gallus, Montispessulani Cancellarius, cujus Thesaurarium medicinæ habemus, in quo tractat de morbis particularibus.

Ioannis iatrosophistæ de morbis eorumque curationibus liber capitibus CCLII. distinctus, MS. Græce in Bibl. Regia Paris. Vide Volum. XII. hujus Bibl. p. 781.

Joannes Itrensis, qui de peste scripsit.

Joannes de Karthan, aut ut alii appellant, Kethan sive Ketam Alemannus, qui Fasciculum medicinæ, & alia quædam scripsit. Venet. 1495.

Joannes Kuesnerus Trochereus, cujus est pharmacopoliterion, Ingolstad. 1542. 8. & liber de vitanda & profliganda Epidemica contagione, & Tabula curativa.

Ioannes Mesue, de quo Joannes Leo Africanus cap. I. cujus libellum de Medicis nonnullis *) Arabibus (brevis enim est) locis quibusdam meliorem & illustratum hoc loco inserere juvat. Alius Mesue junior de quo idem Leo cap. XI. Vide supra in Joanne Damasceno.

*) Hottingerus primus Latinam ex Arabico versionem edidit è Codice Mediceo in Bibliothecario quadripartit. pag. 246. seq. Tiguri 1664. 4. De hoc Afro qui ex captivo Muhamedano Christianus nomen Joannis Leonis accepit à Leone X. Pontifice, & A. 1513. iter suscepit in Africam, quam postea descripsit, Tunetemque migrans Muhamedismum iterum professus est, videndus Nicolaus Antonius T. I. Bibl. Hispanæ novæ pag. 548. seq. & Paulus Colomesius in Miscellaneis historicis Gallice editis pag. 79. seq. (pag. 838. Operum, edit. à me curatæ.)

DE VIRIS QUIBUSDAM ILLUSTRIBUS APUD ARABES, LIBELLUS JOHANNIS LEONIS, AFFRICANI.

CAP. I.

De Mesuach Medico, sub Calipha Raschido.

JOANNA, filius *Mesuach*, fuit natione Chaldæus, & fide Christianus Nestorianorum secta; natusque est in quadam villa, Ninive propin-

qua.

qua. Exivit de Patria ſua ad Civitatem *Bagdad*,*) ut inveniret eorum *Patriarcham*, ab eoque volebat fieri Clericus. Cum igitur introiret civitatem prædictam, videbatur ſibi novum inveniſſe Mundum, cum multos Chriſticolas, Muhamedanosque *liberalibus artibus* operam dantes animadverteret; qui tunc decrevit ſtudii gratia ibi conſiſtere. Cognoſcebat enim, vile eſſe in propria morari Patria, ob ſuæ gentis ſimplicitatem. Eoque illic moratus eſt brevi tempore, addiſcens quicquid floruit in Medicina, Philoſophia, & Aſtrologia. Hoc tempore Aaron *Raſid*, Calipha (vigeſimus tertius non nominis, ſed à Pontificum **) principio) Muhamedanus volebat tunc mittere filium ſuum a) in Locum tenentem, atque Legatum ad Chorazanum. Provincia quidem maxima, & civilis eo tempore extitit, plena divitiis, hominibusque ſapientiſſimis, cui filio nomen erat *Ebdullach*, cognomine *Mamon*. Cum autem dictus *Mamon* vellet diſcedere, præcipit ei frater ſuus, ut ſecum duceret homines virtutibus deditos. Tunc *Mamon* vocavit Secretarium ſuum, ut tales homines inquireret, ſtipendiaque eis deſtinaret ſecundum eorum ſufficientiam: adeoque plurimi homines tum in una ſcientia, tum in alia ducti ſunt diverſarum, & regionum & linguarum. *Nam aliqui eorum literis Græcis ſtudebant; alii Perſicis, nonnulli vero Chaldaicis litteris operam dederant.* Cumque Conſiliarius, ſive Oeconomus ingentem numerum Gentium vidiſſet, dixit Domino ſuo: Domine mi, hæc nunquam gens conveniet ob eorum diverſitatem morum, linguarum, ſcientiarum, & fidei. Si excellentia veſtra unum voluerit hominem, qui hæc omnia adipiſcatur, ego inveniam. *Reſpondit* Mamon, non ſine admiratione: Si hoc erit poſſibile, facito. Tunc œconomus prædictus convocavit hunc *Joannam*, filium Meſuach, ſibi notum, & familiariſſimum, eumque ante *Almamonem* duxit. Quando autem ingreſſus eſt ad Mamonem, ſalutavit eum, tanquam. Virum circumſpectum, prudentem, & ſapientem: de eoque periculum fecit Mamon, atque invenit eum hominem ſcien-

*) De hac Hottingerus p. 297. Analect.

**) h. e. Calipharum. Denotat autem Khalifa vicarium & ſucceſſorem Muhamedis, adeoque ſummæ dignitatis & auctoritatis eſt apud Muhamedanos appellatio. Vide Herbelotum pag. 985.

a) Sub hoc Almamone literas potiſſimum floruiſſe, notavit Hottingerus Hiſt. Eccleſ. Sec. 9. pag. 645. 654. & in Analectis p. 348. Euſebius Renaudotus Epiſtola de verſionibus Syriacis & Arabicis Hippocratis, quam dedi lib. 2. hujus Bibl. cap. 24. Claudius Salmaſius præf. ad Arabicam tabulæ Cebetis verſionem, Simon Ockely Præf. ad librum Anglice editum de Syria, Perſia & Ægypto occupatis per Saracenos Lond. 1708. 8. Herbelotus Bibl. Oriental. in voca *Mamon*, &c.

ſcientiarum plenum; & ut dicam, *ſufficientiſſimum;* tunc Mamon honoravit ipſum, præcepitque, ut ei providerentur neceſſaria pro itinere eo; ſic ſecum ivit ad Chorazanum. Horon autem Raſid, Calipha, hoc novum intelligens, ductum iri juſſit ad ſe filium: *Quomodo Chriſtianum hunc in curia tenes tua, & ſuffers?* Reſpondit Mamon: Pater mi Reverende, *mecum enim eum in Cappellanum non duxi, ſed in artificem, & Excellentia veſtra videt, quod major pars artificum in ſtatu veſtro Chriſtiani ſunt, & Judæi,* textores videlicet, tonſores, ſutores, & hujusmodi. Tunc Raſid tacuit. Poſt mortem vero Raſid, electus fuit filius major natu in Caliphan, cui nomen erat *Elamin*, homo quidem Idiota, & mali regiminis; adeoque populus Bagdad, atque regni Principes ad prædictum legaverunt *Mamonem*, ut veniret ipſe ad Bagdad; dicentes; Frater tuus talem non meretur dignitatem. Tunc *Mamon* receſſit ex Chorazano, magno comitante exercitu, brevique pervenit ad Bagdad; ibique ſex menſibus obſedit; qua obſidione in eam ingreſſus eſt, & Elamin eo impetu interfectus eſt, & tunc *Mamon* deſiderio immortali deſiderabat *intelligere antiquorum ſcientias*, quoniam tunc nulla erat ſcientia Arabice deſcripta; adeoque dictus *Mamon congregavit ingentem numerum Doctorum diverſarum linguarum, & interrogavit Auctorum nomina, atque librorum, quæ ſcripta fuerunt in artibus lingua Græca, Perſica, Chaldæa, atque Ægyptia, adeoque multa eorum nominata ſunt volumina.* Miſit tunc multos ex familiaribus ſuis in *Syriam*, *Armeniam*, atque *Ægyptum*, ut illos emerent libros, de quibus ſarcinas infinitas & tulerunt, & conduxerunt. Tunc ſegregati ſunt boni, & utiles, ſicut in Medicina, in Phyſica, in Aſtronomia, in Muſica, in Coſmographia, & Chronica, deſcripti, & poſuit ſupra traductionem *Linguæ Græcæ* Joannem, filium Meſuah prædictum, quoniam in illo tempore *Chriſticolæ Græcis ſtudebant literis.* Poſuit etiam ſupra traductionem Græcam alios quam plures ſub eodem Joanna, & ſupra *Linguam Perſicam* Mahan, dictumque Meſuah; qui traduxerunt Librum *Galeni* in Medicina; poſt quæ omnia opera Ariſtotelis Arabice traduxerunt, multis etiam aliis magiſtris auxiliantibus. At dictum fuit Mamoni; quare confidis hoc opus *uni Chriſtiano?* Reſpondit Mamon; ſiquidem committo ei gubernationem corporis mei, quo inhabitat Spiritus & anima; quomodo ei non confidam aliquorum ad aliquos verba, in eo maxime, quod neque ad noſtram, neque ad ſuam pertinent fidem? dixit *Geuzi* Hiſtoriographus de civitate Bagdad; quod, cum fuerunt traducti libri, ad eos pertinentes; reſidui, decreto Mamonis, combuſti fuerunt. Dixit etiam

iam *Ibnu Giulgiul* in vita Philoſophorum, quod Mamon erat vir virtutibus plenus, ipſarumque amator. Iſte autem *Joanna* effectus eſt magnæ venerationis Vir, & multi etiam Curiales ei inviderant, ex eo. Denique Mamon eum duxit in carcerem, nonnullorum invidia. Poſt multa facta, centum millibus aureis, brevi eidem Mamoni perſolutis in debitum, liberatus eſt. Cui poſtea dixit Mamon; quomodo tam brevi inveniſti tantam pecuniarum quantitatem? Reſpondit, Domine, ſi me ſecure dicere permiſeris, dicam. Dixit, ſecurus ſis. Reſpondit, neque domos, neque vineas vendidi; ſed hoc totum provenit ex Magiſtratu, qui meo nomine magiſtratum aſſecuti ſunt. Dixit tunc Mamon, ſi ego centum mille aureos à te accepi, ero in cauſa, ut in duplam lucraberis. Mortuus eſt autem Joanna Meſuah, ætatis ſuæ anno octogeſimo, & teſtatus eſt, poſt mortem ſuam corpus ſuum in villa, in qua natus erat, ſepeliri; quod conſecutum eſt. Teſtamentum vero anno ducenteſimo quarto de Elhegira, (hoc eſt, ſecundum a) milleſimum) Maumedanorum; & nota quod *Joanna* nomen eſt Hebræum; Joannes ſcil. dicitur apud Latinos; & Meſuah, qui dicitur *Moſes*, b) ſecundum regulam diminutivorum Chaldæorum.

CAP. II.
De Eſciari Philoſopho.

Iſte *Eſciari* fuit maximus Philoſophus, ſecundum opinionem Ariſtotelis; poſtea effectus eſt Catholicus ſecundum legem, qui non ſolum fuit c) Theologus, verum etiam *Eſciaritarum* opinionis caput, & Princeps: qui à ſuo nomine originem ſumpſerunt; quam opinionem tam *Africani*, quam *Aſiani* retinent, regnis, atque d) regionibus exceptis e) *à Zophi* nomi-

a) Annus Hegiræ 204. reſpondet An. CHriſti non milleſimo nec 826. ſed 819. Abulpharajus autem p. 154. teſtatur Joannem Meſue vixiſſe usque ad tempora Motauacceli, quem pag. 169. refert inauguratum Chaliſam poſt annum Hegiræ 231. hoc eſt CHriſti 845.

b) Dubito, inquit Hottingerus, nam Moſen Arabes Muſa appellant. Puto ergo Meſuah eſſe Meſchichojo, ut Chriſtianus ſignificetur. Amant enim Syri ejusmodi agnomina.

c) Abulhaſen Aſcharienſis, de quo breviter, his affinia Hottingerus Comp. Theat. Orient. pag. 25. & Herbelotus in voce *Caſchiri* pag. 261. & *Aſchári* pag. 133.

d) Fuit Arabia Sectarum ſemper ferax, tam in Muhammediſmo (qui brevi temporis ſpatio protulit diſtinctas 72.) quam Chriſtianiſmo: vide Euſeb. Hiſt. Eccleſ. lib. 6. cap. 26. & 40.

e) De Zophitis, vel Sophitis: Vide Analecta Hottingeri P. I. pag. 190.

nominatis & dominatis; ac etiam aliquibus locis *Africæ;* prout insula *Gerbes;* & quibusdam montibus. Tempore hujus omnes Maumedani inter eos, & secundum fidem Maumedanorum, maxime discordes fuerunt, videl. *in rebus divinis, & in scripturis Alcorani.* Adeoque iste Esciari, separatus ab una parte, declaravit scripturam divinam, divinus, addendo f) *rationes naturales cum argumentis* resolutis. Confudit etiam omnes alias rationes, apparentes opiniones, & sectas, eo usque, ut omnes opiniones, sua excepta, usque nunc hæreticæ vocarentur; quibusdam temporibus exceptis; quibus prostrata fuit, ob schismata exsistentia in *Ægypto*, & in *Asia.* Postea omnes opiniones depressæ sunt, sua vero innovata est, quæ adhuc floret & ex illa secta fuerunt multi *Doctores Theologi,* adeoque talis opinio summopere magnificata est, & ad hoc venit, quia si quis dixerit opinionem *Esciari* non esse veram, *damnabatur ad mortem, secundum Maumedanos.* Dixit Interpres, quod si non esset causa prolongationis hujus operis, ostenderet nobis ejus opinionem, eamque nos doceret, licet non intelligeretur, absque aliarum opinionum interpretatione, & à quo provenerit causa diversitatum, differentiarumque in Theologia; *sed esset magni voluminis liber.* Multa opera & commentaria hujus opinionis reperiuntur, quæ etiam *pueris in Scholis leguntur*, cujus Epistolæ quædam tum prosa, tum carmine de hac opinione extant compositæ, quas etiam *memoriæ mandare* faciunt. *Elatir Alabbari* composuit magnum volumen in vita Theologorum hujus opinionis, sex voluminibus absolutum. Mortuus est autem iste Esciari anno tercentesimo trigesimo primo de Elhegira, g) in civitate Basre, Arabiæ felicis, in confinibus Persiæ.

CAP. III.

De Abulhusein Essophi.

A*bulhusein Esophi*, de Civitate Bagdad, maximus & Philosophus, & Astrologus extitit. Composuit enim librum in Theoricam Astrologiæ; primusque fuit, *qui signa & stellas cum planetis pinxerit;* eoque inter Astrologos & tenebatur, & dicebatur. (De quo dictum est, intellexisse magis istum cœlestia, quam *Ptolemeus* terrena;) qui mortuus est in civitate Bagdad, An. 383. h) de Elhegira.

CAP.

f) De fundamentis Muhammedismi ib. 291.
g) An. CHristi 941.
h) An. CHristi 993.

CAP. IV.
De Abulhuſen Ibnu Telmid.

Abulhuſen Ibnu Telmid, id eſt, filius Diſcipuli, qui fuit *Chriſtianus*, religione Jacobitarum, natus eſt in civitate Bagdad, cujus Pater ejusdem maximi Pontificis extitit: & hic *Abulhuſen* applicuit animum ſtudiis adeoque tempore brevi floruit in Medicina, & compoſuit librum in ea, ordiens ipſam ſecundum hominis membra à capite ad pedes usque deſcendens, in quo narrat accidentia omnia, atque infirmitates cunctas dictis membris occurrentia: cui titulum impoſuit *Elmalibi*, hoc eſt: Ipſa Realitas; eumque dono dedit Soldano ejus temporis. Ob quam operam ingreſſus eſt in Soldani prædicti familiares, & effectus eſt *Medicus* generalis Curiæ Bagdad. Et ille liber eſt *famoſiſſimus inter gentes ejus Lingua*, *credo in Latinum fuiſſe interpretatum.* Et iſte *Ibnu Telmid*, divitias, honores, famam & gloriam acquiſivit. Nunquam enim à pauperibus hominibus pecuniam accepit, neque ab artificibus medicinæ præmium; dicente eo, hanc artem nobiliorem vendere non poſſe denariis. At multo magis receperat Principum, Nobilium, atque Divitum munera: eratque multum gloriæ cupidus, ac ſuperbus: eo maxime, quando æger contra regulam medicinæ operabatur, quam ipſe ordinarat, & nunquam poſtea redibat, neque conſulebat: etiam *ſi Soldanus fuiſſet talis æger.* Eo tempore ægrotavit *Hadod Daula* Soldanus; ſtatim omnes Medici, ut eum viderent, ad curiam acceſſerunt, præſertim *Ibnu Telmid;* quibus omnibus oſtenſa fuit urina, ut videbatur, & nullus eorum cauſam ægrotationis cognovit, neque quæ fuerit infirmitas. Poſtea autem domeſtici dictorum Medicorum ſermonem fecerunt de Poëtis Curiæ, circaque eorum carmina: & de eo, qui in laudem præſentis Soldani ſermonem fecerunt; & quidam Medicus dixit: Talis Poëta bene dixit: Quidam, alius melius ait. Soldanus autem facete reſpondit: Vos alii intelligitis Medicinæ artem; nullus eſt, qui me laudaverit, ſicut ego memetipſum laudavi hodie. Cui quilibet eorum inquit, quonam modo dixerat Majeſtas veſtra? Tunc Arabice reſpondit, dicens:

Hadadu (reliqua verba vitioſe ſatis ſunt ſcripta, alia occaſione examinanda) id eſt, *ſum inſtrumentum Regni, ac tectum ejus, & gladius ſuus acutus Victor fortunæ.* Omnes fatebantur eum eſſe magnum Regem; & elegantem.

Cum-

Cumque foris essent dicti Medici, *Ibnu Telmid* ad eum advertens dicebat: *si vos non cognovistis infirmitatem ejus, ego eam cognosco.* Dixitque subjungens: Victor sit fortunæ, nec aliud deest, nisi ut dicatur, fuisse Deum, *) pro eo: quod omnipotens ostendere vult potentiam suam, dicti ejus comparatione. Qua propter dedit ei infirmitatem incognitam, ut non mederetur, neque juvanda juvarent. Vidistis enim quomodo dire atque immaniter lamentetur; nec si quid aliquid urinæ ejus conspicitur, neque quid significet, apparet. Et quilibet eorum tacebat: Soldanus autem curabatur, prout urina medicis fuerat. At *Ibnu Telmid* non amplius erat reversus: Soldanus vero mortuus est post dies octo ab ejus infirmitate. *Abulhasen Ibnu Telmid* mortuus est anno tercentesimo octuagesimo quarto de Elhegeria. h)

CAP. V.
De Farabio.

A*bunasra Al-Farabi*, qui in Latino dicitur *Farabius*, fuit ex Farab Provincia Asiæ minoris: natus est in civitate Balch, ex nobili genere & progenie. Iste in principio suæ juventutis, devius à suis, perrexit ad Bagdad, ibique i) Philosophiæ operam dedit; adeoque maximus evasit Philosophus, & tunc domum suam reversus est. Dixit *Ibnu Giulgiul* Chronista in Philosophorum vita; Quod infiniti Asiæ principes miserunt pro eo, ut ad Curiam veniret, mercede quoque & stipendio, quo homines docti providebantur, potiretur, præsertim homines sicut ipse, notissimi, & famosissimi. Ille autem renuit semper, & eo magis patrimonio suo contentabatur. Et dixit prædictus *Ibnu Giulgiul*, quod *Farabius* multum spernebat seipsum; & quod continue tempore hiemis cum quibusdam super paleam dormiebat; & semper visus est contristari & lugere: non pro mundi aliquo (i. e. re mundana) at solum pro eo, quod investigabat. Solum, quomodo posset homo majorem intellectum, ac scientiam acquirere; ut valeret mundum agnoscere, magisque cognitus sit: dubitans cum illo perfectionem

*) Simile illud de Herode Actor. XII. 23.

h) Anno CHristi 994.

i) De hoc, Gabriel Sionita de moribus Oriental. p. 16. & Hottingeri Analecta P. I. pag. 308. Sed præcipue Herbelotus p. 337. Traditur Arabice vertisse Analytica Aristotelis, & libros LXX. composuisse in ejusdem Rhetorica, testatus se ea legisse ducenties, & tamen iteratam ad huc ejus desiderare lectionem.

ctionem habere humanam; non posse, dicebat. Fuerunt autem ex eo inventi duo Versus:

Panis bordeaceus, & aqua putei, & habitus lanæ in pace
Meliores sunt, quam lætitia terminatæ in pœnitentia.

Mortuus est autem *Farabius* ætatis suæ anno octuagesimo, de Elhegira vero, anno k) tercentesimo octuagesimo octavo.

CAP. VI.

De Rasi.

Abubacbar, & *Rasi* Persianus, à civitate Rai, l) hic Mercatoris filius fuit, qui cum Patre Bagdad, hoc est in civitatem Bagdad profectus est: ibique, mortuo Patre, studii causa remansit. Et tandem in Medicina & Philosophia *singularissimus* effectus est. Post hoc profectus est ad *Chairam*, ubi per aliquot annos ægrotavit. Cujus famam cum intellexisset *Elmansor*, secretarius major Pontificis Cordubæ; qui in omni facultate & scientia doctissimus erat; vocari jussit hunc *Rasim*, promittens ei mercedem magnam. Cum autem *Rasis* recepit literas, profectus est; & navim in Alexandria ingressus, ad Cordubam tandem pervenit. *Elmansor* vero lætatus est, dictumque Rasim magno affecit honore, eique habitationem, possessionem, ac servitores, ac famulos tradidit. Eo tempore *Rasis* famosum librum composuit, quem *Elmansor* nominavit; Et usque nunc vocatur *Almansoris* liber. m) Dixit *Ibnu Hayan*, Lusitaniæ Chronista, quod Rasis in suis caussis nimis fortunatus extiterat, adeoque permultas acquisivit facultates. Quadam autem die, per plateam Cordubæ transiens, magnam gentium multitudinem congregatam aspexit; & hujus rei caussam interrogavit: Responsum fuit, quod quidam concivis ejus illuc spatiabatur, & statim cecidit mortuus. *Rasis* autem ut hominem videret, accessit, tunc cum furore præcepit, *ut statim virgultorum manipulus portaretur, quibus ipse non tantum, verum etiam circumstantes possent ipsum percutere & verbe-*

k) Anno CHristi 998. Sed Herbelotus mortem Alfarabii refert ad annum Hegiræ 343 CHristi 954.

l) Supra pag. 46. in *Albubecar*.

m) Etiam librum de Chymia dedicasse Almansori, & mille denarios ab eo præmii loco tulisse, sed cum quæ scripserat, opere exequi & in actum deducere nequiret, verberibus & exilio affectum narrat Ibn Chalican apud Hottingerum in Analectis p. 296. seq.

verberare per omnia corporis membra, præsertim pedis plantas, & tota gens eum deridere cœpit, dicens, quod Rasis insanivit. Non adhuc præterierat quarta horæ unius pars, quod ille homo se movere cœpit; tunc Rasis mulum ejus ascendit, & domum suam perrexit. Populus autem, qui acta cernebat, exclamare cœpit. *Miraculum! Miraculum!* Tale novum, auditum ab *Elmansore*, fecit vocare *Rasim*: cumque vidisset eum *Elmansor*, dixit; Excellentem Medicum te esse novimus, *mortuorum autem vivificatorem te esse ignoravimus.* Respondit Rasis: Medicum me esse fateor, resurrexisse autem mortuos nescio; quoniam *Deus solus est, qui resurgere facit è mortuis.* Quod autem per me actum est hodie, non inveni in aliquo libro Medicinæ, neque à Magistro didici. Sed cum à civitate Bagdad discessi, ut in Ægyptum iremus, viam deserti fecimus. Cumque nobiscum aliqui nobiles Arabi venissent, quadam die, equitantibus nobis, quidam eorum tanquam mortuus cecidit in terram: alius vero ex iis senex statim descendit, & accepit plurimos baculos, & singulis dedit: & fecerunt ei, sicut hodie ego huic homini feci in platea; & ille Arabs sanatus fuit, prout viderunt hodie hunc hominem. Dubitavi, quod infirmitas, quæ Arabi erat, esset & huic, adeoque cura mea ob tuam felicitatem illi profuit. Tunc *Elmansor* gavisus est, & benedixit ei dicens: *Terra, quam inhabitas, Galienum ei inesse in medium, dicere valet & potest.* Cui Rasis respondit: *Experientia magis, quam Medicus prodest.* Et mortuus est Rasis anno quadringentesimo primo n) in Civitate Cordubæ, ætatis suæ circa nonagesimum.

CAP. VII.

De Bachillani Philosopho, & Theologo.

Natus est in Bagdad ex patre ignobili, qui pater fabam elixam seu alio modo coctam vendebat, secundum ejus regionis morem. At filius ingenue ac tempestive Philosophiæ operam dabat; Theologiæ ac Legibus postea vacavit. Adeo ut in judicem civitatis Bagdad electus esset, multos composuit libros, secundum opinionem *Esciari*, operas ejus excellentissimas narrando & declarando, sed sunt longi sermones ad instar commenti. Iste autem *Bachillani* missus fuit in Nuncium à Soldano Civitatis Bagdad ad *Imperatorem Constantinopolitanum*, o) qui Imperator benigne

n) Anno CHristi 1010.

o) Constantinum Romani junioris filium.

gne & gratiose eum accepit, eundemque precatus est, ut cum *suis Theologis disputaret*, videlicet cum Christianis, secundum Græcorum opinionem. Quæ Disputatio coram Imperatore, Patriarcha, Archiepiscopis & Episcopis cum pompa atque (ut ita dicam) nimis superbe, quadam die habita est, & per totum diem discussa & disputata; sed nondum perfecta per ipsius *Bacbillani* ægritudinem, quapropter rediit in patriam suam. De qua *Disputatione narratur in vita Theologorum:* Semperque dum viveret contra Hæreticos, eorundemque fidei Schismaticos disputabat, tum voce, tum Literis, quorum scripta adhuc reperiuntur. Dixit interpres, se vidisse disputationem ejus, ab aliis operibus separatam, & multarum ejus quæstionum recordari. Obiit autem *Bacbillani* in Civitate Bagdad, ætatis suæ anno nonagesimo quinto, de Elhegira vero anno quadringentesimo quinto. p)

CAP. VIII.
De Ezarharagui Medico.

E*zabaragui* fuit Medicus *Mansoris*, Cordubæ Consiliarii, & proximus Rasis, qui composuit Librum, sicut *Canon* Avicennæ in arte Medicinæ, utilissimum quidem: quo etiam adhuc Maumedani Medici utuntur. Vixit autem *annos centum & unum.* Qui obiit anno *Belli Corduba*, de Elhegira anno quadringentesimo quarto. q)

CAP. IX.
De Avicenna.

A*bubali Elbusen*, Ibnu Sina, Elhamadani, in Latino dicitur *Avicenna.* r) Fuit autem *Abubali* cognomen ejus, & *Elbusen* nomen ejus proprium, & *Sina* nomen proprium fuit Patris. *Errabis* est in Arabico vocabulum commune, vel æquivocum; & imprimis significat *superiorem, nobilem,*

p) Anno CHristi 1014.
q) Anno CHristi 1013. vide Nic. Antonium T. 2. Bibl. vet. Hispan. p. 247. seq.
r) Confer quæ de Avicenna supra p. 96.) & Hottingerus in Analectis P. I. pag. 295. & Hist. Eccles. Secul. XI. p. 461. & Herbelotus tum alibi tum p. 812. seq. Dicitur *Abu Hali*, quia filius ejus primogenitus Hali, nomen & ipsum inter Medicos celebre. *Albasen* est proprium Avicennæ nomen. *Eben Hali* appellatur, quia pater ejus Hali dictus fuit. *Eben Sina* denique, quod avi nomen fuit Sina, & pater Avicennæ Hali, patrem habuit qui Sina est nuncupatus.

bilem, ducem, ac *principem*, & provenit ab hac dictione *Rase*, quæ in Arabico est idem, quod apud nos *Caput*. Avicenna autem vocatus fuit *Rabis*, quia erat nobilis, & honoratus apud Dominos & Populos virtutibus suis. Eoque Medicorum maxima Pars, quando eum, in Medicina, aut citare aut advocare volunt, dicunt: *Medicorum Princeps hoc dixit, absque alio aliquo Epitheto, & intelligitur de Avicenna dixisse:* & quod dicitur inter Latina lambentes, quod *Rex Corduba* fuerit, mendacium est, quoniam non invenitur inter Scriptores ejus vitæ Latina Lingua. Non enim extendissem in hoc sermonem meum, nisi vidissem, quod scripserat Jacobus *de Foro Livio*, qui multa tandem dicens nihil dixit; & tamen ei inerat ratio incognita. In culpa magis est, qui Librum Avicennæ in Latinum transtulit, & interpretatus est: quia consideravit hanc dictionem *Rabis* nihil aliud, nisi *Principem* significare. Et ille, ut dicam, *miser*, ac *nescius Arabica Grammatica, vocabulo communia non intelligebat, neque cognoscebat.* Sed jam ad propositum redeamus. Iste *Avicenna* fuit de Civitate *Hamadan* *) in Persia natus ex nobili progenie. Cujus pater fuit ex nobilibus dictæ civitatis, ac multarum divitiarum: quapropter pater ejus Scriba indiguit, qui esset Geometra; & Mathematicus; eo quod cupiebat filium suum has easdem virtutes ac scientias addiscere, ut ad minus ratiocinari; sin autem, eas intelligere sciret. Quadam die, in principio suæ juventutis, misit eum ad civitatem Bagdad, studii caussa, & Abuhali eam ingressus est, & dictis virtutibus studens profecit, adeo ut eidem scientiæ illæ viles viderentur, postquam Philosophiæ ae Medicinæ operam dedit. Sicque pluribus annis moratus ibi est: donec *magni nominis excellentissimique Medici atque Philosophi extitit.* Illo autem tempore accidit, quod Soldanus Jasochbagh volebat in Locumtenentem, ad Civitatem Avicennæ, nepotem suum mittere; dictusque nepos rogabat Soldanum, ut Avicennam secum ire suaderet, & tandem Avicenna cum ipso perrexit. Dixit *Ibnu Giulgiul* in vita Philosophorum, & Medicorum; quod Avicenna fuerit vir acutus ac benignus, ac in suis responsionibus gratus: haberetque Filium, & doctum, & acuti ingenii, Medicinæ sectatorem maximum: qui quadam die per plateam transiens ex equo descendit, & in medio ejusdem plateæ minxit. Omnes vero adstantes insaniæ adscribebant: adeoque nonnulli patris amici hanc ei historiam narrarunt. At Pater ejus, filium blasphemavit, dicens:

*) Andreas de Alpago negans Avicennam fuisse Hispanum, *imo* inquit, *fuit Persicus ex Civitate dicta Bachora, sicut in historia Arabica de vita Philosophorum & Medicorum Arabum & Græcorum per me ex Arabica lingua in Græcam traducta apparet.*

dicens: *Inverecundus iste, filius meus non est; qui si fuisset, non descendisset de equo: sed supra eum minxisset.* Numquid vobis tamdiu urinam retinendam esse videtur? At omnes tacentes tantum responsum mirabantur. Etiam dixit *Ibnu Giulgiul*, quod quodam die accessit ad Avicennam mulier quædam dicens: O magnifice! est mihi dolor in corpore, & quidam Medicus ordinavit, ut acciperem Medicinam: Precor vos, ut me doceatis aliam, qua ter tantum, nec plus, minusve secessum expurgem. Respondit Avicenna: Si chorda tribus nodis contexta πρωκτῷ fuerit, faciam forte: & omnes adstantes riserunt: Illa vero pudore affecta discessit. Quodam etiam alio die Dominus suus Abuhali, interrogans eum dixit: Quis levior pastus esset Phasiani, an Coturnices? Respondit Avicenna: Domine mi, jam scit vestra excellentia, quod in articulis *nostræ Maumedanæ Legis tenemus, Judicem, absentibus partibus, judicare non posse.* Dixit Dominus ejus: Bene vos intelligo, hora cœnæ accedetis, & inventis ibi partibus, quæ certe adfuerint, judicabitis. Respondit Avicenna: Dominationi vestræ primus articulus notus est, sed ignorat Prophetam dicentem: *In domo judicis judicatur.* Tunc Dominus suus magnam quantitatem dictarum avium domum dicti Avicennæ misit. Mane autem, appropinquante eo domui Domini, interrogare incepit Dominus, cujus esset sententiæ? Respondit Avicenna: Nunquam vidi similes hostes, & adversarios. Inter sententiandum enim quilibet illorum interposuit suas legales rationes ac dilationes ad probandum, eoque sine expeditione, & sententia recesserunt, habito prius termino ad probandum. At si Dominatio vestra voluerit, summarie expedientur; & quolibet sero destinabit aves illas per hebdomadam, & citius expediam. Respondit Dominus. Videtur mihi, te esse judicem tyrannum; alteri enim committere volo. Respondit Avicenna, ad pejus ducemini, si alteri quam mihi hanc rem commendaveritis: sed consulo potius, ut sibi ipsi, & commendet & committat.

Dixit *Ibnu Giulgiul*, quod Soldanus Civitatis Bagdad intellexit, nepotem suum, videlicet Avicennæ Dominum, cum alio fratre ipsius Soldani rebellare à se velle: adeoque decreverat ei venenum præbere, & commisit hoc secretum Avicennæ, ut hoc idem exigeret, & perficeret. Quod quidem renuit Avicenna, nec etiam suo Domino indicavit, neque scelus hoc detexit. Transactis igitur plurimis diebus res decreta est per alium, Domino suo: adeoque contra Avicennam iratus est, & *duxit eum*

in

in carcerem, ibique per duos annos moratus eſt. Et tandem accidit ei fluxus infirmitas, quo fortiter laborabat; ex qua denique infirmitate obiit. Dixit etiam *Ibnu Giulgiul*, quod quadam die major pars nobilium civitatis ingreſſi ſunt, ut Avicennam in carcere viderent, inter loquendum autem dicebant: *O Avicenna, tu etenim omnium Medicorum & nobiliſſimus, & prudentiſſimus, qui in Chomzano reperiatur:* quare invenire non potes ad fluxum remedium aliquod? Tunc fecit afferri vaſculum, in quo pulvis erat: ex quo parum inter digitos accepit, & in catino aquæ pleno impoſuit, & ſtatim congelata eſt in eorum præſentia; & dixit: Vos hanc parvam pulveris quantitatem vidiſtis, quæ tantam aquam congelare fecit. Ex ea enim quaſi unciæ mediam ſumſi, & nihil profuit mihi. Quapropter vos rogo, ut duos tabelliones aut notarios vocetis; quibus meum committam teſtamentum: quoniam de proximo eſt mors mea. Et poſtquam teſtatus eſt, poſt paucos dies in carcere mortuus eſt, ætatis ſuæ anno circa 80. & reliquit filium unum maſculum, & poſſeſſiones, quarum reditus annuus ſex millium ducatorum extiterat. Dixit *Ibnu Chalican*, Chroniſta, quod Avicenna *loco ferri uſus eſt argento, ad ſua mulæ ornatum, ſecundum* morem *) Principum, ejus regionis. Et dictum ei fuit: O magnifice! hic non fuit mos, neque conſuetudo doctorum hominum. Reſpondit Avicenna: Filioli mei, hoc argentum, quo ferri loco utor, & aurum pro clavibus, ſuperbiæ non aſcribatur, ſed his temporibus: vidi hanc artem eſſe mortuam, Medicinam. Volui etenim, ut ei adhibeatur fides, quousque videantur fructus ejus, forſitan reſurget, & ejus ſtudia multiplicabuntur.

Dixit *Ibnu Chatir*, in Chronicis ſuis univerſalibus, quod dictum fuit Avicennæ: O magnifice, non fuit tibi ratio, cum non diceres Soldani voluntatem, adverſus Dominum tuum! Forſitan tale infortunium non accidiſſet. Reſpondit Avicenna: Vos pauperes creditis, quod non cogitaverim terminum, ac rei exitum? Si ego dixiſſem, extitiſſem cauſa diſcordiæ inter duos Principes, ex qua multi homines interfecti eſſent. Vultis enim hujus rei fuiſſe cauſam? Non perſuadet, quod præter rationem accidit. Imo etiam ego ipſe cui magis debeam, ignoro, aut qui me in hunc gradum aſſumpſit, aut qui in eo me ſervavit.

Nomina librorum Avicennæ ſunt: Canon, dictus *Chabir*, in medicina, hoc eſt, *magna regula*.

Canon

Canon s) *Assagbir* in Medicina, id est Regula parva.

Canticum Præceptorum Medicinalium, quod in carcere scripsit filio suo.

Alorgioza in Medicina, id est, carmina brevia, in quæ Averroës commentatus est.

Orgioza; Id est, articuli Logices, quos ipsemet commentatus est.

Estepha in Philosophia; Hoc est *satisfactio*. *Elcullitub*, id est, Universalia in Philosophia. *Alisamtb*, id est, motus in Metaphysica.

Tasauuful Falasifa, id est, Philosophia moralis.

Cantica in unionem animæ cum corpore, &, quod est Anima.

Liber venenorum, & eorum compositiones, & curæ contra venenum.

Et omnia *ejus opera & volumina sunt utilia, atque existimata.* Verum multi docti Arabes ajunt, *Avicennam in* a) *medicina fuisse luscum, in Philosophia autem cæcum;* & ita dixit *Ibnu Chatir.* Et est mortuus Avicenna (ut supra diximus) anno ætatis suæ circa octuagesimum, de Elhegira vero anno b) quadringentesimo quadragesimo secundo.

CAP. X.
De Ettabarani.

Ettabarani fuit de provincia Tabarani, quæ pars Chorasani. Hic fuit Medicus Maumedis *Subao Ibechm*, Regis Ghaznæ, civitatis Asiæ, Indiæ

s) Vide Herbelotum p. 250. Dividitur *Canon* major in *libros* quinque, libri iterum singuli in *Fen* sive summas, Fen iterum in *tractatus* sive doctrinas, tractatus singuli in *capitula. Fen* Arabibus vocabulum generale ὕλην sive *materiam* denotat. Matthæus Sylvaticus: *Fen est materia locutionis & est communior quam doctrina quod eam continet: & summa communior est doctrinâ, & doctrina quam Capitulum.* Liber quintus Canonis est *Antidotarium.* Post Canonem ex Gerardi Cremonensis versione ab Andrea Alpago Bellunensi, Joanne Costeo & Joanne Paulo Mongio recensita, sequitur in Latina editione Venet. 1608. fol. 2. Volum. liber eximius *de viribus Cordis* ex versione Arnoldi de Villa nova, inde liber *de removendis nocumentis*, & alius *de syrupo acetoso*, Andrea de Alpago, Bellunensi, Physico Damasceno interprete. *Cantica* in quatuor tributa partes, ex versione Magistri Armegandi Blasii, de Montepesulano. De Hebraicis versionibus Bartoloccius T. I. p. 6. seq.

*) De hoc more vide Librum Judic. c. 8. v. 21.

a) Confer, quæ Hottingerus Anal. P. I, pag. 295.

b) Anno CHristi 1050.

Indiæ termino; qui composuit librum in Medicina famosissimum, cujus titulus est, *Firdius ulbecime;* Quod est, *Paradisus sapientiæ.* In quo medicinalia, atque herbarum, animalium, ac lapidum proprietates descripsit. Dixit *Ibnu Abididunia* in mirabilibus mundi, quod Ettabarani dicebat: Regem Cini dedisse dono munera Regi Ghaznæ; *inter quæ erat avis, cujus præsentia si quid veneni adstabat, & aderat, ipsa pinguioribus lacbrimis, elatoque, ac forti garritu flebat:* Ex quo magnates Orientis, ejus præsentia, comedere ausi sunt: sed rara in terris invenitur avis. Dicit etiam, *quod in eadem provincia quædam vasa fiunt: quibus si imponantur cibi veneno aspersi, ab extra insudant vasa.* Dixit interpres, quod de illis multa vidit, multis etiam in locis Africæ. Mortuus autem Ettabarani in Ghazna, anno c) quadringentesimo septuagesimo quarto.

CAP. XI.

De Mesuach, Christiano; id est, Mesue.

M*esuach*, iste fuit Christianus, *Jacobitarum* religione, natus in civitate Maridin, supra flumen Euphratis, didicit medicinam, atque Philosophiam in civitate Bagdad, *continuéque Avicennæ Lectionem audivit,* qui composuit opera utilissima in rebus potabilibus: alium quoque Librum de componendis medicinis, syrupis videlicet, unguentis, emplastris, & de similibus. Postea discessit ab ea regione, & quadam die, post multa, pervenit ad *Chairum*, ubi inter familiares Caliphæ connumeratus est. Qui Calipha d) Caput Schismaticorum Ægyptiorum extitit, & Syriæ, qui se vocabat, *Elchacim Chalipha.* Hic etiam *Mesuach* in Chairo multas divitias, pecunias, & honorem acquisivit. Qui quadam die amicis suis publice dixit: *Quas enim possideo divitias non ex medicina, quæ in libris scribitur, mihi acquisita sunt; verum ex medicina, quæ ab humano intellectu provenit.* Adeoque ægroti propositum & cognitionem semper cognoverat. Mortuus autem est Mesuach ætatis suæ circa nonagesimum, de Elhegira e) vero quadringentesimo sexto.

c) Anno CHristi 1081.

d) Hakemum videtur intelligere de quo Hottingerus Hist. Eccles. Sec. XI. p. 448.

e) Anno CHristi 1015.

CAP. XII.

De Gazzali. f)

Gazzali Philoſophus, Theologus, Legiſta, & denique in omni ſcientia doctus, natus eſt in civitate Thos in Aſia, ex patre divite, & mercatore. Ipſe quidem Gazzali fuit, qui opinionem *Eſciari* inſurrexit, atque erexit. *Nam ante hujus Gazzali tempora multiplicabantur hæretici in Aſia.* Ipſeque Gazzali adeo ſe ſtudiis ſollicite dedit, ut mirabilis ac admiratione dignus evaſerit, & effectus ſit. Hoc tempore accidit, quod Vice-Cancellarius, Conſiliariusque major g) ſtruxerat *mirabile Collegium* in civitate *Bagdad;* in quo ducenta millia ducatorum fere expenderat: idque poſſeſſionibus dotavit, eique illas doti dedit: quarum reditus, & proventus quindecim millia ducatorum extiterat. Poſtquam dictum ſtudium perfecit, *ibi quaſi ſex millibus hominum doctiſſimis* congregatis, in omni facultate & ſcientia ordinavit, ut de qualibet ſcientia & facultate unus legeret. Adeo ut quilibet eorum propter ſcientiam hujus Gazzali eum elegerit. Itaque conſiliarius ſtatim per eum miſit, eique magnum ſtipendium ſolvendum ordinavit & perſolvit. Quo accedente ad Bagdad, Calipha, atque ejusdem civitatis Soldanus, omnes eorum familiares, nobiles, & magiſtratus inobviam ei miſerunt. Itaque deduxit fere univerſum populum ex civitate, & fuit inter alios dies notabilis, *poſt quæ in prædicto Collegio* legere incepit. Dixit *Geuſis* in Chronicis ſuis, quod multi *ex apotbecis ſuis educebant filios, ut ejus lectioni incumberent:* Similiter & divites & nobiles fecerunt; quoniam viderant, quo honore & ornatu eum affecerant Principes; multotiesque conſiliarius ipſe ſuis lectionibus aderat, & præſens erat. Sicque per multos annos honore, & gloria affectus permanſit. Poſtea vero *alius vir effectus, & nimis mutatus ab illo Lecturam dimiſit, & omnia quæ in ſtudiis acquiſiverat pauperibus erogavit: indutusque Eremitani habitu ad Mecham perrexit*, ibique aliquot dies commoratus eſt: poſtea deceſſit, & in Syriam perrexit, ſicque poſtea venit ad Cairum, adeoque in Alexandriam acceſſit incognitus, ubi Etartoſim in Theologiam audivit. Noviſſime in civitatem ejus, toties dictam, rediit, ibique mortuus eſt, ætatis ſuæ

f) Vid. Herbelot. p. 362. & Hottingeri Biblioth. Orient. pag. 204.

g) Magnus *Vezir.*

ſuæ anno quinquageſimo quinto, de Elhegira vero anno h) quingenteſimo quinto. Compoſuit autem iſte Gazzali ſecundum *Geuſin* ſexaginta fere volumina, quorum aliqua brevia, alia vero longiſſima, & nonnulla mediocria exiſtunt: Suntque, inter alia: Extenſio Legis tam civilis, quam canonicæ, duobus voluminibus abſoluta. Mediocritas Legis. Breviarium, ſive ſumma totius Legis. Vivificatio, aut Reſurrectio ſcientiarum fidei, Legis, atque Philoſophiæ moralis. Compendium Theologiæ. Comparatio Logices. Excellentius deſiderium, aut ſublime in Metaphyſica. Intentio Philoſophorum: Errores Philoſophorum. Pondus æquum. Concordantiæ inter Philoſophos, & Theologos. Itinerarium rectum domus æternæ. Et hæc ſunt magis in uſu. Sunt etiam alia ejus opera, quæ in uſu non ſunt, etiam apud Arabes.

Dixit *Geuſis*, quod *Gazzali* ſciebat multas alias ſcientias, quas celavit. Dixit etiam in Chronicis ſuis Legum, quod quando diſceſſit *Gazzali* de Bagdad, inventus fuit quidam liber, quem ſcripſerat contra Legiſtas, vituperando aliqua licita in Legibus: pro qua vituperatione perſecutus (perſecutionem paſſus) fuit, & decretum fuit, ut prædictus liber combureretur; & ſic combuſtus fuit per univerſum orbem. Cui libro titulus erat: *Reſurrectio ſcientiarum Legis.* Fuit etiam vituperio affectus propter alium librum, cui titulus erat: *Defenſio juſta;* quo in libro recenſuerat res, ac regiones, quas Judæi atque Chriſticolæ habebant, & poſſidebant, qui non crediderunt in Maumedo. Dixit etiam *Geuſis*, quod *Gazzali* dixerit multa Cantica; quorum aliqua in Amorem, aliqua vero in Philoſophiam moralem. Verum magis famoſa moralis erat, quæ hoc tempore viget, & in hoc carmine incipit.

Ettorchu &c. *Hoc eſt:* Viæ multæ ſunt: verum via ſola eſt, Viatoresqueper illam ſunt illi, qui electi ſunt.

Dixit i) *Interpres*, quod memoria tenet multa ejus carmina, quæ ſunt elegantiſſima Arabice. Erit difficile ea recenſere Latina lingua: quoniam neceſſe erit narrare pro quolibet verſu multa humanitatis principia, quæ propter eorum interpretationem poſtpoſuit.

Dixit etiam aliam cantilenam longam, mortis conſolatoriam, cujus ſententia eſt, *quod corpus eſt tanquam cavea Spiritus, & ſicut lætatur avis cum ab ea liberatur: Ita anima juſti lætatur, quando à corpore ſegregatur,* quo-

h) Anno. CHriſti 1111.

i) Ita more Arabum de ſe loquitur non Leo Africanus, ſed qui eum Latine vertit.

quoniam à puriſſimo, & nobili elemento deſcendit, & ad idem revertitur, à quo provenerat, producendo circa hoc multas rationes: quæ cantilena reperta eſt in ſuo ſecreto Oratorio, quo mortuus fuerat, eo die ut ſupra mortuus eſt ibique ſepultus, annis, ut ſupra diximus.

CAP. XIII.
De Thograi a)

Thograi Philoſophus, ac Medicus, Rhetoricus, Alchimiſta, Poëta atque Hiſtoriographus, natus eſt in Civitate Aſpahan in Perſia, & ob ſuas virtutes rogatus fuit à Malich *Maſchud* (Maſudo) Principe Regni Aſiæ, eique datum fuit majus officium Curiæ, cum quo multas pecunias acquiſivit, atque inæſtimabiles divitias. Dicebant multi Hiſtorici, quod modus ipſius fuerit mirabilis, quoniam tempore ſuo fuit ſingularis in divitiis: & non fuit in Curia, neque Principum neque Soldani homo, qui ditior eo eſſet; & hoc non obſtante, *nunquam contentus fuit*, neque de patrimonio ſuo, neque de divitiis acquiſitis, cum omnibus Imperialibus Magiſtratibus. Et in omnibus canticis *in vita ſua recenſitis continue lamentabatur, vituperans tempus*, quod eum injuriaverat, adeoque coactus eo eſt *Alchimiam* addiſcere, in qua compoſuit opus; cui titulus eſt: *Devirginatio Naturæ*. Dixit Geuſis: Quod Dominus ipſius quadam die ingreſſus eſt tentorium Thograi, & invenit eum ſcribentem rerum expeditiones. Princeps vero vidit duos verſus quodam Chirographo, qui erant:

Urido, &c. Id eſt, ad verbum:

Volui largitudine manuum auxiliari mihi, cum ea ſolverem debita, quæ nobilitati debeo: ſi tempus pervertit deſideria mea, & poſtea contentus ſum labore cum reddītu. Tunc dixit cum legeret verſus hos: Thograi, unum dicam tibi, & quadam die veritatem noſces. Ego enim Dominus dimidiæ Aſiæ ſum, & tu quaſi ſecundus, nec defecit nobis ulla gratia Dei, & nunquam contentari poſſum; ſic tu idem demonſtras: timeo nobis malum exitum: Quoniam ſi tu volueris altiorem gradum, aut ego; nil aliud erit niſi ut efficiamur Dii. Et ſic non præterierunt ſex menſes, quando Princeps

a) Videatur Eduardus Pocockius in carmen hujus Thograi Oxon. 1661. 8. pag. 4. Appellationem autem טערראיי ſortitus eſt à munere vel peritia ſcribendi טערא, quod implexam & craſſioris ductus ſcripturam notat, quæ Diplomatibus Principum præmitti apud eos ſolet.

ceps rebellavit, contra fratrem ſuum, volens ſe vi facere Soldanum. Quadam autem die venit Soldanus cum magno exercitu, & Principem cepit, & in carcerem duci juſſit civitatis magnæ, & Thograi ſimiliter captus eſt, & ante Soldanum ductus juſſit alligari b) & torqueri: & tandem confeſſus eſt, ſe habuiſſe ducatorum millia infinita, quem Soldanus exuere fecit, & nudum arbori alligare, jubens, præcipiensque puero ſuo, ut ſagittis eum perderet. Cum autem vidiſſet eum accipere ſagittas, ut in eum traheret, hæc duo carmina ad verbum traducta alta voce canere cœpit:

Dico dirigenti ſagittas, ejus mors inter digitos ſuos illuſtrat, Amore Dei, elonga te à corde meo *) *Nam in eo nihil oppoſiti niſi tu.*

Et omnes adſtantes de ejus mirabili & conſtante intellectu vehementer mirabantur, cum taliter publice alligatus mortem expeteret, nec animus quidem ejus deficeret, neque audacia componendi eo tempore verſus careret. Poſtquam à puero transfoſſus obiit, quo mortuo præcepit Soldanus corpus ejus comburi, tanquam infamem hæreticum. *Præſertim cum in articulo mortis orationes non diceret, nec etiam animam ejus Deo commendaret.*

Saphadi autem ponit eum Thograi in ſuo famoſo libro de mille Amorum martyribus. Opera, volumina ejus multa ſunt; verum illa, quæ cognoſcuntur ſunt, quæ ſubſeqvuntur:

Chronica Aſiæ: Chronica Imperatorum Perſiæ: Commentum Reipublicæ Platonis. Devirginatio ſeu defloratio Naturæ in Alchimia. Cantica multa etiam compoſuit, quorum tituli non extant. Verum opera ejus Rhetorica, & Poëtica, ſicque Epiſtolarum libri innumerabiles fuerunt. Carmina autem ſeu Cantica collegit quidam ejus diſcipulus in duobus voluminibus collecta: aliqua in laudes Principum, Dominorumque, alia in Amorem edidit. Nonnulla etiam moralia erant, quorum canticorum unum magis publicum eſt, quod primum *Alcorani caput* in Scholiis inſequitur, quodque pueros propter ſui elegantiam, & docent, & inſtruunt; In eoque multa Amoris ac poëſiæ verſantur; & moralia quidem ac nonnulla utiliſſima præcepta complectitur; cujus principium eſt:

Nobilitas conſilii cuſtodiunt me ab errore, & habitus virtutis ornavit me tempore privationis. Interfectus fuit Thograi anno quingenteſimo quintodecimo de Elhegira c) in campania Marghoe.

b) Cauſam ſupplicii & mortis alii ab excellentia ingenii & virtutum, indeque orta invidia, accerſunt. *) Senſus ſit: cor meum pete, ac feri.

c) Anno Chriſti 1121.

Dixit Interpres, quod illud canticum memoriæ mandavit, quando docebatur in civitate Fes, puerili ætate.

CAP. XIV.

De d) Esseriph Essachalli.

Esseriph Essachall, è progenie Maumedis, natus est civitate Massare in Cicilia, *) nobili quidem progenie & stirpe, qui in eo tempore, eaque in Insula fuit homo singularis, & disertus, tum in Philosophia & Medicina, cum in Astrologia & Cosmographia: adeo ut parem non habuerit, nec forsitan habebit. Fecit quendam librum, cujus titulus erat: Nushat alabsar: hoc est, *spatiatorium* (si dici potest) e) *locorum*, quem divisit in septem partes, secundum septem mundi climata; & recensere incepit de civitatibus existentibus in eo climate, tum antiquis, tum etiam modernis, & de earum ædificatoribus, & de dirutis, earumque causas recensuit: sic etiam meminit de viis inter unam civitatem & aliam, & de mirabilibus earundem, & de natura & moribus & de animalibus uniuscunque climatis. Postquam narravit de omnibus insulis ab Occidente, usque Orientem existentibus, deinde de montibus excelsis, & de fluminibus memorandis, de lacubus, & de origine, & ortu eorum, de metallorum mineris, & de omnibus, de quibus natura exornatur: quando vero perfecit opus, Rex Rogir in Ciciliam advenit, nunc unam, modo civitatem aliam debellans, adeo quod populus Masara volens eorum civitatem tradere prædicto Regi, hunc *Esseriph* ad eum, in Oratorem legarunt, perfectaque oratione communitatis suæ præfatum librum Regi dicatum, dono dedit eidem. Cum autem Rex totius Libri summam & subjectum intellexisset, statim eum in Latinum transferendum dari jussit, & Rex ejus doctrinam & res, quæ Latine nunquam scripta fuerant, admirabatur, & tam ei gratus fuit liber, ut suum castrum quod ad præsens tenuerat, ei dono dederit; rogansque ut staret in curia Rogir: At *Essariph* stare noluit, sed castrum prædictum vendidit cuidam Baroni præfati Regis: nec mihi constat de pretio, nisi quod millibus millium decatorum; sicque de Cicilia descendit civitatem Mauritaniæ. Dixit *Ibnu Elbussein* in Chronicis Ciciliæ, quod dictus Rex semper præ manibus studendo

d) Arab. אלשריף excellens, nobilis &c. Epitheton, quod posteris Muhammedis tribuitur. *) Sicilia.

e) Forte *Oculorum*. Opus diversum & scriptor à scriptore Geographiæ Nubiensis. Vide Bibliographiam meam antiquariam pag. 129.

dendo dictum librum tenebat, adeo ut aliqui ei dicerent è ſuis nobilibus: Quare, o Rex, Excellentia veſtra Ptolomæum non videt? Qui etiam ipſe ſcripſit pulchra in hac ſententia. Quibus Rex reſpondit, quod Ptolomæus ſcripſerit de mundi parte; Eſſariph autem de mundo. Mortuus eſt Eſſariph ætatis ſuæ anno . . De Elhegira vero quingenteſimo ſextodecimo, f) in civitate Civitat, & reliquit multos filios, & usque nunc de iis reperiuntur in civitate Fes & Thunis, & ſemper de illa familia aliqui reperiuntur Medici.

CAP. XV.
De Ibnu Saigh.

Ibnu Saigh, in civitate Mariæ g) natus eſt: cujus anteceſſores fuerunt Hebræi: qui maximus inter Philoſophos & Medicos erat: quam quidem medicinam didicit ab Ibnu Soharſen, h) Philoſophiam autem à Maslama. Compoſuit librum Epiſtolarum, & alios quam plures, inter quos compoſuit Epiſtolam Cerva, quæ Arabice dicitur *Epiſtola Simonis*, i) quoniam nomen habuit ab eo, qui natus eſt ex luto. Edidit etiam Epiſtolas ad fratres claros in vita k) Philoſophorum, quæ omni ſapientia, ſcientiaque humana plena ſunt. Commentatus eſt etiam librum Euclidis, & quando pater Averrois fuit judex Cordubæ, dictus *Ibnu Saigh*, miſſus fuit in carcerem *propter Hæreſim*. At multi Principes pro eo deprecati ſunt, eoque à Judice liberatus eſt. Dixit *Ibnu Giulgiul*, l) neſcit pater Averois, *filium ſuum eo multo pejorem fore*. Mortuus eſt autem anno quingenteſimo quinquageſimo, m) in civitate Mariæ in Provincia Betticæ. *)

CAP. XVI.
De Ibnu Zohar.

Ibnu Zohar fuit è nobilibus civitatis Siciliæ n) ubi Medicinæ operam dedit, qua ſervivit *Ibnu Habad*, rebelli, ſimiliterque filio ſuo, donec magi-

f) Anno CHriſti 1122.
g) Confer Nic. Antonium T. 2. Bibl. vet. Hebr. p. 254. 255.
h) Fortaſſe *Ibnu Zohar* de quo cap. ſeq.
i) Fortaſſe Tinonis, à טין quod lutum notat.
k) Leg. *in via.*
l) Libro de Philoſophorum vitis, quem ſæpe Leo noſter laudat.
m) Anno Hegiræ cui reſpondet Annus CHriſti 1155. *) Bæticæ.
n) Leg. *Sibilia* in Hiſpania. Nic. Antonius T. 2. Bibl. vet. Hiſpanæ, qui de hoc Abenzoe

Tunc Judæi accesserunt *Averoim*, qui Judex fuerat Cordubæ, dicentes, quod dictus Abraham corruperat omnes habitatores Cordubæ suis canticis; maximeque sexus utriusque Juvenes. Eoque in nuptiis civitatis nisi ejus cantica minime cantabantur. At Averois contra eum iratus est; & ei dictum jussit, quod si ipse diceret carmina, aut alicui scripta dirigeret, secundum merita, aut ad arbitrium judicis puniretur. Post quod etiam dictum fuit Averoi, Abraham sicut prius agere, nec ab eo, quod interdictum ei fuerat, desistere. Tunc Averois fidum puerum, insidiantem Abrahæ, misit; qui cum ad Averoim rediisset, dixit Judici: Per vitam vestram, quod neminem inveni cum Araham præter natum vestrum majorem, talia carmina scribentem. Tunc dixit insidiatori Averois; Etiam tu cantica sua cognoscis? cui respondit: Domine, nullus est Cordubæ, neque vir, neque mulier, neque infans, qui memoriæ aliquid hujus cantici non mandaverit. Etiam dixit Averois: Igitur sola manus orium millia obturare nequit.

Dixit *Ibnu Elbabbar*, quod quodam die venerat Judex Averois in plateam Bibliothecariorum Cordubæ, & in Apothecam cujusdam amici sui ingressus, vidit emi à *quodam homine Choranum unius ducati pretio:* Postea venit alius & summam petiit carminum Abrahæ, & quanti venderet interrogatus, Bibliothecarius respondit, quod vendi minoris, quam decem aureis, non poterat; & prædictus emptor nihil respondens, sed manus crumenæ imponens, decem aureos numeravit, & persolvit, ac librum accepit & in pace recessit. Tunc dixit Averois, omnibus adstantibus: *Scitote, hanc Civitatem mox ruituram, quoniam vidi populum, quæ ad fidem pertinent viluisse: atque probibita, atque inhonesta grata extitisse; majoriique fecisse. Et sicut dixerat, successit: Non adhuc elapsis quinquaginta annis Christicolæ oppugnarunt Cordubam, & multas alias civitates.*

Mortuus est autem *Abraham morte subitanea* in habitaculo suo noctis tempore. Mane quidem mortuus repertus est. Dicebatur enim - - - - - - - - - - - - affines ejus ei venenum potui dederant: qui quidem affines verecundia affecti, cum ex nobilibus Judæis Juvenis esset, videbant eis Abraham magnam, & contumeliam, & verecundiam intulisse; eoque remedium aliud excogitare nequiverant, quoniam *Abraham Principum, ac civitatis nobilium favore* utebatur. Et, ut fertur, veneno potatus est anno sexingentesimo quadragesimo tertio, b) in Civitate Cordubæ.

b) Anno CHristi 1245.

CAP. XXX.
De Haron, filio Senton.

H*aron*, filius Senton, ex nobilissimis Judæis Civitatis Fes natus est, qui *Medicus*, *Philosophus* atque *Astrologus* extitit. Servitiis Regis *Habdalla* in juventute sua institit. Cui Regi Consiliarius erat, qui *Regnum & Regem gubernaverat:* nec valebat Rex aliquid præcipere: adeoque ut dictus *Haron* docuerit eum interficere, dictum consiliarium. Post ejus interfectionem dictus *Haron* in Consiliarium assumtus est, & propter multa populo Fes gesta iratus est Rex; & dedit eis gubernatorem prædictum Judæum; ita ut per septem annos in magistratu moratus sit. Dictus vero Rex perrexit in castra; & cum elongatus fuisset, quasi per centum miliaria, Populus Fes rebellis factus est, & *omnes Judaos interfecerunt*, & cum hoc pervenisset ad Castra, omnes duces, & capitanei, & nobiles contra Regem insurrexerunt, & prædictum *Haron* interfecerunt apud Regem. Et ita Rex reversus ad Fes, cum per sex miliaria civitati adesset, residuum aciei aufugit, & in Fes ingressus est; & Rex propter podagram aufugere nequivit: adeoque populi Principes cum exercitu advenerunt, & supra claudam mulam duxerunt; qui cum terram novam ingressus esset, jugulatus est. Hic ultimus quidem Rex de domo *Banimarim* fuit. Jugulatus autem dictus Rex, & *Haron* anno octingentesimo septuagesimo secundo i) de Elhegira.

Explicit de viris quibusdam illustribus per Johannem Leonem Africanum ex Archetypo descriptum, anno Salutis M D XXVII.

Joannes Lonicerus, Germanus, cujus sunt docta scholia in Dioscoridem & Nicandrum, atque ejusdem Nicandri versio Latina.

Joannes Manardus, cujus extant epistolæ medicinales, & alia opera doctissima.

Joannes Marlianus, qui de caliditate corporum, & alia quædam opera edidit.

Joannes duo, Martyr Afer Phryx sub Antonino Vero: alter qui cum Cyro, & Cosma ac Damiano celebratur inter Medicos anargyros, sive qui nullo sostro ab ægrotis accepto, gratis eorum morbos curavere.

Joannes Matthæus de Gradi, aut ut alii scribunt, de Agradi, Mediolanensis, cujus

i) Anno CHristi 1467.

cujus ſunt Commentarii in IX. Almanſoris, & in XXII. Fen. III. Canonis Avicennæ, & Conſilia, & alia quædam.

Joannes Michael Savonarola, Patavinus, cujus ſunt multa & ingentia opera, edita Venet. 1486. fol. Practica major ibid. 1559. fol. Practica Canonica de febribus. 1561. fol.

Joannes Monachus, qui ſcripſit vulgarem introductionem in medicinam.

Joannes Moriſotus, Dolanus, cujus ſunt plurima, artis Medicæ opera, præter alia multa non contemnenda.

Joannes Nomus.

Joannes XXI. Papa (aliis XX.) An. C. 1276. ante dictus Petrus Luſitanus, filius Juliani, qui teſte Martino Polono *generalis Clericus fuit* hoc eſt undiquaque eruditus *& præcipue in medicinis, unde & quædam experimenta ſcripſit ad curas hominum, ac librum compoſuit qui theſaurus pauperum vocatur.*

Joannes de S. Paulo, Gallus, qui de ſimplicibus ſcripſit.

Joannes Petrus Arlunus, cujus eſt Commentarius, Vinumne mixtum, an meracum obnoxiis juncturarum doloribus magis conveniat: Idem ut videtur cum Arluno de quo ſupra.

Joannes Philippus de Lignamine, Meſſanenſis, qui ſcripſit de cibis & eorum qualitatibus.

Joannes Platearius, Salernitanus, cujus Practicam habemus, & librum de Medicamentis ſimplicibus, & Commentarios in Antidotarium Nicolai.

Joannes Pollens, cujus quaſdam Galeni habemus verſiones Latinas.

Joannis Priſdianenſis ſive Priſdianorum Epiſcopi excerpta ex antiquis Medicis collecta memorat Labbeus Bibl. nova MSS. p. 525.

Joannes Quintianus, Italus, qui nonnulla Galeni ſcripta de diebus Criticis redarguit.

Joannes Ruellius, Sueſſionenſis, medicus Pariſienſis, cujus præter verſionem Hippiatricorum & Dioſcoridis imprimis laudatam, & alia plurima, ſunt libri de natura ſtirpium, quibus Tiraquello judice à ſexcentis annis nullum opus doctius, nullum utilius editum eſt.

Joannes de Rupeſciſſa qui Lullii imitatione ſcripſit librum de Quinta Eſſentia, clarus circa A. C. 1375. Vide Conringium de Medicina Hermetica p. 417. ſeq.

Ioannes Serapio, aut ut alii vocant *filius Serapionis* Medicus Arabs circa A. C.

1070. multis fæculis vixit post *Serapionem* Medicum Alexandrinum Herophili discipulum, præcipuum auctorem sectæ Empiricæ, utpote qui primus omnium, teste Celso in præf. nihil hanc rationalem disciplinam ad Medicinam pertinere professus, in usu & experimentis totam posuit. De illo infra, in Serapione. Arabis autem illius quem ad octavum sæculum perperam referunt alii, plura scripta Latine versa habemus, ut breviarium sex tractatuum & de simplicibus medicinis, itemque alia.

Joannes Sermoneta, cujus sunt Quæstiones in Aphorismos Hippocratis, & in Paruam artem Galeni.

Joannes Sinapius, de quo apud Gyraldum lib. I. De poetis sui temporis.

Joannes Tagautius, Ambianus, Parisiensis medicus, cujus sunt libri sex de Chirurgica institutione, ad Franciscum Gallorum regem, in quorum epistola liminari ad ipsum Regem, honorificam Tiraquelli mentionem facit, qui ait eum maximo omnium Parisiensium desiderio, nec minore Reipublicæ detrimento obiisse.

Joannes Tornamiranus, Gallus, cujus sunt Commentarii in IX. Almansoris, & alia quædam.

Joannes de Tusignano.

Joannes Vasseus, Meldensis, medicus Parisiensis, qui multos libros Galeni non infeliciter vertit Latine.

Joannes, aut ut alii appellant, Joannetinus de Vigo, Genuensis, cujus Practicam chirurgiæ, & alia quædam habemus.

Joannes Vochs, Coloniensis, cujus est libellus de omni pestilentia, & diuturna peste morbi Gallici.

Joannes Ursinus, qui versibus elegiacis scripsit prosopopœiam animalium, nec non de peste, & alia.

Joannes Zacharias sive Zachariæ F. scriptor Græcus medicinæ, notior *Actuarii* nomine, de quo dixi Vol. XII. p. 635. sq.

Joannes, quisquis est, simpliciter citatus Serapioni in Antidotis, cap. XVIII. & Aetio Tetrab. IV. Serm. I. cap. XXXIII. in Græco exemplari, ubi describitur χρῖσμα πρὸς λευκὰς ἰωάννȣ, sed interpretes eum locum omiserunt, exemplar forte mutilum nacti.

Joannetinus de Vigo, vide supra, Joannes.

Joannitius, Medicus Arabs, sæculo decimo clarus, cujus est *Introductio in Parvam artem Galeni*, & liber *de Theriaca*, ex quo illum citat Rasis in

in lib. I. Continentis c. I. & alibi sæpe: & liber *de Electionibus*, ex quo eum lautat idem Rasis ejusdem lib. c. III. & c. VI. Et liber *Antidotorum*, qui allegatur ab eodem lib. cap. IX. Et *ex libro Stomachi*, eod. cap. IX. & lib. V. cap. I. Et liber *de Memoria*, ex quo citat eum idem Rasis ejusdem operis lib. II. cap. item II. Et ex libro *de Memoria*, ex quo aliquid affert Rasis ejusdem operis lib. II. cap. item II. Et ex libro *de oculis*, idem in eodem, cap. Et ex *Badmo*, sive *Antidotario*, idem ejusdem lib. IV. c. I. Et ex libro *de Balneo*, lib. IV. c. I. Et ex libro *de Regimine cibariorum*, lib. V. c. I. Et ex libro *de Minutione*, eidem lib. VI. c. I. Et liber *de Quæstionibus*, eidem lib. IX. c. IV. & lib. X. c. I. Et liber *de Regimine convalescentium*, eodem c. IV. lib. VI. Et ex libro *de Lapide*, eidem lib. X. Vide & in Humain, & in Marco Toletano.

Apud Lambecium T. I. p. 151. memoratur ἰατροσόφιον ΙΩΑΝΝΙΚΙΟΥ Ἱερομονάχου τοῦ καὶ ἐπίκλην ΚΑΡΤΑΝΟΥ καὶ πρωτοσυγγέλλου γενομένου τῆς τῶν Κερκυραίων νήσου συναχθὲν καὶ ἐκλεχθὲν ἀπὸ τῶν τριῶν ἰατρῶν Ἱπποκράτους, Γαληνοῦ καὶ Μελετίου.

Job, sive *Job* citatus à Rasi in Continenti.

Jocus Medicus, à Tiraquello nominatur sed legendum *Iccus* Tarentinus, ex Stephano, de urbibus, in voce Τάρας, ubi testatur eum floruisse Olympiade LXXVII. Vide supra in Icco.

Jodocus Vuillichius, Resellianus, cujus est Commentarius Anatomicus, præter alia multa opera in Theologia, Philosophia, Dialectica & Arithmetica.

Jobacbi, Rasi lib. V. c. I. Ἰώαχος Μαρτυροπολίτης apud Galen. T. 4. pag. 459.

Jolas, sive *Jolaus* Bithynus, qui de herbis scripsit, teste Dioscoride in præfatione, & Epiphanio Cyprio lib. adversus hæreses I. post princip.

Jolas, sive ille, (ut videtur) sive alius simpliciter citatus Cornelio Celso lib. V. c. XXII. & Plinio lib. XX. c. XVII. & Galeno in lib. I. Antidotorum. De alio vetus lapis Neapolitanus apud Gruterum p. DCXXXIV. 2. *Cn. Helvius Cn. L. Jolla, Medicus Ocularius.*

Joleus, Toleti civis circa A. C. 1259. cujus liber de virtute plurium herbarum & plantarum Arabice MS. fuit in Bibl. Escorialensi.

Jonicus Sardensis Medicus, Medici celebris fil. discipulus Zenonis Cyprii. In hujus

hujus Jonici laudem multa Eunapius, qui Oribasium ejus admiratorem fuisse memorat.

Jordanus citatus in Tacuinis Elluchasem.

Joseph Patriarcha, à quo artem balsamandi corpora defunctorum in Ægyptum illatam contendit V.C. Henr. Jacobus von Bashuysen, laudans Tobiæ Andreæ bilancem balsamationis Clauderianæ & Bilsianæ 12.

Josephus Judæus, à quo Medicinam sæpe accepit Basilius Magnus teste Humberto apud Baronium ad calcem T. XI. Annalium pag. 798.

Josephus Grunbekius, sive Gruenpeckius, Germanus, cujus est liber de mentulagra, sive morbo regio.

Josephus Struthius, qui libros vertit de Astrologia Galeno adscriptos, & Prognostica de infirmorum decubitu.

Josephus Testandrus, Cracoviensis, qui transtulit librum Galeni adversus Erasistratum.

Josue, Rasi lib. II. Continentis cap. I.

Josua Ibn-Veibesch cognomento שלוקי de natura simplicium. MS. teste Hottingero pag. 40. smegmantis Oriental.

Iphicianus, Ἰφικιανὸς Quinti, præceptoris Galeni discipulus, apud Galenum lib. VII. de compositione Medicamentorum κτ γένη. Vide & T. IV. edit. Basil. p. 370. & T. V. p. 407. 665. Vitiose interdum scribitur *Ephicianus*, vel *Ficianus*.

Irenus, laudatur à Mesue in medicinis solutivis.

Iras, Galeno citatus in compositionibus Medicamentorum secundum locos, videtur esse Eras sive Heras, de quo supra.

Irenæus Brasavolus, apud Lilium Gyraldum lib. II. De poetis sui temporis.

Irini Romani experimenta laudata Galeno sive Garioponto, in libro de medicinis expertis.

Isaac Ben Sullaimon sive *Zalaime*, Judæus qui Murciæ vixit circa A. C. 1194. citatus Joanni Serapioni. Hic est de quo eruditiss. Wolfius noster T. I. Bibl. Hebraicæ n. 1188. p. 655.

Isaac filius Erram de quo Joannes Leo Africanus c. 26. supra in Joanne.

Isaac Heben Amaran, sive *Amran*, sive *Maran* citatus Mesue & Serapioni, vide Ysaac.

Isaac Israelita, Mesue in ægritudinibus gutturis, quem & simpliciter Israelitam citat, ut dicam postea, nisi alius sit.

Isaac

Isaac filius Solomonis, dictus *Beimirum*, qui de febribus, urinis, diætis, stomacho tractatus composuit. Ita citatur ab Serapione & Mesue. Hic est *Isaacus* Israëlita sive Judæus cujus thesaurus sanitatis sive de victus salubris ratione, diætis universalibus & particularibus libri duo ex Arabico versi Latine Basil. 1570. & Antwerpiæ prodiere 1607. 8. *Joanne Posthio* interprete. In illis frequenter laudantur Aristoteles, Dioscorides, Galenus, Rufus: Per antiqvum Atheniensem vero p. 135. Mnesitheum ex Galeno licet intelligere, sicut Mnesithei nomen p. 151. 175. 176. restituendum est pro Mithisco Atheniensi. Citatur & Celsus p. 388. & Euryphon p. 206. ubi vitiose excusum Eurisphorides. Aristotelis liber de anima p. 85. & de naturis animalium p. 209. 512. Galeni liber de complexionibus pag. 247. Hermes p. 262. Paulus (Ægineta) pag. 186. Pythagoricorum sententia de quinque rationibus quibus videantur tritici æstimanda bonitas, laudatur pag. 348. De aliis hujus Isaaci scriptis vide laudati Wolfii T. 1. Bibl. Hebraicæ p. 656. sq.

Isaac simpliciter citatus eidem Mesue sive unus ex illis, sive alius.

Isacius filius Chunein, qui Græce scripsit in medicina.

Isidorus Antiochenus Galeno in compositionibus Medicamentorum κτ̀ γένη lib. VI. T. 2. pag. 396. Citat & p. 301. & 388. ubi γνώριμον suum vocat sive discipulum.

Isidorus Hispalensis, medicis à Tiraquello annumeratur propter ea quæ de rerum proprietate scripsit, & multa alia ad medicinam pertinentia, præsertim in libris XI. XII. XVI. & XVII. Etymologiarum.

Isidorus Memphites, citatus Aetio Tetrab. II. Sermone III. c. CX.

Isis Ægypti Regina, à qua & Hermete sive Mercurio volunt Medicinam apud Ægyptios primum inventam esse. Quod & scriptum reliquit Diodorus Siculus lib. Bibliotheces I. ubi & ipse tradit, Orum Isidis filium, medicinam à matre edoctum, multum hominibus tum oraculis, tum medelis attulisse utilitatis. Isidem autem, sive hæc fuit, edocta à Thoyto, seu Hermete, sive alius, aut mas, aut fœmina, citat Galenus in libris de compositione pharmacorum, & lib. V. Methodi. Est & Isis medicamenti nomen apud Galen. T. II. pag. 333. 334. ἐκ τῶν ἱερῶν τῶν ἐν Αἰγύπτῳ p. 338. Atque Isis emplastrum atræ bili accommodatum, ab ea, ut verisimile est inventum & nuncupatum, apud Galenum, lib. VI. Methodi, ad fin. & lib. II. artis Curativæ ad Glauconem, & Aetium Tetrab. lib. III. Serm. quarto,

to, cap. quadragesimo primo, & Tetrabibli. IV. Sermone secundo, cap. LIII. & LVI. & Sermone tertio, cap. duodecimo; non semel, & Paulum Aeginetam, lib. IV. cap. XLV. & XLVIII. & lib. VII. cap. XVII.

Ismahelim, Serapioni Simplicium c. CCXLIV.

Isochryses. Vetus inscriptio Tergeste reperta apud Reinesium classe XI. p. 606. *C. Alfius L.L. Isocrysas, Medicus: L. Alfius Isocrysi F. Eudemus sibi & Patri & Alfiæ L.L. Atticæ uxori, sibi & suis. Bonus homo & tu.* Mentio Isochrysi, dubito an ejusdem, apud Galenum T. 2. p. 218.

Israelita Alcanzi Mesue laudatus, vide Alcanci.

Israelita simpliciter eidem citatus, sive ille, sive Isaac Israelita, de quo supra, sive alius, sive Musagnuchil Israelita, de quo suo loco.

Ismel etiam simpliciter citatus Serapioni Antidotorum c. XXXIII.

Italmyrius, infra in *Megas.*

Juaim.

J*uba* Rex utriusque Mauritaniæ, qui inter cætera ipsius præclara literarum monumenta sæpe à Plinio & aliis citata, *de Euphorbio herba* volumen scripsit, ut tradit idem Plin. lib. XXV. c. VII. & Galen. lib. IX. Pharmacorum κατὰ γένη, cap. IV. Dioscorides autem lib. III. ubi de Euphorbio loquitur, dicit, Inventionem ejus Jubæ Regi Libyæ referimus acceptam, qui eam herbam ita appellavit sui medici nomine, ut scribit Plin. illo eodem loco supra citato. Parvum librum περὶ ὀπῶ de opio sive papaveris succo laudat Galenus T. II. pag. 297. De cæteris Jubæ hujus Regis doctissimi scriptis accurata clarissimi Sevini dissertatio inserta memoriis sive commentariis Academiæ Inscriptionum Regiæ Paris. Gallice editis T. VI. p. 144. seq.

Jubadicus, sive *Jubaducus*, Rasi libr. III. Continentis, cap. IV. & cap. VI.

Sempronius Jucundus, infra in Sempronio.

Judæus simpliciter citatus, quisquis is fuit, Cornelio Celso lib. V. c. XIX. & XXII. & Aetio Tetrab. IV. Serm. III. c. XIV. & Mesue in Antidotis, Joanni Serapioni Simplicium c. XCV. & CVII. & CCCLXI. & Rasi lib. I. Continentis c. I. & alibi sæpe, & in Tacuinis Elluchasem, vide Abraham Judæus.

Julianitus, aut ut alii appellant, Julianita Bononiensis, cujus sunt tres libri de re medica.

Julia-

totius hæresiæ causa extitit, anno quingentesimo septuagesimo primo a) in civitate Siviliæ &c.

CAP. XVIII.
De Ibnu Zohar, vel Zor.

I*bnu Zohar*, vel *Zor*, qui *Rasis* dicitur, supra dicti *Ibnu Zohar* filius, à patre medicinam didicit, & fuit vir doctissimus, & præstantissimus in vita sua, & maximæ ei fuerant divitiæ. Quando autem venit Mansor Pontifex, & Rex Marochi in Betticam, b) secum duxit hunc *Rasim* in Medicum, eumque magna afficiebat veneratione, & venerabatur. Dixit *Ibnu Giulgiul*, quod *Ibnu Zor* quando separatus, ac quasi à suis repulsus apud Marochum ceu desperatus erat, eoque ad sui propositum aliqua carmina scripsit. Quadam die ingressus *Mansor* ejus domum, invenit dicta carmina, eaque non vidisse finxit: statimque cum fortis esset, misit nuncium ad Gubernatorem Siviliæ, ut ei adduceret totam familiam ipsius *Ibnu Zor*. Post viginti octo dies fuerunt in Marocho, & *Mansor* dedit eis quandam domum ornatam, fecitque ut *Ibnu Zor* ad eam iret causa medendi quamdam infirmam advenam. Cum autem domum ingressus fuisset, invenit totam familiam suam, omnesque suos, & vehementer admiratus est; & præ gaudio quasi insanus effectus est. Postea cognoscens Mansorem hoc ordinasse, re peracta gratias ei egit immortales, & ita multiplicavit stipendium suum. Mortuus autem est *Ibnu Zor* ætatis suæ anno septuagesimo quarto, de *Elhegira* vero anno quingentesimo nonagesimo quarto c) in Marocho. Composuit etiam multa opera in Medicina. Unum videlicet, *de cura oculorum:* Aliud, cui titulus est: *Provisio peregrini &c.*

CAP. XIX.
De Ibnu El Baitar.

I*bnu El Baitar* natus est in civitate Malagæ in Bettica d) Philosophus, & Medicus præstantissimus, herbariusque maximus fuit. Eoque, è patria sua discedens, ad orientem versus, profectus est, perquirens Africam universam, atque Asiam fere totam, cum vero ex India regressus

 esset.

a) Anno Christi 1175. b) Bæticam.
c) Anno CHristi 1197. d) Bætica.

esset, pervenit ad Chairum, & in servitiis *Saladini*, Soldani primi c) ex Chairo, ingressus est, quem magno affecit honore. At post mortem dicti Salahdini præfatus *Ibnu El Baitar* reversus est domum suam; & ibi composuit præstantissimum librum de *virtutibus herbarum. De venenis & Metallis. De animalibus*, secundum ordinem Alphabeti, tribus voluminibus completum. Qui obiit in Maleha d) anno quingentesimo nonagesimo quarto de Elhegira, &c.

CAP. XX.

De Averroi.

Averrois, nomine proprio vocatus est *Muhammed* cognomine *Abu'gualil. Averrois* autem nomen proprium est primi hujus domus. *Rectum* Arabice est, *Ibnu Rosdin;* quoniam *Ibnu* significat *filium*, & *Rosdin* nomen proprium, significans *rectum*. Inter Arabes quoque doctos vocatur *Ibnu Rosdin el basidu*, qui latine interpretatur *nepos*, ad differentiam avi sui, qui ejusdem nominis erat. Iste autem natus erat in civitate Cordubae, e) & nobili quidem familia: cujus Pater *judex*, & caput extitit *sacerdotum* totius Provinciæ, & Betticæ, f) & Regni Valentiæ. Ita etiam avus ejus maximus, ac præstantissimus *Legista* fuit, & secundus Malich, g) & Theologus secundum Esciarim: & quando Populus Cordubæ rebellis effectus est contra partium h) Princeps & caput qui Terram more Principis ac Domini possidebat; Avus Averrois Legatus fuit ad Regem Marochi, ut ei terram traderet: qui honore ab ipso Rege affectus fuit, adeoque gratus, ut quicquid nomine communitatis suæ, à Rege petierat, summa gratia ei concessum fuerit à Rege prædicto. Et ei *duos Magistratus* largitus est, totius videlicet Regni Cordubæ Judicatum, atque sacerdotum caput, in patriam suam cum honore ornatuque summo reversus

c) Soldanus hic Ægypti qui A. CHristi 1187. Hierosolymorum urbem Christianis eripuit, obiitque Anno 1193.
d) Malagæ, Anno CHristi, 1197.
e) Confer Nic. Antonium T. 2. Bibl. vet. Hispanæ p. 240. seq.
f) Bæticæ.
g) Qui unus fuit ex quatuor primariis Juris Muhammedanorum Canonici interpretibus. Nic. Antonius legit *secundum Malich*, i. e. Malicho proximus scientia, ut mox *secundum Esciarim*, i. e. Esciari non inferior.
h) Hottingero placet, *patrium principem*.

ſus eſt. Poſt longum vero tempus obiit. Cujus filius in *judicem* & *ſacerdotem* maximum, voce Populi Cordubæ electus eſt, & Rex Marochi eum confirmavit. Hic fuit pater *commentatoris*, i) qui ſimplex *Legiſta* extitit. At ex ſua praxi dati ſunt ei magiſtratus prædicti: qui per multos annos vitam duxit lætam: & poſt hujus mortem itidem filium ejus in ſupradictos Magiſtratus, elegit populus: quoniam hic tum Legiſta, cum Theologus magnus, ac excellentiſſimus fuit, qui ſummam exercuit juſtitiam, &c.

De (ejusdem Averrois) *fortuna & moribus.*

Quoniam autem aliqua de ratione, & patria diximus, ac de parentibus; nunc de vita, fortuna, ejusque moribus dicemus. Dixit *Ibnu Habdul Malich*, Marochi, *Ibnu Habbar*, Betticæ k) hiſtoriographus, quod judex Averrois ex nobilibus, & doctis ortus eſt parentibus. Legis ſcientiam à patre accepit, etiamque ab *Albadi Ibnu Handin*, totumque compendium *Sebnum* cum commento ſui Avi. Sic etiam Moaltam de Melich cum commento *Albagi*; & etiam recepit ſcientiam Alchorani; *artem* ſcilicet *lecture*; ab excellenti, & Magiſtro *Soraib Leſabi*, ab ipſoque audivit omnia opera *Eldeni*, cum commento ipſius *Maſchari*, & *Ibnu Hatbie*. Poſtea ſe Theologiæ omnino dedit ſecundum Eſciarim, eamque ſcientiam recepit ab *Ibnu Chalil* Theologo, poſt quæ Phyſicæ operam dedit. Et omnes Ariſtotelis textus, cum quodam commento brevi cujusdam Abubacar Græci, *Ibnu Thophail*: Medicinamque ab *Ibnu Zoar* addidicit; Aſtrologiamque & Mathematicam ab *Ibnu Saigh* doctus, eoque univerſalis effectus eſt. Illo autem tempore mortuus eſt judex Marochi, totiusque Mauritaniæ. Tunc *Calipha*, ſive Rex *Marochi* cum Principibus ſuis elegerunt *Averoim* in magiſtratum, mittentes ad eum, ut veniret ad Marochum: & illo tempore effectus erat judex *Cordubæ*, voce Populi. Tunc *Manſor*, Calipha & Rex utrumque ei conceſſerunt, *judicem* videlicet, & *ſacerdotum Antiſtitem* Betticæ, & Mauritaniæ. Quapropter relicto deſtinatoque Cordubæ vicario ad Maroch tendit: Quo pervento ſtatim in Terris, ac Mauritaniæ partibus judices delegavit: Poſt quæ Cordubam regreſſus eſt.

Dixit *Ibnu El babar*, quod Averois vir perfectus erat circa humanam naturam: quoniam vir prudens, patiens, *liberalis*, *ac pius* extiterat: adeo ut eo tempore, quo judex fuerat, nunquam in criminalibus nec concilium, neque ſententiam protulerit. Sed ad vicarium & dirigebat,

i) Ita dici ſolet Averroës à Vicentio Bellovacenſi & aliis.
k) Bæticæ.

bat, & destinabat. *Mirabilis etiam erat in patientia;* quoniam multi nobiles ac *Cordubæ doctissimi ei adversabantur*, adeo ut quodam die, legente eo in Collegio Legistarum, super Cathedram venerit quidam servus sui inimici, & in aurem ejus locutus sit. Tunc Averois mutata facie *sic, sic*, respondit. Putaverunt autem adhærentes, eum aliquid ex parte Domini sui nunciasse. Postea autem die sequenti ille idem revesus deprecans veniam petit: & in omnium discipulorum præsentia confessus est, se multam ei injuriam dixisse, cum in auribus locutus est. Cui Respondit Averois: *Parcat tibi Deus, quoniam* me patientem publicasti, & de ea mihi parum est: Et eidem famulo certam quantitatem pecuniæ tradidit, dicens: *Quod mihi fecisti, alteri ne feceris.* Cui nunquam respondit. De liberalitate autem sua dicebant Chronistæ *Ibnu El babar*, & *Ibnu Habdul Malich*, quod Averoi erat qualitas bona tum ex parte Matrimonii, cum ex Magistratu, & semper debebat alicui solvere aliquid: quoniam *pauperibus doctis Eleemosynam largiebatur*, *sive amicis*, *sive inimicis.* Cui ab amicis postea dictum fuit: O Abalgualid! quomodo lagiris tuum, inimicis tuis? Respondit: Vah, O Miseri! qui non cognoscitis, *liberalitatem non esse, qua parentibus, & amicis dantur:* Quoniam voluntas quædam naturalis est. Verum *liberalitas est inimicis, ac malevolis largiri*: & si accidens, quod præ manibus est, non ego, nec prædecessores mei ex mercatura, nec ex arte, neque armis acquisivimus, at virtute tantum lucrati sumus: nonne necesse est etiam virtute conterere? Reperio etenim me, & *beneficia conquisivisse, & inimicos in amicos vertisse.* Dixit *Ibnu El babar*, quod Averoi erat caro pinguis & *parum comedebat, continueque in die semel, ac nocte.* At bonis nutriebatur cibis, & semper legens ipse Legis libros, aut Philosophiæ majorem noctis partem vigilabat: & quando hæc eum fastidierant, Poëseos, aut Historiæ libros cernebat: Nunquam visus est *vana fecisse, neque ludum aliquem.* Dixit *Ibnu Habdul Malich:* Quando venerat Averois ad Maroch, ut moraretur, secum duxerat filios duos mares, & duas fœminas, quorum junior magnus, & humanista, & Arithmeticus fuit, Astrologus etiam, & Logicus, & multis pollebat virtutibus. Fuit autem humanæ formæ, ac mirabilis virtutis; & multi *Mansoris* affines eum petierant, ut eum *Magistratibus*, dignitatibusque decorarent: quibus pater se excusaverat, dicens: Nullos ex familia nostra in curia aliqua servitiis insistentes extitisse: Ego autem præter consuetudinem meorum prædecessorum esse nec volo, nec opto. Et dicto ejus filio quilibet filiorum Mansoris, & fratres grati erant. Qui secum sæpissime equitabant. Et ut consolaretur

etiam

etiam pater ſuus, continue a dextris magni conſilarii ſpatiabatur tum equitando, tum pedibus deambulando: quæ quidem potius Patri diſplicebant. Dixit Hiſtoriographus, quod Averois erat *homo benignus, cunctis placens, & ſemper ſuis paribus nugabatur;* quas quidem nugas etiam Poëticis auctoritatibus & ſuſtentabat, & comprobabat. Quadam die vero exiſtente cum amicis quibusdam, colloquentibusque ingreſſus eſt filius ejus cum aliquibus ſociis juvenibus: quos cum animadvertiſſet, Averrois protulit duo Carmina, ad verbum ſignificantia: *Rapuerunt pulchritudines ſuæ capreolo pulchritudinem ſuam, donec minutus eſt omnis pulcer in Te. Tibi eſt pectus ſuum, & oculi ejus, & ſtupor ejus, verum cras cornua ſua patri tuo erunt.* Poſt quæ dixit, *maledicta ſit peregrinatio: Quando eram juvenis, aliquando patrem meum puniebam: nunc autem ſenex effectus filium meum punire non poſſum. At DEUM precor, ut prius quam ei videam aliquid contra voluntatem meam, eum mori faciat.* Sicque prius quam tranſirent menſes decem, filius ejus mortuus eſt; & major ſolus remanſit, qui Judex opinionis & ſectæ effectus eſt. Et dixit *Ibnu Habdul Malich:* quod quadam die venerat juvenis quidam ex nobilibus Civitatis *& dixit* Averroi: O Domine Judex, da mihi in uxorem filiam Tuam; & quanti eam ponderaveris, itidem aurum tibi tradam. Et Averrois, præſumptionem juvenis admiratus, reſpondit: Fili mi, quid enim ſcis an filia mea ſit turpis, an decora, & pulchra, aut ſi contentus ea fueris? Dixit juvenis, comparationem ejus vidi, fratrem ſcil. ejus. Tunc Averrois reſpondit: Timeo, te eam non cognoviſſe ob impetum tuum: & juvenem puduit vehementer, & receſſit: qui poſtea nunquam rediit; & à Patre nupta eſt cuidam affini Manſoris.

Dixit *Ibnu Elbabar*, quod Averois fuit etiam Legiſta ſecundum a) *Malich*, & Theologus ſecundum *Eſciarim*, hoc eſt, ſecundum opinionem ejus. At ſecundum opinionem vocum imitabatur *Ariſtotelem*, & multi nobiles, ac *Civitatis Corduba Doctores, & Viri præſtantes ei invidebant;* prout *Ibnu Zoar* Medicus, & ſui Præceptoris filius; *qui decreverunt eum hæreſis incuſare*, mediantibus eorum filiis & familiaribus ſervitiis ei inſiſtentibus; qui finxerunt eos lectionem audire velle Philoſophiæ, quibus annuit ipſe. Inter *legendum autem ſuam Philoſophalem fidem detexerunt, convocatumque notarium de ejus* opinio-

a) Quatuor erant Antiſtites ex quibus & hic *Malichus*, qui diverſam tradebant rituum & Ceremoniarum, aliarumque Liturgiarum explicationem, dogmatica vero æſtimabantur ex Aſchario &c. Vid. Hottingeri Hiſt. Oriental. Lib. 2. cap. 6.

opinione instrumentum conficere, eumque hæreticum appellabant: & quasi numero centum testificati sunt, eum esse hæreticum, idemque instrumentum subscripserunt, & ita subscriptum ad *Mansorem* miserunt in Maroch; quem cum vidisset *Mansor*, contra Averroim iratus est, publice dicens: *Hunc nostræ Legis non esse patet.* Quapropter præcepit edictum in Corduba, *ut Averrois, in Judæorum vico cum Judæis commoraretur*, omnemque ejus substantiam confiscari fecit, adeoque per multos dies inter Judæos versatus est. *Et quibusdam vicibus eunte eo oratum in Meschitam, pueri Civitatis lapidibus eum eduxerant, quod sufferre non valens eo discessit ad Fes*, Civitatem Mauritaniæ, ibique incognitus per aliquot dies moratus est, & postea cognitus est, & Gubernator eum *in carcerem duxit*, & Mansori significavit, quid de eo agendum esset. Tunc Mansor *congregavit multos Doctores tum Legistas, cum Theologos, quos consuluit quid iste merebatur?* Cui plurimi eorum dixerunt, *eum, propter hæresin, mortem mereri: nonnulli vero responderunt*, quod non videbatur honestum eum vita privare, & perdere; quoniam ipse, ut Legista & Theologus magis cognoscebatur: Non enim dicetur per Regiones & Regnum, quod damnatus sit Hæreticus; *verum, Theologus, Legista, dicetur, damnatus est: Quapropter non amplius fidem dabunt nostræ fidei infideles; sed deviabitur fides nostra & minuetur.* Dicetur etiam, quod *Doctores Africæ inveniunt, inquiruntque causas, quibus alter ab altero mactetur, & alium interficiat.* At justior videbitur, ut ipse juxta portam majoris Meschitæ ejus opinionem revocet, ob quam spernetur; ubi, an ipsum pœniteat, interrogetur: Quod si pœnituerit, Excellentia vestra parcat ei, quoniam nemo sine crimine vitam ducit. Et hoc consilium *Mansori* placuit, eumque Averroim in Gubernatoris manus tradidit, ut quod ipsi consuluerant effectum daret: Eoque *die quadam Veneris ante Orationem è carcere ductus, juxta portam Meschitæ, in altiori gradu, detecto capite statuerunt:* & quilibet in Meschitam ingrediens, in faciem Averrois expuebat. Perfecta autem Oratione venerunt Civitatis Doctores cum Notariis, & Judex cum familia sua, & interrogaverunt eum miserum, si suæ hæresiæ se ipsum pœniteret; qui respondit, quod sic. Tum miser *Averrois* remissus discessit, & per aliquot dies stetit in Fes, legens Textus Legis. Post quæ *Mansor* concessit, ut rediret in Cordubam domum ejus. Domum igitur reversus per multos dies ac per aliquod tempus in maxima parte pauper, & sine libris, & facultate aliqua: post aliquos vero menses videns *Mansor*, quod Judex, qui post Averroim Magistratum tenebat, exercebatque, nulla

nulla ei praxis ineſſet, & omnes Terrarum Judices ſe male habebant, de quibus populi ob injuſtitiam lamentabantur: adeoque *Manſor* concilium convocavit generale, & quemlibet vocavit, ſi Averroi reſtituendum Magiſtratum eſſe videretur, quorum major pars conſenſit. *Manſor* igitur ad Averroim in Cordubam nuncium deſtinavit cum chirographo per eundem ſubſcripto, ut ad Maroch ſtatim proficiſceretur; & Magiſtratum ejus, ſicut prius, adminiſtraret; quem *Manſorem* adeptus Averrois cum tota familia ſua è Corduba diſcedens ad Marochum pervenit, ubi ad mortem usque vitam duxit.

Dixit *Ibnu Elbabar*; quod Averrois interrogatus fuit, quomodo ſe habebat tempore ejus perſecutionis? Reſpondit, ſibi gratum fuiſſe, & deſpexiſſe. Cui dixerunt quidam ejus benevoli: Quomodo eſt poſſibile, quod homini eodem tempore duæ ſint qualitates. Dixit: *Lætatus* ſum, quoniam Magiſtratus pondus, & curam reliqueram, & totius populi impedimenta. *Triſtatus* ſum falſis teſtibus ac contra me mendacibus: nec ad Magiſtratum voluntarie redii, ſed donec Populus de rebus mihi injuſte effectis claruerint, veritatemque cognoverint.

Ejusdem opera ſunt: a)

Præſtantiſſimum ac notiſſimum, *Ariſtotelis Commenta:*

Expoſitiones *Reipublicæ Platonis*. Expoſitiones de Anima. Expoſitiones *Articulorum Medicinæ*, quæ Arabice dicuntur *Orgioza*; id eſt, *Cantica brevia Avicennæ*. Defenſiones Philoſophorum contra Gazzalim. *) *Vigiliæ* ſuper errores repertos in Textibus Legis Civilis, tribus voluminibus abſoluta. Plurima enim Cantica edidit Avicenna, quæ *Averrois* declaravit, & ipſe quidem *Averrois* infinita compoſuit, quorum aliqua exemplis & moribus plena: aliqua vero amatoria: ſed tempore ſenectutis ejus omnes combuſſit, & comburi juſſit, & di-

a) De Averrois ſcriptis Latine editis conſulendus præ cæteris Nic. Antonius T. 2. Bibl. vet. Hiſpanæ pag. 243. ſeq. Illa non ex Arabico ſed ex verſionibus Hebraicis Latine verſa habemus, ut notavit Rich. Simon in ſupplemento ad Leonem Mutinenſem de ritibus Hebraicis p. 104. De Hebraicis verſionibus accurate venerandus Wolfius Bibl. Heb[illegible]icæ p. 18. ſeq. Præclare etiam quædam de Averroë & ejus ſcriptis notavit Jo. Chriſt. [illegible] in Diario eruditorum quod Germanice publici juris fecit Lipſiæ Anno 1721. 8. Hiſtorie der Gelehrſamkeit unſerer Zeiten p. 17. ſeq.

*) Titulus eſt: *deſtructio deſtructionis*, contra Gazzalii *deſtructionem philoſophorum*. Latinam verſionem non pro verſione ſed pro deſtructione & corruptione illius operis habendam eſſe notavit Pocockius p. 118. ad portam Moſis.

& dixit; *Hominem ex dictis judicatum fore: si autem male locutus sum, stultitiam meam demonstrare non volo;* & si cui placuerit, sapiens judicabor, & ego me non esse cognosco. De suis quidem Carminibus tantum duo reperiuntur ad verbum significantibus: *Inobediens enim fui voluntati meæ juvenis, ac quando tempus cum calvitie senectuteque agitavit me; tum parui voluntati meæ. Utinam natus fuissem senex, & in juventute absolutus. Reversio quidem positionis est.* Postremo hic à multis laudatus, à nonnullis vero aliis vituperio affectus est. Eoque *Eblebri* suis in Comœdiis quoddam Canticum, nomine duorum Collitigantium, composuit: qui quandam in statu amoris possessionem litigabant; alter vero talem quæstionem absolvebat, fecit ut Averrois solveret. Adversarius ejus scripsit epistolam, qua vituperabatur Averrois, eum de hæresi infamando; & alius scripsit aliam, laudando eum de nobilitate, justitia & doctrina: quæ quidem Epistolæ sunt longissimæ, quarum volumen hoc non est capax. Dixit Interpres, se vidisse dictas Comœdias cum expositione *Esscriph*, quibus multa elegantia, & gratia inest; quæ in usu non est, aut parum apud Arabes doctos. Postremo mortuus est Averrois in Civitate *Marochi*, & fuit sepultus extra Portam Coriariorum, tempore Maumedis Mansoris, *Pontificis* ac *Regis*, anno sexingentesimo tertio b) de Elhegira. Dixit Interpres se vidisse sepulcrum, & Epitaphium ejus.

CAP. VIII.

De Elmuhaied Ettosi.

E*lmuhaied Ettosi* natus est in Civitate Tos, Vir nobilis & dives. At quando venit *Holacus*, Tartarorum Imperator, *Tos* expugnata fuit & diruta, & hujus divitiæ eo infortunio perierunt. Tunc Muhaiad modum vivendi docere incepit: eo quod Holacus in magistrum suum recepit eum: qui Philosophiam eum docebat; & majora ei commendabat, eumque Oratorem, in Civitatem Bagdad, ad Chalipham destinavit: quoniam Holacus Maumedanorum residentiam sciebat ibi esse. Et cum pervenisset ad Bagdad, perrexit ante Chalipham, quem sprevit, dicens ei: *O Philosophe, nos alii percipimus, vos Asiæ esse cornutos, quare vos vestra non attulistis?* Respondit: Domine, quantocius potero ea mittam. Perfecta igitur audientia, Ettosi statim scripsit Domino suo per Nun-

b) Anno CHristi 1206.

Nuncium, ut cito præpararet ſe, & veniret ſtatim, quoniam ibi non erat, qui eum offenderet. Quod novum intelligens Holacus ſtatim cum Exercitu ſuo cepit iter, & brevi ad Civitatem Bagdad pervenit. Tunc *Ettoſi*, abſque licentia Caliphæ, è Bagdad diſceſſit, & poſtquam pervenit ad Caſtra, ſcripſit ad Calipham: *Domine, memineris de meo tam feſtino diſceſſu, quoniam intellexi cornua mea adveniſſe, quibus obviavi. Verum præparate vos, ut cum eis pugnetis.* Poſt quæ, Caſtra venerunt, & aggreſſi ſunt Civitatem per tres menſes fere; & denique Tartari ingreſſi ſunt, & infra octo dies interfecerunt octingenta millia hominum tam ex maſculis, quam ex mulieribus & pueris. At Calipha in Arcem Palatii ingreſſus eſt, quam muniri fecerat. Poſtquam accepto ſalvo conductu ab Holaco ipſe exivit, & ad eum coram acceſſit: quem ſtatim, cum vidiſſet, alligari juſſit cum omnibus familiaribus ſuis, eosque quibusdam hiſpidis cooperuit, & ſic equos deſuper currere fecit, donec omnes inter Equorum ungues conſumpti ſunt. Dixit *Maſendrani* Hiſtoriographus Tartarorum, quod Philoſophorum ſpretus ac deriſus fuit cauſa deſtructionis Civitatis, ſicut illa, atque unius ſtatus, & dignitatis, & dixit: *Aliquas pennas ſufficere magis, quam centum millia equorum armatorum.* Et dixit *Ibnu Fadlilla*, quod *Ettoſi* male, propter hoc, habitus eſt, apud *Maumediſtas* in vita ejus & poſt mortem; qui mortuus eſt in Civitate Samrahand in Aſia, anno ſexingenteſimo ſeptuageſimo nono de Elhegira. c) Sunt autem ejusdem opera: Commentum *intentionis Philoſophorum.* Commentum *Logicæ Raſis.* Commentum *Metaphyſicæ Avicennæ.*

CAP. XXII.
De Ibnu El Chathib.

Ibnu El Chathib Raſi, fuit de Civitate Rai, Vir ſingularis Philoſophiæ ac Theologiæ, & *fuit magnus Prædicator, de quo vivebat*; & in quemcunque locum ingrediebatur, magna ei munera præſtabantur, quorum major pars inter pauperes ab eo diſpenſabatur, pars vero pro ſe, ac ſuis tribus famulis ſervabatur. Quem perſecuti ſunt Theologi Bagdad ob hæreſis infamiam, & detentus eſt in carcere, donec illius Temporis Calipha eum diſputare fecit cum præfatis Theologis: Quadam die omnibus convocatis relictus eſt, & multa ei munera præſtita fuerunt. Poſt quæ receſſit de Bagdad, & pervenit ad Chairum, ibique peraudita maxima Averrois fama,

c) Anno CHriſti 1280.

ma, decrevit eum perquirere, a) eoque in Alexandriam pervenit, ubi de carcere Averrois intellexit, qua de causa rediit Bagdadum, ibique ei venenum poto datum à Mathasila, adversario Esciari. Opera ejus sunt: *Via publica Theologiæ, Judicia Theologiæ, Lampas Theologiæ, Breviarium in Commentum Aristotelis, magnum Commentum Chorani, Abbreviatio Metaphysicæ Avicennæ, cum suis commentariis. Solutio mille constitutionum in Theologia, Desiderium in ordine disputationum, Decretum absconditum Magiæ, & Cabbalæ.* Omnia autem ejus opera inveniuntur, præter Magiæ volumina. Post mortem ejus inventa sunt quædam ejus carmina, *significantia mundum esse æternum, & quod animæ sunt mortales*, & populus hæc intelligens statim è sepulchro &c.

[*Desunt quædam tum in Prosopographia Ibnu-Elchatib Rasi; tum universa Ibnu-Banna, Ibnu Hudeil; quædam Ibnu Elchatib tamen adhuc ab interitu vindicata ita habent.*]

Παραλειπόμενα *de Ibnu El Chatib.*

Deinde nepoti, videlicet Regi *Abu Habdilla*. Quando autem rebellis fuit Rex Hasir, frater consobrinus Regis Abuhabdilla, dictus Rex aufugit ad Fes, & etiam Ibnul Chatib, & prima die, qua ei audientia concessa est, Ibnul Chatib dixit longum canticum, in sui Regis qualitate.

Videlicet, quomodo abjectus sit, & ex regno privatus, suppliciterque deprecans in eo Regem Fes, ut ejus misereatur: adeoque Rex destinavit exercitum in Bethicam *) in auxilium Regis Granatæ, sicque discessit *Ibnu El Chatib* cum familia de Fes; postquam mare transgressus est, omnis Terra ad quam tetenderat, ipse se ipsam sponte tradebat illi; adeoque in Granatam pervenit, cujus adversarius aufugit in Castiliam. Sicque reversus est *Abu Habdilla* in statum ejus; & misit ad *Ibnul Chatib*, ut veniret ad Granatam cum familia ejus. *Ibnul Chatib* autem dimisit familiam Regis, & ipse remansit in Fes. Quapropter iratus est Rex contra *Ibnul Chatib*, novissime autem blandis verbis in Granatam reversus est. Cum vero illuc venisset, invenit parvulos ejus, majores effectos: Sicque Magistratum minime libenter assumpsit; & inimici ejus semper eum insequebantur, incusantes eum de eo, quod non commiserat. Rex vero decrevit eum in Carcerem duci, ac bona ejus confiscari: quod, cum ipse præsensisset, in thesauros Regis manus imposuit, accipiens omnia pretiosiora,

a) Si Averrois tempora attigit, qui A. CHristi 1206. mortuus est, non potest Ibnu El Chatib interfectus esse anno Hegiræ 777. ut infra pag. 292. traditur: nam ille annus respondet Anno CHristi 1375. *) Bæticam.

siora, & ad Fes aufugit, ubi maxima ei familiaritas erat, tempore, quo cum Rege extiterat. Postea, cum hoc ad aures Regis pervenisset, statim è carcere quemdam Principem Fes eduxit, qui à Patruo suo incarceratus fuerat, & ei magnum destinavit exercitum, gratia mittendi exercitum in regnum Fes. At prius pactus fuerat cum eo, quod si regno potiretur suo, ut in manibus ejus *Ibnul Chatib* tradat. Postremo, dictus princeps potitus victoria, interfecit ejus patruum: & post paucos dies Rex Granatæ misit in nuncium Secretarium ejus majorem, ad gratulandum Regi Fes, postulandumque *Ibnul Chatib*, & oratione peracta *Ibnul Chatib* captus fuit, & tormentis & cruciatibus fuit traditus, donec quod receperat confessus est; & quod acceperat restituit: quadam autem nocte suffocatus fuit. Verum Rex Fes nolebat ut occideretur, adhibendo excusationes, *quod non debebat mori facere talem virum doctum:* Tunc Rex Granatæ confecit instrumentum, à centum viris doctissimis subscriptum, testificantibus, quod *Ibnul Chatib* fuisset hæreticus in fidem, & propter quod mortem merebatur, & quod communitatis thesaurum defraudasset. Tunc Rex Fes ostendit dictum instrumentum consilio doctorum, nec quisquam fuit, qui eum adjuvare posset: & in mane extra portam *Dissariba* sepultus fuit: & in mane noctis sequentis, detumulatus inventus est, cujus omnis caro fuerat rubore effecta, sicque collecta fuerunt ossa ejus, & è tumulo effossa.

Dixit *Ibnu Geusi*, Chronista, quod *Ibnul Chatib*, fuit vir magnæ elegantiæ tum in prosa tum in versu: *adeoque tempore ejus nunquam neque Cancellarius, neque Secretarius par, aut similis extiterit.* Sed quilibet fatebatur, & simpliciter fatetur, eis inesse illam gratiam, quæ nec lingua, nec calamo scribi potest. Propter quod à Pontifice Chairi, atque Curiæ Orientalis titulus ei datus est, *lingua fidis;* diciturque quod *Ibnul Chatib* nihil scripserat pro parte Domini sui, quin effectus fuerat, quod volebat, propter epistolarum elegantiam: quoniam erat ei gratia quædam colligandi tum carmina, tum exempla poëtica, aut dictiones Philosophiæ, ac etiam res sacras, *quibus & corda, & omnes hominum sensus tetigerat.* Opera autem ejus sunt:

Famosissimus liber in Medicina, cujus Titulus est *Elm-Suphi.* In quo medicorum omnia consilia collegerat, cum eorum argumentis, & rationibus secundum omnium opinionem, & novissime, quo medici moderni utuntur brevibus verbis exprimit. Flos *Cancellariorum*, Secretariorumque, in quo sunt omnes suæ Epistolæ, quas nomine suorum Dominorum

ma, decrevit eum perquirere, a) eoque in Alexandriam pervenit, ubi de carcere Averrois intellexit, qua de causa rediit Bagdadum, ibique ei venenum poto datum à Mathasila, adversario Esciari. Opera ejus sunt: *Via publica Theologiæ, Judicia Theologiæ, Lampas Theologiæ, Breviarium in Commentum Aristotelis, magnum Commentum Chorani, Abbreviatio Metaphysicæ Avicennæ, cum suis commentariis. Solutio mille constitutionum in Theologia, Desiderium in ordine disputationum, Decretum absconditum Magiæ, & Cabbalæ.* Omnia autem ejus opera inveniuntur, præter Magiæ volumina. Post mortem ejus inventa sunt quædam ejus carmina, *significantia mundum esse æternum, & quod animæ sunt mortales*, & populus hæc intelligens statim è sepulchro &c.

[*Desunt quædam tum in Prosopographia Ibnu-Elchatib Rasi; tum universa Ibnu-Banna, Ibnu Hudeil; quædam Ibnu Elchatib tamen adhuc ab interitu vindicata ita habent.*]

Παραλειπόμενα *de Ibnu El Chatbib.*

Deinde nepoti, videlicet Regi *Abu Habdilla.* Quando autem rebellis fuit Rex Hasir, frater consobrinus Regis Abuhabdilla, dictus Rex aufugit ad Fes, & etiam Ibnul Chatib, & prima die, qua ei audientia concessa est, Ibnul Chatib dixit longum canticum, in sui Regis qualitate.

Videlicet, quomodo abjectus sit, & ex regno privatus, suppliciterque deprecans in eo Regem Fes, ut ejus misereatur: adeoque Rex destinavit exercitum in Bethicam *) in auxilium Regis Granatæ, sicque discessit *Ibnu El Chatib* cum familia de Fes; postquam mare transgressus est, omnis Terra ad quam tetenderat, ipse se ipsam sponte tradebat illi; adeoque in Granatam pervenit, cujus adversarius aufugit in Castiliam. Sicque reversus est *Abu Habdilla* in statum ejus; & misit ad *Ibnul Chatib*, ut veniret ad Granatam cum familia ejus. *Ibnul Chatib* autem dimisit familiam Regis, & ipse remansit in Fes. Quapropter iratus est Rex contra *Ibnul Chatib*, novissime autem blandis verbis in Granatam reversus est. Cum vero illuc venisset, invenit parvulos ejus, majores effectos: Sicque Magistratum minime libenter assumpsit; & inimici ejus semper eum insequebantur, incusantes eum de eo, quod non commiserat. Rex vero decrevit eum in Carcerem duci, ac bona ejus confiscari: quod, cum ipse præsensisset, in thesauros Regis manus imposuit, accipiens omnia pretiosiora,

a) Si Averrois tempora attigit, qui A. CHristi 1206. mortuus est, non potest Ibnu El Chatib interfectus esse anno Hegiræ 777. ut infra pag. 292. traditur: nam ille annus respondet Anno CHristi 1375. *) Bæticam.

ſiora, & ad Fes aufugit, ubi maxima ei familiaritas erat, tempore, quo cum Rege extiterat. Poſtea, cum hoc ad aures Regis perveniſſet, ſtatim è carcere quemdam Principem Fes eduxit, qui à Patruo ſuo incarceratus fuerat, & ei magnum deſtinavit exercitum, gratia mittendi exercitum in regnum Fes. At prius pactus fuerat cum eo, quod ſi regno potiretur ſuo, ut in manibus ejus *Ibnul Chatib* tradat. Poſtremo, dictus princeps potitus victoria, interfecit ejus patruum: & poſt paucos dies Rex Granatæ miſit in nuncium Secretarium ejus majorem, ad gratulandum Regi Fes, poſtulandumque *Ibnul Chatib*, & oratione peracta *Ibnul Chatib* captus fuit, & tormentis & cruciatibus fuit traditus, donec quod receperat confeſſus eſt; & quod acceperat reſtituit: quadam autem nocte ſuffocatus fuit. Verum Rex Fes nolebat ut occideretur, adhibendo excuſationes, *quod non debebat mori facere talem virum doctum:* Tunc Rex Granatæ confecit inſtrumentum, à centum viris doctiſſimis ſubſcriptum, teſtificantibus, quod *Ibnul Chatib* fuiſſet hæreticus in fidem, & propter quod mortem merebatur, & quod communitatis theſaurum defraudaſſet. Tunc Rex Fes oſtendit dictum inſtrumentum conſilio doctorum, nec quiſquam fuit, qui eum adjuvare poſſet: & in mane extra portam *Diſſariba* ſepultus fuit: & in mane noctis ſequentis, detumulatus inventus eſt, cujus omnis caro fuerat rubore effecta, ſicque collecta fuerunt oſſa ejus, & è tumulo effoſſa.

Dixit *Ibnu Geuſi*, Chroniſta, quod *Ibnul Chatib*, fuit vir magnæ elegantiæ tum in proſa tum in verſu: *adeoque tempore ejus nunquam neque Cancellarius, neque Secretarius par, aut ſimilis extiterit.* Sed quilibet fatebatur, & ſimpliciter fatetur, eis ineſſe illam gratiam, quæ nec lingua, nec calamo ſcribi poteſt. Propter quod à Pontifice Chairi, atque Curiæ Orientalis titulus ei datus eſt, *lingua fidis;* diciturque quod *Ibnul Chatib* nihil ſcripſerat pro parte Domini ſui, quin effectus fuerat, quod volebat, propter epiſtolarum elegantiam: quoniam erat ei gratia quædam colligandi tum carmina, tum exempla poëtica, aut dictiones Philoſophiæ, ac etiam res ſacras, *quibus & corda, & omnes hominum ſenſus tetigerat.* Opera autem ejus ſunt:

Famoſiſſimus liber in Medicina, cujus Titulus eſt *Elm-Suphi.* In quo medicorum omnia conſilia collegerat, cum eorum argumentis, & rationibus ſecundum omnium opinionem, & noviſſime, quo medici moderni utuntur brevibus verbis exprimit. Flos *Cancellariorum*, Secretariorumque, in quo ſunt omnes ſuæ Epiſtolæ, quas nomine ſuorum Dominorum

Imperatori, Soldano, & Regibus Africæ scripserat. Sic etiam adsunt Epistolæ, quas suo nomine multis dominis Secretariis, atque sui similibus consiliariis detulerat; tribus voluminibus collectum: & parum iste liber in Bibliothecis magnorum virorum reperitur.

Dixit Interpres, se hunc vidisse; & semper eum præ manibus habebat, & nunquam eum, usque ad sui è Fes discessum, dimiserat, atque deseruerat: eundemque ei commodatum fuisse in Tunis, donec ibi moratus fuerat.

Chronica Granata, omniumque hominum notabilium doctissimorum, & Dominorum, qui ingressi fuerant in Granatam, in *duodecim voluminibus.*

Historia Maumedanorum, versibus composita. *Historia* Regum, ac Dominorum *Granatæ.* *Textus Theologiæ*, carminibus editi. *Intentio Philosophorum* similiter. *Phylacteria margaritarum* preciosarum. Recensebat in ea omnes Poëtas doctissimos, Artistas atque Legistas. Videlicet illos, qui fuerant ejus præceptores; ac etiam illos, qui sui pares extiterant. Recensuit etiam omnes disputationes inter eum, & ipsos existentes, & eorum mores, & carminum, & Epistolarum flores. *Sol Februarii.* Opus in vituperium, & laudem civitatum egregiarum, quas ipse viderat. In principio autem ejus laudat quandam Civitatem, & ejus populum; quod creditur ab omnibus, talem civitatem habere non posse tale aliquod vitium; & è converso. Postea vero, cum quibusdam exceptionibus vituperantibus, omnes considerat laudes præteritas suffecisse in excusatione vitiorum subsequentium; ob *quem librum à Dominis & populis malæ opinionis habitus est, & inimicatus.* Sed propter ejus doctrinam *& linguam, eum venerari cogebantur.* Et omnia ejus cantica, & carmina *Ibnu Giusei*, discipulus ejus, collegit; & suo tempore gloriabantur homines docti totius scientiæ habere titulum ac disciplinæ, discipuli ipsius *IbnulChatib*: qui suffocutus fuit anno septingentesimo septuagesimo septimo a) de Elhegira in civitate Fes.

CAP. XXIII.

De Ettphthescni.

Ettphthesenì natus est in Provincia *Taphthasan*, in Chorazano, qui fuit nobilis *Philosophus*, & *Theologus* secundum Esciarim; postea aggressus est

a) Anno CHristi 1375. Vide tamen quæ notavi supra pag. 290.

eſt ſervitutem *Demerlang* conſiliarii majoris, & locum tenens effectus eſt Imperatoris Tartarorum, poſtque Judex exercituum Aſiæ effectus: & quando diſceſſit *Demerlang*, ut iret in Syriam, atque Ægyptum, contra *Barok* Soldanum maximum, reliquit eum in locum tenentem ſtatus Chorazani. Cum autem *Demerlang* fuiſſet in Syria, omnes gubernatores Aſiæ, & principes curiæ de Chrachron decreverunt rebellare contra *Demerlang*; cum quibus erat *Morad Chan*, Filius Ottomanni, Regis *Armeniæ*; & Anatoliæ. At cum ad aures Demerlang deveniſſet tale nomen, ſtatim reliquit aſſumptum contra *Soldanum*, & reverſus eſt in Aſiam, capto itinere per Armeniam & cepit *Morad Chan*, & imponi juſſit *in quandam ferream caveam*; in qua eum ſecum duxit. Poſt quæ pervenit ad Aſiam vindicando ſe contra rebelles; nam aliquos palo deſtinat, aliquos ſuſpendit, & alios trucidat: Et ſic captus fuit *Ettephthefeni*, & in carcerem deductus, ubi per quatuor manſit annos in arce Taphthaſani. Mortuus eſt anno octingenteſimo quinto decimo b) de Elhegira. Opera ejus ſunt:

Commentum ſuper Logica *Ariſtotelis*. Commentum ſuper articulis Haſaphi in *Theologia*. Commentum ſuper Lampades *El Caſuini* in Rhetorica. *Hiſtoria* Dominorum Tartarorum. *Epiſtolæ* imperiales. *Regula rationis* Criminalis, ſecundum ordinem Tartarorum.

CAP. XXIV.
De Abulhaſan.

Abulhaſan, Ibnu Haidor, natus eſt in Civitate *Fes*, qui Philoſophus, Medicus, atque Aſtrologus fuit, qui etiam permultos ſe annos Regibus Fes in ſervitutem tradidit, & Medicus eorundem extitit: multaque opera compoſuit, quorum magis nota ſunt:

Cura Peſtis. Canon, ſive Regula faciendi Horologia per umbram. Epiſtola, qua docetur uſus Aſtrolabii. Articuli Logici, Carminibus editi. Qui mortuus eſt ex peſte anno octingenteſimo decimo octavo c) in Civitate Fes.

b) Anno CHriſti 1412.
c) Anno CHriſti 1415.

CAP. XXV.
Abubahar.

Abu Babar, *Ibnu Chalson* natus est in Civitate Granatæ, qui fuit Philosophus, Medicus, & Astrologus gratia plenus, ac Poëta elegans in Epistolis suis, adeoque Rex duxit pro eo, promittens ei dona plurima; & ductus *Abubabar*, Regi responsum dedit his duobus versibus ad verbum: *Recepisti mibi præsumtionem, quod equitarem male. Alteri quam mibi attribuite hoc consilium. Non es tu Noe, donec salvet me arca sua; nec minus Christus sum, donec ambulem super aquas.* Cum autem tale responsum Rex vidisset, multum risit; & ei pulcra munera dono dedit, & scripsit: Si vis venire, bene; eas, & feliciter gradiaris; sin autem, nolo jubere, te Noe, aut Christum fieri. Mortuus est autem *Ibnu Chalson* anno octingentesimo vigesimo octavo d) in Civitate Granatæ.

Explicit de quibusdam Viris Illustribus apud Arabes, per Johannem Leonem Africanum.

De quibusdam viris illustribus apud Hebræos per Joannem Leonem Africanum.

CAP. XXVI.
Isaac, fil. Erram.

Isaac, filius fuit Erram Israelitæ, Medicus, ac Philosophus, natus in Civitate *Damasci*, qui addidicit in Bagdad: qui servitutem Zaide, vicarii Africæ, aggressus est; & iste consuluit vicarium, ut desereret habitationes Civitatis Cairavan. Adeo ut aliud oppidulum ædificaret apud Cairavan, ubi moratus est usque ad mortem: quod oppidum nunc est dirutum: & prædicto vicario alius medicus *Christianus* erat, & tempore comestionis inter se differebant, & versabatur diversitas in quæstionibus propositis. Postea vero ægrotante vicario, quicquid Isaac ordinaverat, dictus *Christicola* vituperabat & deordinaverat: adeoque prædictus *Isaac* non amplius accedebat ad videndum Dominum suum: & interrogatus, quare hoc fecisset? Respondit, *quia diversitas, ac differentia duorum medicorum supra unam personam pejor est febre tertiana.* Iste *Isaac* composuit librum de *Cura Venenorum*; quoniam in *Chairavan multi serpentes, ac scorpiones*

d) Anno CHristi 1424.

piones reperiuntur; prout etiam nunc videri potest. Mortuus est autem anno centesimo octuagesimo tertio de Elhegira, e) in Civitate Cairavan.

CAP. XXVII.

De Emram.

Emrum, Filius Isaac, natus est in Civitate *Toleti* Hispaniæ, Medicus, Philosophus, Astrologus extitit, & suo tempore Rex Hispaniæ cepit, atque oppressit dictam civitatem, & oportebat eum habere (necesse erat ei adesse) *secretarium Lingua Arabæ duabus de causis, tum propter terræ populum*, tum etiam propter scripturam litterarum ad Dominos, & vicinos regionis illius; adeoque iste *Hemrum* magnam ejus magistratus diligentiam ostendit. Rex autem cum eum vidisset, plurima ei commendavit & confidit. Postea accidit, quod Rex destinare volebat Oratorem ad Dominum Siviliæ, causa recuperandi quædam tributa, eoque delegavit dictum *Hemram*, qui pervenit in Siviliam, &, oratione peracta, dictus Dominus pollicitus est ei infra parvum tempus, & brevi, dictum tributum solvere. Cumque prædictus Dominus solutionem dictam solvere distulisset atque differret, & exigere *Hemrum* non posset, supra dictus *Hemram* magna præsumtione usus, inhoneste locutus est contra Dominum in consilio publico; & sic iratus est contra *Hemram*, & jussit publico consilio interfici. Cum autem hoc intellexisset Rex Hispaniæ, decrevit venire in Siviliam, ut Dominum puniret, & pejorem & potiorem pœnam adhiberet. Quod cum præsensisset præfatus Dominus, cucurrit ad *Gebiltar* & ante pedes *Juseph*, filii Thephin, Regis Marochi, prostratus, factum Oratoris Judæi accensuit: qui dictus Rex decrevit ei auxilium præstare, & cum persona sua & ejus posse subvenire. Eoque cum exercitu suo discessit, & in Bethicam *) pervenit Hispaniæque occurrit, & obviam dedit, loco qui dicitur Arattusi, f) & major pars exercitus interfecta est. Sicque reversus est Dominus Siviliæ in domum suam, & Rex Marochi in Mauritaniam. Fuit autem interfectus dictus *Hemram* anno trecentesimo octuagesimo septimo, g) in Civitate Siviliæ.

CAP.

e) Anno CHristi 799.
f) Araccusi.
g) Anno CHristi 997.

*) Bæticam.

CAP. XXVIII.

De Moyse, Ibnu Maimon.

Moyses, Ibnu Maimon natus est in civitate *Corduba*, qui fuit Medicus, Philosophus, Astrologus atque Theologus secundum *Rabbanim*; (quasi secundum opinionem *Asciarim*) quas disciplinas & scientias didicit, & audivit ab *Ibnu Thophail*, & ab *Ibnu Saig*, & etiam ab *Averoi*. Cum autem *Ibnu Thophail* ejus diligentiam in studiis perspexisset, eum *Averoi* commendavit, ut in necessariis subveniret ei, & causa manutentionis auxiliaretur, quoniam dictus *Ibnu Thophail* eum in dictis scientiis floruisse præviderat, prædictumque *Ibnu Thophail* usque ad mortem audivit Moyses: post quam ab Averoi, usque ad tempus disgraciæ ejus; & quando *Averois* inter Judæos commorari jussus est, & ductus; prædictus *Moses* aufugit, timens, ne eum præsentare aut revelare cogeretur: eoque, ne de eo interrogaretur, ob ejus amicitiam, maluit discedere potius & aufugere cum suis in *Elmaria*: Et navim ingressus ad *Chairum* profectus est; ubi in servitutem *Malich El Hadul*, Ægypti Soldani, receptus est. Postquam servitiis *Malich Essaleh*, & nimio apud eum honore affectus est; ibique in Chairo ad mortem usque moratus est; & reliquit filium, tanto patri similem in doctrina; qui obiit anno *) sexingentesimo quadringentesimo.

CAP. XXIX.

De Abraham.

Abraham, Ibnu Sahal ex Civitate *Sivilia* oriundus, Cordubæque habitator qui fuit *Philosophus*, *Medicus* & *Astrologus*, postea ob disgraciam suæ fortunæ amore capitur, & dignitate doctorum postposita, cœpit edere carmina, cujus versus elegantissimi ac dulcissimi habentur, tunc & omnes Hebræi eum admonebant, ut non publice traderet talia impudica: Ipse autem duobus carminibus dedit responsum: Thorat vel Legem mei amoris à Moyse recepi; an prohibetis legem, quam decrevit mihi Moyses? Moyses sit Propheta meus, Moyses sit Sacerdos meus semper, & Moyses sit Vita mea; atque in Moyse fides mea.

Tunc

*) Anno CHristi 1242. Ab aliis obitus Maimonidis refertur ad A. C. 1201. vel 1205. vel ut Abulfaragius tradit 1208. Vide Bibl. Hebraicam laudatissimi Wolfii nostri T. I. p. 863. qui de Maimonidis scriptis agit ut solet diligentissime & accuratissime.

Julianus Diaconus, ab Aëtio citatus Tetrab. III. Ser. III. c. XII. ubi dicit illum fuisse suum æqualem ac contemporaneum.

Julianus antiquior citatus Galeno in lib. Medicamentor. κτ γένη, T. II. p. 343. & Paulo Aeginetæ lib. VII. c. V. Adversus quem scripsit ipse Galenus, quod calumniaretur Aphorismos Hippocratis. Dicitque idem Galenus in Methodo, lib. I. illum fuisse sectæ *Thessalicæ*, & discipulum *Apollonii* Cyprii, de quo supra. Sed & in eodem opere lib. I. tradit eum fuisse suum contemporaneum, eumque Alexandriæ convenisse. Confer lib. IV. hujus Bibl. c. 17. p. 578. Ab hoc ut opinor, dictum est Julianium Oxymeli Alexandro Tralliano libro undecimo, quo de podagra tractat.

Julianus Martianus Rota, qui libros de Antidotis Galeni, & alios multos Latinitate donavit.

Ti. Claudius Julianus. Vetus inscriptio Romæ in via Nomentana prope S. Agnetis ædem, apud Reinesium Classe XI. 7. p. 611. & Sponium p. 145. Misc. *D. M. Ti: Claudius Julianus Medicus Clinicus Coh. IIII. Pr. fecit vivos sibi & Tulliæ Epigonæ Conjugi, Libertis Libertabusque Claudiis posterisque eorum H. M. H. N. S.*

Julius Alexandrinus, Tridentinus, qui in Latine vertit librum Galeni adversus Lycum.

Julius Bassus cujus meminit Dioscorides in præfatione, Scribonius Largus, c. CXXI. & Plinius lib. XX. in cujus lib. indice dicit illum licet Romanum, Græce tamen in medicina scripsisse, & Marcellus Medicamentorum c. XXIX.

Julius Cæsar Scaliger, cujus habemus Commentarios doctissimos in Aristotelis historiam animalium & de plantis, nec non in librum Hippocratis de Somniis. Et ingeniosissimas in Cardanum exercitationes. Diem obiit natus annos LXXV. Aginni in Nitiobrigibus XII. Kal. Nov. A. C. 1563. relictis de quindecim liberis, septem superstitibus, & in his phœnice eruditorum Josepho. Julii Patris vitam consignavit Jo. Neander, Bremanus syntagmate de laudibus ac origine Medicinæ p. 168–179.

D. M. *T. Julio Rosiano Apollinari Medico Arescon & Callistus Lib. Patrono B.* M. *F.* Vetus inscriptio Romæ trans Tiberim, Gruter. p. DCXXXIV. 3. Fulv. Ursinus p. 100.

Julius Secundus, apud Galenum lib. VII. Medicamentorum κτ γένη.

Julius ſimpliciter memoratus Alexandro Tralliano, lib. v. à quo Julea, quæ vulgo vocantur à Pharmacopolis, vocata videri vult.

Julius alius, de quo ſupra, Cajus Julius.

Junaducus, ſive *Juvanducus*, (utrumque enim reperio) apud Raſim lib. v. Continentis, c. I.

Junius Criſpus, Marcello Medicamentorum, c. XXIII.

Junius Paulus Craſſus, Patavinus, qui in Latinum vertit libros Theophili Protoſpatharii, de fabrica humani corporis, & Oribaſii de muſculorum diſſectione, & Galeni quædam opera.

Juſtinus Imperator, à quo antidotum Juſtinum, memoratum Nicolao & Quiritio Dertonenſi ſive Terthonenſi.

Juſtinus alius, antiquior, Aetio citatus Tetrab. III. Ser. III. c. XII. & Sorano qui in Iſagoge c. 7. potionem Juſtini memorat.

Juſtus cui Galenus inſcripſit librum de partibus artis Medicæ T. 2. edit. Pariſ. p. 282. Vide & T. 10. p. 500. 503.

Juſtus, cujus Hieram & alia celebrant Aetius, Paulus Aegineta, Oribaſius VIII. 47. & Marcellus Burdegalenſis.

Juſtus alter, ut opinor, Ocularius medicus ætate Galeni ab eo memoratus in Commentario de morbis curandis, T. 3. edit. Baſil. p. 405. & à Paulo Aegineta lib. VI. c. XX.

Juſtus de quo Sidonius Apollinaris libro ſecundo Epiſt. 12. ita videtur ſentire, ut annumeret eum Medicis multos officioſiſſime occidentibus, ſcribatque, eum Chironica magis (à χείρων *deterior*) inſtitutum arte quam Machaonica.

Juſtus Velſius Haganus, Antwerpienſis, cujus extat oratio, utrum in medico variarum artium & ſcientiarum cognitio requiratur, & alia nonnulla.

Juaim.

Juvenalis præſul Narnienſis, qui ejus gentis populum Chriſtianum fecit. Vide Surium & Acta Sanctor. 3. Maji.

K.

Kabitb Rex, laudatus ab Avicenna T. 2. p. 279.

Kacebrat, Serapioni Simplicium, c. CCCXXII. ad fin.

Kermid Rex, eidem antidotorum c. LIX.

Kindi, Raſi lib. VI. Continentis, cap. I. ex libro de medicamentis laxativis, & ex libro de attractione humorum.

Kiro-

Kimmides, Jacobo Dondo in ſuo Aggregatore, vitioſe ut opinor pro titulo libri *κυρανίδες*.

Kiranus, (Cœranus) cujus & hodie libros rei medicæ habemus. Kirani Kiranides, *κυρανίδες*. Vide quæ de his dixi lib. I. hujus Bibl. c. x. § 8. ſqq. Græce exſtat hic liber MS. in Bibl. Regis Chriſtianiſſimi n. 3482. Codice tertii decimi ſæculi, teſte celeberr. Montfaucono p. 65. Bibl. Coislinianæ. Latinæ verſionis auctorem non eſſe Gerardum Cremonenſem, notavit Reineſius lib. I. Var. Lect. c. 2.

Kiumus, ſive *Kyume*, utrumque enim reperitur apud Avicennam lib. v. & alibi.

Kymundus, qui de Simplicibus ſcripſit.

L.

Lais citata à Plinio XXVIII. 7.

Lampon, ſive *Lampo* Peluſiota, apud Galenum κτ̃ τόπυς, lib. IIX. c. I. T. 2. p. 275. 276.

Lampon ſimpliciter, apud eundem Pharmacorum κτ̃ τόπυς, lib. III. cap. III. ſive ille fuit, ſive alius.

Lanfrancus Mediolanenſis, cujus eſt parva & magna Chirurgia.

Laodicus Rex, Galeno III. cap. I. κτ̃ τόπυς ubi auricularia commendat pharmaca.

Largius Deſignatianus citatus Marcello Burdegalenſi, in præfat. vide infra Scribonius Largus.

Dis Manibus. M. *Latinius Medicus Hermes vixit annos XXXX.* Vetus inſcriptio Bononienſis apud Sponium p. 143. Miſc. eruditæ antiquitatis.

Latyrion, Raſi lib. II. Continentis c. III.

Laurentius Friſius, qui Germanicè ſpripſit de cura ſingulorum morborum, quod opus Speculum medicinæ appellavit, & præterea Synonyma materiæ medicæ, Defenſionem Avicennæ.

Laurentius Laurentianus, Florentinus, qui multos Galeni libros non ineleganter tranſtulit, ſed adeo atra bile percitus, ut ſeſe in puteum tandem præcipitarit citra evidentem morbi cauſam, ut ſcribit Petrus Crinitus ipſius auditor, & Cælius Rhodiginus. Quanquam ſunt qui id dicunt aliter contigiſſe.

Laurentius Lippius, Collenſis, qui Oppianum de piſcibus vertit carmine.

Laurentius Marolus, Genuensis, qui scripsit librum de gradibus medicinarum.

Laurentius Saxoferratus.

Lazarus Daldus, Placentinus.

Lecanius Arius, Galeno Medicamentorum κτ̀ γένη, lib. v. vide Arius.

Lectus, sive *Lectue*, Rasi lib. 1. Continentis c. 11x.

Lenaeus, vide infra, Pompejus Lenæus.

Lensastus.

Leonardus Bertapalia, aut ut alii vocant, Predapalea, Paduanus, qui Chirurgiam composuit.

Leonardus Jacchinus, aut ut alii nuncupant, Giacchinus, cujus sunt multi libri apprime docti.

Leonardus Legius Papiensis, qui flores ex Galeni libris collegit, & alia quoque scripsit.

Leonardus Fuchsius Germanus, sui temporis scriptor in re medica doctissimus, ut plane ostendunt ejus opera multa & insignia.

Leonides Alexandrinus ἐπισυνθετικός, *) ut dicit Galenus sive Herodotus in Introductione, sive Medico. T. iv. p. 373.

Leonides, seu *Leonidas*, sive ille, sive alius, Aetio, Paulo Aeginetæ, lib. vi. c. lxix. & Alexandro Tralliano citatus, & præterea Cælio Aureliano lib. Oxeon ii. c. i. G. Vallæ xxix. cap. 266. expetendorum, & fugiendorum, ubi de Hermaphroditis.

Leontæ unctoris (iatraliptæ) mentio in veteri inscriptione apud Reinesium classe XI. 32. ut aliorum apud Gruterum p. DCXXXVI. *C. Platorii Secundionis*, *C. Terentii Romuli* sive *Drymuli* &c.

Leontius Geoponicorum scriptori sæpius citatus.

Leoparda apud Theodorum Priscianum libro quarto de Physica scientia ad Eusebium filium, ubi uxor Nomenclatoris cujusdam memoratur.

Leucius. Vide Lucius.

Liberatus de quo Victor Vitensis lib. v. Vide Tillemontii memor. Ecclesiast. T. xvi. p. 581.

Licinus Atticus, Galeno Medicamentorum κτ̀ τόπους, libr. viii. cap. v. T. ii. p. 283.

Lilbatinatus, Serapioni Antidotorum c. xxxiii.

Lina-

*) Qui Methodicæ sectæ placitis sua addidit.

Linacos, Serapioni Simplicium c. CCLXXXIX.

Lingon, Galeno lib. Medicamentorum ſecundum locos IX. cap. IV. T. 2. pag. 300.

Linus Poëta. Vide ſupra, in Heſiodo.

Liſius, vide infra *Luſius*.

M. *Livius*. In vet. inſcriptione apud Fulv. Urſinum p. 98. & Gruterum p. DCXXXII. 4. M. *Livio Celſo*, *Tabulario ſchola Medicorum*. M. *Livius Eutychus archiatros Oll. d. II. in fr. ped. IIII.* Boiſſardus T. VI. p. 143. Mercurialis IV. 1. Var. Lect.

Logadius, cujus Hiera ab Aetio deſcribitur Tetrab. 1. Sermon. III. cap. CXI.

Lororacos, Raſi lib. II. Continentis c. item II.

Loterius, memoratus in titulo de pace Conſtantiæ, inter Fridericum I. Imp. & filium Henricum, verſ. *hi ſunt nuncii.*

Lucas quoque Antiochenus ille ex quatuor Evangeliſtis unus, fuit medicus, & quidem profeſſione, ut teſtatur Paulus Apoſt. ad Coloſſenſes IV. 15 inquiens, *Salutat vos Lucas medicus dilectus*, Λουκᾶς ὁ ἰατρὸς ὁ ἀγαπητός. Quod & repetunt Euſebius Cæſarienſis lib. Eccleſiaſticæ hiſtoriæ III. cap. II. Epiphanius in vitis Evangeliſtarum, Divus Hieronymus de ſcriptoribus Eccleſiaſticis, cap. VII. & in epiſtola ad Paulinum, & in Eſaiam, cap. VI. ubi dicit veteres eccleſiæ tractatores tradidiſſe Lucam Evangeliſtam medicinæ artis ſcientiſſimum fuiſſe. Paulinus Natali IX. S. Felicis:

Hic Medicus Lucas, prius arte, deinde loquela: Bis Medicus Lucas.

Non omittam fuiſſe qui dubitarint, an D. Paulus in illo cap. IV. ad Coloſſenſes de noſtro Evangeliſta ſenſerit, præſertim quod articulum addiderit, Λουκᾶς ὁ ἰατρὸς, veluti diſcernendi cauſa. Sed ita potuit etiam appellari licet nullus alius eſſet hoc nomine. Alium tamen puto cujus meminit Galenus in Aphoriſmos Hippocratis nempe Lucium Tarſenſem de quo ſupra. Nam ut notum eſt eadem nomina Lucanus, *) Lucius & Lucas, ut docuit Grotius in limine notarum ad Evangeliſtam Lucam. Greg. Nazianzenus:

Ματθαῖος μὲν ἔγραψεν Ἑβραίοις θαύματα Χριστοῦ
Μάρκος δ' Ἰταλίῃ, Λουκᾶς Ἀχαΐδι

*) Hickeſii theſaur. ſeptentrional. T. 2. p. 251. Acta Erud. 1706. p. 196.

In Bibliotheca Renati Moreau fuit Lucii Epistola ad Galenum, teste Labbeo p. 217. Bibl. novæ MSS. Cangius in appendice ad glossarium Græcum pag. 90. ait in Codice Regio Paris. 349. fol. 156. describi ἀλάπιον τοῦ ἁγίου Ἀποστόλου καὶ Εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ δωδεκάθεον ὀνομαζόμενον, ὠφελοῦν εἰς πάντα τὰ πάθη, ἐξαιρέτως τὴν ἀμβλυωπίαν, ᾧ καὶ οἱ καλλιγράφοι χρῶνται. S. Lucæ tributa compositio ἀλατίου sive salsi embammatis exstat etiam in Bibl. Cæsarea teste Lambecio Tom. VI. p. 107. 140. Confer Nicolaum Myrepsum sect. II. de salibus cap. XVI.

Lucas Valentinus, Dertonensis, cujus poëma de compage & utilitate membrorum laudat Gyraldus lib. I. de poëtis sui temporis.

Lucius Durius memoratus Plinio, lib. VII. c. LIII.

Lucius sive *Leucius*, quem καθηγητὴν h.e. præceptorem suum vocat Gal. T. 2. p. 338. 340. sæpeque laudat ut p. 358. 373. 387. 390. 391. 392. 404. 409. Contra Asclepiadem scripsisse testatus pag. 410. Leucii emplastrum T. 2. p. 169.

Lucius Tarseus, sive Tarsensis Galeno Medicamentorum κατὰ τόπους, lib. IX. c. V. Idem ut videtur cum priore.

Lucius quisquis is est, simpliciter, eidem ibi citatus lib. III. c. I. & lib. IX. c. IV. & V. Aetio Tetrab. III. Serm. IV. c. XLII. & Tetrab. IV. Serm. I. c. III. & Serm. III. c. II. in fin. & c. IX. & c. XIV. Idem ipse est qui & *Leucius* alibi dicitur. Nam sæpe Græci *ευ* pro, ου, dicunt, scilicet λεύκιος pro Lucius, & λεύκουλλος pro Lucullus.

Ludovicus Bellisarius Mutinensis, qui librum Galeni de instrumento odoratus in Latinum vertit.

Ludovicus Bonaciolus, Ferrariensis, cujus sunt libri de variis affectibus gravidarum mulierum. Hujus sæpe meminit Leonicenus.

Ludovicus Marlianus, Mediolanensis, Hispaniarum regis medicus.

Ludovicus Vasseus Catalaunensis, qui edidit librum Anatomes humani corporis.

Lullus de quo Albericus monachus trium fontium, in Chronico ad A. C. 755. p. 94.

Raymundus Lullus, infra in Raymundo.

Lupus Macedo, qui novitatis gratia viguit, & veluti oraculum quoddam ex

ex adytis loquens, ut scribit Galenus lib. I. de naturalibus facultatibus. Vide infra in Lycus.

Lusius cujus quatuor libros Tardarum passionum citat Cælius Aurelianus lib. ejusdem tit. II. c. I. & lib. II. c. VII. & lib. IV. cap. III. ubi tamen legitur *Lysias*.

Lutrios Tarsensis laudatus Avicennæ, nisi sit ille Lucius Tarseus, quod Tiraquello magis probatur.

Lycomedes, Galeno citatus lib. Medicamentorum secundum locos VII. c. V. T. 2. p. 269.

Lycus Macedo, Empiricus, Galeno T. IV. p. 57. T. V. p. 503. & alibi, composuit *Commentarios in libros Epidemion Hippocratis*, ut dicit idem Galenus lib. III. eorundem Epid. & *in Hippocratis Aphorismos*, id. T. V. pag. 329. Sed & eum prolixe scripsisse *de Anatomia* testatur, Lycum simpliciter vocans lib. I. de Anatomicis administrationibus & T. V. p. 21. Eumque fuisse discipulum *Quinti*, ibid. & *Satyri*, sui præceptoris lib. II. Commentariorum in Hippocratem de natura hominis, adversusque illum pro Hippocrate, quem non recte intellexisse arguit T. 4. p. 370. nuncupatim, & ut sic dicam, titulatim scripsit idem Galenus, T. 4. p. 366. T. 5. p. 329.

Lycus Neapolitanus citatus Plinio, lib. XX. c. item XX.

Lycus simpliciter Oribasio in Compendio medicinæ, quo loco tractat de Cataplasmatis, & Aetio Tetrab. I. Serm. III. c. CLXXVI. & Paulo Aeginetæ lib. V. c. III. & c. XIII.

Ti. Lyrius in veteri inscriptione apud Dan. Clericum p. 568. Hist. medicinæ. Idem apud Raph. Fabrettum p. 300. Inscript. est *Illustrius*, apud alios *Illyricus*, apud Gruterum p. MCXI. 5. *Tiberius Ti. Cæsar. Aug. Ser. Celadianus Medicus ocularius.* De medicis ocularìis dictum supra, p. 97. & à Jo. Rhodio ad Scribonium Largum pag. 76. sqq.

Lysias, Cornelio Celso lib. V. cap. XIIX. Galeno Pharmacorum localium lib. VII. c. II. T. 2. p. 263. atque alibi. T. 3. p. 44. T. 4. p. 36. κτ̃ πολίεχν T. 5. p. 665. Vide *Lusius*.

Lysimachus quem inter scriptores de agricultura laudant Varro, Columella, Plinius.

Lysimachus Rex, à quo herba Lysimachia Plin. XXV. 7. Paulus Ægin. VII. 3.

Lysiponus cognomen Medici ocularii, Augusti & Augustæ, liberti Tib. Julii, sic enim emendandum esse docet Reinesius p. 607. vet. Inscript.

quod

CAP. XXV.
Abubahar.

Abu Babar, *Ibnu Chalson* natus est in Civitate Granatæ, qui fuit Philosophus, Medicus, & Astrologus gratia plenus, ac Poëta elegans in Epistolis suis, adeoque Rex duxit pro eo, promittens ei dona plurima; & ductus *Abubabar*, Regi responsum dedit his duobus versibus ad verbum: *Recepisti mihi præsumtionem, quod equitarem male. Alteri quam mihi attribuite hoc consilium. Non es tu Noe, donec salvet me arca sua; nec minus Christus sum, donec ambulem super aquas.* Cum autem tale responsum Rex vidisset, multum risit; & ei pulcra munera dono dedit, & scripsit: Si vis venire, bene; eas, & feliciter gradiaris; sin autem, nolo jubere, te Noe, aut Christum fieri. Mortuus est autem *Ibnu Chalson* anno octingentesimo vigesimo octavo d) in Civitate Granatæ.

Explicit de quibusdam Viris Illustribus apud Arabes, per Johannem Leonem Africanum.

De quibusdam viris illustribus apud Hebræos per Joannem Leonem Africanum.

CAP. XXVI.
Isaac, fil. Erram.

Isaac, filius fuit Erram Israelitæ, Medicus, ac Philosophus, natus in Civitate *Damasci*, qui addidicit in Bagdad: qui servitutem Zaide, vicarii Africæ, aggressus est; & iste consuluit vicarium, ut desereret habitationes Civitatis Cairavan. Adeo ut aliud oppidulum ædificaret apud Cairavan, ubi moratus est usque ad mortem: quod oppidum nunc est dirutum: & prædicto vicario alius medicus *Christianus* erat, & tempore comestionis inter se differebant, & versabatur diversitas in quæstionibus propositis. Postea vero ægrotante vicario, quicquid Isaac ordinaverat, dictus *Christicola* vituperabat & deordinaverat: adeoque prædictus *Isaac* non amplius accedebat ad videndum Dominum suum: & interrogatus, quare hoc fecisset? Respondit, *quia diversitas, ac differentia duorum medicorum supra unam personam pejor est febre tertiana.* Iste *Isaac* composuit librum de *Cura Venenorum*; quoniam in *Chairavan multi serpentes, ac scorpiones*

d) Anno CHristi 1424.

piones reperiuntur; prout etiam nunc videri poteſt. Mortuus eſt autem anno centeſimo octuageſimo tertio de Elhegira, e) in Civitate Cairavan.

CAP. XXVII.

De Emram.

E*mram*, Filius Iſaac, natus eſt in Civitate *Toleti* Hiſpaniæ, Medicus, Philoſophus, Aſtrologus extitit, & ſuo tempore Rex Hiſpaniæ cepit, atque oppreſſit dictam civitatem, & oportebat eum habere (neceſſe erat ei adeſſe) *ſecretarium Lingua Araba duabus de cauſis, tum propter terræ populum*, tum etiam propter ſcripturam litterarum ad Dominos, & vicinos regionis illius; adeoque iſte *Hemram* magnam ejus magiſtratus diligentiam oſtendit. Rex autem cum eum vidiſſet, plurima ei commendavit & confidit. Poſtea accidit, quod Rex deſtinare volebat Oratorem ad Dominum Siviliæ, cauſa recuperandi quædam tributa, eoque delegavit dictum *Hemram*, qui pervenit in Siviliam, &, oratione peracta, dictus Dominus pollicitus eſt ei infra parvum tempus, & brevi, dictum tributum ſolvere. Cumque prædictus Dominus ſolutionem dictam ſolvere diſtuliſſet atque differret, & exigere *Hemram* non poſſet, ſupra dictus *Hemram* magna præſumtione uſus, inhoneſte locutus eſt contra Dominum in conſilio publico; & ſic iratus eſt contra *Hemram*, & juſſit publico conſilio interfici. Cum autem hoc intellexiſſet Rex Hiſpaniæ, decrevit venire in Siviliam, ut Dominum puniret, & pejorem & potiorem pœnam adhiberet. Quod cum præſenſiſſet præfatus Dominus, cucurrit ad *Gebilmr* & ante pedes *Juſeph*, filii Thephin, Regis Marochi, proſtratus, factum Oratoris Judæi accenſuit: qui dictus Rex decrevit ei auxilium præſtare, & cum perſona ſua & ejus poſſe ſubvenire. Eoque cum exercitu ſuo diſceſſit, & in Bethicam *) pervenit Hiſpaniæque occurrit, & obviam dedit, loco qui dicitur Arattuſi, f) & major pars exercitus interfecta eſt. Sicque reverſus eſt Dominus Siviliæ in domum ſuam, & Rex Marochi in Mauritaniam. Fuit autem interfectus dictus *Hemram* anno trecenteſimo octuageſimo ſeptimo, g) in Civitate Siviliæ.

CAP.

e) Anno CHriſti 799.

*) Bæticam.

f) Araccuſi.

g) Anno CHriſti 997.

Julianus Diaconus, ab Aëtio citatus Tetrab. III. Ser. III. c. XII. ubi dicit illum fuisse suum æqualem ac contemporaneum.

Julianus antiquior citatus Galeno in lib. Medicamentor. κτ̄ γένη, T. II. p. 343. & Paulo Aeginetæ lib. VII. c. V. Adversus quem scripsit ipse Galenus, quod calumniaretur Aphorismos Hippocratis. Dicitque idem Galenus in Methodo, lib. I. illum fuisse sectæ *Thessalicæ*, & discipulum *Apollonii* Cyprii, de quo supra. Sed & in eodem opere lib. I. tradit eum fuisse suum contemporaneum, eumque Alexandriæ convenisse. Confer lib. IV. hujus Bibl. c. 17. p. 578. Ab hoc ut opinor, dictum est Julianium Oxymeli Alexandro Tralliano libro undecimo, quo de podagra tractat.

Julianus Martianus Rota, qui libros de Antidotis Galeni, & alios multos Latinitate donavit.

Ti. Claudius Julianus. Vetus inscriptio Romæ in via Nomentana prope S. Agnetis ædem, apud Reinesium Classe XI. 7. p. 611. & Sponium p. 145. Misc. *D. M. Ti: Claudius Julianus Medicus Clinicus Coh. IIII. Pr. fecit vivos sibi & Tulliæ Epigonæ Conjugi, Libertis Libertabusque Claudiis posterisque eorum H. M. H. N. S.*

Julius Alexandrinus, Tridentinus, qui in Latine vertit librum Galeni adversus Lycum.

Julius Bassus cujus meminit Dioscorides in præfatione, Scribonius Largus, c. CXXI. & Plinius lib. XX. in cujus lib. indice dicit illum licet Romanum, Græce tamen in medicina scripsisse, & Marcellus Medicamentorum c. XXIX.

Julius Cæsar Scaliger, cujus habemus Commentarios doctissimos in Aristotelis historiam animalium & de plantis, nec non in librum Hippocratis de Somniis. Et ingeniosissimas in Cardanum exercitationes. Diem obiit natus annos LXXV. Aginni in Nitiobrigibus XII. Kal. Nov. A. C. 1563. relictis de quindecim liberis, septem superstitibus, & in his phœnice eruditorum Josepho. Julii Patris vitam consignavit Jo. Neander, Bremanus syntagmate de laudibus ac origine Medicinæ p. 168--179.

D. M. *T. Julio Rosiano Apollinari Medico Arescon & Callistus Lib. Patrono B.* M. *F.* Vetus inscriptio Romæ trans Tiberim, Gruter. p. DCXXXIV. 3. Fulv. Ursinus p. 100.

Julius Secundus, apud Galenum lib. VII. Medicamentorum κτ̄ γένη.

Julius simpliciter memoratus Alexandro Tralliano, lib. v. à quo Julea, quæ vulgo vocantur à Pharmacopolis, vocata videri vult.

Julius alius, de quo supra, Cajus Julius.

Junaducus, sive *Juvanducus*, (utrumque enim reperio) apud Rasim lib. v. Continentis, c. I.

Junius Crispus, Marcello Medicamentorum, c. XXIII.

Junius Paulus Crassus, Patavinus, qui in Latinum vertit libros Theophili Protospatharii, de fabrica humani corporis, & Oribasii de musculorum dissectione, & Galeni quædam opera.

Justinus Imperator, à quo antidotum Justinum, memoratum Nicolao & Quiritio Dertonensi sive Terthonensi.

Justinus alius, antiquior, Aetio citatus Tetrab. III. Ser. III. c. XII. & Sorano qui in Isagoge c. 7. potionem Justini memorat.

Justus cui Galenus inscripsit librum de partibus artis Medicæ T. 2. edit. Paris. p. 282. Vide & T. 10. p. 500. 503.

Justus, cujus Hieram & alia celebrant Aetius, Paulus Aegineta, Oribasius VIII. 47. & Marcellus Burdegalensis.

Justus alter, ut opinor, Ocularius medicus ætate Galeni ab eo memoratus in Commentario de morbis curandis, T. 3. edit. Basil. p. 405. & à Paulo Aegineta lib. VI. c. XX.

Justus de quo Sidonius Apollinaris libro secundo Epist. 12. ita videtur sentire, ut annumeret eum Medicis multos officiosissime occidentibus, scribatque, eum Chironica magis (à χείρων *deterior*) institutum arte quam Machaonica.

Justus Velsius Haganus, Antwerpiensis, cujus extat oratio, utrum in medico variarum artium & scientiarum cognitio requiratur, & alia nonnulla.

Juaim.

Juvenalis præsul Narniensis, qui ejus gentis populum Christianum fecit. Vide Surium & Acta Sanctor. 3. Maji.

K.

Kabitb Rex, laudatus ab Avicenna T. 2. p. 279.

Kacebrat, Serapioni Simplicium, c. CCCXXII. ad fin.

Kermid Rex, eidem antidotorum c. LIX.

Kindi, Rasi lib. VI. Continentis, cap. I. ex libro de medicamentis laxativis, & ex libro de attractione humorum.

Kin-

Kimmides, Jacobo Dondo in suo Aggregatore, vitiose ut opinor pro titulo libri κυρανίδες.

Kiranus, (Cœranus) cujus & hodie libros rei medicæ habemus. Kirani Kiranides, κυρανίδες. Vide quæ de his dixi lib. I. hujus Bibl. c. X. § 8. sqq. Græce exstat hic liber MS. in Bibl. Regis Christianissimi n. 3482. Codice tertii decimi sæculi, teste celeberr. Montfaucono p. 65. Bibl. Coislinianæ. Latinæ versionis auctorem non esse Gerardum Cremonensem, notavit Reinesius lib. I. Var. Lect. c. 2.

Kiumus, sive *Kyume*, utrumque enim reperitur apud Avicennam lib. V. & alibi.

Kyrandus, qui de Simplicibus scripsit.

L.

Lais citata à Plinio XXVIII. 7.

Lampon, sive *Lampo* Pelusiota, apud Galenum κτ̃ τόπους, lib. IIX. c. I. T. 2. p. 275. 276.

Lampon simpliciter, apud eundem Pharmacorum κτ̃ τόπους, lib. III. cap. III. sive ille fuit, sive alius.

Lanfrancus Mediolanensis, cujus est parva & magna Chirurgia.

Laodicus Rex, Galeno III. cap. I. κτ̃ τόπους ubi auricularia commendat pharmaca.

Largius Designatianus citatus Marcello Burdegalensi, in præfat. vide infra Scribonius Largus.

Dis Manibus. M. *Latinius Medicus Hermes vixit annos XXXX.* Vetus inscriptio Bononiensis apud Sponium p. 143. Misc. eruditæ antiquitatis.

Latyrion, Rasi lib. II. Continentis c. III.

Laurentius Frisius, qui Germanicè scripsit de cura singulorum morborum, quod opus Speculum medicinæ appellavit, & præterea Synonyma materiæ medicæ, Defensionem Avicennæ.

Laurentius Laurentianus, Florentinus, qui multos Galeni libros non ineleganter transtulit, sed adeo atra bile percitus, ut sese in puteum tandem præcipitarit citra evidentem morbi causam, ut scribit Petrus Crinitus ipsius auditor, & Cælius Rhodiginus. Quanquam sunt qui id dicunt aliter contigisse.

Laurentius Lippius, Collensis, qui Oppianum de piscibus vertit carmine.

Laurentius Marolus, Genuensis, qui scripsit librum de gradibus medicinarum.

Laurentius Saxoferratus.

Lazarus Daldus, Placentinus.

Lecanius Arius, Galeno Medicamentorum κτ̃ γένη, lib. v. vide Arius.

Lectus, sive *Lectue*, Rasi lib. 1. Continentis c. 11x.

Lenaus, vide infra, Pompejus Lenæus.

Lensastus.

Leonardus Bertapalia, aut ut alii vocant, Predapalea, Paduanus, qui Chirurgiam composuit.

Leonardus Jacchinus, aut ut alii nuncupant, Giacchinus, cujus sunt multi libri apprime docti.

Leonardus Legius Papiensis, qui flores ex Galeni libris collegit, & alia quoque scripsit.

Leonardus Fuchsius Germanus, sui temporis scriptor in re medica doctissimus, ut plane ostendunt ejus opera multa & insignia.

Leonides Alexandrinus ἐπισυνθετικὸς, *) ut dicit Galenus sive Herodotus in Introductione, sive Medico. T. 1v. p. 373.

Leonides, seu *Leonidas*, sive ille, sive alius, Aetio, Paulo Aeginetæ, lib. vi. c. lxix. & Alexandro Tralliano citatus, & præterea Cælio Aureliano lib. Oxeon 11. c. 1. G. Vallæ xxix. cap. 266. expetendorum, & fugiendorum, ubi de Hermaphroditis.

Leonta unctoris (iatraliptæ) mentio in veteri inscriptione apud Reinesium classe XI. 32. ut aliorum apud Gruterum p. DCXXXVI. *C. Platorii Secundionis*, *C. Terentii Romuli* sive *Drymuli* &c.

Leontius Geoponicorum scriptori sæpius citatus.

Leoparda apud Theodorum Priscianum libro quarto de Physica scientia ad Eusebium filium, ubi uxor Nomenclatoris cujusdam memoratur.

Leucius. Vide Lucius.

Liberatus de quo Victor Vitensis lib. v. Vide Tillemontii memor. Ecclesiast. T. xvi. p. 581.

Licinus Atticus, Galeno Medicamentorum κτ̃ τόπυς, libr. viii. cap. v. T. ii. p. 283.

Lilbatinatus, Serapioni Antidotorum c. xxxiii.

Lina-

*) Qui Methodicæ sectæ placitis sua addidit.

Linacos, Serapioni Simplicium c. CCLXXXIX.

Lingon, Galeno lib. Medicamentorum ſecundum locos IX. cap. IV. T. 2. pag. 300.

Linus Poëta. Vide ſupra, in Heſiodo.

Liſius, vide infra *Luſius*.

M. *Livius*. In vet. inſcriptione apud Fulv. Urſinum p. 98. & Gruterum p. DCXXXII. 4. M. *Livio Celſo*, *Tabulario ſchola* Medicorum. M. *Livius Eutychus archiatros Oll. d. II. in fr. ped. IIII.* Boiſſardus T. VI. p. 143. Mercurialis IV. 1. Var. Lect.

Logadius, cujus Hiera ab Aetio deſcribitur Tetrab. 1. Sermon. III. cap. CXI.

Lororacos, Raſi lib. II. Continentis c. item II.

Loterius, memoratus in titulo de pace Conſtantiæ, inter Fridericum I. Imp. & filium Henricum, verſ. *hi ſunt nuncii.*

Lucas quoque Antiochenus ille ex quatuor Evangeliſtis unus, fuit medicus, & quidem profeſſione, ut teſtatur Paulus Apoſt. ad Coloſſenſes IV. 15 inquiens, *Salutat vos Lucas medicus dilectus*, Λουκᾶς ὁ ἰατρὸς ὁ ἀγαπητός. Quod & repetunt Euſebius Cæſarienſis lib. Eccleſiaſticæ hiſtoriæ III. cap. II. Epiphanius in vitis Evangeliſtarum, Divus Hieronymus de ſcriptoribus Eccleſiaſticis, cap. VII. & in epiſtola ad Paulinum, & in Eſaiam, cap. VI. ubi dicit veteres eccleſiæ tractatores tradidiſſe Lucam Evangeliſtam medicinæ artis ſcientiſſimum fuiſſe. Paulinus Natali IX. S. Felicis:

Hic Medicus Lucas, *prius arte, deinde loquela: Bis* Medicus Lucas.

Non omittam fuiſſe qui dubitarint, an D. Paulus in illo cap. IV. ad Coloſſenſes de noſtro Evangeliſta ſenſerit, præſertim quod articulum addiderit, Λουκᾶς ὁ ἰατρός, veluti diſcernendi cauſa. Sed ita potuit etiam appellari licet nullus alius eſſet hoc nomine. Alium tamen puto cujus meminit Galenus in Aphoriſmos Hippocratis nempe Lucium Tarſenſem de quo ſupra. Nam ut notum eſt eadem nomina Lucanus, *) Lucius & Lucas, ut docuit Grotius in limine notarum ad Evangeliſtam Lucam. Greg. Nazianzenus:

Ματθαῖος μὲν ἔγραψεν Ἑβραίοις θαύματα Χριστοῦ
Μάρκος δ' Ἰταλίῃ, Λουκᾶς Ἀχαΐδι

 In

*) Hickeſii theſaur. ſeptentrional. T. 2. p. 251. Acta Erud. 1706. p. 196.

In Bibliotheca Renati Moreau fuit Lucii Epiſtola ad Galenum, teſte Labbeo p. 217. Bibl. novæ MSS. Cangius in appendice ad gloſſarium Græcum pag. 90. ait in Codice Regio Pariſ. 349. fol. 156. deſcribi *ἀλάπον τοῦ ἁγίου Ἀποστόλου καὶ Εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ δωδεκάθεον ὀνομαζόμενον, ὠφελοῦν εἰς πάντα τὰ πάθη, ἐξαιρέτως τὴν ἀμβλυωπίαν, ᾧ καὶ οἱ καλλιγράφοι χρῶνται.* S. Lucæ tributa compoſitio *ἀλάπου* ſive ſalſi embammatis exſtat etiam in Bibl. Cæſarea teſte Lambecio Tom. VI. p. 107. 140. Confer Nicolaum Myrepſum ſect. II. de ſalibus cap. XVI.

Lucas Valentinus, Dertonenſis, cujus poëma de compage & utilitate membrorum laudat Gyraldus lib. I. de poëtis ſui temporis.

Lucius Durius memoratus Plinio, lib. VII. c. LIII.

Lucius ſive *Leucius*, quem *καθηγητὴν* h. e. præceptorem ſuum vocat Gal. T. 2. p. 338. 340. ſæpeque laudat ut p. 358. 373. 387. 390. 391. 392. 404. 409. Contra Aſclepiadem ſcripſiſſe teſtatus pag. 410. Leucii emplaſtrum T. 2. p. 169.

Lucius Tarſeus, ſive Tarſenſis Galeno Medicamentorum *κατὰ τόπους*, lib. IX. c. V. Idem ut videtur cum priore.

Lucius quisquis is eſt, ſimpliciter, eidem ibi citatus lib. III. c. I. & lib. IX. c. IV. & V. Aetio Tetrab. III. Serm. IV. c. XLII. & Tetrab. IV. Serm. I. c. III. & Serm. III. c. II. in fin. & c. IX. & c. XIV. Idem ipſe eſt qui & *Leucius* alibi dicitur. Nam ſæpe Græci *ευ* pro, *ου*, dicunt, ſcilicet λεύκιος pro Lucius, & λεύκουλλος pro Lucullus.

Ludovicus Belliſarius Mutinenſis, qui librum Galeni de inſtrumento odoratus in Latinum vertit.

Ludovicus Bonaciolus, Ferrarienſis, cujus ſunt libri de variis affectibus gravidarum mulierum. Hujus ſæpe meminit Leonicenus.

Ludovicus Marlianus, Mediolanenſis, Hiſpaniarum regis medicus.

Ludovicus Vaſſeus Catalaunenſis, qui edidit librum Anatomes humani corporis.

Lullus de quo Albericus monachus trium fontium, in Chronico ad A. C. 755. p. 94.

Raymundus Lullus, infra in Raymundo.

Lupus Macedo, qui novitatis gratia viguit, & veluti oraculum quoddam

ex

ex adytis loquens, ut ſcribit Galenus lib. I. de naturalibus facultatibus. Vide infra in Lycus.

Lusius cujus quatuor libros Tardarum paſſionum citat Cælius Aurelianus lib. ejusdem tit. II. c. I. & lib. II. c. VII. & lib. IV. cap. III. ubi tamen legitur *Lysias*.

Lutrios Tarſenſis laudatus Avicennæ, niſi ſit ille Lucius Tarſeus, quod Tiraquello magis probatur.

Lycomedes, Galeno citatus lib. Medicamentorum ſecundum locos VII. c. V. T. 2. p. 269.

Lycus Macedo, Empiricus, Galeno T. IV. p. 57. T. V. p. 503. & alibi, composuit *Commentarios in libros Epidemion Hippocratis*, ut dicit idem Galenus lib. III. eorundem Epid. & *in Hippocratis Aphoriſmos*, id. T. V. pag. 329. Sed & eum prolixe ſcripſiſſe *de Anatomia* teſtatur, Lycum ſimpliciter vocans lib. I. de Anatomicis adminiſtrationibus & T. V. p. 21. Eumque fuiſſe diſcipulum *Quinti*, ibid. & *Satyri*, ſui præceptoris lib. II. Commentariorum in Hippocratem de natura hominis, adverſusque illum pro Hippocrate, quem non recte intellexiſſe arguit T. 4. p. 370. nuncupatim, & ut ſic dicam, titulatim ſcripſit idem Galenus, T. 4. p. 366. T. 5. p. 329.

Lycus Neapolitanus citatus Plinio, lib. XX. c. item XX.

Lycus ſimpliciter Oribaſio in Compendio medicinæ, quo loco tractat de Cataplaſmatis, & Aetio Tetrab. I. Serm. III. c. CLXXVI. & Paulo Aeginetæ lib. V. c. III. & c. XIII.

Ti. Lyrius in veteri inſcriptione apud Dan. Clericum p. 568. Hiſt. medicinæ. Idem apud Raph. Fabrettum p. 300. Inſcript. eſt *Illuſtrius*, apud alios *Illyricus*, apud Gruterum p. MCXI. 5. *Tiberius Ti. Cæſar. Aug. Ser. Celadianus Medicus ocularius.* De medicis ocularis dictum ſupra, p. 97. & à Jo. Rhodio ad Scribonium Largum pag. 76. ſqq.

Lysias, Cornelio Celſo lib. V. cap. XIIX. Galeno Pharmacorum localium lib. VII. c. II. T. 2. p. 263. atque alibi. T. 3. p. 44. T. 4. p. 36. κατὰ πολίχνην T. 5. p. 665. Vide *Lusius*.

Lysimachus quem inter ſcriptores de agricultura laudant Varro, Columella, Plinius.

Lysimachus Rex, à quo herba Lyſimachia Plin. XXV. 7. Paulus Ægin. VII. 3.

Lysiponus cognomen Medici ocularii, Auguſti & Auguſtæ, liberti Tib. Julii, ſic enim emendandum eſſe docet Reineſius p. 607. vet. Inſcript.

quod

quod ediderunt *Curisonum*. Ita congruentia arti salutari nomina quæ Medicis in saxis tribuuntur, *Calus, Callistus, Eutychus, Faustus, Onesimus, Pausanias, Pausilypus, Sosipolis, Sosas, Sosthenes Soter, Sozon, Symphorus.*

Lyso, qui Tironem Ciceronis libertum in Achaja curavit, apud Ciceronem prima Epistola libri XVI. Epistolarum familiarium.

M.

Mabal, Rasi lib. Continentis x. c. II. & lib. XII. c. I.

Mabitus, qui docuit quomodo fiant Sirupi, & Clysteres, Galen. lib. VI. Simplicium.

Macedo, Galeno lib. Medicamentorum localium IX. capite primo, & lib. x. c. I. T. 2. p. 306. Nescio an sit Lupus sive Lycus Macedo, de quo supra.

Macedonius ex Medico CPol. Monachus, de quo Ephraim Syrus p. 86. edit. Latinæ Gerh. Vossii.

Macer, vide Aemilius Macer.

Macer Balista citatus Petro Aponensi in additione Mesue, quo loco tractat de hydropisi.

Machaon filius Æsculapii, Podalirii frater, qui bello Trojano ducem Agamemnonem secutus non mediocrem opem commilitonibus suis arte sua præbuit, sed & ψυχὴν *) κατέθετο ἐν τῇ Τρωάδι, ut notat Thessalus Hippocratis filius legatione ad Athenienses T. 2. Opp. Hippocr. p. 949. De eodem Tiraquellus p. 245. sqq. Lambecius T. 2. p. 527. qui iconem ejus quoque exhibet ex veteri Codice Dioscoridis, unde repetunt Bellorius, & Jac. Gronovius T. 3. thesauri Antiqvitatt. Græcar.

Machaon alter, cujus Medicamentum ad purulentos oculos ex Scribonio Largo describit Galenus lib. IV. Medicamentorum secundum locos cap. VII. Nam priorem illum quicquam scripsisse non legimus.

Macharion, Galeno in Medicamentis κατὰ γένη, lib. II.

Macharion, nisi idem sit, citatus Galeno in eodem lib. II. & iterum v. κατὰ γένη, T. 2. p. 334. 343. 381. & lib. v. Methodi T. 4. p. 217. 219 & Aetio Tetrab. III, Serm. II. c. XI. & Serm. IV. c. XLI. & Tetrab.

*) Nota phrasin, sacris usitatum scriptoribus, *animam ponere* Johann. X. 11. 15. 17. & pluribus aliis locis.

trab. IV. Serm. III, c. XII. & Paulo Aeginetæ lib. III. cap. XLIX. & lib. IV. c. XIX.

Manarchus, Plauto memoratus in prologo Captivorum.

Magiſtrianus Aetio citatus Quaternionis IV. Ser. I. cap. CXXVI. & CXXXIV. & Serm. II. cap. LV.

Magninus Mediolanenſis, qui librum Arnaldi Villanovani de regimine ſanitatis, additis & immutatis quibusdam, ſibi vendicavit. Sunt qui hunc Magnum appellant.

Magnus Antiochenus, Zenonis Cyprii diſcipulus qu Alexandriæ *) docuit teſte Eunapio p. 138. Ejus de urinis laudant Theophilus & Actuarius, iatroſophiſtam Galeno poſteriorem appellantes. Ejusdem mentio apud Philoſtorgium VIII. 10.

Magnus, quem Circulatorem, περιοδευτὴν vocat Galenus Pharmacorum localium lib. V. cap. VII. T. II. p. 228.

Magnus Clinicus, Galeno ibidem, & libro ejusdem operis V. cap. III. T. II. p. 226. Idem cum ſuperiore, nam Clinici περιοδευταί. Vide Menagii Amœnitates Juris cap. XXXV.

Magnus Epheſius, Aureliano lib. Oxeon. III. cap. XIV. ex libro Epiſtolarum.

Magnus Philadelphienſis, Gal. lib. VII. cap. IV. & lib. IX. cap. V. & ſecundum genera libro V. T. II. p. 267. 301. 387.

Magnus Tarſeus, ſecundum locos, lib. IX. cap. VII. & etiam ſecundum genera alicubi T. II. pag. 304.

Magnus quispiam, (Philadelphienſis opinor) eidem Galeno lib. IV. De differentiis pulſuum, qui teſtatur Pnevmaticæ addictum ſectæ fuiſſe T. III. pag. 33. ac *de pulſibus* non male ſcripſiſſe pag. 87. Ejus liber tertius ad Demetrium Philoſophum de inventis poſt Themiſonis tempora T. III. p. 31. Idem libro Theriacæ ad Piſonem, illum docet ſcripſiſſe *de Antidotis*, Archiatrumque evaſiſſe tempore ipſius Galeni Μάγνος ὁ καθ' ἡμᾶς ἀρχίατρος γνώριμος, & Cœlio Aurelieno lib. Oxeon II. c. X. & Aetio Quaternion. II. Serm. III. cap. CV. & Ser. IV. cap. XVI. & alibi: & Serapioni tractatu VII. cap. VIII. ubi illum dicit fuiſſe regem medicorum tempore Galeni. In illum opinor defunctum hoc Lucilii epigramma, quod exſtat libri I. Anthologiæ p. 86.

Rr Μάγνον

*) Alexandriam Medicinæ ſtudio claram notat vetus expoſitio Mundi à Jac. Gothofredo edita pag. 23.

Μάγνεν ὅτ' εἰς ἀΐδην κατέβη, τρομέων Ἀϊδωνεὺς
Εἶπεν, ἀναστήσων ἤλυθε καὶ νέκυας.

Ad ſtyga cum venit Magnus, Pluto anxius inquit,
Vitam etiam ut reddat manibus, iſte venit.

Magni Medici Epigramma Græcum in Galenum legitur libro quarto Anthologiæ pag. 485.
Vide & infra, *Megas.*
Mabazer Jo. Serapioni citatus Antidotorum cap. CCCXLV.
Mabemet, ſive Mahomet Araſi.
Mabemet filius Zachariæ.
Mabemet filius Zachariæ Araſi. Nam hæc tria comperio apud Meſue, & ſimiliter Mahomet ſimpliciter, niſi unus idemque ſit.
Mabmris, Raſi lib. IX. Continentis cap. IV.
Mabumed Bielgebem, Raſi lib. VII. Continentis cap. I. ex authoritate Elkindi.
Maja, Μαῖα, Galen. T. II. pag. 389.
Maimon, Serapioni Antidotorum cap. XXXII.
Majorianus, Aëtio citatus Tetrabibli III. Sermone IV. cap. ult.
Malab, Raſi lib. XI. Continentis cap. V.
Maleſe, Raſi lib. I. Continentis cap. I.
Malorianus, vitioſe pro Majoriano.
Manaſeus, & *Mnaſeus*, & *Mnaſeas*, & *Mnaſias*, & *Mnaſius*, *Mnaſeus* & *Mnaſſeus*. Hos enim omnes ſæpe citatos reperimus, ſive diverſos, ſive eosdem, quod magis opinor in Codicibus Galeni, Aetii, Pauli Aeginetæ, Cælii Aureliani, & Alexandri Tralliani. Eumque numerat Galenus ipſe, ſive is eſt Herodotus, inter Methodicos in Introductione ſive Medico.
Mambateus, Galeno citatus lib. VI. Simplicium.
Manethon, Paulo Æginetæ lib. IV. c. XI. & lib. VII. c. XIII.
Mantias, ſive *Manteias* Herophileus, Galeno T. II. 328. 334. & p. 252. ubi vitioſe excuſum ἱερόφιλος: præceptor Heraclidis Tarentini & Hygieni, ut videre licet apud Galenum in libris Medicamentorum κατὰ γένη, lib. II. & iterum lib. VI. T. 2. p. 249. 257. T. 4. p. 3. & κατὰ τόπους lib. II. cap. I. ubi eum non vulgarem medicum vocat, οὐ

τῶν

τῶν τυχόντων ἰατρῶν, T. 2. p. 177. & iterum lib. VI. cap. 3. & 4. citatumq; ab eo in priore loco ex libro cui titulus est, *Pharmacopola in re medica.* φαρμακοπώλης ὁ κατ' ἰητρεῖον. T. II. p. 374. περὶ τῶν κατ' ἰητρεῖον. T. 5. p. 661. 667. ἐκ τῶν Μαντίου δυνάμεων T. 2. pag. 280. Sed & idem Galenus in præfatione lib. VI. Simplicium Pharmacorum tradit eum scripsisse περὶ καθαρτικῆς ἢ κλυσμῶν T. 2. p. 68. de purgantibus, & propotismis, & clysmis, & περὶ φαρμάκων κατὰ τόπους de Pharmacis secundum locos. T. 2. pag. 68. 252. 357. Icon Mantiæ in veteri Dioscoridis Codice apud Lambecium II. pag. 558. & Nesselium, Belloriumque & in thesauro antiquitatum Græcarum Gronoviano T. 3. lit. ee.

Mansstem, Rasi libro Continentis 6. c. 1. & lib. 7. c. ult. & lib. 8. cap. 1. ubi illum citat ex libris Experimentorum.

Marcellinus Galeno citatus lib. Medicamentorum secundum locos VII. c. V. T. 2. p. 269.

Marcellus Burdegalensis, cujus exstat & liber de Medicamentis empiricis, Physicis, & rationalibus, quem edidit tempore Gratiani & Theodosii, fuitque Christianus, ut constat ex cap. XXI. & XXIII. & XXV. sui operis. De hujus editionibus, & de scriptoribus ab eo laudatis dixi in Bibl. Latina.

Marcellus alter citatus Galeno T. 4. p. 444. Aëtio, Quatern. secundi Serm. II. cap. undecimo, Paulo Æginetæ lib. IV. c. XI. & lib. VI. cap. XLIIX. & Alexandro Tralliano lib. IIX. cap. VI. & Marcello illi Burdegalensi cap. XX. ubi eundem egregium medicum vocat & Neronis ætate ostendit vixisse. pag. 332. edit. Henrici Stephani.

Marcellus Sidetes cujus carmen de medicina ex piscibus Græce & Latino edidi lib. 1. hujus Bibl. c. 3. Incidi postea in versionem metricam *Federici Morelli*, quam hoc loco, est enim rarius obvia, cum Lectoribus communicare, non ingratum ut puto embolum, juvat. Supersunt autem in editis tantum versus centum & unus, cum Jo. Jacobus Frisius in Bibl. Gesnerianæ epitome ac supplemento testetur Marcellum de piscibus MS. fuisse in Bibl. Strozziana versuum CXCVI. Quæ Aëtius ex Marcello profert *de lycanthropia*, libro secundo secundæ tetrabibli capite undecimo., similia sed Marcello non nominato refert Paulus Ægineta III. 16. Videtur idem Marcellus

cellus respici ab Aëtio, ubi Marcellium pastillum refert tetrabibli tertii lib. I. c. XLIX. & à Stephano Byzantino Marcellum Medicum laudante in ἀνλίκυρας. Marcelli (hujus ut putat Lambecius VI. p. 147.) περὶ σφυγμῶν MS. in Bibl. Cæsarea. Laudat & Hieronymus 2. in Jovinianum, Marcellum Sidetem & Latinum Flavianum, hexametris versibus differentes. Et Suidas testatur Antonini ætate scripsisse Marcellum epico carmine βιβλία ἰατρικὰ μβ´ *de re Medica libros XLII.* in quibus & *de lycanthropia morbo* tractaverit. Sed non omittendum epigramma Græcum, quod ad Suidam publicavit clarissimus Kusterus:

Μαρκέλλε τόδε σῆμα, περικλυτᾶ ἰητῆρος
φωτὸς κυδίστοιο, τετιμένε ἀθανάτοισι.
Οὗ βίβλες ἀνέθηκεν *) ἐϋκτιμένῃ ἐνὶ Ῥώμῃ
Ἀδριανὸς, προτέρων προφερέστατος ἡγεμονήων,
Καὶ παῖς Ἀδριανοῖο μέγ᾽ ἔξοχος Ἀντωνῖνος,
Ὄφρα καὶ ἐσσομένοισι μετ᾽ ἀνδράσι κῦδος ἄροιτο
Εἵνεκεν εὐεπίης τήν οἱ πόρε Φοῖβος Ἀπόλλων
Ἡρώῳ μέλψαντι μέτρῳ θεραπήια νούσων
Βίβλοις ἐν πινυτοῖσι δυσὶν καὶ τεσσαράκοντα.

Marcelli hoc est monumentum, Medici inclyti,
Viri illustrissimi, & Diis immortalibus chari:
*Cujus libros in publica Bibliotheca *) pulchra Roma reposuit*
Adrianus, priorum præstantissimus Imperatorum,
Et filius Adriani valde excellens Antoninus.
Ut & ad posteros inclytum ejus nomen esset
Propter eloquentiam quam ei dedit Phœbus Apollo.
Carmine enim heroico cecinit remedia morborum
Libris doctis quadraginta duobus.

*) Similiter Marcellus Empiricus testatur Paccii Antiochi, qui Philonidis Catiniensis auditor fuit, librum scriptum de remedio ad stomachi & lateris dolorem, Tiberio Cæsari datum & per eum in Bibliothecis publicis positum. Et Flavius Josephus refert historiam suam ita probatam Tito Imperatori, ὥστε χαράξας τῇ ἑαυτοῦ χειρὶ τὰ βιβλία δημοσιεῦσαι προσέταξεν.

MAR-

MARCELLI SIDETÆ
DE MEDICINA EX PISCIBUS,
Fragmentum Poëmatis ἰατρικῶν interprete
FED. MORELLO, Parif. Profeffore Regio.

ÆQVOREIS *didici medicam vim Pifcibus effe,*
Multas per luces fcrutando pectoris ima,
Ut me ufus docuit; fimul & plerique periti:
Horum ergo numerum referam cum nomine vero.
Æquoris immenfos fcopulofi findere campos
Innumeri fuerunt pifces fplendore decoro.
Omninigri Perci, varia formaque notati,
Et Phagri & Glauci illuftres, oculisque bovinis,
Et Cephali & Thunni & Labraces *luce micantes,*
Praftantes Umbræ, ac Jecorini *dentibus uncis:*
Sargini, Glanes, miri candoris Afelli,
Chryfophrysque Lophesque & Pelamydes & Acharnæ,
Mugil *cum Rubris, & littoreis* Melanuris,
Læves Congri, *Anguillæ,* Murenæque *feroces:*
Boces: pungentes & Acus, & Julides *acres,*
Et Percæ & Mulli *una cum Teftudine picta.*
Littoreus Murmur, *pernici & Hirundo volatu.*
Oblongi Rhombi & Soleæ, queis plana figura eft:
Florentesque Scari, & Phucis fulgore rubenti,
Et Batides, Turdi, & Coracinus *dentibus albis,*
Ponti & equi, Ranæ & Cuculi *pinnis permcutis.*
Turtur, Milvago, Labeo *quoque littora quærens.*
Scorpius atque Lupi, *verfuta Sepia, & Hirci.*
Dentatus Sparus, & praftanti Gobius ore.
Typhlini, Torpedo lenta, Urtica feroxque.
Vermiculi, Smarides, Bafilifcus corpore amœno,
Et fqualens Squatina, & candens Pulmo marinus:
Vertibula & Mana, Catuli, *peregrina Lagois.*
Dein fulvi a) *Synodontes & Gladii, Thraniaque.*

a) *Vel.* Afpera Concha & Dentex.

Et loricati Mures, *& Salpa venusta.*
Tum Leo, Lolligoque, *& cornigero Astacus ore,*
Squillaque flavescens, ruber, ambiguusque Pagurus:
Inde Lacertorum *species, Colia atque Gerisci.*
Et Cambus rudis, & contorta Buccina testa,
Et Lepades, Chemaque, *& acutus & asper Echinus,*
Polypus astutus crinali corpore: Concha,
Ostrea dura, cavaque Pelorides, atque Gerini:
Tellina, Glandes, Mytuli, *qui cautibus hærent.*
Delphini comites Nautarum, vertice curvo.
Phocæque atque Aries, Pontique ingentia Cete.
Scilicet omnibus his tribuit natura medelas,
Morbos *ut nullos mortalia corda pavescant,*
Queis pelagus, tellusque dedit medicamen, & aër.

De Mullo.

Purpureus Mullus b) *flammis crepitantibus assus*
Cum *flavo melle ardentes permitigat ignes*
Carbonum *ex imo jaculantum spicula leti.*

De Trygone seu Turture marina, & Murena.

Vulnera lethiferi liventia tabe Draconis
Lethalis Trygonis, *simul ambigua* Murena,
Pectoribus jecur avulsum sanare putatur.

* * *

Despumante mero decoctum in vase patente
Si bibitur, fœtus extinguit pondera in alvo.
Jus *liquidum pellit de pectore dira venena*
Epota in cœnis, cibus est lautissimus ejus
Piscibus è cunctis, si Rex Scarus excipiatur.
Hujus fel melli commixtum lumina mulcet
Mortalesque *acuit visus,* c) *tenebrasque repellit.*
At Solea insignis petulanti admota lieni,

Vi-

b) Plin. libr. 32. cap. 10.
c) Plin. ibid.

Vinctaque fasciolis, morbi pondus grave tollit.
Verum magnoculi Cephali salsum caput olla
Figlina mersum, mellisque liquore rigatum,
Præstantis, ficos piloso in podice natos,
Et tumidas penitus poterit sanare mariscas.
Pelamydis lepidæ caput id præstabit adustum.
Offensæque adjuncta cuti cito Perca coercet
Nigrantem saniem, fere par afflatibus ignis.
Cærulei Glauci cocti in viridantibus herbis
Jus niveum cupidis auget nutricibus amnem
Cum bibitur: gratasque suis ita reddit alumnis,
Queis præbent dulci distentas lacte papillas.
At Thunni jecur & nigrum fel saxa colentis
Non finit in ciliis superis succrescere pilos,
Pungentes oculos, si forcipe vulseris ante.
Æquorei quoque Equi fel felli compar Hyænæ.
Ingentem Congrum si vivum condis aheno
Palladio exundantem oleo, fervente sub igne
Pinguis adeps cribro aut colo transmissus aperto,
Dummodo Eleusinam quis ceram temperet una,
Et lini superimposito velamine, ad alvum
Applicet enixæ modo, nunquam membra notabunt
Informes maculæ & rugæ, formaque decora
Illæsa, ut fruitur quæ virginitate, manebit.
Combustum Rhinæ corium splendentibus undis,
Et rite appositum sanat tubercula fœda.
Ictus æquorei facile est sanare Draconis,
Si sectum in partes nova supra vulnera ponas.
Felque venenatum Phthiris d) pulicisque marini
Auxilium præsens cruciatis auribus adfert.
Turturis at jaculo e) facile est lenire dolentes
Dentes, si hoc fodias causam stirpemque dolorum.
Ubera post partum fuerint si obstrusa recentem,
Effundent lactis rivos felle uncta Lacertæ.
Scorpius æquoreus nassa conclusus in arcta,

Si

d) Pediculi Plin. lib. 32. cap. 7.
e) Plin. lib. 9. cap. 42. Diosc. lib. 2. cap. 12.

Si subito immoritur f) *generosi in munere Bacchi,*
Et bibat hunc calicem mortalis splene laborans,
Aut jecore affecto, securus deinde quiescet,
Libera membra dolore videns, qui torserat ante.
Callosaque cuti laves in vertice Gerres,
Et densis etiam Verrucis rite medentur:
At si, fœniculi molli cum crine, g) *coquantur,*
Post epulas lætæ Nutrices lacte redundant.
Ulcera salsugo Smaridum *serpentia sanat.*

Reliqua desiderantur.

Marcellus Virgilius, Florentinus, qui non veritus est de integro vertere Dioscoridem post Hermolaum Barbarum, & Joannem Ruellium, quem scholiis doctissimis illustravit.

Marcianus, Aetio Tetrab. III. Ser. I. c. XXVII. Vide infra, *Martianus*.

Marcion Smyrnæus de simplicibus (simplicium medicamentorum) effectibus. Plin. XXVIII. 4. Tiraquellus *affectibus* legit, vitiose ut opinor.

Marcus ὁ καθηγητὴς, apud Galenum, in lib. II. Antidotorum.

Marcus Cato, vide supra Cato.

Marcus Clinicus in veteri Lucilii epigrammate, lib. II. Anthologiæ p. 214.

Marcus Fabius Calvus, Ravennas, qui primus omnia Hippocratis opera vertit, hoc ipso conatu laude dignissimus.

Marcus Gallus Asclepiadeus. Galen. T. II. pag. 283.

Marcus Leonellus Faventinus à Victoriis, cujus librum habemus de ægritudine infantium.

Marcus Terentius, Asclepiadeus, Galeno κατὰ γένη, lib. VII. T. II. p. 310. Vitiose alii legunt Telentium vel Talentinum. Terentii hujus iterum mentio apud Galen. T. II. pag. 387.

Marcus Toletanus, qui ex Arabico sermone in Latinum vertit librum de motibus manifestis & obscuris qui inter Galeni spuria habetur. Ex Græco Arabice interpretatus fuerat Joannitius, de quo supra.

Marcus Varro, vide infra Varro.

Marcus simpliciter, Galeno in compositionibus Medicamentorum κατὰ τόπους, lib. IV. c. VII. quem credibile fuisse unum ex illis prioribus.

Margareta cui Ladislaus Neapoleos Rex (A. 1414. extinctus) quod ejus artis esset

f) Plin. 32. 9. Dioscorides lib. 2. cap. 35.
g) Plin. lib. 32. cap. 10. Diosc. lib. 2. cap. 30.

esset peritissima, potestatem fecit ejus periculum faciendi. Cujus rei litteras se vidisse tradit Matthæus de Afflictis in constitutiones Siciliæ incip. *utilitati speciali.* col. 11.

Marianus S. Barolitani, cujus sunt plurimi libri Chirurgici.

Marinus, Galeno libr. Medicamentorum secundum locos VII. cap. II. & lib. II. Commentariorum in Hippocratem de natura hominis, T. V. pag. 21. ubi dicit hujus fuisse discipulum Quintum *) præceptorem suum *μαθηταὶ δὲ τῶν ἀνδρῶν τῶν δὲ πολλοί τε καὶ ἄλλοι, Νουμισιανοῦ μὲν ὁ διδάσκαλος ἡμῶν Πέλοψ, Μαρίνου δὲ Κόϊντος.* Ibidem Marinum refert inter eos qui Anatomica scripsere, & initio libri octavi de dogmatibus Hippocratis & Platonis T. 1. p. 318. inter eos qui neglectam artem anatomicam iterum instaurarunt, *οἱ μετὰ τοὺς παλαιοὺς ἐν τῷ μεταξὺ χρόνῳ τὴν ἀνατομικὴν θεωρίαν ἠμελημένην ἀνακτησάμενοι.* Hujus viginti librorum *ἀνατομικῶν* epitomen quatuor libris scripsit Galenus, ut ipse refert de libris propriis T. 3. p. 364. *τῶν Μαρίνου βιβλίων ἀνατομικῶν εἴκοσιν ὄντων, ἐν τέτταρσιν ἡμετέροις ἐπιτομή.* & de eo quoque loquitur libro VII. de usu partium c. 14. & libro secundo de semine, in fin. & alibi sæpe T. 1. pag. 246. 259. 542. T. 3. p. 453. T. 5. pag. 314. 324. Et hujus quoque trochiscos describit Avicenna lib. V. tract. IIX.

Marinus alius, cui nomen *Posthumius* fuit, Plinio Secundo memoratus in epistola ad Trajanum, quæ est sexta decimi libri, (al. duodecima) nisi hic idem sit cum præcedenti, quod Jonsio persuasum. Sed malim Tiraquello, Joanni Bernierio, & Daniel Clerico assentiri quibus hic diversus & fortasse prioris filius videtur, citatus ab Andromacho apud Galenum lib. VII. Medicamentorum secundum locos cap. II. qui quidem Andromachus vixit tempore Neronis & ejus Archiater fuit.

Marrar, Rasi lib. II. Continentis cap. I.

Marserogem.

Marsilius Cagnatus, Veronensis, libris quatuor observationum celebris qui post Romanam & Venetam editionem recusi in Tomo tertio Lampadis artium Gruterianæ. Librum quintum MS. habuit Naudæus

*) Non igitur Marinus discipulus Quinti, ut errore calami traditum lib. 4. hujus Bibl. cap. 17. pag. 579. & à Joanne Bernierio Hist. Chronologica Medicinæ p. 102.

dæus teste Labbeo. pag. 233. Bibl. novæ MSS. Digno Cognatum mactavit encomio Erythræus Pinacotheca prima p. 97. & Jo. Baptista Ferrarius Oratione XXXVIII. dicta in ejus funere.

Marsilius Ficinus, cujus infinita prope opera philosophica, & versionem Latinam Platonis aliorumque variorum scriptorum Græcorum habemus, & tres libros de triplici vita, quibus se ostendit medicum, Tiraquello judice, consummatissimum. Defunctus A. 1499. æt. 66. Opera ejus junctim excusa Paris. 1641. fol. duobus Voluminibus. Erudite nuper de Ficino V. C. Jo. Georgius Schelhornius Memmingensis in loco primo amœnitatum litterariarum, edit. Lips. 1725. 8.

Marsilius Paduanus, *de S. Sophia*, clarus sæculo decimo quarto labente, cujus inter multa opera sunt Commentarii in Aphorismos Hippocratis, atque in Avicennam, & Consilia quædam medica.

Marsinus Thrax quem citat Alexander Trallianus p. 81.

Martialis Μαρτιάλιος Erasistrateus quem Romæ sibi innotuisse testatur Galenus cap. 1. de libris propriis. Ejus libri II. ἀνατομικῶν T. IV. p. 362.

Martiani ἀνατομικωτάτυ libri II. ἀνατομικῶν T. III. p. 452.

Martianus Apher, Aëtio citatus Tetrab. III. Ser. III. cap. XI.

Martianus simpliciter citatus Aëtio Tetrab. II. Ser. III. cap. CX. & Ser. IV. cap. XLVII. & alibi, & Scribonio Largo, qui illum dicit fuisse tempore Augusti, sive ille fuit, sive alius. Et ab alterutro unguentum Martiaton dictum vult Nicolaus.

Martianus Rota Venetus, qui nonnullas Galeni versiones castigavit.

Martinus Acakia Catalaunensis, medicus Parisiensis, Tiraquello familiaris qui inter alia multa præclara opera libros duos Galeni de ratione curandi ad Glauconem, & Commentarios in Parvam artem ipsius & synopsim librorum de simplicibus edidit.

Martinus Crusius Borussus, lexico Chymico & aliis scriptis Medicis notus, nec confundendus cum Martino Crusio altero de Græcis litteris meritissimo, de quo Volum. VI. hujus Bibl. p. 682.

Martinus Gatinaria, Ticinensis, cujus sunt Commentaria in IX. Rasis ad Almansorem.

Martinus Gregorius, qui nonnullas Galeni translationes ex Græcis exemplaribus emendavit.

Martinus Steynpeys, Viennensis, cujus extat Methodus medicinæ.

Marty-

Martyrius citatus ab Alexandro Trallianо & Aëtio, ſi Tiraquellum audimus. Loca enim non reperio.

Marven filius *Zor* citatus Rabbi Moyſi Aphoriſmorum parte xx. ex libro de cibis, vide Ebibule ſupra, & filius Zor.

Maſagevicb, Raſi Continentis, libr. VII. cap. IV.

Maſarginus, Raſi lib. III. Continentis cap. II. & cap. VI.

Maſarginib, ſive Maſargeneh, ſive item Maſargny, ſive Maſargimyd, ſive Maſargnih, ſive denique Maſarugh: hæc enim omnia nomina reperio, ejusdem operis lib. V. cap. I. & lib. VII. cap. I. niſi idem ſit cum præcedente, quod facile crediderim.

Maſerjavaibum medicum Baſorenſem, lingua Syrum, Religione Judæum memorat Abulfarajus p. 126. Hiſt. Dynaſtiar.

Maſerice, ſive Maſereice, utrumque enim reperio apud Raſim lib. I. Continentis cap. III.

Maſiniſſa Numidarum Rex, Medicis à Tiraquello accenſetur quia à Livio XXIX. 32. dicitur in ſpelunca occulta herbis vulnus curaſſe. Hoc autem de eo dici etiam potuit qui ad hoc Medicorum cura & opera uſus eſt, ipſe artis licet parum peritus.

Maſſaliotes ſive *Maſſilienſis* citatus Galeno T. II. pag. 391. & Aëtio Tetrab. IV. Ser. II. cap. LVIII. patriam non nomen denotat. Nam & Crinas, ſive Critias, & Charmis & Demoſthenes ophthalmicus Maſſilienſes fuerunt, de quibus ſuo loco. Videtur autem apud Galenum Demoſthenes intelligi.

Maſſurgei, Raſi lib. Continentis II. cap. IV.

Maſuilobey, Raſi lib. II. Continentis cap. IV.

Matthæus Curtius Ticinenſis, qui ſcripſit de venæ inciſione in pleuritide.

Matthæus de Gradi, vide Joannes Matthæus.

Matthæus Sylvaticus, Mantuanus, qui Salerni verſatum ſe teſtatur *) A. C. 1297. reliquit nobis vaſtum opus per lexici modum compoſitum quod Pandectas Medicinæ inſcripſit, dicavitque Roberto Siciliæ Regi A. 1336. De illius editionibus Bonon. 1474. Neapol. 1474. Venet. 1478. 1480. 1489. Taurini 1526. fol. dixi in Bibl. Latina. Opus haud dubie præclarum atque utile, ſi emendate ſcripta & accurate expoſita eſſent quæ in illo offeruntur,

Ss 2

*) In voce *bruchus*.

runtur. Sed cum vocabula Arabica scripta Hebraicis vel Latinis litteris licet non vitiose, tamen multum negotii soleant facessere etiam illius linguæ peritis, ut omnes fatentur, atque ostendit Reinesius libro de lingua Punica: quantam necesse est crucem figere scripta perversissime, atque ita expressa ut singulis propemodum non paginis sed versibus Oedipo sit opus. Quam peritus scriptor hic fuerit linguæ Græcæ pro captu & more illorum temporum, innumeris prodit locis. Exemplo sit: *Obtalmia est apostema oculi, dictum ab* ob *quod est contra*, *&* talmon *quod est oculus, quasi contra oculum.* Vel etiam hoc: *Dia Græce quando est una pars per se, debet scribi per jota & non per y, ut diamargariton. Dya vero quando significat duo, per y debet scribi, unde Dyalogus, id est duorum sermo. Dialectica vero per jota debet scribi, & est dictum, rationalis disciplina. Dyalektika scribitur per y ut dicit Græcus. &c.* Vix est ut Arabice multo doctiorem fuisse statuamus, quamquam Hispanos & Arabes se consuluisse profitetur in voce M*aaleb.* Adducit quoque interdum Persica vocabula, sed rarissime, ut in voce *barsegasten*, & *sebesten.* Pleraque autem quæ explicanda sibi sumit, Græca omnia vel Arabica Latinis utcumque expressa litteris sunt, in Latinis versionibus Medicorum Græcorum vel Arabum obvia. Alia Latina ipsa, pauciora tamen. Non dubitandum interim, eruditus si lector accesserit, posse ex hoc libro eum discere non contemnenda, atque in Medicis antiquis, præcipue vero in Latinobarbaris ejus ope intelligere, quæ alioqui obscura, lectores fugere necesseerat futurum. Exempla vide sis apud doctissimum Reinesium p. 673. & multis aliis Variarum ejus Lectionum locis.

Scriptores, quos librum percurrens laudari à Matthæo Sylvatico reperi, hi sunt:

Aaien, *in voce lapis.*

Abugerig, Abugeri, Abugeric, *sæpius.*

Abullaan arach, *in voce lapis.*

Abix sive Habix, *sæpius, quod intelliges etiam de aliis, quibus locus nullus est adscriptus.*

Abulhuasim Almascadi in libro auri & minerarum & margaritarum terræ, *in voce misib.*

Ægypti Reges quibus erat studium scrutari corpora mortuorum, & caussas valetudinum oculata fide recognoscere, *in voce fnel.*

Albasarus.

Alba-

Albatarich. Vide infra, Galenus.
Albertus in ſuo lapidario, *in voce lapis.*
Albugerig, vide Abugerig.
Albuzit alharabi, *voce usven.*
Alcauſus, ſive Alcacizi, Alcauus.
Alexander Medicus, *ſæpius.*
de Antidotis *in voce pnevmatoſis.*
Ali ſive Hali abbas, in ſecundo practicæ.
Almanſor tractatu tertio & quinto. Vide Raſis.
Aloëſme.
Anderodos, *in voce* caxchax.
Antidotarium virile in confectione mithridati minoris, in voce *milto* & *perſonantia.*
Archelaus qui regnavit in Cappadocia, *in voce electrum.*
Archigenes, *voce Daybom.*
Ariſtoteles, *in voce lapis.*
Aſclepius, *voce Gerebſtanum.*
Aſtahadion experimentator, *in voce Sartan.*
Atabari, *voce Sandal.*
in lapidario ſuo, *voce lapis.*
Averrois, libro Colliget.
Avicennæ Canones Fen, & de viribus cordis.
Bedigoras.
Bulcaſin eben aben Azerim libro qui dicitur Srrvitor.
translato à Simone de Janua, *voce ſarcocolla & Zegam.*
Callimachus, *voce erigion.*
Caſſius Felix, *ſæpius.*
tractatu de trochiſcis, *voce electrum.*
Collector, vide Averrois.
Conſtantinus, *voce demalacboëm.*
Cornelius Celſus.
Damaſceni antidotarium.
Demoſthenes de obtalimia (ophthalmia) *vocibus dialecanon, pacbides, pamecenteſis, pſilla, pſori.*
Diagoras, *voce caxchax.*
Dyascorides *ſæpiſſime.* (Dioſcorides)
Erodius ſive Gerodius. Hieroclem hippiatricum intelligi notavit Reineſius p. 532. Var. Lect.

Evax

Evax in lapidario ſuo, in magicis *voce lapis*, *& kenne.*

Filon (Philo) Medicus doctiſſimus & perfectiſſimus, diligentia longa & ratione ſcripſit qua diſciplina elleborum detur, *voce elleborus.*

Galenus ex translatione Albatarich, libro de chymis, libro de cibis, libro dynamidiarum, antidotario, libris de medicamentis, de ſimplicibus &c.

Gariponti paſſionarius, *voce monopagia.*

Gerodius, *voce cimolea*, *& pori*, vide Erodius.

Græcus, *voce dia*, *& buthormarien.*

Liber de doctrina Græca, *voce exantimata & rododafin.*

Gregorii moralia, *voce obrizum.*

Habix ſive Abix.

Habouhaſen, *voce miſch.*

Hahamed, *voce lapis.*

Haly, ſive Aly.

Hieronymi Epiſtola de fictis amicis, *voce actago.*

Homerus, *voce mola.*

Humayn Judæus lib. de theriaca.

Hyppo. Hippocrates.

Joannicius.

Iſaac ben Aram (alibi Aniram vitioſe) in viatico, & de diætis particularibus.

Iſaac Benjamin, *voce lapis.*

Iſidorus *vocibus faba*, *lapis*, *paſſum.*

Meſaa, ſive Meſaao.

Meſarugie, Meſaruget.

Filius Meſarugie, *voce cantarides..*

Meſceche.

Meſehalach.

Joannes Meſue in electuario, in antidotario.

Aben Meſue, Meſuay.

Rabbi Moyſes.

Nicolaus.

Oribaſius commento aphoriſmorum Hippocratis, *voce carpelimor & regeber tederien.*

Ovidius Metamorphos. *voce ciſſos & electrum.*

Palladius libro de agricultura, *voce*, *medica.*

Papias, *voce falernum.*

Paulus

Paulus (Ægineta).
Plinius (ſcriptor. Hiſt. Naturalis.)
Plinius junior, *voce gerebotanum.*
Poſſedonius, *ſæpiſſime.*
Theodorus Priſcianus.
Pythagoras, *voce gerebotanum.*
Raſis in Almanſore & lib. de proprietatibus.
Rufus.
Serapion lib. aggregationis ſimplicium medicamentorum.
Servius.
Simon de Janna in Synonymis. Vide & ſupra in Bulcaſin.
Liber antiquus de ſimplici medicina, *voce echinus.*
Stephanus translator regalis diſpoſitionis *in Q. littera.*
Stephanus in Synonymis, *voce ponfolix.*
de capillo Veneris, *voce capillus.*
Synonyma antiqua, *voce nuigatb & perſonantia.*
Theodorus Priſcianus.

Verſus, ſambucus eſt actis ſed ebulus eſt cameactis, *voce cameactis.*
Iris purpureum gerit florem, ireos album,
Gladiolus croceum ſed ſpatula fœtida nullum, *voce, Ireos.*
Urbanus per ſe neſcit pretium ſcabioſæ,
Nam purgat pectus quod comprimit ægra ſenectus,
Lenit pulmonem, purgat laterum regionem,
Apoſtema frangit, ſi locum bibita tangit,
Tribus uncta foris anthracem liberat horis. *Voce ſcabioſa.*
Filius Zezar.

Mattheolus ſive Matthiolus, vide infra Petrus Andreas Mattheolus.

Matthias Theodorus Menanelius, qui librum Græcum de Melancholia ex Galeno, Rufo, Aëtio aliisque medicis collectum Latinum fecit. Antw. 1540.

Maximianus, cujus collyrium deſcribit Alexander Trallianus libr. v. cap. vi.

Maximus Planudes cujus de curatione morborum, capita CXXXX. MS. in Bibl. Bavarica Cod. 138. Quod ejusdem fertur de urinis, in aliis Codicibus Nicephoro Blemmidæ tribuitur. Idem Planudes vertit Græce

Græce Ariſtotelem de plantis ex Latino interprete, qui ex Arabico transtulerat, ut dixi Volum. x. p. 536.

Maymo citatus in Tacuinis Elluchaſem. Vide Maimo, & Moſes.

Medea cum ſorore Circe, venenorum & herbarum perita ab omnibus celebratur. Inde ſenes ad juventutem revocaſſe tradunt, ut in Æſone patre Jaſonis factum refert Ovidius VII. Metramorphos. Et Macrobio teſte libr. I. Saturnal. cap. XII. in æde Medeæ omne genus herbarum erat, ex quibus antiſtites dabant plerumque medicinas. Eam docuiſſe Marrubios remedia contra ſerpentes tradit Servius ad lib. VII. 750. Æneidos: *Quin & Marrubia venit de gente ſacerdos.* Hæc Tiraquellus p. 406.

Medeus, Galeno lib. II. Commentariorum in Hippocratem de natura hominis. Vide infra, Midias.

Medicus Apher, quisquis eſt, Aetio citatus. Vide Martianus.

Medius, Plinio lib. XX. cap. IV. niſi ſit ille Medeus. Medii Medici ſoror Cretoxena, Eraſiſtrati frater teſte Suida in Ἐρασίστρατος.

Medus, Cornelio Celſo, lib. V. cap. XIIX. niſi etiam ſit Medeus ille, aut Medius.

Megas, vetus inſcriptio Comoræ reperta in Hungaria, ἰατρῷ μεγάλῳ εὐψύχει Μέγας ἰατρός. Apud Sponium p. 144. Miſc. Sed poteſt etiam Italmyrius eſſe nomen medici, cui elogium, μεγάλου ἰατροῦ tribuitur.

Meges Chirurgus, quem plurimum laudat Cornelius Celſus lib. VII. in princip. & lib. V. cap. XXVIII. non ſemel, & alibi ſæpe. Scribonius Largus de compoſitionibus Medicamentorum, cap. CCIV. & Galenus in Medicamentis ſecundum locos lib. III. cap. item III. & lib. V. cap. VII. Plinius XXXII. 7.

Meges Sidonius, ſive ille, ſive alius Galeno memoratus ad fin. lib. VI. Methodi.

Mehereris, Serapioni Simplicium cap. CCI.

Megetius, Simplicii æqualis, in III. de cœlo, ſect. 30.

Meheret, Serapioni ejusdem operis cap. CCCI. in fin.

Melampus, à quo Proeti filias curatas, ſicut Herculem ab Anticyreo, memorat Hippocrates Epiſt. ad Cratevam. T. 2. p. 931.

Meletius archiater ad quem Baſilii Magni Epiſtola 369.

Meletius, monachus cujus liber de natura hominis exſtat, de quo dixi Vol. IIX. hujus Bibl. p. 405. ſq. Incertum idem ne ſit *Meletius*, Medi-

Medicus cujus Commentarii in aphorismos Hippocratis MSS. in Bibl. Regis Christianissimi & ἰατροσόφιον capitulis ccxvii. constans, in Bibl. Cæsarea. De quo supra in Ἰωαννίκιος. Gregorius Gyraldus præf. in librum de cibariorum facultatibus, quem ad Mich. Ducam CPolitanum Imp. misit Simeon Sethi Medicus: *De eadem ferè materie & facultate ad Constantinum, hujus ut puto Michaëlis Ducæ parentem, Michael Psellus libellum ante scripserat, cujus est exemplum apud* Meletium *græcum totius Medicinæ scriptorem, non eodem modo argumento, sed iisdem interdum pæne verbis.*

Melissus, apud Hippocratem statim post princip. lib. περὶ φύσιος ἀνθρώπου, de natura hominis, & Galenum in libro de Elementis.

Meliton, Galeno in Medicamentis κατὰ γένη, lib. vi. & vii.

Melitus nisi idem sit, quod puto, Galeno in Medicamentis secundùm locos lib. sexto capite primo.

Pro Μελωνείοις commentariis Medicis apud Plutarchum legendum Μενωνείοις, ab auctore Menone, de quo infra.

Melosus, Rasi lib. i. Continentis c. v.

Melzigiar, apud Bulchasin in lib. Servitoris.

Menander Galeno in Medicamentis secundum locos lib. ix. cap. v. & alibi. Tom. ii. pag. 302. Hunc esse puto quem Plin. citat lib. xix. cap. vi. & lib. xxiii. cap. ix. quemque in Indice dicti lib. xix. ait scripsisse Biochresta, id est, vitæ utilia.

Idem fortasse *Menander* Medicus cujus meminit Svidas, voce Λεοχίδης. Aliùs in veteri lapide *Menander Medicus. Vix. A. XXI. Titulum donavit Psyche*, apud Fulv. Ursinum p. 100. & Gruterum p. DCXXXIV. 7.

Menarchus, supra Mænarchus ex Plauti captivis, prologo.

Menas Chirurgus, Aetio Tetrab. iii. Ser. ii. c. v.

Menecrates Syracusanus, Philippi Macedonis medicus, qui cum ægrotos quosdam & pæne conclamatos, vel casu vel arte in integrum restituisset, proindeque à nonnullis subblandientibus *Jupiter* cognominaretur, ut testatur etiam Clemens Alex. cohortatione ad gentes p. 36. elatior jam hoc nomine, sibique nimio plus placens, nullum accipere solitus præmium, hac tamen mercede contentus erat, ut liberati se esse illius servos faterentur, ut prodiderunt Suidas & Athenæus vii. p. 289. cujus verba operæ pretium est infra subjicere:

Ταῦτα νὴ τὴν Ἀθηνᾶν οὐδὲ Μενεκράτης ἂν ὁ Συρακούσιος ἐφθέγξατο. ὁ Ζεὺς a) ἐπικαλούμενος, ὃς ἐφρόνει μέγα ὡς μόνος αἴτιος τοῦ ζῆν τοῖς ἀνθρώποις γινόμενος διὰ τῆς αὐτοῦ ἰατρικῆς. τοὺς οὖν θεραπευομένους ὑπ' αὐτοῦ τὰς ἱερὰς καλουμένας νόσους συγγράφεσθαι ἠνάγκαζεν, ὅτι ὑπακούσονται αὐτῷ δοῦλοι πεισθέντες, *) καὶ ἠκολούθουν, ὁ μέν τις Ἡρακλέους σκευὴν ἔχων καὶ καλούμενος Ἡρακλῆς. Νικόστρατος δ' ἦν οὗτος ὁ Ἀργεῖος, ἱερὰν νόσον θεραπευθείς. μνημονεύει δ' αὐτῶν Ἔφιππος ἐν Πελταστῇ λέγων,

Hæc, per Minervam, ne Menecrates quidem Syracusius, quem Jovem cognominabant, prolocutus fuisset, licet animo elatus sentiret magnifice de se, tanquam medicinæ peritia hominibus vitæ solus esset autor. Eos igitur quos à morbo sacro curasset, cavere & scripto polliceri cogebat futuros sibi obtemperantes servos, ubi convaluissent, ac comites. Ex illis unus Nicostratus Argivus liberatus à morbo comitiali Herculis vestitu incedebat, Herculesque dicebatur. Eorum sic meminit Ephippus in Peltaste.

Οὐδ' ὁ Μενεκράτης μὲν ἔφασκεν εἶναι ὁ θεός,
Νικόστρατος δ' ὁ Ἀργεῖος ἕτερος Ἡρακλῆς.
Ἄλλος δέ τις μὲν ὡς Ἑρμῆς, χλαμύδ' ἔχων
Καὶ καρύκειον, πρὸς δὲ τούτοις καὶ πτερά.

Sic esse deum se jactabat Menecrates:
Nicostratus vero Argivus alterum se Herculem,
Alius vero quispiam se Mercurium chlamyde
Ornatus, caduceo, & alis insuper:

Ὡς ὁ Ζελείτης Νικαγόρας, ὁ καὶ τῆς πατρίδος τυραννήσας, ὡς ἱστορεῖ Βάτων ἐν τοῖς περὶ τῶν ἐν Ἐφέσῳ τυράννων. Ἡγήσανδρος δέ φησιν ὅτι καὶ

Nempe Zelites Nicagoras, qui patriæ suæ tyrannidem occupavit, ut testatur Batton libro de tyrannis Ephesi. Hegesander scribit Astycre-

Ἀστυ-

a) Sic Barnabam Jovem vocavere Lycaonii, & Paulum Mercurium, quod hominem claudum natum, verbo sanassent Actor. XIV. 11.

*) Confer Hadr. Junii adag 49. Centur. 4. *nihil ad Medicorum arrogantiam*. & Balthas. Bonifacium hist. ludicræ libr. 1. cap. 49.

Ἀσυκρέοντα θεραπευθέντα ὑπ' αὐτοῦ, Ἀπόλλωνα ἐκάλεσε. καὶ ἄλλος δ' αὐτοῦ τῶν προσωθέντων Ἀσκληπιοῦ στολὴν ἀναλαβὼν, συμπεριεφθείρετο, αὐτὸς, δ' ὁ Ζεὺς πορφύραν ἠμφιεσμένος, καὶ στέφανον χρυσοῦν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἔχων, καὶ σκῆπτρον κρατῶν, κρηπῖδάς τε ὑποδεδεμένος, περιῄει μετὰ τοῦ θείου χοροῦ. καὶ ἐπιστέλλων Φιλίππῳ τῷ βασιλεῖ, οὕτως ἔγραψεν.

ontem, quem ſanaverat, ab eo vocatum fuiſſe Apollinem: alium item ejus auxilio morbo defunctum Æſculapii veſtitu ſumpto in ejus comitatu fuiſſe: ipſum vero amictum purpura auream coronam capite geſtantem, ſceptrum tenentem, ſoleas indutum, cum illo deorum cœtu regiones multas circumiviſſe, datisque literis ad Philippum regem, ita ſcripſiſſe:

Μενεκράτης Ζεὺς Φιλίππῳ χαίρειν.

Σὺ μὲν Μακεδονίας βασιλεύεις, ἐγὼ δὲ ἰατρικῆς. καὶ σὺ μὲν ὑγιαίνοντας δύνασαι ὅταν βουληθῇς ἀπολλύναι, ἐγὼ δὲ τοὺς νοσοῦντας σώζειν, καὶ τοὺς εὐρώστους ἀνόσους, οἱ ἐμοὶ πείθονται παρέχειν μέχρι γήρως ζῶντας. τοιγαροῦν σὲ μὲν Μακεδόνες δορυφοροῦσιν, ἐμὲ δὲ καὶ οἱ μέλλοντες ἔσεσθαι. Ζεὺς γὰρ ἐγὼ αὐτοῖς βίον παρέχω. πρὸς ὃν μελαγχολῶντα ἐπέστειλεν ὁ Φίλιππος. Μενεκράτει ὑγιαίνειν. b) παραπλησίως δὲ ἐπέστειλε καὶ Ἀρχιδάμῳ τῷ Λακεδαιμονίων βασιλεῖ, c) καὶ τοῖς

Menecrates Jupiter Philippo felicitatem.

Tu quidem in Macedonia *regnas; at ego in* Medicina. *Tu bene valentes, ſi libet, perdere potes: ægris autem ſanitatem ego reddere, à morbo vindicare robuſtos, mihi ſi pareant, præſtareque ut incolumes perveniant ad ſenectutem. Itaque* Macedones *tibi ſtipatores ſunt, ac ſatellites, mihi vero qui à morbis ſuperſtites futuri ſunt: ego namque Juppiter vitam illis tribuo.* Ad eum ſic atræ bilis vitio inſanientem Philippus reſcripſit: *Philippus Menecrati Sanitatem.* Eadem ſcripſit Menecrates & ad Archidamum,

 ἄλλοις

b) De uſu vocabuli ὑγιαίνειν vide Jo. Rualdum in vita Plutarchi p. 135. ſeq. & quæ viri docti ad Laërt. III. 61. VIII. 79. Ælianus autem XII. 51. Var. narrat Philippum præterea addidiſſe: συμβουλεύω σοι προσάγειν σεαυτὸν ἐπὶ τοῖς κατ' Ἄγκυραν τόποις. *Suadeo tibi ut Anticyras te conferas.*

c) Etiam Ageſilao Regi Lacedæm. ſimiliter ſcripſiſſe Menecratem & hujusmodi ab eo reſpon-

ἄλλοις ὅσοις ἔγραφεν, οὐκ ἀπεχόμενος τοῦ Διός. καλέσας δέ ποτε αὐτὸν ἐπὶ δεῖπνον d) ὁ Φίλιππος μετὰ τῶν ἰδίων θεῶν, συγκατέκλινε πάντας ἐπὶ τῆς μέσης κλίνης ὑψηλοτάτα καὶ μεγαλοπρεπέστατα ἢ ἱεροπρεπέστατα κεκοσμημένης. καὶ τράπεζαν παραθεὶς, ἐφ' ἧς βωμὸς ἔκειτο. καὶ τῶν ἀπὸ γῆς πάντων καρπῶν ἀπαρχαί. καὶ ὁπότε τοῖς ἄλλοις παρεφέρετο τὰ ἐδώδιμα, τοῖς ἀμφὶ Μενεκράτη ἐθυμίων καὶ ἔσπενδον οἱ παῖδες. καὶ τέλος ὁ καινὸς Ζεὺς μετὰ τῶν ὑπηκόων γελώμενος θεῶν, ἔφυγεν ἐκ τοῦ συμποσίου, ὡς Ἡγήσανδρος ἱστορεῖ. μνημονεύει δὲ τοῦ Μενεκράτους καὶ Ἄλεξις ἐν Μίνῳ.

regem Lacedæmoniorum, & ad alios ad quos literas mittebat, Jovis ſibi nomen arrogans. Ad cœnam aliquando Philippus invitatum eum cum ſuo deorum agmine, in mediis lectis omnes ut accumberent, curavit, altiſſimis, magnificentiſſime ac decentiſſime pro ritu ſacrorum ornatis, deinde ara ſuperpoſita menſam admovit, cum omnium terræ fructuum primitiis: quo tempore convivis cæteris afferebantur edulia, pueris Menecrati, ac ejus diis, libantibus, & ad ſuffitus odores incendentibus: tandemque, ut narrat Hegeſander, novus ille Juppiter cum ſubjectis ac morigeris diis irriſus aufugit è convivio. Meminit hujus Menecratis & Alexis in Minoë.

Non diverſus ab hoc videri poſſit Menecrates qui Cœlio Aureliano appellatur lib. 1. Chronicarum paſſionum c. 4. ubi de epilepſia. Nam in hujus ſacri morbi curatione inprimis triumphaſſe illum Philippi Medicum Athenæus teſtatur. At Cœlio iſte non Syracuſanus audit ſed Zeophletenſis.

Incertum an idem ſit cum Zeophletenſi Menecrates de quo hanc inſcriptionem

nem

ſum tuliſſe refert Plutarchus in Ageſilai vita p. 607. & in apophthegmatis Laconicis pag. 213. & in apophthegmatis ducum p. 191.

d) Hujus convivii meminit & Ælianus; ἑστία ποτὲ μεγαλοπρεπῶς &c. *Lautiſſimum aliquando convivium inſtruxerat Philippus, atque adeo & Menecratem ad epulas vocavit, ſeorſimque lectum ei juſſit apparari, & accumbenti appoſuit acerram. Et ita ſuffitus ei fiebat, reliqui vero epulabantur, eratque magnificum illud convivium. Menecrates itaque primum ferebat illa, gaudebatque honore: poſtquam vero paulatim fames ei obrepebat, & homo eſſe convincebatur, ſtolidus ille conſurgens diſcedebat, ſeque injuria affectum dicebat, feſtiviſſime Philippo ita ſtultitiam ejus detegente.*

nem Romæ ad D. Pauli obviam exhibent Hieronymus Mercurialis Var. lect. lib. III. cap. 22. Boissardus T. III. 49. & Gruterus p. DLXXXI. 9. Fulvius Ursinus pag. 98. Τιβερίῳ Κλαυδίῳ Κυρίνᾳ Μενεκράτει, ἰατρῷ Καισάρων, καὶ ἰδίας λογικῶς ἐναργοῦς ἰατρικῆς κτίστῃ ἐν βιβλίοις ρνς', δι᾽ ὧν ἐτειμήθη ὑπὸ τῶν ἐλλογίμων πόλεων ψηφίσμασι ἐντιλέσι. Οἱ γνώριμοι τῷ αὐτοῦ αἱρεσιάρχῃ τὸ ἡρῷον. Videtur sane idem hic esse qui Democrati apud Galenum 7. κατὰ γένη T. 2. p. 414. audit ἀνὴρ κράτιστος ἐν ἡλικίᾳ πρὸς τὴν τέχνην, & quem post Antoninum Musam testatus floruisse, & ante Andromachum, sæpius citat Galenus, inter alia laudans ejus librum ἀρίστων φαρμάκων lib. VI. τῶν κατὰ τόπους T. II. pag. 252. & alio loco (lib. II. κατὰ γένη, T. 2. pag. 334.) illum cui titulum fecit αὐτοκράτωρ ὁλογράμματος. Imperatori enim (Tiberio vel Cajo) inscripserat, & pondera ac numeros non siglis ac characteribus in quibus proclivis error, sed integris verbis ac syllabis, laudatissimo instituto expresserat, quod tamen librarii deinde ejus librum describentes observare neglexerunt, atque adeo diligentiam ejus ad posteros reddidere parum utilem. lib. VII. τῶν κατὰ γένη T. 2. pag. 413. seq. ἐπιγέγραπται δὲ τὸ βιβλίον αὐτοκράτωρ ὁλογράμματος. Αὐτοκράτωρ μὲν, ἐπειδὴ τούτῳ προσπεφώνηται, ὁλογράμματος δὲ, διότι χωρὶς χαρακτήρων ὅλαις ταῖς συλλαβαῖς γέγραπται. - - ἀλλ᾽ οὐδέν γε πλέον εἰργάσατο πρὸς τὸν ἑξῆς χρόνον ὁ Μενεκράτης, τῶν ἐγγραφομένων αὐτοῦ τὴν βίβλον οὐχ ὁλογραμμάτους τὰς προσηγορίας τῶν ἀριθμῶν γραφόντων, ἀλλὰ διὰ τῶν δηλούντων αὐτὰ χαρακτήρων.

ALII MENECRATES.

Menecrates Comicus. Suid. δράματα αὐτοῦ Μανέκτωρ ἢ Ἑρμιονεύς.

Menecrates Elaita Hecatæi Milesii æqualis, & cum eo Xenocratis cujusdam Platonico antiquioris discipulus teste Strabone lib. XII. p. 572. Ejus ἑλλησποντιακὴν περίοδον citat idem pag. 551. Hujus an Xanthii Menecratis ἱστορία περὶ Νικαίας τῆς ἐν τῇ Βιθυνίᾳ laudatur à Plutarcho in Vita Thesei p. 12.

Menecrates Ephesius, quem de agricultura Græcis versibus scripsisse testatur Varro lib. I. de re rustica cap. I.

M. Genicius Menecrates in vet. inſcriptione apud Gruterum p. CCCC XVI. 4.

Menecrates *γραμματεὺς* tempori Severi Imp. in veteri Græco marmore apud Reineſium III. 36. p. 313.

Menecrates pater Hermotimi Stoici, memoratur à Lutiano in lib. de ſectis T. 11. p. 742.

Menecrates Nyſæus, Ariſtarchi diſcipulus, Grammaticus, pater Ariſtodemi quem decrepitum Nyſæ adoleſcens audivit Strabo XIV. p. 650. Alterius junioris Grammatici Menecratis mentio apud Artemidorum IV. 82. 247.

Menecrates Poëta Græcus, ex quo profeciſſe ſe teſtatur Plinius indice libri octavi. Videtur intelligi Menecrates Epheſius, de quo ſupra. Non plane certum idem ne an medicus qui de medicamentis ſcripſit intelligatur ab eodem Plinio XI. 7.

Menecratis Smyrnæi, qui ante Meleagrum Gadarenum vixit atque adeo centum annis amplius CHriſti Servatoris noſtri nativitatem præceſſit, Epigrammata quædam Græca leguntur in Anthologia.

Menecrates Smyrnæorum præfectus tempore Hadriani Imp. vide Lambecium T. 2. p. 686.

Menecrates ſtatuarius vel architectus, de quo Anſonius in Moſella verſ. 307. - - *hic clari viguere* Menecratis *artes.*
Fallitur enim vir magnus qui de poëta Menecrate Epheſio hunc locum interpretatur lib. 1. c. IV. lectionum Anſonianarum.

P. Tettius Menecrates in vet. inſcriptione apud Gruterum p. DCCCC LXXXXVII. 8.

Menecrates Tyrius citatur à Zenobio. proverb. *ἴυγξ ἄχη* IV. 18. Sed apud Eraſmum in Adagio *Iecus dolores*, legitur *Melianthes*.

Menecrates Xanthius laudatus à Dionyſio Halic. lib. 1. Antiq. Rom. p. 38. Ejus *Λυκιακὰ* citat Antoninus Liberalis cap. 35. & librum primum Stephanus Byz. in *ἀξξύμενος*.

Antiquior Menecrates fuerit, ſi quem citat Theophraſtus ex libris naturalium quæſtionum, ut præclaro Tiraquello annotatum. Sed ubi hoc faciat Theophraſtus, non comperi.

Menecles Aetio laudatus.

Menecritus chirurgus citatur ab Heliodoro lib. de faſciis.

Menelaus, Galeno in lib. 11. Antidotorum.

Mene-

Menemachus Aphrodiseus, à Galeno positus inter Methodicos in Introductione, sive Medico, huncque citat ipse in medicamentis secundum locos, & lib. 1. Therapeuticæ, & Cornelius Celsus lib. VI. cap. IX.

Menestheus, Galeno in medicamentis κτ̀ γένη libro v. T. 11. p. 387.

Menestor memoratus Theophrasto in historia plantarum lib. v. cap. IV. Θερμὸν δὲ κιττὸς καὶ δάφνη καὶ ὅλως ἐξ ὧν τὰ πυρεῖα γίνεται. Μενέστωρ δὲ φησι, καὶ συκάμινος, & cap. X. πυρεῖα μὲν γίνεται ἐκ πολλῶν, ἄριστα δὲ ὡς φησι Μενέστωρ, ἐκ κάρυκ.

Menippus, Galeno in lib. 11. Antidotorum.

Menitheus, Galeno in libro Hippocratis linguarum expositio, citatus ex libro de appellationibus medicamentorum.

Μηνόδωρος ἀμβροσία, apud Galen. T. 2. p. 265.

Menodotus, Galeno in compositionibus medicamentorum κτ̀ τόπους lib. v. c. VII. & lib. VI. c. I. Is fuit discipulus Antiochi Laodiceni, de quo supra diximus, fuitque ipse Nicomediensis, & Empiricus, dicacissimus & in dogmaticos iniqvus ut scribit Galenus lib. 1. de naturalibus facultatibus c. 14. T. 2. edit. Paris. p. 346. vide & p. 340. 343. 344. & T. 2. edit. Græcæ Basil. p. 238. T. 4. p. 21. 22. 56. 57. 372. T. 5. p. 92. 624. Asclepiadem invicte confutavit, judice Galeno T. 1. p. 94. Meminit Menodoti inter Empiricos etiam & Laertius in Timone ad fin. Galeni paraphrasis in Menodoti exhortationem & sæpius inter Galeni opera, & separatim prodiit Græce & Lat. Paris. 1583. 4. apud Morell.

Menœtas, Galeno lib. Pharm. κτ̀ γένη 11. T. 2, 336.

Menon Aristotelis discipulus qui Medicorum placita collegit libris tribus *) quod opus Plutarcho 11X. 9. sympofiacon, Laertio v. 25. & Galeno lib. 1. in Hippocratem de natura humana T. 5. p. 4. memoratur. πάρεστι, τὰς τ̃ ἰατρικῆς συναγωγῆς ἀναγνῶναι βίβλους ἐπιγεγραμμένας μὲν Ἀριστοτέλει, ὁμολογουμένας δὲ ὑπὸ Μένωνος γεγράφθαι, διὸ καὶ Μενώνεια προσαγορεύουσιν ἔνιοι ταῦτα τὰ βιβλία. Vide Reinesium lib. 1. Var. Lect. c. 10. p. 33. sq.

Menon, qui ut dicit Galenus libro quarto, de differentiis pulsuum, apud Roma-

*) Ita recte primæ editiones, licet in Wetsteniana tantum, α, β. omisso γ.

Romanos in exercenda medicina clarus fuit. Is fuit præceptor Herodoti, de quo supra.

Menophanes clinicus in quem Lucilii epigramma lib. 2. Anthologiæ p. 214.

Menophilus, Cornelio Celso lib. VI. c. VII.

Menutianus, Galeno in lib. II. Antidotorum. Vide Minutianus.

Mercurius trismegistus apud Ægyptios inter inventores Medicinæ celebratus ut dictum supra, in Hermete.

Κυρȣ̃ μερκυρίȣ τȣ̃ σοφωτάτȣ καὶ λογιωτάτȣ ἐντιμωτάτȣ τȣ̃ ἐν μοναχοῖς, περὶ σφυγμῶν Leidæ MS. inter libros Vossianos.

Mersinus Thrax apud Alexandrum Trallianum libro primo, capite decimo quinto, al. *Marsinus*.

P. Decius sive *Decimius L. Heros* *Merula* de quo Inscriptio Vetus apud Mercurialem IV. 22. Var. Lect. Vide supra, *Decimius*.

Mesarugie, apud Serapionem Simplicium, capite septuagesimono, & sq. & alibi sæpe, & apud Matthæum Sylvaticum.

Mescaben, Serapioni simplicium c. CLXI.

Meseac, sive *Meseracb*, sive *Meseal*, sive *Meseab*, sive *Mesebab*, sive *Aben Meseacb*, nisi sint diversi, apud Serapionem simplicium c. CX. & CXVI. & centesimovigesimo, & CCXXIV. & alios.

Mesebab, *Mesca*, sive *Meseacba* Serapioni simplicium c. LXVI. & c. CXL. & CLI. & CXCIX. nisi & idem sit cum præcedenti.

Mesias, Avicennæ lib. V. summa II. tract. II.

Mesib, sive *Misib*, utrunque enim reperio apud Rasim Continentis libr. III. c. I. & c. III. non semel, & c. VI.

Mesiriobe, Serapioni in Antidotis, qui tractatus est VII. c. XVII.

Mesue vide supra, Johannes.

Mesui lube, cujus sirupum describit Mesue in libro Antidotorum.

Meton Atheniensis, quem Callistratus, Euphronius, & Phrynichus, scripserunt fuisse optimum medicum & astrologum. Is annum magnum ex annis undeviginti constituit. Cujus meminit Tullius in epistolis ad Atticum lib. duodecimo, epist. II. Columella libro primo in præfatione, & libro nono, capite decimo quarto, & ex Græcis Aristophanes in Avibus, & Theon, aut quisquis is fuit, Commentariis in Aratum, ubi illum numerorum rationem diligentissime tenuisse scribit, & Diodorus Siculus libro III. c. II. ad fin. & iterum lib. XII. & Plutarchus in vita Alcibiadis. Hunc autem Lacedæ-

monium

monium fuisse scribit Ælianus lib. x. c. vii. De varia historia, & de eo quoque loquitur lib. xiii. c. xii. Sed vel Ælianum fefellit memoria, aut quod malim credere, vitiosi sunt Æliani Codices, & ὁ Λάκων tanquam notius, librarii scripserunt pro ignotiore pagi Atheniensis nomine, ὁ Λευκονιεύς. Vide Rutgersium libro quinto Var. Lect. cap. iv. & Meursium de pagis Atticæ T. iv. thesauri Gronov. p. 746. Plura de Metone dixi lib. iii. hujus Bibl. c. v. § 7.

Metrodorus Atheniensis, Epicuri discipulus, cujus libros tres πρὸς τοὺς ἰατροὺς memorat Laërtius x. 24.

Metrodorus Chius, Democriti discipulus, cujus auditores fuisse Anaxarchum & Hippocratem scribit Suidas in Δημόκρ.

Metrodorus Chrysippi Cnidii discipulus, præceptor Erasistrati, apud Sextum Empiricum lib. i. contra Mathematicos p. 271. edit. à me curatæ.

Metrodorus Sabini, de quo alibi, auditor, accurutior prioribus Hippocraticis, licet & ipse non raro Hippocratem perperam intellexit, Galeno judice T. v. p. 396. Idem Asclepiadeum vocat T. ii. p. 13. 14. *De herbis* librum scripsit teste Plinio lib. xxv. c. ii. *ratione*, ut is dicit *blandissima, sed qua nihil pane aliud quam rei difficultas significatur*, pinxit enim effigies herbarum, atque ita subscripsit effectus: id quod etiam de Crateva & Dionysio vult intelligi. Libri Metrodori hic titulus erat: ἐπιτομὴ τῶν ῥιζοτομουμένων, id est, Compendium earum rerum quarum radices secantur, ut idem dicit lib. xx. cap. item xx.

Metrodorum medicum, sive illum, sive alterum memorat Tullius libro ad Tironem, epistola incip. *Solicitat*, & Plinius pluribus locis, & Galenus lib. Simplicium Medicamentorum c. xxix. ubi illum dicit cæteras omnes præter sectam Asclepiadeam contempsisse. Metrodori Ephesii, dubium an Medici icon apud Boissardum & T. iii. thesauri Gronoviani, litera *bb*. Metrodorum laudat etiam Marbodeus carmine de gemmis, ubi de corallio:

> *Et sicut scribit* Metrodorus, *maximus autor*
> *Fulmina, typhonas, tempestatesque repellit.*

Mevius Ruffus, Galeno medicamentorum secundum genera vii.

Michael Angelus Blondus, cujus extat libellus de diebus decretoriis, & alii plurimi.

Michael à Capella, cujus ſunt Synonyma medica.

Michael cognomento & profeſſione medicus, natione *Scotus*, apud Balæum, Centuria III. & eum quoque memorant Joannes Picus, Symphorianus Champerius, & Cornelius Agrippa.

Michael Pſellus de cujus *libris duobus de victus ratione* & libro περὶ τροφῶν δυνάμεως dixi ad Allatium de Pſellis p. 23. & 33. T. v. hujus Bibl. De libro περὶ χρυσοποιίας pag. 25. ſeq. *De lapidum virtutibus* pag. 31. Illum MS. in Bibl. Cæſarea exſtare teſtatur Lambecius VII. pag. 225. De libro MS. *de podagra* idem Allatius pag. 34. & de ἰατρικῷ ad Imp. Conſtantinum Ducam p. 51. Libellum περὶ παραδόξων ἀκουσμάτων ad Michaelem Cerularium Patriarcham CPol. quem Schediaſmate illuſtraſſe ſe Allatius pag. 42. profitetur, digniſſimum editione ait Lambecius VII. p. 221. Hujus Pſelli ſolutiones naturalium quæſtionum ſibi per plagium tribuiſſe Simeonem Sethi, notavit Allatius de Simeonibus p. 182.

Michael Savonarola, vide Joannes Michael.

Michael Villanovanus, qui univerſam rationem Siruporum ad Galeni cenſuram diligenter expolitam, & alia quædam ſcripſit.

Micon, *Miccion*, *Miction*, ſive *Micton*, qui ῥιζοτομούμενα adverſus ſerpentes ſcripſit teſte Plin. lib. xx. c. XXIII. ejusque malagma deſcribit Celſus lib. v. c. XVIII. ubi nonnulli legunt *Nicon*. *Mictonem* autem citat Nicandri Interpres. Μίκτωνα ἐν τῷ περὶ ῥιζοτομικῶν. Harduinus pro Marcione Smyrnæo, de quo ſupra, etiam Mictonem jubet reponere, de quo adhuc puto ampliandum, donec id MSS. Codicum fide confirmetur. Idem Myſtionis Smyrnæi *Gynæcia* MS. capitibus MLXXII. quorum in catalogo apud Labbeum p. 172. bibl. novæ MSS. meminit Scipio Tettius, ad hunc putat Mictonem pertinere.

Midias Μειδίας apud Laërtium in teſtamento Lyconis Troadenſis, libr. v. ſect. 72. ubi Menagius legit Μηδίαν putatque eundem eſſe cum Medio de quo ſupra.

Migiſib, Raſi lib. Continentis VII. cap. I.

Miladius, Raſi ejusdem operis lib. VII. cap. III. & ex lib. Aphoriſmorum.

Milaſius, Cœlio Aureliano lib. Chronion v. cap. VII. & ſeq.

Miletus Plinio lib. XXVIII. cap. I.

Minucia C. L. Aſte Medica, in veteri lapide apud Fulv. Urſinum p. 100. & Gruterum p. DCXXXVI. 2.

Minu-

Minutianus, Galeno in Aphorismos Hippocratis, lib. IV. cap. LXIX. & Medicamentorum κτ̃ γένη lib. VI. T. II. p. 403.

Mischion, vitiose pro Moschion.

Misdasan, Rasi lib. Continentis III. cap. IV.

Misib sive *Misitb*, auctor summæ, vide supra Mesih.

Misus, Rasi Continentis VII. cap. IV. & lib. IX. cap. VI. non semel, ubi illum citat ex lib. de Obstetricibus.

Misusan, Rasi lib. Continentis IX. cap. IV. & VI. & lib. X. cap. I. & II. sæpe, & alibi.

Diis Manibus sacrum. L. Annius Cassius Mithradorus *medicus IIII. faction. Circen. fecit sibi & liber. suis posterisque eorum.* Vetus inscriptio Romæ in via Appia. Spon. pag. 142. Misc. eruditæ Antiquitatis.

Mithridates sive Mithradates (ut in numis a) quibusdam id nomen scribitur) Rex Ponti suæ ætatis Regum maximus, ut cui duæ & viginti diversarum linguarum nationes parebant, omnes antecessores medendi scientia & arte superavit. Cujus commentationes Pompejus magnus in Latinam linguam à Lenæo liberto suo traduci jussit, ut scribit Plinius lib. XXV. cap. II. Vide & Gellium XVII. 16. Sed Plinium audiamus: *Antea condiderat solus apud nos, quod equidem inveni,* Pompejus Lenæus, *magni libertus: quo primum tempore hanc scientiam ad nostros pervenisse animadverto. Namque* Mithridates, *maximus sua ætate regum, quem debellavit Pompejus, omnium ante se genitorum diligentissimus vitæ fuisse argumentis, præterquam fama, intelligitur. Uni ei excogitatum, quotidie venenum bibere præsumptis remediis, ut consuetudine ipsa innoxium fieret. Primo inventa genera antidoti, ex quibus unum etiam nomen ejus retinet. Illius inventum autumant, sanguinem anatum Ponticarum miscere antidotis, quoniam veneno viverent. Ad illum* Asclepiadis b) *medendi arte clari volumina composita extant, cum solicitatus ex urbe Roma, præcepta pro se mitteret. Illum solum mortalium viginti duabus linguis locutum certum est, nec de subjectis gentibus ullum hominem per interpretem appellatum ab eo annis LVI. quibus regnavit. Is ergo in reliqua ingenii ma-*

a) Ezech. Spanhem. T. I. Operis de usu numismatum p. 483. Vide etiam Thom. Crenium parte VII. animadvers. p. 224.

b) De hujus scriptis supra pag. 91.

gnitudine, medicinæ peculiariter curiosus, & ab hominibus subjectis, qui fuere pars magna terrarum, singula exquirens, scrinium commendationum harum & exemplaria, effectusque in arcanis suis reliquit. Pompejus autem omni regia præda potitus, transferre ea sermone nostro libertum suum Lenæum, Grammaticæ artis doctissimum, jussit: vitaque ita profuit non minus, quam reipubl. victoria illa. Ejus est nobilissimum illud Antidotum c) ab Mithridate nuncupatum, quod quotidie sumendo Rex ille dicitur adversus venenorum pericula tutum corpus suum reddidisse, ut tradit Celsus lib. v. c. XXIII. Plin. XXIII. 8. & XXV. 2. & Galenus lib. de commoditatibus Theriacæ ad Cæsarem. Justinus XXXVII. 2. *Venenum metuens, antidota sæpius bibit, & ita se adversus insidias exquisitis tutioribus remediis stagnavit, ut ne volens quidem senex veneno mori potuerit.* Itaque ut narrat Dio XXXVI. p. 35. & Florus III. 5. *male tentatum veneno spiritum, ferro expulit,* exorato ut ab eo interficeretur Germano duce, nomine *Bistoco* ut vocant Galeni Codices lib. de theriaca ad Pisonem T. II. p. 468. vel ut Appiani, Mithridatico p. 248. *Bitæto* seu *Bituito.* Omnes mortales ætatis suæ edendo & bibendo superasse, atque ideo Bacchi nomen Mithridati tributum à Trallianis, tradiderunt quidam apud Plutarchum primo sympoſiacon c. 6. qui tamen alteram addit rationem, veriorem fortassis, ac probatam etiam elegantissimo Mureto lib. I. Var. Lect. c. II. Mithridatia φάρμακα memorat idem Galenus κατὰ τόπους lib. VII. c. II. T. II. p. 263. 307. & alibi sæpe.

Miub, Rasi Continentis lib. IX. cap. I. sed credo mendum esse, & legi debere Misih, de quo diximus.

Mnaseas, Μνασέας, Μνασαῖος Galeno. T. II. p. 317. 325. 327. 408. 409. methodicus Tom. IV. pag. 42. 373. vide supra Manaseus.

Mnason, Galeno Pharmacorum localium lib. VII. c. II. & lib. VIII. cap. VII. in fin.

Mnemon Sidetes qui libro tertio Hippocratis de morbis epidemicis nonnulla addidit. Vide infra in Pamphylio.

Mnesicles, Plinio lib. XX. cap. XVIII. in fin. & alibi sæpe citatus. In codicibus MSS. notante Harduino & apud Priscianum M*nesides*.

Mne-

c) Mithridatium, de quo Jo. Henrici Meibomii Diss. & Matthiolus in Epistolis pag. 215. ut alios jam omittam.

Mnesidemus, Dioscoridi lib. IV. cap. LIX. aut ut alii secant LXVIII. quo de papavere sativo tractat.

Mnesitheus Atheniensis, medicus Dogmaticus cujus meminit Galenus lib. I. & VII. methodi, & in Introductione, sive medico, si ejus est, & alibi sæpe, e) præsertim in lib. I. de Ratione curandi ad Glauconem, non multo post princip. ubi ita de eo loquitur, quod cum in omnibus aliis quæ ad artem pertinent, non mediocriter eruditus esset, tum in exercenda arte, quantum via ac ratione licet, nulli peritia secundus. Meminit etiam Athenæus, qui eum pluribus locis citat ex lib. περὶ ἐδεστῶν, sive ut Galenus T. IV. edit. Basil. pag. 334. περὶ ἐδεσμάτων, *de Eduliis*: & *Epistolam* περὶ κωθωνισμοῦ, *de ebrietate*, Athenæus lib. XI. p. 483. Atq; *de facultatibus alimentorum*, Oribasius II. 67. Laudat & παθολογικὸν Galenus T. 2. edit. Paris. p. 279. Anatomica id. T. V. edit. Basil. p. 21. & Pausanias in Atticis, cap. 37. p. 90. ubi illum medicina excelluisse, dicit. Is, ut ferunt, nunquam inebriari permisit, sed paucis tantum diebus hilarescere.

Mnesitheus Cyzicenus. Oribas. IV. 4.

Mnestheus, sive Mnestus (utrunque enim reperio) qui de Coronis scripsit. Nam & in his, ut alibi diximus, est aliqua valetudinis portio, ex Plinio lib. XXI. cap. III. Hunc, aut alium ejus nominis citat Gellius lib. XIII. c. XXX. eodemque ult. & Plutarchus in libro de causis naturalibus c. XXVI.

Molpis inter eos qui Chirurgica scripsere laudatur à Galeno in Hippocratem περὶ ἄρθρων libro quarto, T. V. edit. Basil. p. 653. cum Diocle, Evenore, Nymphodoro, Nileo, Philotimo. Μολπιαια, T. XII. edit. Paris. p. 478.

Monteus cui liber secretorum inscribitur sub Galeni nomine T. X. edit. Paris. p. 549.

Monus, Aetio Quaternion. II. Serm. III. cap. XLII. & cap. CX.

Morsimus Atheniensis, tragicus frigidus & medicus ocularius parum probatus. Svid. in Μόρσιμος, Hesych. in Κλύμενος.

Moschion, f) aut ut alii vitiose vocant, *Mischion*, nisi alter sit, qui Græ-

 ce

e) Vide indicem scriptorum à Galeno laudatorum T. IV. hujus Bibl. p. 580.

f) Moschion deminutivum à μόσχος, ut Ἐλαφίων, Ταυρίων, Αἰλουρίων, Γρυλλίων, Μελισσίων, Γλαυκίων, Ἱερακίων, Ἀκανθίων. Reines. p. 619. ad Inscriptiones veteres.

ce ſcripſit de mulierum affectibus: & à Galeno citatur in medicamentis ſecundum genera, T. II. p. 259. 339. 340. 357. 391. præſertim ejus κοσμητικῶν T. II. p. 258. lib. I. c. I. & κατὰ τόπους, lib. I. c. item I. & lib. IV. c. VII. ubi eum vocat γνώριμον, familiarem: & lib. VII. c. II. Aetio Quatern. IV. c. XIII. Fuitque illi cognomen διορθωτοῦ ſive Correctoris, quod quædam Aſclepiadis ſcripta corrigeret, ut dicit idem Galenus lib. IV. De differentiis pulſuum T. III. p. 51. Hic quoque aut alius ejusdem nominis ſcripſit Græce unum de Raphano volumen ut tradit Plin. lib. XIX. c. V. vide infra, Theodorus Muſcienus, & quæ de Moſchione Græco Gynæciorum ſcriptore, aliisque hujus nominis dixi Vol. XII. hujus Bibl. p. 702. ſqq.

Moſchion alter, ut puto, memoratus Plutarcho Problematon Sympoſiacon Decade tertia, c. X.

Moſchus, niſi idem cum priore, Cornelio Celſo citatus lib. V. cap. XIIX. atque etiam Galeno in medicamentis κατὰ τόπους, libr. I. cap. I. & lib. IV. c. IIX.

Moſtaſes, Galeno in iisdem libris.

Moyſes Propheta magnus & Reip. Hebrææ conditor, S. Chryſoſtomo etiam medicus, de cujus medica & chemica ſcientia interpretes ad Exod. XV. 25. XXXII. 20. Deut. IX. 21. & quæ pridem notavi in Codice pſeudepigrapho Veteris Teſtamenti p. 864. ſqq. & quæ de ſcriptis Chemicis tributis Mariæ, ſorori Moſis p. 869. Galenum Moſis phyſiologiæ inſultantem & nimis anguſtos limites Divinæ potentiæ, perinde ut imbellis hominis alicujus viribus auſum ponere, bene confutat Moſes alter, de quo mox, Maimonides aphoriſmo ultimo.

Moyſes Maimonides à Patria Cordubenſis, à loco in quo commoratus eſt Ægyptius, inter Judæos celeberrimus, de quo Joannes Leo Africanus cap. 28. ſupra p. 296. Ejus *regimen ſanitatis* ſeu de conſervanda valetudine inſcribitur etiam *potens Jacob* ex Geneſ. XLIX. 24. Vide Hottingeri ſmegma Orientale p. 39. & de hoc aliisque medicis ſcriptis Maimonidis Julium Bartoloccium Tom. IV. pag. 105. ſeqq. & Venerandum Wolfium noſtrum T. I. Bibl. Hebraicæ p. 863. ſqq. Ejus *aphoriſmi* ex Galeno ſelecti digeſtique per ſectiones. XXIV. prodierunt neſcio quo interprete Latine Baſil. 1579. 8. additis aphoriſmis Joannis Damaſceni ad Filium.

Nuga-

Mugaribus Granatensis, cujus chymica cantica & mammaluci Damasceni in ea commentarios sed canticis ipsis obscuriores memorat Leo Afer in descriptione Africæ, ubi de Fessa urbe.

Muhamed aben Isaac, Judæus, cujus de re medica liber Toleti A. C. 1265. compositus fuit MS. in Bibl. Escorialensi.

Muhamed aben Cacim, *aben Adame el Gafique*, liber medicus scriptus Malacæ A. C. 1413. in eadem Bibl.

Muliasus discipulus, Rasi lib. IX. Continentis c. VI.

Mundinus Bononiensis, citatus Guido Gaulioco.

Mundinus de Lentiis, Florentinus, cujus expositionem habemus in Canones universales Mesue, & librum Anatomiæ, editum Papiæ 1478. fol. ac deinde sæpius. Hanc Anatomiam Bononiensi alii tribuunt, non ut Tiraquellus Florentino, ajuntque vixisse circa A. C. 1305.

Mundinus de Foro Julio, cujus Synonyma medica MS. habuit Jo. Georgius Schenckius scriptor Bibliothecæ iatricæ.

Mundinus unus ex superioribus, citatus in tabulis sive tacuinis Helluchasem.

Musa, vide Antonius Musa. Ex ejus posteris videtur, ad quam spectat Inscriptio vetus apud Reinesium pag. 633. Θ. Κ. ΑΝΤΩΝΕΙΑ ΜΟΥΣΑ ΚΑΙ Μ. ΑΝΤΩΝΕΙΝΟΣ ΑΛΚΜΑΝ ΦΙΛΟΣΟΦ. ΣΤΩΙΚΟΣ ΑΝΕΘ. Π. Τ. ΑΥΤ. ΚΑΙΣ. Μ. ΑΝΤΩΝΙΩ ΓΟΡΔΙΑΝΩ ΤΕ ΚΑΙ ΠΟΜΠΗΑΝΩ ΚΙΟΥΙΚΑ. ΚΟΣ.

Museca Rasi libri I. Continentis cap. I.

Museia, sive *Museya*, citatus in eo libro cap. VI. & lib. II. cap. I. non semel, & in Tacuinis Helluchasem.

Museric.

Musæus poëta. vide supra, in Hesiodo.

Musonius de mulorum fœtibus. Vide V. C. J. Gottlieb Krausens umständl. Bücher-Historie p. 199.

Mutagnacbil, Israëlita, Avicennæ libro quinto tract. III. citatus, vide supra, Israëlita.

Mycon sive *Myccon*, vide supra, Micton.

Myron, Cornelio Celso lib. V. ad finem ejus lib.

ὁ ἐπὶ τῆς *Μυσίας ἰατρός*. Galen. T. II. p. 139.

Nasca-

N.

Nascarius.

Naucratites, Galeno Pharmacorum localium lib. IV. cap. VII. nomen patriæ, non medici. Naucratitæ fuere Athenæus cujus habemus Dipnosophistica: Niloxenus de quo Plutarchus, convivio septem sapientum: Charon scriptor Ægyptiacorum, Philarchus, aliique.

Naumachius præceptor Philagrii, de quo postea.

Neapolita, Galeno lib. IV. & VII. medicamentorum κτ̃ γένη., & κτ̃ τόπȣς, lib. IV. cap. VII. & lib. VII. cap. IV. T. II. p. 251. 268. 283. 386. 404. 405. 410. 417. 419. & Paulo Æginetæ lib. III. c. XXII. Videtur Cajus intelligi, de quo supra.

Nearchus Galeno κτ̃ τόπȣς lib. VIII. cap. VII. T. II. p. 287.

Nebros Cous, ex genere Asclepiadarum summus & optimus Græcorum medicorum, ut scribit Thessalus Hippocratis filius in oratione quam in Senatu Atheniensi dixit, cum patriæ excidium deprecaretur, quæ posita est inter opera Hippocratis. T. II. edit. Lindenianæ pag. 940.

Necbepson, sive *Necbipson*, sive *Nicbepson*, vel *Nicbepsus*, vel denique *Necepsus*, (hæc enim omnia leguntur) Ægypti rex citatus ab Aetio Tetrabibl. I. Serm. I. quo loco de Anthemi, sive Chamæmelo differit, & iterum ejusdem Tetrab. Serm. II. cap. XIX. & XXXV. ubi eum Regem appellat, & iterum cap. XLVII. & Tetrab. II. Serm. II. cap. XCII. & Tetrab. IV. Serm. IV. cap. XII. Et hic quoque magicæ artis peritus fuit, teste Eusebio chronographo. Et hujus item mentionem facit in apotelesmaticis Manetho, & Vectius Valens Antiochenus, in libris quos inscripsit ἀνϑολογίας ut dixi lib. III. hujus Bibl. c. XX. & Galenus libro simplicium pharmacorum IX. ubi de Jaspide viridi tractat, eumque citat ex libro VI. atque X. & Julius Firmicus lib. Astronomicon IV. cap. XVI. ubi & eundem vocat Ægypti justissimum imperatorem: & illum quoq; dicit fuisse optimum astronomum, omniaque vitia & valetudines collegisse: atque omnium ægritudinum medelas divinæ rationis magisteriis adinvenisse. Et lib. IIX. c. III. ad fin. ubi illum divinum vocat. Et Ausonius ad Pontium Paulinum epistola IV.

Quique magos docuit mysteria vana Necepsus.

Et

Et is forte est, quem Chenephren vocat Artabanus, apud Euseb. IX. 27. præparat. Evangel. p. 434. illum scilicet Ægyptiorum Regem, qui Mosen conjecerit in carcerem, quod conaretur liberare populum ab Ægypto.

Neleus, Paulo Æginetæ lib. III. cap. XXXVII. qui forte est Nileus, de quo infra.

Nemesius, de cujus lib. de natura hominis Vol. VII. hujus Bibl. p. 549.

Neocles Æliano memoratus lib. XVII. Animalium, cap. XV. quo loco de rubeta rana loquitur.

Neoptolemus μελιτουργικῶν scriptor, de ratione conficiendi servandique mellis, laudatus Plinio indice libri XI.

Neronem quoque ut Medicum citat Paulus Ægineta lib. VII. cap. XVII. & Plinius Valerianus lib. rei medicæ I. c. XXIX. quem non temere possumus conjicere fuisse illum Imperatorem, illaudatissimum quidem illum, sed apprime tamen doctum, ut videre licet ex Suetonio & aliis scriptoribus. Vix enim de alio quopiam Nerone docto comperies, nisi & de Tiberio illo intelligas, qui & ipse Nero dictus est, ut tradit Suetonius. Neronianum Oxyporium describit Marcellus Medicus, Medicamentorum c. XX.

Nicander Colophonius, de quo abunde dixi lib. III. hujus Bibl. cap. XXVI. De illo adiri potest etiam Lambecius lib. II. de Bibl. Vindob. pag. 565. seq. Citatur Nicander à Galeno T. I. p. 262. T. II. p. 125. 137. T. III. p. 269. T. V. p. 618. & aliis in locis. Nicandri theriaca olim imitatus latinus Poëta Æmilius Macer in libris theriacon de quibus Quintilianus. *Eugenii* (an *Eutecnii*) Sophistæ paraphrasis Græca in Nicandri Theriaca & Alexipharmaca fuit MS. in Bibl. Escurialensi. Theriaca carmine Latino reddita & scholiis explanata etiam à *Petro Jacobo Esteve* Hispano, Valentiæ 1550. Ex *Jacobi Grevini* (qui Gallice etiam interpretatus est) Latina Metaphrasi, loca affert Jo. Rhodius ad Scribonium Largum p. 269. 274. Italico carmine expressa Alexipharmaca à Viro eruditissimo humanissimoque *Antonio Maria Salvinio*, didici ex Diario eruditorum Italiæ T. XIV. p. 132.

Nicander Thyatirenus quem à Colophonio non esse distinguendum conjicies è Stephano Byz. in Θυάτειρα.

Nicander simpliciter citatus Cælio Aureliano lib. Chronion I. cap. IV. Paulo Æginetæ, sive ille est, quod facile crediderim, sive alius.

Alius certe *Martius Fontejus Nicander* Medicus in veteri Inſcript. Romana apud Sponium p. 142. Miſc. eruditæ Antiqv. & Fabrettum p. 6.

Nicephorus Blemmida, cujus ſunt Canones de Urinis, Maximo Planudi ab aliis tributi.

Niceratus, qui de herbis ſcripſit, teſte Dioſcoride in præfatione, & Epiphanio Cyprio ſtatim poſt initium lib. I. adverſus hæreſes. Citaturque hic Aſclepiadis ſectator Galeno in Medicamentis ſecundum locos lib. III. cap. I. & lib. VII. cap. IV. & cap. VI. & alibi ſæpe, T. II. p. 270. 272. 283. 291. & Cælio Aureliano lib. Chronion II. cap. V. ex lib. de Catalepſi. Niceratus, quisquis eſt, memoratur Plinio in Nomenclatura authorum, lib. XXXI. cap. II.

Nicetes, Galeno medicamentorum ſecundum locos lib. IV. c. VII.

Nicetas ἰατρὸς βασιλέως ad quem epiſtola Theophylacti quinquageſima quinta. Idem fortaſſe Nicetas qui Chirurgorum Græcorum collectionem digeſſit, de qua dixi Vol. XII. hujus Bibl. p. 778. ſq.

Nicias, ſive *Niceas* Mallotes laudatur à Plutarcho in parallelis p. 308. *ἐν τοῖς περὶ λίθων de gemmis*, eidem lib. de fluviis p. 1161. & Stobæo florileg. p. 540.

Nicias Solenſis, perfidus ille Pyrrhi regis Epirotarum medicus, Claudio Quadrigario apud Gellium III. 8. & Zonaræ: aliis *Cineas* ut Æliano XII. 33. Var. Hiſt. Sed Valerio Max. VI. 51. & Ammiano Marcellino XXX. I. *Timochares* ſive *Demochares*.

Nicias alter Nicopolita, apud Plutarchum Problematon Sympoſiacon VII. c. I.

Nicodemus, Galeno lib. IX. Pharm. localium c. VII. Meſue in Antidotis non ſemel. Videtur corruptum pro Nicomede, de quo infra.

Nicolaus Alexandrinus, qui librum edidit de compoſitione medicamentorum particularium, Latinitate donatum à Nicolao Rhegino & plenius à Leonardo Fuchſio. Hic eſt Nicolaus quem Myrepſum vulgo appellant, & de quo dixi uberius in hoc ipſo Volumine, ſupra pag. 4. ſqq. Conſtat autem opus quod ſub hujus nomine Latine (Græce enim nondum prodiit) habemus, ex magno dynamero alphabetico Nicolai, quod laudat Aëtius X. 27. & ex aliis longe junioris ſcriptoris obſervationibus, qui Chriſtianus poſt Actuarium & Meſuen Arabem vixit (uterque enim ab eo allegatur) & doſes, ſynonyma, ſuccedaneas medicinas &c. aliaque adjunxit. Alius vetuſtior Nicolaus ſive Νικόλεως quem ſimpliciter citant Gale-

nus

nus lib. v. & lib. VII. medicamentorum κτ̀ γένη, T. II. pag. 387. 412. & Paulus Ægineta lib. IV. c. XXXVII. & lib. VII. c. XVII. & cujus Nicolai emplastrum refert Nicolaus Myrepsus x. 143.

Nicolaus Ancon quem temporis sui scriptorem inter Medicos laudat Tiraquellus.

Nicolaus Callicles, Archiater, ad quem extant Theophylacti Epistolæ.

Nicolaus Ferrariensis, non diversus ut opinor à Leoniceno de quo mox.

Nicolaus Judocus Venetus.

Nicolaus Leonicenus, Vincentinus, qui cum per sexaginta annos medicinam Ferrariæ docuisset, ibi diem obiit An. 1524. ætatis sexto & nonagesimo, rogatusque quonam arcano medico uteretur, ut tanto cum corporis & animi vigore, etiam nullo ciborum habito delectu senectutis molestias effugeret, *vividum*, inquit, *ingenium perpetua vitæ innocentia, salubre vero corpus hilari frugalitatis præsidio facile tuemur.* Hujus exstant libri de Plinii & aliorum in medicina erroribus, nec non Commentarii in Galenum, & illius multorum operum translationes, & alia multa opera elegantissima & doctissima. Is primus si Tiraquellum audimus post hominum memoriam docuit medicinam latine loqui.

Nicolaus Leonicus Thomæus, qui lib. III. edidit de varia Historia, & Latine vertit libr. Galeni cui titulus est, Documentum de puero epileptico.

Nicolaus Machelus, Mutinensis, qui commentarios Galeni in I. librum Hippocratis de morbis vulgaribus, & Rasis librum de pestilentia è Græco Latine reddidit.

Nicolaus Massa Venetus, cujus sunt libri de febre pestilentiali, petechiis, & morbillis, de morbo Neapolitano.

Nicolaus Myrepsus, ὁ μυρεψός, magni dynameri scriptor, vide Cangii glossarium Græcum in voce δυνάμερον, & quæ supra in Nicolao Alexandrino.

Nicolaus Nicolus, Florentinus, Pogii familiaris, Philelphi contra inimicus, qui librum Sermonum in hac arte mira ubertate composuit, in quo universalem medicinam in unum veluti corpus congessit, quod apud Græcos Oribasius fecit. Illum gravissimæ authoritatis medicum vocat Leonicenus in libro de Serpentibus.

Nicolaus Poll, Cæsaris medicus, cujus est liber de cura morbi Gallici.

Nicolaus Præpositus, cujus est Dispensatorium ad aromaticos, ex Nicolao Myrepso excerptum, ut dixi supra p. 6.

Nicolaus Quintus Papa ab A. C. 1447. ad 1455. Bartholomæi Parentucelli Physici sive Medici filius, arte & professione medicus etiam ipse ut omnium scriptorum ejus tempestatis testimonio ait se tradere Tiraquellus p. 274. Nicolaum autem Papam, cujus salem purgatorium memorat Nicolaus Myrepsus Sect. 2. cap. IX. oportet fuisse ex prioribus aliquem.

Nicolaus de Regio, sive Regino Calaber, qui primum maximam operum Galeni partem in Latinum traduxit non admodum eleganter, ut ejus tempora ferebant, sed fideliter tamen, & Nicol. Myrepsi quædam.

Nicolaus Salernitanus, cujus sunt duo Antidotaria, unum majus, alterum minus, imprimis commendata, & quorum minore passim utuntur pharmacopolæ.

Nicolaus Salicetus, cujus in chirurgia librum habemus.

Nicolaus, aut ille Myrepsus, aut alius, & is quidem superior plerisque omnibus, utpote quem citat Rasis lib. Continentis XI. c. IV.

Nicomachus Stagirites Machaonis filius, Pausaniæ in Messen. memoratus, cujus ἰατρικῶν libros sex, & unum Physicorum Suidas memorat.

Nicomachi alii duo medici à Suida recensiti, alter pater Aristotelis, alter filius, qui inter cætera sua opera scripsit Commentarios in Physicam patris, & sex Ethicorum libros ad Eudemum, qui & tempore Ciceronis extabant, ut ipse dicit lib. V. de fin. cap. V. Nicomachum autem, quisquis is fuit, citat Galenus medicamentorum secundum genera lib. V.

Nicomachus Smyrnæus Galen. T. 3. p. 204.

Nicomedes ocularius. Vetus Inscript. apud Fulv. Ursinum p. 100. *Q. Golius Q. L. Nicomedes medicus Ocularius Six Vir Col. Jul. Fanestris. Golia Q. L. Salvia uxsor. Q. Golius Q. F. Pol. Fanester Filius, Velia Q. L. Prisca uxsor. Ex testamento Fanestris Filii.*

Nicomedes citatus Galeno lib. de compositione medicamentor. κατὰ τόπους II. c. item II. T. II. p. 180. 184. Vide & supra Nicodemus.

Nicomedes Smyrnæus, de quo vetus Inscriptio Romæ, quam refert Sponius p. 131. Misc. eruditæ antiquitatis, ad Galieni Imperatoris eam referens tempora:

Θ. Κ.

Στήλην ἔθηκαν Νικομήδει συγγενεῖς,
Ὃς ἦν ἄριστος ἰητρὸς ἐν ζωοῖς ὅτ' ἦν,

Πολλοὺς

Πολλὺς τε σώσας φαρμάκοις ἀνωδύνοις
Ἀνώδυνον τὸ σῶμα νῦν ἔχει θανών.

Εὐψυχῶ Νικομήδης, ὅστις ὐκ ἤμην καὶ ἐγενόμην, ὐκ εἰμὶ καὶ ὐ λυπῦμαι, ζήσας ἔτη μδ' καὶ ἡμέρας κγ'.

Cippum posuere Nicomedi cognati,
Qui in vivis cum esset, optimus fuit Medicus
Multosque *remediis, dolorem sedantibus sanavit,*
Nunc corpus habet dolore vacuum, mortuus.

Bono animo sum Nicomedes, qui non eram & natus sum, esse desii & non contristor, vixi annos XLIV. & dies XXIII.

Itidem Romæ eruta basis statuæ votivæ, Æsculapio à Nicomede consecratæ: ex vicinia thermarum Trajani. Τῷ σωτῆρι Ἀσκληπιῷ σῶστρα καὶ χαριστήρια Νικομήδης ἰατρός.

Τὴν παιδὸς καλλίσταν εἰκὼ τήνδε Θεοῖο
Παιᾶνος κύρυ ματρὸς ἀπαρτιτόκυ,
Δαιδαλέων μερόπεσσιν ἐμήσαο Σκιοβόηθε
Εὐπαλάμυ σοφίης μνᾶμα καὶ ἐσσομένοις.
Θῆκε δ' ὁμῦ νύσων τε κακῶν ζωάγρια Νικομήδης καὶ χειρῶν δεῖγμα παλαιγενέων.

Æsculapio Servatori donaria pro salute restituta gratiarumque actionem Nicomedes offert Medicus.

Pulcherrimam hanc imaginem pueri Dei
Peanis (Apollinis) *filii ex matre quæ cito peperit,*
Adornans mortalibus effinxisti Sciobaëthe *)
Artificiosa scientia tua monumentum etiam posteris.
Posuit autem Nicomedes, ut esset simul liberationis pretium à malis morbis
Et manuum specimen antiquarum.

Et in altera facie: Τῷ βασιλεῖ Ἀσκληπιῷ σῶστρα καὶ χαριστήρια Νικομήδης Σμυρναῖος ἰατρός.

 Οἷον

*) Sculptoris nomen.

Οἷον ἐμαιώσαντο νέον τόκον Εἰλείθυιαι
Ἐκ Φλεγύου κούρης Φοίβῳ ἀκειρεκόμῃ,
Τοῖόν τοι Παιὰν Ἀσκληπιὲ Σειοβόηθος
Χειρὸς ἄγαλμ' ἀγαθῆς τεῦξεν ἰαῖς πραπίσιν.
Νηῷ δ' ἐν τῷδε ζωάγρια θῆκεν ἐρᾶσθαι
Πολλάκι σαῖς βουλαῖς νοῦσον ἀλευάμενος.
Σὸς θεράπων εὐχῆς ὀλίγαν δόσιν οἷα θεοῖσιν
Ἄνδρες ἐφημέριοι τῶν δὲ φέρουσι χάριν.

Regi Æsculapio pro Salute gratiarumque actione, Nicomedes Smyrnaus Medi-*cus* (consecrat.)

Qualem obstetricata sunt recens natum Ilithya
Ex Phlegya filia, Phœboque intonso:
Talem tibi Paan Æsculapie Scioboëthus
M*anu erudita statuam industrie sculpsit.*
Hoc autem in templo pro mercede salutis posuit conspiciendam,
Tuis sæpe consiliis expulso morbo:
Tuus Cliens tenue pro voto donum, qualia Diis
Viri mortales horum gratia offerunt.

Nicon, Sexti Fadii præceptor, cujus librum περὶ πολυφαγίας, id est de edacitate memorat Cicero ad Trebatium lib. epistolarum VII. epist. XX. incip. *Amabilior.* Hunc, aut alium ejus nominis citat Cornelius Celsus lib. V. cap. XIIX. quanquam nonnulli ibi Micon legunt. Pater quoque Galeni Nicon appellatus est, quem Philosophiæ & Mathematicarum disciplinarum, litterarumque elegantiorum peritum filius testatur, X. de simplic. medic. & I. κατὰ γένη T. II. p. 321. Vide & Tzetzam Chiliad XII. vers. 10. sq.

Nicoon, sive ille, sive alius antiquissimus medicinæ author ab interprete Nicandri in Theriacis citatus.

Nicostratus, Galeno lib. IIX. Pharmacorum localium c. II. & lib. IX. cap. IV. & lib. VII. τῶν κατὰ γένη, c. V. & VI. T. II. p. 276. 299. 302. 303. 412. & lib. II. Antidotorum: & Aetio citatus, qui Anticyræ meretrici hellebori vim magnam moriens dicitur reliquisse, teste Antiphane lib. de meretricibus apud Athenæum XIII. p. 586.

Isolæ

Isolæ in ædibus presbyteri in vase rotundo & longo, teste Reinesio classe XI. 8. Inscript. p. 68. *Q. Clodius Q. L. Niger medicus ocularius, sibi & Q. Clodio Q. L. Salvio Patrono.*

Niger, vide *Petronius Niger*, & *Sextius Niger.* Nigrum autem simpliciter citat Galen. lib. VI. Simplicium c. I. & lib. Antidotorum I. Cœlius Aurelianus lib. Oxeon III. c. XVI. ubi illum vocat amicum Tullii Bassi, & Galenus lib. Simplicium VI. in præfatione.

Domitius Nigrinus Galen. T. 2. p. 417.

Νειλεὺς, *Nileus*, Cornelio Celso, Galeno T. 2. p. 182. 183. & T. V. pag. 653. ubi male ἰηλεὺς pro Νειλεὺς, Paulo & Aetio citatus & Oribasio de machinamentis. Vide Neleus.

Nilus etiam Galeno T. 2. p. 222. 283. 292. Paulo, lib. VII. c. XIIX. & Aetio sæpe citatus, nisi idem sit cum præcedente.

Demetrius Nomachlomus cujus manu An. C. 1339. exarata Græce scripta Oribasii, Nicolai Myrepsi & aliorum in Bibl. Regis Christianissimi n. 2703. Vide celeberrimi Montfauoni Palæographiam Græcam p. 70.

Nomisianus infra in Numisiano.

Nonus de quo dixi Volum. XII. Bibl. p. 685. seq.

Notkerus medicus Doctor, cujus hymnum qui incipit *Rector æterni metuende sæcli* edidit Henricus Canisius inter varia poëmata antiqua monasterii S. Galli T. V. part. 2. Antiquarum Lect. & novæ edit. T. II. part. 3. p. 210. & T. XXVII. Bibl. Patrum edit. Lugd. p. 516.

Numenius, Celso lib. V. citatus c. XIIX. & c. XXI. Hujusque librum Theriacum laudant Scholia in Nicandrum. Numenium Heracleotem hunc Dieuchis discipulum fuisse scribit Athenæus libr. I. Dipnosophistarum, ut in Dieuche diximus.

Numisianus, aut ut alii vocant, *Nomisianus* Corinthius, unus ex præceptoribus Galeni, ut ipse Galen. dicit post prin. ἀνατομικῶν ἐγχειρήσεων, id est, Anatomicarum administrationum. Et de eo quoque loquitur in Commentariis Hippocratis de natura hominis, ubi & illum Heracleanum vocat, dicitque etiam Pelopen, alium ex suis præceptoribus fuisse discipulum illius T. V. p. 21. Et ejus item meminit lib. V. Aphorismorum Hippocratis. T. V. p. 293. Vide & T. IV. p. 370.

Numius Aetio citatus Serm. XIII. c. XX.

Nymphodorus, aut ut alii vocant, Nymphodotus, Cornelio Celso lib. VIII. c. XX.

xx. Plinio lib. XXXIII. XXXIV. & XXXV. Galeno lib. VI. medicamentorum secundum genera. Aetio Tetrab. III. Serm. I. cap. XLV. & XLIX. & Paulo Æginetæ lib. VII. c. XII. citatus, nec non Oribasio de machinamentis.

O.

Obes, Rasi lib. IIX. Continentis c. I. & lib. IX. c. IV. ex Antidotario.

Octavius Horatianus discipulus Vindiciani, de quo suo loco. Hujus extant lib. IV. rerum medicarum, in quorum postremo post princip. meminit illius sui præceptoris. Illos tamen libros non hujus esse, sed *Theodori Prisciani* tradit Gregorius Gyraldus historiæ poëtarum dial. VII. quo de Menandro differit. Quisquis autem is est, suum citat primum Phænomenon in II. parte lib. II. c. VII. Plura de illo ejusque editionibus dixi in Bibl. Latina.

Ocyroe, Chironis filia Ovid. II. Metamorph. 636. seq.

Odus de Odis Patavinus, cujus sunt libri de cœnæ & prandii portione.

Oenone ab Apolline artem medicam edocta. Ovid. Heroid. quinta v. 145. sq.

Olympiacus, sive *Olympicus* Milesius, quem Galenus in Introductione, sive Medico ponit inter methodicos. T. 4. p. 373.

Olympiades Thebanus Plinio citatus lib. XX. c. XXI. & Galeno lib. IV. de differentiis pulsuum.

Olympias Thebana, Plin. hist. naturali & Plinius Valerianus IV. 5.

Olympicus, sive ille *Olympiacus* sive alius, quem nugacem appellat Galenus lib. I. Therapeuticæ. Præceptor Apollonii Cyprii, methodicus, id T. IV. p. 43. 45. 46.

Olympionicus, Galeno in medicamentis secundum locos lib. IV. c. VII. & Aetio citatus Tetrabibli II. Serm. IV. c. CII.

Olympius, Galeno Pharmacorum localium IX. c. III. T. II. p. 296.

Olympius collega Octavii Horatiani, ut ipse Horatianus dicit in præfatione lib. I. rerum medicarum.

Olympus Sophista, Aetio Quaternionis III. Serm. III. c. XIX.

Olympus medicus Cleopatræ familiaris, apud Plutarchum in Antonio, p. 953. sive ille, sive alius. Alterum autem horum, aut alium citat simpliciter Galenus in medicamentis secundum locos. Alius etiam de quo infra in Tauranio.

Omeis Bentamiz, qui *Omas Bentamin* citatur Arabibus.

Onan,

Onan, ſive *Onen*, Raſi lib. III. Continentis cap. III. non ſemel, ubi citatur ex lib. de electionibus.

Onaſim, Serapioni Simplicium c. CXXXVI.

Oneſidemus, Galeno in medicamentis ſecundum locos lib. x. c. I. non ſemel. T. II. p. 306.

Onetrus, ſive Oneter ibid. lib. VII. ad fin. T. II. p. 273.

Ophilius, Plinio lib. XXIIX. c. IV.

Ophionicus Conchlax citatus à nonnullis ex libris Herbarum. Sed Galenus in præfatione lib. VI. Simplicium medicamentorum ad fin. putat eſſe nomen ſuppoſititium.

Opion Plinio citatus lib. XX. c. V. & c. XXII. Alii Ophionem legunt.

Oreſtinus, Galeno in libris medicamentorum ſecundum locos lib. I. cap. I. T. II. p. 156.

Oribaſius Sardianus, Juliani Imperatoris Archiater, qui ſeptuaginta libros medicinæ, ἐν ταῖς συναγωγαῖς ἰατρικαῖς, ad Julianum ipſum, eorumque epitomen in libris IX. ad Euſtathium filium compoſuit. In tanto autem honore apud eundem Julianum fuit, ut ab eo κοιαίστωρ quæſtor Conſtantinopolitanus factus ſit, teſtibus Suida & Eunapio in lib. Sophiſtarum, qui & eum dicit invidia ſuccedentium Imperatorum rebus ſuis ſpoliatum in exilium ad Barbaros miſſum, ubi tamen animo ſemper philoſophico inſtructus fuit, tantaque apud eos gratia & opinione enituit, ut quaſi pro Deo haberetur, placatisque tandem principibus rediit, & bona recuperavit. Hujus quoque nomine circumferuntur Commentarii in Aphoriſmos Hippocratis, quos vix illius eſſe crediderim. De eo ejusque ingenti συναγωγῶν opere eſt Epigramma in lib. IV. Anthologiæ hujusmodi, quod Græce à me productum alibi, ſic vertit Lodoicus Jausſerandus:

Juliani regis medicus celeberrimus hic eſt
Divus Oribaſius, dignus honore coli:
Providus inſtar apis, veterum monumenta peremnis,
Ex variis unum nobile ſcripſit opus.

De Oribaſio ejusque ſcriptis & editionibus abunde dixi Vol. IX. pag. 451. ſqq. & Vol. XII. p. 640. ſeqq. In nomina & virtutes balnearum

Puteoli & Bajarum ficut in libro decimo Oribafii continentur, notæ Thomæ Reinefii MStæ memorantur in Clariff. Græivi Epiftola ad Nic. Heinfium T. IV. fylloges Burmannianæ p. 357.

Origenes, five *Origenias*, Galeno in libris medicamentorum fecundum locos VII. c. II. & IV. & lib. IIX. c. III. T. 2. p. 264. 277.

Orion ὁ κλινιστής qui comis pectendis fuam addixit operam, Galen. κτ̀ γένη lib. VII. T. II. p. 240.

Ornocas.

Orpheus cognomento Theologus, qui περὶ συνθέτων θανασίμων φαρμάκων de medicamentis compofitis exitiofis ac mortiferis fcripfit, apud Galenum in lib. II. Antidotorum. T. 2. p. 445. Idem primus omnium quos memoria novit *de herbis* aliqua curiofius prodidit, tefte Plinio XXV. 2. qui eum quoque laudat XXV. 2. & XXIIX. 4. fcripfit & νόσων ἰάματα tefte Paufania in Boeoticis, & libellum *de gemmis*, qui exftat, & *Phyfica*, nifi illa Brontini fuerint, ut vifum Epigeni apud Clementem Alex. I. Strom. p. 331. Orpheum citat ex Stratone Alexander Trallianus lib. I. c. XV. Sed de Orpheo & fcriptis illi tributis, diligentius dixi lib. I. hujus Bibl. cap. XIX.

Orphitus, apud Galenum libro VII. medicamentorum κτ̀ γένη, Tom. II. p. 419.

Ofantrus περὶ ἵππων ἰατρικῆς Galen. T. X. edit. Parif. p. 719.

Orus Rex Ifidis filius, rex Ægypti quem medicinam edoctum à matre, multum hominibus tum per oracula tum per medelas attuliffe utilitatis, tradit Diodorus Siculus lib. I. Vide quæ de Oro five Horo dixi lib. I. hujus Bibl. c. 13.

Orus Mendefius junior, apud Galenum in lib. II. Antidotorum. T. II. p. 445.

Ofiris Rex Ægypti, vide fupra, Apis.

Ofthanes, Diofcoridi lib. IV. c. XXXII. quo de Siderite tractat, & Alexandro Tralliano lib. I. cap. XV. Magica dictus fcripfiffe & Chemica. Vide quæ notavi lib. I. hujus Bibl. c. 14. & Vol. XII. p. 777. Apud Plinium, Ofthanæ duo XXX. I.

Otho Brunfelfius, Maguntinus, cujus eft Onomafticon medicinæ, & Catalogus, Thefes five loci communes totius medicinæ, Herbarum tomi tres, & alia pleraque opera.

Otho Siculus Galen. l. I. Pharmacorum κτ̀ τόπους cap. I. pag. 156. Aliis *Ortho*, vitiofe ut opinor.

Paccius

P.

Paccius, sive *Pacius*, sive *Pacchius Antiochus* Ophthalmicus, Galeno secundum genera lib. VII. T. II. p. 218. 299. 412. & κτ̀ τόπους lib. IV. c. VII. & lib. IX. cap. IV. ubi citatur ex *Collectaneis* Scribonio Largo lib. compositionum medicamentorum c. XCVII. & c. CLXVI. Aetio Quatern. II. Serm. III. c. CIX. & Marcello Burdegalensi, c. XX. post prin. ubi illum dicit decessisse paulo ante Tiberium Cæsarem, & c. XXV. Philonidis Siculi auditor de quo infra.

Pæon Deorum medicus, apud Homerum lib. IV. Odysseæ, & lib. V. Iliad. atque aliis in locis.

Pætus de quo Lucianus in Pseudomanti. Alius de quo Vetus inscriptio apud Gruter. p. DCXXXIII. 4. *D. M. S. M. Casineio Pato Medico, Casineia Artemisia Conjux, cum quo vixit Ann. XXV. B. M. F.*

Pagasius, apud Procopium de bello Vandalorum. Vide Pegasius.

Paladius quisquis est citatus Rasi lib. IV. Continentis c. I.

De *Palladio*, rei rusticæ scriptore dictum in Bibl. Latina.

Palamedes ex Græcorum ducibus ad Trojam sollers in pestilentiæ contage ab exercitu per tenuem diætam & motum concitatiorem declinanda, ut innuit Philostratus in Heroicis.

Palladem item Medicæ artis fuisse doctam ac veluti præsidem aperte declarat Ovidius, dum monet medicos libare Palladi, quo medendi arte magis valeant. Ejus versus sunt lib. III. Fastorum.

Vos quoque Phœbea morbos qui pellitis arte,
Munera de vestris pauca referte Dea.

Nam & Plinius lib. XXIV. c. XIX. eodemque ult. tradit Minervam, quæ ipsa Pallas est, reperisse Argemonem herbam. Et lib. seq. cap. IV. nisi hic de alia item herba loquatur, ab ea inventa. Sed & idem lib. XXII. cap. XVII. scribit vernulam Periclis, qui ex templi fastigio cecidisset, Perdicio, sive Parthenio herba sanatum, monstrata ipsi Pericli somnio à Minerva, quare Parthenion vocari cœpta est. Ex quo ὑγεία Minerva ab Atheniensibus culta, cujus statua in Acropoli ænea ab ipso Pericle posita est, ut tradit Plutarchus in vita illius, ubi etiam de illo somnio loquitur. Cujus itidem Deæ meminit Lycurgus orator in oratione περὶ τῆς ἱερείας, Pausanias in Atticis, & Harpocration. Sed & eadem Pæonia dicta, veluti medica, cujus etiam meminit idem Pausanias eodem lib. Item σώτειρα,

 id

id eſt, ſervatrix apud Heſychium & eundem Pauſaniam, unde & à Galeno aliisque antiquis medicis Sotera Pallas antidotus quædam eſt cognominata. *Hactenus Timquellus* p. 408.

Pamphilianus ad quem de theriaca ſcripſit Galenus T. II. p.469.

Pamphilus qui de herbis ſcripſit, ut tradit Epiphanius libro adverſus hæreſes I. ſtatim poſt initium. Eumque citat Aetius, & Galenus T. II. p.227. T.V. pag. 705. 706. lib. V. Medicamentorum ſecundum locos c. VII. ubi illum artem medicam exercuiſſe Romæ ſuo tempore dicit: & libr. VI. ſimplicium in præfatione, T. II. pag. 68. 69. 91. ubi eum dicit de herbis ex Alphabeti ordine ſcripſiſſe, nec abſtinuiſſe à nugis ſuperſtitioſis Ægyptiorum & Babyloniorum, herbarum autem vires non expertum, ſed cæteris qui ante ſe ſcripſerant, fidem habuiſſe. Confer Lambecium II. p. 528. ſeqq. Suidæ eſt Grammaticus Alexandrinus ex Ariſtarchi ſchola. Idem teſtatur etiam ſcripſiſſe εἰς τὰ Νικάνδρου ἀνεξήγητα καὶ τὰ καλούμενα ὀπικά. leg. ὀφιακά ut recte Clariſſ. Kuſterus.

Icon hujus Pamphili in veteri Codice Dioſcoridis apud Lambecium Neſſeliumque & T. III. theſauri Antiquitatum Græcarum Gronoviani lit. kk. Παμφίλιον medicamentum apud Galen. Tom. II. pag. 326. 338.

Pamphilus epiſcopus, quisquis is eſt, Aetio Tetrab. IV. Serm. IV. cap. CXXII.

Pamphilus Pharmacopola, id eſt, μιγματοπώλης, eo titulo citatus Galeno lib. VII. ſecundum locos c. III. T. II. p. 266. & Aetio Tetrab. II. Serm. IV. c. XVI.

Pamphilus Amphipolita vel Sicyonius aut Nicopolita, Philoſophus cognomento Φιλοπράγματος quem γεωργικὰ βιβλία γ' *libros tres de re ruſtica* ſcripſiſſe Suidas teſtatur. Hic eſt qui laudatur in Græcis ſcriptoribus Geoponicis. Confer Lambecium II. p.537. ſq.

M. Allius Pamphilus Primillæ L. & uxori & Primo L. delicio Cariſſimis ſibi fecit. Inſcriptio vetus Romana apud Sponium in Miſcellaneis eruditæ antiquitatis p. 141.

Pamphylius Medicus apud Galen. T. V. p. 411. intelligitur Mnemon ὁ διορθωτὴς Sidetes ex Side Pamphyliæ. ἰατροῦ τινος Παμφυλίου τὸ γένος ἐκ πόλεως Σιδικῆς, Κλεοφάντου τὴν αἵρεσιν. Hic eſt antiquisſimus

ſimus ille Medicus, qui libro tertio epidemion Hippocratis dicitur nonnulla addidiſſe: ἢ Παμφυλίυ Μνήμον⊙ χαρακτῆρας vocat Galenus T. v. p. 431.

Panacea Æſculapii filia cujus Hippocrates in jurejurando meminit.

Panacius, ſupra in Eraſiſtrato.

Pancius Lucenſis.

Pantaleon Nicomedienſis, qui Martyrium paſſus eſt ſub Maximiano Imp.

Pantaleon Vercelleus, cujus ſunt libri pilularum: Pilularium excuſum Papiæ 1508. fol. Lugd. 1525. 4. & ſumma de confluentia lacticiniorum, de butyro, de caſeorum variarum gentium differentia & facultatibus. Taurini 1477. fol.

τῷ ἰατρῷ ἢ βασιλέως τῷ Μιχαὴλ Παντέχνῃ Epiſtola Theophylacti 44. 73. 74. niſi παντέχνης pro elogio eſt, non pro nomine.

Panthemus Celſo citatus lib. v. c. xiix.

Papias Laodiceus Autolyci medicus, Galeno lib. medicamentorum ſecundum locos iv. c. iix. alius frater cui dicatus liber de virtute centaureæ. T. xiii. edit. Pariſ. p. 1010.

Parthenium Nicæenſem (de quo dixi lib. iii. c. xxvii. § 9.) neſcio quo auctore Medicis accenſet & de herbis ſcripſiſſe ait Joannes Bernierius in Hiſtoria Chronologica Medica quam Gallice edidit p. 87.

Parthenius, cujus eſt dialogus de humani corporis ſectione, excuſus cum Georgii Vallæ de re Medica.

Paſicrates, Galeno medicamentorum ſecundum locos lib. iix. cap. item iix. & Oribaſio de machinamentis. Paſicrates hic Smyrnæus, Menodori Eraſiſtratei frater, ipſe quoque Eraſiſtrateus, ut V. C. Richardus Mead pag. 69. probat ex numo in cujus altera parte Hygeiæ caput laureatum, in altera ſedens Medicus & meditans cum libro in manu, adſcriptis verbis Σμυρναίων, Πασικράτης, adjectoque in eadem numi ara, duplici monogrammate uno urbem Smyrnam, altero ſcholam Eraſiſtrateam denotante. Eſt apud eundem numus conſimilis, in quo Medicus ſedens, verum ſive illis monogrammatis, adſcripta tamen habens verba, Σμυρναίων, Μητρόδωρ⊙ Πασικράτυς. In Inſcriptione veteri Ancyrana: Καπίτωνι Πασικράτυς, Πασικράτης καὶ Μηνόδωρ⊙ υἱοὶ αὐτῦ. Apud Athenæum lib. ii. p. 58. Μηνόδωρ⊙ ὁ Ἐρασιςράτειος ἰατρὸς φίλ⊙.

Pasinicus, ad quem Epistola S. Basilii CCCLXXV.

Pasion, sive *Passion* (nam utrunque legitur, sed frequentius Πασίων) Galeno, T. II. p. 118. 135. 188. 202. 333. 352. T. IV. p. 98. 169. 191. 210. 218. Paulo Æginetæ, lib. VII. cap. XII. & Aetio.

Pasithemis in testamento Lyconis Troadensis laudatus apud Laertium lib. V. Sect. 72.

Paternianus, cui librum de simplicibus medic. Galenus dedicavit.

Patriarcha, qui transtulit quosdam libros Galeni in Arabicam linguam, ut dicit Rabbi Moyses Aphorismorum lib. XXIV. in pluribus locis.

Patroclus Achillis amicus, qui curat vulnus Euryphili apud Homerum XI. Iliados. Ab Achille edoctum artem medicam tradit Ælianus lib. II. c. XIIX. hist. animal.

Paulinus Scythopolites, memoratus Porphyrio in vita Plotini Platonici.

Paulinus alter citatus Galeno medicamentorum secundum locos lib. IIX. c. IIX. Valerius Paulinus T. II. p. 418.

Paulus Ægineta, qui amplissima scilicet LXX. volumina Oribasii in compendium quoddam coegit, ut ipse testatur. De illo uberius dixi Vol. XII. p. 576. seq.

Paulus Alagenitus, Serapioni tract. VII. cap. IX. nisi sit Paulus Ægineta, cujus nomen sit corruptum apud Serapionem.

Paulus Græcus ex Medico Episcopus in Lusitania Emeritensis. Vide Paulum Diaconum Emeritensem de vita Patrum Emeritensium cap. IV. in Aguirrii T. II. Concil. Hispan. p. 643.

Paulum quoque Apostolum medicinali arte usum tradit Divus Gregorius homilia IV. cum videlicet ad Timotheum scribens epistola I. cap. V. *Noli*, inquit, *adhuc aquam bibere, sed modico vino utere propter stomachum, & frequentes tuas infirmitates.* In quo quidem Paulus haud obscure medicum se esse professus est: sicuti etiam annotavit Tertullianus in libro de corona militis, & Isidorus vir omnino non contemnendus, lib. IV. Etymolog. cap. IX. eo testimonio comprobans, medicinæ curationem non esse spernendam. Sed & ipse Paulus potionem adinvenit, quæ ab eo potio sancti Pauli dicitur Nicolao, & Arnaldo in suo utrique antidotario. Et Galen. lib. Pharmacorum κατὰ γένος, VII. cap. V. & Aetius, Tetrab. II. Serm. IV. cap. LXV. memorant antidotum Paulinum ab ipso D. Paulo, ut verisimile est, *) compositum. Sed & Gilbertus Anglicus lib. VII. mor-

*) Parum quidem exploratum hoc esse videtur, non magis quam quod ajunt insulam, Me-

morborum, describit emplastrum Divorum Petri & Pauli ad sanandas plagas pectoris, epatis, splenis, renum, lumborum, nervorum, podagræ, & totius quoque corporis accommodatissimum, ut ipse dicit. Ex quo & tu intelligere potes, Divum quoque *Petrum* medicinæ non fuisse imperitum. Potuisset autem videri suspectum quod ipse Paulus 1. ad Corinth. XII. non semel inter apostolicas dotes recensuit donum sanationis, tanquam sua id causa dixisset, quia videlicet esset sanare peritus. Nisi ejus fides satis approbata fuisset à Deo optimo maximo, qui eum vas electionis appellat, Actorum IX. cap. *Hæc Tiraquellus* p. 263.

Paulus Bagellardus, cujus est liber de ægritudinibus infantium.

Paulus Jovius, qui de piscibus Romanis scripsit, quemque inter medicos celebres posuit Manardus epist. III. lib. IX.

Pausanias Anchyti filius cui Empedocles Philosophus suum de Natura opus versibus compositum inscripsit,

Παυσανία, σὺ δὲ κλῦθι δαΐφρονος Ἀγχίτου υἱέ.
Pausania, Anchiti sapientis percipe fili.

De hoc est ejusdem Empedoclis epigramma, apud Laertium, IIX. 61.

Παυσανίην ἰητρὸν ἐπώνυμον, Ἀγχίτου υἱὸν
  φῶτ' Ἀσκληπιάδην πατρὶς ἔθρεψε Γέλα,
Ὃς πολλοὺς μογεροῖσι μαραινομένους καμάτοισι
  φῶτας ἀπέστρεψεν Περσεφόνης ἀδύτων.

Pausaniam Anchita genitum Phœbique nepotem,
  Clarum aluit Medicum patria clara Gela.
Qui multos diris homines languoribus ægros
  Eripuit furvis Persephones thalamis.

Quod paucis immutatis reponitur in lib. III. Epigrammaton Græcorum p. 348. ubi ἄδηλον inscribitur, veluti incerti authoris. Vide & Suidam in ἄπνους.

Pau-

litam à Paulo Apostolo obtinuisse ut nullum animal venenatum in illa nascatur, ideo quod in eadem digitum ejus admordens vipera excussa ab eo legitur, Actor XXVIII. Vide Thomam Massutium de vita Pauli Apostoli lib. XI. cap. 10.

Pausaniam illum, sive alterum, & ipsum medicum memorat Plutarchus in vita Alexandri, & Galenus lib. I. Therapeuticæ. T. IV. p. 35. Ad Pausaniam Medicum, Alexandri magni Epistola.

Paxamus, quem ex auctore Collectaneorum Geoponicorum lib. XII. c. XXXII. & alibi sæpe virium herbarum fuisse peritum cognoscimus.

Paxatas.

Pedius. Vide infra, *Secundus.*

Pegasius Laribensis Medicus, cujus mentio apud Procopium lib. II. de bello Vandalico. cap. XXIII.

Peleus quem dicitur Chiron Centaurus medicinam docuisse.

Pelops Galeni præceptor, discipulus Numesiani. Galen. Commentar. II. lib. I. prorrethici Hippocratis, & in libris Locorum affectorum, & alibi sæpe. Hic scripsit Anatomica & Commentarios in Aphorismos Hippocratis, ex quibus sæpe *) ab ipso Galeno laudatur. Hunc quoque citat Plin. lib. XXXII. c. V. & Paulus Ægineta lib. III. c. XX.

Periander Medicus inprimis celebratus, quem cum poeticæ & componendis carminibus sese dedisset, Archidamus Agesilai filius, τί δήποτε, inquit, ὦ Περίανδρε ἀντὶ χαρίεντος ἰατροῦ κακὸς ποιητὴς καλεῖσθαι ἐπιθυμεῖς; *quid tandem* Periander *pro gratioso medico malus Poëta dici cupis?* Plutarch. in apophthegm. Lacon. p. 218.

Perigarius, Galeno lib. II. Antidotorum.

Perigenes, Galeno medicamentorum secundum locos lib. VII. c. II. & III. T. II. p. 260. 266.

Petinus, Galeno κατὰ τόπους lib. VII. c. II. T. II. pag. 264.

Petosiris Rex Ægypti inter Medicos ponitur à Tiraquello, Astrologis cum Nechepso potius adscribendus quam Medicis, neque aliud docet Juvenalis satira VI. 575.

- - - si prurit frictus ocelli
Angulus, inspecta genesi collyria poscit.
Ægra licet jaceat, capiendo nulla videtur
Aptior hora cibo, nisi quam dederit Petosiris.

Itaque & auctorem artis mathematices, hoc est Astrologiæ Petosirin agnoscit vetus scholiastes Juvenalis. Sicut Astrologicam ejusdem peritiam celebrant Manetho, Vettius Valens, Suidas.

Petrejus

*) Vide lib. IV. hujus Bibl. p. 582.

Petrejus sive *Petrojus*, apud Plinium indice lib. XIX. XX. XXI. Idem fortasse cum Petricho.

Petrichus Πέτριχος quem ex Ophiacis ὀφιακοῖς citat Nicandri Interpres in Theriacis p. 47. 50.

Petridius Plinio lib. XX. c. XXIV. al. Petrichus.

Petronas memoratus Erasistrato lib. I. de Febribus, & Galeno T. II. p. 357. & in Commentariis Hippocratis de victus ratione in morbis acutis lib. I.

Petronius Arbiter medicis à Tiraquello accensetur quod exstant pauca quædam scripta versibus Medico argumento affinia in fragmentis quæ ad Petronium referuntur.

Petronius Areus, Galeno medicamentorum κτ̀ γένη lib. V.

Petronius Diodotus vide supra, *Diodotus*.

M. *Petronius Heras*, in veteri Inscriptione Mediolanensi apud Gruterum p. DCXXXIV. 8.

Petronius Niger, qui de herbis scripsit, ut dicit Dioscorides in præfatione, & Epiphanius Cyprius in prin. lib. I. Hæreseon. Non audiendus Lambecius qui libro II. p. 549. contendit apud Galenum libr. VI. de composit. medicament. secundum locos T. II. pag. 252. pro Πετρώνιος Μύσας legendum esse Ἀντώνιος Μύσας. Nam duorum distinctorum Medicorum sunt nomina *Petronii* Nigri, & Antonii *Musæ*, commate distinguenda, ut lib. II. κτ̀ γένη, T. II. p. 335. Εἰσὶ δὲ αὐτῶν οἱ μάλιστα δοκοῦντες ἐν τῇ τῶν φαρμάκων ἐμπειρίᾳ κατορθωκέναι Πετρώνιος, Μύσας καὶ Ἥρας καὶ Ἀνδρόμαχος, Ἀσκληπιάδης τε καὶ Κρίτων. Petronii hujus plures libros fuisse περὶ φαρμάκων, constat ex ejusdem Galeni T. II. p. 252.

Petron, sive *Petro* citatus Galeno lib. III. medicamentorum κτ̀ γένη, & Cornelio Celso lib. III. cap. IX. ubi dicit illum unica ad omnes febres medicina uti solitum, quam inibi declarat.

Petrus Apostolus. Vide supra In Paulo Apostolo.

Petrus de Abano, vico Patavino, sive *Aponensis*, qui maximam sibi gloriam ex suo *Conciliatore* comparavit, ducentis & decem differentiis partitum quo decreta veterum Philosophorum, & Medicorum inprimis, quæ invicem pugnare videbantur, connectit atque conciliat, Venet. 1483. quæ jam tertia est editio & 1520. fol. apud Luc. Antoni-

um de Giunta 1548. fol. & Papiæ A. 1490. ex quo ei libro nomen & titulus Conciliatoris datus. Hic & Galeni quædam & nonnulla Abrahæ Abenesræ vertit, & Commentarios in Aristotelis Problemata, & in Joannem Mesue, & alia multa composuit. Natus A. C. 1253. ut ipse differentia 49. testatur, scripsisse se circa A. 1303. innuit differentia 9. diem obiit A. 1316. Vide quæ ad Trithemium c. 556. de scriptoribus Eccles. & clarissimi ingenio & doctrina viri Christoph. Augusti Heumanni in Acta Philosophorum parte VII. pag. 69. seq. & XV. p. 374. seq.

Petrus Archiater Aetio citatus Tetrabibli II. Serm. III. c. CX.

Petrus Andreas Mattheolus, Senensis, cujus exstant Commentarii in Dioscoridem Italice & Latine editi, Epistolæ Medicinales & liber de morbi Gallici curandi ratione.

Petrus Argelata, sive Largelata, sive etiam de la Cerlata Bononiensis, cujus Chirurgiam commendatam habemus.

Petrus Barotius.

Petrus Bayrus, sive de Bayro, Taurinensis, cujus est liber de pestilentia.

Petrus Brissotus, cujus doctus imprimis est liber de venæ sectione in pleuritide, qui primus Gallorum recentiorum docuit venam esse aperiendam à parte affecta.

Petrus Cararius Lafrancus, cujus est quæstio de venenis.

Petrus de Crescentiis sive Crescentinus, Bononiensis, qui, ut ipse dicit in præfatione ejus magni operis quod de plantarum & animalium virtutibus scripsit, totum tempus adolescentiæ in medicina & scientia naturali consumpsit. Ejus libri duodecim in commodum ruralium. Lovan. 1478. fol.

Petrus Franciscus Paulus, Florentinus, cujus est tractatus de venæ incisione adversus Avicennam.

Petrus Hispanus, cujus sunt Thesaurus pauperum, Canones medicinæ, & alia quædam, recensita à Nic. Antonio Bibl. veteris Hispanæ T. II. p. 51. qui eum diversum facit à Petro Hispano Ord. Dominicani scriptore summularum, sed eundem cum Petro Joanne Ulyssiponensi qui Papa Johannes XIX. (al. XXI.) fuit A. C. 1276.

Petrus Largelata, vide supra, Petrus Argelata.

Petrus

Petrus Leo, Spoletanus, qui cum ad Laurentium Medicen curandum accersitus fuisset, nec satis fœliciter cessissent medicamina ab eo exhibita, Melancholia correptus sese in puteum præcipitavit.

Petrus Paduanensis qui Dioscoridis librum de virtute simplicium & ejusdem de natura & viribus aquarum vertit, Lugd. 1512. parvo fol.

Petrus Pinter, sive Pintor, Valentinus, cujus est liber de Epidemia, sive aggregator sententiarum de præservatione & cura pestis. Rom. 1490. fol.

Petrus Rosatus, qui de phlebotomia in pleuritide scripsit.

Petrus Toletus Gallus, qui scripsit universalem morbi articularis præcautionem, & curationem, & alia.

Petrus Tusignanus, cujus sunt Consilia contra Epidemiam, & libellus de regimine sanitatis.

Petrus de Ubaldis, pater ille trium in jure civili Coryphæorum, Baldi, Angeli & Petri, medicus professione quidem ille, sed qui nulla ejus artis monumenta, quod sciam, reliquit. Verum qui tantos talesque filios genuit, certe meruit ne ejus nomen taceretur.

Phædrus, Galeno lib. medicamentorum κτ̀ τόπους IV. c. VII.

Phanias, Galeno lib. IV. de differentiis pulsuum. vide Phanias.

Phaon, Deorum medicus, aliis rectius Pæon vocatus, de quo supra.

Phanias Physicus, Plinio lib. XX. c. XIII. Vide Phænias.

Phanias, nisi idem cum priore, simpliciter citatus Plinio ex eo libro in quo scripsit de urticæ laudibus.

Phanius, nisi quoque idem sit, Galeno medicamentorum κτ̀ γένη lib. V.

Phaon, cujus meminit Galenus lib. I. de Alimentorum facultatibus, & in Commentariis lib. I. Hippocratis de ratione victus in morbis acutis, in XIIX. sectione, T. V. p. 43. ubi putat hujus esse librum tributum Hippocrati, de ratione victus salubris, aut alterius Hippocrate antiquioris.

Phamstarus, sive *Phamstus*, nisi duo sint, Galeno lib. VI. Simplicium.

Pharnaces Herbarius, ὁ ῥιζοτόμος, Galeno lib. medicamentorum κτ̀ τόπους IIX. c. VII. T. II. p. 287.

Phaustinus, vide Faustinus.

Pherecydes ad quem scripsit Hippocrates, cujus nonnulli dicunt esse librum de victu salubri, qui inter scripta Hippocratis est, ut dicit Gale-

nus in Commentariis Aphor. Hipp. lib. VI. c. I. T. V. p. 302. De hoc Pherecyde & ejus libro περὶ φύσεως dixi lib. II. hujus Bibl. c. XXIII. § 26. De morbo quo obiit vide Hieron. Mercurialem lib. V. Var. Lect. c. VI. Et de falso objecta eidem ἀθεότητι, ob quam ita misero fato illi fuerit obeundum, Perizonii notas ad Æliani IV. 28. Var. Hist.

Phessonicus.

Phestas. cujus etiam nonnulli esse dicunt librum qui legitur inter scripta Hippocratis de victu salubri, ut etiam dicit Galenus in loco nuper citato.

Phidippus regis Dejotari medicus apud Tullium in oratione pro Dejotaro. capite VI.

Phidon, qui perstringitur in Nicarchi epigrammate lib. II. Anthologiæ p. 215.

Philagrius Lycius Macrensis, ut Eugenatori placet, aut ut ipse scripsit Philagrius in epistola ad Philemonem, in Epistola de jecore indurato, Epirota, Naumachii discipulus, Galeno posterior, qui medicinam Thessalonicæ exercuit, & libros medicinales aliquot, monobibla LXX. & alios non paucos, & Commentarium in Hippocratem scripsit. Hæc Suidas. Illum autem sæpe, & ex aliis operibus citant Aetius Tetrab. I. Serm. III. sæpe, & Tetrab. II. Sermon. I. c. XC. & c. CX. & Serm. III. c. CV. & alibi sæpe: Paulus Ægineta libro VII. cap. VI. & Alexander Trallianus, lib. IIX. c. X. in prin. & Avicenna Antidotorum c. II. & Mesue in ægritudinibus nervorum. Ex Philagrii libro de potionibus suavibus plura affert Oribasius lib. V. c. XVII. XIX. XX. XXI. XXII. XXIII.

Philagrius Philostorgii Medici filius, idem fortasse ad quem S. Nazianzeni Epistolæ. De illo Philostorgius alter lib. IIX. Hist. Eccles. cap. X. ὅτι κατὰ Οὐάλεντα καὶ Οὐαλεντινιανὸν ἱστορεῖ τὸν Φιλοστόργιον γενέσθαι, ὃς ἄριστος ἰατρῶν ὑπῆρχε καὶ παῖδας φῦσαι Φιλάγριόν τε καὶ Ποσειδώνιον. θεάσασθαι δὲ τὸν Ποσειδώνιον ἐν ἰατρικῇ διαπρέποντα.

Philaretus, cujus extat liber de Pulsibus, citaturque ex libro trium tractatuum Rasi lib. I. Continentis c. IX. & aliis. Vide quæ Volum. XII. hujus Bibl. p. 647.

Philenides, vitiose pro Philonida apud Scribonium Largum.

Philertus qui scripsit de Pulsibus. Idem cum Philareto.

Phi-

Philes, Ephesius, qui versibus jambicis Græce de animalibus scripsit circa A. C. 1300. De illo uberius dixi Vol. VII. hujus Bibl. pag. 695. seqq.

Philetas antiquus Medicus Galeno T. 4. p. 306.

Philetio. Vide Filetio.

Philibertus Saracenus, cujus sunt non indoctæ Annotationes in versionem Latinam Galeni de Simplicium Pharmacorum facultatibus.

Philinus Cous Herophili discipulus, auctor sectæ Empiricæ. Galen. T. IV. p. 372.

Philinus simpliciter citatus Galeno tam in Medicamentis κτ̀ γένη libr. V. T. II. p. 389. quam κτ̀ τόπους lib. IV. c. VI. & lib. VII. c. VI. Plinio in indice lib. XX. & XXI. cujus Codices quidam vitiose habent Phyllinum: Erotiano in ἄμβην & Athenæo XV. p. 681. 682. Alius Philinus Plutarchi amicus IIX. 7. sympofiac. Philinus Rhetor apud Athenæum X. pag. 425. Philinus athleta Tristan. T. I. operis de numis Imperator p. 403. sq. &c.

Philippus, natione Acarnan, Alexandri Magni Medicus, tantæ apud illum authoritatis & fidei, ut intrepide, nulla prius ab eo inquisitione facta, acceperit hauseritque potionem, quam Olympias & Parmenio illi scripserant Philippum à Dario corruptum in ejus necem præparasse: testes sunt Q. Curtius, Plutarchus, Arrianus in vita illius, Valerius lib. III. c. ult. in fin. Et hujus quoque meminit Diodorus Siculus lib. XVII. Justinus lib. XI. & Joannes Monachus in Alexandri vita, quæ ex Angeli Cospi Bononiensis versione legitur ad calcem Diodori Siculi Basil. 1545. Vide Freinshemium ad Curtii lib. III. c. VI.

Philippus Epirotes, apud Celsum lib. III. c. XXI.

Philippus, quem inter juniores reponit Galenus lib. II. de differentiis febrium cap. VI. quisquis ille fuit. T. III. p. 332. & Empiricum innuit fuisse T. IV. p. 362.

Philippum quoque simpliciter, sive unum ex illis, sive alium citant idem Galen. lib. VII. & X. Therapeuticæ, & lib. II. Medicamentorum κτ̀ γένη, T. II. p. 335. 357. ubi eum viris Pharmacorum singulari peritia insignibus adjungit: & περὶ Φαρμάκων scripsisse docet T. II. pag. 68. & lib. IV. cap. VI. κατὰ τόπους, quo ex loco eundem in Cæsaria vixisse constat: & iterum lib. VII. cap. V. & alibi. T. II. p. 257. 269. 302. T. III. p. 376. 377. 379. T. IV. p. 146. 376. 377

Aëtius Tetrab. III. Ser. I. c. XLIX. & Paulus Ægineta, Cœlius & Aurelianus lib. Oxeon II. c. X. idem Paulus Ægineta lib. I. c. XII. & lib. III. cap. XLII. & lib. VII. cap. XII. non semel. Librum ejus περὶ μαρασμοῦ laudat Galenus T. III. p. 378.

Philippus Macedo, quisquis is fuit, apud Galenum lib. II. Antidotorum.

Philippus Sophista, qui immortalitatem promittebat, conservando iis qui sibi parerent, humidum corporis temperamentum, ut retulit Galen. lib. VI. de Sanitate tuenda, & Aetius Tetrab. I. Sermon. IV. c. XCVI.

Philippus Flessellius Medicus Parisiensis, vir humanitate ea præditus, u- in gratiam eorum, qui chirurgiam amplectuntur, Introductio nem in eam artem conscripserit, ex quo Commentario æstimare licet, eum non modo scriptis artem illustrare, sed ægris magno medendi usu jam comparata magna auxilia afferre potuisse.

Philippus de Lignamine, vide Joannes Philippus.

Philippus de Soldevilla Cathalanus, qui scripsit in Artem parvam Galeni.

Philippus Ulscadius sive Ulsladius Noribergensis, cujus liber est, Cœlum Philosophorum, sive de secretis naturæ, & alius de Epidemia.

Philistion Siculus, Laërtio VIII. 86. aut ut Plutarchus lib. VII. Symposiacorum, cap. I. & Gell. lib. XVII. cap. XI. Athenæus III. p. 115. & Galenus T. IV. p. 306. maluit, Locrus, Ruso Ephesio Φιλιστίων ὁ ἀπὸ Ἰταλίας, præceptor in arte medica Eudoxi Cnidii, ut docet Diogenes Laërtius VIII. 68. & Chrysippi Cnidii Medici. id. VIII. 89. Is ut scribit Plutarchus in Symposiacis Decade VII. cap. I. author fuit ejus opinionis, quod potus laberetur in pulmonem. Ad eundem scribit Hippocrates. Nec desunt qui & hujus esse dicunt διαιτητικὸν ὑγιεινὸν sive librum de victu salubri, quem vulgus adscribit ipsi Hippocrati, alii Pherecydi, Aristioni alii, ut dicit Galenus in Aphorismos Hippocratis lib. VI. c. I. T. V. p. 302. Huncque inter vetustos medicos reponit ipse Galenus in Commentariis de ratione victus in morbis acutis, & lib. I. Methodi. T. IV. pag. 306. T. V. p. 43. Empiricum innuit fuisse T. II. edit. Paris. p. 340. & de succedaneis scripsisse medicamentis T. XIII. p. 965. Inter ὀψαρτυτικῶν scriptores Athenæo XII. p. 516. Hunceque sive alium ejus nominis citat Plinius lib. XX. cap. IX. & cap. XII. & alibi sæpe, &

& in indice lib. xx. xxi. & Galen. T. i. pag. 103. edit. Basil. & T. iv. p. 34. 38. 52. Meminit & Marcus Antoninus vi. 47. Φιλίστιον medicamentum apud Hippocratem de natura muliebri T. ii. p. 381. Philistionis instrumentum memorat Oribasius de machinamentis.

Philistionis frater, Cælio Aureliano Chronion lib. v. cap. primo citatur ex *lib. XXII. de Adjutoriis*, quo titulo alibi laudat scripta Aristotelis, Asclepiadis, Sorani.

Herennius Philo, quem ἐν τῷ περὶ ἰατρικῶν laudat Stephanus Byz. in κύρβος & in Δυρράχιον ubi legas Ἑρέννιος Φίλων ἐν τοῖς ἰατρικοῖς. Ex utroque loco apparet historiam veterum Medicorum illo opere comprehensam, quod intercidisse dolendum est. Nihil igitur impedit hunc fuisse Herennium Philonem Byblium Grammaticum, neque de Philone Tarsensi cogitandum, licet id Berkelio visum fuit.

Philo, sive *Philon* Tarsensis, cujus antidoton versibus descriptum elegacis refert Galenus nono κατὰ τόπους, T. ii. pag. 297. meminit ejusdem pag. 215. & genus ex Tricca duxisse p. 298. & Methodicæ sectæ addictum testatur T. iv. p. 42.

Philo ille, sive alius simpliciter citatus Cornelio Celso lib. vi. cap. item vi. Galeno lib. i. Methodi, & Pharmacorum localium lib. viii. cap. iii. Aëtio Tetrab. ii. Serm. iv. cap. xxviii. & alibi: Paulo Æginetæ lib. iii. cap. xxiii. & xlv. & lib. vii. cap. xi. Tralliano & Avicennæ. Hic medicamenta quæpiam exquisitissima composuit, quæ Deornm manus vocabat, autore Plutarcho. Φιλώνειον φάρμακον Galen. T. v. pag. 522. T. ii. p. 336. 286. T. iii. pag. 261. 389. T. iv. p. 161. T. v. p. 522.

Philonis alterius, ut opinor, meminit Plutarchus Symposiacon Decad. ii. problem. vii. Decad. iv. problem. i. & Decad. v. problem. ii. Decad. viii. problem. ix. Philo cujus μεταλλικὸν sive de metallis liber laudatur ab Athenæo vii. p. 322.

Philocalus, Galeno lib. Medicamentorum secundum locos x. cap. ii. T. ii. pag. 310.

Philocles, eidem Galeno lib. Medicamentorum κατὰ γένη vii. T. ii. p. 420.

Philocrates, apud Celsum lib. v. cap. xix. & xxvi.

Philomenus sive *Philominus*, sive rectius *Philumenus*, citatus Oribasio viii. 45. & Aëtio qui plura ex eo refert Tetrab. i. Serm. iv. cap. li. & Tetrab. ii. Serm. i. cap. lxxviii. & cxix. & cxx. & cxxiii. & sæpe, & Serm. ii. cap. cxix. & Serm. iv. cap. xlv. & Tetrab. iii.

III. Serm. III. cap. XX. & Tralliano libr. VIII. cap. V. in princip. & cap. VIII.

Philomeum quoque citat Rasis lib. Continentis V. cap. I. qui forte idem est.

Philonides Siculus ab Ætna, qui privatim *de albo veratro* scripsit, ut prodit Dioscorides lib. IV. cap. CXLI. aut ut alii secant CLI. & eum etiam citat Galen. lib. IV. de differentiis pulsuum, & lib. VII. Medicamentorum κτ γένη, T. II. pag. 411.

Philonides Catinensis, idem *) cum superiore, Catina enim Siciliæ opidum ad Radices Ætnæ montis situm, præceptor Paccii Antiocheni, de quo supra, laudatus Scribonio Largo lib. Compositionum Medicamentorum cap. XCVII. & Marcello Burdegalensi cap. XX. post princip. qui & alibi videlicet cap. XXIX. citat simpliciter Philonidem sive eundem, ut videtur, sive alium. Et Athenæus librum Philonidis *de coronis & unguentis* XV. p. 675.

Philonides Dyrrhachenus, de quo Herennius Philo apud Stephanum Byz. in Δυῤῥάχιον, docet fuisse auditorem Asclepiadis & libros composuisse XLV. Ἀσκληπιάδης ἀκούσας ἔσχε τινὰς Αὐφίδιον Σικελὸν, καὶ Φιλωνίδην Δυῤῥαχηνὸν, καὶ Νίκωνα Ἀκραγαντῖνον. Φιλωνίδης δὲ ὁ Δυῤῥαχηνὸς ἤκουσε μὲν Ἀσκληπιάδου, ἰατρεύσας δὲ ἐν τῇ πατρίδι ἐνδόξως συνετάξατο βιβλία με΄. Librum duodecigesimum Philonidis περὶ τῆς ἰατρικῆς laudans Galenus T. III. pag. 49. non Dyrrhachenum appellat sed Siculum.

Philonii duo, alter Persa, alter Tarsensis, celebrati Galeno & cæteris. Namquod duo fuerint hinc ostenditur, quod Tarsus non in Perside est, sed in Cilicia.

Philoponus, Paulo Æginetæ.

Philoripus.

Philosophus, quisquis is fuit, Medicus, quem ita simpliciter citat Aetius Quaternionis II. Serm. IV. c. XL. & Quat. III. Serm. II. c. IV. & Quat. IV. Serm. II. c. XXXII. & LV. & alibi.

Philostorgius ἄριστος ἰατρῶν tempore Valentis & Valentiniani, judice Philostorgio historico lib. IX. Pater Philagrii & Posidonii Medicorum.

Philotas quem ἑταῖρον Galenus appellat, ejusque contra lichenes medicamen-

*) Vide Jo. Rhodium ad Scribonium Largum p. 161.

mentum versibus (διὰ στίχων) scriptum memorat quinto κτ̄ τόπους T. II. p. 227. Citat & p. 341. 373.

Philotas Amphissensis, Plutarcho in Antonio memoratus. p. 928.

Philotas simpliciter citatus Cornelio Celso lib. v. c. XIX. sive item ille, sive alius.

Philotheus, sive *Theophilus*, cujus extant Commentarii Græci in Aphorismos Hippocratis, tributi in quibusdam Codicibus Stephano Atheniensi, Theophili discipulo & Latine versi ab Albano Torino, Ludovico de Austria & Antonio Musa Brasavola. Vide quæ Volum. XII. hujus Bibl. p. 649.

Philotimus, Cornelio Celso lib. IIX. c. XX. ubi illum reponit inter claros medicinæ authores: Galeno lib. IV. περὶ ὑγιείας, & lib. II. Commentariorum Hippocratis de natura hominis, & alibi sæpe: *) Cælio Aureliano lib. Chronion I. c. IV. & Aetio Tetrab. II. Serm. II. c. IX. & Tetrab. III. Serm. III. c. XII. & Plutarcho in lib. de discrimine adulatoris & amici, & in lib. de Auditoris officio citatus. Is fuit *Praxagoræ* discipulus teste eodem Galeno lib. I. Alimentorum c. IIX. & lib. I, Methodi, & Erasistrati contemporaneus & condiscipulus Herophili, ut scribit idem Galen. lib. VI. Aphorismorum cap. I. T. IV. pag. 38. citaturque etiam in lib. de Melancholia, qui Hippocratis dicitur, sed non ipsius est, vel ex hac una ratione, quod Hippocrates longo tempore præcessit Philotimum & Erasistratum ejus contemporaneum, atque Themisonem, qui in eodem libro citatur. Hujus autem, aut alterius ejus nominis *Opsartyticum*, Athenæus VII. p. 308. & libros *de Alimento* citat pluribus locis idem Athenæus & Galen. T. IV. p. 311. 312. 347. ubi secundus, & 346. ubi tertius liber allegatur. *De facultatibus alimentorum*, Oribasius II. 69. IV. 10. V. 32. *Anatomica*, Galen. T. V. p. 21. περὶ τῶν κατ' ἰητρεῖον. T. V. p. 661. 667.

Philoxenus, quo authore maxime chirurgica medicinæ pars in Ægypto quoque increvit, qui pluribus voluminibus eam diligentissime comprehendit, ut dicit Celsus lib. VII. in prin. Idem igitur Philoxenus Chirurgus, Galeno citatus librorum medicamentorum κτ̄ τόπους III. c. III. & lib. IV. c. VI. & VII. T. II. p. 357. 373. 385. & 340. ubi Claudius Philoxenus appellatur.

Philoxenus Grammaticus, citatus Galeno libro septimo Medicamentorum κτ̄ γένη. T. II. p. 420.

Philoxenus, aut unus ex illis, aut alius simpliciter citatus eidem Galeno κτ̓ τόπους lib. IV. c. VII. Aetio, & Paulo Æginetæ lib. VII. cap. XI. vide Claudius.

Philumenus, apud Georg. Vallam XXVI. 75. de rebus expetendis & fugiendis. Vide supra Philomenus.

Philosophianus, Octavio Horatiano, aut ut alii malunt, Theodoro Prisciano lib. IV. ad Eusebium filium de Physica scientia.

Phlabius, Galeno lib. VII. medicamentorum κατὰ γένη. Ita vertunt interpretes. Vide supra, Flavius Clemens.

Phocus ille Ornytionis filius, à quo Phocenses dicti, qui Antiopen furore correptam medicamentis sanavit, & uxorem duxit, ut scribit Pausanias lib. IX. quo Bœoticam describit. Alius Φωκᾶς ἰωνιστής Galeno T. V. p. 41.

Phœbus, Marcello Burdegalensi ex Basso citatus, Medicamentorum cap. XXIX.

Phtilarus, Rasi lib. I. Continentis c. I.

Phulamus Joanni Serapioni citatus.

Phylacus Galen. T. II. p. 383.

Phyllinus sive *Phylinus*: Plinio lib. XX. & alibi sæpe, & Paulo Æginetæ, & Galeno κτ̓ γένη lib. V. Vide supra, Philinus.

Pironius Cassius, vide num sit unus ex illis Cassiis, de quibus supra.

Piscator, quisquis est citatus Galeno & Aetio Tetrab. III. Serm. IV. c. XLI. & Tetrab. IV. Serm. II. c. LIII. & Serm. IV. cap. XII. Vide supra in Halievs.

Pisitheus. Vulcatius in vita Avidii Cassii c. X.

Piso, quem ex libro de animalibus citat Aetius Tetrab. IV. Sermon. I. cap. LXXXVI. Videndum, idem ne sit ad quem de theriaca scripsit Galenus.

Pitholaus Galen. T. III. p. 460. 461.

Pittalus vide infra, Spittalus.

Platearius, qui sæpe à Vincentio Bellovacensi allegatur. Vide *Joannes Platearius*.

Plato philosophorum Deus, quem medicinæ artem probe novisse liquido constat cum ex aliis suis operibus, tum vero ex Timæo, in quo definit quid sit sanitas corporis, quid morbus, distinguit febrium aliorumque morborum species, singulorumque rationes assignat: atque de pharmacis multa scribit, & alia pleraque ad medicinam perti-

tinentia. Præterquam quod is ab Epicrate Ambraciota mediæ comœdiæ poeta fuggillatus eft, ob id quod animalium vitas, plantarumque, atque herbarum naturas curiofius inveftigaret. Galenus libro VII. κτ̓ γένη, c. 11. Catapotium Platonis defcribit, & alibi fæpe illum citat, fingulari etiam opere, quod exftat, dogmata Hippocratis & Platonis conferens & examinans. In alio, quod intercidit, tradiderat ἐξηγήσεις τῶν ἰατρικῶς ἐν Τιμαίῳ γεγραμμένων. Vide lib. IV. hujus Bibl. c. XVII. p. 536. 543. & 583. feq. Ælianus lib. IX. variæ hiftoriæ cap. 22. fcribit illum plurimum curæ in medicinam contuliffe.

Plato alius cujus medicamenta refert Galenus Pharmacorum localium VII. c. 11. non femel T. 11. p. 264. & Rafis lib. x. Continentis c. 1.

Plato Tiburtinus, qui Almanforis Judicia vertit, atque etiam Æneam de Pulfibus & urinis.

Plinius ille Veronenfis, fcriptor Naturalis Hiftoriæ, de quo dixi in Bibl. latina. Hoc loco autem fubjungam judicium Joannis Bernierii, quo medicinam & Medicos adverfus acerbiores Plinii cenfuras tuetur. Ita vero ille Hift. Chronologica Medicinæ Gallice edita p. 203. *Pline*, à la verité, eft un homme incomparable à prendre fon Hiftoire Na-„ turelle en gros; mais quant à ce qu'il dit de la Medecine & des Me-„ cins, qui ne voit qu'il y a bien des contradictions, du travers & de„ la paffion, tant il eft vray que les Grands hommes ont de grands„ défauts? Il ne faut donc pas s'étonner fi par ce qu'il étoit bien plus„ Hiftorien & Philofophe que Medecin, n'ayant jamais pratiqué ny„ veu des malades, il a erré en tant d'endroits, particulierement„ quand il a blâmé l'ufage des medicamens exotiques: car n'eft-il„ pas vray qu'il y a des païs fi mal pourvûs de remedes, qu'il faut„ neceffairement fe fervir de ceux qui viennent des païs éloigneés?„ *Non omnis fert omnia Tellus.* De plus quand les maladies fe trans-„ plantent d'un païs en un autre, ne faut-il pas avoir recours aux re-„ medes que la providence Divine a fait naître dans les païs d'où ces„ maladies fe font transplantées? Il blâme auffi mal à propos, les„ compofitions de remedes: car le mélange & la fermentation de„ ces remedes, ne font-ils pas ordinairement ce qu'ils ne pouroient„ faire feuls? & fe donnant ainfi les mains, ne peuvent-ils pas deve-„ nir par cette mixtion, ce qu'on appele dans la Medecine les mains„ falutaires de Dieu? Il dit encore que les Arcadiens ne fe fervent„ d'au-

„d'aucun medicament, & qu'ils ne vivent que de laict, comme si „le laict n'étoit pas souvent un *medicament alimenteux*, a) & un *ali-„ment medicamenteux*, quand on y est accoûtumé, & quand il n'y a „pas de dispositions dans le corps qui y repugnent. Il impute à „la Medecine, (quelle injustice!) les fautes des Medecins ignorans, „& prend de là occasion de déclamer contre cette Science, qu'il „s'avise de loüer en un autre endroit, quel raisonnement, quelle „conduite! Il dit, sans y faire reflexion, que les Medecins ignorent „la vertu des mineraux, ce qui n'étoit pas même vray de son temps, „les plus anciens Medecins ayant connu leurs proprietez, & les „ayans mis en usage. Il dit aussi faussement, comme nous le ver-„rons en son lieu, que la Medecine a été proscrite à Rome pendant „600. an; ingrat! qui a pris des Medecins tout ce qu'il a écrit de „meilleur, & qui n'a pas voulu comprendre que les Romains ne „condamnerent que les Operations du Medecin Archagate, & „de quelques autres Chirurgiens venus de la Grece, gens intre-„pides, assurez & tels que doit être un bon Chirurgien. b) Car „aprés tout, ce procedé du peuple Romain, marquoit il autre cho-„se que son instance, ayant d'abord honoré Archagate de gra-„ces & de privileges, & l'ayant ensuite traité de bourreau, *ple-„bi non judicium non veritas.* En effet, ce qui fait voir que Pline „parle en homme passionné; c'est qu'aprés avoir pris droit sur „les jugemens & sur l'inconstance d'un peuple encore grossier, il „se demande par une contradiction manifeste, *S'il faut croire que „les anciens ayent condamné une chose salutaire?* car il se répond, „*Non en verité, ils ne condamnerent pas la Science, mais la maniere „de l'exercer*, aprés avoir dit faussement & sans raison que *lues mo-„rum non aliunde quàm ex Medicina.* Comment veut il donc qu'on „entende ces paroles? *Mille peuples ne peuvent s'en passer, quoi-„qu'ils se passent quelques-fois de Medecins.* Accordez cela. Car „je reserve pour un autre lieu à répondre, non seulement à sa „prétenduë proscription de la Medecine pendant 600. ans; mais „encore à ce que ses partisans ont voulu inferer d'un autre pas-„sage de cét Auteur mal entendu, pour mettre la Medecine aux

a) Lib. 25. cap. 8.

b) Oportet Medicum immisericordem esse, Cels.

aux fers, avec les Esclaves du peuple Romain. Je reviens donc,, à ses autres sentimens, & pour réponse à ce qu'il dit, qu'il n'y ,, a que les homicides des Medecins qui ayent le privilege de-,, meurer impunis, ne sçait-il pas que de son temps même, la ma-,, lice & l'imperitie des Medecins étoient punissables, & que la Loy,, *Aquilia* y est formelle ? Il se plaint de ce qu'on ajoûte foy aux,, cajolleries des Medecins, comme si cela ne venoit pas en par-,, tie de ces discoureurs, qui ne sont rien moins que de vrais Me-,, decins, puisque la Medecine d) se plaint elle-même dans de,, bons Auteurs de ces Medecins, pour lesquels on devroit établir,, des grands jours, & faire revivre la Loy Cornelia de *Sicariis*, ,, puis qu'Ulpien, qui est bien plus proche de nous que ces Loix,, est dans ce sens-là, disant que quand il parle des Medecins, il,, ne reconnoît pour tels que ceux qui procedent par ordre & par,, methode, & non pas des ignorans & des empiriques. Ainsi,, nôtre Auteur aprés avoir furieusement declamé contre la Me-,, decine & les Medecins, ne laisse pas de revenir à luy-même, ,, tant la verité a de force, avoüant de bonne foy e) que *la Me-,, decine est le seul de tous les Arts qui ait l'avantage de donner la loy,, aux Souverains, & que s'il n'y en a point de plus sujet au change-,, ment, cela n'empêche pas qu'il ne soit le plus utile de tous.* Aussi son,, neveu fut-il bien plus équitable que luy, & bien plus constant,, dans le jugement qu'il fit de la Medecine, défendant à ses do-,, mestiques de luy donner autre chose que ce que son Medecin,, ordonneroit dans sa maladie. Je demande donc enfin aux par-,, tisans de Pline l'aîné, quel jugement on doit faire des sentimens,, d'un homme si inconstant, & qui ayant nié l'immortalitaté de,, l'ame, contre le sentiment de presque tous les sages de l'anti-,, quité, pourroit bien encore nier sa propre experience, & tout,, ce qui tombe sous les sens dans l'exercice & dans les heureux,, succés de la Medecine. ,, *Hæc Bernierius.*

Plinius Valerianus, de quo itidem in Bibl. Latina. Etiam utrunque Plinium citat Marcellus Burdegalensis. In veteri inscriptione apud Fulvium Ursinum p. 100. & Gruterum p. DCXXXV. I. D. M. *C. Plinii Valeriani Medici, qui vixit Ann. XXII. M. VI. D. V. Parentes.*

d) V. Threnod. Medicam Mindereri.
e) Lib. 24. cap. 1. f) Plin. junior lib. 7. Epist. 21.

Pistarchus. Dioclem Caryſtium in primo τῶν πρὸς Πλείσταρχον ὑγιεινῶν citat Galen. T. IV. p. 303. 312.

Plistonicus, ſive Pleſtonicus, *Praxagoræ* diſcipulus ſæpius Plinio, in Hiſtor. nat. atque Galeno libro ſecundo Commentariorum de natura hominis, & libro primo methodi atque alibi memoratus, itemque Athenæo, & Garioponto in libro de Febribus, c. VII.

Plutarchus, Chæroneus quem cæteris omnibus Philoſophis, inquit Tiraquellus, anteponere aut adæquare auſus fuerim, medicum ſe optimum oſtendit in eo libro quem de tuenda bona valetudine eleganter & docte conſcripſit, atque etiam in problematis ſympoſiacis quæ magna ex parte medicina conſtant.

Podalirium Æſculapii filium, a) & Machaonis fratrem, poſt everſam Trojam in Italiam perveniſſe, ibique diem ſuum obiiſſe ferunt. Accidit autem poſtea ut ab illius loci accolis pro heroe cultus, in magna etiam venerationis religione habitus fuerit, ſiquidem Calabrum populi b) de morbis & ægrotationibus Numen conſulturi ad illum ſoliti fuerunt accedere. Oraculi autem illius fuiſſe genus perhibetur hujusmodi, ut heroem ſcilicet conſulturus, juxta illius ſepulchrum in agninis pellibus obdormiſceret. Somniis enim de qua quisque re ſcire cuperet, palam admonebatur. Althæno quin etiam nomine juxta illius tumulum placidus fluebat amnis, in quo ſi homines & jumenta ſaucia ſive ulceroſa lota fuiſſent, Podalirii invocato nomine, ſana & integra è flumino exire conſtans erat fama. Quamobrem id fluvio inditum fuiſſe nomen Timæus eſt autor: ἀλθαίνειν enim mederi & ſuccurrere Græco ſignificatur vocabulo, qualem etiam Alphei Arcadiæ amnis fuiſſe denominationem dicunt, quia alphos, id eſt, vitiliginis morbum aquis ſuis ablueret & curaret. De Podalirio hoc illud quoque veteribus monumentis traditum eſt, c) quod cum ex adverſis maris tempeſtatibus in Caria à caprarum paſtore ſervatus, & hoſpitaliter acceptus ad Damæthum Regem fuiſſet

a) Homer. Iliad β. 731. Ἀσκληπιοῦ δύο παῖδε ἰητῆρ᾽ ἀγαθώ, Ποδαλείριος ἠδὲ Μαχάων. Pindarus de bello Trojano: *quem* (Agamemnonem) *doctus ab arte paterna Pæoniis curat juvenis Podalirius herbis.*

b) Daunii, vide Tzetzam ad Lycophron. verſ. 1047. ſeq. ex quo hæc accepit Nicolaus Leonicus Thomæus lib 3. de varia Hiſt. cap. 47

c) Tiraquellus p. 245. hæc reperit apud Stephanum Byz. in Σύρνα.

iſſet perductus, ejus filiam nomine Syrnam tecto delapſam, tum aliis quibusdam medicamentis, tum miſſo ex utroque brachio ſanguine perſanavit, quod Rex admiratus, illum ſibi generum adſcivit, Cherſoneſo illi tradita, in qua Podalirius mox duas condidit civitates, alteram Syrnem de uxoris nomine, alteram de paſtoris, à quo fuiſſet incolumis ſervatus. De hocque eſt illud Ovidii ad finem lib. II. De arte amandi:

Quantus apud Danaos Podalirius *arte medendi,*
Aeacides dextra, pectore Neſtor erat.

Et illud lib. de remedio amoris.

Cumbar propriis æger Podalirius *herbis.*
Et fateor, medicus turpiter æger eram.

Et lib. IV. Triſtium, Eleg. VII.

Quem ſemel excepit, nunquam Podalirius *ægro*
Promiſſam medicæ non tulit artis opem.

Podanithas, Galeno librorum medicamentorum ſecundum locos VII. ad fin.

Polemocrates frater Alexanoris, Machaonis filius, de quo Pauſanias in extremo Corinthiacorum, templum ejus memorans ad quod morbo laborantes confugiebant & Polemocratem cultu & honore proſequebantur, καὶ ἰᾶται τὰς ταύτῃ, καὶ τιμὰς παρὰ τῶν προσοίκων ἔχει. p. 202.

Polles Ægienſis, ex Ægis Aſiæ, Philoſophus artes divinatorias profeſſus, cujus ἰάματα libris duobus, ἰατροσυμβολικὰ & de ſympathiis atque antipathiis libros tres Suidas memorat. Apud Galenum T. v. pag. 41. pro ἀπόλλητος legendum ὁ Πόλλητος. Etiam apud Nonnum hiſt. 61. in Greg. Naz. Orat. pro Polluce legendum Polles, cujus meminit & Marinus vita Procli c. x. & Suidas in οἰωνιστική.

Pollio aromatarius in veteri Inſcriptione extra Romam via Latina apud Gruterum p. DCXXXVI. 7.

Poloniſos, ſive **Poloniſus**, Galeno lib. VI. Simplicium, & Avicennæ lib. V. ſumma II. tract. II.

Polyar-

Polyarchius, Paulo Æginetæ citatus.

Polyarchus, (idem ut videtur,) Cornelio Celso lib. v. cap. XIIX. & Galeno libr. medicamentorum secundum locos IIX. cap. v. T. II. pag. 284. ubi illum citat ex epistola ad omnia interna, & Paulus Ægineta lib. III. c. LXXIV. Ab hoc Polyarchion Malagma & Epithema dictum, de quo idem Paulus Ægineta lib. III. c. LXIIX. & LXX.

Polybius, sive *Polybus* (utrunque enim reperitur) gener & discipulus Hippocratis, & illius in instituendis juvenibus successor, ut dicit Galenus in Commentariis ipsius Hippocratis de natura hominis lib. I. & Aphorismorum lib. VI. c. I. Hujusque plurimi, Galeno tamen ubique reclamante, censent esse librum illum περὶ φύσιος ἀνθρώπου, de natura hominis, qui inter opera ipsius Hippocratis est, & alia quædam de quibus dixi lib. I. hujus Bibl. lib. II. cap. XXIV. § 5. & lib. IV. c. XVII. p. 584. Ejusque etiam meminit idem Galenus lib. III. de Respirandi difficultate, & alibi sæpe, & Celsus lib. v. c. XX. & Plinius lib. XXXI. c. ult. in fin. & ante hos Thessalus in legatione ad Athenienses T. II. Opp. Hippocratis p. 945. Suntque qui dicunt Polybum fuisse illum generum Hippocratis, Polybium alterum, quod ægre mihi persvadeo.

Polycletus, Messanensis cujus honorificam mentionem facit Phalaris in duabus ad eum epistolis 70. 71. & alia epistola ad Messenios 21. Ex memoriæ lapsu videtur Joannes Neander, Bremanus Herophilum pro Polycleto nominare in syntagmate de Medicinæ laudibus & origine p. 22. ubi ait Phalaridem ab Herophilo Chalcedonio liberatum morbo gravissimo, & præmia in eum contulisse amplissima, *ipsius Phalaridis Epistola ad eum teste*. Nulla autem ad Herophilum Epistola extat inter eas quæ Phalaridis nomine feruntur, & Herophilus longe illo junior fuit. Alius Polycletus statuarius, qui sæpe memoratur à Galeno ubi statuam ejus memorat, *canonem* dictam, quod proportionem membrorum humanorum accurate observasset T. I. p. 67. 550. T. III. p. 477. T. IV. p. 239. & librum de illa statua compositum T. I. p. 288.

Polycritus Mendæi filius, Plutarcho memoratus in Artaxerxe pag. 1021.

Polydamna Thonis Ægypti uxor de qua Homemus quarto Odysseæ ubi de Nepenthe, vers. 227.

Τοῦ

Τοῖα Διὸς θυγάτηρ ἔχε φάρμακα *) μητιόεντα
Ἐσθλά, τά οἱ Πολύδαμνα πόρε Θῶνος παράκοιτις
Αἰγυπτίη, τῇ πλεῖστα φέρει ζείδωρος ἄρουρα
φάρμακα, πολλὰ μὲν ἐσθλὰ μεμιγμένα, πολλὰ δὲ λυγρά.

Id est Guilelmo Budæo interprete annotatt. in Pandect.

Tyndaris hæc habuit summo Joue nata venena,
Quæ Polydamna dedit conjunx Ægyptia Thonis
Commoda consulto medica composta sub arte,
Multa legens Pharia solers tellure venena,
Noxia permixtim, carpens quoque commoda multa.

Eosdem Homeri versus laudant Herodotus II. 116. Theophrastus IX. hist. plantar. Diodorus Sic. lib. II. Bibl. c. IV. Philostratus VII. de vita Apollonii, multique alii: Vide Petrum Petitum de Nepenthe Homerico pag. 40. seq. & Jac. Duportum Gnomologiæ Homericæ p. 166. sqq.

Polyidas, sive *Polyides*, sive Polyidus, sive item Polydas, Galeno, in libro de curandi ratione ad Glauconem, & in Introductione, sive Medico post prin. & de compositione Pharmacorum κατὰ γένη, lib. III. T. II. p. 118. 135. 189. 202. 346. 352. 387. 388. T. IV. p. 98. 191. 210. 218. 371. & Aetio Tetrab. IV. Sermon. II. c. LIIX. & Serm. IV. c. LXIV. & Paulo Æginetæ lib. IV. c. XXV. & lib. VII. c. XII. citatus.

Polyidus alter multo antiquior, qui Glaucum Minois filium ad vitam vi cujusdam herbæ revocasse traditur apud Apollodorum lib. III. Bibl. & Palæphatum cap. XXVII. à Dracone, altero Medico edoctus.

Polypus, quem ex Aristotelis libr. III. cap. III. Hist. animalium Tiraquellus exhibet, vitiose scriptus est pro Polybo, Hippocratis genero de quo supra. Ita enim meliores editiones: Πόλυβος δὲ ὧδε. Affert deinde nonnulla quæ in Polybi libro de victus ratione, quem Hippocrati quidam præter rem tribuerunt, hodie leguntur.

Pompejus Lenæus Pompeji Magni libertus, de quo Plinius lib. decimoquinto cap. XXX. in prin. & lib. XXV. cap. II. Is est, quem ipse Plinius sæpe

*) Μητιόεντα λέγει κατὰ τέχνην θεωρητικὴν ἐσκευασμένα. Plutarch. in vita Homeri p. 391. edit. Thomæ Galei,

ſæpe Leneum ſimpliciter vocat, ut eodem lib. xxv. c. vi. & lib. xxiv. c. ix. Vide ſupra in Mithridate.

Pompejus Sabinus, Galeno lib. vii. κτ̀ γένη, Tom. ii. p. 418. Vide infra, Sabinus.

Pomponius Baſſus, Galeno medicamentorum ſecundum locos libro quarto, c. vii. vide Baſſus.

Ponticus Virmius, aut ut alii rectius vocant, Virunius, Tarviſius, qui Theophilum de urinis & pulſibus, & Æneæ libros ejuſdem tituli in Latinum vertit. De hoc Virunio accurate in Diario eruditorum Italiæ Tom. xxiv. p. 235. ſqq. Vita illius ab cognato ejus Andrea Ubaldo ſcripta prodiit, Ovidio Montalbano editore Bononiæ 1655. 4.

Porphyrius citatur ab Octavio Horatiano de Phyſica ſcientia lib. iv. Hic Tanaquillo Fabro viſus eſt βοτανιώτ nomen accepiſſe quod ſola βοτάνῃ veſceretur, ab carnibus animantium abſtineret. Sed Βατανεώτης in veterum ſcriptis, non βοτανιώτης legitur, à Batanea Syriæ petito nomine, ut dixi lib. iv. c. xxvii. ubi de Porphyrio & ejus ſcritis. Porphyrii Iſagoge de animæ natura & conjunctione cum corpore memoratur ſed non à Galeno T. iii. edit. Pariſ. p. 232.

Porphyrogeneta. Vide ſupra in Conſtantino.

Poſidippus, apud Julium Capitolinum in Antonino Philoſopho c. xv.

Poſidonius, ſive *Poſſidonius* Galeno, *) & Aetio ſæpe, & Paulo Æginetæ libro ſeptimo, cap. iii. & xix. & xxii. In Matthæi Sylvaticis pandectis Medicinæ frequentiſſime Poſidonius, ſive ut ibi ſemper legas Poſſedonius Medicus allegatur.

Marinus Poſthumius, ſupra in Marino.

Potamon, Galeno medicamentorum κατὰ γένη, lib. ii. T. ii. edit. Baſil. p. 330.

Praſion, Galeno ejuſdem operis lib. v. T. ii. p. 391.

Praxagoras Cous, præceptor Herophili, ut dicit Galen. lib. iv. de differentiis pulſuum, & ab eo ſæpe **) citatus ex libris de Accidentibus, & aliis, & ab Cœlio Aureliano lib. Chronion i. c. iv. & alibi ex libris peregrinarum paſſionum. Fuitque etiam præceptor *Philoti-*

mi

*) Vide lib. IV. hujus Bibl. c. XVII. p. 585. ubi videbis non alium quam Poſidonium Stoicum Philoſophum à Galeno intelligi, cumque commendari ob peritiam Geometriæ & citari ejus ſcriptam περὶ παθῶν de affectibus.

**) Vide lib. IV. hujus Bibl. loco jam laudato.

mi & *Pliftonici* de quibus fupra diximus. Crinagoræ Epigramma in Praxagoram medicum lib. IV. Anthologiæ p. 485.

Αὐτός σοι Φοίβοιο πάϊς λαθικηδέα τέχνης
  Ἰδμοσύνην, πανάκῃ χεῖρα λιπηνάμενος,
Πρηξαγόρη, στέρνοις ἐνεμάξατο. τοὶ γὰρ ἀνῖαι
  Ὄρνυνται δολιχῶν ὁππόσαι ἐκ πυρετῶν.
Καὶ ὁπόσα τμηθέντος ἐπὶ χροὸς ἄρκια θεῖναι
  Φάρμακα, πρηείης οἶσθα παρ' Ἠπιόνης.
Θνητοῖσιν δ', εἰ τοῖοι ἐπήρκεον ἰητῆρες,
  Οὐκ ἂν ἐπορθμεύθη νεκροβαρὴς ἄκατος.

Hoc eft Eilhardo Lubino interprete:

Ipfe tibi Phœbi filius curarum oblivionem inducentem artis
  Scientiam panacæ manibus inungens,
Praxagora, pectori intinxit: cui enim dolores
  Concitantur longis quicunque ex febribus,
Et quacunque vulnerato in corpore fufficit imponere
  Remedia, à leni didicifti Epionâ. *)
Mortalibus vero fi tales fuppeterent medici,
  Non trajiceret mortuis gravis navis.

Presbyter Indus Aëtio, vide fupra Indus.

Presbyter fimpliciter citatus eidem Aëtio, five ille Indus, five alius, Tetrab. IV. Sermon. I. cap. XXIV.

L. Primigenius, de quo vetus Infcriptio Iguvii feu Eugubii, Umbriæ urbe, apud Sponium p. 143. Mifc. eruditæ antiquitatis, ex Baptiftæ Ferreti Mufis Lapidariis, & Sirmondum ad Sidonii lib. II. Epift. XII

L. Sabinus L. L. Primigenius.

Ortus ab Iguvio Medicus fora multa fecutus
  Arte feror nota, nobiliòre fide.
Me confurgentem valida fortuna juventa
  Deftituit, rapidis impofuitque rogis.
Clufino cineres, flamma ceffere fepulchro,
  Patronus patrio condidit offa folo.

Bbb 2 Primi-

*) Epione Æfculapii uxor.

Primion, Galeno Medicamentorum κατὰ γένη, lib. I. T. II. pag. 365. & κατὰ τόπους.

Proclianus, Marcello Burdegaledsi Medicamentorum cap. XXII.

Proclus quem inter Methodicos numerat Galenus in introductione sive Medico. T. IV. p. 42. 373. Citatur etiam *Proclus* à Galeno libro I. Methodi & à Paulo Ægineta lib. III. cap. LXXVII. & lib. VII. cap. XI.

Procopius Cæsariensis, medicus exercitus Belisarii adversus Gothos, qui & ejus expeditionis historiam scripsit, quam etiamnum habemus. Hæc Tiraquellus, qui Procopium hunc quibus argumentis aut testibus Medicum faciat, nescio. Nam ipse quidem testatur se fuisse Belisarii ὑπογραφέα, notarium, comitem ac consiliarium, lib. I. de bello Persico cap. I. & 12. seq. & classis ac rei annonariæ curam sibi commissam lib. II. de bello Gothico cap. IV. De Procopio ipso & ejus scriptis dixi Volum. VI. hujus Bibl. pag. 248. seq.

Proculus, qui de natura hominis inter alia ejus artis monumenta scripsit, ut prodit Galenus lib. II. de Febrium differentiis, c. VI. Eumque etiam memorat lib. I. Therapeuticæ, & Cœlius Aurelianus lib. Chronion III. c. IIX. ubi illum dicit fuisse Themisonis sectatorem.

Prodicus, eidem Galeno in lib. II. de Naturalibus facultatibus, cap. IX. & in lib. II. de differentiis febrium, c. VI. citatus ex libro de natura hominis T. I. p. 106. T. 3. p. 332. quem Proculum quidam esse putant.

Prodicus Selymbrianus, Hippocratis discipulus, apud Plinium lib. XIX. c. I. sive ille fuit, sive alius.

Prodicum medicum, sive illum, sive alium, quod magis credo, memorat Hippocrates lib. VI. Epidemion; si illic Prodicus & non potius Herodicus sit scribendum, quod magis puto, secutus sententiam Leonardi Fuschii, & veteris Interpretis, de quo diximus supra in Herodico.

Profechius, Paulo Æginetæ lib. VII. c. XVI.

Prosdochus, Marcello medico Burdegalensi, medicamentorum c. XXIX.

Prosper Calanius, Sarzinensis, cujus est docta paraphrasis in lib. Galeni de Inæquali intemperie, & alia multa opera non contemnenda.

Protagoras cujus meminit Eupolis poeta Græcus in ea fabula, quæ Colaces inscri-

inscribitur, & Plutarchus Symposiacon decade VII. problem. I. Democriti ζηλωτής. Galen. T. II. edit. Paris. p. 23.

Protarchus, Celso lib. V. c. XIIX. non semel, & lib. IIX. c. XX.

Protas Pelusiotes, Galeno medicamentorum localium lib. X. c. I. T. II. edit. Basil. p. 308. Alius Protas Rhetor, Galeni civis. Tom. IV. p. 326.

Proxenus, Galeno ejusdem operis lib. VII. c. II. T. II. p. 265.

Prusias, vide supra in Asclepiade p. 87.

Prytanis, sive *Prytanides*, Galeno Pharmacorum secundum locos lib. III c. I. & lib. VII. cap. 3. T. 2. p. 266.

Ptolemæus Chirurgus, Cornelio Celso, lib. VI. c. 7.

Ptolemæus Cytherius, poëta epicus, Suida teste scripserat de miris virtutibus herbæ ψαλακάνθας, pro qua pyrachantem sive scolymum, de qua apud Dioscoridem mentio, legit Tiraquellus p. 293. Sed nihil mutandum patet ex Ptolemæi Hephæstionis lib. v. apud Photium Cod. 190. ubi narrat Psalacanthæ esse nomen herbæ Ægyptiæ artemisiæ vel meliloto similis, quæ si veræ credis fabulæ, equis alligata victoriam præbet ac felicitatem.

Ptolemæus Evergetes, Ægypti Rex, herbarum vires ac naturam intelligens, carmen Homeri depravatum correxit: scripserat enim lib. Odysseæ quinto, vers. 72.

Ἀμφὶ δὲ λειμῶνες μαλακοὶ σίυ ἠδὲ σελίνυ.

Significans *Sion* esse palustrem plantam, & cum palustri apio nasci, quod ignorantes quidem Grammatici non σίυ, sed ἴυ quod est violæ, legi oportere contendebant, ut nunc quoque vulgo legitur. Contra quos Rex hujus rei peritus *sia*, non violas, cum apiis in irriguis pratis nasci in eo poëta voluit. Hic autem citatur à Marcello in lib. de medicamentis, cap. XIV. ubi illum dicit scripsisse libros in re medica, & iterum cap. XXXVI. Citatur Ptolemæus & à Galeno libr. IV. de compositione medicamentorum κατὰ τόπυς, cap. VII. T. II. pag. 217. T. V. p. 411. 413. & alibi non semel, ubi illum modo Regem appellat, modo nobilem. Et Aëtio Tetrabibli II. Serm. III. cap. CX. non semel.

Ptolemæus simpliciter, sive alius, sive ex illis unus, Galeno l. V. medicamentorum κατὰ γένη, T. 2. p. 181. & Cœlio Aureliano lib. III. Chronion,

on, c. II X. ubi illum dicit Erasistrati sectatorem, & Aetio Quaternione II. Serm. 3. c. cx..

Ptolemaeus, quem γνώριμον sive familiarem vocat Galenus lib. IV. Pharmacorum κατὰ τόπους, c. VII. non semel, & lib. VII. c. V. T. 2. p. 390. 391. 271. 219.

Publius ὁ καθηγητὴς sive Praeceptor, Galeno medicamentorum κτ̃ γένη, lib. V. T. 2. p. 391.

Publius simpliciter, sive ille, sive alius eidem Galeno ibi, T. 2. p. 299. & etiam κτ̃ τόπους IX. c. IV. T. 2. p. 339. 389. & Marcello medicamentorum c. XXIX.

Pudentianus Epicureus, Galeno T. 4. p. 368.

P. *Pupius* P. *L. Mentol Medicus IIIIII vir* *) in veteri marmore ubi icon hujus Pupii apud Fulv. Ursinum p. 97.

Pyctes Plinio lib. XXIX. c. ult.

Pyramus, Galeno κτ̃ τόπους lib. IV. c. 7. T. 2. p. 217.

Pyro, cujus nugas deridet Galenus lib. II. de Temperamentis.

Pythagoras, philosophus non modo Medicam artem rem divinissimam esse pronunciavit, ut scribit Apollonius Tyanensis Epist. 23. ad Critonem: sed medicinam quoque exercuit ipse, teste Jamblicho lib. I. c. 29.

Pythagoras alter à philosopho, cujus meminit Diogenes Laertius in vita ipsius philosophi, quem de hernia scripsisse tradit.

Pythagoreos πάνυ σφόδρα περὶ τὴν ἰατρικὴν ἐσπουδακέναι, singulare studium in arte medica posuisse notavit Aelianus IX. 22. Var. Hist.

Pythion. Galen. T. 2. p. 340.

Pythius, eidem Galeno Pharmacorum secundum locos, lib. V. c. 9. & secundum genera, lib. 3. T. 2. p. 234. 236.

Pythocles memoratus Hippocrati lib. VII. Epidemion.

Q.

Quadratus, Galeno medicamentorum κτ̃ γένη, lib. VII. T. 2. p. 419.

Julia Quintiana Clinicae videtur mentio fieri in veteri inscriptione apud Gruterum p. DCXXXV. 10. Quanquam p. DCXC. 6. eadem inscriptio legitur sic: *Julia Quintiana Cl. Lucae F.*

Quintus Stertinius, Romae clarus, teste Plinio XXIX. I.

Quintus praeceptor Galeni, eidem saepe memoratus. Confer lib. IV. hujus Bibl. cap. XVII. p. 586. Supra in Marino. Quiri-

*) Sexvir, nomen dignitatis ac magistratus. Vide infra, Sosthenes.

Quiricus de Auguſtis, Thertonenſis, qui ſcripſit Lumen Apothecariorum, editum Venetiis 1495. fol. ac deinde ſæpius.

R.

Rabbi Moyſes, cujus extant Aphoriſmi medicinales, quibus hunc titulum præfixit, Moyſes filius ſervuli Dei, Iſraeliticus Cordubenſis. Suntque & alia ejusdem opera. Vide ſupra, in Moſe.

Rabirius, Plinio lib. XXIIX. c. VII.

Raſis apud Arabes celeberrimus, vide ſupra *Albubeter*, & Joannem Leonem Africanum cap. VI. & XVIII. Jo. Arculani expoſitio libri Almanſoris, prodiit Venet. 1483. fol.

Raymundus Lullus vir certe reconditæ doctrinæ & eruditionis, qui præter alia multa, quæ in medicina ſcripſit, edidit librum cui titulus eſt, Ars brevis, alterum quem Artem generalem vocavit, utranque adeo difficilem, ut pauci queant intelligere, verum ſi ſemel intelligas, omnia pollicentem. Hæc de Lullo Tiraquellus, ſcriptore ut ajunt 321. voluminum. Novam ejus operum editionem parari auſpiciis Sereniſſimi Electoris Palatini, traditur in diario eruditorum Italiæ T. XIV. p. 392. Scripta de ſecretis naturæ, de alchymia & metallorum metamorphoſi, Lullio præter rem tribui notat, qui de illo multa, Lucas Waddingus in annalibus Minorum. Vide & Nic. Antonium T. II. Bibl. Hiſpanæ, Olaum Borrichium in conſpectu ſcriptorum Chemicorum, &c. Obiit Lullius A. 1315. æt. 80. Adi Acta Sanctor. 30. Junii T. V. p. 633. ſq. & diſſertationem de cultu Raymundi Lullii in memoriis litterariis Trevoltinis A. 1702. p. 30. edit. Amſt.

Rebeubatus Serapioni Antidotorum cap. XVIII.

Remaclus Fuchs, Lymburgus, cujus eſt Methodus curandi morbi Gallici & Hiſtoria aquarum, & tractatus Conditorum, & ſpecierum aromaticarum, & Nomenclatura plantarum.

Claudius Remnus, in veteri Inſcriptione, Medicus Legionis XXI.

Rheginus Methodicus, T. IV. p. 42. Galeno memoratus lib. I. Methodi.

Q. Rhemnius Fannius Palæmon cui tribuitur carmen hexametrum cum Celſo & Sereno Sammonico ſæpius editum de menſuris & ponderibus quibus medicinæ diſpenſantur, quod alii neſcio cui *Renio Favino* vel *Flavio*, vel *Priſciano* alii tribuunt, de illo dixi in Bibl. Latina p. 680.

Rhipalus, Galeno lib. VII. Pharmacorum localium cap. 3. T. II. p. 265.

Rhi-

Riphinus Nicaensis inter Dipnosophistas, Athenæo. Legendum *Rufinus.*

Richardus, Anglicus, cujus sunt libri de Phlebotomia, de urinis, de anatomia, de signis prognosticis, de febribus.

Roffus, Rasi lib. VI. Continentis cap. 1. nisi Ruffus sit legendus, quod facile crediderim, cum nullo alio loco meminerim me Roffum legisse.

Roffinus, apud eundem cap. 3. ejusdem lib. nisi etiam Ruffinus sit legendum.

Rogerus Baco Oxoniensis, Ord. S. Francisci, defunctus A. C. 1292. cujus Chymica quædam & Physica scripta feruntur. De illo Lucas Waddingus in Annalibus Minorum & Antonius Wood Antiquitatt. Oxon. T. 1. p. 136. seq. ubi à Magia Dæmoniaca eum absolvit, sed naturæ peritissimum fuisse docet. Similiter causam ejus agunt Joannes Deé, Joannes Seldenus, Gabriel Nandæus, & in Dictionario suo historico Petrus Bælius. *Quæ in Chemicis* Baco *publicavit*, judice Olao Borrichio *) *obscuriora sunt, & variis processuum ineptiis referta: est tamen ubi expergescitur, & sagacibus monitis, quantus in se lateat artifex, evidenter ostendit. Quin & quæ de Arte tradit ad Raymundum Gaufredum, demorsos sapiunt ungues. Nec male ipse post allatam experimentorum variorum inutilem farraginem, Candidatis hanc regulam præscribit:* Dimittite experimenta, capite rationes, & invenietis. *Scripsit varia* de lapide philosophorum, Alchemiæ speculum, de speculis ustoriis &c. *In libro* de mirabili potestate Artis & Naturæ *capacissimum declarat ingenium, & admirandam in rebus novis inusitatisque inveniendis dexteritatem: satisque ostendit sibi ea jam olim fuisse explorata, quæ postera tandem sæcula vera fuisse deprehenderunt. Incusatus ob id ab inertium Monachorum vulgo, sola innocentia se tutatus est, & imperitiam cavillantium refutavit contemtu.* Nec dubitat retractans se in altera editione centuriarum suarum Jo. Balæus, Baconem nominare Philosophum acutissimum & sæculi sui miraculum. Ejus de retardandis senectutis accidentibus & sensibus confirmandis, prodiit Oxoniæ 1590. 8. Alia illius edita atque inedita refert Guil. Caveus in historia litteraria scriptorum Eccles. ad A. C. 1278.

Rogerius Parmensis, cujus est liber de Phlebotomia venarum omnium, edita cum Albiensi: & Practica medicinalis, vulgata Venetiis A. 1490.

Rolan-

*) In conspectu scriptorum Chemicorum §. 19.

Rolandus Capellutus Chryſopolitanus Parmenſis, cujus eſt tractatus de curatione peſtiferorum apoſtematum, & libri quatuor de Chirurgia. Alius Rolandus Ulyſſiponenſis, de cujus phyſiognomia vide Nic. Antonium T. 2. Bibl. vet. Hiſpan. p. 271.

Romanus Medicus, Leoniceni diſcipulus, cujus extat liber, cui titulum fecit, Antiſophiſta, quo de tribus docendi ordinibus Galeni eleganter diſſerit.

T. Julius Roſianus Apollinaris. ſupra in Julio.

Ruffinus, cujus meminit Nicolaus Antidotarius, & Raſis libr. IV. Continentis c. 1. vide Roffinus.

Ruffinus Nicaenſis unus è Dipnoſophiſtis, quorum colloquia ſunt ab Athenæo deſcripta.

D. M. *T. Vibio Rufo medico Coh. V.* Pr. *Valeria Rufina Conjug. Optim. fecit.* Vetus inſcriptio Romana apud Sponium p. 144. Miſc. eruditæ Antiquitatis.

Ruffus Hierax, quem memorat Tiraquellus, ex hoc Catalogo expugendus. Nam apud Galenum in loco quem ille reſpicit libr. quinto pharmacorum κτ̄ γένη T. 2. p. 387. referuntur τροχίσκοι κιῤῥοὶ trochieſi rufi ſive gilvi ἱέρακος Θηβαίου Hieracis Thebani.

Rufus Epheſius de quo dictum lib. 4. hujus Bibl. c. 3. atq; c. 17. p. 586. Citatur à Paulo Ægineta & Aëtio apud quem fragmenta complura. Etiam ab Arabibus ut Joanne Meſue, & ab Iſaaco Hebræo. Rufi Epheſii *erotemata Medica* ſermone Græcorum recentium vernaculo MSta in Bibl. Cæſarea. Libri de appellationibus partium corporis humani MS. Codicem Vaticanum laudat Jo. Rhodius ad Scribonium Largum pag. 213. Ejusdem *de venis & de oſſibus* memorat Labbeus p. 126. Bibl. novæ MSS. Hic Rufus ante Fallopium tubas matricis obſervavit. Carmina autem Græca quæ lib. 3. c. 26. *de effectis plantarum, Deorum alicui ſacrarum* edidi cum verſione D. Joannis Rendtorffii, Simlerus huic Rufo, Lambecius II. p. 593. & VI. p. 90. Pamphilo Alexandrino tribuit. Rufi effigies in veteri Codice Dioſcoridis in Bibl. Cæſarea, apud Lambecium, Neſſeliumque. Occurrit & in imaginibus Bellorii & T. 3. theſauri Gronaiani eeee atque ante Acta medicorum Berolinenſium T. 3. Ann. 1718. 8.

Menius Rufus. Galen. 7. κτ̄ γένη, T. 11. p. 416.

Rugenii Chirurgia, ſupra in Bruno.

A. Rupilius apud Ciceronem in oratione pro Aulo Cluentio habita, c. 63.
Rusticus Galeno citatus in lib. IX. Pharmacorum κατὰ τόπους cap. 6. T. 2. p. 303.
Rusticus alter Placentinus, recentiorum temporum Medicus.
Rutilius Oribasio citatus.

S.

Sabinus qui in Aphorismos Hippocratis in libros Epidemion & in alia ejus scripsit, teste Galeno: fuitque præceptor Stratonici, præceptoris Galeni, ut dicit idem Galenus in libro de atra bile, eumque sæpissime citat. Vide lib. IV. hujus Bibl. c. 17. pag. 586. Meminit & Gellius lib. 3. c. XVI. ubi ait commodissime Hippocratem commentatum. Non raro tamen à Coi senis sententia aberasse notavit Galenus T. 5. pag. 396. ubi Metrodori præceptorem fuisse testatur.
Pompejus Sabinus Galeno T. 11. pag. 418. Alius Sabinus Romanus, apud Plutarch. ἐρωτικῷ Hieron. Mercurialis IV. 13. Var. Lect.
L. Sabinus L. L. Primigenius in vet. inscript. quam dedi supra in Primigenio, & habet etiam Reinesius Classe XI. 9. p. 611. Inscriptio alia Auximi in Piceno, apud Gruterum p. DCXXXVI. 1. *Deis Manib. Julia Q. L. Sabina Medica Q. Julius Atimetus. Conjugi benemerenti.*
Sabon, Rasi lib. 3. Continentis c. 3.
Sabor sive Sapor Rex Persarum citatus à Mesue in libro Grabadin, & à Serapione in antidotis cap. XVII. & alibi.
Sabor filius Sehel, Avicennæ memoratus lib. V. quo de medicamentis compositis loquitur.
Sabud Rex Arabum, a medicis Arabibus sæpius citatus.
Sabur, Rasi lib. 2. Continentis c. 4. & lib. VI. c. 1. & lib. 7. c. 4. ubi eum citat ex libro de Antidotario, & alibi sæpe.
Sacrificulus, id est, ἱερεύς quisquis est, Galeno libro Pharmacorum localium 7. c. 3.
Sadbsar, Rasi Continentis XI. c. 1.
Sabar, sive *Sabarus* Rasi lib. 3. Continentis c. 2. non semel.
Saber, Rasi libro tertio Continentis, cap. 6. & lib. 6. cap. 1. nisi sit ille, aut Seher de quo infra.
Ibnu Saigh, de quo Joannes Leo Africanus c. 15. supra p. 279.
Saladinus Esculanus, circa A.C. 1163. cujus est Compendium aromatariorũ.
Salamine, Serapioni Simplicium c. CXXXVI. & CCCLXIV.

Sale-

Salemnia, eidem Serapioni, ejusdem operis cap. CCCXXVII.

Salicetus, cujus Chirurgiam habemus.

Salimachus, Cœlio Aureliano lib. Oxeon 3. c. 17.

Salomon, Rex & is quidem ſapientiſſimus atque ditiſſimus, medicinæ adeo peritus fuit, ut libros fecerit de natura lignorum, herbarum, jumentorum, volucrum, reptilium & piſcium, ſicuti ſcribit Rabanus, ejusque authoritate gloſſa ordinaria & Nicolaus Lyrenſis in enarratione illius loci 2. Reg. 1. *Scriptum eſt in libro juſtorum.* Et hujus rei apertiſſimum eſt teſtimonium ex eo quod ſcribitur 3. Reg 4. ad fin. *Locutus eſt Salomon tria milia parabolas, & fuerunt carmina ejus quinque milia, & diſputavit ſuper lignis à cedro, quæ eſt in libano usque ad hyſopum, quæ egreditur de pariete: & diſſeruit de pecoribus, & volatilibus cœli, & ſerpentibus, & piſcibus.* Quod & retulit Joſephus, libro antiquitatum 8. c. 2. Sed eos libros abſtulit Ezechias, quoniam multi magis confidebant in herbarum viribus, quam in Deo, ut tradit author libri Zeror Hammor. Cæterum qui librum illum Sapientiæ ipſius Salomonis perſonæ inſcripſit: *Ipſe* (ait c. 7.) *mihi dedit horum quæ ſunt, ſcientiam verum, ut ſciam diſpoſitionem orbis terrarum, & virtutes elementorum, initium, finem, & medietatem temporum, ipſorum temporum permutationes, atque viciſſitudines, ſtellarum curſus, anni volutiones, naturas animalium, & iras beſtiarum, vim ventorum, & cogitationes hominum, differentias plantarum, & virtutes radicum, & quæcunque ſunt abſcondita & inviſibilia cognovi. Omnium enim artifex docuit me ſapientia.* Quibus quidem authoritatibus ductus Euſebius Cæſarienſis aſſerit libro Evangelicæ Præparationis XI. c. V. Salomonem fuiſſe ſummum phyſiologum. Quanquam non ſatis certum eſt, an ipſius Salomonis is liber ſit, an Philonis, an vero alterius. Sed, ut hoc obiter dixerim (neque enim id prætermittendum eſſe duximus) ex eo loco ſatis ſatisque conſtat, non minimam ſapientiæ partem eſſe medicinæ ſcientiam. Neſcio autem an de iſto Salomone, an de altero intelligit Avicenna loquens de electuario Almutagnachil relato ad Salomonem. Serapio Antidotorum c. XX. & iterum cap. XXXIII. citat Salomonem quempiam medicum, quisquis is fuerit, ſive hunc, ſive alterum. *Hæc Timquellus* p. 268.

Mich. Glycas parte 2. Annalium pag. 183. ex Psello.

Ἐφυσιολόγησε *) δὲ Σολομὼν καὶ περὶ λίθων, οὐχ ὅπως ἐχρώσθησαν μόνον ἢ συνετάγησαν, ἀλλὰ καὶ ὅπου ἑκάστη συντελεῖ. Τὴν μὲν σωφροσύνης ἔφησε φυλακτήριον, τὴν δὲ πρὸς τὰ θειώδη ἀντέχειν πυρσά, ἑτέραν δὲ φυγαδεύειν πνεύματα πονηρά. Ἀλλὰ καὶ περὶ δαιμόνων ἐπέθη βιβλίον αὐτὸς, ὅπως τε κατάγονται, καὶ ἐν οἵοις εἴδεσι φαίνονται, φύσεις δὲ τούτων καὶ ἰδιότητας ἔγραψε, πῶς τε δεσμοῦνται, καὶ πῶς ἐμφιλοχωροῦντες ἀπολύονται. Ὅθεν ἔργα τούτοις ἀχθοφόρα ἐπέταττεν, ὑλοτομεῖν τε, ὡς λόγος, ἠνάγκαζε, καὶ κατωμαδὸν τὰ ἄχθη φέρειν παρεβιάζετο, ὠδικώτατά τε σπλάγχνα ἢ ἐπῳδαῖς ἢ βοτάναις προσεπιθεὶς ἐθεράπευεν. Ἀλλ᾽ ὅγε θεῖος Ἐζεκίας Θεῷ ἑαυτὸν ἀναθεὶς καὶ πάντα τῆς ἐκεῖθεν προνοίας ἐξαρτήσας, τῶν ὑπὲρ φύσιν τῷ Σολομῶντι φιλοσοφηθέντων ὠλιγώρησεν.

Præterea Salomo de gemmis quoque disseruit, earumque natura, non tantum quo illæ pacto colores hos vel illos accipiant, vel gignantur & coalescant, verum etiam quis cujuscunque sit usus. Aliam enim pudicitiæ custodem esse pronunciavit, aliam sulfureis inflammationibus resistere, aliam malos genios abigere. Quin etiam librum de geniis composuit, quo nimirum pacto de sublimi deducantur, & qualibus formis appareant. Eorundem naturas atque proprietates complexus est, tum quo pacto vinculis adstringantur, & certis locis adsveti abigantur. Hinc factum ut operas quasdam gestandorum onerum ipsis imponeret. Nam & materiem, ceu perhibent, eos cædere cogebat, & humeris onera portare. Idem hominum viscera exulcerata, vel carminibus vel herbis adhibitis sanabat. Verum divinus homo Ezechias, qui se totum Deo consecrasset ac mancipasset, ejusque ad providentiam cuncta referret, parvi ea fecit quæ supra naturam Salomo philosophatus esset.

Salo-

*) Non desunt qui Physiologum *de animalibus*, qui exstat inter Epiphanii opera, referunt ad Salomonem. Vide notas ad T. 2. Epiphanii p. 190 Etiam Aristotelem garriunt Judæi omnem sapientiam furtim abstulisse è libris Salomonis. Vide Venerandi Wolfii nostri Bibl. Hebræam T. 1. p. 218. & quæ notavi lib. 3. hujus Bibl. cap. 6. §. 35. p. 162.

Salomonis Herbarium Arabica lingua, memorat Morhofius lib. I. polyhist. cap. VI. p. 49.

Svidas in Ἐζεκίας.

Φέρεται δέ τι καὶ τοιοῦτον. Ἦν Σολομῶντος βίβλος ἰαμάτων πάθους παντὸς ἐγκεκολαμμένη τῇ τοῦ ναοῦ φλιᾷ. Ταύτην ἐξεκόλαψεν Ἐζεκίας, οὐ προσέχοντος τοῦ λαοῦ τῷ Θεῷ, διὰ τὸ τὰς θεραπείας τῶν παθῶν ἐνθένδε τοὺς πάσχοντας αὐτοὺς κομίζεσθαι, περιορῶντας αἰτεῖν τὸν Θεόν.

Fertur etiam tale quiddam. Exstabat liber quidam Salomonis, remedia omnium morborum continens, qui templi limini incisus erat. Hunc Ezechias abolevit, quod populus mentem ad DEUM non adverteret, sed quicunque ægri essent, morborum curationes inde peterent, neglecta Divini Numinis invocatione.

Justinus quæst. LV. ad Orthodoxos.

Πολλὰ μὲν εὕρηται καὶ ὑπὸ τῶν εὐσεβῶν ἰαματικὰ τῶν σωματικῶν νοσημάτων, καὶ ὑπὸ Σολομῶντος τοῦ βασιλέως.

Permulta quoque à piis ad morbos corporum curandos inventa sunt remedia, & ab ipso inprimis Rege Salomone.

Procopius Gazæus ad 3. Reg. IV. 33.

Περὶ τῶν ξύλων) Τὰς φύσεις καὶ τὰς δυνάμεις καὶ τῶν βοτανῶν καὶ τῶν δένδρων καὶ τῶν ἀλόγων ὁ Σολομῶν ἐφυσιολόγησεν. Ἐξ ὧν εἰκὸς καὶ τοὺς γεγραφότας ἰατρικὴν, ἐρανίσασθαι πάμπολλα.

Locutus est de lignis) de naturis & viribus herbarum, *) arborum & aliarum rerum rationis expertium disputavit. Ex quibus verisimile est illos qui de medicina scripserunt, plurima collegisse.

Eadem referunt non modo Syncellus p. 200. *Cedrenus p.* 77. & 89. *Josephus Christianus in hypomnestico quod edidi cap.* 74. *Anastasius quæst.* 41. & *Glycas p.* 182. *Hippolytum & Eusebium* *) *testem laudantes, sed & Talmudici codice Pesachim, in Misna cap.* 4. *T.* 2. *edit. Surenbusianæ p.* 148. *quanquam ibi tantum legitur Rex Hiskias supressisse* ספר הרפואות *librum Medicinæ. At Maimonides ad illum locum non omisit annotare id de libro* Salomonis

*) Παρὰ δὲ Ἐζεκίου κεκαῦσθαί φησιν, ὁ πολυμαθὴς καὶ πολυΐστωρ Εὐσέβιος. Glycas.

nis *esse intelligendum*, דברי רפואות שלמה *quem perinde à Judæis, ubi in morbum incidissent, fuisse consultum ut à Græcis Hippocratis scripta & Galeni, testatur etiam R. Kimchi ad 3. Reg. IV. 33. & 4. Reg. XX. Confer R. Nachmanidis & R. Levi ben Gerson loca apud Sgambatum pag.* 312. *Allardum Uchtmannum ad Bechinat Olam pag.* 299. *seq. & Mich. Fridericum Lochner de nerio seu rhododaphne* p. 75.

Salomon archiater ad quem περὶ λυπηρίστων scripsit Galenus T. 11. Basil. p. 484. nisi legendum Solon.

Salomon, Eben, id est, filius, Habasen, sive Hasen, utrumque enim reperio, apud Serapionem Simplicium c. LXXIX. & c. CCLX.

Salomon simpliciter citatus Rasi, libro secundo Continentis ad fin. sive unus ex illis, sive alius. Serapioni item c. xx. & 33. antidotorum & Avicennæ, ubi de electuario Almutagnachil quod ait Salomoni auctori tribui.

Salmuje Serapioni Simplicium c. 178. in fin.

Salpe citata à Plinio XXVIII. 7. & indice lib. XXXII.

Salustius Dionysius, ab eodem Plinio lib 32. c. 7.

Salustius Mopseates qui sub Tiberio Cæsare scripsit in re medica, autore Suida.

Samithras, Galeno Pharmacorum localium lib. IX. c. 6.

Samuel Ebn Juda Andalusius, Medicus ex Judæo Muhamedanus circa A. C. 1190. de quo Abulpharagius p. 298.

Samuye, Rasi libro 9. Continentis, capite primo. Vide num sit Salmuje, de quo supra dictum est.

Sanctus Pisaurensis, qui Commentarios quosdam scripsit sub Eugenio IV.

Sandazar, Rasi lib. XI. Continentis c. V.

Sanctes de Arduinis Pisaurensis, qui scripsit de omnibus naturalibus & artificialibus, de venenis, de odoratione, de prolificatione.

Sapiens filius *Jubeyr*, apud Rasim lib. 2. Continentis cap. item 2. Vide Zour.

Sapor, vide Sabor.

Sarachus & Saracus, & *Sarur*, Rasi lib. V. Continentis c. 1. non semel, & lib. 7. c. 4. non semel, & lib. XI. c. V. ubi illum Indum vocat.

Sarck Indus, ejusdem operis lib. 7. c. 1. idem cum priore.

Sarkeothites, Σαρκευθίτης Galeno librorum medicamentorum κατὰ γένη, T. 2. p. 403.

Sasogoras, vide infra Sosagoras.

Satyrii

Satyrii de quibus Galenus sive Gariopontus de medicinis expertis sub init. *Et Thamor de regione Æthiopia, qui fuit ex bonis experimentatoribus habebat bona experimenta experta, quæ sic custodiebat quod nullus in tempore vitæ suæ potuit ea habere. Et postquam mortuus fuit, pervenerunt illa Medicina in manus* Satyriorum, *qui per eam mirabilia fecerunt. Et exultavit eis nomen inter Medicos.*

Saturninus cognomento Cythenas, discipulus Sexti Empirici, apud Diogenem Laertium in Timone Nicæo, lib. IX. in fin.

Satyrus Quinti, de quo supra discipulus, & unus primusque, ante Pelopen ex præceptoribus Galeni, ut ipse Galen. post prin. lib. 1. περὶ ἀνατομικῶν ἐγχειρήσεων, id est, de Anatomicis administrationibus & T. v. p. 172. 406. & alibi sæpe dicit. Is Anatomica scripsit, eodem teste T. v. p. 21. & interpretatus est libros Aphorismorum Epidemiorum Hippocratis, ut dicit idem Galenus in prin. lib. 1. eorundem Epidemiorum.

Scare, sive *Scark*, sive *Scharai*, sive *Scharac*, sive *Scharc*, nam omnia hæc nomina comperio, tum apud Rasim lib. 1. Continentis cap. 1. & 13. & c. 9. tum apud alios, nisi sint diversorum.

Schear, Rasi lib. 2. Continentis c. 4.

Schiarchandus citatus in Tacuinis Elluchasem.

Scindaxar, Serapioni Simplicium c. 82.

Scribonius Largus, qui sub Tiberio multa opera in re medica scripsit, ex quibus etiamnum extat liber *de compositione medicamentorum*, de quo dixi in Bibl. Latina lib. IV. c. 12. eumque sæpe citat Galenus cum in multis locis, tum in libris medicamentorum κατὰ τόπους T. II. p. 265. 270. 299. 304. Is ad tempora usque Claudii vixit, ut videre licet ex c. LX. ejus libri de compositione medicamentorum, quo loquitur de Messalina dei sui Cæsaris. Quod opus an ipse Latine, an Græce scripserit addubitarunt teste Tiraquello nonnulli viri docti. Latine tamen scripsisse non Græce verius est, & totus liber ostendit, Scribonius etiam ipse præfat ad C. Julium Callistum: *Ut primum enim potuisti, non es passus cessare tuæ erga me pietatis officium, tradendo scripta mea Latina medicinalia Deo nostro Cæsari, quorum potestatem tibi feceram ut ipse prior legeres, simpliciterque indicares mihi quid sentires.*

Sebastianus Aquilanus, qui ad Ludovicum Gonzagam scripsit librum de morbo Gallico, & alium de febre sanguinea.

Seba-

Sebaſtianus Auſtrius Rubeaquenſis, cujus eſt explanatio in Paulum Æginetam.

Sebaſtianus Montuus Gallus, cujus ſunt libri docti medicinalium Dialexeon.

Sebaſtianus Scrofa, qui tranſtulit Galeni libros de remediis parabilibus, & de Euchymia, & Cacochymia, id eſt, de bono & malo ſucco, cum Scholiis.

Seber, Raſi lib. 2. Continentis c. 2.

Julius Secundus. Galen. T. 2. p. 419. Alius Secundus Gymnaſtes T. 3. p. 288.

Secunda Livilla Medica in veteri lapide apud Fulv. Urſinum p. 100.

Sedekias Medicus Judæus, à quo venenum datum Carolo Calvo, ut traditur in Annalibus Bertinianis A. C. 877.

Sedifnar, Raſi Continentis lib. 6. c. 1.

Sebeber, Raſi lib. 1. Continentis 2. c. 4. niſi idem ſit.

Seber, eidem Raſi libro primo Continentis, c. IX. & lib. 2. capite quinto, niſi idem quoque ſit.

Sex. Pedius Secundus. In veteri inſcriptione apud Fulv. Urſinum p. 99. & Gruterum p. DCXXXIV. 9. D. M. *Sex. Pedio Sex. Lib. Secundo Medico Julia L. Lib. Secundina Patri piiſſimo.*

Seleucus Cyzicenus memoratus Philoſtrato lib. 8. de vita Apollonii, cap. 14. p. 349.

Semmias Medus, Galeno in lib. 2. Antidotorum, vide Simmias.

D. Sempronius Jucundus Medicus Ariminenſis, in veteri inſcriptione apud Gruterum p. DCXXXV. 2.

Sendabafar, Raſi lib. XI. Continentis c. 7.

Sendbefar ibi, niſi idem ſit cum præcedente.

Sendibiar, Raſi lib. 2. ejuſdem operis c. 4. niſi & hic quoque idem ſit.

Serapion Alexandrinus, *primus omnium*, ut tradit Celſus in procemio *nihil hanc rationalem diſciplinam pertinere ad medicinam profeſſus, in uſu & experimentis poſuit.* Sane quidem ſi Galenum audimus in introductione c. 4. T. 4. p. 56. 57. poſt Philinum, Herophili diſcipulum empiricæ ſectæ auctor Serapion fuerit. Sed Celſo utpote antiquiori ſua merito conſtat fides. Neſcio an is ſit, de quo ſcribit Cicero ad Atticum, lib. 2. *Feciſti*, (inquit) *mihi pergratum, quod Serapionis librum ad me miſiſti, ex quo quidem ego (quod inter nos liceat dicere) milleſimam partem vix intelligo.* Ad eum

eum quoque pertinere creditur numus, in cujus una parte caput Hygiæ laureatum, in altera Æsculapius sedens, cum inscriptione, ΣΜΥΡΝΑΙΩΝ ΣΑΡΑΠΙΩΝ, apud virum clarissimum Richardum Mead in diss. de numis à Smyrnæis in Medicorum honorem percussis p. 68. ubi hunc Serapionem è schola Erasistrati prodiisse colligit, quod à Cœlio Aureliano lib. 3. de morbis acutis c. 17. similia Erasistrato ordinasse dicitur. Neque quicquam obstare quo minus Erasistrateorum & Herophileorum placitis ἐμπειρική etiam admisceretur ab eo qui in multis tamen ab Erasistrato, perinde ut Alexander φιλαλήθης ab Herophilo non dubitaret discedere. Sed Serapionem ipsum de quo loquimur, citat idem Cælius Aurelianus lib. 3. Oxeon cap. 21. & lib. 1. chronion cap. 4. ex *libris Curationum.* Laudatur & à Cornelio Celso lib. v. c. ult. ubi de impetiginis speciebus, & Galeno in libris medicamentorum κατὰ γένη, lib. 2. & κατὰ τόπους lib 6. c. 1. T. 2. p. 238. 309. ubi empiricum vocat & 336. 396. & T. 4. p. 372. ubi Alexandrinum. Aetio Tetrab. 4. Serm. 3. c. 14. & alibi, & Paulo Æginetæ lib. 3. c. 64. & lib. 7. c. 17. & alibi, & Jo. Serapioni Antidotorum c. xx. & Cælio Aureliano libr. Oxeon 2. c. 6. ex *libro Sectarum.* Inepta laude sui commentarios suos implevisse, scribit Galenus T. 2. edit. Paris. p. 346.

Serapio alter junior, de quo supra, *Joannes Serapio.*

Τὸ τῆς Σεραπιάδος ἐπιγραφόμενον φάρμακον Galen. Tom. 2. edit. Basil. p. 390. an *Σεραπίδος*?

Serenus Sammonicus auctor carminis de medicina, de quo dixi libro tertio Bibl. Latinæ c. v. Illius eximiam editionem Roberto Constantino debemus, cum variis Lectionibus & brevibus notis. Lugdun. 1566. Hanc sequitur, sed omissis notis, Henricus Stephanus in Medicæ artis principum opere, & vir clarissimus Jo. Baptista Vulpius qui Serenum à se recensitum vulgavit Patavii 1722. 8. Suas in Serenum notas laudat Conradus Rittershusius p. 92. ad Corippum, sed illæ lucem non viderunt quod sciam. Nonnulla hujus scriptoris loca illustrat Turnebus XVII. 18. adversariorum: plura vir eruditissimus Jo. Baptista Morgagnus, Epistola ad laudatum Vulpium edita Hagæ Comitis 1723. 4.

Serenus alter Aetio citatus Tetrab. 2. Serm. item 2. c. 16.

Sergius Babylonius ocularius, Galeno in lib. 4. medicamentorum κατὰ τόπους cap. 7.

Sermonéta, vide Joannes Sermoneta.

Servilius, vide ſupra in Democrate.

Seſcar, Raſi lib. XI. Continentis c. 8.

Seſirid, eidem lib. 9. Continentis c. I.

Severianus citatus Aetio Tetrab. 2. Serm. 3. c. 98. non ſemel, & Alexandro Tralliano.

Severus Galeno lib. 3. κατὰ τόπους, c. I. T. 2. p. 191. & T. 10. edit. Pariſ. p. 549. & Aetio ſæpe citatus, vide Theodoſius.

Sextius, aut ut alii ſcribunt, *Seſtius Niger*, qui licet Romanus eſſet, tamen Græce ſcripſit de medicina, ut notat Plinius in indice lib. XX. Huncque diligentiſſimum medicinæ ſcriptorem dicit idem Plinius lib. 32. c. 3. illumque alibi ſæpe citat, uti etiam facit Plinius Valerianus lib. Rei Medicæ 4. cap. V. Laudant & inter rei herbariæ ſcriptores Dioſcorides procemio & Epiphanius in limine libri I. adverſus hæreſes. Confer Lambecium 2. p. 546. ſq. περὶ ὕλης de materia Medica citatur ab Erotiano voce λείριον. Icon ejus in veteri Codice Dioſcoridis apud Lambecium, Neſſelium, & T. 3. theſauri antiquitat. Gronov. lit. ii.

Sextia L. Tertia tonſtricis mentio in veteri inſcriptione.

Sextus Empiricus præceptor Saturnii, de quo ſupra, Galeno in libro Sectarum T. 4. p. 372. & Diogeni Laertio in Timone memoratus, lib. 9. ſect. 116. Afrum hunc Sextum vocat Tiraquellus Suidam ſecutus, uti Marſilius Cagnatus lib. 3. Var. Obſervat. c. 8. & Andreas Dacerius in vita Plutarchi p. 75. aliique. Sextum autem Empiricum, cujus ſcripta habemus, Afrum non fuiſſe colligas ex lib. 3. Pyrrhon. ſect. 213. ubi mores ſuos à moribus Libycorum diſtinguit. Igitur non magis Afrum fuiſſe mihi perſuadeo, quam Peripateticum Philoſophum, qualem ſcribit Franciſcus Philelſus lib. 26. Epiſt. I. p. 178. *Prudentiam definit Sextus Empiricus, vir Peripatetica diſciplina acutiſſimus, libro tertio ſuarum admonitionum: Prudentia eſt ſcientia bonorum & malorum & indifferentium.*

Sextus Chæroneus, Plutarchi Philoſophi nepos, de quo Apulejus lib. I. Mileſiar. *Theſſaliam, nam & illic originis maternæ noſtræ fundamenta à Plutarcho illo inclyto, ac mox Sexto Philoſopho nepote ejus prodita gloriam nobis faciunt*, librum de Medicina ex animalibus exſtare ſcribit Julianus Floridus qui Apulejum in uſum Delphini edidit, p. 5. Sed parum credibile eſt Græci librum illum eſſe ſcriptoris, nedum

Stoici

Stoici illius Philosophi, de quo viri docti ad Marcum Antoninum, cujus Doctor fuit, & ad Julium Capitolinum in Antonini vita.

Sextus Fabius sive *Fadius* potius, Niconis, qui de voracitate scripserat, discipulus, apud Tullium libro septimo epistolarum ad Trebatium. Epist. xx.

Sextus Placitus Papiensis, Jacobo Dondo in suo Aggregatore. De Sexti Placiti libro *de Medicina ex animalibus*, quem Latine habemus, & Sexto Plutarchi nepoti Græco scriptori quidam præter rem tribuunt, dixi Vol. XII. hujus Bibl. p. 613. Auctor se artem medicam professum, eamque exercuisse prodit cap. xxvii. de perdice, & c.2. atque aliis in locis. Sed age totum libellum, est enim brevis, ex Andreæ Rivini editione rarius obvia subjiciamus.

SEXTI PLATONICI PHILOSOPHI
Liber de medicina ex animalibus.

CAP. I.
De Ceruo.

Cujus cornu habet vires exsiccandi omnes humores. 1. Ergo *in collyriis oculorum* eo utuntur.

2. *Dentibus, qui moventur*, cornu cervi combustum imponitur, mox obfirmat, si ex eo pro dentis frictione usus fueris. 3. *Ad capitis dolorem*. Cornu cervi pulveris drachmam unam cum vini cyatho uno & aquæ cyathis duobus potui dabis. 4. *Ad morbum Regium*. Eodem modo, ut jam dictum, potui dabis, miraberis bonum effectum. 5. *Ad ventris solutionem*, quam eadem nominata ratione cohibebis.

6. *Ad profluvium mulieris*. Cornu cervi combustum, inque pulverem mollissimum redactum, cum vino mixtum potui datur. 7. *Ad lumbricos*. Cornu cervinum datur eodem modo, vel limatum, quod melius est, ex vino; ex aqua autem calida febricitanti, lumbricos necat, & ejicit. 8. *Ad serpentes effugandos*. Cornu cervinum si combusseris, & in domo asperseris, seu tecum portaveris, mox inde serpentes à te fugaveris. 9. *Ad vulvæ suffocationem*. Cornu cervinum combustum si dabitur mulieri patienti olfaciendum, & maxime supra locum, mire ipsi proderit.

10. *Ad splenis dolorem*. Cornu cervinum combustum ex oxymelle

detur potui, splenemque siccabit & dolorem tollet. 11. *Ad impetigines.* Cornu cervini combusti cinis cum aceto scillitico ad Solem, locis, ubi sunt impetigines, illitus, sanabit ut mireris.

12. *Ad lentigines, ubi sunt & impetigines de facie tollendas.* Cornu cervino combusto in Sole faciem line: & detersa subinde, renova, & hoc ortu Solis facies, mire sanat. 13. *Ad interrigines.**) Cornu cervini cineris drachmas tres, argenti spumæ drachmas 2. aluminis scrupulos duos, ceratum ex oleo myrtino facito coqui, eoque sic utere. 14. *Ad inguina.* Cervi pudenda si tecum habueris, inguina tibi non tumebunt, & si tumor antiqvus fuerit, *(inguina si ante tumerunt)* velociter recedet. 15. *Ad concubitum excitandum.* Cervi testiculorum siccorum aliqua pars pota, concubitum excitat. Sed hoc non agat, nisi voluntas sibi præveniat. 16. *Ad serpentium morsus.* Cervi naturæ desiccatæ si deraseris drachmam unam, & in sorbitione ovi potaveris, omnis serpentium morsus innocuus fiet. Et si totum corpus natura cervi unxeris, nullus serpens tibi nocebit. 17. *Ad ventrem stringendum.* Si de natura cervi ex vino signino aut austero potaveris, ventrem restringit. Idem facit, si ex eodem, magnitudine nucis coxeris in lenticula vel pulte, & ederis. 18. *Ad aborsum.* Ex pilis cervinis suffumigabis, & mulier servabitur. 19. *Ad idem, ne mulier abortiat.* Lapis qui in vulva aut ventriculo cervi invenitur, phylacterium est prægnanti, & perficit, ut partum libere perferat. Quod ratio collegit, velocissimum esse illud animal, nec tamen aborsum facere. Similis ratio esse potest, si ossicula, quæ in vulva aut in corde cervi reperiuntur, secum habuerit, nam eundem effectum præstant. 20. *Ut mulier cito concipiat.* Idem os in brachio mulier si appensum habuerit, efficiet, ut mulier cito concipiat. 21. *Ad intestinorum dolorem* Medulla cervina remissa in ptisana & infusa, torminosis maximum erit remedium. Idem facit, si sevum sive medullam ejus pro unctione habueris. 22. *Ad serpentes fugandos.* Medullam cervinam si subfumiges, aut eam tecum habeas pro unctione, à serpentibus lædi nullatenus poteris. Inque cervina pelle si jacueris, nullus ad hominem serpens accedet. 23. *Ad perniones.* Sevum cervinum combustum simul cum ostrea testa minuta commixta, & factum quasi malagma impone, mire sanat.

*) H. Steph. *ad interriginum dolores.*

CAP.

CAP. II.
De Lepore.

I.

Ad submejulos. Leporis cerebrum potum cum vino mox summejulos emendat. *(Vid. Marcellus Empir. cap. 26.)* 2. *Ad dentes infantium.* Ex cerebro leporis decocto si gingivas infantibus defrices, subinde sanabuntur, ut dentes sine dolore crescant, & enati confirmentur. 3. *Ad oculorum dolores.* Leporis pulmo si super locum positus fuerit, & bene alligatus, dolorem oculorum sedat. 4. *Ad perniones & pedes calceamentis lasos.* Idem pulmo leporis illinitus affert remedium. 5. *Ad quartanas.* Cor leporis viventis *(al. juvenis)* sublatum, & quartanariis collo vel brachio suspensum, mox ipsam febrim emendat, si sub accessione ejus pendeat. 6. *Ad Caducos.* Leporis cor derasum & cum parte tertia thuris mannæ trita, ex vino albo potui datum per dies IV. mirifice prodest. His vero qui sæpius cadunt, diebus triginta detur. Crescente autem Luna quotidie in potione debet condiri cum vino. 7. *Ad locos mulierum dolentes.* Cor leporis siccum & in vino potui datum, locos mulierum dolentes emendat. 8. *Ad profluvium mulierum, quaque sanguinem rejiciunt, & ad eas, quæ post partum locis ipsis laborant.* Leporis cor siccum, bene erasum & detritum ex aqua calida potui datur cum terra Samia mulieribus profluvio laborantibus, estque eis remedium, quæ sanguinem exscreant, & locis laborant.

9. *Ad oculorum caliginem.* Leporis fel cum melle mixtum facit ad claritatem oculorum, & imminentem caliginem discutit. 10. *Ad eos, qui vertigine vexantur.* Commisce Leporis fel & jecur mustelæ drachmis tribus, Castorei drachmam 1. myrrhæ drachm. 4. hæc omnia aceto optimo colliguntur; & inde drachma una bibitur ex aceto mulso aut melle, aut passo. 11. *Ad calculosos.* Leporis renes siccos, in Sole bene confectos, deinde coctos potui dabis, multum proderunt calculosis. 12. *Aliter ad calculos pellendos.* Leporis sanguinem & pellem totam in latere crudo *(olla cocta)* combures, ut in cinerem convertatur, & in aqua calida potui dabis cochlearium unum jejuno, mox deliquescet lapis, quem defranget & ejiciet foras. Experimentum hujus, quod ipsi fecimus, si perfectius habere volueris, mittes in aquam cochlearium pulveris, illuc pones lapidem qualem volueris, & lapis liquescet, ut mireris virtutem.

13. *Ad nephriticos (qui à renibus laborant.)* Leporis renes deglutiantur crudi, & nephriticos emendant. Sed caveant, cum transglutiunt, ne dentes tangant. Siquidem crudos nolint ſumere, eodem modo cocti dantur. 14. *Ad capillos defluentes.* Leporis ventriculus coctus in ſartagine, admixto oleo myrtino, impoſitus capiti capillos fluentes continet & cogit creſcere.

15. *Ad aranearum morſus.* Renes leporis & fulicæ ejus beſtiæ, quæ ab araneis laborat, ſi crudos deglutiat, ſanabitur. Morſis etiam cocti dentur. 16. *Ut mulier maſculum concipiat.* Leporis vulva deſiccata & eraſa, ac in pulverem coacta in potione efficit, ſi mulier & maſculus ſimul biberint cum bono vino. Si enim ſola mulier biberit, infans nec maſculus verus, nec fœmina vera naſcetur, ſed androgyne. Item Leporis teſticulum poſt purgationem ſuam cum vino contritum voret mulier, & maſculum pariet. Item Leporis coagulum datur obolis duobus viro, fœmina vero quadruplo debet bibere. Eſſe autem debet coagulum de lepore maſculo. 17. *Ut fœminam concipiat.* Lepus concidatur, & de ſanguine, qui à vulva funditur, liniat ſibi naturam mulier, & de coagulo ejusdem.

18. *Mulier, quæ non concipit, ut concipiat.* Ex coagulo leporis ſi acceperit drachmas 4. in potione vini, maſculus de lepore maſculo, fœmina de fœmina, eantque cubitum, ſed poſt concubitum abſtinere ſe debent ab omni acrimonia, à fungis, à balneo, malis cibariis, & ab unctionibus, quæ ſunt interneciva. Item teſticuli leporis decocti & piſtati dentur cum vino mulieri, & locis muliebribus appoſitum *(coagulum)* & inlinitum facit ut concipiant. 19. *Ad aurium dolorem*, Leporis coagulum infunditur.

20. *Ad ſcorpionum & ſerpentium morſus.* Leporis coagulum ex vino potui datum, adverſus venena reſiſtit & diſcutit. 21. *Ad fluxum ventris infantium.* Leporis coagulum illinitum in ſeſſiva (in ſumine) mulieris, quin & ex vino potui datur puero, febricitanti autem ex aqua calida. Item facit non tam pueris, quam etiam majoribus cum pulvere gallæ.

22. *Ad dolorem mamillarum & tumorem.* Leporis coagulum cum melle impoſitum, remittitur aut ex poſca, ſi inde capitellum mamillæ tangas.

23. *Ad ſtrumas omnes.* Leporis coagulum ex vino Falerno illinitum,

tum, seu cum lana marina super impositum. Et inde mulieribus pessus utilis fit.

CAP. III.
De Vulpe.

I.

MUlieribus, quæ à locis suffocationem patiuntur. Articuli membri vulpis in oleo veteri una cum bitumine cocti & propesso suppositi, hysterica sanant mirifice. 2. *Ad Alopecias.* Si caput eodem, ut supra, modo illiniatur, sanat. 3. *Ad dolorem aurium.* Simili ut supra modo instillatur in aures. Vel sane Vulpis jecur, sive pulmo expressus, instillatus auribus, dolorem tollit, sicuti & fel vulpis, si in aurem cum oleo stillatur, dolorem sedat. Quod & vulpis adeps solutus & instillatus præstat, aurium dolorem mire emendans.

4. *Ad splenis dolorem.* Vulpis pulmo in cinere calido obrutus & decoctus (*assatus & tritus*) & in potione datus jejuno, mox splenem sanat. Idem facit & jecur ejus in bono vino similiter potum, nam splenem*) tollit. 5. *Ad suspiriosos.* Vulpis pulmo ex vino nigro, ut supra potui datus, suspiriosos emendat.

6. *Ad caducos:* Cerebrum vulpis infantibus sæpe datum, facit ut nunquam sint caduci. 7. *Ad parotidas.* Testiculo vulpis si sæpe parotidas fricaveris, dissolvet eas. 8. *Ad inguinum dolorem & panniculas*, simili ratione facias (testiculo vulpis sæpius inguina confricans) & cito discutiet, sanabitque. 9. *Ad faucium tumorem:* Rene vulpis in melle sæpius fauces tumentes confrica. 10. *Ad capitis dolorem.* Natura vulpis circundata capiti, dolorem statim tollet.

11. *Ad irritamentum concubitus.* Vulpis cauda summa ad brachium suspensa irritamentum esse concubitus fertur. 12. *Ad caliginem oculorum.* Fel vulpis cum melle Attico mixtum, & oculis inunctum, caliginem tollit. 13. *Ad morbum articulorum.* Vulpes viva in amplo vase decocta, donec ossa relinquat, mire sanat, si sæpius in aquam in vase quis descenderit. Idem præstat oleum, ubi decocta fuerit: Si quis hoc illo modo vult, utatur. 14. *Ad podagram quoque.* De vulpinæ pellis interiore parte calceamenta fiant, & podagrici utantur, leviores habebunt accessiones & incessiones.

*) Splenis dolorem.

CAP.

CAP. IV.

De Capra Sylvatica, vel Caprea.

I.

Ad ventrosos, (i. e. κοιλιακοὺς). Capreæ ſanguis cum murino Phenice mixtus editur. Et jecur capreæ coctum cœliaco ſi dederis, emendabitur. Idem facit, ſi contritum cum vino biberit. 2. *Ad oculorum dolorem.* Jecur capreæ contritum ex vino bibat cum aqua calida in fervore, ſanabitur. 3. *Ad nyctaladas oculorum, ad eos ſcil. qui ab hora decima nihil quaſi videre incipiunt.* Jecur capreæ in aqua calida ſalſa coquatur, ut ejus vaporem oculi excipiant & ea aqua oculos foveat, ſed & jecur edant & ex liquefacto inungantur. Quidam jecur ejus aſſant in craticula & fluentem vaporem colligunt, & ex eo inunguntur. Quidam coctum vel aſſum jecur capreæ cum pane edunt, & idem bibunt. 4. *Ad ſanguinem nimium profluentem.* Capreæ jecur (cor) combuſtum & aſperſum, ſanguinem fluentem reprimit. 5. *Ad ſanguinem de naribus profluentem.* Capreæ jecur contritum, & ex aceto in naribus offultum, ſanguinem abundantem de naribus concludit & mire ſiſtit. 6. *Ad caliginem oculorum.* Fel capreæ cum melle Attico mixtum, contritumque inunges oculis, caliginem potenter diſcutit, & claritatem præſtat. 7. *Ad anginam & fauces tollendas.* Fel capreæ melle mixtum faucibus illinitur ſeu imponitur, mire ſanat. 8. *Ad omnia vitia, quæ in faucibus naſcuntur.* Capreæ fel cum melle, myrrha, croco & pipere æquis ponderibus coques in vino, donec contrahatur, & ex eo quotidie fauces tangas, dum ſanæ fiant. 9. *Ad ſuffuſionem oculorum & caliginem, aliaq; eorundem vitia.* Fel capreæ drachm. 1. & modicum vini veteris cum melle, ut teri poſſit, inunges, ſanantur. Idem facit, & ad cicatricem & argemata, & nephelion, & glaucomata, & pterygia, ſi ex eo felle inungantur. Item ex eo felle inungantur palpebræ cum oleris ſucco, extractos pilos non ſinit renaſci. Facit & ad ruptiones ex ictu tunicularum cum lacte mulieris tepido. Hoc autem fel quanto vetuſtius fuerit, tanto melius erit. 10. *Ad uſtionem Solis in facie.* Fel capræ aqua dilutum & mixtum atque illitum, faciem à Sole peruſtam emendat. 11. *Ad lentigines & alias maculas de facie tollendas.* Idem fel per ſe adſervatum & illitum lentigines in facie diſcutit, & maculas omnes extenuat. Idem cum melle & nitro commixto, & ſpongia combuſta, & ſulphure vivo

vivo ad mellis craſſitudinem redactum & in faciem illitum, emendat. Vel capræ fellis drachm. 1. farinæ lupini & mellis drachm. 4. commiſcebis in unum & inde faciem linies, limpidamque illam efficies. 12. *Ad tinnitum & ſonum aurium.* Capreæ fel cum roſaceo ſucco & ſucco porri tepefacti auriculæ inſtillatum & ſonos emendat & aurium quoque dolores mire cohibet.

13. *Ad ruptionem aurium interiorem.* Capreæ fel cum mulieris lacte infuderis in aurem, deinde cum melle bono, mox proderit. 14. *Ne infans phantaſma incurrat, aut caducus fiat.* Capreæ cerebrum per annulum aureum trajectum, ſi infanti deglutiendum dederis, antequam lac matris ſuget, vere efficit ut nec phantaſma incurrat, nec caducum admittat.

15. *Ad torminoſos.* Capreæ ſplenem potui dabis, & emendat, ſi abſque febricula fuerit, cum vino bono: ſi febricitat, cum aqua calida. 16. *Ad oſcedinem.* Capreæ ſevum fiſſuris labiorum inditum, remedium facit (*Humelbergius: ſepum capreæ & adipem anſerinum & medullam cervi, & cepe cum reſina ſimul & calce viva fac malagma: mire ſanat.*) Idem *Humelbergius* ſequentia quoque addidit: 17. *Ad dentium dolorem.* Fel capreæ cum roſaceo tene & dentibus tepefactum inſtilla, eorum dolorem ſanat. 18. *Ad ventrem ſolvendum.* Fel capreæ ſuppoſitum ano cum ſucco cyclaminis herbæ, & aluminis aliquantulo aut anetho combuſtum induito: cave ne hæmorrhoidas habeat. 19. *Ad veretri exulcerationem.* Fel capreæ mixtum cum melle aut ſucco rubi appoſitum, mire ſanat.

CAP. V.
De Apro.

1.

Ad omnes dolores, quos cerebrum apri coctum & cum vino potatum ſedat. 2. *Ad carbunculos in veretro ſeu membro virili.* Apri cerebrum coctum, contritum ex melle, & impoſitum, carbunculos in veretro ſanat. 3. *Ad morſum ſerpentis*, Idem eadem ratione valet. 4. *Ad pedes exulceratos à calceamentis.* Apri pulmo cum melle, emplaſtri vice impoſitus, læſis, à calceamentis pedibus remedium eſt.

5. *Ad ventris fluxum.* Apri jecur recens (coctum) ex vino potatum fluentem ventrem mire reſtringit.

6. *Ad aurium vitia.* Apri fel in cortice mali granati tepefactum, ſtillatum

latum auribus, multum prodest. Idem & putredinem aurium emendat. 7. *Ad Epinyctidas.* Axungia aprina ex rosis commista epinyctidas id est pustellas, quæ in nocte ingravescunt, in lenitatem convertet, & sine dolore efficiet. 8. *Ad caducos.* Apri testiculos ex vino aut aqua decoques, & sic teres, dabisque bibere, caducis remedium est. (*Humelb.* Lotium apri cum oxymelite caducus quoque bibat, & remedium capiet.) 9. *Ad aures minus bene audientium.* Apri lotium in vitreo repositum tepefactum, auribus instillatum audire facit. *Humelbergius hic sequentia quoq; remedia subdidit :* 10. *Ad vomitum & somnum.* Spuma apri cum adipe in heminis tribus ad tertias excocta & data, sanabit. 11. *Ad stranguriam & vesicæ dolorem.* Vesica apri cum lotio infuso si suspensa & passa fuerit, donec aquaticus humor effluat, & discoctam dederis manducare iis, qui patiuntur, mire sanantur. 12. A*d urinæ incontinentiam.* Vesicam apri assatam da ad manducandum, & curantur.

13. A*d coxendices.* Stercus agrestis apri, & sulphur colatum, & hemina vini picati potata, coxendices emendat.

CAP. VI.
De Urso & Ursa.

1.

A*d capillos fluentes, & ut crescant.* Ursinus adeps cum ladano & vino veteri mixtus capillos jam fluentes conspissat & crescere facit. 2. A*d caducos.* Ursinum fel si subinde cochlearia singula cum vino dederis, remedium feret. 3. *Ad suspiriosos.* Ursinum fel in aqua calida potatum suspiriosis optime succurrit.

CAP. VII.
De Lupo.

1.

A*d eos, qui quandoque phantasma patiuntur.* Lupi carnes conditas & decoctas qui ederit, à dæmonibus seu ab umbris, quæ per phantasmata apparent, vel apparere creduntur, non potest inquietari.

2. Item. Adeps Lupinus cum melle (*Humelb.* cum suo felle) non minorem efficaciam habet, quam caninus. 3. A*d somnum.* Caput lupi suppositum sub pulvino, ægrum dormire facit. 4. *Ne lupus noceat.* Lupus, cujus

cujus prior vestigia prospexeris, tibi nocere non poterit: sed si ille te ante notaverit, caudæ summam partem si habueris tecum, in itinere sine metu tu progredieris. 5. *Ad quotidianas febres.* Oculus dexter lupi alligatus febres (nocturnas & diurnas) discutit. 6. *Hoc faciet & ad glaucomata.* Si dexter oculus laborat, ad dextrum oculum, si sinister, ad sinistrum confricatus & illitus glaucomata extenuat, & tollit stigma, & linitur, si ante punctum fuerit.

CAP. VIII.
De Leone.

I.

Ad *eos, qui phanthasma patiuntur.* Leonis carnes coctas qui ederit, phantasiis non poterit tentari.

2. *Ut à bestiis omnibus tutus sis.* Leonis sanguine si quis corpus suum linierit, ab aliis bestiis omnibus erit tutus. 3. A*d aurium dolorem.* Leonis adeps remissus in strigili auribus instillatur, & mirifice aurium dolorem tollit. 4. A*d omnium serpentium morsus.* Leonis adipe si totum corpus perunxeris, à serpentibus eris tutus. 5. A*d omnes dolores pedum & cervicis, vel si quid doluerit.* Leonis adipem libr. 1. cum unciis 2. ceræ, & olei uncia 1. lentisc. cinis unciis 2. misce omnia simul, ad nervorum dolorem id confert, & dolores omnes sanat. (*Humelbergius.*) 6. A*d nervorum geniculorum dolorem.* Adipem Leonis cum medulla cervina & lactuca teres & commiscebis; tum demum perunges corpus, sanabitur.

CAP. IX.
De Tauro.

I.

Taurinum cornu combustum *omnes serpentes effugabit;* sanguis ejus potus eos interficiet.

2. *Ad maculas de facie tollendas.* Taurino sanguine si maculæ liniuntur, eas tollit, & faciem limpidam reddit. 3. A*d oculorum claritatem, contraq; caliginem.* Taurini fellis cum opobalsamo & melle Attico oculis illiti, remedium maxime ad caliginem est, & ad suffusionem oculorum facit, ejusque junctio mire exhilarat. 4. A*d ventris solutionem.* Taurinum

fel in lana conjectum & ventri vel ano ſuppoſitum, mox ventrem ſolvit. Idem infantibus præſtat ſuper umbilicum poſitum, ut lumbricos etiam dejiciant.

5. A*d aurium dolorem.* Fel taurinum mulſo infuſum & auribus inſtillatum, emendat. 6. *Ad lentigines in facie nigras.* Taurino felle illinitæ purgantur, & facies limpida redditur. 7. A*d morſum ſimiæ, & hominis cujuscunque.* Fel tauri illitum ſuper morſum perſanat. 8. A*d duritias in corpore.* Taurinum ſevum, cum reſina & creta Cymolia impoſitum, omnem duritiem diſcutit & tollit. 9. A*d torminoſos.* Medulla taurina in vino macerata & infuſa torminoſis remedium eſt. 10. A*d omnes tumores.* Taurinus fimus impoſitus ut omnes tumores mire emendet, nemo ignorat. 11. A*d alopecias.* Fimum tauri calidum imponito alopeciis. Idemque fimus cum ſale duricies omnes emendat corporis. 12. A*d combuſturam, ſive ab aqua ſeu ab igne factam.* Taurinus fimus combuſtus & aſperſus, igne aut aqua fervente combuſtum ſanat. 13. Idem tauri arenam, quam pedibus ſpargit, ſi quis *intra adverſarios* miſerit ſeu ſparſerit, ſeſe futurum *ſuperiorem* ſciat. 14. *Ut faciem limpidam faciat mulier.* Taurinus fimus aceto maceratus & contritus, illitus, faciem ſplendidam faciet, ſi frequenter perunxerit. 15. A*d nimiam abundantiam ſanguinis.* Taurinus ſanguis ſuper illitus ſanguinem abundantem reprimit. 16. A*d profluvium mulieris.* Taurus ubicunque paſtus fuerit, folia ulmi de fimo ipſius facies ſiccari, & tere in pollinem tenuiſſimum, mitte ipſum in carbones in quadam teſta & depones in vaſe, & ſedeat mulier, quæ patitur encathisma, diligenter cooperta, & ſanabitur ut mireris.

CAP. X.
De Elephante.

1.

A*d maculas & plagas de facie tollendas.* Elephantis dentem (ebur) contritum cum melle limpidare faciem dicimus. Item limatura ejus, ſi faciem laveris, maculas, quæ faciei innaſcuntur, tollit. Item Mulier ſi quotidie de pulvere eboris faciem ſuam fricaverit, plagas mundabit. 2. *Ut dentes candidos faciat.* De eadem limatura qui dentes ſibi quotidie fricaverint, candidos eos efficient. 3. A*d eos, qui ſanguinem exſcreant.* Elephantis ſanguis potui datus, his remedium eſt. 4. A*d eos, qui ſanguinem aut humores exſcreant, aut ſi per anum rejiciunt, aut ſi torminoſus aliquis ſit, aut*

aut elephantiacus fuerit. Elephantis ſanguis potus omnia ſupra dicta mirifice diſcutit. 5. Ad *omnem tumorem:* Elephantis ſtercus illitum, tumores omnes emendat, & duricies, quæ in fronte naſcuntur, mire tollit.

6. Ad *capitis dolorem.* Elephantis ſtercus capiti illitum, dolorem capitis aufert.

CAP. XI.
De Cane.

1.

Ad *inteſtinorum dolorem.* Catellus primum natus, antequam oculos aperiat, occiſus, conditus & comeſtus, faciet, ut in toto ſuo tempore dolorem inteſtinorum non patiatur qui ederit. 2. Ad *torminoſos.* Caninus ſanguis torminoſis, eum bibentibus, remedio eſt, & inflationes tollit. 3. Ad *canis morſum.* Canis caput combuſtum & in pulverem redactum; in morſu canis non rabidi impoſitum, optimum affert remedium. 4. Ad *rabidi canis morſum.* De capite canis pulvis in potionem mittitur, daturque ut bibat, & liberabitur. Idem quoque pulvis vulneri inſpergetur, præterea & jecur, (*Humelb. addit canis rabidi*) coctum ſi comeſtum fuerit, ad idem dabit remedium. *Humelb.* vermiculus canis mortui in collo ſuſpenſus idem præſtat. *Vel:* Vermes qui ſub lingua rabidi canis inveniuntur, iis exciſis & circum arborem ſterilem ter latis & datis, qui ab eo morſus fuerit, ſanabitur. 5. Ad *vulnera cancroſa.* Non rabidi canis caput combuſtum, & idem cinis vulneribus inſperſus vulnera & carcinomata ſanat.

6. Ad *ficos, qui in ano naſcuntur, & rhagades.* Idem Canis capitis cinis aſperſus ſumme prodeſt, ſanat enim & rhagades & omnem ſpurcitiam. 7. Ad *Pterygia in digitis.* Idem cinis appoſitus, pterygia, quæ naſcuntur in digitis, curat & aſperitudines emendat atque cicatrices tollit. 8. Ad *capillos.* Canis capitis cinis ſeu pulvis capiti aſperſus, capillos radiantes reddit. 9. Ad *morbum regium.* Rabidi canis caput contuſum, & commixtum cum vino potatum, mire ſanat. *Humelbergius.* 10. Ad *tumores teſticulorum.* Calvaria canis trita & impoſita mire ſanat. 11. Ad *glaucomata oculorum.* Calvaria canis findit. Et ſi dexter oculus glaucomate laborat, in dexteriorem partem ſpicella demittitur, ſin ſiniſter, in ſiniſtram. 12. Ad *fractumm.* Cerebrum canis illitum, & in lana impoſitum: & ſubinde ſuffundatur fracturis: diebus quatuordecim ſolidat. Fractura autem debet ſolida alligatione uti,

Humelb. 13. A*d dentium dolorem.* Canis dens combuſtus & in hemina vini decoctus ad medium, inde os colluatur & ſanabitur. 14. A*d infantium dentes, ut ſine dolore creſcant,* & 15. *ad gingivas.* Canis dens combuſtus, & (cum melle) tritus gingivisque infantium appoſitus efficit, ut dentes ſine dolore creſcant, gingivasque tumentes reprimit, & dentes emendat. 16. *Ad Hydrophobos:* (ubi peſſime *Humelbergius ad hydropicos)* Canis rabioſi id quod ſub lingua habet exſectum & datum in potione (vino vel aqua calida) hydrophobis mox afferet remedium. 17. *Ne canes ſint moleſti.* Linguæ cujuscunque canis ſummitatem ſi ſub pollice pedum tenueris ſuppoſitam, canes te non allatrabunt. Item, Cor canis ſi quis ſecum habuerit, canes ei moleſti non erunt, nec allatrabunt. 18. A*d caliginem oculorum, neve aliqua ſuffuſione tententur.* Canis fel cum melle Attico detritum & infuſum oculis, omnia ſupra dicta diſcutit. Item, Easdem virtutes ad nephelides facit. 19. *Ne domus malo medicamento tentari poſſit.* Canis fel maſculi nigri per domum aſperſum, eam purgat, & efficit, ne ullum alicui malum medicamentum inferatur. It. Caninus ſanguis parietibus domus aſperſus, eam à malis medicamentis liberat. 20. A*d ſplenis vitia.* Canis ſplen exſectus cumque vino potatus ſpleneticos emendat. Quidam inciſum, fiſſumque catulum ſupra ſplenem ponunt. 21. A*d contrarios pilos,* & *ut evulſi non recreſcant.* Canis lacte ſi tetigeris, evulſi pili non recreſcunt, ſi locum ſtatim linieris, unde ſublati ſunt. Ex canino lotio defluunt. Pari modo lachryma hederæ & lac tithymalli atque caninum in vino mixtum evulſos pilos non ſinit creſcere, ſi mox linieris locum. 22. A*d mulieres, quæ mortuum in utero habent fœtum.* Caninum lac potum cum melle & vino bono pari menſura, mortuum ejiciet partum continuo. 23. A*d dentes infantum.* Canino lacte ſi gingivas ſubinde tetigeris, ſine dolore dentes ejicient. 24. *Ut cani in capite non prodeant.* Canino lacte veteri caput ſæpius lavet, cani capilli non naſcuntur, & ſi cani fuerint, inficiet. 25. A*d cicatrices oculorum.* Canino lacte oculis inunctis, cicatrices extenuat & lacunulas replet. 26. A*d articulorum dolorem* & *podagram.* Canina pelle calcei facti in uſum articulorum dolore carere facient. Sicutiquoque canino adipe, ſi pedes inungantur, podagram leviorem faciet. 27. A*d aurium dolorem* & *ad eos, qui minus audiunt.* Canino adipe in ſtrigili ſoluto, auribus inſtillatio fit, & ſanantur evidenter. Nam & ſurdaſtros emendat, ſi adipem caninum cum abſinthii ſucco & oleo veteri moderate inſtillaveris in aures. (*Humelb. apud quem* & *ſequentia legimus:)*

mus.) 28. *Ad callos & verrucas tollendas.* Lotium caninum lutum factum in lana collectum, mire ſanat, & callos & verrucas tollit. 29. *Ad caducos.* Stercus canis album potatum ex cineris lixivio, caducos mire ſanat.

30. *Ad tineas infantum.* Stercus canis combuſtum, & cum melle illitum tineas tollit. 31. *Ad rhagades ani.* Stercus canis cum roſaceo tritum & impoſitum, ſtatim ſanat. 32. *Ad hydropicos.* Stercus canis ſiccum, & in potionem aſperſum, hydropicos ſanat. Item vomitum canis hydropico ſuper ventrem pone, ſtatim incipit per ſeceſſum aquam emittere.

CAP. XII.

De Aſino & Aſina.

1.

Ad febres quotidianas. Aſini ſanguis de vena auriculæ guttas tres vel quatuor in vini cyathis duobus potui dabis, febribus reſiſtit. *Ad dentium dolorem vel motionem.* Aſini lac calidum confirmat dentes & dolorem ſedat. 3. *Ad ſuſpirioſos:* Aſinæ lac noviter mulctum & potui datum, ſuſpirioſos ſanat.

4. *Ad torminoſos.* Idem lac aſininum dabis ut ſupra, & ſi recens lac non fuerit, in vaſe duplici ferventi emulgebis, cito enim marceſcit. 5. *Ad phtiſicos incipientes.* Aſininum lac calidum ſumptum, ut ſupra, emendat, & expurgat thoracem & ſuppurationes.

6. *Ad cœliacos.* Aſinæ caſeus ſumptus optimum remedium facit. 7. *Ad claritatem oculorum.* Aſinino lacte inuncti oculi claritatem præſtant.

8. *Ad cicatrices oculorum.* Aſinæ lac cum melle Attico mixtum inunctis cicatricibus, ipſas mox emendat. 9. *Ad maculas in corpore, & ad candorem corporis.* Aſininum lac cum fabæ lomento mixtum omnes maculas de corpore ejicit, & cutem candidiorem facit, ſed ſi quis eo pro lomento utatur, melius facit, ſi de eo plus aliquid ex prædicta farina miſcuerit. 10. *Ad mamillis lac provocandum.* Aſini ſplen contritus, & ex aqua impoſitus mamillis lac provocat. 11. *Ad concubitum.* Aſini adeps & anſeris maſculi mixtus, & ad anum appoſitus, ad concubitum præparat. 12. *Mulier ut non concipiat.* Aſinæ vulvæ oſſicula, quæ inveniuntur, mulier ſi ſecum habuerit, non concipiet.

CAP.

CAP. XIII.

De Mula & Burdone. (Humelb.)

I.

U*t mulier non concipiat.* De mulæ auricula sordes alligatæ in pellicula cervina & brachio suspensæ post purgationem mulieris, efficiunt, ut non concipiat. Quædam lana alba illigant, quædam ex aqua bibunt. *Ad idem.* Burdonis testiculum supra sterilem arborem combustum, & extinctum de lotio spadonis, illigato pelli mulæ, & post menstrua brachio suspendas. *Ad idem.* Mulæ cor siccum & vino aspersum datur bibere post purgationem tricesimariam. 2. *Ne capilli de capite defluant.* Burdonis jecur combustum, cum oleo myrtino mixtum, & illinitum capiti, capillos fluentes continet & facit crescere.

CAP. XIV.

De Equo.

I.

A*d phthisicos, & qui male tussiunt.* Equi salivam si cum vino vel aqua quis biberit, sanus efficietur. Hoc nos ipsi experti sumus, sed expertissimum est, quod equus ille moritur. 2. *Ne puero investi pili exeant.* Equi spuma si puero investi pectinem linieris, pili ejus non crescunt, nec generantur. *Humelbergius.* 3. *Ad dentium dolorem.* Equi dentes qui primum nati fuerint, ordine superiori, si dentem qui dolent, tetigerint, remedio erunt. Nam & si infans equi rostrum basiaverit, dentium dolorem non sentiet, sed diligenter attende, ne equus infantem mordeat. *Ad idem.* Equi dentes, qui principales fuerint, collo suspensi, dentibus infantium remedio erunt.

4. *Ad partum mortuum in corpore materno.* Equina axungia suffumigata mortuum partum ejicit & secundina mox sequitur. 5. *Ad splenis dolorem.* Equi lingua minutatim concisa ex vino potata, spleneticis optimum est remedium. 6. *Lac equi potum idem facit.* 7. *Ad caducos* idem efficiet, si ut supra feceris.

8. *Ad eos, qui toxicum biberint, aut à lepore marino tacti fuerint,* equinum lac potatum mire prodesse dicimus. Fel ejus potum vomitorium est. 9. *Ad stranguriam* equinum fel potum mirabiliter proficit.

10. Ad

10. *Ad ſanguinem è naribus profluentem.* Equi ſtercus ſiccum & aſperum, ſanguinem fluentem retinet, maxime naribus ſubſumigatum. Similiter *mortuum etiam partum ejicit.* Idem facit *ut mulier facile pariat*, ſi totum corpus ſubſumigaveris, *claudit & ventrem.*

11. *Ad aurium dolorem.* Stercus equi ſiccum, & roſaceo ſucco liquefactum & colatum, auribusque inſtillatum, aurium dolorem perfecte tollit.

12. *Ad ventrem non fluentem, nimiumque tumeſcentem.* Equi ſtercus aqua liquefactum, & percolatum poſtea bibitum, mox faciet egreſſum. 13. *Ad ventrem nimium fluentem.* Equinum caſeum ſi comederis venter reprimetur, & torminoſis optimum remedium eſt, datur autem potui ex vino. 14. *Ad omnes dolores.* Equinum coagulum ex vino potui datum, omnes dolores comprimit. Maxime autem prodeſt cœliacis & torminoſis, & his, queis continuo ſanguis profluit.

CAP. XV.

De Ariete.

I.

Ad tertianas. Arietis de capite lanam & à coxis & à teſticulis paſſim ſi ſumpſeris, & ſtellionem illigatum brachio ſuſpenderis, perfecte diſcutit tertianas. 2. *Ad locorum dolorem.* Lana ejusdem nigra intincta in aqua, inde in oleo, & ſuppoſita locis, dolorem tollit. At ſuffumigata ante prolapſam matricem locis ſuis reprimit; ſuccida autem combuſta & aqua liquefacta, phymata omnia diſcutit & purgat.

3. *Ad claviculas, & ad callos, qui in veretro naſcuntur.* Liquor Arietis, qui de pulmone cocto deſtillat, illinitus claviculos, qui in manibus naſcuntur aut in veretro, tollit. 4. *Ad livores & ſuggillationes.* Pulmo arietis conciſus minutatim, & impoſitus, livores & ſuggillationes tollit, & nigras cicatrices candidas facit, & pedes à calceamentis læſos curat.

5. *Ad caducos.* Arietis teſticuli oboli tres potati cum aqua medentur. Dantur & infirmo in ovino lacte. Debet enim antequam biberit, aut poſt potum à vino ſe abſtinere. 6. *Ad morbum regium.* Arietis ſordes, quas inter femora habet, cum ariſtolochia & myrrha, æquis partibus potatæ ad regium morbum optime faciunt. 7. *Ad ſcabiem.* Sevo arie-

tis scabiem unge admixta sandaracha & subinde rade. Hoc 8. *& ad perniones* facit cum alumine mixtum. *Humelberg.*

CAP. XVI.
De Capro & Capra.

I

Ad sacrum ignem. Cornu caprinum in flamma ustulato, & crustas, quæ exurgunt, excuties in vas novum, donec consumatur: deinde conteres cum aceto squillitico & illinies sacrum ignem; mirifice sanabitur. 2. *Ad somnum.* Cornu caprinum capiti infirmi, qui non dormit, suppositum vigilias in somnum convertit. 3. *Ad serpentis morsum.* Pulverem de cornu capræ & ejus lac cum origano & cum vini cyathis tribus bibat: venenum excutit. 4. *Ad caducos, & ut scias si caducus vere caducus sit?* Caprinum cornu ustum naribus si applicueris, mox cadet; quod si vero caprina caro, quæ super *(focum)* rogum hominis mortui assatur, sumpta fuerit à caducis, remedium optimum est. 5. *Ad serpentes effugandos, & ad eorum morsum.* Caprinum cornu ustulatum odore suo effugat omne genus serpentum. Quod si pulverem de cornu capræ & ejus lac cum origano & cum vini cyathis tribus biberit, venenum excutit, & mox liberabitur. Imponitur & caprinus caseus cum origano plagæ.

6. *Ad ventris fluxum.* Cornu capræ rasum cum melle mixtum, pisatum & medicatum, ventris fluxum reprimit. 7. *Ad ventris dolorem & astrictionem*, idem valet; nam ventrem strictum solvit, & si quis largius biberit, purgat lac caprinum. Quod ipsum gargarisatum & potum sæpius dolorem tollit, atque etiam tumores. 8. *Ad furfures & scabiem in capite.* Cornu capri combusti scobis mixta cum farina & imposita mox emendat.

9. *Ad capillos fluentes de capite.* Cornu capri pulvis mixtus cum furfure & oleo myrtino atque illitus capillos fluentes retinet & crescere cogit. 10. *Ad stranguriam & ad inguinum dolorem* valde faciunt caprini pili suffumigati. 11. *Ad lethargicos, qui non excitantur.* Caprini pili usti cum aceto naribus appositi, pice admixta, lethargicos excitant. 12. *Ad sanguinem è naribus nimium profluentem*, quem caprini pili usti, cumque aceto mixti reprimunt, sicuti quoque si fricetur sanguine capri. 13. *Ad intestina incisa.* Caprinum caput cum pilis decoctum bene in aqua & contusum & appositum incisa intestina solidat.

14. Ad

14. *Ad fervorem vel punctionem oculorum, capitis quoque & pedum dolorem.* Caseus caprinus recens impositus omnes dolores & punctiones oculorum sedat. Idem simili modo capiti dolenti superpone, sic & pedum dolori medicare. 15. *Ad humores.* Sanguis capri potus, remediatur. 16. *Ad torminosos.* Sanguis capri cum resina & polline mixtus & ventri superpositus strenue sanat. 17. *Ad quartanas.* Capræ lac, quod primum mulgetur, leviores facit accessiones, si illud edatur, aut ex dulci bibatur ante accessionem. 18. *Ad dentium motionem.* Capræ lacte mulceat & dentes lavet seu colluat, & sæpius hoc faciat. 19. *Ad carbunculos.* Caprinus caseus cum porris sativis impositus carbunculos tollit. Et si qui lixivium per ignorantiam biberint, edant caseum recentem, & emendabuntur. 20. *Ad hydropicos.* Lacte caprino adjectum coagulum, quemadmodum caseus fieri consvevit, potui datum hydropicis, eos liberabit. Idem caprinum coagulum ac mixta sandaraca superimpositum sine tormento sanat. 21. *Si quis cantharidem* biberit, mox capræ lac bibat & liberabitur. 22. *Qui à vipera morsus fuerit,* caprinum lac purum & calidum bibat, liberabitur. 23. *Ad pruriginem & omne genus scabiei.* Caprino lacte corpus lavabis, absterget. Sed & in totum eo (atque sanguine hirci) inunges, qui lepra vexantur.

24, *Ad eos, quibus semen fluit, etiam non optantibus (al. non potentibus) & aquosum est, unde & plurimum efficitur, ut mulieres ex talibus non concipiant.* Capræ lac cum melle potum remedium evidens est, & optimum, ut concipiat. 25. *Ad Phthiriacos, i. e. pediculosos.* De caprino lacte id quod aquosum est, paulatim effunditur (pessime Humelb. *aqua quæ è capra* palato effunditur,) & quicquid consederit (*Humelb.* pejus adhuc comederit) miscetur cum melle & sale, & ex eo caput & corpus sero perfricatur.

26. *Ad serpentium morsum.* Fit ceratum de caprino sevo; melius autem si per se remissum stillaverit, faciet. Idem facit cum pice liquida, sulphure, & cera remissum & loco impositum. 27. *Ad furunculos.* Caprinum sevum mixtum cum minuto sale, furunculos dimittit.

28. *Ad ventrem stringendum.* Caprinum sevum in sorbitionem collatum, (*Humelb.* in sorbitium missum *f. in sorbile ovum*) ventrem concludit sed supersorbere debet aquam frigidam, & ad ventris quoque solutionem sic utuntur, in aqua remittunt & adjiciunt pulegium, cumini aliquid & anethi, & acetum percolatum dant sorbere. 29. *Ad podagram frigidam.* Caprimum sevum unc. 16. & sinapis unc. 4. mixtum & illinitum tollit podagricis dolorem. 30. *Ad Hydropicos.* Hircinum lotium, si ex eo heminam

minam des bibere, adjecto spicæ nardi obolo. Melius est lotium si fuerit pastus lente. Quidam vesicam ipsius siccant in fumo, & ad binos cyathos ejus admiscent vini tantundem, & bibere dant hydropicis. *Humelb. pro* spicæ obulum *posuit* spicam & ebulum, cum aruerit melius est lotium si idem (*fortè* eodem) pasti fuerint (*scil. hirci*) 31. A*d aurium dolorem.* Caprinum lotium cum mulsa auribus instillatur, & dolorem sedat, & si pus habuerit ejiciet, etiam vitiosa sanabuntur; fit autem hoc, si cum cornu capræ suspenditur diebus viginti. 32. A*d menstrua ducenda.* Si mulieribus datur, ut supra dictum est, lotium, mox menstrua deducentur.

33. A*d lumborum dolorem etiam vetustissimum.* Capræ stercus, quod est quasi faba illinitum, dolorem tollit (*Humelb.* ad femorum dolorem, genuinum capræ stercori commiscens malagma facite, quod mire sanet femora peruncta.) 34, A*d articulorum dolorem & ad phymata & ad parotidas.* Stercus capræ cum acerrimo aceto contritum, mixtum & illinitum mox discutiet. Articulorum vero morbum ex dulci potu sanat, ex melle autem cancrum & vitiatos nervos expurgat. 35. A*d colicos.* Caprinum stercus pro fomento impositum colicis, prodest.

36. A*d cœliacos.* Caprinum stercus ex aceto potui datur optime. 37. A*d tumorem & luxos.* Stercus caprinum impositum luxatis succurrit, nec patitur iterum consurgere tumorem. 38. A*d nervorum contractionem.* Caprinum idem imponitur cum aceto & nervos resolvit atque confirmat.

39. A*d carbunculos qui in veretro nascuntur.* Capræ stercus cum melle impositum discutit. 40. A*d infantes, qui phantasmatibus vexantur.* Capræ stercus in panno involutum & collo suspensum remedium est infantibus qui phantasmata patiuntur. 41. A*d stirpes corpori inhærentes.* Stercus capræ ex vino consperſum, impositumque, quod inhærebit extrahet, & sanabit. Coagulum cujuslibet oppositum ejiciet, ut possis comprehensum eximere. 42. *Ut dentes candidos facias.* Caprini tali combusti, exinde dentes fricabis, & dentes candidos facies. 43. *Ad phymata.* Combusta caro caprina cum aqua suppurationem cervicum discutit, quas Græci phymata vocant. 44. *Ad secundinas efficiendas.* Capræ secunda ex vino pota, mulierum secundas ejiciet. 45. *Ad alopecias.* Caprina ungula combusta, pice liquida compressa, imposita, alopecias sanat. Vehementiorem efficaciam præstant hircorum, nisi quod capra lacte solum antecedit.

CAP.

CAP. XVII.

De Homine adeoque puello & puella Virgine.

1.

A*d oculorum albuginem, & aures purulentas.* Puelli & puellæ virginum lotio inungas oculos, albuginem extenuat, & si leucoma lachrymatorium est, non insanabile efficit: dat enim aliquatenus claritatem, & angulorum asperitudinem sedat, & feces quoque lotii sicci eandem asperitudinem oculorum sedant, & post inunctionem pelles ejiciunt. Infusum etiam auriculis quæ pus habent, confert: & remedium est etiam totius corporis. 2. *Si quis ab ape aut à vespa, vel crabrone punctus fuerit,* si lotio infantis subinde foverit locum, ubi quis punctus est, remediatur. 3. *Ad podagram.* Pueri primi capilli à nativitate qui oriuntur, si pedibus dolentibus impositi fuerint, sanabunt, aut ad minus mitigabunt dolorem.

4. A*d canis morsum.* Infantis capilli cum aceto impositi, morsum sine tumore sanant, & capitis ulcera emendant. 5. A*d lippitudinem oculorum.* Homo quicunque crura sua laverit, & deorsum usque ad pedes aquam deduxerit, & de utraque manu oculos tetigerit, non lippiet. 6. A*d calculosos.* De hominis vesica calculos excisos i. e. arte Chirurgica sublatos tunc (*forte* tritos) ex aceto vel vino, cyathum unum calculosis dabis, aut his, qui difficile urinam faciunt, id calculum fricat, ita ut urina reddi possit sine tormento. Idem facere dicimus ad collum suspensum, sed tardius sanat. 7. *Ut mulier non concipiat.* Pueri dens annorum septem inclusus auro & argento, & in brachio suspensus, efficit, ne mulier concipiat. 8. *Ut mulier concipiat.* Infantis masculi stercus, quod primum enatus emittit, suppositum locis mulieris, conceptionem præstat. Item homo vir si solvat semicinctium suum, & eum præcingat & dicat: *ergo desinas explicare laborantem.* 9. A*d inguen.* Quod reprimet, qui id subinde natura sui tetigerit. *Item* adfert remedium inguinibus, si pollicem tuum in pede cum digito, qui juxta est, alligaveris.

10. A*d capitis & corporis exulcerationem, & ad furfures capitis.* Hominis lotium admixtum nitro, & impositum omnia vitia supra scripta sanat & emendat. A*d callum in veretro,* idem quoque lotium callum hoc extenuat, si illo sæpius foveatur.

12. *Ad maculas in facie, aut à Sole factas, aut per se natas.* Si in lotio pueri ebulum (*Humelberg.* ervum) maceratum fuerit, & loco impositum, mox ipsas maculas absterget. 13. *Ad maculas infantium.* Matellæ, quæ crustam ex lotio produxerint, fractæ & coctæ, in balneo infantem si ex eo unxeris, omnia supra scripta emendat. 14. *Ad combustionem, & Scorpionis ictus.* Eadem fex illinita in linteolo & imposita combustis, pustellas non sinit surgere. Simili modo imposita, Scorpionis sedat ictus. 15. *Ad profluvium mulieris.* Si locum sæpe lotio viri laverit.

16. *Mulier si post partum secundam retinuerit.* De lotio hominis subtiliter (subito) gustet, & secundæ statim sequentur. 17. *Ad canis rabidi morsus.* Fex quoque lotii illinita, à canis rabiosi morsu liberat, si cum carbone vitis viridis trita imponatur, frequenter abluit eum humorem, quem extraxit, deinde eo curato debet imponi, quod cicatricem inducat.

18. *Ad Elephantiam puerorum.* Pueri lotium si puer biberit, liberabitur, nam elephantiam incipientem emendat. 19. *Aurum solidat* pueri lotium, si cuprino mortario & cuprino pistillo contritum fuerit.

20. *Ad febres acerrimas.* A vestigio spadonis discedentis à janua si sustuleris quodlibet dicens: *Tollo te, ut ille Grajus* (Gajus) *febribus liberetur.* Nominabis autem eum, ad cujus brachium suspensurus es, ad id vero loqueris, ad quod sustuleris. 21. *Ad tertianas.* Ipsius ægri stercus sinistra manu sublatum comburunt, & in panno coracio (atro) illigant & in sinistro brachio ante horam accessionis suspendunt.

22. *Ad canceromata.* Hominis stercus combustum, in ulcera cancerosa & insanabilia spargunt, & eo pro mirifico remedio utuntur, quod appellatum est botrix. (*Humelberg.* botrys.)

CAP. XIIX.
De Catta seu Fele.

1.

Ad capitis alopecias. Cattæ stercus cum sinapi æquis ponderibus aceto contritum, capitis alopecias sanat. 2. *Ad profluvium mulieris ex partu.* Cattæ stercus cum resina & rosaceo suppositum locis, fluxum sedat & reprimit. 3. *Si quis spinam glutierit.* Cattæ stercus contritum, recens, purum, illinitum faucibus ejus sine difficultate extrahit spinam.

4. Ad

4. *Ad quartanas*, Cattæ ſtercus cum ungula bovis (*Humelb.* bubonis) in collo vel brachio ſuſpenſum quartanam poſt ſeptimam acceſſionem diſcutit, & inde ne feſtines ſolvere illud.

CAP. XIX.

De Glire.

1.

Ad eos, *qui paralyſi tentantur.* Gliris adeps remedium affert his, qui paralyſi tentantur, ſi eo inungantur. 2. Ad *claritatem oculorum.* Glires & ſorices combuſti, & cineres eorum melle miſcent & coquunt, inde quotidie manu oculos perungunt. *Item aliter;* Adipem de glire cum melle Attico & carpobalſamo æquis ponderibus mixta, facere egregie volunt, ſi quis de eo oculos inungat. 3. Ad *ſomnum.* Qui non dormiunt, gliris adipe frontem vel tempora ipſis inunges, & dormient. 4. Ad *verrucas.* Glirem integram ſuperligabis, verrucas mox tollet.

CAP. XX.

De Muſtela.

1.

Ad *Elephantiacos.* Muſtelam incinerabis, & ejus ſanguine cinerem miſcebis, & laborantem inde linies, prodeſſe dicimus.

2. Ad *faucium mala.* Muſtelæ ſanguis inungatur, & ſanat.

CAP. XXI.

De Muribus.

1.

Ad *oculorum dolorem.* Murium capita decem cum caudis eorundem in melle mixta & pro eclegmate uſa per dies decem, oculorum claritatem reddent. Debent homines hoc medicamine nares internas quotidie linire.

2. *Ne pili recreſcant.* Pulli eorum teneri cum veteri vino evulſos ſuperciliorum pilos non ſinunt recreſcere.

3. Mu-

3. *Mulier ut non concipiat.* Muri viventi cor exemptum & brachio mulieri suspensum, efficit ut ne concipiat.

CAP. XXII.
De Talpa.

1.

Ad dentes mobiles. Talpæ cinerem mixtum cum melle, superfricato: dentes confirmat.

2. *Ad glandulas.* Talpam super glandulas ligato: destruit.

Hactenus pars prior de animalibus terrestribus: Sequitur pars posterior DE AVIBUS.

CAP. XXIII.
De Aquila.

1.

Ad oculorum suffusionem. Aquilæ felle mixto cum melle Attico inungas. Quidam magis illud prodesse credunt, quum huic medicamento hellebori albi drachm. 1. aut dimidiam, aut myrrhæ tantundem miscent, & unctionem faciunt temperatam.

2. *Mulier, quæ concepit, ut partum perferat.* Lapis qui in ventre, aut in nido ejus invenitur, qui ἀετὸς vocatur Grajis, cujusque vim & nomen etiam habet aëtites, prodesse prægnantibus, ut facile pariant, fertur (quibus etiam phylacterium est).

3. *Ad sciadem.* Aquilæ abarticulamenta exorta ex femoribus, sciaden i. e. coxæ dolorem emendant (ischiadem).

CAP. XXIV.
De Vulture.

1.

Ad effugandos serpentes. Vulturis pennas si uras, fugabis omnes serpentes. 2. *Ad capitis dolorem.* Vulturis os de capite, suspensum collo

collo, dolorem ſanat. Idem facit cerebrum ejus, ſi commiſcebis cum oleo cedrino, & inde nares ſubinde tangas, capitis dolorem aufert.

3. *Ad concubitum.* Vulturis jecur à parte dextra ſi ſumpſeris, & aliquid in cute gruis alligatum ſuſpenderis, ad concubitum paratior eris.

4. *Si ad mulierem quis non poteſt.* Vulturis renes & teſtes ſiccos tundes, & dabis cum vino ei, qui cum uxore ſua concumbere non poteſt, remedium obtinebit. 5. *Ad caducos.* Vulturis jecur totum cum ſanguine ipſius vulturis tritum, per dies octo potui datum caducos emendat.

6. *Ad caliginem oculorum* Vulturis fel mixtum cum ſucco marrubii omnem caliginem diſcutit, & incipientem ſuffuſionem pariter ſiſtit.

7. *Ad nervorum dolorem & articulorum.* Vulturis adeps & ventriculus cum axungia contritus & perunctus, omnem nervorum dolorem tollit, & articulorum emendat. 8. *Adverſus mala medicamenta.* Cor vulturis ligatum in pelle lupina ſi circa brachium habeas, nullum medicamentum nocere tibi poterit, nec ſerpens, nec latro, nec ulla malitia; nec quidem phantaſma ſenties, nec ſi per heremum iter facias. 9. *Ad hydropicos.* Vulturis ſtercus cum albore ſtercoris canis mixtum ad ſextarios duos in aqua heminis tribus maceratum percolatum datur hydropicis bibere. It. qui aquam intercutem habet, aſperſis in potione elelisphaci drach. 4. aſari etiam drachm. 4. hoc magnum ajunt carne humana paſtum & datum caducis remedium eſſe. 10. *Ad vexatos preſſatos.* Sub pectore ejus cera oblitum ita ut liquorem capiat, ſi ſibi dederis quotidie bibere, mox viveſcunt, & vexatis prodeſt. 11. *Ad difficulter parientes.* Vulturis pennas ſi talibus ſubjeceris, efficies, ut ſine labore partum edant. De penna autem ſi tibi dentes purgaveris, male olebit. 12. *Ad pediculoſos, quem affectum Græci Phthiriaſin nominant.* De vulture vivo exciſam medullam ſi dabis bibere patienti, mox curabitur.

CAP. XXV.
De Accipitre.

1.

Ad ſuffuſionem vel caliginem oculorum. Accipiter in oleo ſuſino decoctus & inunctus, ſuffuſionem & caliginem diſcutit.

CAP. XXVI.
De Grue.

I.

A*d duritias & collectiones corporis.* Gruis adeps cum adipe anserino remissus, locorum duritias & concretiones discutit, & emendat. *Item* in acopa etiam conjicitur. 2. *Ut mulier concipiat.* Cerebrum gruis cum adipe anserino, & Leonis, drachm. 3. myrrhæ & folio & vasculo reponitor in argenteo vel vitreo, inde vir colliniet naturam suam ante coitum, ut & possit mulier concipere; quæ concipere non consveverat.

CAP. XXVII.
De Perdice.

I.

A*d morbum regium.* Perdicis cerebrum cum vini cyathis tribus potui dabis, mirifice morbum regium sanat. 2. *Ad caliginem, incipientem suffusionem & glaucomata. (Leucomata)* Hæc est compositio vera, quam frequentius ipsi experti sumus. Perdicis fellis vesicula quicquid habuerit, ad hæc commiscens opobalsamum cyatho uno, *(Hume b. addit:* Cyperum Sidoniæ cyatho dimidio) in se comixtum conteres diligenter & repones in pyxide stannea sive argentea, & inde inunges, miraberis effectum. Et licet quis prorsus non videat, sed tamen pupillam integram habeat, sine difficultate curabitur. Hoc nos ipsi frequenter tentavimus.

CAP. XXVIII.
De Corvo.

I.

A*d capillos denigrandos.* Corvi ova capillos hac ratione inficient: defunduntur in vas cupreum, & tam diu moventur, donec mutent colorem. Deinde raditur caput, & illinitur, donec ova consumantur, debebit autem tam diu in ore oleum tenere, donec siccescant capilli, ne & dentes innigrentur. Deinde caput illigabit, & post quartum diem solvet, & hoc quoque efficit, ut cani nunquam exeant.

2. *Ad*

2. *Ad porcos mansuetos faciendos, vel ut porcus ubique te concomitetur.* Cerebrum corvi de pane collectum si porcis seu scrofis ad manducandum dederis, sequentur te, quocunque ieris. 3. *Ad tussim infantium.* Corvi stercus lana collectum si infantis tussientis collum attigerit, remedium dabit.

4. *Ad dolorem dentium tollendum.* Stercus corvi si cavo denti infusum vel impositum fuerit, dentem franget & dolorem tollet.

CAP. XXIX.
De Pavone.

I.

Ad caducos. Pavonis fimus potatus, caducos mirabiliter sanat.

CAP. XXX.
De Gallo.

I.

Ad aranea & vipera morsum. Galli cerebrum ex posca, adjecto pipere potum his, qui ab araneis morsi sunt, auxilio est. Item quicunque vipera morsi sunt vel percussi, his galli cerebum cum vino potatum proderit. 2. *Ad cicatrices & leucomata.* Galli sanguis ex membrana, quæ cerebrum continet, fluentem comprimet. Item cicatrices oculis extenuat, si eo cum aqua inungas. Additur etiam in compositiones, quæ faciunt ad suffusiones & leucomata. 3. *Ad caducos.* Galli testiculi poti cum aqua & lacte à jejuno. Abstineat autem postea à vino diebus decem, remedium est. Debebunt autem testiculi sicci reservari, & cum fuerint necessarii, continuo triti sumantur. 4. *Ad concubitum.* Galli testiculi potati cum vino efficient plus, quam voluerint, sineque injuria bibentur. Iidem cum adipe anserino testiculi in arietis pelle, in brachio dextro suspensi, concubitum excitant, si autem suppositi fuerint cum ipsius galli sanguine, efficiunt, ne concumbant hi, qui simul jacent. 5. *Ad furunculos.* Galli stercus rufum impositum, furunculos rumpit, & dolorem tollit. 6. *Ad aurium successionem.* In ventriculo galli parvuli seu pulli pellicula, quæ interior est, ex vino trita, & auribus indita, emendat.

7. *Ad ventrem stringendum.* Eadem membranula cum exiguo oleo patienti exhibita, ventrem claudit, & omnem humorem exsiccat. Et tussientes illam si ederint, mox exscreant. 8. *Ad calculosos.* Cortex eodem

dem modo, ut supra, in potu sumptus calculosis remedium optimum est, frangit enim lapidem & deinde per urinam ejicit. 9. Jus vetuli galli potum *ventrem solvit*, si immittas in ventrem ejus salis drachmas sex, & succum totum coxeris. Poteris pro sale in ventrem ejus sardam, aut cerebrum mittere. Item jus simili modo factum, si de sale minus adjeceris, quam supra scriptum est, præclarum erit remedium his, qui propter concubitum biberint. 10. A*d sedandum capitis dolorem.* Si quis gallinaceum ad os tenuerit his, qui dolore capitis torquentur, & post triduum pennas ejus excisas vel incisas, & in linteolo alligatas, & cervici vel collo appensas portaverit, mox sanabitur. Stercus ejus fracta fictilia solidat.

11. A*d ilii dolorem.* Si gallus vetus vel septem annorum cum aqua coquitur, quæ ubi potui datur, mire sanat.

CAP. XXXI.
De Gallina.

I.

A*d oculorum punctiones.* Gallinæ ovum, notissimum est omnibus, habere vim ad omnium oculorum dolorem, cujus album oculis infusum sedat punctiones & dolores. 2. A*d lacrymas oculorum restringendas & somnum.* Est & alia cura, nam gallinæ album mixtum cum thuris manna, ita ut lanam colligas, & temporibus imponas, hoc fluentes lacrymas continet, & facit somnum, si exiguum oleum adjicias. 3. A*d ignem sacrum.* Ovo crudo linies corpus ubi fervor fuerit, & tum folium betæ loco applicabis ferventi. 4. A*d profluvium mulieris.* Gallinæ ovum totum combures, & vino miscebis, si loco illinieris, proderit multum & restringet.

5. A*d tussim.* Ovum sorbile & combustum assumptum, tussientibus est optimum remedium. Item. Sorbile ovum adjecto sulphure & vino cochlearium unum, infantibus tussientibus prodest. 6. *Ad pruriginem.* Gallinæ ova mixta cum oleo communi, & lentis polline multum prosunt. 7. A*d difficulter parientem.* Ova duo & trita, pusillum item de aneto, cymino, & vino mixto si biberit, continuo pariet. 8. A*d torminosos.* Ovum infundas in vas, ac putamen illud ovi oleo plenum, simili modo adjicies corticem pinus drachm. I. mellis obolos 5. in vino omnia commiscebis, & cum eodem vase pones super cinerem calidum ut bene ferveat, & cum cœperit fervere, statim illud contrahes & dabis bibere patienti,

enti, ubi torminibus laborare cœperit, mox & efficaciter ſanat, inveteratum autem malum tarde.

9. *Ad tumorem & ignem ſacrum.* Ovorum duorum album, & ceruſſæ drachm. 2. & myrrhæ drachm. 1. teruntur ſimul, & corpori illiniuntur, & experimentum oſtendunt.

10. *Ad ephelides quæ propter ſolem naſcuntur.* Ova macerata in aceto, ita ut putamine abſumpto appareant aperta, & tantum album eorum effluat, quantum adjicietur, tantundem pollinis farinæ & tantundem de thuris granulis, deinde hæc omnia, trita cum vino, melle poſtea comprehendantur, inde inlinietur facies, ſi etiam myrmecia totius corporis fuerit, teſtimonium ſuæ operationis præbebit.

11. *Ad ſmigma totius corporis.* Ovorum album ſmigma cum duobus ſextariis fabæ freſæ confractum, & in ſole ſiccatum, muliebre præbet coſmetorium hæc ovi ſubtilitas, nam calce mixtum hoc album vitrea vaſa ſolidat. 12. *Ad mulierum dolorem in natum.* Ova decocta cum lacte exiguo & croco, poſtea in lana muliebri loco inducta, & impoſita, mire dolorem ſedant. 13. *Item* album ovi cum paſſo & roſa commixtum & in lana collectum ad idem facit. 14. *Ad loca mulierum anicularum.* Ova commixta cum ſemine apii & polenta & aqua mulſa, & loco impoſita mirum facit. 15. *Item ad omnem tuſſim*, ſi tepefactum ſumpſeris ovum jejunus.

16. *Ad arſuram ſtomachi, & ad ſitim ſedandam.* Ovum crudum ſi aliquantulum abſorbeatur, mox arſuram ſtomachi & ſitim compeſcit.

17. *Ad eos, qui ſanguinem exſcreant.* Item dantur ovorum quinque vitelli crudi, & mixti vini cyathis tribus. 18. *Ad livores & tumores univerſos locorum omnium.* Vitellum ex aqua coctum, per ſe & impoſitum tollit livores. 19. *Ad eos, qui cibum non continent.* Duas horas ante, quam ſolito more, comede vitellum ovi cum vini hemina & etiam hemina olei decoctum ſeq. aſperſa polenta comedes & multum proderit. 20. *Ad profluvium mulierum.* Ovi putamen continet, ſi cum oleo myrtino tritum & locis mulierum in peſſi modum ſuppoſitum fuerit.

21. *Ad puſtellas oculorum.* Gallinæ adeps puſtulas oculorum reprimit. 22. *Ad coli dolorem.* Pedes gallinæ à genibus exciſos coctos ſi des ex ſale & oleo, coli ſedant dolores fortiter. 23. *Ad perniones & Scorpionum ictus.* Stercus gallinæ impoſitum, & illitum valet.

CAP. XXXII.

De Ansere.

I.

Ad aures. Adipem anserinum cum cepæ succo mixtum, auriculæ, cui aqua inest, infundes, prodest, quin & surdastris auditum revocat.

2. *Ad duritiam locorum.* Adeps anseris illitus, duritias & concretiones locorum discutit.

3. *Ad inguen.* Fel anserinum cum melle mixtum & pauca cera conteres & eo locum linies, remedio erit.

CAP. XXXIII.

De Columba.

I.

Ad omnium serpentium morsus. Columba incisa viva & imposita calida venena omnia rapit, & sanare creditur.

2. *Ad suffusionem oculorum, vel ad sanguinem in oculis ex ictu.* Columbæ sanguis recens in oculos subinde infusus optime facit. Debebit autem vena aperiri, quæ in ascella ejus est, imponitur & sanguis columbæ in lanula cum melle decoctus oculis, valde proficue medetur. 3. *Ad sanguinem profluentem.* Sanguis columbæ, quem membranula cerebri continet, sanguinem fluentem retinet.

4. *Ad omnem corporis duritiem.* Stercus columbæ habet has vires: omnes duritias discutit, & humores (tumores) omnes exsiccat, cum oleo aut melle calefacto distemperatum, & super duritias ligatum; in fomentis ad prædicta quoque faciens.

CAP. XXXIV.

De Hirundine.

I.

Ad tonsillas & faucium dolorem. Pulli hirundinis si fuerint combusti, & de cinere ejus fauces patientis inunxeris, mox medelam recipient.

2. Ad

2. *Ad omnia vulnera linguæ & labiorum.* Hirundines cum melle vel mulso decoctæ, postmodum linguæ vel labiis appositæ, optime persanant.

3. *Ad ungulas curandas.* Si pulli hirundinum combusti fuerint in olla nova usque ad cineres, hic cinis in ungula sparsus mox te credere facit. 4. *Ad caducos.* Hirundines comestæ, caducos sanant. 5. *Ad oculorum dolores & lippitudines & caligines.* Hirundinis pulli cinerem cum melle in oculos mitte, aut hirundinis fel & sanguinem inungito: mire prodest.

Hactenus libellus SEXTI PLACITI.

Siburius, Marcello Burdegalensi in præfatione, nisi ibi potius scribendum sit *Scribonius*, à quo satis constat ipsum Marcellum multa accepisse, nec usquam alibi hujus Siburii fit mentio.

Sidascar, Rasi lib. I. Continentis c. III.

Sideniar, eidem ejusdem operis lib. IV. c. I.

Sidbsar, Rasi ejusdem operis lib. IIX. c. I.

Sigon, Galeno in libris medicamentorum κτ̂ τόπυς IX. c. IV. Tom. II. pag. 299.

Silarius, Rasi lib. Continentis I. c. V. ex Lapidario.

C. *Claudius Silianus.* Inscriptio vetus apud Fulvium Ursin. p. 98. & Jacobum Sponium Miscell. pag. 134. Γ. Κλαύδιος Σιλιανὸς ἰατρὸς Ἐφέσιος.

Silicius Medicus ab oculis. In veteri lapide apud Ursinum p. 99. Gruter. p. DCXXXV. 3.

Siligenus, Rasi lib. Continentis 3. c. II.

Silimachus Hippocratis sectator, Cælio Aureliano lib. Chronion I. c. 3. Hic puto est ille Salimachus de quo supra.

Silius Italicus Medicinæ se peritum ostendit, Tiraquello judice propter ea quæ scribit de Synabo Hannibalis Medico lib. V. 353. seq. 369. vel de Maro, haud rudi ferre medicamina lib. VI. 91. sq.

Sillanus de Nigris qui à Campegio nominatur, inter medicinæ scriptores.

Silo, Galeno κτ̂ γένη lib. VI. T. II. p. 403.

Simeon Sethus Antiochenus, qui ad Michaelem Ducam imperatorem scripsit librum περὶ δυνάμεων τροφῶν, id est, de facultate cibariorum, qui etiamnum extat, de illo dixi Vol. X. hujus Bibl. pag. 320. ubi & de aliis ejus scriptis.

Simeon

Simeon alius ut opinor, citatus Rasi lib. I. Continentis c. II. & III. non semel, & cap. VI. & lib. III. cap. III.

Simmias Ochlagogus, Galeno in libro secundo Antidotorum, sive Semmias de quo supra. In Græco est Σημμίας ὁ ὀχλαγωγὸς, T. II. p. 451. ubi etiam χαρίτων ὀχλαγωγοῦ antidotum refertur.

Simon Atheniensis ex coriario Philosophus, Socratis discipulus, qui inter plures dialogos scripserat περὶ εὐπαθείας, quod *de bona valetudine* interpretantur, cum rectius fortasse *de animi tranquillitate* possit intelligi, apud Laërtium lib. II. sect. 122.

Simon alter Medicus Seleuci & Nicanoris temporibus apud Laertium in Simone illo Atheniensi, lib. II. sect. 123.

Simon imperitus Medicus in quem Lucilii epigramma T. II. anthologiæ p. 214.

Simon de Janua sive Genuensis seu Genuates, Canonicus Rothomagensis, Nicolai IV. Pontificis circa A. C. 1292. Capellanus & Medicus qui inter alia opera transtulit una cum Abrahamo, Judæo, librum Joannis filii Serapionis de Simplicibus medicamentis, & librum Servitoris, scriptum à Bulchasi, ediditque clavem sanationis, sive librum Synonymorum quo usus jam est Matthæus Sylvaticus in pandectis Medicinæ. Est igitur emendandum, quod apud Lindenium & Merclinum non modo Simon Genuensis à Januensi tanquam diversus distinguitur, sed etiam Genuensis traditur in Matthæi Pandectarum opus annotationes composuisse.

Simon, scriptor Hippiatricus de quo Vol. VI. hujus Bibl. p. 499. seq.

Simon alius, ut opinor, simpliciter citatus Rasi lib. III. Continentis c. VII. non semel, nisi sit ille Simeon eidem quoque simpliciter citatus.

Simonactides Chius, rei coquinariæ scriptor Julio Polluci citatus atque Athenæo. Vide Allatium de Simeonibus p. 219. sq.

Simonides medicus memoratus Plinio lib. VII. c. XXIV. cum inquit: *Ars postremo memoriæ facta & inventa est à Simonide medico*, ita enim legitur in veteribus exemplaribus impressis, verum jampridem Domitius Calderinus monuit ibi legendum esse, *melico*, non *Medico*, quod & in editionibus posterioribus recte emendatum est.

Simus Cous, cujus Strabo meminit lib. XIV. p. 657.

Sindisar, sive *Sindibsar*, nisi sit Sandaxar, aut Scindaxar de quibus supra, vel

Theodoricus Gerardus, Gaudanus,*) qui libros ſimplicium medicamentorum Galeni, & alios multos transtulit.

Theodoricus Greſmuntius, qui ſcripſit de regimine ſanitatis, tempore peſtis.

Theodoricus Reatinus.

Theodorus Muſcienus, ſive Moſchion, Alexandro Tralliano lib. I. cap. XV. vide ſupra Moſchion.

Theodorus Priſcianus, qui de herbis ſcripſit, & libros γυναικείων, id eſt, muliebrium, vide ſupra Octavius Horatianus.

Theodorus alius, ni fallor, Athenæi de quo ſupra, diſcipulus, memoratus Diogeni Laertio in Ariſtippo lib. II. ſect. 104.

Theodorum ſimpliciter, ſive unum ex illis, ſive alium memorant Plinius, Aetius Tetrab. II. Serm. II. cap. XCI. & Serm. IV. cap. XLVI. & cap. XCI. & alias ſæpe: alter Plinius Valerianus lib. III. c. XXII. & Tzetzes hiſtoriarum Chil. IV. & Raſis Continentis lib. II. cap. item II. Eſtque unius ex iſtis Diæta, quibus vel ſalubriter utendum, vel cautius abſtinendum. Vide Bibl. Latin. lib. IV. c. XII.

Theodoſius ſimpliciter, ſive alius, ſive unus ex Theodotis, Aetio Tetrabibl. II. Serm. item II. cap. LIV. & in Tacuinis Elluchaſem citatus: & Raſi lib. I. Continentis c. I. & cap. IV. & alibi ſæpe.

Theodotion.

Theodotius Severus, Aetio Tetrab. II. Serm. III. c. XXVII.

Theodotius Philoſophus, cujus medicamenta complura referuntur ab Alexandro Tralliano.

Theodotus, Celſo lib. VI. citatus c. item VI. qui fortaſſe unus ex illis eſt.

Theodotus Laodicenſis epiſcopus, de quo Euſebius VII. 28. (32.) Hiſt. Eccleſ. p. 288. ἰατρικῆς μὲν σωμάτων ἀπεφέρετο τὰ πρῶτα τῆς ἐπιστήμης, ψυχῶν δὲ θεραπευτικῆς οἷος οὐδὲ ἄλλος ἀνθρώπων ἐτύγχανε.

Theognis non ille quidem qui Elegiam ad Cyrnum ſcripſit, quæ γνῶμαι inſcribitur, id eſt, Sententiæ, ſed alius Arabibus citatus.

Theombrotus, de quo ſupra, in Eraſiſtrato.

Theomedon, apud Laertium in Eudoxo Gnidio VIII. 86.

Theon Alexandrinus, qui plures libros Gymnaſticorum, & quatuor περὶ τῶν κατὰ μέρος γυμνασίων ſive de particularibus exercitiis ſcripſit, apud

*) Male *Gandavus* apud Lindenium & Merklinium.

apud Galenum libro ſecundo, de Sanitate tuenda, ubi & alia multa de eo videbis. T. IV. p. 234. 235. ſq. 237. 247. 251.

Theon Medicus in Gallia, quem laudat Eunapius ubi de Medico Jonico.

Theon, cujus ſunt Commentarii in Nicandrum.

Theon, aut unus ex illis, aut alius Aetio citatus in præparatione vini bilem purgantis, Tetrab. I. Serm. 3. c. 58.

Theophiletes in veteri inſcriptione apud Gruterum p. DCXXXV. 6. *D. M. Theophiletis Medici Severa marito Cariſſimo.*

Theophilus Medicus & Comes Archiatrorum cujus mentio in S. Chryſoſtomi Epiſt. ad Olympiadem Diaconiſſam.

Theophilus Protoſpatarius, cujus ſunt ſex libri *de Fabrica humani corporis*, quos Junius Paulus Craſſus Patavinus ex Græcis Latinos reddidit, & ego utraque lingua recuſos exhibui Vol. XII. hujus Bibl. p. 785. ſq. ubi & dixi p. 649. ſq. de aliis ejus ſcriptis, ut ſunt liber de excrementis & pulſibus, & Commentarii in Aphoriſmos Hippocratis, & de cognitione urinæ.

Theophilum, quisquis is fuit, citat Galenus in libro de ſymptomatum differentiis. T. 3. p. 215. & Aetius Tetrabibli II. Serm. 3. c. 52. & Raſis libr. I. Continentis cap. tertio, non ſemel, & libr. quinto ejusdem operis, cap. I. ex libro de membris dolentibus. Eorum unus fuit contemporaneus Galeni, atque ab eo in precio habitus: refertque illius delirium exempli cauſa, in libro de Symptomatum differentiis, qvum morbo correptus ex cerebro laboraſſet.

Theophraſtus Ariſtotelis diſcipulus, de cujus vita & ſcriptis dictum à me lib. 3. c. 9. Vide & lib. 4. cap. 17. p. 588. Effigies ejus in veteri marmore apud Fulvium Urſinum p. 59. elog. atque inde in Laërtio Wetſteniano, in iconibus Bellorianis, & apud Jac. Gronovium T. 2. theſauri Antiquitat. Græcor. tabula XCII.

Theophraſtus Bombaſius, ſive Bombaſt ab Hohenheim, dictus *Paracelſus* Germanus, qui Germanice ſcripſit de chirurgia, & de gradibus & compoſitionibus receptorum & naturalium, aliaque multa, junctim edita Latine Francof. 1603. 4. Tomis duodecim & Genevæ 1658 Tomis tribus. Vide Lindenium & Merklinum in voce *Aureolus* Melchiorem Adamum in vitis Medicorum, Jo. Jac. Boiſſardum. T. 2. iconographiæ p. 290. Jo. Sambuci icones n. 62. Andream Jociſcum oratione de vita Jo. Oporini, B. J. Diecmanni præf. ad D. Jo. Arndii verum Chriſtianiſmum A. 1706. & Tom. 2. Teutſche Schriff-

Schrifften. p. 188. sq. Bibliothec. Schraderianam Dresdæ editam n. 1169. G. Paschii inventa novantiqua c. 6. pag. 323. seqq. Gotfrid. Arnoldi Ketzer-Historie. T. 2. p. 312. sq. 618. 649. Tom. 4. pag. 139. &c. supplement p. 527. Obiit Salisburgi An. 1541. Sept. 24. ut constat ex epitaphio quod exhibet Carolus Patinus relat. hist. & curieuses des voyages p. 236. & Lambecius II. p. 670. ubi etiam insignia ære descripta.

T*heopolemus* Plinio sæpe citatus libro vigesimo, & sequenti. Alii autem legunt Tlepolemus.

T*heopompus* Aetio Quaternionis 4. Serm. 4. c. CXXII.

T*heosebius* Aetio Quaternion. 3. Serm. 1. c. 49.

T*heosenus*, Cornelio Celso lib. v. c. 18. lege T*heoxenus*.

T*heotropus*, Galeno Medicamentorum κτ̀ γένη lib. v.

T*hemnos* discipulus Sotionis, Galeno in Medicinis expertis, si is liber ejus sit, vide Teranon.

T*heseus* cujus nomine vocata herba alvum purgans de qua Theophrastus VII. 11. historiæ Plantar. & Plin. XXI. 17. XXII. 22. Alia de hoc Chironis discipulo Jo. Meursius libro de Theseo, qui exstat Tom. x. thesauri Antiquitatum Græcar. Gronoviani.

T*hesius* Marcello Burdegalensi citatus, atque etiam Octavio Horatiano, sive hic fuit Theodorus Priscianus lib. IV. de Physica scientia ad Eusebium filium.

T*hesmichin*, Galeno in libello de viribus Centaureæ, cap. 1. al. T*hemistius*.

T*hespianus* sive T*hespesianus*, utrumque enim legimus, nisi diversi sint, apud Galenum in libris Medicamentorum κτ̀ τόπȣς, vide num sit Apollonius ille Thespianus, de quo supra.

T*hessalus* Cous Hippocratis filius, ad quem fertur ejus Epistola T. II. edit. Lindenianæ pag. 934. qua ei Geometriæ studium & Arithmetices tanquam ad medicinam utile commendat. Thessali πρεσβευτικὸς ad Athenienses T. II. p. 937. Mentionem facit hujus Thessali Galenus lib. II. de Dyspnœa, c. VIII. & lib. III. cap. I. & in Commentario lib. I. Prorrhetici Hippocratis, & lib. VIII. Therapeuticæ, & alibi sæpe. Is, ut tradit Galenus, T. III. p. 181. & 187. scripsit libros II. IV. & VII. Epidemion, qui dicuntur Hippocratis. Fuitque in familia Archelai Macedoniæ regis. Et de eo est epigramma Græcum incerti authoris lib. Florilegii III. p. 348.

Θέσσαλος Ἱπποκράτους, κῷος γένος, ἐνθάδε κεῖται,
φοίβου ἀπὸ ῥίζης ἀθανάτου γεγαώς.
Πλεῖστα τρόπαια νόσων στήσας ὅπλοις ὑγιείης,
Δόξαν ἑλὼν πολλὴν οὐ τύχῃ, ἀλλὰ τέχνῃ.

Id est, Thoma Moro interprete,

Thessalus Hippocratis, Cous genere, hac jacet urna
Phœbi immortalis semine progenitus.
Crebra trophæa tulit morborum, armis medicinæ,
Laus cui magna, nec id sorte sed arte fuit.

Hunc quoque Suidas tradit scripsisse sex libros medicinales. De aliis illi tributis scriptis vide lib. IV. hujus Bibl. cap. XVII. p. 588.

Thessalus alter medicus, qui venenum Alexandro Magno, quo ipse interiit, propinasse à nonnullis creditur, ut tradit Justinus lib. XII. 13. & 14.

Thessalus Trallianus, quem Galenus alioquin illius hostis perpetuus, dicit Methodicen sectam absolvisse T. IV. p. 373. in lib. cui Introductio, sive Medicus titulus est, si modo Galeni est ille liber, quod minime crediderim, ob id quod in eo libro Thessali hujus honorifice meminerit, quisquis eum librum ediderit. Et certe plerique illum dicunt esse Herodoti medici, alii Plutarchi. Sectæ Methodicorum princeps (post Themisonem) dicitur à Galeno etiam T. I. pag. 27. Alia Galeni loca quibus hunc Thessalum reprehendit notavi lib. IV. hujus Bibl. cap. 17. p. 588. 589.

Thessalum, aut illum, aut alterum citat Dioscorides & Cœlius Aurelianus lib. II. Chronion c. XII. ex II. libro Diætetico, & lib. I. Oxeon. cap. I. ex libris Diæteticis.

Theudas Sarcophagus, aut ut alii vocant, Theodas, Galeno lib. Medicamentorum κατὰ γένη, VI. T. II. p. 402.

Thirron.

Theutras, Empiricus, supra, Teuthras.

Thogmi, de quo Joannes Leo Africanus cap. XIII. supra p. 276.

Thomas Medicus & a secretis Justiniani Imp. propter perfidiam capite minutus. Chron. Paschale p. 338. 340.

Thomas de Garbo Florentinus, circa An. C. 1340. Dini, de quo diximus, filius,

lius, cujus liber eſt Summa medicinæ, & Commentarii in Galenum. Vide Trithemium cap. 613. de viris illuſtribus.

Thomas Gybſon Anglus, qui ſcripſit herbarium & alia multa.

Thomas Tiſcus, cujus genituram deſcripſit Hieronymus Cardanus libro exemplorum genitalium.

Thomas Linacer Anglus, quem non verebor, inquit Tiraquellus, omnibus authorum medicinæ interpretibus anteponere.

Thomas Murchius Genuenſis.

Thomas Paynelus Anglus, qui regimen ſanitatis tranſtulit ex Latino ſermone in Anglum.

Ibnn T*hophail* de quo Joannes Leo Africanus cap. XVII. ſupra pag. 280. Præceptor Moſis Maimonidis. id. cap. XXVIII. p. 296.

T*hraſeas* Chirurgus, Scribonio Largo, cap. 208. vide Tharſeas.

T*hraſias* Θρασύας ὁ Μαντιεὺς (leg. Μαντινεὺς) Mantinenſis, memoratus Theophraſto qui illi ſuppar fuit, libro nono Hiſtoriæ plantarum c. XVII. una cum diſcipulo *ejus Alexia*, quo in loco de repertis per eos venenis, quæ ſine dolore & celeriter mortem inferrent. δεινότατος ὢν τὰ περὶ τὰς ῥίζας. id. cap. XVIII.

T*hraſyander* Aetio, p. 488. 500. edit. H. Stephani.

T*hraſybulus*, ad quem de optima ſecta & de Gymnaſtica ſcripſit Galenus T. I. p. 16. T. IV. p. 281.

T*hraſyllus* Plinio lib. XXXII. cap. V.

T*hraſyaleus* Thaſius, unus ex antiquis Phyſicis, Straboni XXVII. p. 585.

T*hryphon*, Plutarcho Problematon Convivialium decade III. cap. I.

T*hucydides*, de peſte Athenienſi citatur à Galeno in libris de Spirandi difficultate, multisque aliis in locis. Ac notum eſt Thucydidem illum celeberrimum antiquiſſimumque hiſtoricum peſtem illam inſignem Athenienſium deſcripſiſſe lib. II. belli Peloponneſiaci, ſicut fecit & veſtigiis ejus inſiſtens Lucretius in calce libri ſexti, ſive ultimi. Notat autem Galenus peſtilentiam illam enarraſſe non ut Medicum Medicis ſed ὡς ἰδιώτην ἰδιώταις. T. III. p. 180. 181. Confer ſi placet dicta lib. II. hujus Bibl. cap. XXV. § 4.

T*iaducus*, Raſi lib. III. Continentis cap. II.

T*iberius* Cæſar Galeno T. II. p. 388. ſupra in Nerone.

T*imaus*, qui & T*imaos*, & T*hymaus*, Raſi libro primo Continentis cap I. & libro nono, capite tertio.

Timaeus Locrensis, Philosophus è Pythagoræ schola, de cujus libro de natura dixi lib. II. hujus Bibl. cap. XIII. lib. III. cap. I. §. 31. & Volum. VIII. p. 523.

Timaeus quisquis est, cujus compositionem describit Cornelius Celsus libro quinto, cap. vigesimo secundo.

Timaeus alius, ut opinor, qui de medicina metallica scripsit, ut dicit Plinius in Indice lib. XXXIII.

Timaeus simpliciter citatus Rasi lib. I. Continentis cap. III. & V.

Timaristus qui carmen de herbis composuit, testo Plinio lib. XXI. cap. XXXI.

Timochares perfidus Pyrrhi regis medicus, de quo supra in Nicia.

Timocrates citatus Galeno Pharmacorum localium lib. V. cap. V. VII. non semel, T. II. p. 228. 236. & Aetio Quaternion. II. Serm. IV. cap. XXXV.

Timon Phliasius, Philosophus Pyrrhonius idemque Medicus qui filium Xanthum artem Medicam docuit teste Laërtio IX. 109.

Timotheus Mithridatis medicus, apud Appianum in libro qui Mithridaticus inscribitur. f. 232.

Titianus, Octavio Horatiano, aut quod nonnulli credunt, Theodoro Prisciano, libro quarto.

Timotheus Hebræus Medicus quo usus Justinus Junior Imperator teste Nicephoro Urano in vita Simeonis Stylitæ junioris T. V. Act. Sanctor. Maji p. 378.

Titus Imperator, cujus malagma describit Galenus X. 3. Pharmacorum κτ̀ τόπους T. II. p. 312.

Titus Asclepiadis discipulus, apud Cœlium Aurelianum lib. Chronion I. c. VII. ad fin. & lib. III. c. V. & lib. Oxeon. II. c. XXIX. Hic est Titus Aufidius, Siculus cujus mentio apud Stephanum Byz. in Δυῤῥάχιον.

Tlepolemus, vide supra Theopolemus.

Tonsor Bithynius, sive arte, sive nomine, ὁ κουρεὺς, ita citatus Galeno Pharmacorum localium lib. IX. c. 3. & Aetio Tetrab. 3. Serm. 2. c. XXII.

Joannes de Tornamira laudatur à Valesco de Taranta in Philonio lib. I. c. 8. atque aliis in locis.

Torquatus, Alexandro Tralliano.

Toxaris Scytha, de quo multa Lucianus in libro cui est Toxaris titulus. Is statua & honoribus divinis dignus habitus est, quod pestilentia populum Atheniensem liberarat.

Tra-

Trachius Philosophus in lib. XI. Alex. Tralliani ex Albani Torini versione, nam in Græco, Heraclides.

Traseas, Scribonio Largo, nisi sit Thrasias, de quo supra, quod facile crediderim.

Treptus, Galeno librorum medicamentorum κτ̓ γένη.

Tribunus Palæstinus Cosrois Persarum regis medicus, cujus virtuti insigne testimonium præbet Procopius lib. IV. belli Gothici c. X. & ex eo Suidas in Τρίβουνος.

Trigon, Paulo Æginetæ libro tertio, capite quadragesimo secundo, & Cœlio Aureliano lib. I. Chronion c. IV.

Triphon, vide infra, Tryphon.

Trophilus, apud Plutarchum in Salutaribus præceptis, & Stobæum Sermone centesimo.

Trota, sive *Trotula*, Salernitana sub cujus nomine liber, *de remediis muliebribus* sæpius prodiit, male à quibusdam viris doctis tributus Eroti, Juliæ liberto, cum longe recentiorem ætatem præ se ferat, ut notarunt Thom. Bartholinus qui Doctorem Salernitanum auctorem esse non dubitat diss. VI. de legendis libris p. 167. Jo. Rhodius p. 11. ad Scribonium & vir erud. Jo. Baptista Morgagnus Epistola de locis Sereni Sarmonici p. 69. sq. Trotula ipsa laudatur in illo libello c. XX. quasi magistra operis chirurgici peritissima.

Trusianus Florentinus, Taddei Florentini de quo supra diximus, discipulus, qui adeo Τέχνην Galeni suis Commentariis illustravit, ut plusquam Commentator dici & appellari meruerit. Is autem cum se videret non satis fortunatum in ægris curandis, ordinem Carthusiensium professus est. Hic à nonnullis dictus est Drusianus.

Trypho, Galen. T. 2. p. 218. Gortyniates T. 2. p. 293.

Tryphon, Pater, Cornelio Celso lib. VI. c. V. & iterum lib. VII. in prin. Scribonio Largo c. 175. Tryphon præceptor. Conf. Joannis Rhodii notas p. 262.

Tryphon, antiquus, ὁ ἀρχαῖος, qui forte idem est, Galeno Pharmacorum localium lib. V. c. I. & c. VII.

Tryphon, Chirurgus apud Scribonium Largum c. 201. 240.

L. Tuccius Valla Medicus, dum mulsi potionem haurit defunctus, teste Plinio VII. 53.

Tullius Bassus, Cælio Aureliano lib. Oxeon 3. c. XVI. Et facile crederem illic *Julius Bassus* esse scribendum, de quo supra diximus, nisi hic sæpius Tullium citasset, ut statim dicam. *Tullius*

Tullius, Galeno in libro medicamentorum κτ̔ τόπους IX. c. IV. non semel, T. 2. p. 298. 299. & Sereno Sammonico c. IV. & Cælio Aureliano lib. Oxeon 3. c. XIII.

Turpilianus Galen. T. 2. p. 372.

Jordanus de Turre, quem citat Valescus de Taranta pluribus Philonii locis.

Tyleus Bassus, Dioscoridi in præfatione, idem cum Tullio Basso.

Tylius, qui ut tradit Epiphanius Cyprius lib. adversus hæreses 1. post prin. de herbis scripsit, idem cum superiore. Nam eosdem omnes propemodum illic nominat, qui & Dioscoridi in præfatione memorati sunt.

Tymausus.

Tyrannion citatus Nicandri Scholiastæ.

Tyrannus, sive ille, sive alius, Galeno in lib. IX. Medicamentorum secundum locos capite sexto. T. 2. p. 303.

V.

Valens, vide *Vettius*, & *Alburnius Valens*. Galeno autem simpliciter citatur Valens libro Pharmacorum κτ̔ γένη septimo, ad fin. & κτ̔ τόπους, lib. 7. c. 6. & lib. 9. c. 4. & 5.

Valens Physicus, Cælio Aureliano lib. Oxeon 3. c. 1. ex libris Curationum.

Terentius Valens Galen. T. 2. p. 298.

Valens alius ab illis, Marcelli Burdegalensis præceptor, ut ipse Marcellus dicit, capite decimo sexto.

Valentinus Polydamus, cujus libros habemus de pulsibus, de urinarum judiciis, & alios plerosque.

Valerianus. Vide supra in Avianio & in Plinio.

Valerius Anselmus Ryd, Bernensis, vir quidem diligentissimus, qui tamen pauca in medicina scripsit.

T. *Cl. Valerius Licinianus*, sacerdos Æsculapii, in marmore Smyrnensi inter Arundeliana n. 46. Τ. ΚΛ. ΟΥΑΛΕΡΙΟΥ ΛΙΚΙΝΝΙΑΝΟΥ ΙΕΡΕΩΣ ΑΣΚΛΗΠΙΟΥ. De dignitate sacerdotum Æsculapii apud Smyrnæos, cujus plus simplici vice facit mentionem Aristides in sacris Orationibus, Vide Richardum Mead de numis in honorem Medicorum cusis p. 50. sq.

Valerius Paulinus memoratus Galeno T. 2. p. 418. Plinio Valeriano, lib. 3. c. 14.

Valeria Verecunda Jatromæa hoc est obstetrix & medica, in veteri lapide apud Reinesium p. 637.

Vale-

vel etiam *Sindaxar* Serapioni Simplicium c. LXXXIV. & CXI. & ſeqq & Raſi libro quinto Continentis, c. I.

Siphnius patriæ nomen non Medici, Diphilus enim Galeno lib. IV. de differentiis pulſuum atque alibi ὁ Σίφνιος, ex Siphno inſula una Cycladum cujus etiam apud Theophraſtum mentio lib. de lapidibus p. 397.

Simebides ſcriptor Eccleſiaſtici. Vide ſupra in Jeſu.

Siſyphus Æoli F. Theoſophos cognominatus, qui primus areſodina ſive anodyna & dolores ſedantia medicamenta ἤπια atque ὀδυνήφατα ab Homero dicta excogitavit. De cujus inſigni ſcientia qua vitam ſibi ex graviſſimo morbo reſtituit, ita vetus Poeta Theognis

verſ. 701. οὐδ' εἰ σωφροσύνην μὲν ἔχοις Ῥαδαμάνθυος αὐτοῦ,
Πλείονα δ' εἰδείης Αἰολίδου Σισύφου,
Ὅστε καὶ ἐξ ἀΐδεω πολυϊδρίῃσιν ἀνῆλθεν
Πείσας Περσεφόνην αἱμυλίοισι λόγοις.
& 711. Ἀλλ' ἄρα κἀκεῖθεν Σίσυφος πάλιν ἤλυθεν ἥρως
Ἐς φάος ἠελίου σφῇσι πολυφροσύναις.

Socinus Bentius, cujus frequens eſt mentio apud Lilium Gregorium Gyraldum.

Socles chirurgus in quem Nicarchi epigramma lib. 2. Anthologiæ p. 215.

Socrates chirurgus, Cœlio Aureliano lib. V. Chronion c. I.

Socration, Galeno lib. medicamentorum ſecundum locos V. c. VII. T. II. p. 227.

Solomon Rex, vide Salomon.

Claudianus Solon ad quem περὶ εὐπορίστων ſcripſit Galenus, Tom. IV. p. 438.

Solon Diætarius, Galeno libro medicamentorum ſecundum locos 3. cap. I.

Solon Lycius ſæpe Plinio citatus lib. XX. & XXI. & aliis pluribus ſeq.

Solon Smyrnæus, Plinio lib. XX. c. item XX.

Solon ſimpliciter, ſive unus ex illis, ſive alius, Plinio eidem lib. XX. cap. XXI. in fin.

Sophocles Plinio lib. XXII. cap. quoque XXII.

Sopolis Aëtii hæretici in arte Medica præceptor, ἀνὴρ ἐν τῇ τέχνῃ μηδενὸς ἔχων τὰ δεύτερα, judice p. 258. Philoſtorgio III. 15. p. 52. Sed ſecus de illo Greg. Nyſſenus lib. I. contra Eunom. p. 293. Aëtium

um hunc diversum esse ab Medico cujus scripta habemus, notavi Vol. IIX. hujus Bibl. p. 318. sq.

Soranus Mallotes de quo Suidas.

Soranus Ephesius, qui primum Alexandriæ profecit, deinde Romam venit, ubi artem exercuit temporibus Trajani & Hadriani, librosque complures & optimos in medicina composuit. Hæc Suidas. Hodieque etiam habemus Latine, Sorani Isagogem in Artem medendi, & Græce libellum περὶ ἐπιδέσμων de fasciis ad liganda vulnera, inter opera Galeni T. XII. edit. Paris. pag. 505. aliaque de quibus Vol. XII. hujus Bibl. p. 675. sq. & 684. ubi non diversum esse noto Soranum quem Methodicæ sectæ instructissimum vocat Tertullianus lib. *de anima* c. VI. volumina ejus quatuor de eodem argumento memorans. Eumque citant Galenus, T. II. p. 158. 247. 252. 261. 262. T. IV. p. 373. Aetius, Paulus Aegineta, atque etiam Cælius Aurelianus lib. I. Chronion c. III. ex *libris causarum*, αἰτιολογουμένους vocant. Sed & is è diverso Galenum citat Isagoges c. XIII. Fuere enim eodem tempore. Eumque laudat ipse Galenus lib. I. secundum genera, c. IIX. ex quarto περὶ Φαρμακείας & ex libro quem *Monobiblum* inscripsit φαρμακευτικὸν T. II. p. 170. & τὰ περὶ Φαρμάκων γεγραμμένα T. II. p. 357. Methodicum fuisse docet T. IV. p. 43. Is Gallicam Aquitaniam invisit, & illic medicinam exercuit, si verum dicit Marcellus cap. XIX. in prin. Ejus discipulus Attalus, tempore Trajani Imp. Galeno teste Tom. IV. p. 178.

Soranus alter & ipse Ephesius Junior, qui libros IV. Muliebrium scripsit, ut dicit Suidas, ex quibus Aëtius sæpe eum citat, nec non alia, de quibus Volum. XII. hujus Bibl. p. 684.

Sosagoras, Cornelio Celso lib. V. c. XIIX. alii Sasagoras scribunt.

Sosander, Galeno libro medicamentorum secundum locos IV. cap. VII. & Aetio Tetrab. II. Serm. III. c. LXXIIX. In Sosandrum hippiatrum sive mulomedicum epigramma lib. IV. Anthologiæ p. 485.

Sosicrates Galeno ejusdem operis lib. VII. cap. VI. eodemque ultim. T. II. pag. 273.

Sosimenes Plinio citatus lib. XX. & seq.

Sosipolis Alexandrinus, Aëtii Antiocheni magister. Philostrog. III. I.

Sostratus, Celso lib. VII. post princip. & cap. VI. & Galeno in libris Pharmaco-

macorum & T. XII. edit. Parif. p. 493. 496. Scholiaftæ Nicandri, &Garioponto lib. de Febribus c. VII.

Softhenes. InSertorii Urfati monumentis Patavinis p. 70. Sponii Mifc. p. 145. Reinefii Infcript. XI. 2. p. 607. Apud Fulvium Urfinum p. 100. *P. Carm. Softhe. Medic. IIIIII VIR* *) *Aug. Anchar.*

Sotacus vetuftiffimus fcriptor, apud Plinium libro XXXVI. cap. XVI. & cap. XX.

Soterichus Chirurgus. Sexto Empirico f. 17.

Soteridas, cujus meminit Fauftinus in litteris ad Marcum Antoninum apud Vulcatium Gallicanum in vita Avidii Caffii c. x. *Soteridam Medicum in Formianum ut dimittas rogo. Ego autem Pifitheo nihil credo qui puellæ virgini curationem nefcit adhibere.*

Sotion, Galeno, fi is eft, in medicinis expertis, *maximus Medicorum Græcorum, qui habebat pluria experimenta in fine nobilitatis, quæ nos acquifivimus à difcipulis ejus Temnoz & Hargemez & Harcoz.* p. 110. C.edit. Juntin. & p. 112. G. *Hoc medicamen dedit Zotion* (leg. *Sotion*) *de fcriptis Zenonis.* Is fuit præceptor Teranonis, de quo infra. Et hujus, aut alterius ejus nominis meminit Conftantinus, five is fuit Cæfar, aut alter ejus nominis, in libris Agriculturæ, ex quibus præfertim lib. XII. eum fuiffe rei medicæ peritiffimum conftat.

Sotira obftetricis Gynæcia Plin. indice lib. XXIIX.

Speudufa, Galeno lib. III. κτ̀ τόπȣς, c. I. T. II. p. 192.

Speufippus Athenienfis, Platonis difcipulus ac fucceffor nec minus quam ille curiofus in animalium & plantarum natura fcratanda, fic ut cum Platone rideatur eo nomine ab Epicrate comico.

Speufippus Herophileus Alexandrinus, Diogeni Laertio memoratus, in vita Speufippi Athenienfis, in fin. lib. IV. Sect. V. Hunc Menagius putat effe cujus fcriptum de pifcibus allegatur ab Athenæo.

Spittalus Medicus Athenienfis, de quo Suidas ex Ariftophanis Acharnenfibus verf. 1031. 1220. ubi Πιτ̃άλȣ habent codices editi. Sed Suidas legit: ἄπελθε πρὸς τ̃ Σπιτ̃άλȣ.

Stanefmodus Alexandro Tralliano citatus.

Stanofmodus, Aetio, nifi idem fit, quod magis puto.

Staphylus laudatus Plinio.

Statius Anneus, Senecæ Philofopho amicitiæ *fide & arte medicinæ* probatus,

*) In alia infcriptione *Six Vir.*

tus, apud Cornelium Tacitum lib. xv. cap. LXIV. cujus etiam meminit quisquis is fuit, qui vitam Senecæ descripsit.

Stephanus Alexandri Tralliani pater, Justiniani Imper. tempore. Vide T. XII. hujus Bibl. p. 593.

Stephanus Atheniensis, Theophili Protospatarii discipulus, de cujus scriptis in eodem Tomo XII. p. 693. seq.

Stephanus Dutempleus: cujus sunt tabulæ in libros Galeni de morbis & Symptomatis.

Stephanus cognomento *Magister*, cujus Collyrium editum in Matthia Theodoro Melanelio.

Stephanus Edessenus, qui Cabade Persarum rege à morbo curato, multas opes retulit apud Procopium lib. II. de bello Persico. c. XXVII.

Q. Stertinius, Romæ clarus, teste Plinio XXIX. I.

Stolus Britannicus celebris ocularius, ἄξιος ὀφθαλμικός. Galeno Pharmacorum localium IV. cap. VII. T. II. p. 218.

Walafridus Strabo seu *Strabus*, Gallus Monachus Benedictinus ex Decano Cœnobii S. Galli A. C. 842. Abbas Augiæ majoris in Diœcesi Constantiensi, defunctus 849. cujus Hortulus vernantissimus facili & eleganti carmine hexametro exponens descriptionem & vires plantarum XXV. prodiit Argentorati & cum Macro de herbis, Friburgi Brisgoiæ 1530. 8. & in collectione Medicorum Latinorum Aldina. Venet. 1547. fol. & in Antiquis Lectionibus Canisii T. VI. p. 672. & edit. novæ T. II. part. II. p. 266. & Andrea Rivino curante Lipsiæ 1653. 8. & in Bibliotheca Patrum T. XV. edit. Lugd. p. 236. Præfatio ad Grimaldum Abbatem S. Galli extat etiam apud Barthium IV. 24. Adversar. qui & loca quædam emendat, sicut Tho. Bartholinus quoque libro de Medicis Poëtis p. 118. seq.

Stratiotes, Aetio Quaternionis II. Serm. III. cap. CX.

Stratius, Livio lib. V. decadis V. memoratus. XLV. 19.

Strato, Physicus Lampsacenus Galen. T. III. p. 369. male Στρατόνικος T. I. p. 243. Aristoteles Stratonem προσήγαγεν εἰς ἴδιόν τινα χαρακτῆρα φυσιολογίας. Galen. T. II. edit. Paris. p. 23.

Stratones duo alii, apud Laertium in philosopho memorati, lib. V. sect. 61. alter Erasistrati discipulus, aut ut quidam dicunt, alumnus memoratus etiam Erotiano in ἄμβην, & Galeno de venæ sectione adversus Erasistratum T. X. edit. Paris. p. 409. Ab hoc Stratone schola

la Stratoniceorum, ex qua Apollonius ὁ ἀπὸ Στρατῶνος, de quo supra pag. 75. Alter Strato antiquior, ut idem Diogenes Laërtius scribit autoritate Aristotelis, sive ut Ambrosius, Aristoclis.

Stratonem simpliciter, sive unum ex illis, sive alium citat Alexander Trallianus lib. I. cap. XV. non semel, & Aëtius Serm. XIII. cap. XLVI.

Strato alius ut opinor, & ipse medicus, apud Macrobium libro in Somnium Scipionis I. Ita Tiraquellus. Sed cum Strato ille Peripateticus à Macrobio appelletur, non dubito Philosophum intelligi, de quo jam dictum fuit.

Stratocles Sidonius memoratus Philostrato in vita Apollonii lib. VIII. cap. XIV. p. 349.

Stratonicus Pergamenus unus ex Galeni præceptoribus, Sabini Hippocratici discipulus, ut dicit idem Galenus in lib. de atra bile. T. III. p. 359. edit. Basil.

Sulemen Eben Hasen, Serapioni Simplicium cap. CCLXXX.

Sulabin Heben Hahaien, & Sulahin simpliciter citatus eidem Serapioni.

Surdus, quisquis est, laudatus Rasi lib. VII. Continentis cap. IV.

Suribes, Avicennæ lib. V. summa II. tractat. II. non semel.

Symmachus Anatomicus, e quo, aut alio ejusdem nominis Martialis libro quinto Epigramm. IX.

Languebam, sed tu comitatus protinus ad me
Venisti centum Symmache discipulis.
Centum me tetigere manus, Aquilone gelatæ,
Non habui febrem Symmache, nunc habeo.

Et lib. VI. Epigramm. LXIX.

Ostendit digitum, sed impudicum
Alconti, Dasioque, Symmachoque.

Et lib. VII. Epigramm. XVII.

Pedere te mallem, namque hoc nec inutile dicit
Symmachus, & risum res movet ista simul.

Symphorianus Champerius, sive Campegius, cujus in re medica, & aliis sunt multa opera non omnino contemnenda. Illa diligenter à Lindenio enumerantur. Pulchro quoque Campegium elogio mactat Joannes Neander, Bremanus in libro quo Medicinæ natalitia & se-

ctas exponit p. 192. seq. *Unum ei* Tiraquello judice *defuit, uti & multis aliis, quod putabat non satis praestitit: hoc uno tamen laudandus, quod in magnis voluisse sat est.*

Synali duo, alter vetustior, Jovis Ammonis comes, alter medicus Hannibalis, memoratus Silio Italico libro quinto, vers. 353. seq.

T.

Tabari, citatus Joanni Serapioni.

Tabri, nisi idem sit, Rasi lib. I. Continentis cap. III. non semel, & cap. V. non semel, & alibi saepe.

Tacuinus, cujus quaedam opera habemus, vide supra Elluchasem.

Talius, sive *Thalius Aelius*, Galeno κτ̄ γένη lib. VI.

Talius Atheniensis ejusdem Galeni, ut ipse Galenus saepius dixit, praeceptor.

Tallus Medicus Mag. H. V. in veteri inscriptione apud Gruterum pag. DCXXXV. 4.

Tarentios, Avicennae lib. V. summa II. tract. II.

Tarentinus, Galeno in Antidotis, & autori Geoponicon lib. XIII. cap. IIX. & alibi saepe. Videtur intelligi Heraclides Tarentinus, de quo supra.

Tassamat, Rasi lib. X. Continentis c. I.

L. Tauranius L. L. Olympus Medicus in veteri lapide apud Fulvium Ursinum p. 100. & Gruter. p. DCXXXV. 5.

Telamon Pater Teucri, Chironis discipulus de quo Philostratus in Heroicis.

Telamon alius, Galeno medicamentorum κατὰ γένη libr. II. Tom. II. p. 339.

Telephanes, id. T. II. p. 339.

Temeson, Aemilio Macro, aut quisquis is fuit, memoratus in libro de herbis in Plantagine, de cujus laudibus dicit illum scripsisse. Sed ne erres, ibi legendum *Themison*, quem Plinius lib. XXV. cap. IIX. in prin. scribit celebrasse eam herbam volumine de ea edito.

Temimius Miconis, Rabbi Moysi Aphorismorum parte IIX. non semel, & iterum parte XIII. ad fin. ubi illum citat ex Introductorio ipsius.

Temnon, sive Theranon, discipulus Sotionis, de quo supra, Galeno.

Terentius Eutychianus, apud Octavium Horatianum, sive malis Theodorum Priscianum lib. IV, vide Eutychianus.

Marcus

Marcus Terentius Asclepiades Galeno T. II. p. 310.

Terentius Valens, Galeno Pharmacorum localium lib. IX. c. IV.

Terentius Velpistus, cujus δυνάμεις herbarum memorantur Marcello Burdegalensi, in epist. sub Hippocratis nomine ad Mæcenatem. leg. *Evelpistus*.

Terentius simpliciter, vel unus ex illis, vel alius, Galeno in medicamentis, & κατὰ τόπους lib. IV. c. 7. T. II. p. 387.

Tertius Damianus, Vissenacus Decapolitanus, cujus est Theorica medicinæ, & Chirurgiæ, & libellus περὶ τῆς ἱδρωνίσου, id est, de morbo sudorifico.

Teucer Telamonis filius, Chironis discipuli, à quo Teucrium herba.

Thaddeus Florentinus, qui scripsit Commentarios in multos libros Hippocratis, & in Parvam artem Galeni, Consilia multa, aliaque opera edidit. Hujus tanta nominis celebritas fuit, ut ad curam extra urbem vocatus, non vilius quam aureorum quinquaginta in singulos dies peregrinaretur, vocatusque ab Honorio quarto A. C. 1286. centum sibi statui voluit. Itaque reversus ab eo jam curato decem milia aureorum reportavit, testibus Baptista Mantuano, lib. I. De patientia, c. VI. & aliis.

Thalasserus, Paulo Æginetæ citatus.

Thalelæus Cilix, Medicus Thaumaturgus & Martyr A.C. 284. Acta Sanctor. XX. Maji T. V. p. 178. sqq.

Thallus Medicus Mag. H. V. in veteri lapide apud Fulv. Ursinum p. 100.

Thalius Ælius, vide supra Talius.

Thamor Æthiops, Galeno si is est, in medicinis expertis.

Thamyras, Galeno medicamentorum κατὰ τόπους lib. IX. c. V.

Tharmadinus, Rasi lib. V. Continentis c. I.

Tharreas, sive *Tharrias*, Celso lib. III. c. XX. & XXI

Tharseus chirurgus, Galeno medicamentorum secundum genera lib. IV. c. XIII. T. II. p. 373. infra Thraseas.

Thebaus, Galeno medicamentorum secundum genera lib. IV. & κατὰ τόπους lib. I. c. IIX. T. II. p. 170. 372. videtur Hierax Thebanus intelligi, qui laudatur T. II. p. 387.

Themison Laodiceus Syrius, ex Asclepiadis auditoribus, Pompeji magni ætate, qui primus princepsque fuit tertiæ illius factionis, quam Methodicem vocant, teste Celso præf. & Galeno aut ut aliis placet, Herodoto, in Introductione sive Medico. T. IV. p. 372. Seneca Epist. 95.

Valerius Pisaurensis, medicæ artis professor, & poëta celebratus Lilio Gyraldo lib. 1. de poetis sui temporis.

Valescus Tarentinus, quem de Tarento vulgo appellant, Bernardi Foresterii discipulus, medicinam Monspelii cum laude fecit ab A. C. 1382. deinde Regis Galliæ Caroli VI. Archiater. Hujus est Philonium, sive opus eximium Practicæ Pharmaceuticæ libris 7. & chirurgicæ capitibus XXXI. quod post editiones Venetam A. 1521. Lugdun. Guidonis Desiderii 1560. 8. Rovillianamque An. 1574. & alias, accuratius editum est à Johanne Hartmanno Beyero, Francof. 1599. 4. & novissime à D. Georgio Wolfgango Wedelio, τῷ μακαρίτῃ, ibidem 1680. 4.

INDEX
In Valesci de Taranta Philonium, ad paginas edit. Francof. A. 1599. 4.

Guido

*) Ps. LXXIIX. 66.

Hactenus Index in Valescum de Taranta.

Valgius, vide supra in Cajo Valgio.

L. Tuccius *Valla*, supra, in Tuccio.

Varro, quem in re medica laudat Plinius lib. xx. c. v. in fin. & c. xx. & lib. xxii. c. ult.

Ubesce, quem ex suo Antidotario majori citat Rasis lib. 1. Contin. c. 1.

Vectius, aut ut alii scribunt, *Vettius Valens*, de quo Plinius xxix. 1.

Ver-

Vergilius Portus, Mutinensis, apud Lilium Gyraldum lib. I. de poetis sui temporis.

Ugaus, Galeno Pharmac. secundum locos lib. 3. c. 1.

Ugo Bentius.

Ugo Senensis, vide Hugo Senensis.

Victor Trincavellus, qui multos Galeni libros transtulit.

Victoria, cujus meminit Octavius Horatianus præfatione lib. III. in quo Gynæcia.

Vidus Vidius, Florentinus, qui latinitate donavit librum Oribasiii ex Heliodoro de machinamentis. Ei hoc Epitaphium posuit Franciscus a) Panagirola:

Qui prima eripuit multos, hac arte secunda
Se rapuit morti Vidius, hicque jacet.

Vincentius Beluacensis, Dominicanus, qui inter multa sua opera Speculum naturale, opus quidem magnæ molis circa A. C. 1250. b) edidit libris 33. quorum 13. 14. 15. ad rem medicam spectant.

Vindicianus, vir sagax, Medicæ artis peritissimus idemque nobilissimus, qui Augustinum à genethliaca superstitione revocavit, ut ipse refert IV. 5. & VII. 6. confessionum. Laudat eundem Epist. V. ad Marcellinum (novæ edit. CXXXIIX. n. 3.) *Magnus ille nostrorum temporum Medicus, Vindicianus, consultus à quodam, dolori ejus adhiberi jussit, quod in tempore congruere videbatur: adhibitum sanitas consecuta est. Deinde post annos aliquot eadem rursus corporis caussa commota, hoc idem ille putavit adhibendum, adhibitum vertit in pejus. Miratus recurrit ad Medicum, indicat factum: at ille ut erat acerrimus, ita respondit, ideo male acceptus es, quia ego non jussi. - - - videlicet illi ætati jam non hoc se fuisse jussurum.* Tribuitur huic Vindiciano carmen, quod Sereni Sammonici perorationem esse Rob. Constantinus rectius sibi persvasit. Ut lector judicet, & carmen illud Vindiciano adscriptum, & Epistolam ejus ad Imp. Valentinianum, cujus Comes archiatrorum fuit, subjiciemus.

a) Delic. poëtar. Gall. T. 2. pag. 177.

b) In editione Duacensi pag. 1156. vitiose legitur 1205. quod ex pag. 2475. facile est emendare.

CARMEN

CARMEN DE MEDICINA, ab aliis VINDICIANO adſcriptum, ab aliis MARCELLO Empirico.

Quod natum Phœbus docuit, quod Chiron Achillem,
Quod didicere olim Podalirius atque Machaon
A genitore ſuo, qui quondam verſus in anguem,
Templa Palatina ſubiit ſublimia Romæ:
Quod Cous docuit ſenior, quodque Abdera ſuaſit,
Quod logos aut methodos, ſimplexque empirica pangit:
Hoc liber iſte tenet, diverſo è dogmate ſumptum.
Namque ſalutiferas diſponit pagina curas,
Iſtic repperies per nomina, perque medelas,
Deſcriptas ſpecies, & pondera menſurarum
Congrua, quæ ſapiens ſumes moderamine certo.
Ne fallare, vide, neu quæ ſunt parta ſaluti,
Vertat in exitium non ſolers cura medentis.
Sume igitur medicos pro tempore, proque labore,
Ætatisque habitu, ſumma ratione paratos.
Gramine ſeu malis ægro præſtare medelam,
Carmine ſeu potius: namque eſt res certa ſaluti
Carmen, ab occultis tribuens miracula verbis.
Quæ curis hominum phyſicorum inventa pararint,
Quæque ſuis natura bonis terraque marique
Edidit, illa ſuis altrix ſimul atque creatrix
Fœtibus omnigenis quos parturit. Ergo ſalubres
Suggerit impenſas ponto & tellure creatas,
Angue, fera, pecude, & fruge, alite, murice, piſce,
Lacte, mero, pomis, lymphis, ſale, melle, & olivo,
Succis, unguinibus, tædis, pice, ſulfure, cera,
Polline, farre, fabis, lino, ſcobe, vellere, cornu,
Baccis, & balanis, lignis, carbone, favilla;
Floribus & variis herbis, ære atque metallis,
Sandice, & creta, pſimmytio, pumice, gypſo,
Cadmia, chalciti, chalcantho, chalco, & aduſto,
Caſſitero molli, lepide Cypria atque atramento.
Prome etiam, ſeu tunde prius, ſeu contere gyro,
Quod viride hortus habet, vel quod carnaria ſiccum,

Allia

Allia, serpyllumque herbas, thymbramque salubrem,
Brassicaque & raphanos, ac longis intyba fibris,
Et mentam & sinapi, coriandrum, prototomumque
Erucam, atque apium, malvam, betamque salubrem:
Rutamque & nasturcum, & amara absinthia misce.
Pulegiumque potens, nec non & lene cyminum.
Palmula nec desint Idumes, nec pruna Damasci.
Quæ quum multiplici contriveris orbe terendo,
In patinis excocta dabis, aut grandibus ollis,
Verum adoperta coques, ne fumida jura saporem
Corruptum reddant, quæ mox fastidiat æger.
Adde & aromaticas species, quas mittit Eous,
Vel quæ Judaicis fragrant bene condita capsis,
Thus, costum, folium, myrram, stymcem, crocomagma,
Aspalathum, gallam, elleborum, nigrumque bitumen,
Et nardum, & casias, & amoma, & cinnama rara,
Balsama, peucedanum, spicam, crocum, atque bedellam,
Irim, castoreum, scillamque, opium, panaceam.
Resinam, lepidum euphorbium, git, atque pyrethrum,
Zingiber & calidum, mordax piper, & laser algens,
Agaricumque, asarumque potens, aloen, aconitum,
Galbana, sandaracham, sampsucum, psoricum, alumen,
Acaciam, propolimque, & adarchen, cnicon, acanthum,
Andrachnen, acoronque, opopanaca, pompholygemque.
Cyperum, ladanum, sagapenumque & tragacanthum,
Scammoniam, cypen, malabathron, ammoniacum.
Denique repperies isthic, quod lucis in ortu
Indus, Arabs, Seres, Persis, divesque Sabæus,
Vicino sub Sole legunt, quod præbet Orontes,
Eximium ignoto mittit quod Nilus ab ortu,
Decerptum foliis, ramo, cute, cortice, virga:
Quodque ab Idumæis vectum seplasia vendunt,
Et quicquid confert medicis lalagea cataplus.
Hæc quicunque leges, poteris discernere tecum,
Agnoscenda magis sive exercenda rearis,
Quisque tamen nostrum hoc studium dignabere, quæso
Præstes judicium purum, mentemque benignam.

Sic

Sic tua perpetuo vegetentur membra vigore,
Et peragas placidam per multa decennia vitam.
Sic non incuses validam placidamque senectam,
Nec tibi sit medicis opus unquam, nec tibi casus,
Aut morbus pariant ullum quandoque dolorem:
Sed procul à curis & sano corpore vivas,
Quotque hic sunt versus, tot agant tua tempora Janos.

Epistola Vindiciani, Comitis Archiatrorum ad Valentinianum Imperatorem.

Cum sæpe, sacratissime Imperator, humani generis fragilitas falso de natura sua queratur, aliquando tamen potuimus redditis causis, ostensisque remediis, vanas & innumeras querimonias refrenare. Nam sicut rudis gubernator turbatum mare sulcans, incertus periculorum, dubiusque salutis cuncta rimatur: ita & mortalium natura, quæ perpetua sanitate optat frui, placida quæque desiderat. Sed quia nec mare semper potest esse tranquillum, nec unus in diem venti spiritus durat, nec securus nauta ratem potest scandere, quum æquor mole fluctuum tollitur: sic neq; mortales possunt semper esse validi aut viventes, sed pro ætatis & temporis varietate diversis morborum aguntur incommodis. Quæ qvum ita sint, Clementissime Imperator, magna laus est, veterum instituta scrutari: major vero gloria, inventa servare. Siquidem illi viam laboribus suis, virtutibus aperuerunt, nobisque iter intelligentiæ sua sapientia reliquerunt. Unde Qvum quidam febribus teneretur, & diu ventris duritia strangulatus, die duodecimo jam morti proximus videretur, adhibitis ad curam multis & magnis medicis, ut remedium consequeretur, hoc illis summum periclitanti præsidium visum est, ut per intestinum clysterio ei curatio pararetur. Qvum ille imminenti periculo æstuaret, & veluti morti proximus, curationis etiam extrema deposceret, ego pudoris & reverentiæ modum servans quem cunctis semper exhibui, prospexi ad tempus, ne veluti turpis cura forti viro adplicaretur. Cum ergo vidissem febrem ejus, quam de colore collegi, & siccitate viscerum fatigari cum penitus advertissem, illico infuso sale aquam frigidissimam obtuli ejus ardori, qui quum desiderio recentis, quo cruciabatur, totum, quod ei oblatum fuerat, ebibisset, autores medicinæ magni, qui id spectabant, exclamaverunt, occidisti hominem: Nec dum vox eorum ab ore manaverat, è vestigio eum somnus occupavit, sudor

ſudor que perfudit, quibus ego præſentibus, clementiſſie Imperator, tantis ſudoris ejus abſterſionibus laboravi, ut (ſi dici fas ſit) Nilus ex ejus corpore videretur effluere. Verum cum æger expergefactus recreatum ſe extinctis febribus, & ab infirmitate leviorem eſſe ſenſiſſet, ventris etiam cœpit deſiderio vehementer urgeri: Allato itaque vaſculo, omne alvi onus, quo gravabatur expoſuit, ad tam dirum fœtorem, ut omnes, qui illic aderant, fugarentur: dicentibus egregiis Medicis, quod omnia ejus interna putruiſſent. Poſthæc à me æger ad balnea mittititur, ut lavacro ejus ſiccitas humigetur: qui perunctus unguentis remedialibus, cum poſt balneum veſtimenta accepiſſet, ſitire ſe dixit: ſtatim eum abſinthio, in quo libyſticum fuerat decoctum, progreſſum à balneo potavi, ne quid cauſationis in corpuſculo ejus maneret, quo veſica ſcybalis vel lapidibus per vicina loca meantibus premeretur. Præcepi etiam ei eſcam fieri de minutalibus porcinis, id eſt, podocyliis & ventriculo, in quem ventriculum acetum cyminatum, modico adjecto laſere, mitti mandavi: ut omnino excocta caro etiam oſſium duritiam emolliret, ut ſoluta eorum medulla cum jure ipſo abſorberetur. Non dubium eſt autem, optime Imperator, quod ex indigeſtione heſternarum crudiſſimarumque crapularum, vel ſuperfuſa diverſi nimietate vini repletis, & pæne tumentibus venis, potus in viſceribus amareſcunt, aufertur ſomnus, ſubſequitur calor, atque occultarum febrium peſtis, & quædam phreneſis pulſu cerebrum inquietat, venter dureſcit, qui jam dudum crudus repletus fueratexuperantibus cibis, qui dum excoqvuntur, conſumptis quæ humida ſunt, inflammationes importuniſſimas faciunt, quæ adjecta calida aqua, amplius neceſſe eſt, excitentur. Inde ergo, venter dureſcit, inflatur pulmo, ſplen diſtenditur, pinnæ etiam jecoris porriguntur, quibus coanguſtatum & coarctatum fel exprimitur, quo infuſo tingitur corpus & fit luteum. Cum ergo pervenerit ad ea loca venarum, in quæ pocula hauſta deſcendunt, duo mala juncta, id eſt, res acris ac dulcis cito auferunt animam. Sicuti petrarum humidarum ſudor igni ſubjectus, cito abſorbetur ab igni: petra autem ipſa exuſta & concremata, ſpongia efficitur, unde calx vel gypſum conficitur: ita calore febrium excoquitur vitium cruditatis, ciborumque congeſtio; quibus conſumptis & exhauſtis, frigida ſine dubio ſuperfundenda eſt, ne penitus areſcant. Nam nimitum æſtimas, ô bone Imperator, calidam & frigidam mortalibus incluſam eſſe corporibus, cum ſingulæ res propriam habeant naturam, ignis ignem, aquam aqua deſiderat: ſed ad horum jungendam ſocietatem ſive temperantiam procurandam, ſylvarum

varum materies lignumque depoſcitur, quod & nutrit ac ſuſcitat, & rapit ignem, & frigidam vertit in calidam: ſed non ita in nobis eſt coæquandum. Accipe igitur, ſereniſſime Imperator, quod conveniens in nobis putetur exemplum: Thermarum ſcilicet, ab ſe calidarum, mixtio temperata, ubi nec ignis videtur, nec lignum ſuggeritur, niſi vapor ſolus ſponte conficitur, & aer calidus ſine labore ſentitur. Nonne duo unum ſunt & diverſa atque contraria invicem proſunt, Divina providentia ſalubri permixtione ac temperie procurata? Nonne multam corporibus abluendis ſanitatem præſtant, competentemque medicinam præbentes, varios languores à corporibus mortalium pellunt? Hæc cum ita ſint, nihil aliud reor mortalibus præbendum, niſi id, quod cum infirmi eſſent, deſideraverunt & oblatum ſibi profuiſſe ſenſerunt. His ergo utamur, quibus ſumus bene experti, & quorum beneficio conſequuti ſumus optabilem ſanitatem. Nam ſimiliter quidam cum oculorum (lacrymantium) rheumate carere non poſſet, productus eſt in medium conventum multorum ſpectantium medicorum; qui cum inſpectus ab his fuiſſet, dixerunt ei, palpebras incidi debere, comburi etiam hemicranium & raſo capite venas ſecari, quod Græci ἀρτηριοτομεῖν dicunt, imponi etiam eſcharas: & cum jam omnibus locis debilitatum & cauterizatum caput haberet, nihilque ei tormenta, quæ deſiderio ſanitatis patienter tulerat, profuiſſent, deflebat omnibus infelicitatem ſuam. In ultimum hæc ab egregiis medicis inventa curatio eſt, ut qvum dexter oculus lacrymam funderet, vena ei dextri brachii laxaretur: quum ſiniſter, ſimiliter in ſiniſtro brachio fieret: quod cum pati cœpiſſet infirmus, flens & gemens illud *Catonis* ſæpe dicebat: *Corporis auxilium medico committe fideli.* Ego autem dico & *perito.* Reſtiti igitur iis, nec laxari venam permiſi, magnoque ſilentio facto, autores noſtros in medium protuli ac recitavi, dixique ad eos: ſi ex multifario tormentorum genere miſerandus iſte vel unam medelam fuiſſet adeptus, merito vos pateretur: ſed cum neque in unctione, neque inciſione, neque combuſtione inundationem lacrymarum reprimere potueritis, cur indocte venas ei laxari præcepiſtis? cum hic jam ſemianimis viſionem ipſam ferri perrhoreſcat. Unde reddite mihi, ſapientiſſimi viri, hodiernæ cauſas curationis, cur fuerit de ſuper oculus inciſus? cur raſum caput? cur meacula exuſta venarum? Meatus enim rigatio ſi venerit ad ea loca, in quibus habebat receptaculum collectionis ſuæ: quo impetu exinde deſcendebat deorſum, recurrens ſurſum ad fontem cerebri, ibique coanguſtatus cum fervere cœperit,

rit, verendum est, ne perforans cutem ac pertundens cratem capitis, generet in eo vitia diversa, aut ne iterum per aliquam venarum erumpat ad aures, faciatque hominem surdum, totum oppilans auditum, aut vermes in auribus generet, vel in naribus polypos nutriat, aut oculis ægilopia excitet, aut dentibus sit molestus, & faciat hominem oris fœtidi; atque corrupti: vel (quod maxime cavendum est) ne per uvæ distillantis aut exulceratæ vitium, ipsa musice hominis corrupta languescat, pulmonique & stomacho plagam inferat, lumbosque renesque dissolvat: & incipiat humor noxius per inguina & coxas & crura decurrens, facere contractiones talorum atque nervorum, paulatimque auferat gressus, totoque organo tabescente videamini potius consumpsisse hominem, quam curasse, quum vere violenta morte videatur de hac luce migrare. Nam si ceparum acritudo aliquoties nobis non manducantibus, nostris tamen oculis molesta est, aut sinapi, ubi & mel mittitur, (miscetur) leniri penitus non potest, sed calore ejus commotum cerebrum ita desudat, ut oculos & nares acer humor infestet: quid (putamus) illi patiuntur, quibus circa oculos cura rursus aut igni adhibetur, aut ferro? Quare, Imperator, fidem nostris autoribus adhibentes, non credamus quibuscunque medicinis, nec vulneri vulnus superponendum putemus, sed ita ægris remedium porrigendum esse credamus, ut neque gravibus tormentis, neque intolerabili medicinæ curatione crucientur. Plura ergo de observatione medicinæ pietati tuæ ac posteris tuis digna memoria tradidi, quæ homines docti de expertis remediis prodiderunt: quæ tua Divina serenitas oro suscipiat, & ad memoriam cæteris relinquat. Vale!

Virgilii, poetæ principis, Medica excerpit atque illustrat Thomas Bartholinus diss. de medicis Poëtis, & Tiraquellus lib. de Nobilitate pag. 289. seq.

Vitalis à Furno, cujus est liber de re medica.

Uldarici Pindari (Binder) speculum intellectuale felicitatis humanæ ac sanitatis 1510. fol. epiphaniæ Medicorum sive de urinis & pulsibus & causis differentiisque febrium discernendis. 1506. 4.

Uranius Syrus, qui multa gratia & authoritate pollebat apud Chosroem Persarum regem Agathiæ lib. 11. Peregrinarum Historiarum.

Urbanus Indus Galeno in lib. 11. Antidotorum, vide Indus.

Urbiasius, Rasi lib. VI. Continentis cap. 1.

Ursicinus, Ligur, qui Ravennæ medicinam exercuit & inter CHristi martyres celebratur 19. Junii.

Urso, qui de Urinis scripsit, ex quo lib. citatur ab Ægidio in libro ejusdem tituli & argumenti.

Wolfgangus Lazius Viennensis, Medicus quidem professione, cujus declamatio de studii Medici dignitate ac præstantia, sed longe plura historici argumenti exstant & scripta Antiquitates illustrantia.

X.

Xanitas, Galeno lib. IX. Medicamentorum localium cap. VI.

Xanthus Timonis Phliasii sceptici filius, à patre artem medicam edoctus. Supra in Timone.

Xarch, & *Xarcha* Indus, Serapioni Simplicium cap. xcv. & CVII. vide Zarcha.

Xenocrates non ille quidem philosophus Platonis auditor (neque enim ex libris ab eo editis, & à Diogene Laërtio sigillatim designatis conjici potest, eum quippiam in hac arte scripsisse) sed alius junior, clarus Tiberii ætate ac sæpe Plinio Secundo, alteri Plinio Valeriano, Galeno T. II. p. 269. 324. 390. 403. & alibi *) sed & ab Alexandro Tralliano, & Aëtio citatus. Huncque Aphrodisiensem fuisse dicit Galenus lib. VI. Simplicium Pharmacorum, in præfatione. Eumque citat ipse Galenus lib. x. ejusdem operis, quo loco tractat de Sanguine vespertilionum, ex libris περὶ τῆς ἀπὸ τῶν ζώων ὠφελείας, de percipienda ab animantibus utilitate, ubi eum dicit non multo ante memoriam suam fuisse. Ejus de alimento ex aquatilibus servavit Oribasius, quod scriptum Græce & Latine Volum. IX. pag. 454. seq. post Gesnerum integrius edidi. Sed & de Theriacis scripsit, & simile quoddam Andromacho confecit antidotum, ut tradit Galenus in libro de Theriaca ad Pisonem. Vide Lambecium II. pag. 542. sqq. Icon hujus Xenocratis in veteri Codice Dioscoridis apud Lambecium, Nesseliumque & T. III. thesauri Gronoviani litera *dd.*

Xenophilus citatus Oribasio in libro ad Eustathium, & Aetio Tetrab. III. Serm. 3. cap. 13. & 29.

Xenophon, Erasistrateus de partium corporis humani nominibus, Galeno, si is est, in Introductione, sive Medico, T. 4. p. 375. & Cœlio Aureliano lib. Chronion 2. c. 13. *Xeno-*

*) Vide lib. IV. hujus Bibl. cap. 17. p. 589.

Xenophon Cous, memoratus Diogeni Laertio in Xenophonte philoſopho, lib. 2. ſect. 59. idem fortaſſe quem citat Galenus T. 3. p. 440.

Xenophon alius, ut opinor, Claudii Imperatoris medicus, apud Tacitum lib. XII. c. LXVII.

Xiraxeg, Rex medicorum Joanni Serapioni vocatus.

Xyſticus Aetio Serm. x. c. XXVI.

Y.

Yhaye, Serapioni Simplicium, c. LXIX.

Yheſu, Raſi lib. 2. Continentis c. 2. Vide ſupra, Jeſu.

Ybia Bimmaſim, & *Bimaſin*, Raſi continentis libr. VI. c. I. & libr. IIX. c. I.

Ybiagran Atticus, eidem Raſi ejusdem operis lib. V. c. I.

Yſaac Eben Amram, Serapioni Simplicium, c. IIX. & c. XLVI. & XLIX. Vide ſupra, Iſaac.

Yſaac filius Naſe, Raſi lib. 3. Continentis c. 3.

Yſaac ſimpliciter eidem citatus.

Z.

Zabri Raſi lib. VII. Continentis c. IV. & lib. IIX. c. I. niſi ſit Tabri, de quo ſupra.

Zacharias de Babylonia. Galen. de medicinis expertis p. 111. edit. Junt.

Zacharias, Serapioni Antidotorum c. XXXI. & XXXIII.

Zacharia filius Joannes Actuarius circa A. C. 1300. de illo Vol. XII. hujus Bibl. p. 635. ſq.

Zacharias Medicus Polignianenſis tonitru extinctus A. C. 1248. teſte Matthæo Spinelli de Juvenatio in Chron. quod edidit Papebrochius in propylæo ad Acta Stor. Maji p. *40. II.

Zaleucus Locrenſium legislator, qui inter alia conſtituit ut qui vinum meracum bibiſſet non juſſus à Medico, capite plecteretur, teſte Athenæo x. p. 429. & Æliano II. 37. Var. Hiſt. Zaleuci medicamentum deſcribi ab Alexandro Tralliano, notat Tiraquellus. Sed *Zalachtha* περίαπτον adverſus epilepſiam reperio apud Alexandrum libr. I. pag. 83.

Albertus de Zanchariis, in Aphoriſmos Hippocratis, circa A. C. 1326.

Zarcha Indus, five *Xarcha*, utrunque enim reperio apud Joannem Serapionem, vide Xarchi.

Zeid, à Mefue citatus in ægritudinibus gutturis.

Zenobius Ægeates, martyr fub Diocletiano, de quo Metaphraftes d. 30. Octobr.

Zenon Athenienfis, Galeno in medicinis expertis, fi ejus eft is liber. p. 112. F. edit. Junt: *ifte*, inquit, *fuit unus de magnis Medicis. Ego autem non vidi ipfum, quia non fui temporaneus ejus, fed magifter meus vidit ipfum.* Et paucis interjectis: *hoc medicamen dedit Sotion de fcriptis Zenonis, qui compofuerat id per verfus.*

Zenon alius, νοῆσαι μὲν ἱκανὸς, γράψαι δὲ ἀτονος, intelligentiæ acumine potius quam fcriptura clarus, ut dicit Diogenes Laertius in Zenone Cittieo VII. 35. nemini Herophileorum fecundus, ut tradit Galenus lib. IV. De differentiis pulfuum. Et in gloffis, voce κάμμαρον. Et lib. 2. commentar. in tertium Hippocratis T. 5. p. 410. Ζήνων ὁ Ἡροφίλειος οὐχ ὁ τυχὼν ἀνὴρ ἐξηγούμενος τοὺς προγεγραμμένους χαρακτῆρας ἐν τῷ τρίτῳ τῶν ἐπιδημιῶν. Erotian. in καμμάρῳ & ἄμβην. Huncque etiam citat Cornelius Celfus, & Alexander Aphrodifeus in definitione febris, & Galenus lib. Simplicium medicamentorum I. c. XXIX.

Zenon Laodiceus, apud Galenum lib. 2. Antidotorum.

Zenon, quisquis eft, fimpliciter citatus Cornelio Celfo lib. V. in prin. Plinio lib. 22. cap. 22. & Galeno libro medicamentorum κατὰ γένη, VII. ad fin. & lib. IV. non femel, & Cœlio Aureliano librorum Chronion IV. c. VII.

Zenonem unum ex illis (Herophileum ut opinor) dicit Galenus in Commentariis lib. 3. Epidemiorum Hippocratis fcripfiffe de rebus notis medicorum.

Zeno Cyprius, Oribafii præceptor, de quo Eunapius pag. 63. 173. Hic apud Alexandrinos artem medicam exercuit, & ab Juliano Imp. in Epiftola ad eum fcripta laudatur ut ἰατρικῆς τέχνης εἰς τὰ πρῶτα ἀνήκων, καὶ ἤθους καὶ ἐπιεικείας καὶ βίου σωφροσύνης συμφώνως πρὸς τὴν τέχνην ἔχων, *qui non modo ad fummum artis Medicæ gradum pervenerit, fed ei adjunxerit parem morum moderationem ac vitæ temperantiam.*

Zerbus, vide fupra Gabriel Zerbus.

Zetus

Zetus Arabs, Porphyrio memoratus in vita Plotini Platonici.

Zeusis, sive rectius *Zeuxis*, Tarentinus, Galeno in Commentariis lib. VI. Epidemiorum Hippocratis, & Aphor. XLV. lib. 2. Hic est Herophileus ille celeberrimus, à quo magnam scholam medicorum Herophileorum, διδασκαλεῖον Ἡροφίλειον ἰατρῶν μέγα ὑπὸ Ζεύξιδος floruisse prope Laodiceam in Syria testatur Strabo XII. p. 580. Omnia Hippocratis commentariis illustraverat, teste Galeno T. V. p. 189. 662. δεύτερον τῶν ἐξηγητικῶν libri de locis in homine, laudat Erotianus in καμμάρῳ. De numis Smyrnæorum quibus ut Æsculapii sacerdos vel Ἀσκληπιακὸς ἰατρὸς atque urbis Smyrnæ Medicus videtur celebrari, consulendus vir doctiss. Richardus Mead p. 50. sq.

Zeuxis Empiricus, eidem Galeno in libris ad Prorrheticum Hippocratis.

Zeuxis simpliciter, eidem Pharmacorum localium lib. V. c. 7.

Zoar, cujus libros Theisir habemus, & libellum de cura calculi, vide Alguazir.

Ibnu Zohar, de quo Joannes Leo Africanus c. 16. supra p. 279.

Filius ejus *Ibnu Zohar*, notus sub *Rasis* nomine. id. c. 18. supra p. 280.

Zoilius, sive Zoilus Ophthalmicus, id est, ocularius Galeno in lib. 2. Antidotorum, & κατὰ τόπους, lib. 3. c. 1. & lib. IV. c. 7. sæpe, & Aetio Tetrab. 2. Serm. 3. c. XI. & CXII. non semel, & Alexandro Tralliano lib. 2. ubi ejus collyrium Nardinum describit.

Zopyrus Alexandri F. Alexander Medicus, in veteri lapide apud Fulv. Ursinum p. 100. & Gruterum p. DCXXXV. 7.

Zopyrus Gordiensis (è Phrygia) Plutarcho citatur in Symposiacis & Scribonio. Largo c. 172. nisi legendum Gortynensis, (è Creta) Vide Jo. Rhodii notas p. 259.

Zopyrus simpliciter, sive ille, sive alius Cornelio Celso libro quinto, capite vigesimo quinto & Scribonio Largo capite centesimo sexagesimo septimo (al. nono) & centesimo septuagesimo primo (secundo) Galeno lib. 2. Antidotorum c. 8. & Paulo Æginetæ memoratus in compositione Antidoti Ambrosia nominati, quod Ptolemæo regi composuit. Sed & id Antidotum Zopirion nuncupatum memorat Cœlius Aurelianus libro Chronion secundo, capite decimo quarto, & Paulus Ægineta libro septimo, capite undecimo, & Aetius Tetrab. III. Serm. III. cap. XXIIX. Herbam quoque Zopyron dictam, ut ab eo inventam suspicari possis, memorat Plinius lib. XXIV. c. XV. & Dioscorides lib. III. c. CIIX. Duos Zopyros ita distinguit Hermannus Conringius in Conringianis p. 24. "*Zopy-*"

„*rus* non unus, videtur peritia artis nostræ inclaruisse. Alter *Mithri-* „*datis* & *Ptolemæi* Regum æqualis, alter *Gordiensis*, *Scribonii* hospes. „Hujus unum illud laudatur de pelle *Hyenæ*, ad Hydrophobiam. Al- „terius patria nusquam exprimitur; ætas autem liquet ex eo, quod „*Celso* teste, antidotum ambrosiam *Ptolemæo* Regi (quo nomine in- „telligi profecto nequit ille *Antonii* ex *Cleopatra* filius, cum ad regiam „dignitatem nunquam pervenerit) confecerit, aliam *Zopyriam* di- „ctam, antidotum *Mithridati* transmiserit; imo ex eo etiam, quod „ejus *Zopyriam Galenus* ex *Apollonii Muris* libris transscripserit: *Mus* „autem ille itidem vixerit ætate *Mithridatis* aut potius paulo post, „ævo *Julii Cæsaris*, ceu liquet etiam ex eo quod lib. XIV. *Heraclidem* „*Herophileum*, æqualem suum laudet, discipulum *Apollonii Muris* si „fortassis quæ lib. II. cap. LIII. de Antidotis leguntur, non vide- „antur ad *Apollonium* illum pertinere. Hoc observato, nulla vide- „tur superesse difficultas. Nec vero *Mithridates* alius videtur intel- „ligi à *Galeno*, quam famosus ille & magnus *Ponti Rex*: nec *Ptole-* „*mæus* aliquis Rex audivit post *Cleopatræ* fratrem. *Zopyrus* tamen „ambrosiam suam, in gratiam *Ptolemæi* videtur confecisse.„

Zoroaster cujus libros IV. *de natura* & librum *de lapidibus* pretiosis Suidas memorat. Hunc de lapidibus respicit etiam Marbodeus carmine de gemmis, Vincentius Bellovacensis lib. VIII. cap. XLVI. speculi naturalis, & ante hos Plinius Zoroastrem laudans XXXVII. 10. Cælius Calcagnirus lib. III. Epist. 16. *Exstat apud me fragmentum Magiæ Zoroastris Græce scriptum, si titulo fidem haberi oportet, quo natura vis ac majestas plantis & animalibus insita cognosci potest, cujus rationem afferre facile non est.* Plura de Zoroastre & scriptis ei tributis dixi lib. I. hujus Bibl. cap. XXXVI.

Zosimus, Galeno Pharmacorum secundum locos lib. IV. cap. VII. & Paulo Æginetæ lib. VII. cap. XIX.

De *Zosimo* Panopolita, & antiquiore Thebano, utroque Chemico dixi Volum. XII. hujus Bibl. p. 778.

Zotion vide *Sotion*.

Zour qui Sapiens cognominatus est, idem fortasse qui Rasi vocatur Sapiens, filius Juboye.

CAP.

CAPUT X.

DE

Collectionibus omnis generis scriptorum Græcorum junctim excusorum,

Subjuncto indice earundem Alphabetico.

I. Ἐγκυκλοπαιδεία φιλολογικὴ JOANNIS PATUSÆ, Atheniensis. Græce Venet. 1710. 8. apud Nic. Sarum, quatuor Voluminibus.

Insignis hicce & locuples Græcarum veterum lucubrationum delectus, usibus juvenum Græcas litteras discere amantium, qui librorum copia non abundant, à Johanne Patusa, Rectore Gymnasii Græcorum Veneti a) quod Flanginianum appellant, factus dicatusque Nobili Viro Spiridoni Perulio. Divisus in quatuor tomos

Volumine primo offert *Luciani* somnium, sive narrationem ad vitam ejus spectantem. p. 1.

Ex Luciani dialogis mortuorum, selectos duodeviginti. p. 8.

M m m   Ejus-

a) Titulus integer est: ἐγκυκλοπαιδεία φιλολογικὴ εἰς τέσσαρας τόμους διῃρημένη, πρὸς χρῆσιν τῶν φιλολόγων καὶ φιλομαθῶν τῆς ἑλληνικῆς γλώττης συναρμοσθεῖσα, προσφωνηθεῖσα δὲ τῷ ἐκλαμπροτάτῳ καὶ ἐνδοξοτάτῳ κόμητι, φιλοσοφίας τε καὶ ἰατρικῆς διδασκάλῳ ἐξοχωτάτῳ κυρίῳ κυρίῳ ΣΠΥΡΙΔΩΝΙ τῷ ΠΕΡΟΥΛΙΩ εὐπατρίδι Ἀθηνῶν, παρὰ τοῦ ἐν ἱερεῦσιν αἰδεσιμωτάτου καὶ λογιωτάτου ΙΩΑΝΝΟΥ ΠΑΤΟΥΣΑ, τοῦ ἐξ Ἀθηνῶν, φιλοσοφίας καὶ ἱερᾶς θεολογίας διδασκάλου, καὶ τοῦ ἐν ταῖς κλειναῖς Ἐνετίαις ΦΛΑΓΓΙΝΙΑΝΟΥ ἑλληνομουσείου Γυμνασιάρχου, ὑφ' οὗ καὶ συνελέχθη. Hujus Joannis, sicut etiam Georgii Patusæ, qui in eodem Gymnasio Venetiis hodie docet, mentio in Demetrii Procopii notitia brevi eruditorum Græcorum, quam Volum. XI. hujus Bibl. edidi, §. 59. & 88. Ait autem in hoc delectu adjutum se Joannes Patuses à Demetrio-Coleta Atheniensi. Μαθὼν τοὺς περὶ τὰ ἑλληνικὰ φιλομαθοῦντας ἐστερῆσθαι πάντων, ὀλίγου δεῖν, τῶν ἀναγκαίων βιβλίων, - - ταύτην τὴν φιλολογικὴν ἐγκυκλοπαιδείαν ἐρανισάμην, καὶ χορηγὸν εὑράμενος δαψιλῆ τὸν ἐντιμότατόν μοι συμπολίτην, ΔΗΜΗΤΡΙΟΝ ΚΟΛΕΤΗΝ, εἰς φῶς ἐκδοῦναι οὐκ ὤκνησα.

Volumine Secundo.

Baſilii

Basilii Seleucienſis in Creationem cœli & terræ. Incip. ἅπας μὲν ὁ ἀνθρώπων βίος. p. 41. In Adamum. Incip. οἶδα χρεώστην ἐμαυτόν. p. 47. In Noë. Incip. ὅσος ἔνεστι θεῷ. p. 54. In Abrahamum. Incip. τῷ φιλοθέῳ καὶ πνευματικῷ. p. 60. In Joſephum, εἰς τὸν πάγκαλον Ἰωσήφ. Incip. τοῖς μὲν τὰ μακρὰ πελάγη διαπερῶσιν. p. 66. In Moyſen. Incip. πολλὰ τὰ πρὸς ὕμνον κινοῦντα. p. 73.

Baſilii Magni in Barlaamum Martyrem. Incip. πρότερον μὲν τῶν ἁγίων οἱ θάνατοι. p. 80. In XL. Martyres. Incip. μαρτύρων μνήμης τίς ἂν γένοιτο κόρος. p. 84. Contra iraſcentes. Incip. ὥσπερ ἐπὶ τῶν ἰατρικῶν παραγγελμάτων. p. 94. In illud Luc. XII. 18. *deſtruam borrea mea & majora faciam.* Incip. διπλοῦν τὸ εἶδος τῶν πειρασμῶν. p. 105. In illud Luc. XVII. 3. *Attende tibi ipſi.* Incip. τοῦ λόγου τὴν χρῆσιν δέδωκεν. p. 115.

Athanaſii magni, Archiepiſcopi Alex. in magnam Paraſceven. Incip. μέγα καὶ οὐρανὸς δημιούργημα. p. 129. In Sanctum Paſcha. Incip. εἰ ταῖς τῶν Ἀγγέλων ἐνῆν. p. 134. In novam Dominicam S. Thomæ & in recens illuminatos. Incip. χριστὸς ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν. pag. 139. In aſſumtionem Domini noſtri JEſu Chriſti ſermo I. Incip. οὐκ οἶδα ποίᾳ χρήσομαι γλώττῃ. p. 145. ſecundus incip. ἡ μὲν τῆς ἀναστάσεως μνήμη. p. 149.

Gregorii Nyſſeni ſermo funebris in Pulcheriam. Incip. οὐκ οἶδα ὅπως τῷ λόγῳ χρήσομαι. p. 156. In Placillam Auguſtam. Incip. ὁ πιστὸς καὶ φρόνιμος οἰκονόμος. p. 166. In magnum Meletium, Archiep. Antiochenum. Incip. ηὔξησεν ἡμῖν τὸν ἀριθμόν. p. 176. in SS. XL. Martyres. Incip. χθὲς οἱ μάρτυρες πρὸς ἑαυτούς. p. 185. Adhortatorius ad pœnitentiam. Incip. ἀνὴρ φαρισαῖος, ὡς ἀρτίως ἠκούσαμεν. p. 196.

Procli Archiepiſcopi CPol. Encomium in S. Protomartyrem Stephanum. Incip. ὁ μὲν αἰσθητὸς ἥλιος. p. 209. In ſancta Theophania. Incip. χριστὸς τῷ κόσμῳ ἐπεφάνη. p. 215. In CHriſti paſſionem, ſancta & magna Paraſceve. Incip. φοβερὰ τῆς σημερινῆς πανηγύρεως τὰ μυστήρια. p. 219. In ſanctum Paſcha. Incip. νικάτω καὶ λόγων εὐφροιαν. p. 222. Encomium in ſanctam Deiparam Mariam. Incip. παρθενικὴ πανήγυρις σήμερον. p. 225.

Gregorii Theologi, Epiſcopi Nazianzeni ad eos qui ſermones ejus flagitabant & ad Julianum ἐξισωτὴν ſive tributorum peræquatorem. Incip. τίς ἡ τυραννίς ἦν. p. 232. In Maccabæos. Incip. τί δὲ οἱ Μακκα-

χαβαῖοι; p. 243. Sermo funebris in Cæſarium fratrem defunctum Parentibus adhuc ſuperſtitibus. Incip. οἴεσθέ με ἴσως ὦ φίλοι καὶ ἀδελφοὶ καὶ πατέρες. p. 254. In magnum Athanaſium Archi-Ep. Alexandrinum. Incip. Ἀθανάσιον ἐπαινῶν ἀρετὴν ἐπαινέσομαι. p. 272. In Theophania ſive Natalitia Salvatoris. Incip. χριστὸς γεννᾶται, δοξάσατε. p. 295.

Aſterii Epiſcopi Amaſeni ſermo contra avaritiam. Incip. ἄνδρες χριστιανοὶ καὶ κλήσεως ἐπουρανίου μέτοχοι. p. 307.

Cyrilli Alex. contra Neſtorium ſermo dictus in Synodo Epheſina. Incip. φαιδρὸν ὁρῶ τὸ σύστημα τῶν ἁγίων. p. 322. De Salvatore noſtro DEO & Homine. Incip. οἱ τοῖς ἱεροῖς προσέχοντες γράμμασι. p. 326. De eodem argumento ſermo dictus Epheſi in templo, die S. Joannis Evangeliſtæ. Incip. τῆς μὲν τῶν ἁγίων εὐκλείας τι καὶ δόξης. p. 329.

Germani Archiepiſcopi CPol. Encomium S. Deiparæ, dictum die ejus Dormitionis. Incip. παυσάσθωσαν τῶν αἱρετικῶν οἱ ἀμαθεῖς. p. 332.

Anaſtaſii Archiepiſcopi Antiocheni in annunciationem S. Deiparæ. Incip. τί πάλιν ἐπὶ τῆς γῆς ὁ μέγας βούλεται Γαβριὴλ ἡμῖν; p. 338.

Andreæ Hieroſolymitani, Archiepiſcopi Cretenſis in Natalitium S. Virginis Mariæ. Incip. ἀρχὴ μὲν ἡμῖν ἑορτῶν ἡ παροῦσα πανήγυρις. p. 341.

Joannis Damaſceni Encomium S. Deiparæ & ſemper Virginis Mariæ in ſanctam ejus translationem. Incip. μνήμη δικαίων μετ' ἐγκωμίων γίνεται. p. 351.

Theodoti Ancyrani Epiſcopi ſermo dictus Epheſi contra Neſtorium, die S. Johannis Evangeliſtæ. Incip. ὅπερ δὴ τοῖς σώμασιν ἡμῶν ἰατρὸς p. 366. Ejusdem ſermo in Nativitatem Salvatoris, in Synodo Epheſina lectus à Cyrillo Alex. Archiepiſcopo. Incip. λαμπρὰ τῆς παρούσης ἑορτῆς ἡ ὑπόθεσις. p. 369.

Simeonis Logothetæ ac Metaphraſtæ ſermo in lamentationem Deiparæ. Incip. τοῦτο ἐκεῖνο, γλυκύτατε Ἰησοῦ. p. 381.

Acacii Epiſcopi Melitenes ſermo de incarnatione CHriſti, dictus in Synodo Epheſina. Incip. ὁρῶντι μοι ἀγαπητοὶ τὸ φαιδρὸν τοῦτο. p. 388.

Theodoreti, Epiſcopi Cyri de Providentia libri duo primores. p. 392-413.

Volu-

Volumine Tertio.

Volumine quarto & ultimo.

Euripidis Hecuba p. 3. & Medea. p. 49.
Sophoclis Ajax lorarius. p. 101.
Æschyli Prometheus vinctus. p. 154.
Aristophanis Comici Plutus. p. 194. præmisso huic Comœdiæ uti superioribus Tragœdiis singulis Græco argumento.
Hesiodi ἔργα sive Operum ac dierum liber prior. p. 240.
Theognidis Megarensis Siculi sententiæ. p. 253.
Phocylidis carmen adhortatorium. p. 268. *Ταῦτα δίκης ὁσίῃσι θεοῦ βουλεύματα φαίνει Φωκυλίδης ἀνδρῶν ὁ σοφώτατος ὄλβια δῶρα.*
Pythagoræ aurea carmina. p. 276.
Sententiæ *Solonis* Legislatoris. p. 279.
Homeri Batrachomyomachia. p. 282.
Epigrammata selecta ex *Anthologia* libro primo p. 293. secundo p. 335. tertio p. 363. quarto p. 382. & tribus postremis libris p. 399.
Theocriti Syracusii idyllion Thyrsis p. 406. Et in mortuum Adonin Anacreontica. p. 412.
Pindari Olympionicarum Carmen I. in Hieronem Syracusium. p. 413-416.

II. V. C. MICHAELIS MAITTAIRE *Miscellanea Græcorum aliquot scriptorum carmina,* cum versione Latina & notis. Londin. forma quarta majore, typis nitidis, A. 1722.

In hoc fasciculo occurrent tibi 1. *Mercurio Trismegisto* sive *Orpheo* tributa prognostica de terræ motibus, (*) cum metaphrasi heroica Joannis Antonii Baifii ex edit. Paris. apud Morell. 1586. 4.
2. *Zoroastris* sive Magorum qui à Zoroastre prodierunt oracula heroica cum metaphrasi Fed. Morelli, ex edit. Paris. 1597. 4. De aliis plenioribus oraculorum Zorrastreorum editionibus dixi lib. 1. hujus Bibliothecæ c. 36. §. 8. Nonnulla etiam in Opsopœi & Patricii

(*) Acta Erud. 1723. p. 399. Bibl. ancienne & moderne de Mr. le Clerc. T. XVIII. p. 220. Fallitur C. C. F. qui hoc Catalecton velut antea ineditum putavit primum se proferre ex Bibl. Laurentiana Medicea, edidítque parum emendate A. 1691. & dicavit celeberrimo Magliabechio. Vide Diarium Lipsiense, cui titulus: Neuer Bücher-Saal der gelehrten Welt / LVIII. Oefnung p. 742. De aliis editionibus dictum à me lib. 1. hujus Bibliothecæ c. 9. §. 7. & c. 18. §. 6.

tricii collectionibus non obvia, ex Jo. Laurentio Philadelphienſi Lydo protulit Vir eruditiſſ. Joannes Boivinus, notis ad Nicephorum Gegoram p. 786.

3. *Ariphronis* Sicyonii pæan ſive σκολιὸν in Sanitatem, cum anapæſtica metaphraſi Fed. Morelli (**) ex edit. Pariſ. 1615. 8. Idem ex Athenæo in extremo libri XV. Græce exhibent Dan. Heinſius notis ad Maximam Tyrium p. 145. & Jo. Caſelius ad calcem Demetrii Phalerei. Latina Metaphraſi Jambica donavit Cælius Calcagninus quæ T. I. delic. Poëtarum Italorum p. 546. & in Calcagnini operibus p. 425. legitur. Martini Opitii metaphraſis Germanica occurrit lib. 1. ejus Odarum, oda decima. Laudat hunc pæanem Max. Tyrius diſſ. 41. & Lucianus de lapſu inter ſalutandum T. 1. p. 499.

4. *Procli* Philoſophi hymni quatuor cum Hug. Grotii & Godfridi Olearii τȣ̃ μακαρίτȣ metaphraſi (quales dederam Volum. VIII. hujus Bibl. p. 508.) addita ad hymnum in ſolem, alterumque in Muſas etiam interpretatione Fed. Morelli ex edit. Pariſ. 1616. 8.

5. *Ariſtotelis* pæan in Virtutem, Hermiæ dicatus cum metaphraſi Hugonis Grotii, ex florilegio ejuſdem Stobæano p. 6. Exſtat & apud Athenæum XV. p. 696. & Diogenem Laërtium lib. V. ſect. 7. & in Andreæ Schotti vita Ariſtotelis p. 137. & in Lyricis Henr. Stephani p. 398. & Scaligeri Patris poëtica p. 108. qui ex hoc jubet perpendere *quantus vir Ariſtoteles fuerit in Poëſi, neque ipſo Pindaro minor.*

6. *Homeri* hymnus ſive (ut Thucydides libr. III. p. 243. vocat) προοίμιον in Apollinem cum verſione Federici Morelli. Hunc ſolum inter hymnos qui ſub Homeri feruntur nomine, Poëtæ genuinum fœtum eſſe contendit V. C. Stephanus Berglerus præf. ad Homerum editionis Wetſtenianæ: qui tamen obſervat Virgilium quoque aliquot reliquorum hymnorum loca eſſe imitatum. Confer ſi placet quæ de hymnis Homericis notavi lib. 2. cap. 2. §. 4.

7. Inſcriptio Triopii fundi ab *Herode* Attico Sophiſta conſecrati, cum inter-

(**) Orphei hymnos duos in Hygieam & Æſculapium, quos Ariphronis pæani Morellus junxerat, quemadmodum & Virgilii Pollionem eclogam, Græca metaphraſi à Daniele Holſwortho donatam Maittairius exhibet in notis. In iisdem p. 180. ſeq. illuſtrat veterem inſcriptionem Sigeam de qua infra. Paſſim quoque notat vocabula Græca rariora in vulgatis Lexicis haud obvia.

interpretatione Federici Morelli & Claudii Salmaſii. Nec non Dedicatio ſtatuæ Regillæ cum ejusdem Salmaſii expoſitione. De utraque dictum à me lib. 3. c. 17. §. ult.

8. *Theodori Prodromi* amicitia exulans, drama jambicum cum interpretatione Conradi Geſneri, ex editione Anni 1549. De his dixi Volum. VI. p. 816.

9. *Plochiri Michaëlis* poëmatium dramaticum breve, Muſarum & Fortunæ querimoniam continens. Cum Jambica Fed. Morelli metaphraſi, ex edit. Pariſ. 1593. 8.

III. JO. JACOBI SCHUDT τ̃ μακαρίτȣ *faſciculus Græcus.* Francof. 1702. 8.

In hoc faſciculo Græce ac Latine tironum ſe uſibns offerunt *Iſocratis* Orationes III. ad Demonicum, ad Nicoclem & Nicocles. *Plutarchi* libellus de puerorum educatione cum phraſibus ac ſententiis, opera Joannis Gerlachi Wilhelmi, Rectoris Gymnaſii Heidelbergenſis. *Pythagoræ* & *Phocylidis* carmina: *Iſocratis* Epiſtola I. ad Philippum Regem Macedoniæ. *Lyſiæ* Orationes II. pro cæde Eratoſthenis, & contra Eratoſthemen. *Luciani* Timon, dialogus.

IV. JOANNIS VORSTII *veterum Poëtarum Græcorum poëmata, aut poëmatum apoſpasmatia ſelecta*, eo conſilio hunc in modum congeſta, ut Juventus jam in ſcholis non unum ſed pleroſque omnes veteres poëtas Græcos, quorum quidem ſcripta ſuperſunt, cognoſcere poſſit, atque ita mature ad legenda eorum cetera alliciatur. Berolin. 1674. 8. & Francofurti ad Viadrum 1692. 8.

Quæ in hoc libro ſeligere operæ pretium duxit & cum latina verſione exhibet doctiſſimus Vorſtius, hæc ſunt:

Homeri Iliadis liber ſextus.

Heſiodi Opera & dies.

Theognidis Megarenſis ſententiæ.

Pythagoræ & *Phocylidis* ſententiæ.

Pindari Olympionicarum Oda prima. Pythiorum ſeptima. Nemeorum ſecunda, Iſthmiorum tertia.

Hecuba *Euripidis*.

Sophoclis Ajacis lorarii pars.

Pars Promethei vincti *Æſchyli*.

Pars

Pars Pluti *Aristophanis.*

Theocriti idyllium quartum, nonum, decimum ſextum & decimum ſeptimum, quo laudatio Ptolemæi Regis continetur.

Moſchi Idyllium quartum, & quintum *Bionis.*

Arati Phænomenon verſus LXII.

Apollonii Rhodii Argonauticorum particula.

Callimachi hymnus in Jovem.

Dionyſii orbis deſcriptionis particula.

Particula *Oppiani* Cynegeticorum, ſive de venatione.

Selecta epigrammata XXXVIII. ex *Anthologia* Maximi Planudæ.

Similem etiam poematum atque apoſpasmatiorum Latinorum poëtarum delectum notis quoque illuſtratum bono atque uſibus adoleſcentum conſecravit doctiſſimus Vorſtius Lipſ. 1675. 8. in quo pars lib. I. *Lucretii.* Eclogæ *Virgilii* I. IV. V. IX. & pars lib. I. Georgicon, atque Æneidos liber I. & II. Ex *Horatii* lib. I. Od. 1. 2. 3. 4. 7. 14. 24. 28. 31. 34. 37. lib. II. Od. 1. 2. 3. 10. 14. lib. III. Od. 1. 2. 3. 16. 24. lib. IV. Od. 3. 4. 5. 7. 7. 8. 15. Epodon 1. 2. 7. 9. Carmenque ſæculare. Satirarum lib. I. ſat. I. Epiſtolarum lib. I. Epiſt. I. *Ovidii* heroidum lib. I. Epiſt. I. Metamorphoſeon lib. I. fabulæ primores ſeptem. Faſtorum libri primi particula, & lib. I. Triſtium elegiæ primæ octo. Librique III. totidem, cum decima libri IV. 1. 2. 5. & libri V. quinta. Et de Ponto lib. I. elegia 2. 6. (al. 8.) & II. 3. III. 2. IV. 2. 4. *Catulli* carmen 1. 4. 9. 12. 14. 22. 27. 32. 40. 45. 47. 50. 51. 53. 74. 78. 85. 94. 102. 103. *Tibulli* lib. I. eleg. 1. 7. 10. lib. II. 2. 5. III. 1. 3. 5. IV. 1. carmen Heroicum in Meſſalam. *Propertii* I. eleg. 21. 22. III. 5. 7. 16. IV. 6. 11. *Phædri* lib. I. fabul. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. & lib. V. fab. 5. 7. 10. *Manilii* aſtronomicon libri I. particula. Particula Cynegeticon *Gratii*, Faliſci. *Perſii* Satira III. *Lucani* particula libri I. *Statii* Silvarum lib. I. carmen 1. lib. II. 4. V. 4. *Juvenalis* ſatira 8. *Martialis* epigrammatum I. 4. 9. 15. 16. 22. 23. 26. 40. 44. 56. 61. 62. 71. 102. 108. III. 6. 38. 50. 66. IV. 1. 8. 18. 27. 32. 40. VI. 3. 10. 11. 38. VIII. 11. 15. 21. 56. X. 70. 71. 96. XI. 5. 6. XII. 6. *Silii* de bello Punico ſecundo libri I. particula. Particula libri primi Argonauticon *Valerii Flacci.* *Claudiani* in tertium Honorii Aug. Conſulatum Panegyricus. Ejusdem tria epigrammata. *Auſonii* epigramma 8. 12. 52. 111. *Idyllium* 2.

3. 4. 16. 20. *Prudentii* hymnus matutinus, hymnus omnis horæ & in martyrium Cypriani Carthag. Episcopi.

V. HIERONYMI FREYERI, Pædagogii Regii Glauchani Inspectoris *Fasciculus Poëmatum Græcorum* ex antiquis ac recentioribus Poëtis collectus, & ad innoxium Scholasticæ Juventutis usum accommodatus. Halæ Magdeburgicæ 1715. 8. cum Latina versione & brevi ad calcem libri de poëtis Græcis, quorum carmina referuntur, notitia:

Exstant in hoc fasciculo:

1. *Adonica* quædam mei quondam Doctoris Jo. Gothofredi Cyrilli, sive Herrichen, cujus poëmata Græca & Latina junctim excudi deinde curavi Lipsiæ 1717. 8.
2. Metaphrases *heroicæ* Psalmi primi Davidis, 1) ab *Apollinari*, 2) Olympia Fulvia Morata, 3) Henrico Stephano, 4) Æmilio Porto, 5) Jacobo Duporto. Psalmus Octavus ex ejusdem Apollinaris metaphrasi.
3. *Pythagoræ* aurea carmina.
4. *Moschi* Idyllium quartum, *Theocriti* vigesimum primum.
5. *Homeri* Iliadis liber septimus.
6. In genere *elegiaco*, Epigrammata quædam *Callimachi* & *Theocriti*: *Philippi* Thessalonicensis in Imp. Augustum: *Gregorii Naz.* epigrammata III. sacra. Ex Joannis Possellii regulis vitæ quædam.
7. Metaphrasis elegiaca Orationis Manasseæ, auctore, laudato Cyrillo sive Herrichen, quam pridem juris publici feci in editione Græco latina librorum Tobiæ, Judith & Ecclesiastici, Lipsi. 1691. 8.
8. Ejusdem Herrichii hexasticha quædam sacra.
9. *Anapæstica* metaphrases duæ Psalmi centesimi. Prudentii hymnus X. Cathemerinon, anapæstis Græcis expressus à Georgio Leuschnero.
10. *Jambica* metaphrases hymnorum quorundam sacrorum Ecclesiæ nostræ Lutheranæ, à Joanne Mylio, & jam dicto Leuschnero.
11. *Simonidis* Jambi in vitam humanam, *Timoclis* jambi παρηγορικοὶ sive consolatorii ex Stobæi sermone XCVI. & CXXIII. *Gregorii Nazianzeni* sententiæ quædam spiritales.
12. *Anacreontis* carmen in cicadam & aliud in se ipsum.
13. Henrici Stephani metaphrasis Psalmi XLVII. versibus Anacreonticis. Samuelis Cnauthii carmen in Martinum Euringium.
14. *Theocriti* carmen *Scazonticum* in Hipponactem.

15. Ge-

15. Genere *Trochaico* hymnus à Georgio Leuſchnero μεταφρασθεὶς in Nativitatem CHriſti.
16. Ariſtophanis nubium actus III. ſcenæ 4. chorus.
17. Jo. Godofredi Cyrilli ſive Herrichen tetraſticha quædam ſacra trochaica.
18. Genere *Phalæcio*, epigramma *(a) Theocriti* in Piſandrum qui Ἡράκλειαν ſive poëma de Hercule ſcripſerat. *(b) Alphei* Mytilenæi, & *(c)* Martini Cruſii.
19. Genere *Sapphico*, oda *Erinnæ* Lesbiæ in fortitudinem. Henrici Stephani metaphraſes Sapphicæ Pſalmi XV. & CI.
20. *Glyconio* genere, Oda Jo. Henrici Schultzii de malitia humana. Precatio ante cibum ex Pſalmo CXLV.
21. Genere *Choriambico Aſclepiadeo*, carmen Martini Cruſii, aliud de contemnenda invidia, auctore laudato Schultzio. Aliud Georgii Frid. Thryllitſchii ex Proverbior. I. 10. 11.
22. Genere *Choriambico Alcaico*, Idyllium *Theocriti* XXVIII. ſive colus.
23. Genere *Alcaico*, Nicolai Reuſneri ad Joach. Camerarium. Laudati Thryllitſchii metaphraſis metri octavi in libro tertio Boëthii de Conſolatione Philoſophiæ. Q. Septimi Florentis Chriſtiani metaphraſis Pſalmi XI. Anonymi gratiarum actio poſt cibum.
24. *Archilochio* genere metaphraſis Pſalmi octavi. Georg. Frid. Thryllitſchii meditatio in Matth. XX. 16.
25. *Theocriti* epigramma in Archilochum.
26. *Pindari* Olympionicon Oda 2. Nemeonicon Oda 2.
27. Ex *Heſiodi* ἔργοις verſus primores CCLXIX.
28. Ex *Theognidis* ſententiis ſelectæ quædam. Et ex *Phocylidis*, verſus primores CLII.
29. Ex *Arato* verſus primores LXXVI. Ex *Apollonii* Rhodii libro IV. verſus primi LII. Ex *Dionyſii* periegeſi verſus primores CII.
30. Ex *Oppiani* Cynegeticon libro I. ſegmentum verſuum LXIII.
31. Ex *Nonni* paraphraſi in Evangelium Joannis, tria apoſpaſmatia.

Ejusdem Freyheri ſimilis faſciculus poëmatum Latinorum lucem viderat Halæ Saxonum A. 1713. 8. in quo non tantum ſelecta quædam Plauti, Terentii, Lucretii, Catulli, Virgilii, Horatii, Tibulli, Publii Syri, Propertii, Ovidii, Manilii, Phædri, Senecæ, Perſii, Lucani, Juvenalis, Silii Italici, Martialis, Statii, Catonis: Chriſtianorumque Auſonii, Prudentii, Claudiani, Sedulii, Boëthii & Columbani:

bani: ſed recentium quoque Eobani Heſſi, Andreæ Alciati, Joannis Mylii, Viti Amerbachii, Jacobi Micylli, Julii Cæſ. Scaligeri, Philippi Melanchthonis, Georgii Sabini, Petri Lotichii, Georgii Fabricii, Joach. Camerarii, Jobi Magdeburgi, Petri Suederi, Adami Siberi, Nicod. Friſchlini, Eliſabethæ Joannæ Weſtoniæ, Frid. Taubmanni, Jo. Oweni, Conradi Bachmanni, Hermanni Hugonis, Caſp. Barlæi, Sidronii Hoſchii, Jacobi Wallii, Danielis Heinſii, Auguſti Buchneri, Jacobi Baldei, Annæ Mariæ Schurmanniæ, Jo. Ludovici Praſchii & Dan. Georgii Morhofii, cum feſtiva ſententiarum ſelectarum copia reperiuntur.

VI. *Gymnaſmatum literaturæ Græcæ libri tres*, curante MATTHÆO DRESSERO, Græce & Latine Lipſiæ 1574. 8.

Libro *primo* occurrunt 1) Oratio *Demoſthenis* de Pace, præmiſſo argumento analyſique Rhetorica & ſcholiis.

2) Sermo *S. Chryſoſtomi* adverſus contemtum Eccleſiæ DEI & Myſteriorum, quæ incipit: *ὀλίγοι ἡμῖν σήμερον.* p. 72.

3) Formæ exordiorum variæ, à perſona dicentis & auditorum, à re ipſa, à cauſa, à voto, à chria, à temporis circumſtantia &c. p. 108.

4) Dreſſeri Oratio Græca, ad Demoſthenicæ de pace exemplum compoſita, de conſenſu doctrinæ in Eccleſia conſervando. p. 118.

Libro *ſecundo*: Epiſtolæ cum ſcholiis Grammaticis, binæ *Gregorii* Nazianzeni p. 150. *Baſilii* magni tres, *Platonis* ad Archytam p. 192. *Iſocratis* ad Alexandrum, p. 194. Philippi Melanchthonis Epiſtola Græca ad Joaſaphum Patriarcham CPol. p. 198. binæ Joachimi Camerarii p. 204. & Dreſſeri quinque p. 214. Melanchthonis Epiſtolam etiam hoc loco non illibenter lectores recognoſcent.

Τῷ παναγιωτάτῳ πατριάρχῃ τῆς ἐκκλησίας χριστοῦ τῆς ἐν Κωνσταντίνου πόλει, κυρίῳ Ἰωάσαφ σεβασμιωτάτῳ εὖ πράττειν.

Sanctiſſimo Patriarchæ Eccleſiæ CHriſti quæ eſt Conſtantinopoli Domino Joaſapho reverendiſſimo.

S. D.

Ἀεὶ μὲν ἡ ἐκκλησία Θεοῦ ἐν τούτῳ τῷ βίῳ, ὥσπερ πλοῖον ἐν κύμασιν, ἐν πολλαῖς θλίψεσι χειμάζεται.

Semper Eccleſia DEI in hac vita tanquam navis in fluctibus, multis afflictionibus jactatur.

νυνὶ

νυνὶ δὲ ἐν τῷ νοσερῷ τοῦ κόσμου γήρᾳ μᾶλλον ταράττεται, ἢ πάλαι. ὅπερ ὁρῶντες, πολλάκις στενάζοντες εὐχόμεθα, τὸν Υἱὸν Θεοῦ, κριτὴν ἁπάντων ἀνθρώπων ὅτι τάχιστα ἐλθεῖν, θριαμβεύσοντα, καὶ ξύμπασαν τὴν ἐκκλησίαν προσάξοντα εἰς τὴν φανερὰν τοῦ ἀϊδίου Πατρὸς συνήθειαν, ὅπου ἐν πᾶσι μακαρίοις ὁ Θεὸς πάντα ἔσεται. τὰς δυστυχίας οὖν τὰς κοινὰς ἀποδυρόμεθα ὑμῶν. ἡ δὲ τοῦ Δημητρίου διήγησις παραμύθιόν τι συνέμιξε, λέγοντος, ὅτι θαυμαστῶς ἔτι σώζει ὁ Θεὸς ἐκκλησίαν οὐκ ὀλίγην ἐν τῇ Θρᾴκῃ καὶ Ἀσίᾳ, καὶ Ἑλλάδι, ὥσπερ πάλαι τρεῖς ἄνδρας ἐν φλογὶ χαλδαϊκῇ σέσωκε. τοιγαροῦν εὐχαριστοῦμεν τῷ ἀληθεῖ Θεῷ τῷ Πατρὶ Ἰησοῦ τοῦ χριστοῦ, ὅτι κραταιᾷ χειρὶ. ἐν τοσούτῳ πλήθει ἀσεβῶν καὶ θεοστυγῶν ἐχθρῶν, σώζει ποίμνιον αὐτῷ, ὃ τὸν υἱὸν αὐτοῦ Ἰησοῦν χριστὸν ὀρθῶς τιμᾷ καὶ ἐπικαλεῖται, καὶ δεόμεθα, ἀεὶ πανταχοῦ συλλέγεσθαι καὶ συγκροτεῖσθαι ἁγίας ἐκκλησίας. ἑώρακε δ' ὁ αὐτὸς Δημήτριος ἡμετέρας συνάξεις, καὶ διδασκαλίας ἀκροατὴς ἐγένετο. διηγήσασθαι οὖν δυνήσεται, ὅτι εὐσεβῶς τὰς ἁγίας γραφὰς, τὰς προφητικάς τε καὶ ἀποστολικὰς, καὶ τοὺς τῶν ἁγίων συνόδων κανόνας περὶ δογμάτων, καὶ τὴν ὑμετέρων πατέρων διδασκαλίαν, τοῦ Ἀθανασίου, Βασιλείου, Γρηγορίου, Ἐπιφανίου, Θεοδωρήτου, Εἰρηναίου, καὶ τῶν ὁμονοούντων τούτοις, τηροῦμεν. τὰς δὲ παλαιὰς βδελυρίας, τὰς τοῦ Σαμο-

nunc vero in morbosa mundi senecta magis turbatur, quam dudum. Quod cum videamus, sæpe gementes precamur Filium DEI, judicem omnium hominum, ut quam celerrime veniat triumphaturus, & universam Ecclesiam adducturus in manifestam æterni Patris consuetudinem, ubi in omnibus beatis omnia erit. Calamitates igitur communes vestras deploramus. Demetrii vero narratio solatii aliquid aspersit, cum diceret, quod mirabiliter adhuc seruet Deus Eccesiam non exiguam in Thracia & Asia, & Græcia, quemadmodum jam olim tres viros in flamma Chaldaica servavit. Quocirca gratias agimus veraci Deo Patri JEsu CHristi, quod valida manu in tanta multitudine impiorum, & nefariorum hostium servat sibi gregem, qui Filium ipsius Jesum Christum recte colit, & invocat: & oramus, ut semper ubique colligat, & instruat sanctas Ecclesias. Vidit autem Demetrius ipse nostros cœtus & doctrinæ auditor fuit. Narrare igitur poterit, nos pie scripturas sanctas Propheticasque & Apostolicas, tum sanctarum etiam Synodorum canones de dogmatibus, & vestrorum patrum doctrinam, Athanasii, Basilii, Gregorii, Epiphanii, Theodoreti, Irenæi, & qui cum his consentiunt, retinere. Antiquas vero nugas Samosateni

σατέως, καὶ Μανιχαίων, καὶ πάντων καταράτων, οὓς ἀποδοκιμάζει ἡ ἁγία ἐκκλησία, διαῤῥήδην ἀποβδελυττόμεθα: καὶ διδάσκομεν, εὐσέβειαν εἶναι, τὴν ἀληθῆ πίστιν, καὶ ὑπακοὴν τὴν κατὰ τοὺς νόμους τοῦ Θεοῦ, τοὺς ἡμῖν ἐπιταχθέντας: οὐ τὰς δεισιδαιμονίας, ἢ ἐθελοθρησκείας, ἃς ἀπαίδευτοι τῶν Λατίνων μοναχοὶ εὑρήκασιν, ἔξω τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ. Δεόμεθα οὖν, μὴ πιστεύειν ὑμᾶς, σοφοὺς ἄνδρας, ταῖς διαβολαῖς, ἃς πλάττουσι καθ' ἡμῶν ἐχθροί τινες τῆς ἀληθείας: ἀλλὰ κατὰ τὸν φυσικόν τε καὶ θεῖον νόμον, ὁμοίως ἀμφοῖν ἀκροᾶσθαι, καὶ τῇ ἀληθείᾳ, καὶ τῷ νόμῳ τοῦ Θεοῦ συνηγορεῖν: ὥσπερ οἴδατε, τοῦτο τὸ ἔργον λατρείαν εἶναι Θεῷ μάλιστα ἀρέσκουσαν. ἔῤῥωσο σεβασμιώτατε πάτερ. ἐν τῇ Σαξονίᾳ, ἐν ἔτει ἀπὸ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, α.φ.ν.θ.

Φίλιππος Μελάγχθων.

& Manichæorum, & omnium damnatorum, quos reprobat Ecclesia ſancta, palam deteſtamur, & docemus pietatem eſſe veram fidem, & obedientiam juxta leges DEI nobis impoſitas, non illas ſuperſtitiones, aut propria voluntate electas religiones, quas indocti Latinorum monachi invenerunt extra mandata Dei. Petimus igitur, ne fidem habeatis, cum viri ſapientes ſitis, calumniis quas fingunt contra nos, hoſtes nonnulli veritatis: Sed juxta naturalem pariter, & Divinam legem, ſimiliter utramque partem audiatis, & veritatis, & legis Dei patronos vos præbeatis. Sicut ſcitis hanc rem cultum eſſe Deo maxime placentem. Vale Reverendiſſime pater. In Saxonia, Anno ab in carnatione ſeu functione muneris in carne, Domini noſtri JEſu CHriſti. 1559.

Philippus Melanchthon.

Libro *tertio* denique Dreſſerus præmiſſa Græca ad Lud. Helmbolduum Epiſtola & brevi de figuris poëticis & de uſu lectionis *Homeri* admonitione, exhibet, 1) Batrachonyomachiam cum argumento & œconomia poëmatis, ſcholiisque Grammaticis, p. 244. 2) *Gregorii* Naz. threnum de vitæ miſeriis p. 305. & epicedium carmen in magnum Baſilium p. 306. 3) Carmina novem Græca à Dreſſero compoſita, ſacri argumenti. p. 313.

VII. MICH. NEANDRI, Soravienſis opus aureum & Scholaſticum. Lipſiæ 1577. 4.

In hoc volumine bipartito exſtant Græce & Latine, editoris ſcholiis illuſtrata:

1) *Py-*

1) *Pythagoræ* carmina aurea. p. 1.
2) *Phocylidæ* poëma admonitorium. p. 80.
3) *Theognidis* Megarensis Siculi Gnomologia. p. 121.
4) Gnomologici ex Græcis scriptoribus prosariis collecti libri duo. pag. 329--671. Hoc Gnomologicon Græcæ linguæ non magis quam bonæ mentis studiosis utilissimum, lucem viderat separatim Basileæ 1564. 8. lingua utraque, cum copiosis prolegomenis de utilitate hujus collectionis & testimoniorum Ethnicorum de virtute.
5) Apophthegmatum ex Græcis scriptoribus libri duo, collecti à Matthæo Gotho, Elrichensi, p. 672--789. Græce sine Latina versione.
6) *Nili* Episcopi & Martyris sententiæ, cum versione Mich. Neandri & scholiis p. 1--45.
7) *Coluthi* Lycopolitæ Thebæi, Helenæ raptus. p. 46--123.
8) *Thryphiodori*, Poëtæ Ægyptii poëma de Trojæ excidio p. 124--268.
9) *Cointi* Smyrnæi de Ilii excidio libri duo & Reditus Græcorum post captam Trojam liber unus, cum versione Laur. Rhodomanni p. 1-137.
10) *Luciani* somnium seu Gallus, cum versione Mich. Neandri. p. 139--191. Hunc Luciani Gallum Neander Græce & Latine etiam subjunxit Gnomologiæ Stobæanæ, sive sententiis e Stobæo excerptis, editisque Basileæ 1557. 8.

Longe plura eidem præstantissimo Viro debemus, studiis scholasticis accommodata inprimis, quæ cur negligantur hodie, vel non in usum quem præbere possunt insignem vertantur, comminisci non possum. Ex his sunt:

VIII. Ἀνθολογικόν, Anthologicum Græco-latinum, Basil. 1556. 8.

Hoc est insigniores flores seu sententiæ, decerptæ ex *Hesiodo, Theognide, Pythagora, Phocylide, Arato* & *Theocrito,* & in locos prope bis centenos digestæ, cum expositione, usuque & accommodatione singulorum in margine. p. 1--381. His accesserunt præterea etiam alii tres libelli excerpti ex scripits *Platonis, Xenophontis, Plutarchi* & *Justini* Martyris ac Philosophi. p. 382--465.

IX. Aristologia *Pindarica*, Græco-Latina, & sententiæ *Novem Lyricorum*, ex variis tum Patrum tum Ethnicorum libris collectæ. Basil. 1556. 8.

X. Ann-

X. *Anonymi* (*) poëtæ Græci Argonautica, Thebaica ſive bellum ad Thebas Boeoticas de regno Oedipi Thebani, Troica ſive bellum Trojanum, & Ilias Parva, carmine heroico, Græce. Nec non Arion, dictione Dorica. Troicis ſubjicitur narratio de bello Trojano, excerpta ex *Conſtantini Manaſſis* Annalibus, ſcriptis carmine Græco politico, & tunc Græce adhuc ineditis. Lipſ. 1588. 8. curante Mich. Neandro.

XI. Loci communes Philoſophici Græci, ſive doctrinæ veterum ſapientum de moribus & virtutibus, ex omnibus fere Græcis veteribus exceptæ, & è notationibus *Michaelis Neandri*, (**) præceptoris ſui editæ à *Johanne Vollando*. Lipſiæ 1588. 8. Similes loci communes Philoſophici Latini

(*) Non veteris Poëtæ, ſed *Laurentii Rhodomanni* hæc eſſe conſtat, qui Witebergæ Ao. 1606. diem obiit & *Poëta vel ad veterem Græciam elegans* dicitur Lipſio pag. 366. Epiſt. *unus qui Homeri facilitatem exprimeret*, Grotio judice Epiſt. 576. Barthius LIX. 1. Adverſar. *Locus Calabri vulgo corruptus circumfertur, ſed nos eruditiſſimi Rhodomanni emendationem merito ſequemur, qui eum divinum Poëtam totum in ſe redegerat, adeo ut ſimilia eâdem rara felicitate ſcribere poſſet. Quo quidem ego viro græcum Poëtam neminem unquam meliorem habuiſſe Germaniam noſtram exiſtimo. cujus Poëmatis plerisque talibus ſi nomen abeſſet, nos antiquum auctorem & non de bucconibus aliquem adſcripturum fuiſſe, rectiſſime judicavit Joſephus Scaliger.* Ejusdem Rhodomanni cætera Græca poëmata edita ſunt: Palæſtina ſive hiſtoriæ ſacræ libri IX. Græco ſcripti heroico carmine, Latinoque redditi, curante Mich. Neandro prodiere Francof. apud Wechel. 1589. 4. Ilfelda Hercynia Lipſ. 1611. 8. & ad calcem IV. librorum Mich Neandri, de re poëtica Græcorum in quorum 1. epitheta, 2. Phraſes. 3. deſcriptiones & 4. elegantiæ poëticæ, Lipſ. 1613. 8. Chriſtianæ Theologiæ tyrocinia & B. Lutheri Catechiſmus, Lipſ. 1597. 8. 1626. 8. Hiſtoria vitæ & doctrinæ Lutheri ibid. 8. De Rhodomanno adeundæ Henningi Witte memoriæ Philoſophor. p. 23. ſq. Bælii Lexicon, Alphonſus Clarmundus in vitis doctorum, editis Germanice T. 2. p. 223. Jo. Georg. Leuckfeldus in antiquitatibus Walckenredenſibus parte 2. p. 149. Jo. Georg Bertram in Evangeliſchen Lüneburg parte 2. p. 649.

(**) Ex cæteris ſcriptis Michaëlis Neandri, meritiſſimi de pietate ac litteris viri, qui in Ilfeldenſi ſchola ad Hercynian ſilvam per quadraginta annos docuit & A. 1595. ſeptuagenarius obiit, ſunt: Græcæ linguæ erotemata, cum copioſa & luculenta præfatione, tanquam ſpecimine pandectarum litterariarum ſive Bibliothecæ univerſalis, Baſil. 1565. 8. Notitia ſcriptorum Gnomologiæ Stobæanæ præmiſſa, Baſil. 1557. 8. Phraſeologia Iſocratis Græco-latina, ibid. 1558. 8. ſubjectis Græce & Latine Iſocratis Epiſtolis cum Hieron. Wolfii verſione. Orbis terræ partium ſuccincta explicatio, cui ſubjunctum hodœporicon Salomonis Sweickeri, Sulzenſis, CPolin & ad varias regiones Orientis, ſcriptum à Martino Cruſio Lipſ. 1589. 8. Omitto alia quæ ad præſentem Bibl. minus pertinent, ut ſunt Chronicon & Hiſtoria Eccleſiæ. Lipſ. 1590. 8. S. Linguæ Hebrææ erotemata cum Vett. Rabbinorum teſtimoniis de CHriſto, apophthegmatibus veterum Hebræorum

Latini ex Latinis claſſicis ſelecti ſcriptoribus lucem viderunt ibid. 1590. 8. nec non Ethice vetus & ſapiens veterum Latinorum ſapientum. ib. 1585. 8. cum verſibus veteribus proverbialibus Leoninis, ordine litterarum digeſtis, & veterum ſapientum Germanorum ſapientia, ſive proverbiis Germanicis; quæ Græcis etiam verſibus Laurentius Rhodomannus expreſſerat, ſed quæ lucem non viderunt.

XII. Catecheſis Martini Lutheri parva, (*) Græcolatina, ex verſione Græca Joannis Mylii, poſt editionem Anni 1558. recognita cum Litania p. 148. & precibus, aliisque ἀξιομνημονεύτοις.

Sententiæ Patrum Græcolatinæ, brevem ſummam doctrinæ Chriſtianæ & commonefactionem de moribus, virtutibus & vitiis complectentes. p. 220.

Apocrypha, hoc eſt narrationes de CHriſto, Maria, Joſepho, cognatione & familia CHriſti, extra Biblia, apud veteres tamen Græcos ſcriptores, Patres, Hiſtoricos & Philologos reperta, ex oraculorum & Sibyllarum vocibus, gentium etiam teſtimoniis, denique multorum veterum auctorum libris deſcripta, expoſitaque, Græce & Latine. p. 321. & 392 -- 528. per *Michaëlem Neandrum*. Baſil. 1564. 1567. 8.

Protevangelium, *Jacobo* Apoſtolo tributum, & nunc primum editum (**) Græce & Latine. p. 356.

Ooo Locus

rum, & notitia de Talmude, Cabbala, & librorum rariorum variis linguis, Baſil. 1567. 8. Parva Biblia Latino Germanica, ſive Theologia & Ethica Scripturæ Sacræ Witeb. 1594 8 Theologia Megalandri Lutheri & S. Bernardi & Jo. Tauleri, Witeb. 1583. 8. De ineditis ſuis Neander ipſe ad calcem erotematum Græcæ Linguæ, Plura de Neandro V. C. Jo. Georgius Leuckfeld in antiquitatibus Ilfeldenſibus cap. 14. Jo. Samuel Magnus in litteratis Soravienſibus p. 14. ſeqq. Jo. Arnold Zeitfuchs in Hiſtor. Eccleſiaſtica Stollbergenſi edita Germanice p. 420. ſeq. Valentinus Mylius Concione in funere Neandri habita. Melchior Adami in vitis Philoſophor. f. 183. Alphonſus Clarmund in vitis eruditor. lingua Germanica vulgatis T. 6. p. 201. ſeq. Antonius Teiſſerius in elogiis Thuaneis ad A. C. 1595. Caſp. Sagittarius introduct. in Hiſt. Eccleſ. T. 1. p. 30.

(*) B. Lutheri Catechiſmum Græce etiam reddidit Jobus Magdeburgius ac Nic. Selneccerus: & Græcis verſibus Laurentius Rhodomannus. Græcæ verſioni Mylii, Neandri, Magdeburgi & Selnecceri, analyſin Grammaticam addidit Johannes Rhenius. Lipſ. 1630. 8.

(**) Jacobi Protevangelium Latine vulgaverat Theodorus Bibliander Baſil, 1552. 8. De aliis editionibus & quæ fides huic ſcripto habenda ſit, dixi in Codice Apocrypho Novi Teſt. ubi hoc Pſeudevangelium dedi Græce & Latine cum notis, ſicut & JEſu tributam ad Abgarum Epiſtolam.

Locus ex Suida in voce Ἰησοῦς. p. 341.

De *Abgaro* Edessenorum Rege, & Epistola ejusdem, cum JEsu responsione, ex Eusebio. p. 392. De imagine CHristi, ex Procopio, Evagrio, Damasceno, Nicephoro. p. 398.

Locus *Josephi* de CHristo. p. 402.

Pilati ad Tiberium Imp. de CHristo Epistola. p. 402. 410. *Lentuli*. p. 410.

Effigies formæ Domini nostri JEsu CHristi, ex Nicephori II. 23. p. 408. effigies Mariæ, ex eodem. p. 500. & Petri ac Pauli. ibid.

De miraculis & prodigiis, tempore nativitatis CHristi. p. 411. de eclipsi quæ passionis Christi tempore accidit. p. 414.

De CHristo nascituro ex virgine, lapis effossus, de quo p. 416. è Zonara.

Sibyllarum de CHristo testimonia. p. 418. 450. 464. 466. 474. 484. *Hermetis* trismegisti. p. 446. *Pselli*. p. 448.

Oracula de CHristo. p. 448. 456. 466. 474. 482.

De genere CHristi, & de Domitiani Cæsaris inquisitione in posteros Davidis, ex Eusebii Hist. Eccles. p. 488.

De statua mulieris, sanguinis fluxu laborantis ac sanatæ à CHristo. Ex eodem Eusebio. p. 490. & ex Sozomeno de Juliano Apostata statuam CHristi tollente & suam substituente. p. 492.

Aurelii Philosophi Platonici de verbis Joh. I. *in principio erat Verbum*. Ex Eusebii præparat. Evangel. XI. 10. p. 496.

De Joanne Baptista ex Josepho & Eusebio. De Pilato, è Suida in Νέρων. p. 502.

De obitu Pilati. p. 506. De obitu Arii, blasphemantis Filium DEI & turbantis Ecclesias. p. 506.

De Edessenorum constantia, è Sozomeno. p. 510.

Ex Josepho de obitu miserando Herodis magni p. 514. & Herodis Agrippæ. p. 520.

In editione Anni 1567.8. accessit qui in priore Anni 1564.8. desideratur *Procborus* (*) de vita & miraculis Johannis Evangelistæ, cui inserta est Apollonidis Rhethoris Epistola ad Myronem Patrem suum.

Epistola *Plinii* ad Trajanum Imp. & *Trajani* ad Plinium de Christianis. p. 526.

Antequam à Neandro abeam, cujus plures hactenus collectiones retuli, apponam ex ejus erotematibus Græcæ Linguæ. p. 399. Dodecastichon *in Christianos*, constans ex audaciore sed ingeniosa compositione vocum in hanc sententiam: Εἰμα-

(*) B. Itigius de Bibliothecis Patrum. p. 777.

Εἱμαπροσηκοφόροι, ἀνυποκριταπλυποπρόσωποι,	Veſtedecentigeri, ſedatoſimplicivulti,
δουλαχρηστολόγοι, ἱεραμισθοδόται,	Confitipeccati, gratidocentiſacri.
αὐτοκαθηματιποσταυροὶ, θεομουνοσεβασταὶ,	Secruciquottidiefigi, Deiſolicolentes,
ἐννομακοιτίλαβοι, πορνακαθαρτόφυγοι,	Connubicaſtiſequæ, turpivolupticavi.
ἀγκυλομισηταὶ, κοσμουσωτηροδίψαι,	Curvidoloſperni, totorbiſalutipetentes,
πνευματαπεινητόφρονες, κερματαπτημελέες,	Spiritegenhumiles, fraudepecunifugæ.
καρδιαληθάγιοι, κοινωφελιμεργομελησταὶ,	Veranimoſancti, communiacommodicuræ,
εἰρηναιόφιλοι, ἁπλοϊκοφρόνιμοι.	Pacificatores, candidacordevoli.
βομβαρδοξιφεσιχοινεγχεσιπυρσοδίωκτοι,	Bombardagladiofunhaſtaflammipetiti,
βιβλοθεοτριβέες, δογματοθειόσοφοι.	Bibliaſacricolæ, dogmaperitodei.
ὑψιθεοπρεπέες, καθαρουφωτεργοδιῶκται,	Summideogeniti, puræluciſtudioſi,
ὀρθοφρενίζωοι, οὐρανοκληρονόμοι.	Mentebonavivi, cœlicaregnipetæ.

Similium compoſitionum exemplis qui delectatur, evolvet Plautum, Baſilium Epiſt. 207. Pratinum apud Athenæum lib. 14. Suidam in ὀρθοφ. & ψαμμακ. Alſtedium in encyclopædia poëtica. p. 729. Joſephum Scaligerum in limine conjectaneorum ad Varronem. Cerdam ad Tertullianum de pallio p. 41. b. Ægidii Menagii Miſcellanea p. 79. Nicolai Catharini Epigrammata p. 98. Réponſe au reſcrit de Georges l'Apotre p. 6. Sed quid vetat aliud item exemplum apponere ex Jo. Laurentii otio Sorano. p. 98.

Εἰς Τυροφάγους.	*In Caſeovoros.*
Σηπεδονηθέντοι ζωευλελμινθοδιώκται,	Rancidovermivori, viventecadaverilambæ,
Σκωληκοτροφέες, θηριοσαπροφάγοι,	Lumbricocomedæ, putriliguriferæ,
Σκωροπολοσπαπληπυραθηκοπροκακκααάσαι,	Latriniſœthircomephitiſtercorolentes,
Λαιμοβαρυβδέζαι, πρωκτοχανισόπνοοι.	Oregravipedæ, gutturimerdotrahi,
Εἴπετέ μοι· πῶς ἀμβροσίη τυρὸς ἐστὶ σεσηπώς,	Dicite, num vobis queis putrivermeliqueſcens
Οὐχ' ἡμῖν γλυκερὸν ναυτία νέκταρ ἔφυ;	Caſeus ambroſia eſt, nautea nectar erit?

Nec non tertium hoc ex Petri Danielis Huetii poëmatibus. p. 24.

EPIGRAMMA

ΑΙΝΙΓΜΑΤΩΔΕΣ.

Syrmatopullilutoſitrahus, doctorionummus,
Romulidiſtoricus, gloriolaucupida,
Loripedatquecathedrituus, mentaureobarbus,
Putrididentinus, rufipiloſicutis,
Simychonarifluus, rubicundoculumidilippus,
Hircaxillolidus,. roſtrirepandibrochus,
Trinigalerigerus, ſimulacriplateidecorus,
Franciſcanicola, nugipolyloquides.

Sed & quartum hoc Hegeſandri veteris Poëtæ in Sophiſtas:

Ὀφρυανασπασίδαι, ῥινεγκαταπηξογένειοι,
Σακκογενειοτρόφοι, καὶ λοπαδαρπαγίδαι.
Ἱματινωπερίβαλλοι, νηλιποκαιβλεπέλαιοι,
Νυκτιλαθραιοφάγοι, νυκτεπαταιπλάγιοι.
Μειρακιεξαπάται, καὶ συλλαβοπευσιλαβηταί,
Δοξοματαιοσόφοι, ζητταρετησιάδαι.

Quod ita cum Lucilio imitatione Græcorum Joſephus Scaliger (*) vertit Latine:

Silo-

(*) Fruſtra Scaligeri verſionem reprehendit Kircherus in turri Babel. p. 207. nullam meliorem auſus reddere.

Silonicaperones, vibriſſaſperomenti,
Mantieobarbicolæ, extenebropatinæ,
Obſuffarcinamicti, planilucernituentes,
Noctilatentivori, noctidoloſtudii.
Pullipremoplagii, ſutelocaptiotricæ,
Rumigeraucupidæ, nugicanoricrepi.

XIII. Apocrypha; parænetica, philologica cum verſione NICOLAI GLASERI, Thuringi, Walterhuſani. Hamburg. 1614. 8.

Relatio de CHriſto, ex *Suida*, in ἰησοῦς.

Teſtimonium de CHriſto ex *Joſephi* XVIII. 6. Antiquitatt. p. 42.

Agbari ad JEſum Epiſtola, JEſu reponſio ex *Euſebii* Hiſt. Eccleſ. lib. 1. c. 13. p. 44.

Deſcriptio formæ JEſu ex *Nicephori* lib. 1. c. ult. p. 48.

De eclipſi quæ paſſionis Dominicæ tempore contigit, ex *Dionyſii* Areopagitæ Epiſtola ad Polycarpum, & *Suida* in Διονύσιος. p. 52.

De ſtella Magis viſa, ex *Chryſoſtomi* in Matthæum homilia 7. interprete M. Joanne Potinio, Juliæ Academiæ Profeſſore. p. 56.

De Juliano Apoſtata, CHriſti imaginem hæmorrhouſam curantis evertente, ex *Sozomeni* V. 21. p. 58.

Pontii Pilati Epiſtola ad Tiberium, Latine ex Egeſippi anacephalæoſi, p. 60.

Epiſtola *Lentuli* ad Tiberium, (*) itidem Latine. p. 64.

(*) Glaſerus Lentuli Epiſtolam inſcripſit ad Tiberium, aitque ſe eam afferre ex neſcio cujus Eutropii annalibus Romanorum Senatorum. Alii Epiſtolam hujuscemodi à Lentulo ad Senatum Romanum ajunt miſſam eſſe. Porro ad eo quæ de utrisque commentitiis Epiſtolis Lentuli ac Pilati pridem notavi in Codice Apocrypho Novi Teſtamenti, addes quod Lentuli Epiſtolam edidit Laziardus hiſtor. univerſ. c. 12. Emendatiorem Codicem habuit Goldaſtus qui ex eo hæc affert p. 517. in Tom. XII. hujus Bibl. *Homo quidam ſtaturæ procera, ſcilicet quindecim palmorum & medii, ſed ſpectabilis, vultum habens venerabilem.* Pro genuina etiam affert Joannes Huartus in ſcrutinio ingeniorum p. 549. unde notatur à Bælio in ſupplemento Lexici. pag. 75. edit. Genevenſis. Aliam Pilato ſuppoſitam Epiſtolam ex Codice MS. Taciti Bodlejano vulgavit nuper V. C. Abrahamus Gronovius præf. ad luculentam illius ſcriptoris editionem Lugd. Bat. 1721. 4. quæ ita ſe habet: PONTIUS PILATUS Judææ procurator, Tiberio Cæſari Imperatori S. P. *De Jeſu Chriſto, quem Tibi plane poſtremis meis declaraveram, nutu tandem populi acerbum me quaſi invito & ſubnitente ſupplicium ſumtum eſt. Virum hercle ita pium, ita ſeverum nulla ante ætas habuit nec habitura eſt: ſed mirus exſtitit ipſius* *populi*

De Pilati ad Tiberium Epiſtola, ex Euſebii lib. 2. Hiſt. Eccleſ. 2. p. 66.
Nili Epiſcopi & Martyris ſententiæ, diviſæ in decurias XXIII. p. 1.
Ejusdem ad dictum Eſaiæ I. 18. *ſi fuerint peccata veſtra ut vermiculus.* p. 68.
Gregorii Thaumaturgi de S. Trinitate, doctrina à Johanne Theologo dictata. p. 1.
Leonis Magni ad Flavianum Epiſtola, ex MS. Byzantinæ nobis direptioni ſubtracto. p. 7. Variæ lectiones collatæ cum editione Joannis Leunclavii. p. 50.
Conſtantini Harmenopuli Nomophylacis de fide orthodoxa. Græce. p. 53.

XIV. Epiſtolæ Græcæ ex diverſis auctoribus ſelectæ: Luciani Saturnalia, Cronoſolon & Epiſtolæ Saturnales. Græce Lovan. 1520. 4. apud Theodoricum Aluſtetenſem.

XV. Τῶν ἑλληνικῶν ἐπιςολῶν ἀνθολογία. Pariſ. ex typographia Stephani Prevoſteau, heredis Guilelmi Morellii, typographi in Græcis Regii, in clauſo Brunello 1583. 4. Δεύτεραι φροντίδες σοφώτεραι.

1. *Chionis* Epiſtola ad Matridem. 2. *Philippi* Regis ad Ariſtotelem. 3. 4. 5. *Diogenis* Cynici ad Apollex idem & Mileſippum 6. 7. *Crutelis* ad amicos. 8. ad Origenem. 9. *Apollonii* Tyanenſis ad Euphratem. 10. 11. *Phalanidis* ad Lacritum & Paurolum. 12. *Libanii* ad Baſilium 13. *Baſilii* ad Olympium. 14. & 15. ſive nomine ejus ad quem ſcriptæ ſunt. 17. ad καλλιγράφον. 18. ad Gregorium Naz. 19. *Gregorii* Theologi ad Nicobulum. 20. *Philoſtrati* ad Epictetum. 20--25.

populi conatus, omniumque ſcribarum & principum ac ſeniorum conſenſus, ſuis Prophetis more noſtro Sibyllis contra monentibus hunc veritatis legatum crucifigere, ſignis ſupra naturam apparentibus dum penderet, & Orbi univerſo, Philoſophorum judicio lapſum minitantibus. Vigent illius diſcipuli opere & vita continentia Magiſtrum non mentientes, immo in ejus Nomine beneficentiſſimi. Niſi ego ſeditionem Populi prope æſtuantis exoriri pertimuiſſem, fortaſſe adhuc Vir ille nobis viveret: etſi Tua magis Dignitatis fide compulſus quam Voluntate mea adductus pro viribus non reſtiterim, ſanguinem juſtum, totius accuſationis immunem, verum hominum malignitate inique, in eorum tamen, ut Scripturæ interpretantur, exitium venundari & pati. Vale, V. Kal. April. Audio etiam exſtare editam Londini 1720. 8. Diſſertationem de Pontii Pilati ad Tiberium Epiſtola circa res JEſu CHriſti geſtas per Myſtagogum. Sed eam non vidi. Glaſerus iſte cujus collectionem recenſui; fuit Rector Scholæ Verdenſis. Alius circa idem tempus claruit Philippus Fridericus Glaſerus qui A. 1629. Argentorati edidit Patris ſui Philippi Glaſeri, JCti Argentoratenſis ſyngramma hiſtoricum, de quo Caſpar Sagittarius T. I. introductionis in Hiſt. Eccleſ. p. 140.

25. *Synesii* ad Simplicium, Heliodorum, ad fratrem tres, & una ad Theodorum medicum. 26-30. *Dionysii* Sophistæ ad Stephanum, Demophilum, Anthemium, Eustathium & Julianum. 31. 32. ex *Alciphronis* Epistolis Ἀλίκτυπος ἐγκύμονι, Ἀμνίων Φιλομόσχῳ. Ex Epistolis *Theophylacti* Scholastici. 33. Εὐαγόρας Ἀντιπάτρῳ. 34. Διογένης χρυσῇ. 35. Ἀντισθένης Περικλεῖ. 36. Ἡρακλείδης Ἀντισθένει. 37. Εὐρυάδης Κίμωνι. 38. Παρμενίδης Χρυσοσθένει. 39. Πλάτων Ἀξιόχῳ. 40. Πλάτων Διονυσίῳ. 41. Προκόπιος Νηφαλίῳ. 42. Φιλίππῳ ἀδελφῷ. 43. Ἰωάννῃ. 44. Ἰλασίῳ. 45. Ἡλίᾳ. 46. Νηφαλίῳ. 47. *Juliani* Imp. ad Theodoram, Θεοδώρᾳ τῇ αἰδεσιμωτάτῃ. 48. ad Libanium. 49. ad Gregorium Ducem. 50. Lucianum Sophistam. 51. Zenonem. 52. Libanium, & 53. ad Maximum Philosophum. 54-62. *Isocratis* Epistolæ quatuor ad Philippum Regem. Ejusdem ad Alexandrum, Jasonis liberos, ad Timotheum, ad Mytilenæorum Principes. & ad Dionysium singulæ. Epistolæ *Anacharsidis* novem ex eadem Prevostæi officina 1581. 4. ad Athenienses, ad Solonem, Hipparchum, Medocum, Hanonem, ad filium Regis, ad Tereum, Thrasylochum & Crœsum.

XVI. Τῶν ἑλληνικῶν ἐπιστολῶν ἀνθολογία καὶ τῶν σοφῶν ἀποφθέγματα. Patavii 1710. forma minore.

De aliis Græcarum Epistolarum collectionibus, abunde dixi lib. 2. hujus Bibliothecæ cap. 10. In præsenti placet ad lectoris voluptatem subjungere salutandi formulas, quibus in Epistolis suis utuntur nostra ætate Græci. Edidit illas superiore anni 1724. Londini in 4. Vir humanitatis & exquisitæ doctrinæ laude cumulatissimus Josephus Wasse in Bibliothecæ litterariæ num. IX.

Nuncupationes Ecclesiasticæ & salutandi Formulæ, quibus utuntur in suo litterarum commercio Græci recentiores. Descripsit Beatissimus Ecclesiæ Hierosolymitanæ Patriarcha ac D. D. Chrysanthus. Nobiscum vero communicavit Gennadius, Alexandriæ Hieromonachus & Archimandrita Dignissimus, Londini Hospes & Inquilinus.

Τῷ οἰκουμενικῷ πατριάρχῃ.

✠ Τῷ παναγιωτάτῳ, λογιωτάτῳ τε καὶ σεβασμιωτάτῳ δεσπότῃ, τῷ οἰκουμενικῷ

νικῷ πατριάρχῃ, κυρίῳ Ἱερεμίᾳ, ἐν ἁγίῳ πνεύματι ἀγαπητῷ καὶ περιποθήτῳ ἀδελφῷ καὶ συλλειτουργῷ τῆς ἡμῶν μετριότητος,

Πανευλαβῶς.

Patriarchæ Oecumenico.

✠ Præsanctissimo, Doctissimoque & Reverendissimo Despotæ Patriarchæ Oecumenico ac D. D. (*) *Jeremiæ*, mediocritatis nostræ dilecto & charissimo Fratri & Consacerdoti in Spiritu Sancto,

Venerationem Maximam.

Τῷ πατριάρχῃ τῆς Ἀντιοχείας.

✠ Τῷ μακαριωτάτῳ, θεοσεβεστάτῳ τε, καὶ ἁγιωτάτῳ πατριάρχῃ, τῆς μεγάλης θεουπόλεως Ἀντιοχείας, καὶ πάσης ἀνατολῆς, κυρίῳ κῦρ Ἀθανασίῳ, τῷ ἐν ἁγίῳ πνεύματι ἀγαπητῷ καὶ περιποθήτῳ ἀδελφῷ, καὶ συλλειτουργῷ τῆς ἡμῶν μετριότητος. Πανευτυχῶς.

Εἰς Δαμασκόν.

Patriarchæ Antiocheno.

✠ Beatissimo, religiosissimoque & sanctissimo Patriarchæ magnæ Dei urbis Antiochiæ & universi Orientis, D. D. (**) Athanasio, mediocritatis nostræ dilecto & charissimo Fratri & Consacerdoti in Spiritu Sancto

Feliciter agere.

Damasci.

Τῷ πατριάρχῃ τῆς Ἱερουσαλήμ.

✠ Τῷ μακαριωτάτῳ, σοφωτάτῳ τε, καὶ ἁγιωτάτῳ πατριάρχῃ τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλήμ, καὶ πάσης Παλαιστίνης, κυρίῳ κῦρ Χρυσάνθῳ, τῷ ἐν ἁγίῳ πνεύματι ἀγαπητῷ ἀδελφῷ καὶ συλλειτουργῷ τῆς ἡμῶν μετριότητος, Πανευτυχῶς.

Εἰς Κωνσταντίνου πόλιν.

Patriar-

(*) Jeremias Patriarcha Constantinopolitanus, ad quem scripsere Doctores *Tubingenses*, hic vero illis cum judicio, zelo ac pietate multa respondit. *Demetrius Procopius de eruditis Græcis, in Bibliotheca hujus Græca, Vol. XI. p. 770.*

(**) Athanasius ex Antiochia, Patriarcha Antiochenus, vir pietate & morum probitate venerandus, linguas Græcam callens atque Arabicam, sacrarum gnarus Scripturarum, sermonibus & vita ad virtutem adducens assiduè Christianum qui sub eodem vixit, populum. Id. p. 792.

Patriarchæ Hierosolymitano.

✠ Beatissimo, sapientissimoque & sanctissimo Patriarchæ sacræ urbis Hierusalem & universæ Palæstinæ D. D. (*) Chrysantho, mediocritatis nostræ dilecto & charissimo Fratri & Consacerdoti in Spiritu Sancto

Felicitatem omnimodam.

Constantinopoli.

Τῷ πρώην οἰκουμενικῷ πατριάρχῃ.

✠ *Τῷ παναγιωτάτῳ, σεβασμιωτάτῳ τε καὶ λογιωτάτῳ δεσπότῃ, πρώην οἰκουμενικῷ πατριάρχῃ, κυρίῳ κυρίῳ Κυπριανῷ, τῷ ἐν ἁγίῳ πνεύματι ἀγαπητῷ καὶ ποθεινοτάτῳ ἀδελφῷ καὶ συλλειτουργῷ τῆς ἡμῶν μετριότητος,*

αἰσίως καὶ εὐτυχῶς.

Patriarchæ nuper Oecumenico.

✠ Præsanctissimo, reverendissimoque & doctissimo Despotæ, Oecumenico nuper Patriarchæ D. D. Cypriano, mediocritatis nostræ dilecto & charissimo Fratri & Consacerdoti in Spiritu Sancto,

Prospere & feliciter.

Τῷ πρώην Ἀλεξανδρείας.

✠ *Τῷ μακαριωτάτῳ, σοφωτάτῳ τε καὶ παναγιωτάτῳ Πάπᾳ καὶ πατριάρχῃ πρώην Ἀλεξανδρείας, κυρίῳ κυρίῳ Γερασίμῳ, τῷ ἐν ἁγίῳ Πνεύματι σεβασμιωτάτῳ μοι πατρί. Αἰσίως καὶ περιχαρῶς.*

Εἰς Ταμιάθι.

✠ Beatissimo, sapientissimoque & præsanctissimo Papæ & Patriarchæ nuper Alexandrino, D. D. (**) Gerasimo reverendissimo Patri in Spiritu Sancto, Prosperitatem & plurimum Gaudium.

Tamiathi.

(*) Chrysanthus Notaras Peloponnesius, Patriarcha Hierosolymitanus, consobrinus Domini *Dositheï*, qui ante ipsum eodem Patriarchatu functus fuit, sed non parum illo doctrina variaque eruditione superior. Linguarum Græcæ & Latinæ, Theologiæ ac Mathematicæ peritus, in patribus Ecclesiæ bene versatus; studuit primum Constantinopoli, deinde in Italia, omnemque fere Europam peragratus est. Ipso Patriarchatum gerente instauratum est Templum Hierosolymitanum & Sancti Sepulchri cubiculum, concedente Turca. Scripsit *Introductorium in Geographiam*, Parisiis; & librum *de Officiis Ecclesiasticis Orientalis Ecclesiæ*, Bucaresti in Hungaro-Walachia impressum, utrumque vernacula Græcorum recentium Dialecto. Id. p. 793.

(**) Gerasimus Cretensis, Patriarcha Alexandrinus, Theologus & Philosophus, Græcæ, Hebraïcæ

Τῷ ἁγίας Θηβαΐδος.

✠ Τῷ πανιερωτάτῳ, λογιωτάτῳ καὶ θεοπροβλήτῳ Μητροπολίτῃ τῆς ἁγιωτάτης μητροπόλεως Θηβαΐδος, ὑπερτίμῳ καὶ ἐξάρχῳ παντὸς τοῦ περὰ Νείλου, κυρίῳ Ἀρσενίῳ.

Sacræ Thebaïdos Metropolitano.

✠ Reverendiſſimo, doctiſſimoque & religioſiſſimo Metropolitæ ſacroſanctæ Metropolis Thebaïdos, univerſæ terræ ultra Nilum Principi & Exarcho, D. Arſenio.

Τῷ πρώην Αὐθέντῃ τῆς Οὐγκροβλαχίας.

✠ Τῷ εὐσεβεστάτῳ, ὑψηλοτάτῳ, ἐκλαμπροτάτῳ καὶ χριστιανικωτάτῳ αὐθέντῃ καὶ ἡγεμόνι πάσης Οὐγκροβλαχίας, κυρίῳ κυρίῳ Ἰωάννῃ Κωνσταντίνῳ Μπασαράμπα Βοεβόδα, κατὰ Πνεῦμα τὸ ἅγιον υἱῷ καὶ περιποθήτῳ τῆς ἡμῶν μετριότητος, Ἀξιοπρεπῶς.

Εἰς Οὐγκροβλαχίαν.

Ungrovalachiæ nuper Principi.

✠ Religioſiſſimo, celſiſſimo, illuſtriſſimoque & Chriſtianiſſimo Domino & Duci univerſæ Hungaro-Valachiæ, D. D. Joanni Conſtantino Baſſarampa Boëboda, mediocritatis noſtræ dilecto & chariſſimo Filio in Spiritu Sancto, Honorem.

in Hungaro-Valachia.

Τῆς Μολδοβίας.

✠ Τῷ εὐσεβεστάτῳ, ὑψηλοτάτῳ, ἐκλαμπροτάτῳ καὶ χριστιανικωτάτῳ αὐθέντῃ καὶ ἡγεμόνι πάσης Μολδοβλαχίας, κυρίῳ Ἰωάννῃ Δημητράσκῳ Βοεβόδα, κατὰ Πνεῦμα τὸ ἅγιον υἱῷ ἀγαπητῷ καὶ ποθεινοτάτῳ τῆς ἡμῶν μετριότητος, Ἀξιοπρεπῶς.

Εἰς Μολδοβίαν.

Moldaviæ Principi.

✠ Religioſiſſimo, celſiſſimo, illuſtriſſimo Chriſtianiſſimoque Principi & Re-

Hebraïcæ & Latinæ Linguæ callentiſſimus. Alexandrinæ Eccleſiæ ultra annos 20. præfuit; tandemque ſe ſponte ſua Throno abdicavit, atque in ſacrum Montem Atho ſeceſſit, ubi per non multum temporis cum vixiſſet, tranquillo animo ac quieto diem obiit ſupremum. Scripſit *Decreta* atque *in Sacram Scripturam dilucidationes*, & *adverſus Judæos*. Id. p. 772. 773.

& Rectori universæ Moldaviæ, D. D. Joanni Demetrasco Boeboda, mediocritatis nostræ dilecto & desideratissimo Filio in Spiritu Sancto,

Honorem.

in Moldavia.

Τῆς α΄ τῆς Ἀχρίδων.

✠ Τῷ μακαριωτάτῳ καὶ θεοσεβεστάτῳ Ἀρχιεπισκόπῳ τῆς πρώτης Ἰουστινιανῆς Ἀχρίδων, καὶ πάσης Βουλγαρίας, κυρίῳ Διονυσίῳ, τῷ ἐν ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητῷ ἀδελφῷ καὶ συλλειτουργῷ τῆς ἡμῶν μετριότητος,

Περιχαρῶς. Εἰς

Primæ Justinianæ sive Acridæ Archiepiscopo.

✠ Beatissimo & religiosissimo Primæ Justinianæ, h. e. Achridæ & universæ Bulgariæ Archiepiscopo, D. Dionysio, mediocritatis nostræ dilecto Filio & Consacerdoti in Spiritu Sancto,

Gaudium plurimum, in

Τῆς β΄ Ἰουστινιανῆς.

✠ Τῷ μακαριωτάτῳ καὶ θεοσεβεστάτῳ Ἀρχιεπισκόπῳ τῆς νέας Ἰουστινιανῆς καὶ πάσης Κύπρου, κυρίῳ Συλβέστρῳ ἐν ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητῷ ἀδελφῷ καὶ συλλειτουργῷ τῆς ἡμῶν μετριότητος,

Ὑγιῶς καὶ εὐτυχῶς.

Εἰς Κύπρον.

Secundæ Justinianæ Archiepiscopo.

✠ Beatissimo & religiosissimo Archiepiscopo novæ Justinianæ & universæ Cypri, D. Sylvestro, mediocritatis nostræ dilecto fratri & consacerdoti in Spiritu Sancto,

Salutem & prosperitatem.

in Cypro.

Τῷ Σερβείας.

✠ Τῷ μακαριωτάτῳ καὶ θεοσεβεστάτῳ Ἀρχιεπισκόπῳ Πεκίου, καὶ πάσης Σερβείας, κυρίῳ Καλλινίκῳ, ἐν ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητῷ ἀδελφῷ καὶ συλλειτουργῷ τῆς ἡμῶν μετριότητος, Ὑγιῶς τε καὶ εὐτυχῶς εἰς.

Archiepiscopo Serviæ.

✠ Beatissimo & religiosissimo Archiepiscopo Pekii & universæ Serviæ, D. Callinico, mediocritatis nostræ dilecto fratri & consacerdoti in Spiritu Sancto, Bene & feliciter in

Τῷ Ἡρακλείας.

✠ Τῷ πανιερωτάτῳ καὶ λογιωτάτῳ Μητροπολίτῃ τῆς ἁγιωτάτης Μητροπόλεως Ἡρακλείας καὶ Ῥαιδέστου, προέδρῳ τῶν ὑπερτίμων, καὶ ἐξάρχῳ πάσης Θράκης καὶ Μακεδονίας, κυρίῳ Νεοφύτῳ, ἐν ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητῷ ἀδελφῷ καὶ συλλειτουργῷ τῆς ἡμῶν μετριότητος.

Περιχαρῶς.

Εἰς Κωνσταντίνου Πόλιν.

Metropolitano Heracleensi.

✠ Reverendissimo & doctissimo Metropolitano sanctissimæ Metropolis Heracleæ & Raidesti, principum Antistiti, & Exarcho universæ Thraciæ & Macedoniæ, D. Neophyto, mediocritatis nostræ dilecto fratri & consacerdoti in Spiritu Sancto.

Plurimum Gaudium.

Constantinopoli.

✠ Τῷ πανιερωτάτῳ καὶ λογιωτάτῳ Μητροπολίτῃ τῆς ἁγίας Μητροπόλεως Κυζίκου, ὑπερτίμῳ καὶ ἐξάρχῳ πάσης Ἑλλησπόντου, κυρίῳ Κυρίλλῳ, τῷ ἐν ἁγίῳ πνεύματι ἀγαπητῷ ἀδελφῷ καὶ συλλειτουργῷ τῆς ἡμῶν μετριότητος,

Περιχαρῶς.

Εἰς Κωνσταντίνου Πόλιν.

✠ Reverendissimo & doctissimo Metropolitano sanctæ Metropolis Cyzici, Principi & Exarcho universi Hellesponti, D. Cyrillo, mediocritatis nostræ dilecto fratri & consacerdoti in Spiritu Sancto,

Plurimum Gaudium.

Constantinopoli.

✠ Τῷ πανιερωτάτῳ καὶ λογιωτάτῳ Μητροπολίτῃ τῆς ἁγιωτάτης Μητροπόλεως Νικομηδείας, ὑπερτίμῳ καὶ ἐξάρχῳ πάσης Βιθυνίας, κυρίῳ Παρθενίῳ, ἐν ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητῷ ἀδελφῷ καὶ συλλειτουργῷ τῆς ἡμῶν μετριότητος,

Περιχαρῶς.

Εἰς Κωνσταντίνου Πόλιν.

✠ Reverendissimo & doctissimo Metropolitano sanctissimæ Metropolis Nicomediæ, Principi & Exarcho universæ Bithyniæ, D. Parthenio, mediocritatis nostræ dilecto fratri & consacerdoti in Spiritu Sancto,

Plurimum gaudere.

Constantinopoli.

✠ Χαλ-

✠ Χαλκηδόνος, πάσης Βιθυνίας, κυρίῳ Κωνςαντίῳ.
✠ Chalcedonis, universæ Bithyniæ, Domino Constantio.

✠ Θεσσαλονίκης, πάσης Θετλαλίας, κυρίῳ Ἰγνατίῳ.
✠ Thessalonicæ, universæ Thraciæ, D. Ignatio.

✠ Καισαρείας Καππαδοκίας, ὑπερτίμῳ τῶν ὑπερτίμων, καὶ ἐξάρχῳ πάσης Ἀνατολῆς, κυρίῳ Ἱερεμίᾳ.
✠ Cæsareæ Cappadocensis, principum Principi & Exarcho universæ Orientis, D. Jeremiæ.

✠ Ἐφέσου, πάσης Ἀσίας κυρίῳ Θεοφάνει.
✠ Ephesi, universæ Asiæ, D. Theophani.

✠ Ἀγκύρας, πάσης Γαλατίας, κυρίῳ Μακαρίῳ.
✠ Ancyræ, universæ Galatiæ, D. Macario.

✠ Ῥόδου, πασῶν τῶν Κυκλάδων Νήσων, κυρίῳ Ἰγνατίῳ.
Rhodi, omnium Cycladum Insularum, D. Ignatio.

✠ Τορνόβου, πάσης Βουλγαρίας, κυρίῳ Διονυσίῳ.
✠ Tornovi, universæ Bulgariæ, D. Dionysio.

✠ Λαρίσσης, δευτέρας Θετλαλίας, καὶ πάσης Ἑλλάδος κυρίῳ Παρθενίῳ.
✠ Larissæ, alterius Thessaliæ, & universæ Græciæ, D. Parthenio.

✠ Ἰωαννίνων, ὑπερτίμῳ καὶ ἐξάρχῳ Κερκύρων, κυρίῳ Κλήμεντι.
✠ Joanninorum, Principi & Exarcho Cercyreorum, D. Clementi.

✠ Ἀδριανουπόλεως, παντὸς Αἱμημόντου, κυρίῳ Ἀθανασίῳ.
✠ Adrianopolis, universi Hæmimontis, D. Athanasio.

✠ Φιλιππουπόλεως, Θράκης Δρογοβητίας, κυρίῳ Νεοφύτῳ.
✠ Philippopolis, Thraciæ Drogobeticensis, D. Neophyto.

✠ Κρήτης, πάσης Εὐρώπης, κυρίῳ Ἰωάσαφ.
✠ Cretæ, universæ Europæ, D. Joasaph.

✠ Σμύρνης, πάσης Ἀσίας, κυρίῳ Παρθενίῳ.
✠ Smyrnæ, universæ Asiæ, D. Parthenio.

✠ Μιτυλήνης, πάσης Λέσβου, κυρίῳ Νικοδήμῳ.
✠ Mitylenæ, universæ Lesbi, D. Nicodemo.

✠ Νικαίας, πάσης Βιθυνίας, κυρίῳ Γενναδίῳ.
✠ Nicææ, univerſæ Bithyniæ, D. Gennadio.

✠ Πρέσης, πάσης Βιθυνίας, κυρίῳ Κυρίλλῳ.
✠ Priuſæ, univerſæ Bithyniæ, D. Cyrillo.

✠ Ἀμασείας παντὸς Εὐξείνȣ Πόντȣ, κυρίῳ Διονυσίῳ.
✠ Amaſeæ, univerſi Ponti Euxini, D. Dionyſio.

✠ Ἀγχιάλȣ, πάσης μαύρης Θαλάσσης, κυρίῳ Μακαρίῳ.
✠ Anchiali, univerſi maris rubri, Domino Macario.

✠ Ναυπάκτȣ καὶ Ἄρτης, πάσης Αἰτωλίας, κυρίῳ Νεοφύτῳ.
✠ Naupacti & Artæ, univerſæ Ætoliæ, D. Neophyto.

✠ Πισιδίας, Σίδης, Μυρέων, καὶ Ἀτταλείας, κυρίῳ Λεοντίῳ.
✠ Piſidiæ, Sides, Myreorum, & Attaliæ, D. Leontio.

✠ Ἰκονίȣ, πάσης Λυκαονείας, κυρίῳ Ἀνθίμῳ.
✠ Iconii, univerſæ Lycaoniæ, D. Anthimo.

✠ Νεοκαισαρείας, Πόντȣ Πολεμονιακȣ͂, κυρίῳ Γρηγορίῳ.
✠ Neocæſareæ, Ponti Polemoniaci, D. Gregorio.

✠ Ἀθηνῶν, πάσης Ἑλλάδος, κυρίῳ Μελετίῳ.
✠ Athenarum, univerſæ Græciæ, D. Meletio. (*)

✠ Τραπεζȣ͂ντος, πάσης Λαζικῆς, κυρίῳ Παϊσίῳ.
✠ Trapezuntii, univerſæ Lazices, D. Paiſio.

✠ Δρύστρας, παντὸς τῆς πέραν Δȣνάβȣ, κυρίῳ Ἀθανασίῳ.
✠ Dryſtræ, univerſæ terræ ultra Danubium, D. Athanaſio.

✠ Θηβῶν, πάσης Βοιωτίας, κυρίῳ Μακαρίῳ.
✠ Thebarum, univerſæ Bœotiæ, D. Macario.

✠ Μαρωνείας, πάσης Ῥοδόπης, κυρίῳ Καλλινίκῳ.
✠ Maroniæ, univerſæ Rhodopes, D. Callinico.

✠ Παροναξίας, παντὸς Αἰγίȣ πελάγȣς, κυρίῳ Κυρίλλῳ.
✠ Paronaxiæ, univerſæ Pelagi Ægæi, D. Cyrillo.

✠ Σερ-

(*) Meletius, vir doctus, variæque eruditionis; Rhetor, Medicæ Artis abunde peritus, Græcam, Latinam, & Italicam Linguam callens, Joanninorum Scholæ primum ſtuduit, deinde in Italia; ſcripſit Librum *de Eccleſiaſtica Hiſtoria.* D. Procop. ib. p. 784.

✠ Σέῤῥῶν, πάσης Μακεδονίας, κυρίῳ Στεφάνῳ.
✠ Serrarum, universæ Macedoniæ, D. Stephano.

✠ Εὐρίπου. πάσης Εὐβοίας, κυρίῳ Καλλινίκῳ.
✠ Euripi, universæ Eubœæ, D. Callinico.

✠ Μηθύμνης, ὑπερτίμῳ καὶ ἐξάρχῳ Λέσβου, κυρίῳ Ἀνθίμῳ.
✠ Methymnæ, Principi & Exarcho Lesbi, D. Anthimo.

✠ Οὐγκροβλαχίας, ὑπερτίμῳ καὶ ἐξάρχῳ Πλαγηνῶν, κυρίῳ Ἀνθίμῳ.
✠ Hungaro-Valachiæ, Principi & Exarcho Plagenarum, D. Anthimo.

✠ Μολδοβλαχίας, Σοτζάβας καὶ Πλαγηνῶν, κυρίῳ Μισαήλ.
✠ Moldovalachiæ, Sotsavæ & Plagenarum, D. Misael.

✠ Βεῤῥοίας, ὑπερτ. καὶ ἐξ. Θετταλίας, κυρίῳ Λεοντίῳ.
✠ Berrœæ, Principi & Exarcho Thessaliæ, D. Leontio.

✠ Φιλίππων καὶ Δράμας, ὑπερτ. καὶ ἐξάρχῳ Μακεδονίας, κυρίῳ Ἀνθίμῳ.
✠ Philipporum, & Dramæ, Principi & Exarcho Macedoniæ, D. Anthimo.

✠ Διδυμοτείχου, ὑπερτίμῳ καὶ ἐξάρχῳ Ῥοδόπης, κυρίῳ Ἰωακείμ.
✠ Didymotichi, Principi & Exarcho Rhodopes, D. Joachimo.

✠ Τῷ πανιερωτάτῳ καὶ λογιωτάτῳ Μητροπολίτῃ τῆς ἁγιωτάτης Μητροπόλεως Χίου, κυρίῳ Γενναδίῳ, ἐν ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητῷ ἀδελφῷ καὶ συλλειτουργῷ τῆς ἡμῶν μετριότητος. Ὑγιεινῶς
εἰς Χίῳ.

✠ Reverendissimo & doctissimo Metropolitano sanctissimæ Metropolis Chii, D. Gennadio, mediocritatis nostræ dilecto fratri & consacerdoti in Spiritu Sancto, Salutem
in Chio.

✠ Τῷ πανιερωτάτῳ καὶ λογιωτάτῳ Μητροπολίτῃ τῆς ἁγιωτάτης Μητροπόλεως Αἴνου, κυρίῳ Ἱερεμίᾳ, τῷ ἐν ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητῷ.

✠ Reverendissimo & doctissimo Metropolitano sanctissimæ Metropolis Æni, D. Jeremiæ, dilecto in Spiritu Sancto.

✠ Τῷ

✠ τῷ πανιερωτάτῳ καὶ λογιωτάτῳ Μητροπολίτῃ Νέων Πατρῶν, κυρίῳ Γρηγορίῳ, τῷ ἐν ἁγίῳ Πνεύματι.

✠ Reverendiſſimo & doctiſſimo Metropolitano Neopatræ, D. Gregorio, in Spiritu Sancto.

✠ Τῷ πανιερωτάτῳ Μητροπολίτῃ Ξάνθης ϗ Περιθεωρίας, κυρίῳ Μακαρίῳ, ἐν ἁγίῳ Πνεύματι.

✠ Reverendiſſimo Metropolitano Xanthes & Peritheorii, D. Macario, in Spiritu Sancto.

✠ Μελενίκου, κυρίῳ Γρηγορίῳ.
✠ Melenici, D. Gregorio.

✠ Προιλάβου, κυρίῳ Γρηγορίῳ.
✠ Proilavi, D. Gregorio.

✠ Βιζύης, κυρίῳ Ἰωακείμ.
✠ Viſyæ, D. Joachimo.

✠ Γοτθίας καὶ Καφᾶ, κυρίῳ Παρθενίῳ.
✠ Gotthiæ & Caphæ, D. Parthenio.

✠ Λήμνου, κυρίῳ Ἰωαννικίῳ.
✠ Lemni, D. Joannicio.

✠ Σηλυβρίας, κυρίῳ Λεοντίῳ.
✠ Sylebriæ, D. Leontio.

✠ Σωζυπόλεως, κυρίῳ Δαμασκηνῷ.
✠ Sozypolis, D. Damaſceno.

✠ Γάνου καὶ Χώρας, κυρίῳ Κωνσταντίνῳ.
✠ Gani & Choræ, D. Conſtantio.

✠ Μεσημβρίας, κυρίῳ Μακαρίῳ.
✠ Meſembriæ, D. Macario.

✠ Βιδύνης, κυρίῳ Συμεών.
✠ Vidynæ, D. Simeoni.

✠ Βάρνης, κυρίῳ Μακαρίῳ.
✠ Varnæ, D. Macario.

✠ Σοφίας, κυρίῳ Ἀναστασίῳ.
✠ Sophiæ, D. Anaſtaſio.

✠ Δέρκων, κυρίῳ Νικοδήμῳ.
✠ Dercorum, D. Nicodemo.

✠ Μηδείας, κυρίῳ Παϊσίῳ.
✠ Medeæ, D. Païſio.

✠ Ἴμπρου, κυρίῳ Γερμανῷ.
✠ Impri, D. Germano.

✠ Κορίνθου, πάσης Πελοποννήσου, κυρίῳ Γρηγορίῳ.
✠ Corinthi, univerſæ Peloponneſi, D. Gregorio.

✠ Μονεμβασίας, Πάσης πελοποννήσου, κυρίῳ Γρηγορίῳ.
✠ Monembaſiæ, univerſæ Peloponneſi, D. Gregorio.

✠ παλαιῶν πατρῶν, Πάσης Ἀχαΐας, κυρίῳ Ἀρσενίῳ.
✠ Palapatræ, univerſæ Achaïæ, D. Arſenio.

✠ Nau-

✠ Ναυπλοίου καὶ Ἄργους, κυρίῳ Ἀμβροσίῳ.
✠ Nauplii & Argi, D. Ambroſio.

✠ Χριστιανουπόλεως, κυρίῳ Γρηγορίῳ.
✠ Chriſtianopolis, D. Gregorio.

Οἱ Ἀρχιεπίσκοποι.

✠ Τῷ πανιερωτάτῳ καὶ λογιωτάτῳ Ἀρχιεπισκόπῳ τοῦ ἁγίου καὶ θεοβαδίστου ὄρους Σινᾶ, κυρίῳ Ἀθανασίῳ ἐν ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητῷ ἀδελφῷ καὶ συλλειτουργῷ.

Archiepiſcopi.

✠ Reverendiſſimo & doctiſſimo Archiepiſcopo ſancti & cœleſtis Montis Sina, D. Athanaſio, fratri dilecto & conſacerdoti in Spiritu Sancto.

✠ Τῷ πανιερωτάτῳ καὶ λογιωτάτῳ Ἀρχιεπισκόπῳ Προικονήσου, κυρίῳ Θεοκλήτῳ, ἐν ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητῷ ἀδελφῷ.

✠ Reverendiſſimo & doctiſſimo Archiepiſcopo Prœconeſi, D. Theocleto, fratri dilecto in Spiritu Sancto.

✠ Τῷ πανιερωτάτῳ Ἀρχιεπισκόπῳ Λιτίτζης, κὺρ Παλατίῳ, ἐν ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητῷ ἀδελφῷ.

✠ Reverendiſſimo Archiepiſcopo Lititzæ, D. Palatio, fratri dilecto in Spiritu Sancto.

✠ Τῷ θεοφιλεστάτῳ Ἀρχιεπισκόπῳ Κῴου, κὺρ Κυρίλλῳ, ἐν ἁγίῳ πνεύματι ἀγαπητῷ.
✠ Religioſiſſimo Archiepiſcopo Coi, D. Cyrillo, fratri in Spiritu Sancto.

✠ Τῷ θεοφιλεστάτῳ Ἀρχιεπισκόπῳ Σάμου καὶ Ἰκαρίας, κὺρ Γρηγορίῳ, ἐν ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητῷ ἀδελφῷ καὶ συλλειτουργῷ.

✠ Religioſiſſimo Archiepiſcopo Sami & Icariæ, D. Gregorio, fratri & conſacerdoti in Spiritu Sancto.

✠ Τῷ θεοφιλεστάτῳ Ἀρχιεπισκόπῳ Μύλου καὶ Κημύλου, κὺρ Νεοφύτῳ ἐν ἁγίῳ Πνεύματι.
✠ Religioſiſſimo Archiepiſcopo Myli & Cemyli, D. Neophyto, in Spiritu Sancto.

✠ Τῷ θεοφιλεστάτῳ Ἀρχιεπισκόπῳ Καρπάθου καὶ Κάσου, κύρ Νεοφύτῳ, ἐν ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητῷ.

✠ Religiosissimo Archiepiscopo Carpathi & Casi, D. Neophyto, dilecto in Spiritu Sancto.

✠ Κασανδρείας, κύρ Ἰγνατίῳ.
✠ Casandriæ, D. Ignatio.

✠ Φαναρίου, κύρ Ὠδίνα.
✠ Phanarii, D. Odina.

✠ Ἄνδρου, κύρ Ἀθανασίῳ.
✠ Andri, D. Athanasio.

✠ Σίφνου, κύρ Μακαρίῳ.
✠ Siphni, D. Macario.

✠ Τζίας καὶ Θερμίων, κύρ Βαρθολομαίῳ.
✠ Tziæ & Thermiorum, D. Bartholomæo.

✠ Σαντορίνης, κύρ Ζαχαρίῳ.
✠ Santhorinæ, D. Zachario.

✠ Κυθήρων, κύρ Μελετίῳ.
✠ Cytherorum, D. Meletio.

✠ Κεφαληνίας καὶ Ζακύνθου, κύρ Τιμοθέῳ.
✠ Cephaleniæ & Zacynthi, D. Timotheo.

✠ Λευκάδος καὶ ἁγίας Μαύρας, κύρ Ἀνθίμῳ.
✠ Leucados & Sanctæ Mauræ, D. Anthimo.

✠ Πωγωνιανῆς, κύρ Εὐθυμίῳ.
✠ Pogonianæ, D. Euthymio.

✠ Χαλδίας, κύρ Γρηγορίῳ.
✠ Caldeæ, D. Gregorio.

Οἱ Ἐπίσκοποι τῆς Ἡρακλείας.

✠ Τῷ θεοφιλεστάτῳ Ἐπισκόπῳ Καλλιουπόλεως καὶ Μαδύτων, κύρ Ἱερεμίᾳ, ἐν ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητῷ ἀδελφῷ.

Episcopi sub Metropol. Heracleensi.

✠ Τῷ θεοφιλεστάτῳ Καλλιουπόλεως καὶ Μαδύτων, κύρ Ἱερεμίᾳ ἐν ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητῷ ἀδελφῷ.

✠ Religiosissimo Episcopo Calliopolensi & Madytorum, D. Jeremiæ, dilecto fratri in Spiritu Sancto.

✠ Τῷ θεοφιλεστάτῳ Ἐπισκόπῳ Μάτρων καὶ Ἀθύρων, κύρ Νείλῳ, ἐν ἁγίῳ Πνεύματι.

✠ Religiosissimo Episcopo Matrorum & Athyrorum, D. Nilo in Spiritu Sancto.

✠ Τῷ θεοφιλεστάτῳ Ἐπισκόπῳ Τυρουλώης καὶ Σερεντζίων, κύρ Νεκταρίῳ, ἐν ἁγίῳ Πνεύματι.

✠ Reli-

✠ Religiosissimo Episcopo Tyroloæ & Serentziorum, D. Nectario in Spiritu Sancto.

✠ Τῷ θεοφιλεστάτῳ Ἐπισκόπῳ Μυριοφύτου καὶ Περιστάσεως, κύρ Ἰωάσαφ τῷ ἐν ἁγίῳ Πνεύματι.

✠ Religiosissimo Episcopo Myriophyti & Peristasis, D. Joasaph, in Spiritu Sancto.

Ὁ Ἐπίσκοπος τοῦ Ἀδριανουπόλεως.

✠ Τῷ θεοφιλεστάτῳ Ἐπισκόπῳ Ἀγαθουπόλεως, κύρ Ῥωμανῷ ἐν ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητῷ.

Episcopus sub Metropol. Addrianopolensi.

✠ Religiosissimo Episcopo Agathopolensi, D. Romano, dilecto in Spiritu Sancto.

Οἱ Ἐπίσκοποι τοῦ Θεσσαλονίκης.

✠ Τῷ θεοφιλεστάτῳ Ἐπισκόπῳ Κίτρους, κύρ Ἀθανασίῳ, ἐν ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητῷ ἀδελφῷ καὶ συλλειτουργῷ.

Episcopus sub Metropol. Thessalonicensi.

✠ Religiosissimo Episcopo Citri, D. Athanasio, dilecto fratri & consacerdoti in Spiritu Sancto.

✠ Καμπανίας, κύρ Κωνσταντίῳ.
✠ Campaniæ, D. Constantio.

✠ Σερβείων, κύρ Διονυσίῳ.
✠ Serviorum, D. Dionysio.

✠ Ἀρδαμερίου κύρ Θεοφιλήτῳ.
✠ Ardamerii, D. Theophileto.

✠ Πέτρας. κύρ Μακαρίῳ.
✠ Petræ, D. Macario.

✠ Πολυάνης, κύρ Συμεών.
✠ Polyanes, D. Simeoni.

✠ Ἱερισσοῦ καὶ Ἁγίου Ὄρους, κύρ Ἀνθίμῳ.
✠ Hierissi & Sacri Montis, D. Anthimo.

✠ Πλαταμῶνος, κύρ Μελετίῳ.
✠ Platamonis, D. Meletio.

✠ Ῥεντίνης, κύρ ——————
✠ Rentinæ, D. ——————

Τοῦ Τορνόβου οἱ Ἐπίσκοποι.

Sub Metropol. Turnovi, Episcopi.

✠ Τζερβενοῦ, κὺρ ————
✠ Tzerveni, D. ————

✠ Λοφτζοῦ, κὺρ ————
✠ Lophtzi, D. ————

✠ Πρεσλάβας, κὺρ ————
✠ Preslavæ, D. ————

Τοῦ Λαρίσσης οἱ Ἐπίσκοποι.

Episcopi sub Larissensi Metropol.

✠ Δημητριάδος, κὺρ Ἰωαννικίῳ.
✠ Demetriadis, D. Joannicio.

✠ Λητζᾶς καὶ Ἀγράφων, κὺρ Διονυσίῳ.
✠ Letzæ & Agraphorum, D. Dionysio.

✠ Σταγῶν, κὺρ Ἀρσενίῳ.
✠ Stagorum, D. Arsenio.

✠ Γαρδηκίου, κὺρ Γρηγορίῳ.
✠ Gardecii, D. Gregorio.

✠ Θαυμακοῦ, κὺρ ————
✠ Thaumachi, D. ————

✠ Ζητουνίου, κὺρ ————
✠ Zetunii, D. ————

✠ Λοιδωρικίου, κὺρ ————
✠ Loidoricii, D. ————

✠ Ῥαζδοβιζίου, κὺρ ————
✠ Razdovizii, D. ————

✠ Σκιάθου καὶ Σκοπέλου, κὺρ Κλήμεντι.
✠ Sciathi & Scopeli, D. Clementi.

Οἱ Ἐπίσκοποι τῶν Ἰωαννίνων.

Episcopi sub Metropol. Joanninorum.

✠ Βελᾶς, κὺρ Φιλαρέτῳ.
✠ Velæ, D. Philareto.

✠ Δρυνουπόλεως, κὺρ Παρθενίῳ.
✠ Drynopolis, D. Parthenio.

✠ Δελβίνου καὶ Χειμάρρας, κὺρ ————
✠ Delvini & Chimarræ, D. ————

✠ Βοθρόντου καὶ Γλυκεῶν, κὺρ ————
✠ Bothronti & Glycorum, D. ————

XVII. Ut

XVII. Ut ad collectiones ſcriptorum Græcorum, quas recenſendas hoc capite in me ſuſcepi, redeam, variæ nec contemnendæ exſtant, quas *Joachimo Camerario* (*) Phœnici Germaniæ debemus. Sunt autem hæ:

1. ἐκλογὴ καὶ οἷον ἀπάνθισμα διαφόρων ἐπιστολῶν ἑλληνικῶν, ὑπό τε τοῦ Ἄλδου καὶ ἄλλων πρότερόν τινων ἐκδοθεισῶν, καὶ νῦν δὴ ὑπὸ παντοίων εἰς τὴν τῶν Ῥωμαίων γλῶσσαν μεθερμηνευθεισῶν, ὧν ἑκάστου τοὔνομα ἐπ' αὐτοῦ τοῦ ἐκπονήματος προτεθὲν ὀφθήσεται. Complectitur libellus hic Epiſtolas ſelectas LXXXVI. Græce deſcriptas, *Dionis* unam ad Dionyſium quæ inter Platonicas legitur, tum nonnullas *Ariſtotelis*, *Phalaridis*, *Apollonii* Tyanenſis, *Platonis*, *Baſilii*. &c. Separatim deinde ſubjuncta legitur Latina harumce Epiſtolarum verſio, variis auctoribus, *Joach. Camerario* ipſo, *Joanne Sciuro*, *Paulo Vadino*, *Chriſtophoro Buſtio* Papebergenſi, *Matthia Flacio* Illyrico, *Laur. Durrio* Norico, *Hieronymo Schnædo*, *Matthia Irenæo* & *Johanne Secbelio*. Denique ſubjunctæ ſunt aliæ Epiſtolæ undecim, quarum ſingulæ ſuam ſtatim annexam habent verſionem. Harum binæ auctorem habent ipſum Camerarium, una ſub Ariſtotelis nomine ad Philippum, altera ſub Sopatri ad Dionyſium Areopagitam, cujus ad hunc Epiſtola præmittitur. Tubing. 1540. 8.
2. Libellus gnomologicus, bonarum utiliumque ſententiarum generalem expoſitionem Græcam Latinamque continens, ad puerilem quidem inſtitutionem accommodatus, ſed qui tamen adultioribus quoque oportunus eſſe poſſit. Lipſ. 8. ſine anni nota. Græce, & ad calcem voluminis Latine.

περὶ γνωμικῆς διδασκαλίας σύνοψις p. 25. de doctrina generalium ſententiarum, ſummula conſiderationis, auctore Joach. Camerario. p. 157.

(*) De Camerario optimo ac ſingulari Viro, & pulcherrime promerito de bonis litteris, Græcis præſertim, conſuli poſſunt D. *Andreas Freyhubius* oratione dicta in ejus funere 19. April. 1574. editaque Lipſiæ in 4. *Melchior Adami* in vitis Philoſophorum, *Jeremias Sohnius* narratione de vita Joach. Camerarii, *Theodorus Beza* in iconibus F. I. *Antonius Teiſſerius* in elogiis Thuaneis, *Jacobus Thomaſius* in præfationibus pag. 488. ſeq. *Gregorii Richteri* Melanchthoniana p. 443. ſeqq. *Adolphus Clarmundus* ſive qui latet ſub illo nomine Rudigerus in vitis eruditorum vulgatis Germanice T. VI. ſub init. & *Jo. Abrahamus Wimmerus* in ſchediaſmate ad B. Joannem Chriſtianum Buckium, de Camerario, Lutheri meritis nihil detrahente Witeb. 1723. 4. Apud Voſſium de ſcientiis Mathematicis p. 377. ubi digna laude Camerarium mactat, pro Anno CIϽ IϽ LXXXIV. quo denatus fuiſſe traditur, emendandum eſt LXXIV.

Sententiæ ſelectæ ex *Platone*. Græc. p. 33. 79. ſeq. 83. & Lat. pag. 165. 219. 224.

Ex *Lyſia* & *Iſocratis* Orationibus. Gr. p. 42. 43. ſeq. & Lat. p. 176.

Ex Orationibus *Lycurgi* Gr. p. 85. Lat. p. 226.

Ex Orationibus *Andocidis*, *Dinarchi*, & *Æſchinis*. Gr. p. 47. Lat. p. 182.

Ex Orationibus *Demoſthenis*. Gr. p. 49. 86. Lat. p. 183. 227.

Ex *Herodoto*. Gr. p. 55. Lat. p. 190. ſeq. & 301.

Ex *Thucydide*. Gr. p. 59. 81. 84. Lat. p. 195. 221. 225.

Ex *Xenophonte*. Gr. p. 63. 82. 86. Lat. p. 200. 223. 227.

Ex *Ariſtotele*. Gr. p. 70. 80. 82. 84. Lat. p. 208. 220. 222. 225.

Ex *Polybio*. Gr. p. 75. Lat. p. 215.

Ex *Plutarcho*. Gr. p. 77. 85. 87. Lat. p. 217. 227. 228.

Ex *Halicarnaſſeo* (Dionyſio) Gr. p. 79. Lat. p. 218.

Ex *Athenæi* Dipnoſophiſtis. Gr. p. 81. 83. Lat. p. 221. 223.

Ex *Theophraſto*. Gr. p. 86. Lat. p. 227.

Ex *Euſtathio* ad Homerum. Gr. p. 85. 86. Lat. p. 226. 227.

Agapeti ἔκθεσις κεφαλαίων παραινετικῶν, expoſita capita præceptionum ad Imperatorem Juſtinianum ex MS. Joannis Sambuci, quod cum editione Colonienſi ante annos quinquaginta duos vulgata Camerarius contulit. Gr. pag. 87 – 108. Lat. pag. 227 – 251. Sicut in Græcis primæ capitum litteræ ſive acroſtichi reddunt hæc verba: Τῷ θειοτάτῳ καὶ εὐσεβεστάτῳ βασιλεῖ ἡμῶν Ἰουστινιανῷ Ἀγάπητος ὁ ἐλάχιστος διάκονος, ſic in Latina Camerarii verſione (*) ex primis capitum litteris leges hæc; *Diviniſſimo & pietate ſummo Regi noſtro Juſtiniano Agapetus in minimis Diaconus.* Confer ſi placet quæ de hocce ſcripto dicta a me ſunt Volum. VI. hujus Bibl. pag. 570. ſeq.

Epiſtola

(*) Camerarius annotat, à Græcis capita illa Agapeti vocari σχεδὴν βασιλικὴν ſeu σχέδια βασιλικά, quibus nominibus ſignificatur compoſitio minus elaborata, & operæ feſtinatæ fabrica, & quaſi commentarius ad Regum pertinens conſiderationem. *Fuit autem interpretatio noſtra aliquanto operoſior, in ſtudio illam Græcæ orationis* πανηγυρικῶς *comtæ formam effingendi.* Scholia Græca quæ in Sambuci MS. reperit, indigna editione Camerarius exiſtimavit, *nam adjectam*, inquit, *in Sambuceo libello puerilem verborum explicationem, neque tempore hoc neceſſariam, neque propoſito noſtro congruentem duximus.* Auctor illorum ſcholiorum græcorum adhuc ineditorum *Moſchopulus*, ex quibus excerpta quædam dedi Volum. XII. hujus Bibl. pag. 306. ſeq.

Epiſtola *Palladii* de Indicis gentibus & de Bragmanibus, edita primum ex MS. Jo. Sambuci, quod mendoſe exaratum ab imperito linguæ Græcæ & indocto ſcriba Camerarius queritur. Græce p. 110--149. Latine p. 253-294. notæ p. 302. ſeq. Hanc Palladii Epiſtolam centum amplius annis interjectis tanquam ineditam Græce & Latine Eduardus Briſſæus Lond. 1668. 4. in lucem protulit, ut dixi Volum. IX. hujus Bibl. p. 10.

3. *ἐπιγράμματα ἑλληνικὰ τῶν παλαιῶν ποιητῶν καὶ ἐπιτάφια*, Epigrammata Veterum Poëtarum atque Epitaphia, cum epigrammatis Joachimi Camerarii & Jacobi Micylli, Baſileæ ex officina Hervagiana 1538. 8. In hoc libello Græce exhibentur inprimis *oracula* ex veterum ſcriptis collecta, cum nonnullis Sibyllinis p. 1-34. Deinde p. 35. ſeq. *griphi* ſive *ænigmata*. Hinc *epigrammata* omnis generis *ἐγκωμιαστικὰ καὶ σκωπτικὰ, παροιμιακά τε καὶ γνωμικὰ καὶ ὅσα παιγνιώδη ἢ τοιουτότροπα* p. 38. Porro *ἀναθηματικὰ καὶ εἰς εἰκόνας*. p. 63. *ἐπιτάφια* p. 79. Non ex anthologia epigrammatum Planudea ſed ex aliis veterum ſcriptis hanc collectionem à Camerario adornatam facile apparet, cui deinde ſubjunxit epigrammata quædam Græca recentium *Politiani* p. 97. *Jacobi Micylli* Argentoratenſis p. 100. & quæ ipſe non infelici vena compoſuit Camerarius p. 103--141. in quibus & griphi quidam p. 117. & hymni ſacri p. 122. ſeq. & onirocritica adjuncta, onirocriticis *Aſtrampſychi* (*) ſine nomine auctoris præmiſſis p. 138. Claudunt volumen nonnulla ex oraculis & epigrammatibus priſcis à Camerario Latine verſa p. 143--159.

4. Diſputatio de piis & catholicis atque orthodoxis precibus & invocatione Numinis Divini: & expoſitæ formulæ harum, tam de ſacris Scripturis quam aliorum uſurpatione deſcriptæ Græce & Latine. acceſſerunt definitiones præcipuarum rerum quarum mentio in hac diſputatione fit. Argentorat. 1560. 8.

In hoc libro poſt piam & eruditam Camerarii de precibus & adoratione ad ſolum DEUM, non ad imagines nec ad Mariam aut Sanctos referenda diſſertationem p. 1-70. ſequuntur Preces SS. *Chryſoſtomi*, *Baſilii*

(*) De his dictum lib. IV. hujus Bibl. c. 13. §. 11. Hadrianus Junius lib. I. animadverſor. c. 18. verſus LXXV. onirocriticos edidit & verſione etiam donavit. In hac Camerarii editione autem ſunt verſus LXXXIV.

Basilii, *Gregorii Nazianzeni*, *Jo. Damasceni*, & aliorum Græce descriptæ ex libello precationum quo Græcæ Ecclesiæ utuntur, & Camerarius appellat *Μηνάϊον* p. 71--92.

Preces Græce excerptæ ex sacris litteris: *Oratio Dominica*, p. 99. *Oratio JESU* ex Johannis XVII. p. 100. cum Græca elegiaca Camerarii metaphrasi p. 103. Oratio *Jacobi* Genes. XXXII. & *Mosis* Deut. IX. p. 108. & Exod. XXXII. XXXIII. p. 141. seq. *Josaphati* 2. Paralipom. VIII. ex Heroica metaphrasi Græca p. 109. & Latina elegiaca p. 231. Precatio *Hiskiæ* Regis 4. Reg. XIX. p. 111. *Manassæ* Regis p. 112. *Jonæ* Prophetæ ex Jon. II. & *Jeremiæ* p. 114. cum Latina Heroica metaphrasi p. 232. Precatio *Danielis*, Dan. IX. p. 116. *Esdræ*, Esdr. IV. & Neem. IX. p. 118. 121. *Juditbæ*, Judith. IX. & VI. p. 126. 128. *Tobiæ*, Tob. III. ibid. *Baruchi* p. 129. *Mardochai* & *Estheris* ex Esther. XIII. & XIV. p. 130. 131. Precatio *Salomonis* nomine ex libro Sapientiæ c. IX. p. 133. quem librum Camerarius ait existimari compositum à Philone κατὰ προσωποποιΐαν. *Salomonis* ex 3. Reg. VIII. p. 135. Ex Proverbior. XXX. p. 140. *Neemiæ* 2. Maccab. I. *Psalmus* LI. p. 142.

Formulæ precationum piarum recentes, à Camerario Græce compositæ p. 144. seq. elegia Eucharistica ad CHristum p. 157.

Formulæ benedictionum & laudes atque gratias DEO agendi, ex sacris litteris, Melchisedechi, Genes. XIV. p. 160. Isaaci Genes. XXVIII. Jacobi Genes. XLVIII. Benedictio sacerdotalis Num. VI. Salomonis 3. Reg. VIII. p. 161. Esdræ, Esdr. VII. p. 162. Trium puerorum (*) p. 163. Zachariæ ex Luc. I. p. 167. cum Latina metaphrasi Heroica p. 234. Elisabethæ ex Luc. I. Esaiæ XII. ex Metaphrasi Græca Camerarii Heroica. p. 168. Tobiæ XIII. p. 169. Mosis (**) Exod. XV. p. 172. Annæ & Elcanæ (***) 1. Samuel. II. p. 174. Davidis

(*) Ad calcem hujus hymni sive δοξολογίας, ex libris ecclesiasticis Græcorum hæc adduntur. p. 167. εὐλογεῖτε Ἀπόστολοι, προφῆται καὶ Μάρτυρες Κυρίου τὸν Κύριον, ὑμνεῖτε καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας. Εὐλογοῦμεν Πατέρα, καὶ Υἱὸν καὶ ἅγιον Πνεῦμα. Τὸν Κύριον ὑμνοῦμεν καὶ ὑπερυψοῦμεν εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας. Αἰνοῦμεν, εὐλογοῦμεν, προσκυνοῦμεν τὸν Κύριον, ὑμνοῦντες καὶ ὑπερυψοῦντες αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.

(**) ἄρδην βυθίσας Φαραὼν, Μωσῆς λέγει.

(***) Θεὸν γεραίρει χήρα τίκτουσα ξένως.

Davidis 2. Reg. XXII. p. 176. Hiskiæ Regis, Esai. XXXVIII. p. 180. Judithæ, Judith. XVI. p. 181. Jesu Sirachidæ p. 182. Mariæ Virginis ex Luc. I. p. 185. cum metaphrasi Latina Heroica Camerarii. p. 236. hymnus ἐξιτήριος sive valedictorius Simeonis, ex Græca ejusdem Camerarii metaphrasi p. 186.

Doxologia Ecclesiastica p. 186. Precatio Clementis Alex. p. 222. Hymnus in Salvatorem p. 223. Hymnus quotidianus. p. 224.

Hymni recens Græco carmine à Camerario compositi, in SS. Trinitatem p. 187. in CHristi genethlia sive Nativitatem. p. 188. 191. 192. 212. 218. in Spiritum S. p. 195. in passionem & resurrectionem CHristi. p. 208. ᾠδὴ εὐλογητική. p. 225.

Formulæ gratiarum actionum recentes Græcæ. p. 227.

Preces pro Catechumenis in terra prostratis, incipiente Diacono, lege Ecclesiæ, ex his quæ sunt apud S. Chrysostomum in primum secundæ ad Corinthios, Latine versæ à Camerario. p. 230.

Formulæ precum Latinæ. p. 237. Psalmi XLVI. meditatio, DEUS noster refugium & virtus. p. 250.

Definitiones rerum sacrarum, Græcè compositæ à Camerario. p. 255–261.

Responsio versibus Græcis jambicis ad triplex dubium, quomodo precibus precumque formulis sit opus, cum DEO jam nota sint omnia, nec curet ille verborum cultum aut blanditias, & ipse immotus atque immutabilis sit in suis consiliis. p. 262. 263. Sed tertium dubium ejusque solutionem non injucundum fuerit hoc loco ipsius verbis cognoscere:

Ἀλλ᾽ ἔστιν ὁ Θεὸς οἷος αἰὲν ὁ αὐτὸς ὤν,
καὶ ἀμετάβλητος ἐν οἷς προέθετο πανταχοῦ,
πῶς οὖν ἀκούσας τῶν ἐμῶν προσευγμάτων
μεταστρέφοιτο προσπαθῶν πάθεσιν ἐμοῖς;
οὐ γὰρ μετανοεῖ κεῖνος ὥσπερ τις βροτός.

ΛΥΣΙΣ.

Διὰ τοῦτο γίνεθ᾽ ὅσσα γ᾽ αἰτησώμεθ᾽ ἂν
τῇ πίστει ἀντιβολοῦντες, ὅτι κεκελεύσμεθα
καὶ τῆς ἐπαγγελίας πάρεστι τὀσφαλές.
οὗτος γὰρ ἀτρέπτου Θεοῦ καὶ δίκη
οὐκ ἔσθ᾽ ὅμως δ᾽ ἀνελεήμων στερρότης.

ἀλλ' αἰὲν εὔσπλαγχνον τρόπον ἔχει χρηστὸς ὤν.
οὐ γὰρ δ' ἐπαΐειν δυναμένης ἀνθρωπίνης
φύσεως, λεγομένων ῥήμασιν θείων Θεοῦ,
ταῖς ἀσθενείαις τῶν βροτῶν ὁ Κύριος
συμπεριφέρετο διειλεχθεὶς σωτηρίως,
ἅτε οἶδε προτερῶν, ἅτε προεῖπεν ἀποπλῶν.
βούλῃ δὲ πάντα κατειδέναι σαφῶς τάδε;
πίστευε, τῇ πίστει γὰρ ἡ γνῶσις ἕπεται.
πίστις δὲ τὰς ἱερὰς γραφὰς στήριγμ' ἔχει
ἐπὶ τοῦ Θεοῖο τεθελιωμένη λόγῳ,
τίκτουσα γνῶσιν ἀληθείας σωτήριον.

5. Ἀριθμολογία ἠθική, in quo libello continentur Græcè numeris (*) definitæ indicationes variæ, de quibus animus inſtrui poteſt multiplici cognitione, inprimis prudentiæ & honeſtatis præceptis, v. g. *tria non indigent multis laudibus, ſed præſtantiam ipſa ſuam ſatis produnt per ſe:* α΄ καλὸς οἶνος πινόμενος, β΄ λόγος σοφὸς προφερόμενος, γ΄ ἀνὴρ ἀγαθὸς ἐν τοῖς δεινοῖς. 1. *bonum vinum quando bibitur.* 2. *ſermo ſapienter prolatus.* 3. *vir magnus in rebus adverſis. Ad quatuor res properare ſtolidum eſt,* α΄ ἐπὶ μάχην καὶ πόλεμον. β΄ ἐπὶ τὸ μεθύσκεσθαι καὶ τὴν κυβείαν. γ΄ πρὸς δεῖπνον ἂν ἦς ἄκλητος, δ΄ πρὸς τὸ λαλεῖν ὄντα ἀνόητον. 1. *ad rixam & bellum.* 2. *ad ebrietatem & aleam.* 3. *ad cœnam ſi non ſis vocatus, &* 4. *ad loquendum ſi non ſapias* &c. Huic arithmologiæ Ethicæ ſubjiciuntur Græcè, fabulæ ſex: Etho-

(*) Qualia Græce hoc libello dedit Camerarius, & Philo offert libello de numero ſeptenario talia multa notarunt libris Latine editis Petrus Bungus in opere de myſteriis numerorum Bergoni 1585. & Pariſ. 1618. 4. Petrus Lindenbergius de præcipuorum tam in ſacris quam Ethnicis ſcriptis numerorum nobilitate, myſterio & eminentia, cum auctario Henr. Ranzovii, Roſtoch. 1591. 8. & cum novo auctario ad calcem Chriſtiani Woldenbergii de numeris utriusque juris, Francoſ. 1670. 4. Athanaſius Kircherus in arithmologia de abditis numerorum myſteriis, Rom. 1665. 4. Joannes Rhodius ſive Roſenbergius in trinis Theologicis, Philoſophicis & Jocoſis, Chiliade 1. & 2. A. 1584. & 1585. 8. Jo. Paulus Wurſbainius de numero ſeptenario, Jo. Bona de Divina Pſalmodia p. 413. 443. 451. Opp. & Auctor libri Germanice editi das ein mal eins cum notis variorum. Dreßden 1703. 8. Jo. Fridericus Riedererus in der Geheimniß reichen Zahl Drey. Norimb. 1712. 8. Carolus Biſani in dem Schlüſſel zum Geheimniß der Weiſen und klugen Welt. 1708. 8. atq; idem Riddererus in Unterſuchung der Zahl Sieben. Francof. 1719. 8. &c.

Ethopœia Heſiodi adverſus Lucianum (*) ſe defendentis, ἴσα εἶποι ἂν εὐλόγως ὁ Ἡσίοδος ἀποκρινάμενος πρὸς τὴν Λουκιανικὴν ἀντιλογικὴν προσλαλιάν. Exempla narrationis, apophthegmatum & parabolarum. Ænigmata XXI. ſive griphi Græcis verſibus hexametris. στίχοι ὑφαντοὶ ſive verſus per verba ſingula invicem ſibi reſpondentes, quales ſunt hi duo:

ἄρτος, χιτών, πατήρ τε καὶ λιμὴν γίνου
πεινῶσι, γυμνοῖς, ὀρφανοῖς, τοῖς ἐν ζάλῃ.

& retrogradiendo:

αἰδώς, πόνοι, φρόνησις, ἡσυχία πρέπει
γέρουσιν, ἀνδράσιν, νέοισι, παιδίοις.

Problemata arithmetica IV. & Geometrica IV. quorum primum petitum ex Plutarchi convivio VII. ſapientum. Dialogi III. more Socratico inſtituti. Confirmatio definitionis de pulchro. Expoſitio definitionis de ratiocinatione. Confutatio, quod Plato non in Ægypto res ſacras Hebræorum didicerit. Chria de dicto Biantis quo malos pœnam effugere negavit. Laus ſententiæ Iſocrateæ in Orat. de pace, quod nullum præſentius ſit remedium adverſus animorum ægritudines & cupiditates quam prudens & oportuna oratio. Deſcriptio picturæ qua tempus noſcendum innuitur. Rei admirandæ quæ domo de cœlo tacta olim in qua Hunericus commoratus eſt, accidit, enarratio. Græce omnia, Baſileæ apud Jo. Oporinum 1551. 8.

Eadem collectio auctior vidit lucem addita etiam Latina verſione Joachimi Camerarii filii, ſubjunctisque exemplis diverſis exercitii Rhetorici, id eſt, oratione perſpicua enunciandi cogitationes prudentiæ & doctrinæ. Lipſiæ ex officina Valentini Papæ, 1552. 8. & apud Voegelinum 1571. 8.

6. De invocatione ſanctorum qui ex hac vita exceſſerunt. Lipſiæ 1584. 8. In hoc libello poſt præfationem Latinam ad Petrum Medmanum de miſeria eorum qui veritati improbe reſiſtunt, exhibentur Græce (1) Camerarii (**) Epiſtola ad Bartholomæum Latomum, qui ſan-

(*) Luciani Διάλεξις πρὸς Ἡσίοδον legitur T. 2. edit. Amſt. p. 486.

(**) Inſcribitur Epiſtola: ὁ Ταμίας τῷ Λατόμῳ χαίρειν. Denotat autem vocabulum

sanctorum invocationem tuendam in se susceperat. (2) Epistola Camerarii ad Matthiam Irenæum Francum de statu illorum temporum, & de Lutheri ac Melanchthonis meritis in Ecclesiam remediisque Ecclesiæ emendandæ. (3) Epistola *Antonii Eparchi* ad Philippum Melanchthonem, quam dignam lectu infra subjiciam, fateor enim & mihi contigisse, quod legentem eandem sensisse se testatur Camerarius, *ἣν ἀναγνοὺς ἥσθην τι τῆς λέξεως εὐαρμοστίᾳ καὶ γνώμης εὐστοχίᾳ, καὶ ἐδόκουν ἐν ἐκείνῃ ἐναργῆ τινα εἰκόνα τῆς πάλαι ἑλληνικῆς σοφίας καθορᾶν, ἐχάρην δὲ καὶ ὑπὸ τοιούτου ἀνδρὸς ἀξίως ἐπαινούμενον ἰδὼν τὸν Φίλιππον.* (4) Camerarii Epistola ad Zoëbium ex amico adversarium. (5) De futura rerum mutatione præsignificatio, adjuncto loco ex Plutarchi Sylla. Hæc scripta Græce vulgata à Camerario, Latine vertit & post anni spatium in Academia Regii montis edidit M. Melchior Isinderus, adjuncto scripto Melanchthonis de aperiendo ludo liberalium artium litterario, quod idem Isinderus ex Germanico Latine est interpretatus. Sed ecce jam tibi promissam Antonii Eparchi ad Melanchthonem Epistolam.

ΦΙΛΙΠΠΩ ΤΩ ΜΕΛΑΓΧΘΟΝΙ,

Ἀντώνιος ὁ ἔπαρχος, εὖ πράττειν.

Τὸ σεμνόν σου τῶν τρόπων, καὶ τὴν λοιπὴν ἐπιείκειαν οἶδα, παρὰ πολλῶν ἀκούσας Μελάγχθον αἰδέσιμε. ἔγνων ἔτι δὲ καὶ τὴν παιδείαν, καὶ τὸ φιλόσοφον ἦθος σου, καὶ τὴν περὶ τοὺς λόγους δεινότητα, ἐντυχὼν τοῖς λογιωτάτοις ὑπομνήμασί σου. ἐπυθόμην δὲ αὖθις καὶ τὸ ἀξίωμα ὃ φέρεις παρὰ πᾶσι τοῖς ἐν τέλει χριστιανοῖς, ἐπὶ τούτοις καὶ ἣν κέκτησαι παῤῥησίαν πρὸς Οὐελβετίους τε καὶ Γερμανοὺς, καὶ τοὺς λεγομένους Φράγκους, παρ' οὐκ ὀλίγων

lum Ταμίας Camerarium sive Quæstorem (Kammermeister) quod nomen officii majoribus ejus præ avito Liebhardi placuit, ex qua familia patritia Norimbergensi natus est Joannes, Senator Pabebergensis sive Bambergensis Joachimi nostri Camerarii Pater. Confer Jo. Theodori Leubscheri τοῦ μακαρίτου ἀποσπασμάτια litteraria c. 2. Nova litteraria Germaniæ A. 1705. p. 10. Pauli Freheri theatrum virorum doctorum pag. 1468 & Historiam Bibl. D. Joannis Fabricii Theologi Helmst. parte IV. p. 35.

ὀλίγων ἔμαθον. ταῦτα μέγιστα ὄντα σοι, εἴτε παρὰ Θεοῦ, εἴτε παρὰ τῆς φύσεως, εἴτε παρὰ τῆς φιλοπονίας εὐεργετήματα, ἐκκαλυπτικὰ γίνεται σημεῖα, τοῦ μέγα τι δύνασθαι κατορθοῦν ἐν τῷ βίῳ. ὅθεν πολλάκις πρὸς ἐμαυτὸν σκεψάμενος τὴν εὐμοιρίαν ταύτην τῶν προσόντων σοι πλεονεκτημάτων, ἐν μέρει δὲ καὶ τοὺς παρόντας καιροὺς λογισάμενος, ὡρμήθην κἂν μήπω πρότερον ἢ γράμμασι περιτετυχήκαμεν ἀλλήλοις, ἢ ἄλλως συνεληλύθαμεν, ἐν τῷ παρόντι γε ἐπιστεῖλαι σοι. ἅμα μὲν φιλίας ἀρραβῶνα καταβαλλόμενος πρὸς σὲ, ἅμα δὲ, καὶ συμβουλεῦσαι τὰ δοκοῦντα πρὸς τὸν παρόντα θόρυβον ἐνθυμούμενος. ὁρῶν γὰρ τὴν εὐδαιμονίαν τῆς ἐν Χριστῷ πολιτείας κάμνουσαν ἤδη τὰ λοίσθια, καὶ τὸν ὑπὲρ ψυχῆς ἀγωνιζομένην ἀγῶνα, μηδένα δὲ τῶν δυναστευόντων ἢ ἐπικουρῆσαι προαιρούμενον, ἢ ὅλως αἰσθανόμενον τοῦ κακοῦ, ἄχθομαι καὶ περιπαθὴς γίνομαι, κινδυνεύων καὶ ταύτης τῆς κοινῆς ἁπάντων πολιτείας ἀποστερηθῆναι, ὥσπερ δήπου καὶ τῆς ἰδίας. ἀσπαζόμενος γὰρ τὴν ἐλευθερίαν, καὶ τὸ τῆς δουλείας ἐπάρατον αἶσχος ἀποφεύγων, ἐν ἀλλοδαπῇ νυνὶ διατρίβω. ὅθεν οὐδ᾽ ἐξ ἀπόπτου μοι γίνεται θεάσασθαι τὸ πατρῷον ἔδαφος ἀδακρυτὶ, Ἑλλάδια τὴν ποτὲ κλεινὴν, ζυγὸν δουλείας ἀκλεῶς ὑποφέρουσαν. συμφέρομαι δ᾽ ὁπωσδήποτε τοῖς παροῦσιν, ἀρκούμενος τῇ κοινῇ ταύτῃ τῶν χριστιανῶν εὐδαιμονίᾳ, ἧς ἀρχὴν ἥγημαι καὶ πηγὴν τὴν ἀοίδιμον ἐλευθερίαν. τὸ δὲ καὶ ταύτης στερηθῆναι κινδυνεύειν χριστιανοὺς, δεινὸν πάντως, καὶ οὔτε οὐρανοῦ οὔτε γῆς ἁπτόμενον φαίνεται. ἀλλ᾽ οἱ μὲν οὔ φασι ταῦτα γενήσεσθαί ποτε. ἐγὼ δὲ τοῦτο μόνον ὑπόθεσιν τῆς ἐπιστολῆς ποιούμενος, καὶ σέ ποτε προσκαλέσομαι μάρτυρα, ἂν μὴ πρὸς τὸ βέλτιον μεθαρμοσθῇ τὰ χριστιανῶν. τί γὰρ, αἰδέσιμε Φίλιππε, Σολιμάνης ὁ πάσης ἀρετῆς ἐχθρὸς, νύκτωρ καὶ μεθ᾽ ἡμέραν πραγματεύεται οὐδὲν ἄλλο πάντως, ἢ τὸν τοῦ ψευδοπροφήτου νόμον κύριον ἀνὰ πᾶσαν καταστῆσαι τὴν οἰκουμένην. μήτιγε χρημάτων ἀπλήστως ἔχει; μήτιγε προσόδων; ἥκιστα. καὶ χρήματα γὰρ καὶ προσόδους ὅσας οὐδεὶς ἄλλος ἔχει. μήτιγε πόλεων καὶ χώρας ἐπιθυμεῖ; καὶ μὴν παρὰ πάντας πλείονα μόνος ἔχει. τί δή ἐστιν ὃ βούλεται; εὐσεβές τι, νὴ τὰς χάριτας, καὶ θεῖον, ὡς οὐκ

οὐδ' εἴ τις ἄλλος λογίζεται. ὥσπερ ἕτερος Ἡρακλῆς, ἐξελάσαι τοῦ κόσμου τὴν κακίαν προῄρηται, καὶ καταστῆσαι τὴν ἀρετὴν, μακαρίους τε ἡμᾶς ἁπαξάπαντας ἀποδεῖξαι. τί τοῦτο λέγεις; παπαὶ τῆς εὐεργεσίας. οἰόμενος μηδένα τῶν ἀνθρώπων εὐδαιμόνως οἷόν τε βιοῦν, ἂν μὴ κατὰ τὴν Μαωμὲθ πολιτείαν βιώῃ, βούλεται τὸν νόμον αὐτοῦ, ἄρχοντα πάντων ἀποφῆναι. τοῦτ' ἔστ' ἐκεῖνο, Φίλιππε, τοῦτ' ἔστι τὸ σπουδαζόμενον αὐτῷ. κἂν δαίμονί τινι πονηρῷ, τὴν οἰκουμένην ἅπασαν ὑπὸ χεῖρά οἱ ξυμβαίη γενέσθαι, τούτου δὲ μόνου μὴ τύχοι, οὐ παύσαιτ' ἂν αὖθις πολεμῶν ἡμῖν, ἔστ' ἂν ὕδωρ τε νάῃ καὶ δένδρεα μακρὰ τεθήλῃ. οἱ δὲ τὰ χριστιανῶν διοικοῦντες, τίνων ἔχονται πρὸς Θεοῦ; ἢ τί πρὸς ἐπανόρθωσιν κατορθοῦσι τῷ βίῳ; ἐν πέντε στρώμασιν ἐγκεκορδυλημένοι καὶ ῥέγχοντες, φησὶν ὁ κωμικὸς, οὐδ' ὄναρ λογίζονται τῶν σφίσι προσηκόντων. οὔτε γὰρ τῶν παρόντων ἐπιμελοῦνται, οὔτε τοῦ μέλλοντος πρόνοιαν τίθενται, ἀλλ' ἔργον κηφήνων ἐργαζόμενοι, μάτην ἀεὶ τρίβουσι τὸν χρόνον. κἂν δέποτ' ἐνθυμηθῶσί τι τῶν δεόντων ποιεῖν, αὖθις ἡμέραν ἐξ ἡμέρας ἀναβαλλόμενοι, ἄτῃσι παλαίουσι παρὰ τὸν Ἀσκραῖον Ἡσίοδον. ἢ γὰρ τῶν καιρῶν ὑστεροῦντες, οὐδὲν συμπεραίνουσιν, ἢ διστάμενοι πρὸς ἀλλήλους ἐπ' οἴκου πάλιν ἄπρακτοι γίνονται. διὸ συμβαίνει τὸν τύραννον, οὐ μόνον ἀνεπιλήπτως ἄρχειν φαίνεσθαι, ἀλλὰ καὶ πάνυ ἐπαινετῶς. ἡμᾶς δὲ ἀτημελήτως, καὶ εἰ μὴ προπετὲς εἰπεῖν, πάνυ ψυχρῶς. ἔνθεν δὴ τὰ μὲν ἡμέτερα, σάλῳ πολλῷ καὶ κλύδωνι καθ' ἑκάστην κατὰ κρημνοῦ φέρεσθαι συμβαίνει. τὰ δὲ τῶν πολεμίων, ἀλληλουχίας ἀρρήτῳ τινὶ τάξει, ὀρθούμενα καὶ κατευοδούμενα δείκνυσθαι. εἶθ' ἡμεῖς ποτνιώμεθα καὶ τὰς χεῖρας αἴρομεν, καὶ τὸ θεῖον ἐπιβοώμεθα. οἱ δὲ καὶ καταγελῶσιν ἡμῶν. ἀλλ' εἰ μὲν ἡ κάκωσις αὕτη θεόθεν ἐφέρετο τοῖς πράγμασιν, ἦν ἂν παντὸς νοῦν ἔχοντος τὴν θεομηνίαν γενναίως ἐνεγκεῖν. ὅταν γὰρ τις θεῶν βλάπτῃ, δύναιτ' ἂν οὐδ' ἂν ἰσχύων φυγεῖν, λέγει Σοφοκλῆς. ἐπειδὴ δὲ, οὐδὲν ἄλλο τοῦ σφάλλεσθαι καὶ κακῶς διατίθεσθαι τὰ ἡμέτερα αἴτιον εἶναι φαίνεται, ὅ τι μὴ μόνον τὸ ῥαθυμεῖν καὶ τὸ πρὸς ἀλλήλους διΐστασθαι, τί δεῖ Θεῷ προσάπτειν τὰ ἡμῖν ἁμαρτανόμενα; ἢ τύχῃ μέμφεσθαι

ὅταν

ὅταν ἡμεῖς ἀμελῶμεν, καὶ μηδὲ τὴν χεῖρα τοῖς πράγμασιν ἐπιβάλλωμεν· δεῖ γὰρ κατὰ τὴν παροιμίαν, τὴν χεῖρα ποτιφέροντα, καὶ τὰν τύχαν ἐπικαλεῖν. ἐπειδὴ τοῖς ῥαθυμοῦσι καὶ ἀμελῶς ἔχουσι, καὶ τὸ δαιμόνιον ὀργίζεσθαι πέφυκεν. ὅπερ γὰρ οἰκίας δεσπότης, καὶ στρατοπέδου στρατηγὸς, καὶ νοσούντων ἰατρὸς, τοῦτο καὶ βασιλεὺς πόλεων ἐστὶ καὶ δήμων. ὥσπερ δὲ, ἂν μὴ καλῶς ἐκεῖνος τὰ τῆς οἰκίας οἰκονομήσῃ, μ . ὁ στρατηγὸς τὰ τοῦ στρατοπέδου, καὶ τὰ περὶ τοὺς νοσοῦντας ὁ ἰατρὸς, συμβαίνει κακῶς ἀπόλλυσθαι πάντα, οὕτω καὶ βασιλεὺς δήμων καὶ πόλεων, ἢ δι' ἄγνοιαν ἢ διὰ κακίαν ὀλιγωρήσας, ἀνάγκη κἀκεῖνον καὶ τούτους καταστρέψαι κακῶς. ὥς τε οὐκ ἄπο τοῦ δέοντος λέγοιτο, τότε τὰς πόλεις ἐπὶ τὸ βέλτιον ἐπιδιδόναι, ὅταν οἱ βασιλεῖς φιλοσοφήσωσιν ἢ βασιλεύσωσιν οἱ φιλόσοφοι. καλῶς ἔχει ταῦτα, εἴποι τις, ἂν μὴ φρενῶν ἀμοιρῶν, ἀλλὰ δεῖ καὶ τὰς πόλεις καὶ τὸν δῆμον, πρὸς τὸ τοῦ βασιλέως ἁρμόζεσθαι βούλημα, εἴπερ ὁλοσχερῶς μέλλοι καλῶς ἕξειν τὰ πράγματα. ὥσπερ γὰρ οὔτε νοῦς ἄνευ χειρῶν ἰσχυρὸς, οὕτως οὔτε χεῖρες ἰσχύουσιν ὑπὸ νοὸς μὴ ὑπηρετούμεναι. ἰσχὺς οὖν καὶ σοφία συνδυασθεῖσαι, ἄμαχόν τι καὶ δυσχείρωτον γίνεται. ὁ γὰρ νοῦς ἐν ἀνθρώπῳ, τοῦτο βασιλεὺς ἐν πόλει. ὁ δὲ χεῖρες, τοῦτο τὰ πλήθη. ἀμφότερα μὲν οὖν συγγενόμενα, δυσπολέμητα γίνεται. θάτερον δὲ, ἀλυσιτελὲς παρὰ θάτερον φαίνεται. ὀρθῶς οὖν καὶ ὁ Κῷος κεῖνος Ἱπποκράτης, δεῖ φησὶν οὐ μόνον τὸν ἰατρὸν ἑωυτὸν παρέχειν τὰ δέοντα ποιέειν ἐθέλοντα, ἀλλὰ καὶ τὸν νοσέοντα, καὶ τοὺς παρεόντας, καὶ τὰ ἐκτὸς, ὥς τε δοκεῖ καὶ τὸν οἶκον καλῶς διιθύνεσθαι, ἂν ἁρμοδίως ἔχῃ καὶ τὰ λοιπὰ πρὸς τὸν οἰκοδεσπότην, καὶ τὸν ἰατρὸν εὐδοκιμεῖν, ἂν εὐπειθὴς ὁ νοσῶν ᾖ. οὐκοῦν καὶ τὸν βασιλέα ὡσαύτως, ἂν οἱ δῆμοι τὰ δέοντα ποιῶσιν. ἀλλ' ἔοικε καὶ κατὰ τοῦτο δυσμενείᾳ τινὶ τύχης, ἐλαττοῦσθαι τὰ καθ' ἡμᾶς. τοὺς γὰρ ὑπὸ τὸν τύραννον δήμους, συμφρονοῦντας ἅπαντας πρὸς ἀλλήλους, καὶ τὸν νῦν αὐτῷ μόνῳ προσέχοντας ἴδοι τις ἂν, οἴκοι τε μένοντας κἂν ταῖς πολεμικαῖς περιστάσεσι γενομένους. ὅθεν συμβαίνει τὸ δέον ἀεὶ διαφερόντως ἐξ αὐτῶν γίνεσθαι. χριστιανοὺς δὲ, παραπλήσια πάσχειν συμβαίνει τοῖς ἀδεσπότοις σκάφεσιν. ὅταν γὰρ καταφρονῶσι τοῦ

προσ-

προεστώτων, καὶ πρὸς ἀλλήλους στασιάζωσιν οἱ πλωτῆρες, διὰ τὸ μὴ δοκεῖν πᾶσι τὰ αὐτὰ, τῶν μὲν προτεινόντων τοὺς κάλως καὶ πλέειν προαιρουμένων, τῶν δὲ ἐκσειόντων καὶ προσορμίζειν ἀναγκαζόντων, ὁ πλοῦς ἐπισφαλὴς τότε γίνεται, καὶ τὸ σκάφος ὑπὸ μικροῦ πάνυ χειμῶνος περιτρέπεται. οὐ μόνον δ' ἔξω γινόμενοι χριστιανοὶ ταῦτα πάσχουσιν, ἀλλ' ἔστι καὶ οἴκοι μένοντας θεάσασθαι οὐκ εὐαρμόστως ἔχοντας. τὰ μὲν γὰρ ἄλλα τῶν ἀνθρώπων ἔθνη, κατὰ τοὺς κειμένους νόμους, τὰ μὲν αἱρούμενοι, τὰ δὲ φεύγοντες, κατ' ἰδίαν τοὺς βίους ἔχουσι σώφρονας καὶ ὁσίους. ἡμεῖς δὲ, ἔθεσι καὶ δόξαις διαφόροις ἑπόμενοι καθ' ἑκάστην πρὸς ἀλλήλους μαχόμεθα, καὶ εἰς αἰῶνα γε μαχησόμεθα ἂν μὴ Θεὸς εὐμαρίσῃ τὸ πάθος. οὐ λέγω δὲ ἰδιώτας, ὧν οἱ μὲν εὐεξίαν σώματος τἀγαθὸν εἶναι νομίζουσιν, οἱ δὲ οἰνοφλυγίαν, οἱ δὲ καὶ χείρονα τινὰ τούτων, ἀλλὰ καὶ τῶν δοκούντων παιδείας μεταλαχεῖν. οἱ μὲν γὰρ νῦν πλεῖστον διαβιώσωσιν ἡδόμενοι, τοῦτο εὐδαιμονίαν ἥγηνται τὴν ἀνωτάτω· οἱ δὲ, ἐν ἀρετῇ τὸ μακάριον τίθενται. καὶ οἱ μὲν λόγους καὶ μαθήματα πρὸς τὸν εὐδαίμονα συντελεῖν νομίζουσι βίον. οἱ δὲ φεύγουσι ταῦτα, ὑπό τινων κακοδαιμόνων γοήτων παραπεισθέντες. καὶ οἱ μὲν γάμους, οἱ δὲ τὴν μοναυλίαν ἐπαινοῦσιν, οἱ δὲ περὶ τὰ χρήματα ἐπτόηνται. οἱ δὲ, ἄλλο νομίζουσι τἀγαθόν. καὶ αὖθις ἄλλο ἄλλοι. ἕκαστοι δὲ τούτων ταῖς ἰδίαις ἑπόμενοι δόξαις, τὸν ἀκήρυκτον ἄγουσι πόλεμον πρὸς τοὺς λοιπούς. συμβαίνει γὰρ τῶν ὄχλων, τοὺς μὲν, τούτοις, τοὺς δ' ἐκείνοις, τοὺς δὲ τοῖς ἄλλοις προστιθεμένους, διαφέρεσθαι παρὰ πάντα τὸν βίον. τὰς μὲν οὖν ἀληθεστάτας αἰτίας τοῦ νοσεῖν καὶ κακῶς ἔχειν τὰ χριστιανῶν, Θεὸν ἀνάγκη μόνον εἰδέναι. τὰς δὲ πιθανὰς καὶ εὐλόγους εἶναι δοκούσας, ταύτας ἥγημαι μόνας, ἀνθρωπίνῳ λογισμῷ στοχαζόμενος. ἀλλὰ τί ταῦτα πρὸς τὰ παρόντα; ἐν ἄλλῳ χρόνῳ πολυπραγμονεῖν ἔσται περὶ τούτων. ὁ γὰρ παρὼν καιρὸς, ὦ συνετώτατε Φίλιππε, κατὰ Δημοσθένην εἰπεῖν, μονονουχὶ λέγει φωνὴν ἀφιεὶς, ὅτι τῶν πραγμάτων ὑμῖν ἐκείνων αὐτοῖς ἀντιληπτέον ἐστὶν, εἴπερ ὑπὲρ σωτηρίας αὐτῶν φροντίζετε. ἡμεῖς δ' οὐκ οἶδ' ὅν τινά μοι δοκοῦμεν ἔχειν τρόπον πρὸς αὐτά. ἐστὶ δὴ τάγε ἐμοὶ δοκοῦντα ἔρωτι κατεχομένῳ τῆς εὐσεβοῦς

πολι-

πολιτείας, ἐν τῷ παρόντι τὰς ἔριδας ὑπερβάντες, ἐν τούτῳ μόνον ζητεῖν, ὅπως εὖ διαγενώμεθα. δῆλον γὰρ ὅτι νῦν οὐ περὶ δόξης, οὐδ᾽ ὑπὲρ μέρους χώρας ὁ τύραννος ἡμῖν πολεμεῖ, ἀλλ᾽ ἀναστάσεως καὶ ἀνδραποδισμοῦ τῆς πατρίδος. σὲ οὖν ὑπολαμβάνων μόνον ἱκανώτατον εἶναι πάντων ἐπὶ τὸ βέλτιον μεταγαγεῖν τὰ παρόντα, παρακαλῶ τοῦ θεοφιλοῦς ἕνεκα, πείθειν ἐθέλειν Γερμανοὺς οἷς οἶδας τρόποις καὶ ὡς ἔχεις δυνάμεως, ἐς ἄλλον ἀναβάλλεσθαι καιρὸν, τήν τε πρὸς ἀλλήλους καὶ τὴν πρὸς Ῥωμαίους φιλονεικίαν. δεινὸς δὲ εἶ τοῦτο δρᾶσαι, διά τε φρονήματος ὕψος, καὶ λόγου δύναμιν, καὶ τὴν λοιπὴν ἀρετήν. τοῦτο γὰρ μόνον ἀρκέσει τὴν ὁρμὴν ἀναστεῖλαι τοῦ Σολιμάνου, τάχα δὲ καὶ τὸ θράσος ἐπιτρίψαι. ἓν γὰρ βούλευμα σοφὸν, πολλὰς χεῖρας ὑπερνικᾷ κατὰ τὸ Σοφόκλειον ἔπος. ἄμεινον μὲν ἂν ἦν εἰ μὴ ἐγένετο τὰ σκάνδαλα τὴν ἀρχὴν, ἀλλ᾽ οὖν γεγονότα, τῷ βυθῷ λήθης παραδοθῆναι, κράτιστον ἔοικεν ἐν τῷ παρόντι γίνεσθαι. ὁ γὰρ Σολιμάνης ὡς ἐπυθόμην παρ᾽ ἀνδρῶν οὐ ψευδομένων, κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν ὡς οὐδέποτ᾽ ἄλλοτε παρασκευαζόμενος, πρὸς Γερμανοὺς πλησίστιος φέρεται, λεληθότως δὲ καὶ πρὸς ἅπαντας τοὺς λοιποὺς χριστιανούς. οὐδενὶ μᾶλλον ἄλλῳ θαρρῶν, ὦ γῆ καὶ ἥλιε, ἢ ταῖς πρὸς ἀλλήλους διαστάσεσι. σωφρόνων μὲν οὖν ἀνδρῶν δεῖ καὶ λογισμῷ χρωμένων ἐν τοῖς τοιούτοις καιροῖς, τῶν οἴκοι διαφορῶν ἐπιλανθανομένους, μόνῳ προσέχειν τῷ πολέμῳ. ἠλίθιον γὰρ ἂν εἴη καὶ πάνυ σχέτλιον, τῶν καθόλου καὶ τοῦ περὶ ψυχῆς ἀγῶνος ἀμελήσαντας, τὸ λεγόμενον περὶ τῆς ἐν Δελφοῖς σκιᾶς διαφέρεσθαι. ὅπου γε καὶ τῶν ἀλόγων ὁρῶμεν τὰ πλεῖστα παρὰ τῆς σοφωτάτης φύσεως διδασκόμενα, ἐν ταῖς χρείαις ὁμοφρονεῖν, καὶ τοῦ κοινῇ συμφέροντος μὴ ἀμελεῖν. κύνες γάρ τοι πολλάκις περὶ μικρῶν ὀσταρίων οἴκοι διαφερόμενοι, τὸν κλέπτην ἰδόντες προκύψαντα, εὐθὺς πρὸς ἀλλήλους συνέστησαν κατὰ τοῦ κοινοῦ λυμαντῆρος. καὶ σύες ὑπὲρ πόας ὀλίγης ἢ βαλάνου διιστάμενοι, τῶν θηρευτῶν παραστάντων, ἐπὶ τὸ κοινῇ συμφέρον ἐτράποντο, ὁμόσε γινόμενοι καὶ συνασπίζοντες ἀλλήλοις. ἀνθρώπους δὲ, γενομένους ἐν περιστάσει, πόσῳ μᾶλλον εἰκὸς ὑπὲρ τοῦ συμφέροντος συμφρονῆσαι. ἄτοπον παντελῶς καὶ ξένον, περὶ με-

πώρων φιλονεικεῖν ἐν τῷ παρόντι. γρηγορεῖν ἀκριβῶς ὀφείλομεν ἂν μὴ μαινώμεθα, καὶ πρὸς μόνον ἀτενίζειν τὸν κίνδυνον, ἵνα μὴ τὸν οὐρανὸν ζητοῦντες, τὴν γῆν ἀπολέσωμεν. οὐ γὰρ οἱ νῦν ἔχοντες, τὴν αὐτὴν γνώμην ἔχουσι περὶ τῶν πραγμάτων κινδυνεύοντές τε καὶ μὴ κινδυνεύοντες. ἀλλ' ἀεὶ πρὸς τὰ παρόντα βουλεύονται ταῖς περιστάσεσιν ἐπακολουθοῦντες. οὐδ' ἀκριβολογοῦσι τὸ δίκαιον, οἱ ἐν δεινῷ γενόμενοι. ἀλλὰ τοῦ συμφέροντος ἔχονται. πέπεισμαι δὲ νὴ τὸν ἐποπτεύοντα πάντα, ἂν ἅπαξ ὁμονοοῦντας ὁ τύραννος αἴσθηται Γερμανοὺς, κἀγαθῷ τινι πειθομένους ἡγεμόνι, μὴ δ' ἐπιβῆναι τῆς χώρας αὐτῶν, ἄλκιμον παρὰ τὰ λοιπὰ τὸ γένος ἡγούμενος καὶ πολεμικώτατον. ἀλλ' ὅπουγε δύσανται, καὶ γυναῖκες ἂν αὐτῶν περιγένοιντο. ἐγὼ μὲν οὖν ἐλευθερίας ἐραστὴς ὢν διάπυρος, τοῦ εὐσεβοῦς ἕνεκα ταῦτα πρὸς σὲ διεξῆλθον. σὺ δὲ, συνετώτατε Φίλιππε, ἐς ἄκρον ἐληλακὼς τῆς ἑλληνικῆς παιδείας, οὐκ ἀπορήσεις παραδειγμάτων ἑλληνικῶν, δι' ὧν Γερμανοὺς πείσεις ἑλέσθαι τὸ κράτιστον, εἰ τυχόν τις οἴκοθεν οὐ πείθοιτο. ἔρρωσο καὶ μὴ ἀπαξιώσῃς ἡμῖν ἀντεπιστεῖλαι ἢ ἑλληνιστὶ ἢ ῥωμαϊστί. ἐλαφηβολιῶνος ζ' φθίνοντος. ᾳ φ μ γ'. ἐνετίησι.

Sed antequam alias aliorum collectiones referam; juvat elenchum cæterorum scriptorum laudatissimi Camerarii subjungere, pleniorem etiam & accuratiorem quam A. C. 1646. Gedani 8. singulari schediasmate vulgavit Georgius Summerus.

Anno CHristi M D XXIIII.

Conversio in Latinum sermonem primæ Olynthiacæ *Demosthenis*. Haganoæ in officina Seceriana in 8.

1525.

Conversio in Latinam linguam *Luciani* scripti contra indoctum, multa tamen librorum supellectile tumentem. Witenbergæ in 8. 1525.

1528.

Primum editus libellus continens præcepta honestatis atque decori puerilis, qui auctior deinde A. 1544. prodiit. Scripsit enim in librum Camerarii de decoro Thomas Venatorius hendecasyllabos quosdam an. 1527. Vide tertium libellum Epistolarum Eobani lit. N. 6. & præ-

& præfationem Camerarii ad Megalam in præcepta morum, de quibus infra ad an. 1544.

1530.

Theocriti Græca poëmata cum præfatione Græca Joachimi Camerarii ad Georgium Heltum. Haganoæ apud Johannem Secerium in 8. De Græco-Latina editione cum Camerarii notis, infra ad A. 1553.

1531.

Illustrium ac Clarorum virorum memoriæ scripta epicedia per Helium Eobanum Hessum, item Epitaphia epigrammata composita à Joachimo Camerario. Norimbergæ apud Frid. Peypus in 8.

Δίωνος Πρυσαέως σοφιστοῦ περὶ ἀπιστίας. *Dionis* Prusaensis Sophistæ, de eo quod non temere credendum, Latine versum cum annotationibus. Apud Joh. Petreum Norimberge in 8. Exstat etiam una cum apophthegmatibus & dictis septem sapientum quæ Græce & Latine cum notis editis Leonhardus Lycius, Lipsiæ 1562. 8.

Fabii Quintiliani libri duo priores restituti, & annotationibus aucti. Haganoæ apud Secerium in 8. & Coloniæ apud Soteren. 1532. 8. cum Petri Mosellani, Protegensis, viri eruditissimi in Quintiliani Institutiones annotationibus. Deinde Qvintiliani libri XII. editi ex recensione Camerarii, cum Sichardi & aliorum notis, Coloniæ ex officina Gymnici 1534. 8. & adjectis Guilelmi Philandri castigationibus. 1536. 8. Basil. 1548. 8. &c.

1532.

Astrologica ex Hephæstione, Vettio Valente & aliis Græce, cum nonnullorum versione Latina, & Græca præfatione Camerarii. Norimbergæ apud J. Petrejum 1532. 4. De his abunde dixi lib. 3. præsentis Bibl. c. 20. p. 505. sqq. Volumen parvum claudunt Medicationes accommodatæ ad Astrologicam rationem, sive *Hermetis* trismegisti iatromathematica Græce p. 37. Similem collectionem MS. ex Hephæstione Thebano, Juliano Laodicensi Hermete & aliis memorat Lambecius lib. 7. p. 255.

Norica sive de Ostentis libri duo, primum editi cum præfatione Philippi Melanchthonis. Wittebergæ apud Georgium Rhau in 8. Et Basileæ apud Oporinum A. 1552. 8. cum Julio Obsequente, per Conradum Lycostheneum suppleto, & Polydori Virgilii libris III. de prodigiis, nec non Lugduni apud Johann. Tornæsium Typographum Regium an. 1589. in 12.

Johannis Varennii Syntaxis Græcæ linguæ cum annotatiunculis Joachimi Camerarii: Coloniæ 8. & Parif. 1548. 8. atque etiam Coloniæ 1576. 8.

1533.

De Theriacis & Mithridateis remediis Commentariolus, item ad Pamphylianum de Theriaca libellus *Galeni*. Item Galene antidota Andromachi. Theriaca Antiochi. Antidotus Philonis converſa in latinum, adjectis his & aliis quibusdam Græcis diligenter emendatis. Norinbergæ apud Joh. Petreum in 8.

Alberti Dureri, Clariſſimi Pictoris & Geometræ de Symmetria partium in rectis formis humanorum corporum libri in latinum converſi. Norinbergæ in ædibus viduæ Durerianæ 1533. in fol. Ejusdem Dureri de varietate figurarum & flexuris partium ac geſtibus imaginum libri duo. ibid. 1534. fol.

1534.

Tragœdiæ *Sophoclis*, Græce cum Camerarii notis in Oedipum Tyrannum Coloneum & Antigonem. In officina Seceriana Haganoæ. in 8. Notæ Camerarii in totum Sophoclem cum exemplo duplicis verſionis proſariæ, qua Latine reddidit Ajacem lorarium & Electram. Baſil. adpud Oporin. 1556. 8. & in editione Sophoclis quam cum Græcis ſcholiis H. Stephanus Gen. 1568. 4. & cum verſione Viti Winſemii & ſcholiis Græcis Paulus Stephanus dedit, Genev. 1603. 4.

1535.

Erratum ſive ὑπὲρ πλαίσματος, (*) in quo circiter quadraginta loca Autorum cum veterum tum recentium notantur. *Æolia*, Carmen elegiacum de Eventis, ad Mauricium Huttenum: nomina locaque Ventorum Græca & Latina. *Phænomena*, quæ eſt ſiderum & ſtellarum hiſtoriola carmine elegiaco ad Danielem Stibarum. *Prognoſtica*, ad eundem elegia, qua ſupra trecenta & triginta indicia tempeſtatum memorantur. Norimb. apud Joh. Petreum in 8. His in meliore editione Baſil. 1536. 8. apud Balthaſarem Laſium & Thomam Platterum accedunt Victus & cultus ratio, & quid fieri debeat per ſingulos menſes. Nec non diſticha, ex Græcis verſa pleraque.

Κλαυδίου Πτολεμαίου Πελουσιέως τετράβιβλος σύνταξις πρὸς Σύρον ἀδελφόν.

(*) Hoc Camerarii ſcriptum nuper recuſum eſt Halæ Sax. 1709. 8. in nova librorum variorum collectione, faſciculo I. p. 89-125.

φόν. ἢ αὐτῦ καρπὸς πρὸς τὸν αὐτὸν Σύρον. 1. *Claudii Ptolemæi* Pelusiensis libri quatuor compositi Syro fratri. 2. Ejusdem fructus librorum suorum, sive centum dicta ad eundem. 3. Traductio in linguam latinam librorum Ptolemæi duum priorum: & ex aliis præcipuorum aliquot locorum. 4. Conversio centum dictorum Ptolemæi in Lat. Joviani Pontani. 5. Annotatiunculæ ejusdem Joachimi ad libros priores duos judiciorum Ptolemæi. 6. Matthæi Gvarimberti Parmensis opusculum de radiis & adspectibus planetarum. 7. Aphorismi Astrologici Ludovici de Rigiis ad Patriarcham Constantinopolitanum. Norimbergæ apud Jo. Petrejum. 4.

Macrobii opera omnia singulari diligentia ab eodem Camerario emendata. Basileæ ex off. Joh. Hervagii in fol.

Πρεσβευτικὸς Ἀριστείδου πρὸς Ἀχιλλέα, & Ἀντιῤῥητικὸς Λιβανίου p. 34. Hoc est, quid dici amplius ab Ulysse legato ad Achillem, & responderi ab hoc potuerit. Utraque oratio *Aristidis* & *Libanii* conversa in Latinum à Joach. Camerario. Ejusdem & Paraphrasis Græca Homerici utriusque loci Iliad. ί. addita est. p. 81. & 90. Haganoæ anno XXXV. 8vo.

1536.

Theodoriti Episcopi Cyrensis rerum Ecclesiasticarum libri quinque in Linguam Latinam conversi à Joach. Camerario. Accessit eodem Camerario autore Catalogus Imperatorum aliquot, ut & Episcoporum in præcipuis Ecclesiis, nec non hæreseon & Catholicorum aliquot quorum in Theodoriti scripto mentio fit, index: interpretatio denique vocabulorum οὐσία *Essentia* & ὑπόστασις *Substantia*: & de discrimine inter ista duo, Basilii Magni Epistola. Basileæ, apud Johannem Hervag. in fol. 1536. Et postea cum aliis scriptoribus Ecclesiasticis apud Froben. 1544. Nec non apud Sebastian. Henric. Petri anno 1611. cum præfatione D. Joh. Jacobi Grynæi ad Nobil. D. Barthol. Schachmannum, gente Borussum anno 1587. scripta.

1537.

Narratio stragis Heidelbergensis edita à disjecta turri veteris arcis, in quam fulmen adactum fuisset, exposita epistola Jacobi Micylli, præmissa epistola quadam Joachimi Camerarii, cui Micyllæa respondet. Tubingæ per Ulric. Morhardum, hoc anno seorsim edita Confer Micylli Sylvar. lib. 3. p. 216. 217. 228.

1538.

Æsopi Phrygis Fabularum celeberrimi Autoris vita. Fabellæ Æsopicæ plures quadringentis, quædam prius etiam, multæ nunc primum editæ, omnes antem orationis conveniente & æquabili veluti filo pertextæ â Joachimo Camerario Pabergensi. Fabulæ item Livianæ duæ: & Gellianæ aliquot, nec non Politiani, Gerbelii, Erasmi narrationes. His accesserunt explicatio nonnullorum & demonstratio Græcorum, de quibus Fabulæ aliquæ vel præcepta decerpta fuerunt: cum indice capitum & locorum quorundam doctrinæ & sententiarum, ad quæ narrationes referri possunt. Tubingæ ex officina Ulrici Morhardi: mense Septembri &c. in octav. Sæpius deinde hæ fabulæ ex collectione & interpretatione Camerariana recusæ sunt ut A. 1564. 8. & Alberto Reineccio curante Lipsiæ 1689. 8. adjectis phrasibus Latino Germanicis in tironum usum. Et eodem anno ibidem cum locis veterum apud quos fabulæ memorantur notatis à Christiano Daumio. In editione luculenta Lips. apud Vœgelin. A. 1570. 8. exstant fabulæ plures quingentis. Prodierunt etiam ex Camerarii recensione Lipsiæ 1547. 8. Fabellæ quædam notiores, partim exceptæ de priori editione, partim tunc primum compositæ. Et cum fabulis Gabrielis Faërni, curante Gregorio Bersmanno Annæbergensi, Lipsiæ apud heredes Steinmanni 1590. 8. &c.

ΛΕΞΙΚΟΝ ΒΑΡΙΝΟΥ ΒΑΒΩΡΙΝΟΥ τὸ μέγα καὶ πάνυ ὠφέλιμον. Dictionarium *Varini Phavorini* (*) Camertis magnum & per utile, cum præfatione Joachimi Camerarii. Basil. apud Robert. Winter in fol. 1538.

1538.

Epigrammata veterum Poëtarum cum Epitaphiis &c. vide supra p. 495. Basileæ apud Hervag. 8.

Commentarius explicationis primi libri *Iliados*, & ejusdem conversio in Latinos versus, cum Græco textu: Argentorat. apud Cratonem Mylium in 4. Similis commentarius & Metaphrasis in librum Iliadis secundum prodiit ibid. 1540. 4. utraque recusa Francof. 1584. 8.

Galeni librorum Græcæ editionis pars quarta ab ipso emendata. Basil. In officina Hervagiana in fol.

Theonis

(*) Vide Volum. X. hujus Biblioth. p. 71.

Theonis Alexandrini in Cl. Ptolemæi magnam constructionem, commentationum libri XI. Græce ejus opera editi. Basil. apud Joh. Walderum in fol. ad calcem magnæ Syntaxeos Ptolemæi.

Oratio funebris dicta de *Eberhardo* primo duce Wirtenbergensi, cum aliquot Epitaphiis in eundem. Tubingæ apud Morhardum. 4.

1540.

Delectæ quædam Græcæ Epistolæ, Tubingæ apud Ulricum Morhardum. in 8. De his supra p. 493.

Poëmatia duo Bucolica Joachimi Camerarii Pabenp. *Diræ* seu *lupus* & *querela* sive *Agelaus εἰς ποτηριοκλέπτην*. 8. & deinde inter eclogas. an. 1568. 8.

Opera *M. T. Ciceronis* à Joach. Camerario diligenter castigata: additis Petri Victorii, & ipsius annotationibus, Basil. ex officina Hervagiana in fol. duobus Tomis distincta. Notæ Camerarli recusæ novissime in luculenta Ciceronis editione Verburgiana, Amst. 1724. fol. quart. & octav.

Cætera scriptis Ciceronis recensendis vel illustrandis opera à Camerario narrata, ut sub unum hoc loco conspectum ponatur, hæc est: Commentarii (*) in Orationem *pro Murana*, Lipsiæ 1542. 8. apud Nic. Wollab. & inter diversorum ad Ciceronis Orationes commentarios. Basileæ 1553. fol. apud Oporin. Vide sis etiam tomum quartum Orationum Ciceronis edit. Grævianæ. Commentarii in librum primum *Tusculanarum quæstionum*, ad Julium Pflugium, quibus inserta copiosa disputatio de imitatione, defensaque utilitas & bonitas & ratio quædam ac quasi via demonstrata illius, una cum Epistola ad Oporinum, qua Apollonii Tyanei de imitatione quoque sententia declaratur. Basileæ apud Robertum Winter. 1538. 3. Commentarii in reliquos quatuor libros, ad Danielem Stibarum, Canonicum Wirtebergensem, adjecto copioso indice: cum privilegio Cæsaris ad quinquennium. Basil. 1543. 4. mense Martio. Recusi in libros universos quinque commentarii, Basileæ 1548. 4. Adjuncti etiam sed non integri libris Tusculanarum, editis Paris. 1549. 4. cum notis

(*) *Philippus Melanchthon Epist. ad Camerar. p. 419.* Cum his diebus interpretari Murænianam Orationem cœpissem, tuasque enarrationes adjunxissem, legi dulcissimam concionem tuam de amicitia. In hac visus sum mihi videre imaginem animi tui, vera ratione cum cæteras virtutes tum & amicitiam colentis, magnamque ex cogitatione tuæ virtutis & nostræ amicitiæ voluptatem cepi.

tis Georgii Vallæ, Philippi Beroaldi, Erasmi, Pagalini &c. Libellus *de partitione Oratoria*, totius artis capita complectens editus & alicubi explicatione auctus. Lipsiæ in officina Valentini Papæ 1544. 8. atque ibid. 1549. 8. *Epistolæ* quas vulgo appellarunt *familiares* cum præfatione & castigationibus. Lipsiæ ex officina Valent. Papæ 1544. 8. *De officiis libri III. De senectute, de amicitia, paradoxa & somnium Scipionis* cum prolegomenis. Lipsiæ ex officina Valent. Papæ 1548. 8. & 1558. 8. ubi etiam notæ Erasmi, Melanchthonis, Barthol. Latomi & Dionys. Lambini, nec non varietas lectionum ex antiquis libris. Commentarii in Orationem *pro L. Flacco*, ex Camerarii lectionibus collecti, editique inter variorum commentarios in Tullii Orationes, qui prodierunt Basileæ 1553. fol.

Θέωνος σοφιςῦ γυμνάσματα.

Theonis Sophistæ, primæ apud Rhetores exercitationes, innumeris quibus scatebant antea, mendis repurgatæ & in Latinum sermonem conversæ, versione ad calcem voluminis separatim subjuncta. Basil. sumtu & cura Joh. Oporini 1540. in 8.

Elementa Rhetoricæ sive capita exercitationum studii puerilis & styli, ad comparandam utriusque linguæ facultatem. 8. Eadem locis aliquot auctiora, Basileæ apud Oporin. 1545. 8. 1551. 8. Lipsiæ apud Vœgelin. 1562. 1580. 8.

Elegiæ (*) ὁδοιπορικαὶ v. & Carmen ὁδοιπορικὸν Joh. Ludovici Brassicani. I. Metallaria. II. Dyringica & Encomium vitæ Rusticæ. III. Nemetum. IV. Saxonica. V. Plumbaria cum aliis quibusdam nunc primum editis, ut Elegia Vangionica de morte Eobani Hessi, & paraphrasi elegiaca loci: *Judaa & Jerusalem, nolite timere.* Argent. ex off. Cratonis Mylii in 8.

Herodoti libri novem quibus Musarum indita sunt nomina, Græcè. Ad hæc *Georgii Gemisti*, qui & *Pletho* dicitur, de iis, quæ post pugnam ad Mantineam gesta sunt, libri II. una cum Joachimi Camerarii præfatione, annotationibus, Herodoti vita: deque figuris, & qua usus est, dialecto: omnia in studiosorum utilitatem diligenter conscripta. Basileæ in officina Hervagiana in fol. anno 1540. per Jo. Hervagium & 1557. apud Bernardum Brand.

Thucy-

(*) Recusæ in Jani Gruteri deliciis Poëtarum Germanorum Tom. 2. p. 17. 22. 24. 39. 46. Metallaria prodiit etiam post Mich. Barthii Annæbergam, Basil. 1557. 8.

Thucydides cum ſcholiis antiquis Græce editus additis caſtigationibus & annotationibus Camerarii. Baſil. apud Hervag. fol. 1540. & 1557.

1541.

Homeri Ilias & Odyſpea cum ſcholiis Græcis, Porphyrii Homericarum quæſtionum libro & opuſculo de antro Nympharum, Græce ex recognitione Jacobi Micylli & Joach. Camerarii. Baſil. in officina Hervag. 1541. 1551. parvo fol.

Θεοφράστου τοῦ Πλάτωνος μὲν πρῶτον, εἶτα δὲ Ἀριστοτέλους, μαθητοῦ καὶ διαδόχου τὰ μέχρι νῦν σωζόμενα ἅπαντα. *Theophraſti* opera, quæ reſtant, partim hinc inde conquiſita, atque in unum veluti corpus redacta, partim à multis mendis, Doctorum virorum induſtria & meliorum exemplarium ope repurgata. Græce: adjuncta *Priſciani Lydi* metaphraſi in Theophraſtum de ſenſu & phantaſia. Acceſſit Joach. Camerarii Præfatio, in qua de præſtita in hiſce omnibus opera, tum de Simonis Grynæi CL. viri obitu aliquid dicitur. Baſ. apud Hervagium in fol. In quibusdam exemplis præmittitur præfatio Hieron. Gemuſæi.

Præcepta morum ac vitæ, accommodata ætati puerili: proſa oratione & carmine Elegiaco. De Gymnaſiis ſive Exercitationibus & ludis puerorum, dialogus. Ludus ſeptem ſapientum: carmine latino jambico. Expoſitio verſuum Solonis, Tyrtæi, Callinoi Latine. Baſ. apud Rob. Winter in 8. atque iterum Lipſiæ apud Vœgelin. 1544. 8. & apud hæredes Valent. Papæ, ibid. 1564. 8. 1576. & 1583. 8. & apud Jo. Steinmann. Lipſiæ 1588. 8. & noviſſime in tomo tertio methodorum de ſtudiis inſtituendis, quas collegit & cum obſervatis ſuis edidit Tho. Crenius. Roterdam 1699. 4. Plurima idem præmiſit in Camerarii laudem eruditiſſimorum virorum præclara teſtimonia.

Oratio de ſtudio bonarum artium atque linguæ Græcæ atque Latinæ pronunciata ab ipſo in Academia Lipſienſi. Lipſ. apud Valent. Pap. in 8.

1542.

Oratio ſenatoria de bello Turcico κατὰ προσωποποιίαν. Item Tyrtæi Carmina παραινετικὰ & alia nonnulla. Tubingæ apud Morhardum in 4to.

1543.

Synodica, id eſt, de Nicæna Synodo, Lipſiæ ex officina Jacobi Berwald. in 8. Vide infra ad A. 1561.

Doctrinæ de Religione controversæ inter sese opposita capita.

Versibus certis respondit Camerarius ad scurrilem criminationem de tribus Martinis: vide in Epist. Philippi ad Camer. Epistolam Crucigeri pagin. 432.

Xenophontis Atheniensis de Forma Reipub. Lacedæmoniorum: ejusdem de Forma Reipub. Atheniensium: Ejusdem de præfectura & disciplina Equestri liber: omnia nunc primum in Latinum sermonem conversa à Joach. Camerario, adjunctis annotationibus quibusdam, præmissaque Xenophontis vita. Lipsiæ in officina recente Valent. Papæ. 8. Eosdem Xenophontis libellos deinde Camerarius vulgavit ex eadem officina, 1556. 8. cum hippocomico suo sive disputatione de curandis equis: & de nominibus equestribus Græcis & Latinis: & historia rei numariæ sive de nomismatis Græcis & Latinis. Hæc separatim prodierant Tubingæ 1539. 8. apud Ulrica Morhardum.

1544.

Elegiaco Carmine Græco expressit Camerarius Psalmum CXXXIII. de concordia: de quo Philippus in Epist. ad Camerar. pag. 419. *Tuum Psalmum de Concordia multis jam ipse mea manu descripsi: imo & versionem multis scripsi ad verbum, adeo quotquot viderunt avide expetierunt.* Vide libellum in quo exponuntur V. quæstiones quibus tota doctrina & universum negotium Evangelicum continetur. propositæ Lipsiæ futuris Doctoribus Theologiæ. Lipsiæ ex Officina recente Valent. Papæ in 8.

1545.

Libellus Græcæ Grammaticæ Philippi Melanchtonis. Vide infra ad An. 1549.

Oratio dicta de cultu Pietatis ac Virtutis & studiis bonarum artium, exordiis doctrinæ publicæ, semestri æstivo à Joach. Camerar. Pabergensi. Lipsiæ in officina Valentini Papæ in 8.

De invocatione Sactorum, vide supra p. 499. seq.

Capita pietatis & Religionis vide ad an. 1547.

1546.

Historia rerum gestarum in Græcia, succincta interpretatione librorum *Xenophontis* à Leonhardo Aretino exposita. Addita narratio est præcipuarum rerum temporis secuti prælium ad Mantineam usque ad Alexandrum Magnum. Lipsiæ apud Valent. Pap. in 8. Ab hoc

Are-

Aretino Latine verſus eſt etiam Procopius, non à Camerario, cui id præter rem tribuitur in Clarmundi vitis eruditorum T. 6. p. 52.

1546.

Belli Smalcaldici Anno MDXLVI. inter Carolum V. Cæſ. & Proteſtantium Duces geſti origo, progreſſus & exitus. Commentarius Græco ſermone eleganter ſcriptus à Joach. Camerario Papebergenſi cum verſione Latina & ſupplemento Simonis Stenii, Lomacenſis, de prælio ad Muhlbergam, & captivitate Johannis Friderici, Electoris. Extat in Marquardi Freheri Rerum Germanicarum ſcriptorum Tomo tertio pag. 387. edit. novæ Clariſſ. Struvii p. 459--494.

1547.

Capita Pietatis & Religionis Chriſtianæ, verſibus Græcis comprehenſa ad Inſtitutionem puerilem, cum interpretatione Latina. Veri Epiſcopi ſolicitudo & Presbyterorum cura indicata de Cap. XX. Act. Apoſtol. πῶς ἐπιστέλλοι ἂν ὁ ἅγιος Παῦλος τοῖς Ἐφεσίοις ὑπομιμνήσκων τὰ ῥηθέντα πρὸς αὐτοὺς ἐκκληθέντας εἰς τὴν Μίλητον. ὑποθῆκαι Salomonis, ut vitentur conſortia pravorum; de teutonicis verſibus tranſlatæ in Græcos & Latinos. Preces Chriſtianæ expoſitæ verſibus Heroicis à Johanne Stigelio: Epiſtolæ binæ S. Baſilii ad Eccleſiam Antiochenſem & ad Tyanenſium Senatum. Auſonii precatio matutina & protrepticum ad nepotem. Lipſiæ apud Valentin. Pap. in 8. Recuſus hic liber Lipſiæ in officina Valentini Papæ 1555. 8. & Erneſti Vœgelini Conſtantienſis 1569. 8.

1548.

Thomæ Linacri, Britanni de emendata ſtructura Latini ſermonis libri VI. Cum indicatione locorum, unde exempla ab autore adducta fuerunt, recognita à Joach. Camerario. Acceſſit libellus ejuſdem Camerarii de arte Grammatica & figuris dictionum. Lipſiæ apud Val. Pap. in 8. In editione ſecunda Lipſ. in officina hæredum Valentini Papæ 1559. 8. habentur etiam Philippi Bechii in Linacrum annotationes.

1549.

Vocabula rei nummariæ, ponderum & menſurarum Græca, Latina, Ebraica, quorum intellectus omnibus neceſſarius eſt: collecta ex Budæi, Joachimi Camerarii & Philippi Melanchthonis Annotationibus: additæ ſunt & volucrum & piſcium appellationes, col-

lectæ à Paulo Ebero & Caſparo Peucero. Witebergæ per Joſephum Klug. 8.

Libellus Græcæ Grammaticæ Ph. Melanchthonis, accuratius & perfectius editus ſtudio Joach. Camerarii Papenb. adjectis tabulis flexionum verborum circumflexorum & verborum in *μι*. Acceſſit ejuſdem Camerarii lib. de Orthographia, qui in editione A. 1545. deerat. Lipſiæ apud Valentin. Papam in 8. Recuſus hic liber Lipſiæ in officina hæredum Valentini Papæ 1560. 8.

Εὐκλείδου ϛοιχείων βιβλία ἕξ. Euclidis Elementorum Geometricorum libri VI. converſi in latinum ſermonem. Lipſ. apud Valentin. Pap. in 8.

Hoc anno edidit Camerarius etiam annotationes in *Terentium* cum præfatione ad diſcentes bonas literas. Vide Terentium Matthiæ Bergii Profeſſoris Altdorfini. pag. 472. Sed ſecunda editio hujus Comici ex Camerarii recenſione lucem vidit Lipſiæ ex officina Valentini Papæ 1555. 8.

1550.

Libellus Scholaſticus utilis & valde bonus, quo continentur *Theognidis* præcepta, *Pythagoræ* verſus aurei: *Phocylidæ* præcepta, *Solonis, Tyrtæi, Simonidis* & *Callimachi* quædam Carmina, collecta & Græcis commentariis explicata à Joach. Camerario Baſil. 1550. 8. Acceſſit rerum & verborum memorabilium Index. Baſileæ per Oporinum. Et ex iterata editione ibid. 1555. 8. atque additis *Wolfgangi Seberi* notis geminis, quarum priores varietatem lectionis ex MSS. Codd. Bibl. Palatinæ atque Auguſtanæ, ſimulque uberiorem ſententiarum explicationem exhibent: poſteriores citatorum à Camerario teſtimoniorum fontes commonſtrant, Lipſiæ impenſis hæredum Thomæ Schureri, excudebat Thomas Glück. 1620. 8.

1551.

De Carminibus ad Veterum Imitationem artificioſe componendis præcepta bona & utilia, collecta à Georgio Sabino. Enumeratio eorum, (*) quæ in docendo præcipue ſequenda eſſe videantur, Græce & Latine expoſita à Joach. Camerario Pabep. Lipſiæ apud Val. Pap. in 8.

Ἠθολογία ἠθική, de quo libello ſupra p. 497.

Com-

(*) Vide infra ad Annum 1554.

Commentarii utriusque linguæ, in quibus est διασκευὴ ὀνομαστικὴ τῶν ἐν τῷ ἀνθρωπίνῳ σώματι μερῶν. id est, diligens exquisitio nominum, quibus partes corporis humani appellari solent. προστιθεισῶν καὶ τῶν τῆς χρείας ἑκάστων ὀνομασιῶν, καὶ παρεπομένων τινῶν αὐταῖς. i. e. additis & functionum nomenclaturis & aliis his accidentibus, παραλλήλως σχεδὸν κειμένων τῶν τε ἑλληνικῶν καὶ τῶν Ῥωμαϊκῶν λέξεων, positis fere contra se Græcis & Latinis vocabulis. Basil. apud Joh. Hervag. in fol.

Sententiæ *Jesu Siracidæ* Græce summa diligentia cum necessariis annotationibus editæ. Basil. apud Joh. Oporinum in 8. Altera Græco latina editio cum versione & additis novis etiam ad Latina notis. Lipsiæ apud Vœgelinum, 1568. 8.

1552.

Hymni XXIIII. Georgii Fabricii de historia & meditatione mortis CHristi cum duobus carminibus Camerarii, altero latino ad CHristum Σωτῆρα altero græco de σταυρώσει τοῦ Σωτῆρος.

Vita fortissimi & laudatissimi Ducis *Mauricii*, Saxoniæ quondam Electoris, Græce conscripta ac in sermonem Latinum conversa à Simone Stenio, Lomacensi Misnico, Vide Marquardi Freheri partem tertiam scriptorum Germaniæ p. 447. 448.

1553.

Indicationes multorum, quæ ad lectionem fabularum *Plauti* nonnihil momenti afferre possint, quæ collegit Georg. Fabricius Chemnicensis. Emendationes editi exempli Plautini à Joachimo Camerario de recognitione ipsius in officina Valentini Papæ in 8. De Plauto Camerarii vide ad An. 1558.

Oratio habita Lipsiæ ad funus Illustrissimi Principis, *Mauricii* Ducis Saxoniæ Electoris, cum præter duceretur XVII. Cal. Aug. Lips. in officina Valentini Papæ in 4. Recusa cum aliis Lips. 1566. 1569. 8. & in Simonis Schardii, T. 2. rerum Germanicar.

Θεοκρίτου εἰδύλλια, τοῦτ' ἐστὶ σμικρὰ ποιήματα ἓξ καὶ τριάκοντα. Τοῦ αὐτοῦ ἐπιγράμματα ἐννεακαίδεκα. Τοῦ αὐτοῦ πέλεκυς καὶ πτερύγιον. Μετὰ τῶν σχολίων Ζαχαρίου Καλλιέργου πάνυ ὠφελίμων. Theocriti Eidyllia, hoc est, Parva Poëmata XXXVI. cum scholiis Græcis. Ejusd. Epigrammata XIX. Ejusdem Bipennis & ala. Præter hæc & Latina versio Carmine non infeliciter reddita per H. Eobanum Hessum, & Joa-

& Joachimi Camerarii ſcholia non inerudita acceſſere. Francofurti ex officina Petri Brubachii in 8. De priore Græca Theocriti editione dictum ad A. 1530.

Narratio de Eobano Heſſo comprehendens mentionem de compluribus illius ætatis doctis viris, Epiſtolæ Eobani Heſſi (*) ad Camerarium & alios quosdam familiari in genere cum lepidæ & facetæ, tum literatæ & eruditæ, cum quibusdam Camerarii ſcriptis carmine & aliorum. Norimberg. apud Joh. Montanum & Ulricum Neuberum in 8.

1554.

Prophetæ *Jeremiæ* lamenta converſa in Anapæſtos Latinos cum aliis nonnullis verſibus. In officina Valent. Papæ in 8.

Verſus Senarii Græci de Analogiis: ſive de proportione Arithmetica, Geometrica & Harmonica, *περὶ μεσοτήτων ἢ μέσων ἀνάλογον τριῶν τῆς ἀριθμητικῆς καὶ γεωμετρικῆς, καὶ ἁρμονικῆς σύνοψις.* Diviſio puerilis inſtitutionis, *διαιρέσεις διδασκαλικαί.* Enumeratio eorum quæ in docendo præcipue ſequenda eſſe videntur, Græca & Lat. proſa. Graphica ſive ratio parandi atramenti, (**) calami & chartæ, & ipſa ſenariis verſibus Græcis expoſita. Omnia nunc primum partim edita, partim recognita. Lipſ. in officina Valentini Papæ in 8vo.

Querela M. Lutheri ſive ſomnium. Baſileæ apud Oporinum in 8. Recuſa Gorlicii in 4. &c. Typis Ambroſii Fritſch. anno 1580.

1555.

Synesii Cyrenæi Oratio (***) ad Arcadium Theodoſii f. de Regno ſive de Officio Imperatoris, ſive Regis, converſa in Latinum ſermonem, addita hiſtoriola de ipſo authore. In officina Val. Papæ in 8.

Querela Martini Lutheri ſive ſomnium ὅλον hypar, ſive Syndicus Querelæ Lutheri. Baſil. apud Oporinum in 8.

Con-

(*) Liber II. A. 1557. & III. 1561. Prodierunt & Heſſi Epiſtolæ familiares, Marpurgi 1543. anno poſt ejus obitum, quem epicediis decorarunt Jacobus Micyllus, Bedrotus, Joannes Stigelius. 1542. 8.

(**) Eobani Heſſi atramentum:

Integra ſit galla, ſit dimidia uncia gummi.
Quartaque vitrioli, ſint partes octo falerni,
Sextarii reliquum laticoſum fundat acetum.

(***) Confer infra ad A. 1583.

Conciones Synodicæ ſtatis temporibus habitæ in Eccleſia Merſeburgenſi à Reverendiſſ. & Illuſtriſſ. Principe *Georgio Anhaltino* & Aſcaniæ &c. Præpoſito Magdeburgenſi & Miſnenſi: editæ à Joachimo Camerario præmiſſa ejusdem ad Illuſtriſſ. Dn. Joach. Principem Anhalt. epiſtola dedicatoria, & de Reverendiſſimo & Illuſtriſſimo Principe Anhalt. Georgio, (*) Narratione. Lipſiæ in officina Valent Papæ. fol.

1556.

P. Virgilii Maronis Bucolicorum explicatio præſcripta de commentatione Joach. Camerarii, cum indicatione & interpretatione locorum *Theocriti*, cujus author eſt Eobanus Heſſus, Argent. apud Blaſium Fabricium, in 8.

1557.

De Græcis Latinisque & Indis numerorum notis, &c. infra ad A. 1569. Additæ ſunt γνῶμαι Græce, ſerie literarum expoſitæ, ad uſum puerilis inſtitutionis. Norimb. in officina Helleriana in 8.

Libellus alter Epiſtolas complectens Eobani & aliorum quorundam doctiſſimorum virorum, nec non verſus varii generis & argumenti Lipſ. in officina Valentini Papæ in 8. De libro I. vide A. 1553. & de III. 1561.

Hoc anno 1557. profecto Philip. Melanchth. ad Colloquium Wormatienſe, mortua eſt ejus conjux Witteбергæ. Exorarunt igitur Camerarium communes amici, ut ad Philippum quam primum ſe conferret, ut nuncio accepto domeſtici luctus aliquid ei allevationis contingeret ex præſentia Camerarii, cujus conſuetudo & uſus ei eſſet jucundiſſimus. Vide vitam Philippi pag. 368. 369. pertinet huc Camerarii Hodœporicon Hyemale: Tertio libello Epiſtolar. Eobani P. 3. b. & Hodœporicor. Reuſneri libro VI. pagin. 480.

1558.

M. Accii Plauti Comœdiæ XX. diligenti & ſingulari ſtudio emendatius nuncquam ante unquam ab ullo editæ: Adjectis etiam Camerarii ad ſingulas comœdias argumentis, & annotationibus. Acceſſerunt jam indicationes multorum ad lectionem Plautinam conferentes, Georgii Fabricii (**) Chemnicienſis. Baſ. per Jo. Hervagium & Bernhardum Brant. in 8. Comœdiæ quinque Amphitruo, Aſinaria, Curculio,

(*) Hæc narratio recuſa Lipſ. 1696. 8. cum vita Melanchthonis & Eobani Heſſi à Camerario ſcripta.

(**) Supra, ad. A. 1553.

culio, Casina, Cistellaria, cum notis & præmissa de carminibus Comicis dissertatione prodierunt Lipsiæ apud Valentinum Papam 1545. 8. Comœdiæ sex, ibid. 1549. 8.

1559.

De eorum qui Cometæ appellantur, nominibus, natura, causis, significatione, cum historiarum memorabilium illustribus Exemplis Disputatio atque Narratio Joach. Camerarii. Lipsiæ in officina hæred. Val. Papæ in 8. Recusum hoc scriptum ibidem 1578. 8. in officina Joannis Steinmann.

1560.

Disputatio de precibus, earumque formulæ. Argentorat. 8. vide supra pag. 495. sq.

Epitaphium Philippo positum in templo arcis Wittembergæ, laminæque æreæ literis inauratis incisum, authorem habet Camerarium quem vide in vita Philippi pag. 420. & seq.

1561.

Tertius libellus (*) Epistolarum Eobani Hessi & aliorum quorundam virorum autoritate, virtute, sapientia, doctrinaque excellentium, editus autore Joachimo Camerario Papebergensi. Lipsiæ apud Vœgelinum. in 8.

Capita quædam pertinentia ad doctrinam de moribus, & civilis rationis facultatem, quæ est ἠθικὴ & πολιτική. Lipsiæ apud Joh. Rhambam in 8.

Chronologia secundum Græcorum rationem, temporibus expositis autore (**) *Nicephoro* Archiepiscopo Constantinopolis, conversa in Latinam linguam, & illustrata à Joachimo Camerario Papeberg. Addita est ejusdem narratio (***) *de Synodo Nicana*; & accessit nova enumeratio Synodorum Oecumenicarum. Basil. apud Joh. Oporinum in fol. Recusus hic liber deinde Lipsiæ apud Vœgelin. 1574. 4. & apud Joannem Steinmannum 1583. 4.

Poëmata doctrinæ eruditione, virtute & sapientia præstantis Viri PETRI LOTI-

(*) Liber I. A. 1553. & II. 1557.

(**) De Nicephori Chronologia dixi Volum. VI. hujus Bibliothecæ p. 153. sq. Præmittitur etiam ex Camerarii versione, Historiæ Miscellæ, Basil. 1569. 8. Errores quosdam illius Chronologicos notat Jo. Garnerius præfat. ad Liberatum.

(***) Hæc prodierat Lipsiæ ex officina Jacobi Berwald 1543. 8. Recusa ibidem 1546. 1552. 1560. 8. ex officina Valentini Papæ.

TICHII Secundi, artis Medicinæ clarissimi Doctoris, quæ passim edita hoc libello comprehensa sunt & nunc primum ista forma expressa, cum præfatione Joachimi Camerarii ad Ernestum Vœgelinum & Erasmum Neusteter, Lipsiæ apud Vœgelinum. 8. Iterum edita sunt hæc Poëmata Lotichii Solitariensis cum præfatione Camerarii ad Christianum Lotichium, Lipsiæ iisdem Typis Vœgelinianis, imprimente Johanne Steinmanno 1563. 8.

Annotatio rerum præcipuarum quæ acciderunt ab anno 1550. usque ad annum 1561. V. C. Joachimi Camerarii Papebergensis. Ex adversariis manu ejus exaratis edita à Marquardo Frehero Rerum Germanicarum scriptorum Tomo Tertio pagin. 460.

1562.

Ecloga de morte optimi & doctissimi, & Virtute, Sapientia, Pietate excellentis Viri *Joh. Stigelii* & alia quædam Poemata quorum est autor Joachimus Camerarius. Lips. in officina Vœgelinian in 4.

1563.

Capita quædam proposita ad disputandum, de felicitate, seu vita beata in terris. In Academia Lips. apud Vœgel. in 8.

Votum sive preces: poëmatium de horum temporum miseria & cladibus. Lipsiæ in officina Vœgelini in 8. Vide infra ad A. 1568.

Oratio habita in declaratione Magistrorum opt. disciplinarum & artium. In qua copiosa fit mentio præstantissimi Viri *Joh. Homilii* Mathematici superiore anno mortui, adjectis epicediis, Epitaphiisque diversorum. Lipsiæ in officina Vœgeliniana in 8.

Dialogus de vita decente ætatem puerilem, quodque hoc studium Deo placeat, cum respondentibus figuris quibusdam Germanici & Latini sermonis, itemque versibus variis. Lipsiæ apud Vœgel. in 8. & cum auctario ibid. 1572. 8.

Historia de JEsu CHristi ad mortem pro genere humano accessione, dierum ante Pascha sex, & alia indicata tempora, resque præterea quædam narratæ oratione, quam recitatione solenni pronunciavit M. Martinus Gassarus. 8.

Catechesis seu initia doctrinæ in Ecclesia Christi, Græce iterum nuper edita: *Κατήχησις τοῦ χριστιανισμοῦ, ἤγουν κεφάλαια τῆς ὑγιοῦς διδαχῆς* ΧΡΙΣΤΟΥ *τε αὐτοῦ καὶ τῶν Ἀποστόλων.* Sine nomine auctoris, nisi quod p. 497. edit. Gr. & p. 522. Lat. Camerarii nomen legitur:

 & sine

& sine anni nota & loci in 8. paginar. 500. & nunc primum in Latinum sermonem conversa, cumque indicio & notatione locorum quorundam expressa. Lips. apud Vœgelin. in 8. Etiam Augustanæ confessionis Græce versæ à Camerario Melanchthon meminit Epistolis ad Camerarium p. 579. 580.

Epithalamii versus de nuptiis, nobilitate generis, virtute, sapientia & humanitate præstantiss. D. Erichi Volemari à Berlips V. CL. Præfecti Salissæ longæ in Duringis compositi. Lipsiæ apud hæredes Valent. Papæ in 4.

Poëmata Georgii Sabini edita Lipsiæ in Officina Vœgeliniana; Extant in hoc libello duæ Elegiæ Græcæ Camerarii, & ipsum libellum se Epistolis quibusdam auxisse & jus privilegiis de talibus scriptis sibi aliquando impetrati Typographo tum impertiisse testatur Camerarius in Epistola Poëmatis præfixa ad Sabini generum, M. Eusebium Menium, hoc anno scripta Lipsiæ, repetita editione ipsa anno 1581. Typis Steinmanianis. in 8.

1564.

Orationes duæ S. *Gregorii* Episcopi *Nyssæ*, una de Filii & Spiritus Sancti Deitate, (a) altera dicta die Paschatis; (b) conversæ in Latinum sermonem, additis brevibus annotatiunculis. Antè non editæ. Lips. apud Vœgel. in 8.

Ejusdem Gregorii orationes duæ aliæ, una de nativitate (c) Domini nostri Jesu CHristi, altera de Sancto Stephano primo martyre, (d) jam primum editæ, conversæ in Latinum sermonem, cum brevibus notationibus. Lips. apud Vœgelinum in 8.

Capita proposita ad disputandum, ea explicantia & distinguentia, quibus studium Sapientiæ, quæ est Philosophia, continetur. Lipsiæ apud Vœgelin. 8.

In renuntiatione Magistrorum in Academia Jenensi expedivit quæstionem hanc, cur Aruspas apud Xenophontem dicat se duas habere animas probam unam & bonam, improbam alteram & malam? Jenæ excudebat Donatus Ritzenheyn in 4.

Oeconomica scripta, quæ exstant titulo *Aristotelis*, in Latinum sermonem conversa & explicata, adjunctaque iis interpretatio Oeconomici libri *Xenophontis*. Lips. apud Vœgelin. in 8.

Enchi-

(a) Cum alia versione in Operibus Nysseni T. 2. edit. Græco-Lat. p. 896.
(b) id. pag. 866. (c) id. pag. 771. (d) id. pag. 786.

Enchiridion pietatis puerilis, hoc anno ab Adamo Sibero editum, & Carmen in Vestibulo exhibet Camerari Heroicum ad Siberum, & in ipso libro ex ejusdem Camerarii & aliorum Doctorum monumentis plurima. Basil. per Joann. Oporinum in 8.

Archytæ decem prædicamenta: (*) Anonymi de Logica: quid & quale quid quomodo definiendum esse videatur: alterius Methodus εἰς τὰς τρόπους τῆς φιλοσοφίας: Georgii Pachymerii de Sex definitionibus Philosophiæ: omnia Græcè: cum præliminari Epistola Græca Joachimi Camerarii ad Michaelem Sophianum. Lipsiæ typis Ernesti Vœgelini Constantiensis. 8.

1565.

Conversa ex *Thucydidis* historia quædam in Latinum sermonem, & de autore illo, deque scriptis ipsius exposita, nec non explicata aliqua. Witenbergæ apud Joh. Cratonem in 8.

Narrationes duæ facinorum atrocium superioribus annis in Italiæ civitatibus duabus diverso tempore attentatorum, cognitione dignissimæ, opera Joach. Camerarii primum typis expressæ. Lipsiæ in Officina Vœgeliniana. in 8.

1566.

De *Philippi Melanchthonis* Ortu, totius vitæ curriculo, & morte; implicata rerum memorabilium temporis illius, hominumque mentione atque indicio, cum expositionis serie cohærentium, Narratio diligens & accurata. Lipf. apud Vœgelinum in 8. Recusus hic lectu dignus & jucundus liber ibidem sed minus luculenter 1592. 8. tum cum indice, Hagæ Com. 1655. 12. & nitide curante Frid. Benedicto Carpzovio τῷ μακαρίτῃ cum Vitis Georgii Anhaltini & Eobani Hessi scriptis ab eodem Camerario. Lipsiæ 1696. 8. Notæ non contemnendæ ad hanc vitam insertæ catalogo Bibl. Schraderianæ Dresd. 1710. 8. parte priori n. 3226.

Historiæ JEsu CHristi filii DEI, nati in terris, matre sanctissima semper virgine Maria, summatim relata expositio, itemque eorum quæ de Apostolis JEsu CHristi singulatim commemorari posse recte & utiliter visa sunt. Additis aliis quibusdam non indignis pietatis Religiosæ studio. Lipf. apud Vœgelin. in 8. Volumen clauditur Nazianzeni pentasticho de Apostolis, Camerarii de Evangelistis tetrasticho,

(*) Confer librum 2. hujus Bibl. cap. 13. pag. 483.

cho, & Nicephori Xanthopuli jambicis LXXVIII. de JEsu septuaginta discipulis.

1567.

Capita ad disputandum proposita, consuetudine Academiæ Lipsicæ in schola Philosophica. Lips. apud Joh. Rhambam in 4.

1568.

De natura & effectionibus dæmonum libelli duo *Plutarchi*, de defectu oraculorum ex versione Adriani Turnebi cum ejus notis: & de figura EI consecrata Delphis, ex versione Camerarii cum ejus explicationibus & proœmio. Quibus eruditæ & raræ nec inutiles rerum memorabilium & singularium expositiones continentur. Lips. in Officina Vœgelini in 8. atque iterum 1576. 8.

Libellus continens Eclogas XX. Græcas duas, cæteras Latinas, & alia quædam poëmatia diversis temporibus & occasionibus composita, quæ sunt 1) *Votum* seu preces, pro pace Germaniæ. 2) Carolus sive *Vienna Austriaca* A. 1532. obsessa. 3) Carolus sive *Tunete* A. C. 1534. Lips. apud Joh. Rhamb. sumtibus Vœgelini in 8.

Hoc anno 1568. Maximilianus II. Cæsar Camerarium Viennam Austriæ (nemine consiliariorum suggerente) evocatum de doctrina Ecclesiæ & rituum sacrorum cum Saxonicis ineunda conformitate clementer audivit, & re sua bene functum domum non sine favoris argumento à se dimisit. Melch. Adamus in vitis Philosophor. Germaniæ p. 264. vide Proœminm Camerar. in libellum suum Gnomologicum p. 20. de quo libello dictum supra p. 493. sq.

Libellus novus Epistolas & alia monumenta doctorum superioris & hujus ætatis complectens. Lips. apud Joh. Rhamb. in 8.

Liber (*) continens Epistolas *Philippi Melanchthonis* scriptas ab A. 1522. per annos 38. ad Joach. Camerarium, primum ab eodem pio studio & accurata consideratione editus. Lips. curante eum exprimi Vœgelino in 8. Confer Clariss. Buchard Gotthelff Struvii Bibl. antiquam A. 1705. p. 545. & A. 1706. p. 357. sqq.

1569.

De Græcis Latinisque numerorum notis, & præterea Saracenicis & Indicis cum Indicio Elementorum ejus, quam Logisticam Græci nominant (quæ est methodus conficiendarum rationum) & vocabulorum

(*) Hic est liber quartus inter Melanchthonis quæ cum Erasmi, Thomæ Mori & Lud. Vivis Epistolis recusæ sunt Lond. 1642. fol.

rum artis interpretatione & aliis quibusdam ad hanc pertinentibus. Accesserunt explicationes Arithmeticæ doctrinæ *Nicomachi* & alia quædam ad contemplationem scientiæ istius pertinentia. Witenb. apud Joh. Cratonem in 8. Prodierant etiam Augustæ Vindel. 1554. 8. & Norimb. 1557. 8. Explicationem librorum duorum Nicomachi Geraseni Samuel Tennulius recudi curavit ad calcem Jamblichi in Nicomachum, Græce & Latine cum notis editi Arnhemiæ 1668. 4.

Orationes numero decem funebres, quarum prima cum illustriss. Ducis Saxoniæ Principis Electoris Mauritii funus An. 1553. per urbem Lipsiam duceretur: additis epitaphiis carminibus Græcis ac Latinis. Cæteræ, anniversariæ memoriæ diebus habitæ sunt, nec dum quædam expressæ. Addita XI. complectente lugubris mortis Illustriss. Principis Elector Saxon. Augusti filii Alexandri mentionem. Lipsiæ excudebat Joh. Rhamba in 8.

Joach. Camerarii Epistola ad Isaiam Cæpolitam hoc anno scripta, extat sub finem Libri Quinti Paraphraseos Psalmorum Esromi Rudingeri.

1570.

Aphthonii libellus progymnasmatum, id est, præparantium exercitationum, in sermonem Latinum conversus: Græco scripto & exemplis compluribus additis. Lips. apud Ernest. Vœgelin. in 8.

Proposita annis compluribus Academiæ Lipsicæ, antiqua consuetudine, diebus præcipue festis, quibus solemnes conventus Ecclesiastici aguntur, nuncconveniente serie & uno libello ad lectionem commodiorem comprehensa. Lips. in Officina Rhambaviana in 8.

1571.

Libellus *Plutarchi* de virtute Morali: quo exponitur summa doctrinæ illius: Itemque adjunctorum scriptorum Græce editorum interpretatio Latina: Una cum explicatione præcipuorum locorum & rerum necessariarum enarratione. Autore Joachimo Camerario, Lipsiæ. in 8.

Libellus Gnomologicus, 8. de quo supra p. 493. seq.

Aliquot Epistolæ *M. Antonii Flaminii* de veritate doctrinæ & sanctitate Religionis, ex Italico in sermonem Latinum conversæ, nec non narrationes de Flaminio & aliis quibusdam, cognitione opt. disciplinarum,

rum, ac artium & pietatis studiosorum non indignæ. Norimb. in Officina Dieterichi Gerlacii. in 8.

V. Cl. *Georgio Fabricio* Chemnicensi P. L. Epitaphia scripta à V. Cl. Joachimo Camerario, Paulo Dolscio, Adamo Sibero, & aliis. Edita à Jacobo Fabricio Chemnicensi, cum Epistola Joan. Sturmii ad Fabricios Fratres consolatoria. Lipsiæ in 4.

1572.

Notatio figurarum Sermonis in libris quatuor Evangeliorum, & indicata verborum significatio; & orationis sententia, ad illorum scriptorum intelligentiam certiorem studio Joachimi Camerarii, post primam editionem Lips. apud Valent. Papæ hæredes 1552. 8. recusa cum locuplete indice rerum & verborum insignium ad observandum. Lipsiæ apud Ernest. Vœgelin. in 4. Notatio figurarum Orationis & mutatæ simplicis Elocutionis in Apostolicis scriptis, ad perspicendam de intellecto sermone sententiam autorum: edita pridem Lipsiæ apud Valentini Papæ hæredes 1556. 8. . Accessere & in librum πράξεων & ἀποκαλύψεως similes notationes, nunc primum elaboratæ studio Joach. Camerarii. Lipsiæ edita denuo procurante Ern. Vœgelino. in 4. Hæ eximiæ Camerarii in Novum Testamentum annotationes suadente Melanchthone ab eo compositæ, quarum novam editionem promisit V. C. Jo. Andreas Bosius Disp. de νεωτερικαῖς ἐπιθυμίαις. cap. 3. recusæ etiam sunt Cantabrigiæ 1642. fol. cum Beza: & Francof. 1712. 4. sub titulo exegesis N. T.

Xenophontis Atheniensis de Cyri Regis Persarum vita atque disciplina libri 8. nec non alia quædam ejusdem autoris scripta in sermonem Latinum conversa, explicationibus alicubi additis, studio & diligentia Joach. Camerarii. Parisiis, apud Andr. Wechelum. in 4.

Commentatiuncula, non esse ex Eventis de consiliis actionibusque hominum judicandum: de exordio versus Ovidiani: *Exitus acta probat.* Additur scholium de congiario. Edente ob patris Valetudinem Ludovico Camerario filio. Lipsiæ typis Ern. Vœgelini in 8.

Reverendi Viri Doctoris Martini Lutheri Epistola, missa ad Theologos Norinbergenses (orta quadam inter ipsos dissensione:) *Pia & vere Apostolica Epistola*, quemadmodum tum ad exemplum illius eo tempore Vir, dignitate & auctoritate & studio pietatis excellens asscripsit. Cum appendice non spernenda. Lips. apud Vœgelin. in 8.

1573.

1573.

Homiliæ, quæ sunt sermones habiti de iis, quæ in Christianis Ecclesiis leguntur, congregato populo diebus Dominicis & festis, excerptæ ex scripturis Evangelicis, autore Joach. Camerario: Editæ simul Græce & Latine. Lipsiæ procurante Vœgelino. in 4.

Psalmi Septem qui Pœnitentiæ titulo celebrantur, translati in Latinos versus jambicos dimetros, autore non nominato. Quibus & Threnorum Hieremiæ Prophetæ, & Psalmorum quoque aliquot carmina adjuncta sunt, composita à Joach. Camerario. Lipsiæ in 8.

Ornatissimi cujusdam viri de rebus Gallicis & ad Stanislaum Elvidium Epistola: Et ad hanc de iisdem rebus Gallicis responsio, autore Joach. Camerario. Lipsiæ in 4. apud Vœgelin. Atque hæc sunt, quæ vivo Joachimo Camerario autore edita sunt, qui obiit Lipsiæ, Anno MDLXXIIII.

Post obitum Joachimi Camerarii edita & ex parte recusa sunt ista:

1575.

Phile Sapientissimi Versus Jambici de Animalium proprietate, cum auctario Joachimi Camerarii: Exposita nunc primum eodem metro versuum Latinorum à Gregorio Bersmano Annæbergensi. Lipsiæ imprimebat Andreas Schneider, Typis Vogelinianis in 4. Iidem Phile versus Jambici de Animalium proprietate cum Auctario Joach. Camerarii, secunda cura Gregor. Bersmani editi sunt anno 1596. in Typographeo H. Commelini in 8. Vide quoque Tomum secundum Poëtarum Græcorum veterum, Coloniæ Allobrogum editorum in fol. typis Petri de la Roviere Anno 1624. pag. 237.

1576.

Commentarius de Generibus divinationum, ac Græcis Latinisque earum vocabulis, autore Joachimo Camerario, editus ab ejusdem filio Ludovico, subjunctis Gregorii Bersmanni in funus Camerarii epicediis. Lipsiæ typis Vœgel. à Joh. Steinmann. in 8.

1577.

Meditatio in Adversis, adjuncta est consolationi Philosophicæ Jacobi Sadoleti, cum Joannis Sambuci & Joachimi Camerarii filii Epistolis & carminibus ejusdem argumenti. In hujus meditationis præfatione promittitur editio Chrysoloræ & Joach. Camerarii Græcarum Epistolarum. Francofurt. apud Andream Wechelum in 8.

1578.

Ethicorum Aristotelis Nicomach. explicatio accuratissima Joach. Camerarii Papebergensis, ejus post obitum à filiis in lucem edita. Francof. apud Andream Wechelum in 4.

1580.

Politicorum & Oeconomicorum Aristotelis & Xenophontis conversio ac interpretatio Joach. Camerarii. Francof. apud hæredes Wecheli in 4.

1583.

Epistolarum Familiarum libri VI. priores à filiis editi. Francofurti apud hæredes Andreæ Wecheli. 8.

Opuscula moralia à filio Joachimo Camerario, Medico Norimbergensi edita, in quibus *Synesius*, de regno ad Arcadium, ex versione Camerarii patris, Plutarchi præcepta gerendæ Reip. ex Xylandri versione. Camerarii patris ὑποθῆκαι sive præcepta de officio Principis, Latino sermone prosario ad Mauricium Huttenum: Ejusdem paræneses scriptæ sermone familiari ad præcipuæ familiæ adolescentem: Epistolæ duæ ad Ludovicum Huttenum. Gnomæ, versibus Latinis senariis. Francof. apud hæredes Andreæ Wecheli, 1583. 8.

1589.

Inter Epitâphia quorundam Comitum ex antiquissima Ortenburgensium familia oriundorum, illorumque Conjugum, hoc anno edita extant quoque quædam Joach. Camerarium, Esromum Rudingerum & alios autores habentia. Norinbergæ Typis Lochneri & Hofmanni in 4.

Animadversiones ad librum primum *Lucani* edente Gregorio Bersmanno. Lips. 8. in editione illius Poëtæ Jac. Micylli & Hofmanni scholiis illustrata.

1595.

Onosander de re militari ex Græco versus. Norimb. 1595. 8.

Decuriæ XXI. *συμμίκτων προβλημάτων* sive variarum & diversarum quæstionum de natura, moribus, sermone, Græcæ & Latinæ expositiones. Apud Hieronymum Commelinum. in 8. Hæc problemata recusa sunt in thesauro Critico sive face artium Jani Gruteri, Tomo quarto.

Episto-

Epiſtolarum ad diverſos volumen ſecundum, libros quinque poſteriores complectens. Francof. impenſis Petri Fiſcheri, ex Officina Paltheniana. In 8.

Scriptum, de diſſidio in Religione, & collatione veterum rituum cum recentioribus, editus ſine nomine auctoris Baſileæ 1598. 8. ſcriptus A. 1549.

1596.

Appendix problematum D. Joach. Camerarii, varias & diverſas quæſtiones morales, naturales, Mathematicas, Poëticas & Mythologicas complectens. Apud Commelinum. in 8.

Regionum quarundam & Nationum proprietates: recenſente Joachimo Camerario. Vide variorum in Europa itinerum delitias Nathanis Chytræi, expreſſas typis Chriſtophori Corvini ad 1596. pag. 630. 631. &c.

1598.

De rebus Turcicis Commentarii duo Joach. Camerarii Papebergenſis, à filiis nunc primum collecti ac editi. Acceſſere & alia nonnulla lectu admodum digna & utilia, quæ in adverſa pagina indicantur. Nimirum Imperatorum Turcicorum Chronologicon ex *Franciſco Sanſovino* de Italico in Latinum ſermonem converſum. Domini *de la Nue* Galli, Imperatoris bellici clariſſimi diſputatio de bello Turcico, Latine de Gallico ſermone interpretata. *Johannis Cuſpiniani* viri Clariſſimi, Imperatorum Maximiliani I. Caroli V. & Ferdinandi Auguſtorum Conſiliarii, Oratoris, & Hiſtorici oratio protreptica, qua Chriſtiani ad bellum Turcicum excitantur. Cui accesſit *Alphonſi* Regis Neapolitani ſapientiſſimi oratiuncula ejusdem argumenti, opera Johannis Weidneri Landſidelii. Francofurti apud hæredes Andr. Wecheli, Claud. Marn. & Joan. Aubr. in fol.

De clade A. 1526. accepta in Pannonia ad Morgacium & de Ludovici Regis interitu. Francof. 1603.

Oratio ſive Conſilium de bello Turcis inferendo. Isleb. 1604.

1605.

Definitiones Capitum Doctrinæ Chriſtianæ. Lipſ. 8.

CL. V. Joachimi Camerarii Papebergenſis Hiſtorica Narratio de fratrum orthodoxorum Eccleſiis in *Bohemia, Moravia, & Polonia,* nunc primum edita ex Bibliotheca Ludovici Camerarii I C. *Acceſſerunt ad eam & alia quædam cognitione digniſſima, quorum hæc eſt*

Xxx ſeries:

series: I. Clarissimi V. *Esromi Rudigeri* Papebergensis de Fratrum Ecclesiolis in Bohemia & Moravia, Narratiuncula scripta Evanzizii in Moravis A. C. 1579. p. 145. II. Vita & mors *Johannis Hussi* Bohemi ex actionibus & monumentis Martyrum. p. 163. Epistolæ Jo. Hussi selectiores. p. 211. III. De ultimo supplicio *Hieronymi Pragensis* ex iisdem actionibus Martyrum. p. 227. IV. De ejusdem Hieronymi obitu & supplicio, Pogii Florentini ad Leonhardum Aretinum Epistola: p. 241. Hujusque ad illam responsio. p. 249. V. Oratio de Hussiticis motibus recitata publice Witebergæ ab Illustri & Generoso Domino Michaële Slavata, Barone Bohemo A. C. 1572. p. 251. VI. De origine Ecclesiarum Bohemicarum, & de confessionibus ab iis editis, Narratio: p. 263. Cui subjuncta sunt de his B. Lutheri, Melanchthonis & aliorum magnorum quorundam virorum judicia & testimonia. p. 273. VII. Methodus quam observant Fratres, in eligendis ordinandis & confirmandis Ministris. p. 282. VIII. Epistola Fratrum ad Illustr. Principem Fridericum III. Elector. Illustr. Palatinum, de cantionibus in ipsorum Ecclesiis usitatis. p. 286. IX. *Esromi Rudigeri* de Cantionibus sacris inter Fratres consuetis, deque tota Christianorum Musica, Dissertatiuncula. p. 290. X. De excidio reliquiarum è Waldensibus & Albingensibus Merindolii & aliis in locis Provinciæ facto sub Francisco II. Rege Galliæ, ex monumentis Martyrum. p. 303. XI. CL. V. D. *Petri Wesenbecii* JCti Oratio de Waldensibus & Albigensibus Christianis, Jenæ habita A.C. MDLXXXV. p. 409. XII. Insignis locus de iisdem ex Caroli Molinæi JCti tractatu de Monarchia Francorum. p, 443. XIII. Consensus in fide & religione inter Ecclesias Evangelicas Regni Poloniæ, & illarum Ecclesiarum Acta Synodica. p. 449. Heidelbergæ Typis Vœgelianis. 8. & Francof. 1625. 8,

1606.

Annotationes quædam postumæ in *Julii Cæsaris* lib. 2. & 4. de bello Gallico, & 3. de bello Civili, publicatæ sunt à Gothofredo Jungermanno in luculenta Cæsaris editione Francof. 1606. 4.

1607.

Valde utilis Dn. Joach. Camerarii de quinque Grammaticis singularum dictionum affectionibus præceptio, edita cum Homeri Βατραχομυομαχία & annotationibus Leonhardi Lycii, Professoris quondam Lipsiensis, typis Christoph. Elgeri in 8. Joach.

Joach. CamerariiDialogi Græco Latini. Lipſiæ Typis Vœgel.

Nondum edita.

Orationum tam ſuo quam aliorum nomine compoſitarum volumina duo. Epiſtolarum aliquot libri. Procœmiorum in varios autores, & Prolegomenorum volumen unum. Prolegomenorum & orationum variis autoribus explicandis præmiſſarum volumen.

Commentarii in autores nonnullos Latinos:

In III. libros Officiorum Ciceronis. In Dialogum de amicitia, de Senectute, in Somnium Scipionis, in παράδοξα. In libros Ciceronis de legibus. In Tuſc. Quæſtionum commentarios à ſe editos emendatio & additio. In libros de finibus. In Ciceronis lib. de Oratore. In I. librum de natura Deorum. In Epiſt. IX. Cicer. ad Lentulum lib. I. In artem Poëticam Horatii. In odas plures ejusdem. In Epiſtolas nonnullas ejusdem. In aliquot libros Faſtorum Ovidii. In Herculem furentem Senecæ. In Troades ejusdem. In Gryphum ternarii numeri, Auſonii. In Salluſtium de bello Jugurthino & in Conjurationem Catilinæ.

Commentarii in aliquot autores Græcos.

In III. IV. V. & VI. Iliados Homeri. In Heſiodi ἔργα καὶ ἡμέρας. Annotationes in Grammat. Græcam Theodori Gazæ. In Φαινόμενα Arati. In orationem Iſocratis contra Sophiſtas. In Pindari νεμεᾶν ια. It. in ejusdem Olympia. In Hecubam Euripidis. In Herculem furentem ejusdem. Converſio orationis Lycurgi contra Leocratem, additis annotationibus. In IV. libros Xenophontis ἀπομνημονευμάτων.

Imperfecta tam Græca quam Latina varii generis.

Commentarii de partium internarum humani corporis nominibus tam Græcis quam Latinis. De nominibus morborum: ubi prolegomena leguntur ſatis copioſa & accurate compoſita, cætera deſignata ſunt in diverſis chartis. De nominibus Græcis & Latinis conjunctionum variarum generis humani. De nominibus Græcis & Latinis Agriculturæ. Quæſtiones Homericæ Græcæ & Latinæ. Quæſtionum nuptialium lib. II. in quibus diſputatur an ducenda uxor, vel non ducenda. De nominibus militaribus, & rei bellicæ, ex Polluce potiſſime translata. De legibus. Περὶ νόμων. Proverbia. In Comment. de bello Gallico Julii Cæſaris. Hiſtoria

ria varii generis. Conversio in Latinam linguam τῆς πράξεως τῶν Ἀποστόλων. Appendix ad narrationem de vita Melanchthonis. In Euripidem scholia. Comment. in Ptolemæum. Epistolæ Græcæ ex diversis autoribus collectæ, & antea non editæ, una cum commentario proprio περὶ ἐπιστολῶν, Græce. De Hispanica Inquisitione scriptum D. Carolovicii, quod Camerarius copiosius Latine reddidit. Ὅροι seu definitiones Græcæ. Comment. in Hypotyposes Procli. Explicatio in Epistolas Græcas Beati Basilii. Defensio orationis Ciceronis pro Muræna, ubi tractat de Jure ad Cl.V. D. Joh. Stramburgerum IC.qui contra illam scripserat. Grammatica quædam. In Sphæram Procli, accurati commentarii. Conversio & explicatio Hypothesium Procli. Epigrammatum & diversorum carminum volumen. Epitaphiorum carminum liber: præparatus ad editionem à filiis, una cum carminibus diversorum in obitum Camerarii. Disputatio Logices: quid & quale quid esse videatur? veteris autoris, cujus nomen non est additum, in Latinam paraphrasin translata. In versum Epicharmi: Θνητὰ δεῖ τὸν θνητὸν &c. Disputatio contra Aristotelis sententiam. Proposita nomine Rectoris & Decani publice, variis anni temporibus, Lipsiæ. Proposita publice nomine Rectoris in funeribus præcipuorum virorum, Lipsiæ. Alia ad Scholam Lipsiensem pertinentia.

Hactenus scripta Joachimi Camerarii.

XVIII. Post Camerarium, neminem novi qui inter Germanos tantum Græcas litteras amplificaverit, atque in lucem protractis variis præclaris Græcis monumentis, eorumque collectionibus, tam bene fuerit de elegantioribus studiis promeritus, quam *David Hæschelius* Augustanus, quem anno ætatis LXI. beatus obitus A. C. MDCXVII. 20. Sept. rebus humanis abstulit. De illo, quem *Pelasgæ eruditionis antesignanum* appellat, ita B. D. Theophilus Spizelius in templo honoris reserato. p. 329.

"Præcipuum industriæ suæ curriculum Hæschelius usque ad extremum vi-
"tæ spiritum in erudienda exercendaque in bonis literis juventute
"Augustana conficiebat, non ignorans quanta vis in prima illa insti-
"tutione ad reliquum vitæ cursum inesset, tamque apte & elegan-
"ter hoc faciebat, ut nihil aptius: nam in iis scriptionibus, in quibus
"adolescentes exercebat, nil nisi grave, eruditum, fructuosum contineba-

nebatur, & ex Græcis cumprimis auctoribus, quos interpretabatur,„ ſententias ad mores componendos idoneas eligebat, fuſiusque ex-„ plicabat, quinimo in munere ſcholaſtico annos ſex & triginta ita ex-„ egerat, ut tum diſcipulis ſuis, tum aliis exemplum eſſet probitatis,„ modeſtiæ, humanitatis, virtutumque omnium. Sinceram Hœſche-„ lii pietatem, tum domi, tum foris, gratamque gravitatem, & erga„ ſingulos humanitatem ac benevolentiam nemo complecti oratione,„ poſſet etiamſi vellet. Et quam præclare quamque feliciter deman-„ datæ ſibi functioni ſatisfecerit, plurimi teſtari poſſunt Viri eruditi,„ qui è variis Germaniæ, Italiæ, Belgiique civitatibus Hœſchelii gratia„ Auguſtam ſe contulerunt, quibus Viri hujus inſtitutione uti, in que„ lingua græca proficere curæ & cordi fuit. Verè de illo dici poteſt,„ quod,„

Mille fore dedit juvenes, bis mille miniſtrorum
Adjecit numero purpuræque togæ.

Cum inſuper celebratiſſimæ Bibliothecæ Auguſtanæ adminiſtratio„ ipſi eſſet demandata, omni virium niſu ejus procuravit incremen-„ tum, nec ulli parcens labori, libros excuſos pariter ac manuſcri-„ ptos, maxime græcos, melioris item notæ Authores, ac librorum„ editiones conquiſivit, ſicque Bibliothecam Auguſtanam veluti pu-„ blicum aliquod Ærarium inſtruxit ad omnium promiſcue indigen-„ tiam ſublevandam. Et cum rariſſimorum Codicum MSS. Græco-„ rum, (*) magno ære ab *Antonio Eparcho* Epiſcopo Corcyrenſi coëm-„ ptorum copiam eſſet conſecutus, maximam curam adhibuit, ne„ theſaurus iſte librarius in arcanis Bibliothecæ hujus receſſibus veluti„ in perpetuo quodam cuſtodiretur carcere, ſed in publicam etiam„ lucem magno cum totius Reipublicæ literariæ bono & commodo„ prodiret. *Hactenus B. Spizelius.*

 Hæc

(*) Circa A. C. 1545. ampliſſimus Senatus Auguſtanus Græcos Codices MSS. ab Antonio Eparcho Venetiis redimendos curavit numis aureis octingentis, ut teſtatur B. Antonius Reiſerus noſter, qui Indicem MSS. Bibl. Auguſtanæ Græcorum Latinorumque publici juris fecit A. 1675. 4. Prodierat quidem Græcorum MSS. jam index qualiscunque neſcio quo editore A. 1575. 4. ſed longe melior locupletiorque à Davide Hœſchelio, qui illum Patrono ac Muſageta ſuo Marco Velſero hortante concinnavit, ediditque 1595. 4. Exſtat præterea Catalogus Bibl. Auguſtanæ etiam librorum impreſſorum vulgatus A. 1599. ſine nomine auctoris, qui putatur Georgius Heniſchius: & A. 1633. fol. curante Elia Ehingero.

Hæc vulgata ab Hœſchelio vetera monumenta paucis jam recenſere placet. Plutarchum quidem ab eo editum cave credas Alphonſo Clarmundo parte V. vitarum Germanice editarum p. 22. Sed de *Photio* ejus a) & *Geographis* Græcis minoribus, b) & de *Eclogis* legationum, c) & *Procopio,* d) atque *Origene* contra Celſum e) alibi dixi. Dixi etiam de *Horapollinis* hieroglyphicis, f) de iatromathematicis *Hermetis,* g) de vita S. Antonii ſcripta à D. *Athanaſio* h) de homiliis *S. Chryſoſtomi* contra Judæos i) de Sapientia *Sirachidis* k) de ſcriptis nonnullis *Philonis* Judæi, l) *S. Maximi* martyris, m) *Gregorii Nazianzeni* n) *Nyſſenique* o) & *Annæ Comnenæ,* p) atque *Adriani.* q) Jam alia ejus alibi mihi indicta referre non alienum ab hoc loco exiſtimo, in quibus ſunt

1) Ὁμιλίαι Θεοφόρων τινῶν Πατέρων, Homiliæ quædam ſacræ, r) ex MSS. Codicibus vel nunc primum vel emendatius editæ, cum notis. Auguſtæ 1587. 8. typis Michaelis Mangeri. In hoc volumine continentur:

BASILII

a) Volum. IX. hujus Bibl. p. 379. ubi etiam inedita antea veterum quæ in Hœſchelii ad Photium notis exſtant ἀποσπασμάτια refero.
b) Libro IV. c. 2. §. 7. Volum. III. p. 33. ſeq.
c) Volum. VI. p. 230. & 491.
d) ibid. p. 251. e) Volum. V. p. 219. f) lib. 1. cap. 13. pag. 90.
g) lib. 1. cap. 9. pag. 59. ſeq. h) Volum. V. pag. 302.
i) Volum. VII. pag. 651.
k) lib. 3. cap. 29. §. 2. pag. 730.
l) lib. IV. c. 4. p. 106. 109. 110. Libro *Philonis* περὶ τῆς ἑβδόμης ſive *de ſeptenario* quem Hœſchelius Græce primum edidit Auguſtæ Vindel. 1614. 4. ſubjunxit fragmenta duo libri ejusdem περὶ προνοίας, *de Providentia*, deprompta ex *Mich. Apoſtolii,* Byzantii ἰωνιᾷ. MS. Deinde *Nicetæ* de VII. mundi admirandis, quibus ille ſexto loco Capitolium Romanum & ſeptimo templum Adriani Cyzicenum accenſet. Denique locum *Hippocratis* de ſeptem ὥραις ſive gradibus ætatis humanæ, & *Gregorii Nyſſeni* ex Sermone de Pentecoſte de numero ſeptenario. In volumine autem quod Hœſchelius excudi curavit Francof. apud Jo. Wechelum 1587. 8. Græce cum notis exhibentur antea inedita Philonis opuſcula hæc tria, 1) περὶ τῶν μετονομαζομένων, 2) νόμων ἱερῶν ἀλληγορία τῶν μετὰ τὴν ἑξαήμερον, de formatione Evæ ex Adami latere & de utriusque lapſu. & 3) περὶ τοῦ θεοπέμπτους εἶναι τοὺς ὀνείρους.
m) Volum. VIII. p. 732. n) Volum. VII. p. 524. ſeqq.
o) Volum. VIII. p. 157. p) Volum. VI. p. 391. q) Volum. IX. p. 381. 382.
r) Aſteriſcis notatæ homiliæ emendatiores atque integriores: reliquæ tunc primum prodierunt.

BASILII MAGNI.

1. In nativitatem CHristi, cum duobus manu scriptis collata, p. 85. * Incipit: χριςȣ̃ γέννησις ἡ μὲν οἰκεία καὶ πρώτη.

GREGORII NYSSENII.

1. In nativitatem CHristi & in infantes Bethlehemiticos. p. 103. * Incipit: σαλπίσατε ἐν νεομηνίᾳ.
2. Memoriam Stephani primi martyris. p. 131. * Incipit: ὡς καλὴ τῶν ἀγαθῶν ἡ ἀκολȣθία.
3. In Dictum CHristi, *Quatenus fecistis uni*, Matth. XXV. p. 182. Incip. ἐπὶ πρὸς τῷ θεάματι τῆς φοβερᾶς.
4. VI. Psalmum *de octava*. p. 204. Incipit: οἱ ἐκ δυνάμεως εἰς δύναμιν.
5. In S. Pascha. p. 213. * Incip. ἡ μὲν ἀληθινὴ τȣ̃ σαββάτȣ κατάπαυσις.
6. Ascensionem Christi quæ Cappadocibus dicta ἡ ἐπισωζομένη. p. 217. Incip. ὡς γλυκὺς συνέμπορος τȣ̃ ἀνθρωπίνȣ βίȣ ὁ προφήτης Δαβίδ.
7. S. Baptisma. p. 334. Incip. νῦν γνωρίζω τὴν ἐμὴν ἀγέλην.

GREG. NAZIANZENI.

1. In nativitatem CHristi. p. 1. * Incip. χριςὸς γεννᾶται, δοξάσατε. cum Paraphrasi & scholiis *Niceta*, p. 20--84.
2. In S. Pentecosten. p. 223. * Incipit: περὶ τῆς ἑορτῆς βραχέα φιλοσοφήσωμεν.
cum *Niceta* Paraphrasi. p. 243--333.

JOAN. CHRYSOSTOMI.

1. In annunciationem Mariæ. p. 366. Incip. πάλιν χαρᾶς εὐαγγέλια.
2. In S. Theophania, seu Baptisma Christi, p. 375. Incip. ἄνδρες φιλόχριςοι καὶ φιλάδελφοι καὶ φιλόξενοι. Eadem homilia quam sub *Gregorii Thaumaturgi* nomine Gerardus Vossius vulgavit.
3. Memoriam Joan. Baptistæ. p. 387. Incip. ἰωάννȣ τȣ̃ βαπτιςȣ̃ πανήγυριν ἄγωμεν.
4. In Parabolam *de filio prodigo*. p. 400. Incip. ἀεὶ μὲν ἀδελφοί.
5. Decollationem Joannis Baptistæ. p. 418. Incip. πάλιν Ἡρωδιὰς μαίνεται.
6. Saltatricem Herodiadem. p. 430. Incip. ὥσπερ τις ἀνὴρ φιλέρημος.
7. Locum Evangelii, Johann. XI. *coëgerunt Judæi concilium*. p. 440. Incip. ἐοίκασιν οἱ τῆς ἐκκλησίας.

8. De

8. De virginibus decem. p. 446. Incip. ὅταν τὸ εὐδαπάνητον.
9. Maria Magdal. pœnitente peccatrice. p. 458. Incip. πάντοτε μὲν Θεὸς ὡς φιλάνθρωπος.
10. Proditione Judæ; Paſchate; Cœnæ Dominicæ inſtitutione; de omnem memoriam injuriarum, oblivione ſempiterna delendo, p. 469. Incip. οὐκ ὀλίγα ἀνάγκη σήμερον.
11. De S. Paraſceve. p. 490. Incip. πεπλήρωται ἡμῖν λοιπὸν ὁ τῆς νηστείας ἀγών. Jo. Damaſceni eſt, non Chryſoſtomi.

CYRI GERMANI, Patriarchæ CPol. ex pluribus aliis quæ in Auguſtana exſtant homiliis.

1. De infantibus ab Herode occiſis; & in principium ſancti ſecundum Marcum Evangelii. p. 154. Incipit: τίς Θεὸς πλὴν τοῦ Θεοῦ ἡμῶν.

CYRILLI ALEXANDRINI, quæ deinde Latine vertit Jo. Wegelinus. a)

1. Locus de S. Trinitate. p. 503. 504.
2. Reſponſio ad unam & alteram ab hæreticis motam quæſtionem, de perfectione DEI Patris nec obſtante quo minus Filius ſit Deitatis πλήρωμα, nec imminutâ per Filii generationem. p. 506. 507.

Notæ p. 510-562. In his p. 522. & 549. Hœſchelius affert quædam ex diario Græco MS. de Baſilio Magno & S. Chryſoſtomo, quæ infra adſcribam. Idem Athenæi locum p. 552. ex Codice MS. emendat ac ſupplet.

DE BASILIO MAGNO.

Οὗτος ἤκμασεν ἐν τοῖς χρόνοις τοῦ Οὐάλεντος, πρὸς ὃν καὶ ὑπὲρ τῆς ὑγιοῦς ἐπαῤῥησιάζετο πίστεως: τῆς Ἀρείου κακοδοξίας, ᾗ προσετέθη ὁ Βασιλεὺς, πυρὸς δίκην λυμαινομένης τὴν ἐκκλησίαν. ἦν μὲν πρὸς πατρὸς ἐκ Πόντου: πρὸς δὲ μητρὸς Καππαδόκης. ἐν δὲ λόγοις οὐ μόνον, τοὺς κατ' αὐτὸν ἀλλὰ καὶ τοὺς παλαιοὺς ὑπερέβαλλε. διὰ γὰρ πάσας ἐλθὼν ἰδέας παιδεύσεως, ἐν ἑκάστῃ τὸ κράτος ἐκτήσατο: οὐχ ἧττον τὴν διὰ πράξεως ἀσκήσας φιλοσοφίαν. καὶ διὰ ταύτης τῇ θεωρίᾳ τῶν ὄντων προβὰς, ἐπὶ τὸν ἀρχιερατικὸν θρόνον ἀνήχθη:

a) Vide Volum. VIII. hujus Bibl. pag. 571.

ἀνήχθη: ἔνθα δὴ πολλοὺς ἀγῶνας ὑπὲρ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως διανύσας, ἐν τῷ σταθερῷ τοῦ φρονήματος καὶ ἀτρέπτῳ τὸν ἔπαρχον καταπλήξας, καὶ λόγους ἐκδοὺς, δι' ὧν τὰ τῶν ἑτεροδόξων φρονήματα κατεβρόντησε, καὶ τὴν ἐν ἤθει κατάστασιν ἐξεπαίδευσε, καὶ τῶν ὄντων τὴν γνῶσιν κατέστησεν ἐναργῆ. καὶ διὰ πάσης ἀρετῆς τὴν τοῦ Χριστοῦ ποίμνην ὁδηγήσας, πρὸς Κύριον ἐξεδήμησεν. ἦν δὲ τὸν τύπον τοῦ σώματος, ἐπὶ πολὺ μῆκος τοῦ ὀρθίου σχήματος ἀναδραμὼν, ξηρὸς καὶ λεπτόσαρκος, μέλας τὸ χρῶμα, ὠχρότητι τὸ πρόσωπον σύγκρατος, ἐπὶ ῥῖνα εἰς κύκλον τὰς ὀφρῦς περιηγμένος, τὸ ἐπισκήνιον συνεσταλκὼς, φροντιστικῷ ἐοικὼς, ὀλίγαις τὸ μέτωπον ἀμαρυγαῖς ῥυτιδούμενος, ἐπιμήκεις τὰς παρειὰς ἔχων, κοῖλος τοὺς κροτάφους, ἠρέμα ἐν χρῷ κουρίας τὴν ὑπήνην ἀρκούντως καθειμένος, μεσαιπόλιος. è diario Græco m. f. ubi & hæc adſcripta;

Βεβίωκεν ἔτη ε'. ἐπίσκοπος: ὅλως δὲ, ἔτη με'.

Ζῇ Βασίλειος, καὶ θανὼν ἐν Κυρίῳ,
Ζῇ καὶ παρ' ἡμῖν, ὡς λαλῶν ἐκ τῶν βίβλων.
Ἰανουαρίοιο θάνες, Βασιλήϊε, πρώτῃ.

Τοῦ πέμπτου ἔτους τοῦ Οὐάλεντος καὶ Οὐαλεντινιανοῦ.

DE S. CHRYSOSTOMO.

Οὗτος ὁ μακάριος καὶ θεῖος ἱεράρχης, διὰ τὸ καλὸν τοῦ βίου, καὶ τὸ μὴ ὑπερορᾷν τὸ δίκαιον μηδὲ αὐτοὺς ἀδικοῦντας τοὺς βασιλεῖς, ὑπερορίζεται. Καὶ πρῶτα μὲν εἰς Κουκουσὸν πέμπεται, τῆς Ἀρμενίας πολίχνιόν τι σαπρὸν, εἶτα εἰς Τραβισὸν καὶ μετὰ ταῦτα εἰς Πιτυοῦντα: χωρία οὐ μόνον ἔρημα καὶ τῶν ἀναγκαίων ὄντα ἐπιδεῆ, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τῶν γειτονούντων Ἰσαύρων ἀεὶ πολεμούμενα. ἐν τούτοις τοῖς τόποις γενόμενος, καὶ πολλοὺς πρὸς θεογνωσίαν ἐπιστρέψας, καὶ πάμπολλα θαύματα κατεργασάμενος, τοῦ βίου μεθίσταται, θανὼν ἐν Κωμάνοις.

Ἄπνουν ἑβδομάτῃ κόμισαν δέμας εἰκάδι χρυσοῦν. μηνὸς Ἰανουαρίου.

 2) S. Gre-

2) *S. Gregorii Nysseni* Opuscula quinque Græca, primum edita ex Codicibus Bibl. Augustanæ & Maximi Margunii. α) πρὸς Ἁρμόνιον περὶ τοῦ τί τὸ χριστιανῶν ὄνομα ἢ ἐπάγγελμα. p. 1. Incip. ὅπερ ποιοῦσι πρὸς τοὺς κρατοῦντας. β') περὶ τελειότητος, καὶ ὁποῖον χρὴ εἶναι τὸν χριστιανόν. p. 15. Incip. πρέπουσα τῇ προαιρέσει ἡ σπουδή. γ') περὶ τοῦ βίου Μωσέως τοῦ νομοθέτου, ἢ περὶ τῆς κατ' ἀρετὴν τελειότητος. pag. 45. Incip. οἷον τι πάσχουσιν οἱ τῶν ἱππικῶν ἀγώνων φιλοθεάμονες. δ') πρὸς Θεόφιλον ἐπίσκοπον Ἀλεξανδρείας, κατὰ Ἀπολιναρίου. pag. 169. Incip. οὐ μόνον δεῖ τῆς κοσμικῆς σοφίας. ε') λόγος πρὸς Σιμπλίκιον περὶ πίστεως. p. 175–180. Incip. κελεύει ὁ Θεὸς διὰ τοῦ Προφήτου. Lugd. Batav. 1593. 8. Præter Hœschelii notas in hoc volumine exstant *Maximi Margunii* Episcopi Cytherensis Epistolæ quatuor ad Hœschelium Græcæ p. 1. 3. 43. & 157. Exstant & hæc p. 153. notata documenta quinque, de Divina Christianismi origine testantia, & quatuor usus sacrarum scripturarum:

τεκμήρια τοῦ θεόθεν εἶναι τὸν χριστιανισμόν.

α'. ἡ θεία πρόνοια.
β'. τὸ κῦρος τῆς ἐκκλησίας.
γ'. ὁ χριστοῦ βίος.
δ'. ἡ ταύτης τῆς διδασκαλίας.
ε'. τὰ θαυμάσια τῶν ἔργων καὶ παθῶν.

Η περιβολὴ τῶν μυστικῶν γραμμάτων.

α'. παραμυθία τῶν μικροψύχων.
β'. διδασκαλία τῶν ἀγνοούντων.
γ'. προτροπὴ τῶν ἐθελοκακούντων.
δ'. ἔλεγχος καὶ κατάπληξις τῶν ἀμετανοήτων.

Lubet etiam hoc loco exhibere Catalogum operum Gregorii Nysseni, quem ad ejusdem libelli calcem Hœschelius consignavit.

Catalogus Operum Divi Gregorii Nysseni.

B. A. Bibliothecam Augustanam,

M. M

M. M. Maximi Margunii, Cytherensis, Episcopi.
D. H. Hœschelii privatam, significat.
Asteriscis notata excudit Michael Mangerus, Augustæ.

α΄. λόγος περὶ θεότητος Υἱοῦ καὶ Πνεύματος ἁγίου, καὶ εἰς τὸν Ἀβραάμ, B. A. & M. A. *

β΄. εἰς τὴν ἁγίαν τοῦ χριστοῦ γέννησιν, B. A. *

γ΄. εἰς τὸν ἅγιον Στέφανον τὸν πρωτομάρτυρα, B. A. *

δ΄. ἐπιτάφιος εἰς τὸν ἴδιον ἀδελφὸν τὸν μέγαν Βασίλειον, B.A. *

ε΄. εἰς τὸ ἅγιον βάπτισμα, B. A. *

ς΄. εἰς τὸ ῥητὸν, ἐφ᾽ ὅσον ἐποιήσατε ἑνὶ τούτων, B. A.

ζ΄. εἰς τοὺς κοιμηθέντας. B. A.

η΄. εἰς τὸν ἅγιον μέγαν μάρτυρα Θεόδωρον, ἐλλιπής. B. A.

θ΄. ἐπιτάφιος εἰς τὸν μέγαν Μελέτιον, ἐπίσκοπον Ἀντιοχείας. B. A.

ι΄. εἰς τοὺς ἁγίους μ΄. μάρτυρας. B. A.

ια΄. εἰς τοὺς αὐτοὺς λόγος β΄. ἐλλιπής. B. A.

ιβ΄. εἰς τὸ ἅγιον πάσχα λόγος α΄. B. A. & M. M.

ιγ΄. εἰς τὸ αὐτὸ, λόγος β΄. B. A.

ιδ΄. εἰς τὸ αὐτὸ λόγος γ΄. B. A.

ιε΄. ἄλλος εἰς τὸ αὐτὸ βραχύτερος. *

ις΄. εἰς ἀνάληψιν χριστοῦ. B. A. *

ιζ΄. πρὸς Εὐστάθιον B. A. *extat inter opera Basilii Magni, pag. 333. & recte. Sic enim ad Codicem m. s. Gr. Nyss. testatur, qui isthaec margini adscripsit;* ὁ παρὼν λόγος, ὃς καὶ ἐν εἴδει ἐπιστολῆς γέγραπται, πρὸς ἕνα φιλόσοφον Εὐστάθιον τὸν ἰατρὸν ἐγράφη παρὰ τοῦ ἐν ἁγίοις μεγάλου Βασιλείου, καθὼς ἀσφαλῶς ἐν ἑτέρῳ βιβλίῳ εὗρον, καὶ οὐ τοῦδε τοῦ Γρηγορίου. ἔστιν ὁμοίως καὶ ὁ ἕτερος, ὁ περὶ διαφορᾶς οὐσίας καὶ ὑποστάσεως, πρὸς τὸν ἴδιον ἀδελφὸν Πέτρον. καὶ δῆλός ἐστιν οὗτος κἀκεῖνος ἀπὸ τῆς φράσεως τοῦ μεγάλου Βασιλείου. τοῖς οὖν ἐντυγχάνουσι περιεσκεμμένως, ἑκατέρου τὴν φράσιν ἐν τοῖς αὐτῶν συγγράμμασιν εἴσονται τὸ οὕτως ἔχειν.

ιη΄. περὶ τοῦ μὴ οἴεσθαι λέγειν τρεῖς Θεοὺς, πρὸς Ἀβλάβιον. B. A. *Hic, cum*

 qui-

quibusdam aliis, ad Christoph. Plantinum ut exprimeretur missus, nescio qui perierit. Ejus certe ministro sese tradidisse, Hæschelio scripsit Sylburgius.

ιθ. πρὸς Πέτρον τὸν ἴδιον ἀδελφὸν περὶ διαφορᾶς ὀσίας καὶ ὑποστάσεως, B. A. *editus inter Basilii M. opera, p.* 297. *Ad marginem codicis A. hæc leguntur adscripta:* ὁ παρὼν λόγος δοκεῖ τοῦ μεγάλου Βασιλείου, γραφεὶς δὲ σταλεὶς εἰς τὸν παρόντα ἅγιον Γρηγόριον, ὡς ἐν ἑτέρῳ βιβλίῳ κέκτημαι. καὶ δῆλός ἐστιν ἀπὸ τῆς φράσεως καὶ τοῦ χαρακτῆρος, διὸ καὶ ὀφείλει γράφεσθαι Βασιλείου πρὸς Γρηγόριον τὸν ἴδιον ἀδελφὸν, περὶ &c.

κ΄. πρὸς Σιμπλίκιον, περὶ πίστεως. B. A. D. H.

κά. περὶ τοῦ τί τὸ χριστιανῶν ὄνομα ἢ ἐπάγγελμα, πρὸς Ἁρμόνιον. B. A. & D. H.

κϐ. περὶ τελειότητος, καὶ ὁποῖον εἶναι χρὴ τὸν χριστιανόν. D. H.

κγ΄. εἰς τὸ, τότε καὶ αὐτὸς ὁ υἱὸς ὑποταγήσεται τῷ ὑποτάξαντι αὐτῷ τὰ πάντα, B. A.

κδ΄. εἰς Πουλχερίαν, B. A.

κέ. εἰς Πλάκιλλαν, B. A. & M. M.

κς΄. εἰς τὸν ς΄ ψαλμὸν, περὶ τῆς ὀγδόης, B. A. *

κζ΄. εἰς τοὺς μακαρισμοὺς, B. A. & *partem* M. M. *atque* D. H.

κή. εἰς προσευχὴν, B. A.

κθ΄. εἰς Γρηγόριον τὸν θαυματουργὸν, B. A. & D. H.

λ΄. εἰς τὸν ἅγιον Ἐφραὶμ, M. M.

λά. λόγοι τρισκαίδεκα πρὸς Πέτρον τὸν ἑαυτοῦ ἀδελφὸν, κατὰ Εὐνομίου, M. M.

λϐ. πρὸς Θεόφιλον Ἀλεξανδρείας, κατὰ Ἀπολιναρίου M. M. & D. H. *ex* Maximi Margunii *liberalitate.*

λγ΄. εἰς τὸν ἐκκλησιαστὴν λόγοι ή. M. M.

λδ΄. ἀπολογία, περὶ τῆς ἑξαημέρου, πρὸς Πέτρον τὸν ἀδελφὸν, M. M.

λέ. εἰς τὰς ἐπιγραφὰς τῶν ψαλμῶν, M. M.

λς΄. περὶ τοῦ βίου Μωσέως τοῦ νομοθέτου, ἢ περὶ τῆς κατ' ἀρετὴν τελειότος.

τος. *bujus apographum Reverend. & doctissimus Dominus Margunius,* ἐπίσκοπος Κυθήρων, *sua manu exaratum, dono Hœschelio misit.*

λζ΄ εἰς τὴν ἑαυτοῦ χειροτονίαν, M. M.

λη΄. κατηχητικὸς λόγος, M. M. *bujus exemplum ab eodem R. Ep. Cyth. Hœschelius accepit.*

λθ΄. περὶ παρθενίας, *extat in Bibliotheca Vaticana, conversus à Jo. Livineio, G.*

μ΄. εἰς τὴν τοῦ ἀνθρώπου κατασκευὴν, B. A. *extat interprete Jo. Leunclavio.*

μα΄. περὶ ψυχῆς, πρὸς τὴν ἀδελφὴν, B. A.

μβ΄. εἰς τὰ ᾄσματα τῶν ᾀσμάτων, λόγοι λέ. *Latine extant, interprete Joan. Leunclavio.*

μγ΄. πρὸς τοὺς ἀχθομένους ταῖς ἐπιτιμήσεσι. *Græce editus Parisiis.*

Codex orationum S. Greg. Nysseni satis magnus in Bibliotheca nobilis & clarissim. viri D. Theodori Canteri.

3) Homilia (*) *S. Joannis Damasceni* & acrostichis, Μωσῆς Θεοῦ πρόσωπον ἐν Θαβὼρ ἴδε, in transfigurationem CHristi, emendatior edita Græce & Latine cum notis Augustæ Vindel. 1588. 8. Hisce notis adjunctæ sunt appendicis loco ex Codicibus MSS. Augustanis præclaræ observationes, quibus quam plurima loca insignium scriptorum possunt emendari vel suppleri, *Athenæi* quidem p. 85--92. In *Aristophanis* Thesmophoriazusis pag. 92. seq. In *Xenophontis* Hipparchico p. 755. legendum τοῦ ὁμαλῶς pro τοῦτο δὲ μέσως. In *scholiis Thucydideis*, inquit, p. 93. *quædam à me consignata, brevi ut spero ex H. Stephani, viri optime de Rep. litteraria meriti officina prodibunt.* Ibidem locum *Scholiastæ Pindari* & p. 94. plura *Plutarchi* feliciter restituit, & ex MS. epitome Athenæi, versus sedecim *Panyasis* poëtæ, πρῶτοι μὲν χαρίτες τ' ἔλαχον &c. qui libro secundo Athenæi desiderabantur. Hinc loca *Philonis* Judæi emendata p. 95.--104. & *Gregorii Nazianzeni*, p. 104--110. *Basilii* Magni Epistolarum p. 110-116. *Joannis Damasceni* p. 117. Homiliarum denique variarum quas superiore A. 1587. 8. ab Hœschelio editas jam recensui, loca complura correcta partim ex ingenio, partim è Jo. Damasceni parallelis, & è libro ὑπομνημονευμάτων MS. Augustano. Quæ ex Diario

(*) Dixi de ea Volum. VIII. p. 814. Junioris scriptoris esse, disputat Casimirus Oudinus T. 1. Commentar. de scriptoribus Eccles. p. 1780. seq.

Diario Græco ſive ex ephemeridibus quas vocat Græcis MSS. de memoria Transfigurationis CHriſti p. 76. exhibet, hoc loco ſubjiciam:

Τοῦ αὐτοῦ μηνὸς (Αὐγούστου) ἡμέρα ἕκτη, ἡ μεταμόρφωσις τοῦ Κυρίου καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Θαβὼρ ὑπὲρ πᾶν γῆς ἐδοξάσθη μέρος,
ἰδὸν Θεοῦ λάμψασαν ἐν δόξῃ φύσιν.

Ἐπειδὴ πολλὰ περὶ κινδύνων ὁ Χριστὸς διελέχθη πρὸς τοὺς μαθητὰς, καὶ θανάτου καὶ πάθους αὐτοῦ, καὶ τῆς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ σφαγῆς. καὶ τὰ μὲν ἦν ἐν τῷ παρόντι βίῳ καὶ ἐν χερσὶν, τὰ δὲ ἀγαθὰ ἐν ἐλπίσιν: βουλόμενος καὶ τὴν ὄψιν αὐτῶν πληροφορῆσαι, καὶ δεῖξαι τίς ἐστιν ἡ δόξα ἐκείνη μεθ' ἧς μέλλει παραγενέσθαι. ἀναφέρει αὐτοὺς εἰς ὄρος ὑψηλὸν, καὶ κατ' ἰδίαν. (a) καὶ μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν, καὶ ἔλαμψε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος, τὰ δὲ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένοντο λευκὰ ὡς τὸ φῶς. καὶ ὤφθησαν αὐτοῖς Μωϋσῆς καὶ Ἡλίας συλλαλοῦντες αὐτῷ. παραλαμβάνει δὲ τῶν ἄλλων τοὺς τρεῖς μόνους, ὡς ὑπερέχοντας. ὁ μὲν γὰρ Πέτρος, (b) ἐκ τοῦ σφόδρα φιλεῖν αὐτὸν, ἐδήλου τὴν ὑπεροχήν: ὁ δὲ Ἰωάννης, (c) ἐκ τοῦ σφόδρα φιλεῖσθαι: ὁ δὲ Ἰάκωβος, (d) ἐκ τοῦ δύνασθαι πιεῖν τὸ ποτήριον, ὅπερ καὶ ὁ Χριστὸς ἔπιεν. εἰς μέσον δὲ Μωϋσῆν καὶ Ἡλίαν παράγει, τὰς οὐκ ὀρθὰς ὑπονοίας τὰς εἰς αὐτὸν παρὰ τοῖς πολλοῖς γινομένας διορθούμενος. ἐπεὶ γάρ τινες μὲν αὐτὸν Ἡλίαν ἔλεγον, (e) ἄλλοι δὲ Ἰερεμίαν, ἢ ἕνα τῶν προφητῶν: διὰ τοῦτο τοὺς κορυφαίους (f) ἄγει, ἵνα τὸ μέσον ἐντεῦθεν ἴδωσιν τῶν δούλων καὶ τοῦ δεσπότου. καὶ ἵνα μάθωσιν, ὅτι θανάτου καὶ ζωῆς αὐτὸς ἐστιν ὁ ἔχων πᾶσαν τὴν ἐξουσίαν. αὐτῷ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν.

4. S.

(a) Matth. 17. (b) Joan. 21. (c) Joan. 13.
(d) Matth. 20. (e) Matth. 16.
(f) Ἰάκωβος καὶ Κηφᾶς καὶ Ἰωάννης, οἱ δοκοῦντες στύλοι εἶναι, Galat. 2.

4) *S. Gregorii Nazianzeni*, Theologi, Arcana ſive περὶ ἀρχῶν, de principiis verſus CCCCXXXCII. cum paraphraſi Græca *Nicetæ*. Carmen contra Apolinarium περὶ ἐνανθρωπήσεως, & de poëmatis à ſe editis, nec non in Maximum aliaque quam plurima carmina & in τυμβωρύχους epigrammata. Græce è Bibl. Auguſtana. Lugd. Bat. 1598. 8. His itidem Græce ſubjiciuntur *Maximi Margunii* Cytherorum Epiſcopi carmina tria α) in dictum CHriſti, *qui ex hac aqua bibit*, *ſitiet iterum*. Joh. IV. 13. β) In parabolam Matth. XIII. de homine ſeminante bonum ſemen in agro ſuo. γ) Metaphraſis Pſalmi CXXXII. quam etiam hoc loco non illibenter legent ſtudioſi.

Τίπτε ἀδελφοσύνας πέλε φέρτερον; τίπτε δὲ αὖθις
　　Τερπνότερον γλυκερᾶς ἦεν ὁμοφροσύνας;
Εὖτε φίλα φρονέοντες ἀμοιβαδὸν ἄνδρες ἀγαυοὶ
　　Οἴκῳ ἐν ἱροτάτῳ ναιετάουσιν ἅμα.
Ηὖτε ἐμμένοντος ἐπὶ κρατὸς ἄσπετος ὀσμὴ
　　Μύρου ὃ Ἀρῶνος πώγονα εἰσχέεται.
Ενδύματος δὲ πάλιν καταλείβεται ἔνθεν ἐπ' ὤαν,
　　Εκβλύζον προχοὰν Πνεύματος ἁγνοτάτου·
Ηὖτε ὑγροτέρα ἀπὸ ὕψεος Ερμονιείου
　　Εκχέεται Σιόνος οὔρε' ἀεὶ δροσίη.
Οὗτιγε εὐλογίην ἐντείλατο παμβασιλῆος
　　Ομφὰ ἐκεῖ μενέειν, ἄφθιτον ἠδὲ βίον.

Hunc eundem Pſalmum illuſtris Henricus S. R. I. Liber Baro ab Heüel Latinis verſibus expreſſit (*) ſic:

En, quam proficuum eſt, quam delectabile, fratres
　　Si liget unus amor, ſi domus una tegat.
Non ſic unguentum redolet, quod, pyxide fuſum,
　　Cano Amramiadæ crine, togaque, fluit.
Non ſic fœcundis ſtillant Hermonia guttis
　　Culmina, non Solymæ ſic juga roris aquis;

Fragat

(*) In Pſalmodia ſacra, edita Viennæ Auſtriæ 1711. 1721. 8.

Flagrat ut unito felix concordia ſenſu:
Hæc totum grato complet odore forum.
Hæc beat, hæc placidam tribuit ſine turbine vitam:
Pax ubi ſpectatur candida, Numen adeſt.

5) *S. Gregorii Nazianzeni*, (*) definitiones rerum ſimplices, verſibus jambicis CCLXVII. cum Latina proſaria verſione pag. 1. & notis p. 26. *Anonymi* definitiones, ordine alphabetico ex Codice MS. Bibl. Palatinæ. ὅροι κατὰ στοιχεῖον. Incip. τί ἐστιν ἀγαθόν; οὗ πάντες ἐφίενται. Græce *Maximi* Monachi (**) ὅροι διάφοροι. Incip. οὐσία καὶ φύσις ταυτόν. Utraque hæc ex Bibliotheca Palatina Hœſchelio ſuppeditavit vir egregius Frid. Sylburgius, ut ex epiſtola ejus ibi ſubjuncta apparet, in qua obſervationes & emendationes nonnullæ leguntur. Cum autem Nazianzeni & Maximi definitiones inter eorum opera quoque obviæ ſint, illas Anonymi, addita verſione mea hoc loco ſubjungere, illiſque alia quædam conſimilia ſubjungere operæ pretium duxi.

ὍΡΟΙ ΚΑΤᾺ ΣΤΟΙΧΕΙ͂ΟΝ.

1. Τί ἐστιν Ἀγαθόν; οὗ πάντες ἐφίενται.

Τί ἐστιν Ἄγγελος; οὐσία ἀσώματος, Θεῷ λειτουργοῦσα.

Τί ἐστιν Ἀρετή; μεγίστη εὐδαιμονία.

Τί ἐστιν Ἀλήθεια; ἀπόφασις λέγουσα τὸ ὑπάρχον ὡς ὑπάρχον, καὶ τὸ μὴ ὑπάρχον ὡς μὴ ὑπάρχον. Ψεῦδος δὲ, τὸ ἐναντίον.

Τί ἐστιν Αἴσθησις; δύναμις διακριτικὴ τῶν ἐμπιπτόντων. Αἰσθητικὸν ζῶον; τὸ κεκτημένον τὰς αἰσθήσεις. Αἰσθητὸν δὲ, τὸ ὑποπίπτον ταῖς αἰσθήσεσι.

Τί ἐστιν Αἵρεσις, ἡ περὶ πίστεως τῆς

ANONYMI DEFINITIONES.

1. Quid eſt *bonum?* quod omnes deſiderant.

Quid eſt *angelus?* eſſentia incorporalis, miniſtrans DEO.

Quid eſt *virtus?* ſumma felicitas.

Quid *veritas?* enunciatio rem quæ eſt, eſſe affirmans, & quæ non eſt, negans. Huic contrarium eſt mendacium.

Quid eſt *ſenſus?* facultas dijudicans ea quæ incidunt. Quid eſt *animal ſenſitivum?* quod ſenſus poſſidet. *Senſile* quid eſt? quod in ſenſus cadit.

Quid eſt *hæreſis?* opinio de fide

(*) Vide Greg. Nazianzeni Opera T. 2. p. 198. edit. Pariſ. Græcolat. & edit. Lipſienſ.
(**) S. Maximi Opera T. II. p. 78.

τῆς οἰασοῦν δόξα. Αἱρετικὸς δὲ, ὁ τῆς ἰδίας ὑπερμαχῶν δόξης.

Τί ἐστιν Ἀγάπη; ἄπαυστος ἐπὶ τῇ φιλίᾳ τοῦ φιλουμένου σχέσις.

Τί ἐστιν Αὐτεξουσιότης; ψυχῆς λογικῆς ὄρεξις, ἀκωλύτως γινομένη πρὸς ὅπερ ἂν θέλῃ.

Τί ἐστιν Ἀΐδιον; τὸ ἀρχὴν μὲν ἔχον, τέλος δὲ μὴ ἔχον. ὡς ἡ τοῦ Θεοῦ πρόνοια. καὶ ἀΐδιόν ἐστι τὸ μήτ' ἀρχὴν μήτε τέλος ἔχον.

Τί ἐστιν Αἰών; τὸ συμπαρεκτεινόμενον τοῖς οὖσιν, οἷον τὸ χρονικὸν κίνημα καὶ διάστημα.

Τί ἐστιν Ἀνάστασις κοινή; ἡ τῶν διαζευχθέντων στοιχείων, κελεύσει τοῦ κτίσαντος, πρὸς ἑαυτὰ συνδρομή.

Τί ἐστιν Ἀνδρεία, εὐθαρσία μετὰ λόγου.

Τί ἐστιν Ἀγχίνοια; ὀξύτης νοὸς περὶ χρήματα, εὑρετικὴ τοῦ δέοντος.

Τί ἐστιν Ἀκοή; αἴσθησις λόγων καὶ ψόφων ἀντιληπτική.

Τί ἐστιν Ἀσθένεια; ἀλλοίωσις ἡ μεταβολὴ τῆς καθ' ἕξιν δυνάμεως.

Τί ἐστιν Ἄνοια; ἡ τῆς κατὰ γνῶσιν ἐνεργείας ἀναίρεσις.

Τί ἐστιν Αὐθύπαρκτον; τὸ ἐν αὐτῷ καὶ μὴ ἐν ὑστέρῳ (*) τὴν ὕπαρξιν ἔχον.

Τί ἐστιν Ἀήρ; στοιχεῖον οὗ πᾶσαι αἱ κατὰ τόπον κινήσεις καταφέρονται.

Τί ἐστιν Ἄνεμος; ἀέρος ῥεῦμα

(*) ἑτέρῳ

quacunque. Quid *hæreticus?* pro opinione propria dimicans.

Quid est *amor?* habitus constans amicitiæ erga dilectum.

Quid est *libertas arbitrii?* animæ rationabilis desiderium quod nemine impediente fertur ad quodcunque voluerit.

Quid est *æternum?* quod initium habet, finem non habet, ut DEI providentia. Sed est quoque æternum initio pariter carens & fine.

Quid nam *ævum* est? quod una cum rebus extenditur, ut motus & intervallum temporis.

Quid est *communis resurrectio?* elementorum disjunctorum factus conditoris jussu ad proprias partes concursus.

Quid est *fortitudo?* bona mentis cum ratione fiducia.

Quid est *sagacitas?* acumen mentis circa res inveniens id quod decet.

Quid est *auditus?* sensus qui sermones & sonos percipit.

Quid est *infirmitas?* mutatio vel alteratio facultatis habitualis.

Quid est *amentia?* nescire quid agas.

Quid est *per se existens?* quod in se & non in altero habet existentiam.

Quid est *aër?* elementum cujus motus in omnem locum feruntur.

Quid *ventus?* fluxus aëris, pro-

ταῖς τῶν τόπων ἐξαλλαγαῖς, ὅθεν ῥεῖ, τὴν ὀνομασίαν ἀμείβον.

Τί ἐστιν Ἀπερίγραπτον; οὗ τόπος οὐδείς.

Τί ἐστιν Ἄτρεπτον; τὸ ἀεὶ ὡσαύτως ἔχον, καὶ τροπὴν μὴ ὑφιστάμενον.

Τί ἐστιν Ἀσώματος οὐσία; ἧς τὸ εἶναι οὐκ ἔστι κατὰ μῆκος καὶ βάθος καὶ ὕψος καὶ πλάτος.

Τί ἐστιν Αἴτιον; ἐξ οὗ γίνεταί τι, ἢ δι' οὗ.

Τί ἐστιν Ἀστραπή; ῥῆξις πυρὸς ἐκ νεφῶν παρατρίψεως.

Τί ἐστιν Ἄστρον; σῶμα πυρῶδες ἐν τῷ οὐρανῷ πεπηγός, καὶ τῇ κύκλῳ φορᾷ φερόμενον.

Τί ἐστιν Ἄνω; τὸ πλέον ἀπέχον τοῦ μέσου.

Τί ἐστιν Αἰσθητήριον; σώματος ὄργανον τὸ τὰς αἰσθήσεις τηροῦν.

Τί ἐστιν Αἰθήρ; ἀὴρ διαυγέστατος καὶ καθαρώτατος.

Τί ἐστιν Ἄπειρον; οὗ ἀεὶ ἔξω τι τοῦ ληφθέντος ἐστὶν εὑρεῖν.

Τί ἐστιν Ἀνάλυσις; ἀνάκαμψις ἐπὶ τὸ πρῶτον τῆς συνθέσεως αἴτιον.

Τί ἐστιν Ἀναλογία; τὸ λέγειν ὅτι ὃν λόγον ἔχει ὁ δεύτερος πρὸς τὸν τέταρτον, τοῦτον ὁ τρίτος πρὸς τὸν ἕκτον.

Τί ἐστιν Ἀλλοίωσις; κίνησις οὐσίας.

Τί ἐστιν Ἀντιστροφή; κοινωνία δύο

mutatione locorum, unde fluit, nomen permutans.

Quid eſt *circumſcriptum?* cujus nullus eſt locus.

Quid eſt *incommutabile?* quod eodem ſe modo ſemper habet, & mutationem non admittit.

Quid eſt *eſſentia incorporalis?* cujus eſſe non verſatur in longitudine, profunditate, altitudine & latitudine.

Quid eſt *cauſa?* ex quo vel per quod aliquid fit.

Quid eſt *fulgur?* ex nubium colliſione, ignis proruptio.

Quid eſt *ſtella?* Corpus igneum in cœlo collocatum quod circulari motu fertur.

Quid eſt *ſuperius?* quod amplius à centro diſtat.

Quid eſt *ſenſorium?* corporis inſtrumentum quod ſenſus ſervat.

Quid eſt *æther?* aër lucidiſſimus puriſſimusque.

Qid eſt *infinitum?* ubi ſemper aliquid adhuc extra relictum reperitur.

Quid eſt *reſolutio?* ad primam compoſitionis cauſam recurſus.

Quid eſt *proportio?* dicere eandem rationem quam habet ſecundus ad quartum, eandem etiam tertium ad ſextum habere.

Quid eſt *mutatio?* eſſentiæ motio.

Quid eſt *converſio?* eſt commu-

προ·

προτάσεων κοινωνουσῶν κατ' ἄμφω τοὺς ὅρους, τῆς μὲν τάξεως τῶν ὅρων ἀμειβομένης, τοῦ δὲ ποιοῦ φυλασσομένου μετὰ τοῦ συναληθεύειν.

Τί ἐστιν Ἀπόφασις; λόγος ἐν ᾧ τὸ ἀληθεύειν ἢ ψεύδεσθαι ὑπάρχει.

Τί ἐστιν Ἀντίφασις; μάχη καταφάσεως καὶ ἀποφάσεως διὰ τῶν ἀντικειμένων τὸ αὐτὸ κατὰ τοῦ αὐτοῦ μερίζουσα.

Τί ἐστι Κατάφασις; ἀπόφανσίς τινος κατά τινος.

Τί ἐστιν Ἀπόδειξις; συλλογισμὸς ἐπιστημονικὸς ἐξ αὐτοπίστων καὶ ὁμολογουμένων λόγων λαμβανόμενος.

Τί ἐστιν Ἀναγκαῖον; οὗ ἄνευ οὐδέποτε ὑπάρχει τὸ ἐξ αὐτοῦ.

Τί ἐστιν Ἀραιόν; οὗ τὰ μέσα διαστάσιν πρὸς ἄλληλα ἔχει.

Τί ἐστι Πυκνόν; οὗ τὰ μόρια ἐγγὺς ἐφεξῆς ἀλλήλων κεῖται.

Τί ἐστι Τραχύ; οὗ τὰ μόρια ὑπερέχει ἀλλήλων.

Τί ἐστιν Ἀρχή; τὸ πρὸ αὐτοῦ ἔχον μηδέν.

Τί ἐστιν Ἀρχέτυπον; ἀρχικὸν παράδειγμα ὑφεστηκὸς ἐν αὐτῷ τοὺς τοῦ εἰκονιζομένου χαρακτῆρας περιέχον.

Τί ἐστιν Ἄτοπον; ὃ μὴ ἄν τις ἐννοηθείη.

Τί ἐστιν Ἀναπνοή; εἴσοδος πνεύματος, ὑπὸ μετεώρου πνεύματος, διὰ ψύξιν τοῦ ἐν ἡμῖν θερμοῦ.

nio duarum propoſitionum communes utroſque terminos habentium, quæ ordine eorundem mutato, & ſervata qualitate ambæ veræ ſunt.

Quid eſt *enunciatio?* ſermo cui verum vel falſum ineſt.

Quid eſt *contradictio?* pugna negationis & affirmationis per oppoſita idem de eodem enuncians.

Quid eſt *aſſertio?* affirmatio rei contra aliquem.

Quid eſt *demonſtratio?* argumentatio ſcientifica ſumta ex rationibus per ſe fide dignis & confeſſis.

Quid eſt *neceſſarium?* ſine quo nunquam fit quod ex eo proficiſcitur.

Quid eſt *rarum?* in quo media intervallis diſtinguuntur.

Quid *denſum?* cujus partes proxime invicem ſitæ ſunt.

Quid *aſperum?* cujus partes aliæ aliis eminent.

Quid eſt *principium?* quod ante ſe nihil habet prius.

Quid eſt *originarium exemplar?* quod velut in principali exemplo exiſtente notas exprimendæ imaginis continet.

Quid eſt *abſurdum?* quod nemini ſano in mentem venire poteſt.

Quid eſt *reſpiratio?* ingreſſio ſpiritus ab externo circa nos aëre, quo calidum in nobis refrigeretur.

Τί ἐστιν Ἀξίωμα; ὅσα οἴκοθεν ἄνευ ἀποδείξεως ἴσμεν.

2. Τί ἐστι Βάθος; ἐπὶ τρία συνεχές. Μῆκος δὲ, τὸ ἐπὶ ἓν συνεχές. Πλάτος δὲ, τὸ ἐπὶ δύο συνεχές.

Τί ἐστι Βαρύ; τὸ φύσει φερόμενον ἐπὶ μέσον. Κοῦφον δὲ, τὸ φύσει φερόμενον ἀπὸ μέσου.

3. Τί ἐστι Γραμμή; μῆκος ἀπλατές.

Τί ἐστι Γένος; τὸ κατὰ πλειόνων καὶ διαφερόντων τῷ εἴδει ἐν τῷ τί ἐστι κατηγορούμενον.

Τί ἐστι Γένεσις; ἡ ἐκ τοῦ μὴ ὄντος εἰς τὸ εἶναι ἀγωγή. Φθορὰ δὲ, ἡ ἐκ τοῦ ὄντος εἰς τὸ μὴ εἶναι.

Τί ἐστι Γνῶσις; ἡ τοῦ πρώην μὴ ὄντος ἐν τῷ νοῒ νεομφὴς ἔμφασις. Ἐπίγνωσις δὲ, ἡ μετὰ τὴν πρόγνωσιν τοῦ πράγματος κατὰ δύναμιν παντελὴς κατάληψις.

Τί ἐστι Γῆ; σῶμα τὸ ξηρότατον καὶ βαρύτατον.

Τίνα Γένη τὰ τῶν προβλημάτων; τέσσαρα. πᾶν γὰρ πρόβλημα ἢ γενικὸν, ἢ ὁρικὸν, ἢ ἰδικὸν, ἢ συμβεβηκός.

4. Τί ἐστι Διαφορά; τὸ κατὰ πλειόνων καὶ διαφερόντων τῷ εἴδει ἐν τῷ ποῖόν τι ἐστι κατηγορούμενον.

Τί ἐστι Διάλεξις; λόγος κατ' ἐρώτησιν καὶ ἀπόκρισιν.

Τί ἐστι Διάλεκτος; φωνὴ σωματικὴ ἐγγράμματος ἑρμηνευτικὴ τῶν ἐν διανοίᾳ.

Quid eſt *axioma?* quæ per nos ſine demonſtratione ſcimus.

2. Quid eſt *profunditas?* tres habens continuas dimenſiones. *Longitudo* autem unam, *Latitudo* duas.

Quid eſt *grave?* quod per naturam ad centrum tendit, *leve* contra, quod per naturam refugit a centro.

3. Quid eſt *linea?* longitudo ſine latitudine.

Quid *genus?* quod de pluribus & ſpecie differentibus in quid prædicatur.

Quid eſt *generatio?* ab eo quod non eſt ad eſſe deductio. Contra *corruptio* eſt ab eo quod eſt, ut non ſit.

Quid eſt *notio?* rei quæ antea non fuit in mente, recens facta perceptio. *Cognitio* autem, rei antea notæ perfecta quanta poteſt eſſe comprehenſio.

Quid eſt *terra?* corpus aridiſſium graviſſimumque.

Quæ nam ſunt *genera quæſtionum?* quatuor, omnis enim quæſtio aut de genere eſt, aut de definitione, aut de proprietate, aut de accidente.

4. Quid eſt *Differentia?* quod de pluribus & ſpecie differentibus prædicatur in quale quid.

Quid *Diſputatio?* per quæſtionem & reſponſionem oratio.

Quid *lingua* ſive *dialectus?* vox corporalis litterata, qua animi cogitationes exponuntur.

τί

τί ἐστι Δύναμις; ἀρχὴ κινήσεως καὶ μεταβολῆς ἐν ἄλλῳ.

τί ἐστι Διαίρεσις; ἡ τοῦ ἑνὸς εἰς δύο τομή.

τί ἐστι Διαιρετικὴ μέθοδος; ἡ τὰ καθολικώτερα διαιροῦσα εἰς τὰ μερικώτερα.

τί ἐστι Δαίμων; οὐσία ἀθάνατος κατὰ γνώμην, πάσης ἀγαθοεργίας ἐστερημένη.

τί ἐστι Δεξιόν; ἀφ' οὗ αἱ τῶν σωμάτων κινήσεις.

τί ἐστι Δικαιοσύνη; ἕξις ἀπονεμητικὴ τοῦ ἴσου ἐν τιμαῖς καὶ χρήμασι καὶ ὅσα μεριστά. ὅτι ἴδιον δικαιοσύνης, τὸ κατ' ἀξίαν ἀπονέμειν. φρονήσεως δὲ, τὸ ποιεῖν τὰ δέοντα. Ανδρείας, τὸ νικᾶν. Σωφροσύνης, τὸ μὴ ὑπείκειν ἡδονῇ.

τί ἐστι Δίκαιος; ὁ πᾶσαν ἰσοτιμίαν τοῖς ὁμοειδέσι παρέχων.

5. τί ἐστιν Εἶδος; τὸ κατὰ πλειόνων καὶ διαφερόντων τῷ ἀριθμῷ ἐν τῷ τί ἐστι κατηγορούμενον.

τί ἐστιν Ενέργεια; δυνάμεως ἀποτέλεσμα.

τί ἐστιν Επιστήμη; ὑπόληψις ἀμετάπειστος ὑπὸ λόγου, ἢ δόξης ὀρθῆς μετὰ λόγου κατὰ πλάτος.

τί ἐστιν Επαγωγή; ἡ ἀπὸ τῶν καθ' ἕκαστα ἐπὶ τὰ καθόλου ἔφοδος.

τί ἐστιν Ερώτησις; ἀποκρίσεως αἴτησις.

Quid eſt *facultas?* principium motus & mutationis in altero.

Quid *diviſio?* unius in duo ſectio.

Quænam eſt *methodus dividendi?* quæ generalia in particularia diſtinguit.

Quid *Dæmon?* eſſentia immortalis, cujus voluntas aliena eſt ab ullo bono opere efficiendo.

Quid eſt *dextrum?* à qua parte corporum motus proficiſcuntur.

Quid *juſtitia?* habitus æqualiter diſtribuens honores, opes & quæcunque diſtribuenda veniunt: proprium enim *juſtitiæ* eſt pro dignitate cuique ſuum tribuere, ut *prudentiæ* facere quod decet, *fortitudinis* vincere, & *temperantiæ* non ſuccumbere voluptati.

Quid eſt *juſtus?* qui omni æqualitate utitur erga alios ejusdem ſecum ſpeciei homines.

5. Quid eſt *ſpecies?* quod de pluribus numero differentibus prædicatur in quid.

Quid eſt *actus?* potentiæ effectio.

Quid *ſcientia?* opinio quæ dimoveri ſe non patitur, nititurque ratione aut recta ſententia cum ratione laxius accepta.

Quid eſt *inductio?* à ſingulis ad univerſale progreſſio.

Quid *interrogatio?* petitio reſponſionis.

Τί ἐςιν Ἐπιφάνεια; πέρας σώματος, μῆκος καὶ πλάτος μόνον ἔχον.

Τί ἐςιν ἐπίπεδον; ἐπιφάνεια ἐξ ἴσου ταῖς ἐπ' αὐτῆς εὐθείαις κείμενον.

τί ἐςιν Ἕνωσις; διεςώτων πραγμάτων κοινωνικὴ συνδρομή.

τί ἐςιν Ἐνούσιον; ὑπόςασις ἥτις οὐ μόνον ἔχει τὰς μερικὰς ἰδιότητας χαρακτηρίζουσας, ἀλλὰ καὶ τὸ κοινὸν τῆς οὐσίας πρακτικῶς ὑφιςάμενον.

τί ἐςιν Ἐνυπόςασις; τὸ καθολικὸν πρᾶγμα καὶ περιεκτικὸν τῶν ὑποςάσεων.

τί ἐςιν Εἰκός; συλλογισμὸς οὐκ ἀναγκαῖος ἀλλ' ἐνδεχόμενος.

τί ἐςιν Ἐν χρόνῳ; οὗ τὸ εἶναι μετρεῖται ὑπὸ χρόνου.

τί ἐςιν Ἐνιαυτός; χρόνος ἐν ᾧ ὁ ἥλιος τὸν ζωδιακὸν κύκλον διέξεισι.

τί ἐςιν Ἕξις; διάθεσίς τις βεβαία καὶ ἔμμονος.

τί ἐςιν Εἰκών; ὁμοίωμα ἀρχετύπου τῇ οὐσίᾳ καὶ τῇ ὑπάρξει διαφέρον, ὅλον δὲ ἐν ἑαυτῷ τὸ τοῦ εἰκονιζομένου εἶδος μιμητικῶς διὰ τῆς ἐμφερείας ἀποματτόμενον.

τί ἐςιν Ἔνςασις; πρότασις προτάσει ἐναντία.

τί ἐςιν Ἐν τόπῳ; οὗ ἐκτός ἐςι σῶμα περιέχον αὐτό.

Quid *ſuperficies*? extremum corporis, longitudine præditum & latitudine.

Quid *planum*? ſuperficies æqualiter ſita per rectas ſuper ea lineas.

Quid eſt *unio*? diſtantium rerum communicata conjunctio.

Quid eſt *ſubſiſtens*? perſona quæ non ſolum habet particulares proprietates quibus veluti notis ſignetur, ſed & communem eſſentiam reapſe in illa ſubſiſtentem.

Quid eſt *ſubſiſtentia*? generalis res qua perſonæ continentur.

Quid *probabile*? argumentum non neceſſarium ſed contingens.

Quid eſt *in tempore*? cujus exiſtentia à tempore menſuratur.

Quid eſt *annus*? tempus intra quod ſol Zodiacum circulum percurrit.

Quid eſt *habitus*? affectio firma & conſtans.

Quid eſt *imago*? Similitudo ad exemplar conformata, quæ eſſentia & exiſtentia ab illo differt, totum tamen illud in ſe, & formam omnem rei effigiatæ per imitationem ſuperficie exprimit.

Quid eſt *inſtantia*? Propoſitio propoſitioni contraria.

Quid eſt *in loco*? extra quod corpus eſt à quo circumdatur.

τί

τί ἐστιν Εὕρεσις; ζητήσεως συμπέρασμα.

τί ἐστιν Ενθύμημα καὶ Λογισμός; ἐκτύπωμα καὶ ἐξεικόνισμα νοὸς τὸ πρῶτον.

τί ἐστιν Ἕνωσις οὐσιώδης; ἡ τὰς διαφόρους ὑποστάσεις (*) εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ὑπόστασιν ἄγουσα.

6. τί ἐστι Ζωή; συμπλοκὴ ψυχῆς μετὰ σώματος.

τί ἐστι Ζήτησις; ἔρευνα ἀγνοουμένων. καὶ Ζήτησίς ἐστιν, ἔφεσις εὑρέσεως τῶν μὴ προσόντων ἢ ἀμφιβόλων.

τί ἐστι Ζῶον; οὐσία ἔμψυχος αἰσθητική. ὅτι ἴδιον τῆς φυσικῆς ζωῆς τὸ θρεπτικὸν καὶ αὐξητικὸν καὶ γεννητικόν. τὸ δ' αἰσθητικόν, ἡ καθ' ὁρμὴν κίνησις.

7. τί ἐστιν Ηρεμία; στέρησις κινήσεως.

τί ἐστιν Ἥλιος; ἄστρον ἡμεροφαές.

τί ἐστιν Ημέρα; πορεία ἡλίου ἀπὸ ἀνατολῆς ἐπὶ δυσμάς. Νὺξ δὲ, ἀπὸ δυσμῶν ἐπὶ ἀνατολήν.

τί ἐστιν Ηδονή; κίνησις διακεχυμένη τοῦ ἐπιθυμητικοῦ τῆς ψυχῆς πρός τι τῶν ἐπιθυμητῶν φανέντων.

8. τί ἐστι Θεός; οὐσία ἀναίτιος, αἰτία παναλκής, πάσης αἰτίας ὑπερούσιος ὕπαρξις.

(*) οὐσίας.

Quid eſt *inventio*? quæſtionis concluſio.

Quid *enthymema* & *cogitatio*? effigiatio & expreſſio prima mentis.

Quid eſt *unio eſſentialis*? diverſas ſubſtantias in unam eandemque conjungens perſonam.

6. Quid eſt *vita*? conſociatio animi & corporis.

Quid eſt *quæſtio*? ſciſcitatio rerum quas ignoramus. Eſt etiam quæſtio, deſiderium inveniendi ea quæ nobis præſto non ſunt, vel dubia ſunt.

Quid eſt *animal*? eſſentia animata, ſenſibus prædita. Proprium enim vitæ naturalis, nutriri, creſcere & generare: ſenſu autem præditum id quoque habet ut pro lubitu ſe moveat.

7. Quid eſt *quies*? privatio motus.

Quid *Sol*? aſtrum lucens interdiu.

Quid *dies*? progreſſio ſolis ab oriente ad occidentem, *Nox* vero ab occidente ad orientem usque.

Quid eſt *Voluptas*? motus effuſus facultatis concupiſcibilis in anima ad aliquid eorum quæ ipſi deſiderabilia videntur.

8. Quid eſt *DEUS*? eſſentia quæ nullam cauſam habens ipſa cauſa eſt omnipotens omnis cauſæ, ſupereſſentiali exiſtentia.

τί

τί ἐστι Θεωρία; κυρίως Θεοῦ ὅρασις, καθ' ὅσον ὁρᾶν δυνατόν. καὶ Θεωρία ἐστὶν ἡ ἀπὸ τῶν αἰσθητῶν ἐπὶ τὰ θειότερα ὅρασις.

Quid est *theoria*? DEI visio quatenus eum videre fas est. Etiam theoria est a sensibilibus ad res Diviniores adscendens contemplatio.

τί ἐστι Θεότης; ἡ πάντα θεωμένη καὶ πάντα θέουσα θεία φύσις καὶ πρόνοια.

Quid est *Divinitas*? Natura & Providentia Divina, quæ omnia observat & omnia pervadit.

τί ἐστι Θυμός; ζέσις τοῦ περὶ καρδίαν αἵματος, καὶ ὄρεξις ἀντιλυπήσεως.

Quid est *ira*? æstus sanguinis circa cor, & vindictæ desiderium.

τί ἐστι Θάνατος; χωρισμὸς ψυχῆς ἀπὸ σώματος,

Quid est *mors*? separatio animæ à corpore.

τί ἐστι Θερμόν; τὸ φύσει διακρίνον τὰ ὁμοφυῆ. Ψυχρὸν δὲ, τὸ φύσει συγκρίνον τὰ ὁμογενῆ.

Quid est *calidum*? quod per naturam disjungit homogenea, *frigidum* vero quod res ejusdem generis sive naturæ disjungit.

τί ἐστι Θλίψις; ὑπερβολὴ στενώσεως.

Quid est *afflictio*? ingens quædam angustia.

τί ἐστι Θέλημα; οὐσίας νοερᾶς καὶ λογικῆς ἔφεσις ὡς τὸ καταθύμιον.

Quid est *voluntas*? essentiæ mente & ratione præditæ inclinatio ad rem desideratam.

τί ἐστι Θέσις; ὑπόληψις παρά τινι τῶν γνωρίμων τινὸς κατὰ φιλοσοφίαν.

Quid est *thesis* sive *positio*? opinio celebris cujusdam Philosophi.

9. τί ἐστιν Ἰσχύς; συμμετρία ὀστῶν καὶ νεύρων.

9. Quid est *robur*? competentia ossium, nervorumque.

τί ἐστιν Ἴσον; τόπος ἔχων τὸ αὐτὸ καὶ μέρος. καὶ ἴσον ἐστὶ, τὸ μέσον ὑπερβολῆς καὶ ἐλλείψεως.

Quid *æquale*? locus, qui habet easdem etiam partes. Est quoque æquale quod medium est inter id quod plus est & quod deficit.

τί ἐστιν Ἰδίωμα; τὸ ἔν τινι φύσει γνώριμον, ἐν ἑτέρᾳ δὲ οὐσίᾳ μηδαμῶς ὑπάρχον.

Quid est *proprietas*? in natura quadam conspicuum, quod in alia natura neutiquam existit.

10. τί ἐστι Κάλλος; συμμετρία μελῶν καὶ μερῶν μετ' εὐχροίας.

10. Quid est *pulchritudo*? debita conformatio membrorum, partiumque, cum coloris bonitate.

τί

Τί ἐστι Κίνησις; ἐνέργεια τοῦ δυνάμει κινητοῦ ᾗ κινητόν.

Τί ἐστι Καλοκαγαθία; ἕξις προαιρετικὴ τῶν βελτίστων.

Τί ἐστι Κενοδοξία; κενῆς δόξης ὄρεξις.

Τί ἐστι Κεραυνός; ἀστραπὴ σφόδρα κατιοῦσα ἐπὶ τὴν γῆν.

Τί ἐστι Κακόν; τὸ δι' ἑαυτὸ φευκτὸν, ἢ πρὸς ἕτερον βλαβερόν.

Τί ἐστι Καλόν; ὅπερ ἀγαθὸν καὶ ἡδύ.

Τί ἐστι Κρᾶσις; ἕνωσις ὑγρῶν. Μίξις δὲ, ἕνωσις ξηρῶν.

Τί ἐστι Κύκλος; σχῆμα ὑπὸ μιᾶς γραμμῆς περιεχόμενον, πρὸς ἣν αἱ ἀπὸ τοῦ κέντρου πρὸς τὴν περιφέρειαν εὐθεῖαι πᾶσαι ἴσαι ἀλλήλαις εἰσί.

Τί ἐστι Κόσμος; τὸ ἐξ οὐρανοῦ καὶ γῆς καὶ τῶν ἐν μέσῳ σύστημα.

Τί ἐστι Κανών; νόμος ἀπαράβατος.

Τί ἐστι Καθ' ὑπόστασιν ἕνωσις; πρᾶγμα ἐκ διαφόρων εἰς ἓν ὑφεστὼς πρόσωπον; καὶ τὴν ἑκάστης ἰδιότητα σώαν καὶ ἄτρεπτον γνωρίζουσα.

Τί εἰσι Κοιναὶ ἔννοιαι; αἱ οἴκοθεν τὸ πιστὸν ἑτοίμως ἔχουσαι, καὶ μηδενὸς ἑτέρου δεόμεναι πρὸς ἀπόδειξιν.

11. τί ἐστι Λόγος; φωνὴ σημαντικὴ, ἧς τῶν μερῶν ἐστί τι κεχωρισ-

Quid est *motus*? effectus in re mobili quatenus mobilis est.

Quid est *probitas*? habitus optima semper eligens & honestissima.

Quid est *mentis vanitas*? inanis gloriæ desiderium.

Quid *fulmen*? fulgur vehementer in terram descendens.

Quid *malum*? per se fugiendum, vel quod alteri damnum affert.

Quid *bonum*? quod honestum & jucundum est.

Quid est *temperatio*? humidarum rerum unio. *Mistio* autem unio rerum aridarum.

Quid *circulus*? ex uno circumducta puncto figura, ad quam omnes à centro ad circum ferentiam ductæ rectæ lineæ sunt æquales.

Quid est *Mundus*? compages ex cœlo & terra & eorum quæ media sunt.

Quid *regula* sive *canon*? lex quam transgredi non licet.

Quid est *unio personalis*? quæ ex naturis diversis in unam personam facit subsistere,& unius cujusque naturæ proprietates salvas & haud mutatas ostendit.

Quid sunt *communes notiones*? quæ per se fidem statim inveniunt neque alia re indigent ad demonstrationem.

11. Quid est *sermo*? vox aliquid significans, cujus ex partibus aliquid se-

μένον, ὡς φασί. καὶ λόγος ὅτιν ἄγγελος νοημάτων, εἰς φῶς ἐκφέρων τὸ νοηθέν.

τί ἐστι Λατρεία; δουλεία Θεῷ μόνῳ πρέπουσα.

τί ἐστι Λύπη; διάθεσις ἡδονῶν ἐστερημένη.

τί ἐστι Λόγος ἐνδιάθετος; κίνησις καὶ διάλεξις ψυχῆς πρὸς ἑαυτὴν ἐν τῷ διαλογιστικῷ γινόμενος ἄνευ ἐκφωνήσεως.

τί ἐστι Λογισμός; ἐκτύπωμα καὶ ἐξεικόνισμα νοός.

τί ἐστι Λευκόν; χρῶμα διακριτικὸν ὄψεως.

12. τί ἐστι Μέθοδος; ἕξις ὁδοποιητικὴ μετὰ λόγου, ἡ ὁδὸς μετὰ λόγου.

τί ἐστι Μεγαλοψυχία; ἕξις ψυχῆς τοῖς συμβαίνουσι λυπηροῖς μὴ καταλιγωρέσης.

τί ἐστι Μέτριον; τὸ μέσον ὑπερβολῆς καὶ ἐλλείψεως.

τί ἐστι Μονάς; ἀρχὴ ἀριθμοῦ κατὰ τὸ πῶς ἀδιάθετος.

τί ἐστι Μέρος; εἰς ὃ διαιρετόν ἐστι τὸ ὅλον.

τί ἐστι Μονογενής; ὁ μήτε πρὸ αὐτοῦ μήτε μετ' αὐτὸν ἔχων ἕτερον.

τί ἐστι Μείωσις; τοῦ πλείου μεγέθους ὕφεσις.

τί ἐστι Μέσον; τὸ ἴσον ἀπέχον ἀμφοτέρων τῶν ἄκρων.

τί ἐστι Μορφή; ἡ ὅλη τοῦ εἴδους

paratim significans exstat. Ajunt etiam sermonem esse nuncium cogitationum, in lucem proferentem ea quæ mente concepimus.

Quid est *cultus religiosus?* servitus qua DEUM solum colere convenit.

Quid est *tristitia?* affectio voluptatis omnis expers.

Quid est *sermo interior?* motio animi & collocutio quam secum ipso instituit aliquis cogitatione citra externam vocem.

Quid est *cogitatio?* expressio atque effigiatio mentis.

Quid *album?* color visionem disgregans.

12. Quid est *methodus?* habitus viam cum ratione ostendens, sive via cum ratione.

Quid *magnanimitas?* habitus mentis, ut tristibus quæ accidunt non dejiciatur.

Quid est *mediocre?* quod inter excessum ac defectum, medium est.

Quid *unitas?* principium numeri quodammodo otiosum.

Quid *pars?* in quas totum potest dividi.

Quid *unigenitus?* qui neque ante se neque post se alium habet.

Quid *imminutio?* à perfecta magnitudine detractio.

Quid *medium?* quod ab utroque extremo pariter distat.

Quid est *forma?* tota speciei deter-

ἀπο-

ἀποπεράτωσις. Σχῆμα δὲ, ἡ τοῦ τυχόντος ὄγκου ἀποπεράτωσις. Διαφέρει δὲ, ὅτι ἡ μὲν μορφὴ ἐπὶ ἐμψύχων λέγεται, τὸ δὲ σχῆμα ἐπὶ ἀψύχων.

Τί ἐστι Μέλαν; χρῶμα συγκεντικὸν ὄψεως.

13. Τί ἐστι Νῦν; ἀρχὴ χρόνου μήτ' ἀρχὴν μήτε τέλος ἔχον.

Τί ἐστι Νέφος; μεταβολὴ ἀπὸ τῆς ἐνεχθείσης ἀναθυμιάσεως εἰς ὕδωρ.

Τί ἐστι Νόσος; ἀσυμμετρία τῶν ἐν σώματι στοιχείων.

Τί Νεότης; ἀκμὴ σώματος. Γῆρας δὲ, παρακμή.

Τί Νοῦς; ὅρασις ψυχῆς ἀσωμάτου, πρὸς πάντα ἐκτεινομένης. (*)

14. Τί ἐστιν Ὅρος; λόγος σύντομος δηλωτικὸς τῆς φύσεως τοῦ ὑποκειμένου πράγματος.

Τί Οὐρανός; σῶμα φυσικὸν ἐν τῇ ἐσχάτῃ τοῦ παντὸς περιφορᾷ τὴν κύκλῳ κίνησιν κινούμενον.

Τί Οἰκονομία; ἑκούσιος συγκατάβασις μεγέθους, (**) πρὸς σωτηρίαν τινῶν (***) γινομένη.

Τί Ὅμοιον; οὗ ἡ ποιότης τῶν ὁμοίων ὁμοία.

Τί Οὐσία; πρᾶγμα αὐθύπαρκτον μὴ δεόμενον ἑτέρου πρὸς σύστασιν. ὅτι Οὐσίαν καὶ Μορφὴν καὶ Εἶδος ταυτὸν οἱ Πατέρες εἶναι λέγουσι.

Τί Οὐσιῶδες μέρος οὐσίας ἢ συμβεβη-

minatio. *Figura* autem, determinatio molis qualiscunque. Differunt porro, quoniam forma de viventibus, figura de inanimatis dicitur.

Quid est *nigrum*? color visionem congregans.

13. Quid est *nunc*? principium temporis quod neque initium habet neque finem.

Quid est *nubes*? vaporum adductorum in aquam mutatio.

Quid *morbus*? elementorum in corpore intemperies.

Quid *juvenilis ætas*? corporis vigor, *senium* autem, vigoris remissio.

Quid *mens*? animæ incorporeæ ad omnia se extendens acies.

14. Quid est *definitio*? sermo brevis qui rei propositæ naturam exponit.

Quid *cælum*? corpus naturale quod per extremam Universi gyrationem motu circulari volvitur.

Quid *Oeconomia*? voluntaria Magni DEI condescensio ad salutem hominum facta.

Quid *simile*? cujus qualitas consimilibus similis est.

Quid *substantia*? res per se subsistens neq; ad subsistentiam alia re indigens: quanquam substantiam, formã & speciem Patres dicunt idem esse.

Quidnam est *essentialis pars substan-*

Aaaa 2

(*) ἐκτεινομένη. (**) μεγάλου Θεοῦ.

(***) ἡμῶν vel ἀνθρώπων.

βεβηκότος; συμπληρωτικὸν τούτου καὶ συστατικόν.

τί Ὅρος; συλλογισμὸς εἰς ὃν ἀναλύεται ἡ πρότασις.

τί Ὁμοιομερές; οὗ τὸ μέρος τῷ ὅλῳ ὅμοιόν ἐστι.

τί Ὅλον; ᾧ μηδὲν τῶν συνιστώντων αὐτὸ ἐλλείπει.

τί Ὄνομα; φωνὴ σημαντικὴ κατὰ συνθήκην ἄνευ χρόνου, ἧς μηδὲν μέρος σημαντικὸν, κεχωρισμένον.

τί Ὁμίχλη; παχὺς ἀήρ.

τί Οἶκος; σύστημα πλειόνων, αὐταρκείας χάριν.

τί Ὁρμή; κίνησις καρδίας ἐπὶ πρᾶξιν τοῦ κριθέντος.

τί Ὁμοούσιον, τὸ τῆς αὐτῆς οὐσίας καὶ ἐνεργείας ἀπαραλλάκτως ὑπάρχον. διαφέρει δὲ τῷ χαρακτηριστικῷ ἰδιώματι.

15. τί Πατήρ; ὑπόστασις ἀναίτιος γεννητικὴ ἀγέννητος.

τί Πνεῦμα ἅγιον; δύναμις ἁγιαστικὴ ἀσχημάτιστος, Πατρὶ καὶ Υἱῷ ὁμοούσιος, ἐκ τοῦ Πατρὸς προϊοῦσα. Πνεῦμα ἐστι λεπτὴ καὶ ἄϋλος καὶ ἀσχημάτιστος καὶ ἐκπορευτικὴ ὕπαρξις. καὶ Πνεῦμα ἐστιν ἀναθυμίασις ξηρὰ καὶ θερμή - - -

λείπει τἄλλα.

tiae vel accidentis? quæ ad complementum ejus & constitutionem facit.

Quid est *definitio?* conclusio, in quam præmissa propositio resolvitur.

Quid est *ex similaribus constans* sive *homoeomeres?* cujus pars quælibet toti est similis.

Quid *totum?* cui nihil ex iis quæ ad illud constituendum pertinent, deest.

Quid *nomen?* vocabulum, aliquid significans ut compositum est, sine tempore, & cujus nulla pars separatim aliquid significat.

Quid est *nebula?* crassus aër.

Quid est *domus?* ex pluribus facta structura commoditatis gratia.

Quid est *appetitio?* motus cordis ad efficiendum quod decrevimus.

Quid est *homousion* sive *consubstantiale?* quod ejusdem essentiæ & operationis est incommutabiliter, differt tamen characteristica proprietate.

15. Quid *DEUS Pater?* persona, nulla antecedente causa, ingenita, generans.

Quid *Spiritus Sanctus?* Potentia sanctificans, non figuratus, Patri & Filio consubstantialis, procedens ex Patre. *Spiritus* est subtilis immaterialis & figura destituta substantia, procedens. *Ventus* est exspiratio arida calidaque - -

Cætera desunt in MS.

ALTER-

ALTERCATIO HADRIANI AUG. ET EPICTETI PHILOSOPHI,

Ex Friderici Lindenbrogii V. C. editione.

* ***Primum est, quid sit mundus?*** Epict. Mundus est, ô Hadriane, constitutio cœli & terræ, & omnium quæ in eis sunt, de quibus paulo plus differam, si iis, quæ dicentur, diligenter intenderis. Mundus est spectabilis supellex, ineffabilis circuitus, per se genitum theorema; multiformis formatio; æternus tenor: circuitus sine errore, Solis lumen, dies, nox, astra, tenebræ, terra, aër, aqua.

Had. ***Quid est Oceanus?*** Ep. Oceanus est terminus coronatus, mundi amplexus, vinculum * ancliticum, universæ naturæ circumcursus. Orbis sustentaculum, Audacia viæ, Limes terræ, Divisio regnorum, hospitium fluviorum, fons imbrium, refugium in periculis, gratia in voluptatibus.

Had. ***Quid est DEUS?*** Ep. Deus est summum bonum, mens immortalis, incontemplabilis celsitudo, forma multiformis, multiplex spiritus, incogitabilis inquisitio, insopitus oculus, omnia continens lux.

Had. ***Quid est dies?*** Ep. Stadium laboris, principium quotidianum, æterna computatio.

Had. ***Quid est Sol?*** Ep. Mundi oculus, noctis concertatio, caloris circuitus, indeficiens cauma, splendor sine occasu, cœlestis viator, diei ornatus, cœli pulchritudo, naturæ gratia, horarum distributor.

Had. ***Quid est Luna?*** Ep. Cœli purpura, Solis æmula, malefactorum revelatrix, itinerantium solamen, navigantium directio, signum solennitatum, recalculatio mensium, oculus noctis, roris larga infusio, tempestatum præsaga.

Had. ***Quid est terra?*** Cœli basis, mundi meditullium, Custos & Mater omnium, operculum miserorum, devoratrix omnium, ant ** - - - nascentium, cellarium vitæ.

Had. ***Quid est homo?*** Ep. Mens incarnata, laboriosa anima, parvi temporis habitaculum, spiritus receptaculum, phantasma temporis, specu-

* *Fortasse*, cingulum Atlanticum, Græc. ἀτλαντικὸς ζωστήρ. ** *lege:* mater.

ſpeculator vitæ, lucis deſertor, vitæ conſumptio, mancipium mortis, tranſiens viator, loci hoſpes.

Had. *Quid eſt cælum?* Ep. Sphæra volubilis, culmen immenſum.

Had. *Quid eſt pulchritudo?* Ep. Naturalis captio, parvi temporis fortuna, flos marcidus, incompoſitum negotium, humana concupiſcentia.

Had. *Quid eſt mulier?* Ep. Hominis confuſio, inſatiabilis beſtia, ſollicitudo continua, indeſinens pugna, quotidianum damnum, tempeſtas domus, ſollicitudinis impedimentum, viri incontinentis naufragium, adulterii vas, inconciſum prælium, animal proximum, pondus graviſſimum, aſpis inſatiabilis, humanum mancipium.

Had. *Quid eſt amicus?* Ep. Homo vix apparens, deſiderabile nomen, non invenienda poſſeſſio, refugium infelicitatis, miſeriæ reſpectio, indeficiens quies, indeſinens ſollicitas.

Had. *Quid agricola?* Ep. Laborum miniſter, operator multorum, terræ medicus, arbuſtorum plantator, montium complanator.

Had. *Quid eſt navis?* Ep. Domus absque fundamento, avis lignea, incerta ſalus.

Had. *Quid nauta?* Ep. Fluviorum viator, marinus equitator, orbis hoſpes, terræ deſertor, tempeſtatis concertator.

Had. *Quid ſunt divitiæ?* Ep. Auri pondus, curarum miniſtratio, injucunda delectatio, inſatiabilis invidia, res deſiderata, deſiderium inexplebile, inviſa concupiſcentia.

Had. *Quid paupertas?* Ep. Bonum odibile, ſanitatis mater, curarum remotio, ſapientiæ repertrix, poſſeſſio absque calumnia, negotium ſine damno, ſine ſollicitudine felicitas.

Had. *Quid eſt Senectus?* Ep. Optatum malum, viventium mors, Veneris expers, mors expectata.

Had. *Quid eſt ſomnus?* Ep. Mortis imago, laborum quies, vigilantium ſapientia, vinctorum ſolutio, infirmantium votum, miſerorum deſiderium, univerſi ſpiritus requies.

Had. *Quid vita?* Ep. Beatorum lætitia, miſerorum mœſtitia, expectatio mortis.

Had. *Quid eſt mors?* Ep. Æternus ſomnus, diſſolutio corporum, divitum pavor, pauperum deſiderium, inevitabilis eventus, incerta peregrinatio, fuga vitæ, reſolutio omnium.

Had.

Had. *Quid est litera?* Ep. Historiæ custos.
Had. *Quid verbum?* Ep. Animi proditor.
Had. *Quid est lingua?* Ep. Aeris flagellatio.
Had. *Quid est aër?* Ep. Custodia vitæ.
Had. *Quid est libertas?* Ep. Hominis innocentia.
Had. *Quid est caput?* Ep. Hominis culmen.
Had. *Quid est corpus?* Ep. Animæ domicilium.
Had. *Quid coma?* Ep. Vestes capitis.
Had. *Quid barba?* Ep. Sexus discretio.
Had. *Quid est cerebrum?* Ep. Custos memoriæ.
Had. *Quid oculi?* Ep. Duces corporis, indices animi.
Had. *Quid nares?* Ep. Odorum attrectatio.
Had. *Quid aures?* Ep. Sonorum consultatores.
Had. *Quid os?* Ep. Nutritor corporis.
Had. *Quid dentes?* Ep. Molæ mordentes.
Had. *Quid labia?* Ep. Valvæ corporis.
Had. *Quid manus?* Ep. Corporis operarii.
Had. *Quid digiti?* Ep. Cordarum plectrum.
Had. *Quid pulmo?* Ep. Servator aëris.
Had. *Quid est cor?* Ep. Receptaculum vitæ.
Had. *Quid jecur?* Ep. Custodia caloris.
Had. *Quid fel?* Ep. Iracundiæ susceptaculum.
Had. *Quid splen?* Ep. Risus & lætitiæ capax.
Had. *Quid stomachus?* Ep. Ciborum coquus.
Had. *Quid ossa?* Ep. Robur corporis.
Had. *Quid coxa?* Ep. Epistylia columnarum.
Had. *Quid pedes?* Ep. Mobile fundamentum.
Had. *Quid crura?* Ep. Columnæ corporis.
Had. *Quid sanguis?* Ep. Humor venarum vitæ.
Had. *Quid vena?* Ep. Fons carnis.
Had. *Quid est lux?* Ep. Facies omnium rerum.
Had. *Quid stella?* Ep. Pictura culminis, naturarum gubernatores, noctis decor.
Had. *Quid pluvia?* Ep. Conceptio terræ, frugum genitrix.
Had. *Quid est nebula?* Ep. Nox in die, labor oculorum.

Had.

Had. *Quid est ventus?* Ep. Aëris perturbatio, mobilitas agrorum, (*) ficcitas terræ.

Had. *Quid sunt flumina?* Ep. Curfus indeficiens, refectio Solis, terræ irrigatio.

Had. *Quid est aqua?* Ep. Subfidium vitæ, ablutio fordium.

Had. *Quid est gelu?* Ep. Herbarum perfecutio, vinculum terræ, fons agrorum.

Had. *Quid est nix?* Ep. Aqua ficca.

Had. *Quid est hyems?* Ep. Æftatis exul.

Had. *Quid est ver?* Ep. Pictor terræ, maturatio fructuum.

Had. *Quid est quod amarum dulce facit?* Ep. Fames.

Had. *Quid est quod hominem lassum fieri non finit?* Ep. Lucrum.

Had. *Quid est spes?* Ep. Vigilanti fomnium.

Had. *Quid est spes?* Ep. Refrigerium laboris, dubius eventus.

Had. *Quid est amicitia?* Ep. Æqualitas animorum.

Had. *Quid fides?* Ep. Ignotæ rei miranda celfitudo. (**)

Had. *Quid erit nobis si cinctum folvas, neque nudaberis ipse? respice corpus, quo & doceri possis.* Ep. Epiftola eft.

Had. *Quid est epistola?* Ep. Tacitus nuncius.

Had. *Quid est pictura?* Ep. Veritas falfa.

Had. *Quare hoc dixisti?* Ep. Videmus enim poma picta, flores, animalia, aurum, argentum, & non eft verum.

Had. *Quid est aurum?* Ep. Mancipium mortis.

Had. *Quid est argentum?* Ep. Invidiæ locus.

Had. *Quid est ferrum?* Ep. Omnis artis inftrumentum.

Had. *Quid est gladius?* Ep. Regimen caftrorum.

Had. *Quid est gladiator?* Ep. Sine crimine homicida.

Had. *Qui sunt, qui fani ægrotant?* Ep. Qui aliena negotia curant.

Had. *Qua ratione homo lassus non fit?* Ep. Lucrum faciendo.

Had. *Quid est amicitia?* Ep. Concordia.

Had. *Quid est longissimum?* Ep. Spes.

Had. *Quid est spes?* Ep. Vigilanti fomnus, expectanti dubius eventus.

Had. *Quid est, quod homo videre non potest?* Ep. Alterius animum.

Had. *Qua re peccant homines?* Ep. Cupiditate.

Had.

(*) *leg.* aquarum. (**) certitudo.

Had. *Quid eſt libertas?* Ep. Innocentia.

Had. *Quid Regi & miſero commune eſt?* Ep. Naſci & mori.

Had. *Quid eſt optimum ac peſſimum?* Ep. Verbum.

Had. *Quid eſt quod alii placet, & alii diſplicet?* Ep. Vita.

Had. *Quid eſt optima vita?* Ep. Breviſſima.

Had. *Quid eſt certiſſimum?* Ep. Mors.

Had. *Quid eſt mors?* Ep. Perpetua ſecuritas.

Had. *Quid eſt mors?* Ep. Timenda nulli, ſi ſapiens degat: inimica vitæ, numen amantium, metus parentum, liberorum præda, teſtamenti gratia, poſt obitum ſermo, ſupremæ lachrymæ, poſt memoriam oblivio, fax rogi, onus ſepulchri, titulus monumenti, mors omnium malorum finis.

Had. *Quare mortüus coronatur?* Ep. Agonem ſe vitæ transegiſſe teſtatur.

Had. *Quare mortuo pollices ligantur?* Ep. Ut parem poſt (*) obitum eſſe ſe neſciat.

Had. *Quid eſt Veſpillo?* Ep. Quem multi devitant, & nemo effugit.

Had. *Quid eſt rogus?* Ep. Contentio crediti, perſolutio debiti.

Had. *Quid eſt tuba?* Ep. Belli incitamen. Caſtri ſignum, arenæ admonitio, ſcenæ commiſſio, Funeris deploratio.

Had. *Quid eſt monumentum?* Ep. Saxa ſtigmoſa: otioſi viatoris ſpectatio.

Had. *Quid eſt homo pauper?* Ep. Quem ut puteum deſertum omnes aſpiciunt, & ſuo loco illum relinquunt.

Had. *Quid eſt homo?* Ep. Balneo ſimilis. Prima cella tepidaria unctuaria, infans natus perungitur. Secunda cella ſudatoria, pueritia eſt: Tertia cella aſſa perferentaria, juventus. Quarta cella frigidaria, ſenectus, omnibus æquat ſententiam.

Had. *Quid homo?* Ep. Pomo ſimilis. Poma ut in arboribus pendent, ſic ſunt & corpora noſtra, aut matura cadunt, aut cito acerba ruunt.

Had. *Quid eſt homo?* Ep. Sicut lucerna in vento poſita.

Had. *Quid eſt homo?* Ep. Loci hoſpes, legis imago, calamitatis fabula. Mancipium mortis, Vitæ mora. Quo Fortuna ſæpe ſuos ludos facit.

(*) *al.* parem poſt mortem obitum eſſe neſciat.

Had. *Quid est Fortuna?* Ep. Ut matrona nobilis, quæ in servos se impingit.

Had. *Quid est Fortuna?* Ep. Sine judicio proxima meta. Alienorum bonorum casus. Ad quem venit, splendorem ostendit: à quo recedit, umbram facit.

Had. *Quot sunt autem Fortunæ?* Ep. Tres, Una cœca, quæ ubilibet se impingit; & alia insana, quæ concedit, cito aufert. Tertia surda, quæ miserorum preces non exaudit.

Had. *Quid sunt Dii?* Oculorum signa, Mentis numina: Si metuis timor est, si contines, religio est.

Had. *Quid est Sol?* Ep. Splendor orbis, qui tollit & ponit diem, per quem scire nobis cursum horarum datur.

Had. *Quid est Luna?* Ep. Diei adjutrix, noctis oculus, fax tenebrarum.

Had. *Quid est cælum?* Ep. Culmen inmensum.

Had. *Quid est cælum?* Ep. Aër mundus.

Had. *Quid sunt stellæ?* Ep. Fata hominum.

Had. *Quid sunt stellæ?* Ep. Littora (*) gubernatorum.

Had. *Quid est terra?* Ep. Horreum Cereris.

Had. *Quid est terra?* Ep. Cellarium vitæ.

Had. *Quid est mare?* Ep. Iter incertum.

Had. *Quid est navis?* Ep. Domus erratica.

Had. *Quid est navis?* Ep. Ubilibet hospitium.

Had. *Quid est navis?* Ep. Numina (**) Neptuni, Anni cursuum tabellarium.

Had. *Quid nauta?* Ep. Amator pelagi, firmi desertor, contemtor vitæ mortisque, undæ cliens.

Had. *Quid est somnus?* Ep. Mortis imago.

Had. *Quid est nox?* Ep. Laboranti requies, grassanti lucrum.

Had. *Quid est culcitra?* Ep. In somnis volutatorium.

Had. *Quare Venus nuda pingitur?* Ep. Nuda Venus picta, nudi pinguntur amores:

Quibus nuda placet, nudos dimittat oportet.

Had. *Quare Venus Vulcano nupta est?* Ep. Ostendit amorem ardore incendi.

Had. *Quare Venus straba est?* Ep. Quia pravus est amor.

Had.

(*) *littera.* (**) *Nuncia.*

Had. *Quid est amor?* Ociosi pectoris molestia, in puero pudor, in virgine rubor, in femina furor, in juvene ardor, in sene risus: in derisore delicti, nequities est.

Had. *Quid est DEUS?* Ep. Qui omnia tenet.

Had. *Quid est sacrificium?* Ep. Delibatio.

Had. *Quid est sine societate?* Ep. Regnum.

Had. *Quid est Regnum?* Ep. Pars Deorum.

Had. *Quid est Cæsar?* Ep. Publicæ lucis caput.

Had. *Quid est Senatus?* Ep. Ornamentum urbis, splendor civium.

Had. *Quid est miles?* Ep. Murus imperii, defensor patriæ, gloriosa servitus, potestatis indicium.

Had. *Quid est Roma?* Ep. Fons imperii orbis terrarum, mater gentium, rei possessor, Romanorum contubernium, Pacis æternæ consecratio.

Had. *Quid est Victoria?* Ep. Belli discordia, pacis amor.

Had. *Quid est pax?* Ep. Tranquilla libertas.

Had. *Quid est forum?* Ep. Templum libertatis, arena litigantium.

Had. *Quid sunt amici?* Ep. Statuæ aureæ sunt.

Had. *Quid est amicus?* Ep. Pomo citreo similis, foris beatus,
Nam intra pectus acidum occultat malum.

Had. *Quid sunt parasiti?* Ep. Qui tanquam pisces (*) adescantur.

Albinus Flaccus Alchuvinus Epist. 102. p. 1638. Opp.

De Epistola interrogasti, quid esset. Nam Ἐπὶ, super, *stola* habitus Græce dicitur. Unde Adrianus Imperator Epictetum Philosophum inter alias inquisitiones interrogavit quid esset *cinctum*? (**) At ille videns

(*) Al. inescantur.

(**) Respicit Alcuinus quæstionem Hadriani quæ fuit supra p. 560. *quid erit nobis si cinctum solvas,* unde incipit altercatio sub Hadriani & Plinii Secundi nomine edita Monasterii ad calcem Tragœdiæ parabolicæ quæ Pœmandri & Satanæ pugna inscribitur auctore Bernardo Westphalo, typis Lansberti Rasfeldt A. 1597. Eadem subjecta post Pseudo Beroso, jam prodierat Paris. 1511. 4. p. 31. & ad calcem notitiæ utriusque Imperii, edente Sigismundo Gelenio Basil. 1552. fol. & in editione ejusdem notitiæ Labbeana, Paris. 1651. 12. & subjuncta enchiridio Epicteti, editionis Abrahami Berkelii, Amsterd. 1670. 8. & Delphis 1683. 8.

dens Epistolam eum manu tenentem, respondit: *quod manu tenes.* Volens intelligere, quasi supercinctorium esset Epistolæ sigillum, quo a foris vestiatur cartula.

Ælius Spartianus in Adriani Augusti vita cap. 16.

Sed quamvis esset in reprehendendis Musicis, Tragicis, Comicis, Grammaticis, Rhetoribus, Oratoribus facilis, tamen omnes Professores & honoravit & divites fecit, licet eos quæstionibus semper agitavit. - - - In summa familiaritate Epictetum & Heliodorum philosophos habuit.

SECUNDI
Atheniensis Sophistæ sententiæ, ex editione V. C. LUCÆ HOLSTENII, collata cum MS. Gudiano.

De Secundo omnia nobis certiora faciunt Philostratus, (a) Suidas, (c) & sequioris ævi scriptor Vincentius Belloacensis (c) meliores hac in re auctores secutus. Suidas autem plane absurdo & puerili errore Atheniensem hunc sophistam cum C. Plinio Secundo, clarissimo scriptore Romano confundit, eum porro errorem alio haud leviori oscitantes librarii cumularunt, dum pro Herode (d) nobili item sophista nobis substituerunt Herodotum. Atque ut Suidam ex Philostrato emendare in promtu est, ita vicissim apud hunc ex Suida Secundi cognomen restituendum, & pro ἐπίθυρος, ἐπίουρος (e) legendum existimo, ea enim vox clavum ligneum seu paxillum significans, fabri filio haud male joculari appellatione tribui videtur. Addam & hoc, brevem illam & argutam Secundi declamatiunculam male acceptam a Philostrati interprete, (f) ita distingui vertique debere, ut a nobis editur. Ex ea liquido

(a) De Vitis Sophistarum lib. I. p. 544. edit. desideratissimi Godofredi Olearii,

(b) In Σεκοῦνδος.

(c) Speculi Historial. lib. X. cap. 70. 71.

(d) Notatum hoc etiam Meursio VI. 9. Atticarum Lectionum.

(e) Ita etiam Meursius loco laudato, & in Critico Arnobiano p. 109, Bochartus in Chanaan lib. 1. c. 38. p. 718. seq. & Clariss. Kusterus ad Suidam.

(f) Antonio Bonfinio. Sed hoc in laudati Olearii editione recte emendatum.

quido apparet gnomas hasce, vel potius ægnimata, verum & genuinum Sophistæ illius arguti & βραχυλόγου fœtum esse: de quo post Antonii (g) & Vincentii testimonia dubitare non licet. Ineptissimam vero narrationem, (h) quam adtexit Vincentius de pertinaci silentio, quod Secundus sibi indixerat, cum nugacis & inficeti seculi genium redoleat, huic opusculo inserere religio mihi fuit, potest enim vel apud ipsum, vel apud Gasparem Barthium legi, qui ex vetustis membranis in magnum Adversariorum opus lib. XV. cap. XVII. retulit.

ΣΕΚΟΥΝΔΟΥ ΤΟΥ ΣΟΦΟΥ ΓΝΩΜΑΙ.

Τί ἐστι κόσμος;

Ἀκατάληπτος περιοχή, (i) θεωρητικὸν κατασκεύασμα, ἀσύνοπτον (k) ὕψωμα, αὐτογέννητον θεώρημα, πολυχάρακτον μόρφωμα, αἰώνιον διακράτημα, αἰθὴρ θρεπτικὸς, πολυδιοίκητον πνεῦμα, ἑπταπλανὲς (l) κύκλωμα, ἥλιος, φῶς, ἡμέρα, σελήνη, ἄστρα, σκότος, νὺξ, γῆ, πῦρ, ὕδωρ, ἀήρ.

Τί ἐστιν ὠκεανός;

Κόσμου ἐναγκάλισμα, θαλάσσιον στεφάνωμα, (m) ἁλμυρὸς δεσμός,

SECUNDI PHILOSOPHI SENTENTIÆ.

1. *Quid est Mundus?*

In comprehensibilis complexio, structura mente contemplanda, altitudo oculis inaccessa, ex se natum spectaculum, multiformis figuratio, æternus tenor, almus æther, multipartitus spiritus, septiuagus circuitus; sol, lumen, dies, luna, stellæ, tenebræ, nox; terra, ignis, aqua, aër.

2. *Quid est Oceanus?*

Mundi amplexus, corona maritima, salsum vinculum, cingulum,

(g) Antonii Melissæ sermon. 122. adde & S. Maximi T. 2. p. 632.

(h) Hæc & ipsa Græcè obvia in Codice Græco Gudiano. Refert & Jo. Ravisius Textor in officina, auctorem laudans Diogenianum.

(i) Veteris versionis auctor legit: ἀκατάληκτος περίοδος, vertit enim: *incessabilis circuitus.*

(k) MS. Gudian. εὐσύνοπτον. Atque infra DEUS ἀσύνοπτον ὕψωμα appellatur.

(l) MS. Gudian. ἀπλανές. Versio vetus apud Vincentium: *circuitus sine errore.*

(m) MS. στεφανωμένον ἔρλον, περίαμμα ἁλμυραῖον, δεσμὸς ἀτλαντικός.

ἀτλαντικὸς ζωστὴρ, πάσης φύσεως περίδρομος, οἰκουμένης κάτοχος. (n)

Atlanticum, totius naturæ ambitus, orbis fascia.

Τί ἐστι Θεός;

Ἰδιόπλαστον ἀγαθὸν, πολύμορφον εἴκασμα, ἀσύνοπτον ὕψωμα, πολυχάρακτον μόρφωμα, δυσνοούμενον ζήτημα, ἀθάνατος νοῦς, πολυδιοίκητον πνεῦμα, ἀκοίμητος ὀφθαλμὸς, ἰδία πάντων οὐσία, πολυώνυμος δύναμις, παγκρατὴς χεὶρ, φῶς, νοῦς, δύναμις.

3. *Quid est DEUS?*

Bonum nativum, multiformis imago, altitudo invisibilis, varie effigiata forma, quæstio intellectu difficilis, mens immortalis, spiritus cuncta pervadens, pervigil oculus, propria omnium essentia, multinominis potestas, manus omnipotens, lumen, mens, potestas.

Τί ἐστιν ἡμέρα;

Στάδιον κακοπαθείας, δωδεκάωρος διαδρομὴ, ἀρχὴ καθημερινὴ, ὑπόμνησις βιοτικὴ, δειλινὴ ἀπόπαυσις, (o) αἰώνιον ἀρίθμημα, φυσικὸν ἐσόπτρισμα, ἀερίζουσα μέριμνα. (p)

4. *Quid est Dies?*

Stadium laboris, duodecim horarum decursus, quotidianum principium, admonitio victitandi, vespertina dilatio, perpetua supputatio, speculum naturale, sollicitudo aërea.

Τί ἐστιν ἥλιος;

Οὐράνιος ὀφθαλμὸς, νυκτὸς ἀνταγωνιστὴς, αἰθέριον (q) κύκλωμα, κοσμικὸς ἔλεγχος, ἀκήρατος φλὸξ, καρπῶν περιβόλαιον, ἄσβεστος ἀκτὶς, κεχορηγημένη λαμπὰς, οὐράνιος ὁδοιπόρος, ἀδιάληπτον (r) φέγγος, ἡμέρας κόσμιον.

5. *Quid est Sol?*

Oculus cœlestis, noctis adversarius, æthereus circuitus, mundi index, flamma sincera, frugum fomentum, radius inextinguibilis, fax semper suppetens, viator cœlestis, indeficiens lumen, ornamentum diei.

Τί

(n) Addit MS. Gudian. ἡλιακὸς λαμπτήρ.

(o) MS. ἀπόπηξις. ζωτικὴ ἔντυξις.

(p) Addit MS. πηλίνδρομος ἀνάμνησις.

(q) MS. θερινὸν, vitiose.

(r) MS. ἀδιάπτωτον.

Τί ἐστι σελήνη;

Οὐρανοῦ πορφύρα, νυκτερινὴ παραμυθία, πλεόντων παννύχισμα, ὁδευόντων παρηγορία, ἡλίου διαδοχὴ, οὐράνιος ὁδοιπορία, κακούργων ἔχθρα, σημεῖον ἑορτῶν, (s) μηνιαῖον ἀνακύκλωμα, παλίνδρομος ἀνάμνησις.

6. *Quid eſt Luna?*

Cœli purpura, ſolumen nocturnum, navigantium pervigilium, peregrinantium conſolatio, ſolis vicaria, iter cœleſte, facinoroſorum inimica, ſignum feſtorum, menſtrua revolutio, reciprocum memoraculum.

Τί ἐστιν ἄνθρωπος;

Νοῦς σεσαρκωμένος, πνευματικὸν ἀγγεῖον, αἰσθητικὸν οἴκημα, (t) οἰκητήριον ὀλιγοχρόνιον, ἐπίπονος ψυχὴ, τύχης παίγνιον, φρόντισμα (u) χρόνου, ὀστεωμένον ὄργανον, κατάσκοπος βίου, φωτὸς ἀποστάτης, γῆς ἀπαίτημα. (x)

7. *Quid eſt homo?*

Mens induta carne, vas ſpirituale, ſenſile domicilium, breve habitaculum, anima ad labores nata, fortunæ ludibrium, temporis cura, inſtrumentum oſſeum, vitæ explorator, lucis deſertor, terræ creditum.

Τί ἐστι γυνή;

Ἀνδρὸς ἐπιθύμιον, (y) συνεστιώμενον θηρίον, συγκοιμωμένη (z) λέαινα, συντηρουμένη δράκαινα, ἱμα-

8. *Quid eſt mulier?*

Viri deſiderium, fera contubernalis, leæna lecti ſocia, dracæna cuſtodita, vipera veſtita, pugna

τισμένη

(s) MS. Gudian. ἑόρτιον.

(t) MS. χορήγημα.

(u) MS. φάντασμα.

(x) Addit MS. ἀπαράμενον ἀγαθόν, ζωῆς δαπάνημα; φυγὰς βίου, αἰώνιος νεκρός.

(y) MS. ἀθυμία.

(z) S. Maximus T. 2. p. 632. & MS. Gudian. & Antonius Meliſſa ſermone 122. συμπλεκομένη. Iisdem teſtibus mulier à Secundo appellata ἀνδρὸς ναυάγιον, οἴκου ζάλη, ἀμεριμνείας ἐμπόδιον, βίου ἅλωσις, συγκαθημένη (MS. Gudian. συνεγειρομένη) μέριμνα, κεκοσμημένη Σκύλλα. Ita & ex veteri Codice Lambeccius VII. p. 270. Ex Anonymii autem Græci Anthologia inedita hoc Secundi dictum affert Holſtenius: τριῶν κακῶν πέπυγμαι, γραμματικῆς, πενίης, καὶ ὀλομένης γυναικός. τῶν δύο ἐξέφυγον, ὀλομένης γυναικὸς ἐκφυγεῖν οὐκ ἴσχυσα. In MS. Gudiano præterea mulier ἐννεαπνεύμονος ζάλη,

πισμένη (a) ἔχιδνα, αὐθαίρετος μάχη, πολυτελὴς πόλεμος, καθημερινὴ ζημία, ἀνθρωποποιὸν ὑπούργημα, ζῶον πονηρὸν, ἀναγκαῖον κακόν.

voluntaria, bellum sumptuosum, dispendium quotidianum, hominum procreandorum officina, animal malitiosum, malum necessarium.

Τί ἐστι πλοῦτος;

Χρυσοῦν φορτίον, ἡδονῶν ὑπηρέτης, ἐπιβουλευόμενον πρᾶγμα, ἀπόλαυσις ἀνέκφραστος, (b) φθόνος συνεστιώμενος, φόβος ἐλπιζόμενος, καθημερινὴ μελέτη, εὐμετάπτωτον (c) πρᾶγμα, φιλούμενον ἀτύχημα, περιπόθητον ταλαιπώρημα, ὑψηλὸν πῶμα, (d) ἀργυρικὸν σύνθεμα, περιερχόμενον εὐτύχημα.

9. *Quid sunt divitiæ?*

Sarcina aurea, voluptatum ministræ, res insidiis exposita, voluptas ineffabilis, invidia domestica, speratus timor, studium quotidianum, res lubrica, amabile infortunium, desiderabilis ærumna, summus rerum apex, tessera argentea, erratica felicitas.

Τί ἐστι πενία;

Μισούμενον ἀγαθὸν, ὑγείας μήτηρ, ἡδονῶν ἐμποδισμὸς, (e) ἀμέριμνος διατριβὴ, δυσαπόσπαστον κτῆμα, ἐπινοιῶν διδάσκαλος, σοφίας ἀνεύρησις, ἄφθονον πρᾶγμα, ἀσκόπευτος οὐσία, ἀζημίωτος ἐμπορεία, ἀψήφιστος οὐσία.

10. *Quid est paupertas?*

Bonum odiosum, mater sanitatis, impedimentum voluptatum, vita sine curis, tuta possessio, magistra cogitationum, sapientiæ repertrix, res absque invidia, opes ab exploratoribus securæ, mercatura indemnis, divitiæ non supputandæ calculis.

Τί

ζάλη, ἰοβόλος ἀσπίς, συγκοιμωμένη ἀκρασία, οἰκίας χειμὼν, ἀνδρὸς ἀκρατοῦς ναυάγιον, μοιχῶν κατασκευὴ, ἱκανὸν φορτίον.

(a) MS. Gudian. αἱμαλισμένη.

(b) MS. ἀνεύφραντος.

(c) MS. ἐπιβουλευόμενον.

(d) MS. στόμα. Addit idem: ἀπλήρωτος ἐπιθυμία, φίλος ἐλπιζόμενος.

(e) MS. ἐμπόδιον. In eodem additur: ἀζήμιος πραγματεία, ἄφθονος ἐμπορεία, ἀσυκοφάντητον κτῆμα, ἀψήφιστος οὐσία, ἀμέριμνος εὐτυχία, ἄδηλος ἀτυχία.

Τί ἐστι φίλος;

Ζητούμενον ὄνομα, ἄνθρωπος ἀφανὴς, δυσεύρητον κτῆμα, καταφυγὴ δυστυχίας, ἀπορίας παραμύθιον, ἄκος (f) ταλαιπωρίας, κατάσκοπος βίου, ἄνθρωπος ἀκατάληπτος, ἀνυπόστατον (g) κειμήλιον, ἀκατάληκτος εὐτυχία.

11. *Quid est amicus?*

Nomen inane, homo nusquam comparens, res inventu difficilis, infelicitatis refugium, angustiarum solatium, miseriarum medela, vitæ inspector, homo incomprehensibilis, thesaurus nusquam existens, indesinens felicitas.

Τί ἐστι γῆρας;

Πλήρωσις ἡμερῶν, ὑγιαίνουσα νόσος, ζῶν θάνατος, προσδοκωμένη μέριμνα, (h) φόβος ἐλπιζόμενος, πολυχρόνιον γέλασμα, ἄτονος φρόνησις, ἔμπνους νεκρὸς, ἀφροδίτης ἀλλότριον, θάνατος προσδοκώμενος, νεκρὸς κινούμενος. (i)

12. *Quid est senectus?*

Plenitudo dierum, sanus morbus, viva mors, cura expectata, speratus timor, annosum deridiculum, eneruis prudentia, cadaver spirans, Veneris odium, mors expectata, mobile cadaver.

Τί ἐστιν ὕπνος;

Καμάτων ἀνάπαυσις, ἰατρῶν κατόρθωμα, δεδεμένων λύσις, ἀγρυπνούντων σοφία, νοσούντων εὐχὴ, θανάτου εἰκὼν, ταλαιπωρούντων παραμυθία, (k) πάσης πνοῆς ἡσυχία, πλουσίων ἐπιτήδευμα, πενήτων ἀδολεσχία, καθημερινὴ μελέτη.

13. *Quid est somnus?*

Laborum requies, desideratus medicorum effectus, vinctorum solutio, insomniosorum sapientia, ægrotantium votum, mortis imago, afflictorum solamen, universi spiritus quies, divitum studium, pauperum oblectamentum, quotidiana occupatio.

Τί ἐστι κάλλος;

Φυσικὴ ζωγραφία, ἰδιόπλαστον ἀγαθὸν, ὀλιγοχρόνιον εὐτύχημα, εὐπαράλλακτον κτῆμα, ἔμπνους πορ-

14. *Quid est pulchritudo?*

Nativa pictura, inaffectatum bonum, momentanea felicitas, mutabilis possessio, spirans lenocinium,

(f) MS. κατάσκοπος. (g) MS. ἀνυπόστακτον.
(h) MS. μοῖρα. (i) addit MS. εὐχῆς κακόν.
(k) MS. ἐπιθυμία.

νευσις, ἀνδρὸς ἀσελγοῦς (l) ναυάγιον, ἀπαράμονον ἀγαθὸν, (m) σεσαρκωμένη εὐτυχία, (n) ἡδονῶν ὑπηρεσία, ἄνθος μαραινόμενον, ἀσύγκτητον πρᾶγμα, (o) ἀνθρώπων παραμυθία. (p)

hominis incontinentis naufragium, bonum inſtabile, carnea felicitas, voluptatum miniſtra, flos marcidus, res non parabilis, hominum ſolatium.

Τί ἐστι γῆ;

Οὐρανοῦ (q) βάσις, ἀπύθμενον θεώρημα, ἀερόφυες ῥίζωμα, γυμνάσιον ζωῆς, σελήνης παννύχισμα, ἀσύνοπτον θεώρημα, ὄμβρων τιθήνη, καρπῶν μήτηρ, (r) ᾅδου καλυπτὴρ, αἰώνιον φύλαγμα, πολυδιοίκητον χώρημα, (s) γέννα καὶ ἀποδοχὴ πάντων. (t)

15. *Quid eſt terra?*

Cœli baſis, ſpeculatio ſine fundo, radicatio aërea, gymnaſium vitæ, lunæ pervigilium, ſpectaculum viſu incomprehenſibile, imbrium nutrix, frugum mater, inferorum operculum, cuſtodia æterna, ſpacium multarum ditionum, generatio & receptaculum rerum omnium.

Τί ἐστι γεωργὸς;

Καρπῶν ὑπηρέτης, ὄμβρων διαιτητὴς, ἐρημίας συνήθης, (u) ἀθαλασσίας ἔμπορος, ὕλης ἀνταγωνιστὴς, τροφῆς (x) ὑπουργὸς, πεδίων ἀρεστευτὴς, γῆς ἰατρὸς, δένδρων φυτουργὸς, ὀρνέων παιδαγωγὸς, κακοπαθείας συνήθεια. (y)

16. *Quid eſt agricola?*

Frugum miniſter, imbrium arbiter, ſolitudinis amicus, mercator maris expers, ſilvæ adverſarius, victus operarius, corrector camporum, terræ medicus, plantator arborum, avium magiſter, ærumnæ conſuetudo.

Τί

(l) MS. εὐσεβοῦς. (m) MS. κτῆμα.
(n) MS. ἐπιτυχία. (o) MS. ἀσύνθετος πραγματεία.
(p) MS. melius ἐπιθυμία. (q) MS. οὐρανός.
(r) MS. φύλαγμα καὶ μήτηρ. (s) MS. χορήγημα.
(t) Additur in MS. κόσμου μεσότης, ἀκατάληπτος περιοχὴ, σύστημα θεόκτιστον.
(u] MS. σύνοικος. (x) MS. τρυφῆς, vitioſe.
(y) Hoc loco ſequitur in MS. quod recentius additum non dubito: τί ἐστιν μοναχός; θάνατος πωλούμενος. ἀγωνοθέτου θυμὸς, γαστριμαργίας

Τί ἐστι πλοῖον;

Ἐπίσαλον πρᾶγμα, ἀθεμελίωτος οἰκία, ἡρμοσμένος τάφος, κυβικὴ σανὶς, ἀνέμων ὁδοιπορία, (z) ἀνιπταμένη (a) φυλακὴ, ἐπιπλέων (b) μόρος, πελάγιος ἵππος, ἠνεωγμένη γαλεάγρα, ἐγκύματος ὁδοιπορία. (c)

17. *Quid eſt navigium?*

Res fluctuans, domus ſine fundamento, ſepulcrum paratum, tabula quadrata, ventorum peregrinatio, volitans carcer, mors natitans, eqvus marinus, muſcipula aperta, fluctivagum iter.

Τί ἐστι ναύτης;

Κυμάτων ὁδοιπόρος, θαλάσσης βερηδάριος, ἀνέμων σύνοδος, οἰκουμένης ξένος, γῆς ἀποστάτης, χειμῶνος ἀνταγωνιστὴς, διαπέντιος μονομάχος, ἀνέμων ἰχνευτὴς, ἄδηλος ἐπὶ σωτηρίᾳ, θανάτου γείτων, θαλάσσης ἐραστής.

18. *Quid eſt nauta?*

Fluctuum viator, veredarius maris, ventorum comes, orbis hoſpes, terræ deſertor, tempeſtatum adverſarius, maritimus gladiator, perveſtigator ventorum, ſalutis incertus, mortis vicinus, maris amator.

Τί ἐστι θάνατος;

Αἰώνιος ὕπνος, ἀνάλυσις σώματος, (d) ταλαιπορούντων ἐπιθυμία, πνεύματος ἀπόστασις, φυγὴ καὶ ἀπόκτησις (e) βίου, πλουσίων φόβος, πενήτων παραλαλία, (f) ἀνάλυσις μελῶν, ὕπνου πατὴρ, ἀληθινὴ προθεσμία, ἀπόλυσις πάντων.

19. *Quid eſt mors?*

Somnus æternus, reſolutio corporis, afflictorum deſiderium, receſſus ſpiritus, fuga & abdicatio vitæ, divitum timor, pauperum ſolamen, reſolutio membrorum, pater ſomni, verus terminus fixus, diſſolutio omnium.

γίας ἐπιθυμία, τύχης παράπτωμα, ὀξὺς θάνατος, παρεισαλπιζομένη μοῖρα, παραμένων μόρος, κακὴ νίκη.

(z) MS. παίγνιον.

(a) MS. περιιπταμένη.

(b) MS. ἐπιπλεόντων, minus bene.

(c) addit MS. συνδεδεμένη μοῖρα, ὄρνεον ξύλινον, ἄδηλος σωτηρία.

(d) MS. διάλυσις σωμάτων.

(e) MS. ἀκτησία.

(f) MS. ἐπιθυμία.

PHILOSTRATUS.

In vitis Sophist. lib. 1.

Μηδὲ Σεκούνδου τοῦ Ἀθηναίου ἀμνημονῶμεν, ὃν ἐκάλουν ἐπίθυρον τινες, ὡς τέκτονος παῖδα.

Σεκοῦνδος τοίνυν ὁ σοφιστὴς, γνῶναι μὲν περιττὸς, ἑρμηνεῦσαι δὲ ἀπέριττος. Ἡρώδην δὲ ἐκπαιδεύσας, ἐς διαφορὰν αὐτῷ ἀφίκετο παιδεύοντι ἤδη, ὅθεν Ἡρώδης διετώθαζεν αὐτὸν, ἐκεῖνο λέγων.

Καὶ κεραμεὺς κεραμεῖ κοτέει,
καὶ τέκτονι τέκτων.

Ἀλλ' ἀποθανόντι καὶ λόγον ἐπεφθέγξατο, καὶ δάκρυα ἐπέδωκε, καίτοι γηραιῷ τελευτήσαντι. Μνήμης δὲ ἄξια τοῦ ἀνδρὸς τούτου καὶ πλείω μὲν, μάλιστα δὲ ἥδε ἡ ὑπόθεσις. ὁ ἄρξας στάσεως ἀποθνησκέτω, καὶ ὁ παύσας στάσιν ἐχέτω δωρεάν. ὁ αὐτὸς καὶ ἄρξας καὶ παύσας αἰτεῖ τὴν δωρεάν. τὴν δὲ ὑπόθεσιν ὧδε ἐβραχυλόγησεν. οὐκοῦν, ἔφη, τί πρότερον; τὸ κινῆσαι στάσιν. τί δεύτερον; τὸ παῦσαι. δοὺς οὖν ἐφ' οἷς ἠδίκεις τιμωρίαν, τὴν ἐφ' οἷς εὐπεποίηκας, εἰ δύνασαι, λάβε. Τοιόσδε μὲν ὁ ἀνὴρ οὗτος. τέθαπται δὲ πρὸς τῇ Ἐλευσῖνι τῆς Μεγάραδε ὁδοῦ.

Sed nec Secundi Athenienſis nobis obliviſcendum, quem Epithyrum, (*) ut Fabri puerum appellabant.

Secundus ergo Sophiſta in ſentiendo copioſus, in animi ſenſis exprimendis parcus; cum Herodem inſtituiſſet, in controverſiam cum ipſo jam alios docente incidit, unde Herodes ipſum cavillo perſtringens uſurpabat illud:

Et figulus figulo, fabro faber invidet alter.

Sed mortuo & orationem dixit, & lacrimas addidit; quamvis ſenex admodum obiiſſet. Et multa quidem alia hujus viri memoria digna ſunt, maxime autem hæc controverſia. Qui ſeditionem excitat, moriatur: & qui ſedat, præmium accipiat. Idem ſeditionem excitans & ſedans, præmium petiit. Hanc cauſam ſic breviter peroravit. Igitur, inquit, quid primum? ſeditionem excitaſſe, quid ſecundum? ſedaſſe. Des ergo pœnas ob illatam injuriam, deinde præmium ob recte facta, ſi potes, accipe. Talis iſte vir fuit, ſepultus eſt in via Megarenſi juxta Eleuſina.

SECUN-

(*) Ex Suida legend. ἐπίουρον, *clavum igneum*, de qua voce Mauſſacus Diſſert. Critica pag. 401.

SECUNDI PHILOSOPHI
Reſponſa ad interrogata Adriani,
Ex Vincentio Bellovacenſe, ſpec. hiſt. l. X. c LXXI.

Quid eſt Mundus? Inceſſabilis circuitus, ſpectabilis ſupellex, multiformis formatio, æternus tenor, ciucuitus ſine errore.

Quid eſt Oceanus? Mundi amplexus, terminus coronatus, (*al.* coarctatus,) hoſpitium fluviorum, fons imbrium.

Quid eſt DEUS? Immortalis mens, incontemplabilis celſitudo, forma multiformis, incogitabilis inquiſitio, inſopitus oculus, omnia continens, lux, bonum, & quod eſt hujusmodi.

Quid eſt Sol? Cœli oculus, caloris circuitus, ſplendor ſine occaſu, diei ornatus, horarum diſtributor.

Quid eſt Luna? Cœli purpura, Solis æmula, malefactorum inimica, ſolamen iter agentium, directio navigantium, ſignum ſolemnitatum, larga roris, præſagium tempeſtatum.

Quid eſt Terra? Baſis cœli, meditullium mundi, fructuum cuſtos & mater, operculum inferni, mater naſcentium, nutrix viventium, devoratrix omnium, cellarium vitæ.

Quid eſt Homo? Mens incarnata, phantaſma temporis, ſpeculator vitæ, mancipium mortis, tranſiens viator, loci hoſpes, anima laborioſa, parui temporis habitaculum.

Quid eſt Pulchritudo? Flos marcidus, carnalis felicitas, humana concupiſcentia.

Quid eſt Mulier? Hominis confuſio, inſaturabilis beſtia, continua ſollicitudo, indeſinens pugna, viri incontinentis naufragium, humanum mancipium.

Quid eſt Amicus? Deſiderabile nomen, homo vix apparens, infelicitatis refugium, indeſinens felicitas.

Quid Divitiæ? Auri pondus, curarum miniſtri, delectatio injucunda, inſatiabilis invidia, deſiderium inexplebile, os excelſum, inviſa concupiſcentia.

Quid eſt Paupertas? Odibile bonum, ſanitatis mater, curarum remotio, ſapientiæ repertrix, negocium ſine damno, poſſeſſio absque calumnia, ſine ſollicitudine felicitas.

Quid Senectus? Optatum malum, mors viventium, incolumis languor, ſpirans mors.

Quid Somnus? Mortis imago, laborum quies, infirmantium votum, miſerorum deſiderium.

Quid eſt Vita? Beatorum læticia, miſerorum mœſticia, expectatio mortis.

Quid eſt Mors? Æternus ſomnus, divitum pavor, pauperum deſiderium, inevitabilis eventus, latro hominis, fuga vitæ, reſolutio omnium.

Quid eſt Verbum? Proditor animi.

Quid eſt Corpus? Domicilium animæ.

Quid eſt Barba? Sexus diſcretio.

Quid eſt Cerebrum? Cuſtos memoriæ.

Quid eſt Frons? Imago animi.

Quid Oculi? Duces corporis, vaſa luminis.

Quid eſt Cor? Receptaculum vitæ.

Quid Jecur? Cuſtodia caloris.

Quid Fel? Suſcitatio iracundiæ.

Quid Splen? Riſus & lætitiæ capax.

Quid eſt Stomachus? Ciborum coqvus.

Quid Oſſa? Robur corporis.

Quid Pedes? Mobile ſundamentum.

Quid eſt Ventus? Aëris perturbatio, mobilitas aquarum, ſiccitas terræ.

Quid ſunt Flumina? Curſus indeficiens, refectio Solis, irrigatio terræ.

Quid Amicitia? Æqualitas animorum.

Quid Fides? Ignotæ rei miranda certitudo.

Quid eſt quod hominem laſſum fieri non ſinit? Lucrum.

SECUN-

SECUNDI PHILOSOPHI SENTENTIÆ,

Sive Quæstiones problematum, scriptæ ad Adrianum Imp.

Ex Casp. Barthii Adversarior. l. XI. c. XVII.

Mundus, est incessabilis circulus, cunctorum via & transitus.

Mare, mater aquarum, terræ amplexus.

Deus, mens immortalis, incomprehensibilis certitudo, forma omniformis.

Cælum, Sphæra volubilis, campus intelligentiæ, hortus æternitatis, theatrum vitale omnium.

Sol, oculus DEI, cœli & naturæ sensus, temperator vitarum, horarum æternus distributor.

Luna, Solis famula, tenebrarum arbitra, index malefactorum, directio æustuum, tempestatum & ventorum indicium.

Homo, mens incarnata, anima subjecta tempori, lusus astrorum, speculator vitæ, motus & mortis mancipium.

Terra, basis mundi, mater corporum.

Dies, stadium laborum, viventium respectus, mortis calculatio.

Aër, custodia vitarum, animarum fundus.

Lux, rerum facies, colorum index.

Pluvia, terræ exsudatio, nutrix fructuum.

Nebula, tenuis nox.

Ventus, aëris turbatio, mobilitas aquarum, siccitas terræ.

Aqua, subsidium vitæ, fons fructuum, scatebra agilitatis, macularum ablutio.

Flumen, imago temporis, cursus indeficiens, refectio solis, irrigatio terræ.

Gelu, frugum exsiccatio, pons aquarum naturalis.

Hyems, caloris exsilium.

Ver, parturitio terræ.

Æstas, rerum voluptas, naturæ prægnatio, venustas laborum.

Mulier, sollicitudo perpetua, humana furia, quotidianum damnum, perpetua iracundia, pondus immobile, necessarium malum.

Pulchri-

Pulchritudo, naturalis captio, parvi temporis flos, error humanus, omnium cupiditas, dulcis morbus, amabile tormentum.

SECUNDO ob argumenti similitudinem sequentes Joannis Pediasimi versiculos ex Regia Bibliotheca ab Clariss. Holstenio descriptos subjunximus.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΠΕΔΙΑΣΙΜΟΥ
τοῦ Βουλγαρίας Χαρτοφύλακος
Πόθος.

Περὶ γυναικὸς κακῆς.

Γυνὴ πονηρὰ ναυάγιον ἀῤῥένων·
Ἀῤῥωστία σύνοικος οὐκ ἰωμένη.
Καθημερινὴ τῷ συνεύνῳ ζημία·
Γῆρας ἄωρον εὐνέτῃ τρισαθλίῳ·
Στερκτὸν κακὸν, μέριμνα συγκαθημένη·
Νὺξ ἀσέληνος, χειμερινὴ πικρία·
Ὕπουλον ἕλκος, ἐνδομαχοῦσα φθόη·
Πονηρὰ φύσις, ἀκατάλλακτος μάχη·
Βίου σκεδασμὸς, ὑπόκολπος σκορπίος·
Ἀνήμερος λέαινα συμπεπληγμένη·
Πυρίπνοος χίμαιρα μὴ νικωμένη·
Ὕδρα πολυκέφαλος, ἄμαχον πέρας·
Μαινὰς, σοβὰς, ἄντικρυς ἀκολασία·
Ῥίζα πονηρὰ χειρόνων βλαστημάτων·
Γαστὴρ ἀκρατὴς, ἠκονημένον στόμα·
Πάνδημον ὄμμα, θρύψις ἐξησκημένη·
Ὑποψίας θάλασσα συγκεκωμένη·
Κακουργίας θύελλα συστροβουμένη.
Συμπληγὰς ἄλλη, Σκύλλα, Χάρυβδις φάγος·

JOANNIS PEDIASIMI
Chartophylacis Bulgariæ
Desiderium.

De muliere mala.

Mulier mala virorum naufragium,
Morbus domesticus insanabilis,
Quotidianum conjugis damnum,
Senectus præmatura mariti infelicissimi,
Amabile malum, cura assidua,
Nox illunis, brumalis amarities,
Dolosum ulcus, occulte grassans tabes,
Maligna natura, internecinum prælium,
Vitæ exitium, scorpius tectus sinu,
Immitis leæna complexu juncta,
Ignivoma Chimæra insuperabilis,
Hydra multiceps, invincibile monstrum,
Furiosa, procax, publica lascivia,
Radix mala peiorum propaginum,
Venter incontinens, os exacutum,
Protervus oculus, luxuria exercitata,
Suspicionum pelagus turbatum,
Improbitatis procella concitata.
Altera Symplegas, Scylla, Charybdis vorax,

Εὔριπος,

Εὔριπος, ἄλλη στὺξ γέμουσα δακρύων·	Euripus, altera Styx abundans lacrimis,
Ἀφ' ἑστίας πῦρ, κατακλυσμὸς οἰκίας·	Incendium domeſticum, diluvium domus,
Ἐπώσιον γῆς καὶ δυσάγκαλον βάρος·	Inane terræ & inſupportabile pondus,
Κρημνὸς κοράκων, Ταινάρου χάσμα μέγα·	Præcipitium exitioſum, Tænari vorago ingens,
Τὸ προστυχὸν πᾶν Ἀχέρων παρασύρων·	Obvia quæque abſorbens Acheron,
Ἐριννὺς ὑπόπικρος, ᾅδης παμφάγος·	Erinnys acerba, infernus vorax,
Οἰωνὸς ἀπαίσιος ἀνδρὶ συζύγῳ·	Omen male auſpicatum conjugi.
Ὦ τίς γυναῖκα τηλικαύτην ἐκφύγοι;	O quis mulierem talem effugiat?
Περὶ γυναικὸς ἀγαθῆς.	*De muliere bona.*
Ἀνδρεία γυνὴ πλοῦς ἀκύμων συζύγῳ·	Mulier proba placidus viri curſus,
Εὐρωστία σύμφυλος οὐ συλωμένη·	Sanitas familiaris neſcia eripi,
Καθημερινὸν κέρδος ἐξ ἐργασίας.	Quotidianum lucrum ex laboribus,
Γῆρας λιπαρὸν εὐνέτῃ μακαρίῳ·	Senectus jucunda mariti feliciſſimi,
Δῶρον Θεοῦ, σύνεδρος ἀμεριμνία·	Donum DEI, communis ſecuritas,
Εὔηλιον φῶς, ἦρος ἡδυθυμία·	Lumen ſerenum, verna voluptas,
Πρόδηλον ἄκος, συμφανὴς σωτηρία·	Manifeſta medela, euidens ſalus,
Φύσις ἀγαθή, φίλτρον ἐκ τῆς καρδίας·	Natura benigna, amor ex præcordiis,
Βίου πλατυσμός, ἀγαθῶν μυρμηκία·	Vitæ dilatatio, bonorum acervus,
Ἐργαστικὸς βοῦς ἀρότης ἐζευγμένος·	Bos operoſus aratri jugum trahens,
Παροιμιακὸν τῆς Ἀμαλθείας κέρας·	Proverbiale Amaltheæ cornu,

Νέφος μυθικὸν βλύζον ἁδρὸν χρυσίον·	Nubes fabulosa auro copioso manans,
Εὐσχημοσύνης ἀπραγμάτευτος τύπος·	Modestiæ inaffectata imago,
Βλαστῶν ἀγαθῶν ῥίζα κοσμιωτέρα·	Germinum bonorum radix præstantior,
Μέτρον κατειδὼς λαιμὸς, εὔφημον στόμα·	Gula mensuram servans, os benedicum,
Κάτω νενευκὸς ὄμμα, σεμνότης τρόπου·	Oculus demissus, morum gravitas,
Κῦμα γαληνὸν, ἁπλότης τῆς καρδίας·	Fluctus tranquillus, cordis simplicitas,
Αὔρα πνέουσα πραέως εὐποιΐαν·	Aura benignitatem clementer spirans,
Ἐν νυκτὶ φρυκτὸς, ὅρμος ἐν κλυδωνίῳ·	Specula nocturna, tranquilla statio,
Ἄσειστος ἰσθμὸς, ἐν παραδείσῳ πίδαξ.	Immotus isthmus, fons hortum irrigans,
Ποδηγετοῦν φῶς, αἰθρία τῆς οἰκίας.	Lumen viam dirigens, domus serenitas.
Γῆς εὔλογον γέννημα, γῆς ἰσαξία·	Terræ nobile germen, terræ comparanda precio.
Σώτειρα προβλὴς, ἀσφαλὴς βίου κλίμαξ.	Salutare refugium, tuta vitæ scala,
Ὀλβιόδωρος Νεῖλος ἀργυρορρόας·	Nilus opum largitor argento fluens,
Σίμβλον μελισσῶν, ἠλύσιον μακάρων·	Alveare apum, beatorum Elysium,
Αἴσιον οἰώνισμα τῷ συνευνέτῃ·	Omen auspicatum thori socio.
Ὢ τίς γυναῖκα τηλικαύτην εἰλάχοι;	O quis mulierem talem inveniat!

Floruit hic Pediasimus sæculo post CHristum natum decimo quarto, cujus scriptis quæ Volum. X. pag. 520. recensui, potest addi *liber de Nuptiis*, qui MS. servatur in Bibliotheca Vaticana.

DISPU-

DISPUTATIO
Regalis & nobilissimi
Juvenis
PIPPINI * *cum* ALBINO
SCHOLASTICO.

Pip. *Quid est litera?* Alb. Custos historiæ.
Pip. *Quid est Verbum?* Alb. Proditor animi.
Pip. *Quis generat verbum?* Alb. Lingua.
Pip. *Quid est lingua?* Alb. Flagellum aëris.
Pip. *Quid est aër?* Alb. Custodia vitæ.
Pip. *Quid est Vita?* Alb. Beatorum lætitia, miserorum mœstitia, expectatio mortis.
Pip. *Quid est mors?* Alb. Inevitabilis eventus, incerta peregrinatio, Lachrymæ viventium, Testamenti firmamentum, latro hominis.
Pip. *Quid est homo?* Alb. Mancipium mortis, transiens viator, loci hospes.
Pip. *Cui similis est homo?* Alb. Pomo.
Pip. *Quomodo positus est homo?* Alb. Ut lucerna vento.
Pip. *Ubi est positus?* Alb. Intra sex parietes.
Pip. *Quos?* Alb. Supra, subtus, ante, retro, dextra, lævaque.
Pip. *Quot habet socios?* Alb. Quatuor.
Pip. *Quos?* Alb. Calorem, frigus, siccitatem, humorem.
Pip. *Quot modis variabilis est?* Alb. Sex.
Pip. *Quibus?* Alb. Esurie & saturitate, requie & labore, vigiliis & somno.
Pip. *Quid est somnus?* Alb. Mortis imago.
Pip. *Quid est libertas hominis?* Alb. Innocentia.
Pip. *Quid est caput?* Alb. Culmen corporis.
Pip. *Quid est corpus?* Alb. Domicilium animæ.
Pip. *Quid sunt comæ?* Alb. Vestes capitis.
Pip. *Quid est barba?* Alb. Sexus discretio, honor ætatis.

* Frid. Lindebrogii edit. repetita in Operibus Alcuini p. 1386.

Pip. *Quid est cerebrum?* Alb. Servator memoriæ.

Pip. *Quid sunt oculi?* Alb. Duces corporis, vasa luminis, animi indices.

Pip. *Quid sunt nares?* Alb. Adductio odorum.

Pip. *Quid sunt aures?* Alb. Collatores sonorum.

Pip. *Quid est frons?* Alb. Imago animi.

Pip. *Quid est os?* Alb. Nutritor corporis.

Pip. *Quid sunt dentes?* Alb. Mola morsorum.

Pip. *Quid sunt labia?* Alb. Valvæ oris.

Pip. *Quid est gula?* Alb. Devorator cibi.

Pip. *Quid manus?* Alb. Operarii corporis.

Pip. *Quid sunt digiti?* Alb. Chordarum plectra.

Pip. *Quid est pulmo?* Alb. Servator aëris.

Pip. *Quid est cor?* Alb. Receptaculum vitæ.

Pip. *Quid est jecur?* Alb. Custodia caloris.

Pip. *Quid est fel?* Alb. Suscitatio iracundiæ.

Pip. *Quid est Splenis?* Alb. Risus & lætitiæ capax.

Pip. *Quid est stomachus?* Alb. Ciborum coctor.

Pip. *Quid est venter?* Alb. Custos fragilium.

Pip. *Quid sunt ossa?* Alb. Fortitudo corporis.

Pip. *Quid sunt coxæ?* Alb. Epistylia columnarum.

Pip. *Quid sunt crura?* Alb. Columnæ corporis.

Pip. *Quid sunt pedes?* Alb. Mobile fundamentum.

Pip. *Quid est saguinis?* Alb. Humor venarum, vitæ alimentum.

Pip. *Quid sunt venæ?* Alb. Fontes carnis.

Pip. *Quid est cælum?* Alb. Sphæra volubilis.

Pip. *Quid est lux?* Alb. Facies omnium rerum.

Pip. *Quid est dies?* Alb. Incitamentum laboris.

Pip. *Quid est Sol?* Alb. Splendor orbis, cœli pulchritudo, naturæ gratia, honor diei, horarum distributor.

Pip. *Quid est Luna?* Alb. Oculus noctis, roris larga, præsaga tempestatum.

Pip. *Quid sunt stellæ?* Alb. Pictura culminis, nautarum gubernatores, noctis decor.

Pip. *Quid est Pluvia?* Alb. Conceptio terræ, frugum genitrix.

Pip. *Quid est nebula?* Alb. Nox in die, labor oculorum.

Pip-

Pip. *Quid est ventus?* Alb. Aëris perturbatio, mobilitas aquarum, ſiccitas terræ.

Pip. *Quid est terra?* Alb. Mater creſcentium, nutrix viventium, cellarium vitæ, devoratrix omnium.

Pip. *Quid est mare?* Alb. Audaciæ via, limes terræ, diviſor regionum, hoſpitium fluviorum, fons imbrium, refugium in periculis, gratia in voluptatibus.

Pip. *Quid ſunt flumina?* Alb. Curſus indeficiens, refectio ſolis, irrigatio terræ.

Pip. *Quid est aqua?* Alb. Subſidium vitæ, ablutio ſordium.

Pip. *Quid est ignis?* Alb. Calor nimius, fotus naſcentium, maturitas frugum.

Pip. *Quid est frigus?* Alb. Febricitas membrorum.

Pip. *Quid est gelu?* Alb. Perſecutio herbarum, perditio foliorum, vinculum foliorum, vinculum terræ, fons aquarum.

Pip. *Quid est nix?* Alb. Aqua ſicca.

Pip. *Quid est hyems?* Alb. Æſtatis exul.

Pip. *Quid est ver?* Alb. Pictor terræ.

Pip. *Quid est æſtas?* Alb. Reveſtio terræ, maturitio frugum.

Pip. *Quid est autumnus?* Alb. Horreum anni.

Pip. *Quid est annus?* Alb. Quadriga mundi.

Pip. *Quis ducit?* Alb. Nox & Dies, Frigus & Calor.

Pip. *Quis est auriga ejus?* Alb. Sol & Luna.

Pip. *Quot habet palatia?* Alb. Duodecim.

Pip. *Qui ſunt Prætores palatiorum?* Alb. Aries, Taurus, Gemini, Cancer, Leo, Virgo, Libra, Scorpius, Arcitenens, Capricornus, Aquarius, Piſces.

Pip. *Quot dies habitat in unoquoque palatio?* Alb. Sol XXX. & *) exmis horas. Luna duos dies & octo horas, & biſſe unius horæ.

Pip. *Magiſter, timeo altum ire.* Alb. Quis te duxit in altum?

Pip. *Curioſitas.* Alb. Si times, deſcendam, ſequar quocunque ieris.

Pip. *Si ſcirem quid eſſet navis, præpararem tibi, ut venires ad me.* Alb. Navis eſt domus erratica, ubilibet hoſpitium, viator ſine veſtigiis, vicina arenæ.

Pip. *Quid est arena?* Alb. Murus terræ.

Pip. *Quid est herba?* Alb. Veſtes terræ.

Dddd 3 Pip.

*) *decem ſemis horas,* Alcuin. Epiſt. 8. p. 1490. ſeq. Opp.

Pip. *Quid sunt holera?* Alb. Amici medicorum, laus cocorum.

Pip. *Quid est quod amara dulcia facit?* Alb. Fames.

Pip. *Quid est quod hominem non lassum facit?* Alb. Lucrum.

Pip. *Quid est vigilanti somnus?* Alb. Spes.

Pip. *Quid est spes?* Alb. Refrigerium laboris.

Pip. *Quid est amicita?* Alb. Æqualitas amicorum.

Pip. *Quid fides?* Alb. Ignotæ rei admiranda certitudo.

Pip. *Quid est mirum?* Alb. Nuper vidi hominem stantem, mortuum ambulantem, qui nunquam fuit.

Pip. *Quomodo potest esse, pande mihi?* Alb. Imago in aqua.

Pip. *Cur hoc non intellexi per me, dum toties vidi illum?* Alb. Quia bonæ indolis es juvenis, & naturalis ingenii, proponam tibi quædam alia mira, tentans, si per te ipsum possis conjicere illa.

Pip. *Faciam, tamen ita, si secus, quam est, dicam, corrigas me.* Alb. Faciam ut vis. Quidam ignotus mecum sine lingua & voce locutus est, qui nunquam ante fuit, nec postea erit, & quem non audiebam, nec novi.

Pip. *Somnium te fatigavit, Magister.* Alb. Etiam fili. Audi & aliud: Vidi mortuos generare vivum, & aura vivi consumpti sunt mortui.

Pip. *De fricatione arborum ignis natus est consumens.* Alb. Verum est. Audivi mortuos multa loquentes.

Pip. *Nunquam bene, nisi suspendantur in aëre.* Alb. Vere. Vidi ignem inextinctum pausare in aqua.

Pip. *Silicem.* Alb. Ut reris, sic est. Vidi mortuum sedentem super vivum, & in risu mortui mortuus est vivus.

Pip. *Hoc coci nostri norunt.* Alb. Sed pone digitum super os, ne pueri hoc audiant, quid sit. Fui in venatione cum aliis, in qua si quid cepimus, nihil nobiscum portavimus: quem non potuimus capere, domum portavimus nobiscum.

Pip. *Rusticorum est hæc venatio.* Alb. Est. Vidi quendam natum, antequam esset conceptus.

Pip. *Vidisti, & forte manducasti.* Alb. Manducavi. Quid est, qui non est, & nomen habet, & responsum dat sonanti?

Pip. *Biblos in silva interroga.* Alb. Vidi hospitem currentem, cum domo sua, & ille tacebat, & domus sonabat.

Pip.

Pip. *Para mihi rete, & pandam tibi.* Alb. Quis est, quem videre non potes, nisi clausis oculis.

Pip. *Qui stertit, tibi ostendit illum.* Alb. Vidi (*) hominem octo in manu tenentem, & de octonis rapuit septem, & remanserunt sex.

Pip. *Pueri in scholis hoc sciunt.* Alb. Quis est, cui si caput abstuleris, altior surgit?

Pip. *Vide ad lectum tuum, & ibi invenies.* Alb. Tres fuere, unus nusquam natus, & semel mortuus, * tertius semel natus, & bis mortuus.

Pip. *Primus æquivocus terræ, secundus domino meo, tertius homini pauperi.* Alb. Dic tamen primas literas.

Pip. I. V. XXX. Alb. Vidi feminam volantem, rostrum habentem ferreum, & corpus ligneum, & caudam pennatam; mortem portantem.

Pip. *Socia est militum.* Alb. Quid est miles?

Pip. *Murus imperii, timor hostium, gloriosum servitium.* Alb. Quid est, quod est, & non est?

Pip. *Nihil.* Alb. Quomodo potest esse, & non est?

Pip. *Nomine est, & re non est.* Alb. Quid est tacitus nuntius?

Pip. *Quem manu teneo.* Alb. Quid tenes manu?

Pip. *Epistolam meam.* Alb. Lege feliciter fili.

NICARII (†) *Interrogationes & responsiones.*	ΝΙΚΑΡΙΟΥ Ερωτήσεις ἐ ἀποκρίσεις.
Quid anima?	Τί ψυχή;
Quod movetur.	Τὸ κινȣ́μενον.
Quid sine anima?	Τί ἄψυχον;
Quod non movetur.	Τὸ μὴ κινȣ́μενον.
Quid commune?	Τί κοινόν;
Vita.	Ζωή.
Quid invidia?	Τί φθόνος;

CARFILIDIS *interrogationes & responsa.*	ΚΑΡΦΙΛΙΔΟΣ ἐρωτήσεις καὶ ἀποκρίσεις.
Quid Deus?	Τί Θεός;
Naturalis visus.	Αὐτοφυὴς θέασις.
Quid orbis?	Τί κόσμος;
Insatiabilis capacitas.	Ἀκόρεστον χώρημα.
Quid oceanus?	Τί ὠκεανός;
Naturalis circuitus.	Φυσικὸς περίδρομος.
Quid dies?	Τί ἡμέρα;
Initium cotidianum.	Ἀρχὴ καθημερινή.
Quid terra?	Τί γῆ;
Fructuum mater.	Καρπῶν μήτηρ.
Quid homo?	Τί ἄνθρωπος;
Minimi temporis fantasia.	ὀλιγοχρόνιον φάντασμα.

Quid

(*) Confer Symposii ænigma 94. (†) ΝΙΚΙΑΡΙΟΥ in glossar. H. Steph. pag. 294. & Bonav. Vulcanii pag. 294.

Quid amicus? τί φίλος;
Incomparabilis res. Ἀνεγκρίτον κτῆμα.
Quid divitiæ? τί πλοῦτος;
Cotidiana potestas. Καθημερινὴ ἐξουσία.
Quid dicta? τί λεγέμμα;
Cæcitas. Τύφλωσις.
Quid auctoritas? τί πρόσταγμα;
Inopia. Ἔνδεια.
Quid dives? τί πλούσιος;
Tabula derisoria. Σανὶς καταγελαστή.
Quid nauta? Τί ναύτης;
Fluctuum commes. Κυμάτων ἑταῖρος.
Quid gladiator? τί μονομάχος;
Fati querela. Τύχης αἰτίαμα.
Quid mulier? τί γυνή;
Domesticum nundinum. Οἰκεῖον ἀγόραιον.
Quid invidia? τί φθόνος;
Exuperantia. Ὑπεροχή.
Quid parentes? Τί γονεῖς;
Semen. Σπέρμα.
Qnid maturum? Τί ὥριμον;
Tempestivitas. Χείμασις.
Quid certum? Τί ἀκριβές;
Veritas. Ἀλήθεια.
Quid totum? Τί ὅλον;
Crimen. Διαβολή.
Quid odiosum? Τί μισητόν;
Mendacium. Ψεῦδος.
Quid felicitas? τί εὐτυχία;
Tempus. Καιρός.
Quid innocentia? Τί ἀθῷον;
Bona cogitatio. Καλὸν ἐνθύμημα.
Quid lex? τί νόμος;
Necessitas. Ἀνάγκη.
Quid quietum? Τί ἐπιείκεια;
Pax. Εἰρήνη.
Quid amicitia? Τί φιλία;
Benivolentia. Καλοκαγαθία.
Quid inimicitia? Τί ἐχθρεία;
Invidia. Φθόνος.
Quid dies festus? Τί ἡμέρα ἑορτή;
Causa. Πρᾶγμα.
Quid mors? Τί θάνατος;
Solutio. Διάλυσις.
Quid medicina? Τί ἰατρική;
Commoditas. Εὐχρηστία.
Quid fidele? Τί πιστόν;
Terra. Γῆ.
Quid infidele? Τί ἄπιστον;
Mare. Θάλασσα.
Quid avidum? Τί ἄπληστον;
Lucrum. Κέρδος.
Quid commune? τί κοινόν;
Lux. Φῶς.
Quid sine socio? Τί ἀκοινώνητον;
Regnum. Βασιλεία.
Quid pulchritudo? τί κάλλος;
Naturalis pictura. Φυσικὴ ζωγραφία.
Quid vox? τί φωνή;
Spiritus. Πνεῦμα.
Quid virtus? τί δύναμις;
Gloriosum nomen. Ἔνδοξον ὄνομα.
Quid piscator? τί ἁλιεύς;
Piscium speculator. Ἰχθύων σκοπευτής.
Quid Sol? τί ἥλιος;
Cœlestis oculus. Οὐράνιος ὀφθαλμός.

RESPONSA

RESPONSA
Sapientum. (*)

Primum interrogavit, Utrum ei videretur, plures esse vivos aut mortuos?

Is dixit vivos, necesse enim, qui sunt, plures esse quam qui non sunt.

Secundo interrogavit, Utrum major esset, terra aut mare.

Is dixit, terra: Nam & mare super terram est.

Tertio interrogavit; quod monstruosius esse videretur bestiarum.

Is dixit, Quod nemo scit.

Quarto interrogavit, quare pugnare consiliarentur.

Is dixit, ut bene vivant, aut fortiter moriantur.

Quinto interrogavit, Qui primus natus est, nox aut dies?

Is dixit, noctem unam ante diem.

Sexto interrogavit, Quid aliquis faciendo dulcis fiat? Is dixit, Quod non potest alius homo facere.

Septimo interrogavit, Quid aliquis faciendo bonus fiat?

Is dixit, Qui quum potens est, nemini metuendus sit.

Octavo interrogavit, utrum esset firmius, mors aut vita.

(*) Confer Plutarchum Alexandro p. 705.

ΑΠΟΚΡΙΣΕΙΣ
Φρονίμων.

Πρῶτον ἐπηρώτησεν ὡς αὐτῷ δόξειε πλείονας εἶναι τοὺς ζῶντας ἢ ἀποθνήσκοντας;

Οὗτος εἶπε ζῶντες, ἀνάγκη γάρ ἐστιν τοὺς ὄντας πλείονας εἶναι τῶν μὴ ὄντων.

Δεύτερον ἐπηρώτησεν, πότερον μείζων, γῆ ἢ θάλασσα;

Ὁ δὲ εἶπεν, Γῆ. καὶ γὰρ ἡ θάλασσα ἐπὶ τῆς γῆς ἐστιν.

Τῷ τρίτῳ ἐπηρώτησεν, τί τερατωδέστερον δοκεῖ εἶναι τῶν θηρίων.

Ὁ δὲ εἶπεν, ὃ οὐδεὶς ἐπίσταται.

Τῷ τετάρτῳ ἐπερώτησεν, διὰ τί μάχεσθαι συμβουλεύοιεν.

Οὗτος εἶπεν, Ἵνα καλῶς ζώσειεν, ἢ ἰσχυρῶς ἀποθνήσκοιεν.

Τῷ πέμπτῳ ἠρώτησεν, τίς πρῶτος ἐγεννήθη νὺξ ἢ ἡμέρα;

Ὁ δὲ εἶπεν, νύκτα μίαν πρότερον ἡμέραν.

Τῷ ἕκτῳ ἠρώτησεν, τί ἄν τις ποιῶν γλυκὺς γίνεται; οὗτος εἶπεν, ὃ οὐ δύναται ἄλλος ἄνθρωπος ποιεῖν.

Τῷ ἑβδόμῳ ἠρώτησεν, τί ἄν τις ποιῶν, ἀγαθὸς καὶ καλὸς γίνοιτο;

Οὗτος εἶπεν, εἰ ὁ δύνατος ὤν, οὐδενὶ φοβερὸς εἴη.

Τῷ ὀγδόῳ ἐπηρώτησεν, πότερόν ἐστιν στερεώτερον, θάνατος ἢ ζωή.

 Is dixit,

Is dixit, Vita.	Οὗτος εἶπεν, ζωή.
Nono interrogavit, usque quamdiu bona eſt vita?	Ἐννάτῳ ἐπηρώτησεν, Ἕως πότε καλή ἐςιν ἡ ζωή,
Is dixit, Donec arbitrentur utilius eſſe.	Οὗτος εἶπεν. Ἕως ἂν λογίσωνται χρήσιμον εἶναι.

FRIDERICI LINDENBROGI
Variarum Quæſtionum Centuria.

1. Quid eſt DEUS? *Unus omnia.* Ὁ ὬΝ, καὶ τὸ πᾶν. Paulus Apoſtol. ad Corinth. Epiſt. 1. cap. 15. v. 28. Ὁ Θεὸς τὰ πάντα ἐν πᾶσι. Philo Judæus Allegor. pag. 67. de Deo: πάντ' αὐτὸς ἑαυτῷ. ἀρχὴ, τέλος, ὅλον πᾶς. Sirach. XLIII. 31. τὸ πᾶν ἐςιν αὐτὸς.

2. Quid Dei effata? *Margaritum.* Hieronym. Epiſtol. *Margaritum eſt verbum Dei, ex omni parte forari poteſt.* Nimirum ut diatrætarii margaritas, pro ut commodum fuerit viſum, perforant: Ita hæretici verba Dei pro captu ſuo interpretantur, ut volunt.

3. Quid Fatum? *Rex ſive Imperator, & qualibet celſa poteſtas.* Ammian. Marcell. lib. 17. *Opinantur quidam, Fatum vinci Principis poteſtate vel fieri.* Jornandes de rebus Geticis: *Probatum eſt humanum genus Regibus vivere, quando unius mentis impetu ſtrages ſit facta populorum, & arbitrio ſuperbi regis deſiit, quod tot ſeculis natura progenuit.* Seneca de Brevit. vitæ. *Illis erat* (Xerxes) *admoturus fatum, ille ipſe qui flebat.* Hinc Scipiones *Fatum Karthaginis.* Manil. Aſtron. lib. 1. *Scipiadaque duces, Fatum Karthaginis unum.*

4. Quid Fortuna? *Sui unicuique mores.* Menander apud Stobæum in Ethicis pag. 197. τύχην προσηγόρευσε τὸν ἑαυτοῦ τρόπον. Salluſt. in Fragment. *Appius ait, Fabrum eſſe ſuæ quemque Fortunæ.* Plautus Tri nummo: *Sapiens quidem pol ipſe fingit Fortunam ſibi.* Pub. Syrus. *Fortunam quisque ſuis fingit moribus.* Cornel. Nepos de Pompon. Attico. *Fecit ut vere dictum videatur: Sui cuique mores fingunt fortunam.*

5. Quid Cœlum? *Mundi mœnia.* Lucret. Lib. 1. *flammantia mœnia mundi.* Manil. lib. 3. *Quum tantas strueret moles per mœnia mundi.* Hilarius

larius in Genesin: *cæli per mœnia fertur Astrorum ductor, mundi vigor.* Alii dixere *Cæli clypeum*, ut Varro de Lat. L. Lib. 4. *Umbonem cæli*, Drepanius de Cereo Paschal.

6. Quid ignis? *Mundi animus.* Isidorus Origin. lib 8. cap. 6. *Varro ignem mundi animum dicit proinde quod in mundo ignis omnia gubernet, sicut animus in nobis. Qui cum est, inquit, in nobis, ipsi sumus: cum exit, emorimur.*

7. Quid Sol? *Mundi oculus, Fons caloris, Plantarum pater.* Anaxagoras apud Aristot. de Plantis. ἡ γῆ μήτηρ μὲν ἐστι τῶν φυτῶν. ὁ δὲ ἥλιος πατήρ. Dracontius in opere VI. dierum: *Sol oculus cæli, famulus super astra tonantis.* Vid. Lucret. lib. 5. v. 593. sq. Philo Jud. de opif. mundi. pag. 6. 8. 18. Gregor. Nazianz. Orat. de Quadrag.

8. Quid Luna? *Solatium noctium, patrocinium mensium.* Varro apud Tertull. ad Nation. lib. 2. cap. 5. Mar. Victorinus in Genes. lib. 1. *Lunaque noctis honor.*

9. Quid Sidera? *Signacula temporum, ad mutationem notandorum.* Varro apud Tertull. ad Nation. lib. 2. cap. 5.

10. Quid Cometa? *Regnorum mutator.* Lucan. - *Terris mutantem regna cometem.*

11. Quid Nox? *Siderum mater.* Orpheus in Hymn. ἀστέρες οὐράνιοι νυκτὸς φίλα τέκνα μελαίνης. Tibull. lib. 2. Eleg. 1.

—— Jam nox jungit equos, currumque sequuntur
Matris lascivo sidera fulva choro.

12. Quid Ver? *Pratorum pictor.* In Catalect. vet. Poet. *Ver pingit vario gemmantia prata colore.* Auctor Pervigilii Veneris de Vere:

—— gemmeis purpurantem pingit annum floribus.

13. Quid æstas? *Cereris focaria.*

14. Quid autumnus? *Tentator valetudinum.* Tertullian. de anima cap. 48, velut Cæsar de bello civili lib. 3. *gravis autumnus omnem exercitum valetudine tentaverat.* Ut autem autumnus abundet morbis, facit hoc confinium frigoris & caloris, & compugnantia inter se contrariorum aërum. Isidorus Origin. lib. 5. cap. 35. Vid. Hippocr. in aphor. 9. & 22. lib. 3.

15. Quid Hyems? *Requies terræ, Temporis auspicium.* Ovid. 1. Fastor. v. 163.

Bruma novi prima est veterûque novissima solis,
Principium capiunt Phœbus & annus idem.

16. Quid Nix? *Aqueum vellus.* χιόνα, ἐριῶδες ὕδωρ οἱ παλαιοὶ λέγουσι. Scholiast. Dionysii Alexandr. Martialis lib. 4. Epigr. 3. *tacitarum vellus aquarum.* Sic in Psalmo 147. *Qui dat nivem sicut lanam, nebulam sicut cinerem spargit.* Arnob. lib. 2. advers. gentes, *Nivem, plumeas crustulas* vocat. Stat. Papin. BRUMÆ PABULUM. Thebaid, lib. IX. *Nives & pabula brumæ.* Ubi Lactant. *Eleganter nives pabula brumæ dixit. Certum est enim nivium incrementa stridorem hyemis magis augere.* Symphos. *Aquæ pulverem.* Ænigm. 21.

17. Quid Tonitru? *Cæleste murmur, atque in excelsis regnantis æterni DEI vox.* Tertullian. de anima, cap. 17. *Auditus fallacia reus est; ut cum cæleste murmur putamus, & plaustrum est: vel cum tonitru meletante pro certo de plaustro credimus sonitum.* Tonitru autem vocem Dei in SS. Scriptura vocari, viri docti observarunt. Itaque cum precante CHristo, ut DEus nomen suum clarefaceret, vox hæc divinitus è cœlis mitteretur ΕΔΟΞΑΣΑ ΚΑΙ ΠΑΛΙΝ ΔΟΞΑΣΩ, populus audiens βροντὴν γεγονέναι dixit. Johan. 12. v. 28.

28. Quid Oceanus? *Lunæ comes, cum ea enim adulescit senescitque.* Seneca de Provid. cap. 1. & eum imitatus Gellius lib. 14. cap. 1. Qua de re dignus notatu locus Basilii, Hexam. Hom. 6. & Ambrosii Hexam. lib. 4. cap. 7. Ἄμπωτις *quoque in Oceano esse perhibetur: quia qvum reliquis diebus ordinem suum servare dicatur, lunari exortu evidens mutationis suæ fertur indicium dare, ut mare ipsum occidentale, in quo spectatur* ἄμπωτις, *solito amplius accedat ac recedat, & majore æstu feratur, tanquam lunæ quibusdam aspirationibus retrorsum retrahatur: & iterum iisdem impulsum ac retractum in mensuram propriam refundatur.* Quid ἄμπωτις & contraria ei πλημμύρα sit, Moschopulus declarat περὶ σχεδῶν, nimirum quod Salacia & Venilia, Melina & Liduna: de quibus Varro de Lingua Lat. & Marcellus Empiricus.

19. Quid Oceanus? *Origo fluminum.* Salomon Ecclesiast. cap. 1. v. 7. Orpheus in Hymno Ocean.

ἐξ οὗπερ πάντες ποταμοὶ καὶ πᾶσα θάλασσα.

20. Quid Flumina? *Terræ glutinum.* Etenim ὡς ἂν ὑπὸ δεσμοῦ συνέχεται γλυκείᾳ ποιότητι, κόλλης τρόπον ἑνώσης. Philo Jud. de mundi creat. pag. 20. Seneca de Consol. ad Marciam cap. 18.

21. Quid

21. Quid terra? *Sequestratorium seminum.* Tertull. de resurrect. cap. 52. *Seminibus sequestratorium terra est, illic deponendis, & inde repetendis.* Itaque Prudentius eleganter Hymno X. Cathemerinon:

Nunc suscipe terra fovendum,
Gremioque hunc concipe molli,
Hominis tibi membra sequestro
Generosa & fragmina credo.

22. Quid Homo? *Imago atque exemplum Dei.* Manilius Astronom. lib. IV.

Exemplumque Dei quisque est in imagine parvus.

De imagine Dei in homine vid. Tertull. advers. Marcion. lib. 4. cap. 37. Euseb. Emissen. sive Eucher. Homil. pag. 178. Clemens Alexand. &c.

23. Quid Homo? *Parvus mundus, Divinique thesauri conditorium.* Paulus Apostolus *Hominem templum Dei* vocat, ad Corinth. 3. v. 16. cap. 6. v. 19. Et 2. ad Corinth. cap. 6. v. 16. Philo Judæus τίς τῶν θείων πραγμ. pag. 341. οὕτως ἐθάῤῥησαν ἔνιοι καὶ τῷ παντὶ κόσμῳ τὸ βραχύτατον ζῶον ἄνθρωπον ἴσον ἀποφῆναι, καθότι ἑκάτερον ἐκ σώματος καὶ ψυχῆς καθέστηκε λογικῆς, ὥστε καὶ ἐναλλάττοντες, βραχὺν μὲν κόσμον τὸν ἄνθρωπον, μέγαν δ' ἄνθρωπον ἔφασαν τὸν κόσμον εἶναι. Macrob. Saturnal. lib. 2. cap. 12. *Physici mundum, magnum hominem, & hominem brevem mundum esse dixerunt.* Vid. Hermes Trismeg. in Iatromath. Rufus Ephes. περὶ μορ.' ἀνθρώπων p. 40. Basilius Magn. & Ambros. Episc. Hexamer. lib. 6. cap. 9. Tertullian. de resurrect. cap. 44.

24. Quid Homo? *Bulla, Deique lusus.* De *bulla* Varro de re rust. lib. 1. cap. 1. de *Lusu* Plato & ex eo Aristid. Apol. pag. 150. τὸ σὸν Πλάτων σώζεται, τὸ ἄνθρωπον εἶναι θεοῦ παίγνιον. Plautus Captiv. Prolog. *Enimvero Di nos homines quasi pilas habent.* Et alius vet. autor in Florileg. *Nil aliud est homo, quam Dei ludibrium.* Inde Helvius Pertinax Imp. ob mirabilem fortunæ lusum Pila Fortunæ vocatus fuit. Aurelius Victor de Impp. pag. 31.

25. Quid animus hominis? *Auriga corporis.* Quid sensus? *Corporis equi.* Philo Jud. περὶ γεωργίας. τὴν σαυτοῦ ψυχὴν εἰ θέλεις, ἐρεύνησον, εὑρήσεις γὰρ ἐν τοῖς μέρεσιν αὐτῆς καὶ ἵππους, καὶ ἡνιοχικὸν ἀναβάτην. ἵπποι μὲν οὖν ἐπιθυμίαι καὶ θυμός εἰσιν. ἀναβάτης δὲ καὶ ἡνίοχος εἷς, ὁ νοῦς.

ὄνȣς. Hieronymus Epist. *Sensus corporum quasi equi sunt, sine ratione currentes: anima vero in aurigæ modum retinet frena currentium. Et quomodo equi absque rectore præcipites ruunt, ita corpus sine ratione & imperio animæ in suum fertur interitum.*

26. Quid corpus? *Animi follis.* Inde Anaxarchus, apud Diogenem lib. 9. Theodoret. de Martyrib. lib. 8. cum pilo tunderetur, πτίσσε, dixit, τὸν Ἀναξάρχȣ θύλακον. Tertullian. in Apologet. cap. ult. *Tunde Anaxarchi follem.* Et FOLLICULUS pro corpore humano apud Arnobium adversus gentes lib. 2. & Lucil. apud Nonium in Folliculo. Alii *vestem animi* nominarunt. Porphyrius in antro Mus. καὶ χιτών γε τὸ σῶμα τῇ ψυχῇ ὃ ἠμφίεσαι θαῦμα τῷ ὄντι ἰδέσθαι. Varro *Corticem animi* dixit: *Invitata anima corporeum corticem facile relinquit.*

27. Quid Sanguis? *Circumcordialis sensus.* Tertullian. de anima cap. 15. ex Orpheo & Empedocle.

28. Quid Caro? *Lutum sanguine maceratum.* Theodorus Gadareus Tiberium Imper. vocare solitus fuit, πηλὸν αἵματι πεφυραμένον. Suetonius in Tiberio cap. 57. Tertullianus Carnem dixit terram, in suas figuras conversam. Lib. de Carne CHRISTI. Cap. 9. *Considera singulas qualitates, musculos ut glebas, ossa ut saxa, etiam circum papillos calculos quosdam. Aspice nervorum tenaces connexus, ut traduces radicum, ut venarum ramosos discursus, ut ambages rivorum, & lanugines ut muscos, & comam ut cespitem, & ipsos medullarum in abdito thesauros, ut metalla carnis.*

29. Quid Vultus? *Tacitus mentis sermo.* Cicero apud Gellium lib. 13. cap. 23. Hieronym. Epist. ad Furiam: *Speculum mentis facies, & taciti oculi, cordis fatentur arcana.*

30. Quid oculus? *Lucerna corporis.* Matth. Evang. cap. 6. v. 22. Lucas cap. 11. v. 34. ὁ λύχνος τȣ͂ σώματός ἐστιν ὁ ὀφθαλμός.

31. Quid oculus? *Amoris illex ejusque metator.* Græcorum illud tritum est, ἐκ τȣ͂ ὁρᾶν, τὸ ἐρᾶν. Ovid. *oculi sunt in amore duces.* Nonnus Dionysiac. v. ὀφθαλμὸς προκέλευθος ἐγίνετο πομπὸς ἐρώτων. Polemon Oculos animi fores esse dixit, per quas intrat, quidquid cor postea desiderat: ὄμμασι γὰρ κραδίη ἕσπεται. ait Theologus. Salvian. Massil. lib. 3. de gubern. *Sciens fenestras quodammodo esse nostrarum mentium lumen oculorum, & omnes improbas cupiditates in cor per oculos, quasi per naturales cuniculos introire.*

32. Quid

32. Quid Lachrumæ? *Subito exarescens aqua.* Cicero de Inventione lib. 1. *Apollonius Rhetor dixit:* LACHRYMA NIL CITIUS ARESCIT. Quinctilian. Declam. 338. *Illud verissimum est, Lachrymas celerrime inarescere.* Vet. autor in Florileg. *Nil tam cito aret, quam plorantis lachryma.* Q. Curtius lib. 5. *Qui multum in suorum misericordia ponunt, ignorant quam celeriter lachrymæ inarescant.* Vid. Jul. Severian. Rhetor. in Epilogo.

33. Quid Lachrumæ hæredis? *Sub persona, risus.* Pub. Syrus: *Heredis fletus sub persona risus est.* Lachrymas istas Libanius vocat *Aureas.* Declam. XI. pag. 270. φίλον τις ἐκληρονόμησεν, ἢ συγγενῆ, τὰ χρυσᾶ δάκρυα ταῦτα ἂν εἴη, ἀφ' ὧν δεῖ δακρύσαντα τὸν πλοῦτον ἔχειν.

34. Quid cor? *Sermonum pharetra.* Gregor. Nyssen. in Psalm. Φαρέτρα τοῦ λόγου δεῖν ψυχὴ, In corde autem, animæ sedem putarunt.

35. Quid os? *Animi vestibulum, cogitationum comitium, janua orationis.* L. Apulejus Apol. p. 336.

36. Quid Lingua? *Oris Cymbalum.* Clemens Alexandr. Pædag. lib. 2. cap. 4. Κύμβαλον τοῦ στόματος γλῶτταν λέγει, ἣ τοῖς κρουομένοις ἐπήχει χείλεσι.

37. Quid Barba? *Virorum cultus.* Lucian. Cynic. pag. 1107. Τὸν πώγωνα κόσμον ἀνδρὸς ἐνόμιζον, ὥσπερ καὶ ἵππου χαίτην, καὶ λέοντος γένεια. Alexander Magnus interrogatus cur libenter magnam aleret barbam? respondit, ut solum tangendo eam, virum me esse meminerim. Cælius Balbus lib. 3. de nugis Philosophor.

38. Quid venter? *Res auribus carens.* Plutarch. in apophthegm. in Catone. Seneca Epist. 21. *Venter præcepta non audit, poscit, appellat. Non est tamen molestus creditor, parvo dimittitur, si modo des illi quod debes, non quod potes.* Vet. autor in Florileg. *Arduum est quid persuadere ventri, qui aures non habet.* Alii ventrem dixere *Rem omnium imperiosissimam.* Athenæus Dipnosoph. lib. 10. pag. 412. 422. Ligurinus lib. 2.

—— nulla est audacia major
Quam cui materiam natura præbet egestas
Ut sitis atque fames: sitiens mala nulla timere
Esuriensve potest - - - -

Imp. Valentinianus Novel. Tit. XI. in Cod. Theod. *Nil turpe, nil vetitum credit esuriens.* Procopius Goticor. lib. 2. *Vacuus necessariis rebus*

bus venter pudere nescit. Socrates tamen quamvis fame premeretur, nemini supplicare voluit, ἢ κολακεύειν. Diogenes in Socrate. Vid. Seneca de Brevit. vitæ, cap. 18.

39. Quid Vir? *Gloria sexus.* Inde Thales Milesius dicere solitus, trium horum causa Deo se gratias agere: puta, quod homo non animal brutum; quod vir, non fœmina; quod Græcus, non Barbarus esset. ὅτι ἄνθρωπος καὶ οὐ θηρίον· ὅτι ἀνὴρ καὶ οὐ γυνή. ὅτι Ἕλλην καὶ οὐ βάρβαρος.

40. Quid Fœmina? *Amabilis viris brachialis nodus.* εὐάγκαλον ἀνδράσιν ὁμίλημα. Lucianus in Amoribus.

41. Quid fœmina garrula? *Æs Dodonæum.* Libanius Sophista de Loquacit. Ἀράβιος αὐλητής. ἡ γυνή, τὸ Δωδωναῖον ὑπερβαίνει χαλκεῖον. Adagium explicant Zenob. & Suidas. Ob hanc mulierum loquacitatem Plautus in Aulular. Act. 2. Scen. 1. scitè dicit: *Nec mutam profecto repertam ullam esse: hodie dicunt mulierem ullo in seculo.*

42. Quid Eunuchus? *Homo non homo.* Athenæus Dipnos. lib. 12. Οἱ Συβαρῖται ἔχαιρον τοῖς Μελιταίοις κυνιδίοις, καὶ ἀνθρώποις οὐκ ἀνθρώποις. Lucianus in Eunucho: καὶ πολὺς ἦν ὁ περὶ τούτου λόγος, οὔτε ἄνδρα οὔτε γυναῖκα εἶναι τὸν εὐνοῦχον λέγοντος, ἀλλά τι σύνθετον καὶ μικτὸν, καὶ τερατῶδες ἔξω τῆς ἀνθρωπείας φύσεως. Idem in Amorib. Eunuchum dicit, ἀμφίβολον αἴνιγμα διπλῆς φύσεως. Philo Jud. eleganter eum vocat, ἀνθρωπείου παράκομμα νομίσματος. Imper. Leo Novel. 98. ξένον τὸ γένος. Inde Valer. Maximus notat lib. 7. cap. 6. *Genutium amputatis sui ipsius sponte genitalibus corporis partibus, neque virorum, neque mulierum numero haberi debere.* Quod autem nec vere viri, nec vere fœminæ sint, idcirco NEUTRI appellantur apud Liutprandum in Legation. & TERTIUM GENUS HOMINUM apud Lamprid. in Alexandro Severo Imper. Quemadmodum Christiani TERTIUM GENUS HOMINUM ab Ethnicis dicti fuere, quod nec Judæi, nec Pagani essent. Tertull. ad Nationes.

43. Quid Conjugium? *Voluntaria servitus.* Menander: Νόμιζε γήμας δοῦλος εἶναι τῷ βίῳ. Alexis: γυναιξὶ δοῦλοι ζῶμεν ἀντ' ἐλευθέρων.

44. Quid dos? *Auctoramentum uxoriæ servitutis.* Athenæus lib. 13. ex Alexide, προῖκ' οὐχὶ τιμὴν φάσκομεν.

45. Quod

45. Quid Cælebs? *Litibus carens homo.* Vetus autor apud Hieronymum & in Florileg. Ethicopol. *Calebs oportet is sit, qui non litigat.* Juvenal. Satyr. VI.

Semper habet lites alternaque jurgia lectus
In quo nupta jacet.

46. Quid Liberi? *Columna domus.* Euripides: Στῦλοι γὰρ οἴκων παῖδές εἰσιν ἄρσενες. Artemidor. Somn. lib. 2. cap. 10. *Sunt ædium columnæ liberi mares.* Spicileg. Etic.

47. Quid liberi? *Parentum tortores.* Boetius de consolat. libr. 3. *Nimis è natura dictum est, nescio quem filios invenisse tortores.*

48. Quid domus? *Parva civitas.* Philo Jud. περὶ Ἰωσήφ. Οἰκία, πόλις ἐστὶν ἐσταλμένη καὶ βραχεῖα. καὶ οἰκονομία, συνηγμένη τις πολιτεία ὡς καὶ πόλις μὲν οἶκος μέγας, πολιτεία δὲ κοινή τις οἰκονομία. Itaque civitatem qui prudenter regere vult, domum prius recte administrare discat. ἔδει γὰρ, inquit ibidem Philo, τὸν μέλλοντα ἔσεσθαι πολιτικὸν, ἐγγυμνάσασθαι καὶ ἐνασκηθῆναι πρότερον τοῖς κατ' οἰκονομίαν.

49. Quid civitas? *Humanarum cladium miserandum conseptum.* Val. Maxim. lib. 7. cap. 2.

50. Quid mœnia? *Civitatis vestes.* Demades orator dicere solitus fuit, τὸ τεῖχος ἐσθῆτα τῆς πόλεως εἶναι. Athenæus Dipnosop.

51. Quid Forum? *Publicus decipula ac fraudum locus.* Anacharsis: ἡ ἀγορὰ ὡρισμένος τόπος ἐστὶν, εἰς τὸ ἀλλήλους ἀπατᾷν καὶ πλεονεκτεῖν. Nimirum hoc voto mercatores in foro conveniunt, ut emptor vilius comparet, venditor carius distrahat. L. 8. C. de rescind. vend. S. Valerianus Hom. XX. *Nunquam negotium sine fraude agitur, ubi ad hoc solum vilius emitur, ut carius distrahatur.* Idcirco si alter alterum bono modo decipiat atque circumscribat, id illi impune cedit. Lib. 16. §. 4. ff. de minor. Lib. 22. ff. Locat. cond. ἔξεστι ἐν τῇ πράσει καὶ τῇ ἀγορασίᾳ περιγράφειν. Ecloga Basilicωn Lib. 19. Tit. 2. Atque hæc ipsa causa est, cur pœnitentibus mercaturam exercere interdictum sit. Capitulare Carol. Magn. lib. 7. Tit. 44. Difficile est enim inter ementes vendentesq; non intervenire peccatum. Decret. 2. part. caus. 33. quæst. 3. dist. 6. cap. 2.

bus venter pudere nescit. Socrates tamen quamvis fame premeretur, nemini supplicare voluit, ἢ κολακεύειν. Diogenes in Socrate. Vid. Seneca de Brevit. vitæ, cap. 18.

39. Quid Vir? *Gloria sexus.* Inde Thales Milesius dicere solitus, trium horum causa Deo se gratias agere: puta, quod homo non animal brutum; quod vir, non fœmina; quod Græcus, non Barbarus esset. ὅτι ἄνθρωπος καὶ ὐ θηρίον· ὅτι ἀνὴρ καὶ ὐ γυνή. ὅτι ἕλλην καὶ ὐ βάρβαρος.

40. Quid Fœmina? *Amabilis viris brachialis nodus.* εὐάγκαλον ἀνδράσιν ὁμίλημα. Lucianus in Amoribus.

41. Quid fœmina garrula? *Æs Dodonæum.* Libanius Sophista de Loquacit. Ἀρράβιος αὐλητής. ἡ γυνή, τὸ Δωδωναῖον ὑπερβαίνει χαλκεῖον. Adagium explicant Zenob. & Suidas. Ob hanc mulierum loquacitatem Plautus in Aulular. Act. 2. Scen. 1. scitè dicit: *Nec mutam profecto repertam ullam esse: hodie dicunt mulierem ullo in seculo.*

42. Quid Eunuchus? *Homo non homo.* Athenæus Dipnos. lib. 12. Οἱ Συβαρῖται ἔχαιρον τοῖς Μελιταίοις κυνιδίοις, καὶ ἀνθρώποις ὐκ ἀνθρώποις. Lucianus in Eunucho: καὶ πολὺς ἦν ὁ περὶ τύτυ λόγος, ὔτε ἄνδρα ὔτε γυναῖκα εἶναι τὸν εὐνῦχον λέγοντος, ἀλλά τι σύνθετον καὶ μικτὸν, καὶ τερατῶδες ἔξω τῆς ἀνθρωπείας φύσεως. Idem in Amorib. Eunuchum dicit, ἀμφίβολον αἴνιγμα διπλῆς φύσεως. Philo Jud. eleganter eum vocat, ἀνθρωπείυ παράκομμα νομίσματος. Imper. Leo Novel. 98. ξένον τὸ γένος. Inde Valer. Maximus notat lib. 7. cap. 6. *Genutium amputatis sui ipsius sponte genitalibus corporis partibus, neque virorum, neque mulierum numero haberi debere.* Quod autem nec vere viri, nec vere fœminæ sint, idcirco Neutri appellantur apud Liutprandum in Legation. & tertium genus hominum apud Lamprid. in Alexandro Severo Imper. Quemadmodum Christiani tertium genus hominum ab Ethnicis dicti fuere, quod nec Judæi, nec Pagani essent. Tertull. ad Nationes.

43. Quid Conjugium? *Voluntaria servitus.* Menander: Νόμιζε γήμας δῦλος εἶναι τῷ βίῳ. Alexis: γυναιξὶ δῦλοι ζῶμεν ἀντ' ἐλευθέρων.

44. Quid dos? *Auctoramentum uxoriæ servitutis.* Athenæus lib. 13. ex Alexide, προῖκ' ὐχὶ τιμὴν φάσκομεν.

45. Quod

45. Quid Cælebs? *Litibus carens homo.* Vetus autor apud Hieronymum & in Florileg. Ethicopol. *Cælebs oportet is sit, qui non litigat.* Juvenal. Satyr. VI.

Semper habet lites alternaque jurgia lectus
In quo nupta jacet.

46. Quid Liberi? *Columna domus.* Euripides: Στῦλοι γὰρ οἴκων παῖδές εἰσιν ἄρσενες. Artemidor. Somn. lib. 2. cap. 10. *Sunt ædium columnæ liberi mares.* Spicileg. Etic.

47. Quid liberi? *Parentum tortores.* Boetius de consolat. libr. 3. *Nimis è natura dictum est, nescio quem filios invenisse tortores.*

48. Quid domus? *Parva civitas.* Philo Jud. περὶ Ιωσήφ. Οἰκία, πόλις ἐστὶν ἐσταλμένη καὶ βραχεῖα. καὶ οἰκονομία, συνηγμένη τις πολιτεία ὡς καὶ πόλις μὲν οἶκος μέγας, πολιτεία δὲ κοινή τις οἰκονομία. Itaque civitatem qui prudenter regere vult, domum prius recte administrare discat. ἔδει γὰρ, inquit ibidem Philo, τὸν μέλλοντα ἔσεσθαι πολιτικὸν, ἐγγυμνάσασθαι καὶ ἐνασκηθῆναι πρότερον τοῖς κατ᾽ οἰκονομίαν.

49. Quid civitas? *Humanarum cladium miserandum conseptum.* Val. Maxim. lib. 7. cap. 2.

50. Quid mœnia? *Civitatis vestes.* Demades orator dicere solitus fuit, τὸ τεῖχος ἐσθῆτα τῆς πόλεως εἶναι. Athenæus Dipnosop.

51. Quid Forum? *Publicus decipulæ ac fraudum locus.* Anacharsis: ἡ ἀγορὰ ἀφωρισμένος τόπος ἐστὶν, εἰς τὸ ἀλλήλους ἀπατᾶν καὶ πλεονεκτεῖν. Nimirum hoc voto mercatores in foro conveniunt, ut emptor vilius comparet, venditor carius distrahat. L. 8. C. de rescind. vend. S. Valerianus Hom. XX. *Nunquam negotium sine fraude agitur, ubi ad hoc solum vilius emitur, ut carius distrahatur.* Idcirco si alter alterum bono modo decipiat atque circumscribat, id illi impune cedit. Lib. 16. §. 4. ff. de minor. Lib. 22. ff. Locat. cond. ἔξεστι ἐν τῇ πράσει καὶ τῇ ἀγορασίᾳ περιγράφειν. Ecloga Basilicωn Lib. 19. Tit. 2. Atque hæc ipsa causa est, cur pœnitentibus mercaturam exercere interdictum sit. Capitulare Carol. Magn. lib. 7. Tit. 44. Difficile est enim inter ementes vendentesq; non intervenire peccatum. Decret. 2. part. caus. 33. quæst. 3. dist. 6. cap. 2.

52. Quid Theatrum? *Consistorium impudicitiæ, ubi nihil probatur, quam quod alibi non probatur.* Tertullian. de Spectac. cap. 17. vid. Cyprian. Epist. 2. Salvian. Massiliensis de Provid.

53. Quid Leges? *Reipublicæ nervi.* Diomed. Gram. lib. 1. Marcus Porcius Cato dixit, *Leges nervos esse civitatum.* Sed plus satis verum, quod Corn. Tacit. Annal. 1. ait: *Invalida legum auxilia, quæ ambitu, postremo pecunia turbantur.*

54. Quid Causidicina? *Canina facundia.* Sic eam ab Appio dictam, ex Sallustio referunt. Lactant. lib. 6. Hieronym. Epist. ad Mamerium & Augustin. Jul. Firmic. Mathem. lib. 4. *Caninæ ut ita dicam facundiæ jurgiosa certamina.* Vid. Columel. præf. lib. 1. Isidor. Sentent. lib. 3. cap. 56. Prudent. Hamartig. *canina foro latrat facundia.* Inde *Cerberi forenses* ipsi rabulæ. κύνεον enim, ut Hesiodus ait, νόον, τοῦτ' ἔστι τολμηρὸν λογισμὸν, καὶ πανοῦργόν τε, καὶ αἱμύλιον ἦθος oportet ut habeat, quisquis causas recte elatrare velit. Auctor Queruli: *Si vis uti foro, esto impudens.*

55. Quid medicina? *Philosophiæ soror.* Tertullian. de anima cap. 2.

56. Quid Philosophus? *Mancipium sapientiæ, Gloriæ animal.* Tertull. ad Nation. lib. 2. cap. 2. & de anima cap. 1.

57. Quid Sermo? *Sapientissima medicina.* Euripid. λόγῳ μὲ πείθῃ φαρμάκῳ σοφωτάτῳ. quem locum Aristides imitatus est in Panathen. pag. 84. οὐκ ἰύγγι ὑποκύνουτος ἀλλὰ τῷ καλλίστῳ τῶν φαρμάκων τῷ λόγῳ. Tertull. de Pallio, cap. 6. *Purulentias civitatis quis eliciet & exvaporabit, ni sermo palliatus? Sermone, inquis, me suasisti medicamine sapientissimo.* Menander ἀστεῖον φάρμακον vocavit.

—— λέγουσι δ' αὐτὸν οἱ πάλαι σοφώτατοι
Ἀστεῖον εἶναι φάρμακον.

58. Quid Jusjurandum? *Emplastrum perfidiæ.* Laberius apud Gellium lib. 16. cap. 7. *Quid est jusjurandum? Emplastrum æris alieni.* Vet. autor in Florileg. *Magister juramentum est fallaciæ.*

59. Quid Hypocrisis? *Tinea sanctitatis, virtutum fucus.* Petrus Chrysol. Serm. 7. pag. 23.

60. Quid Parasitus? *Comes vitiorum, turpissimi cujusque facti laudator.* Quintilian. Declam. 296.

61. Quid

61. Quid Amicus? *Theſaurus vivus, qui diu quæritur, vix invenitur, difficile cuſtoditur.* Hieronymus Epiſt. ad Rufin. & ex eo Flaccus Alcuin. Epiſt. XI. Autor. vet. in Florileg. *Comparat vivum theſaurum, amicum quiſquis comparat.* Alexander Magnus interrogatus, ubi theſauros haberet, amicos oſtendit. Vid. Obſervat. in Ammian. Marcellin..

62. Quid aulicus? *Tinea ac ſorex palatii.* Aurel. Victor in Conſtantino Conſtantii F.

63. Quid miles? *Sine crimine latro.* Bene Lactant. Firmian. lib. 1. cap. 18. *Si quis unum hominem jugulaverit, pro contaminato ac nefario habetur: ille autem qui infinita hominum millia trucidaverit, cruore campos inundaverit, flumina infecerit, non modo in templum, ſed etiam in cœlum admittitur.* Cyprianus Epiſt. 1. *Homicidium dum admittunt ſinguli, crimen eſt: virtutem vocari dum publice geritur, impunitatem ſceleribus acquiri, non innocentiæ ratione, ſed ſævitiæ magnitudine.* Unde acute pirata ille, de quo Cicero de Republica, citante Nonio in voce INFESTUM. Cum quæreretur ex eo, quo ſcelere compulſus mare haberet infeſtum uno myoparone? eodem, inquit, quo tu orbem terræ tanto exercitu.

64. Quid miles timidus? *Galeatus lepus.* Cornificius à militibus deſtitutus, quos ſæpius fugientes viderat, GALEATOS LEPORES eos vocavit. Euſeb. in Chronic. Olymp. CLXXXV.

65. Quid Militia? *Malitia.* Nam & miles à malo dictus, quod arcere ſoleat ſcilicet. Ulpian. lib. 1. ff. de Teſtam. mil. Sic & Ἄρης ſive Mars, ἀπὸ τῆς ἀρῆς, τοῦτ᾽ ἐστὶ βλάβης vocatus. Heraclitus Allegor. Homer. ὁ Ἄρης οὐδὲν ἐστιν ἄλλο, πλὴν ὁ πόλεμος, παρὰ τὴν ἀρὴν ὠνομασμένος, ἥπερ ἐστὶ βλάβη. Philo Jud. ad Gaium, Ἄρεως ſive Martis nomen deducit, ἀπὸ τοῦ ἀρήγειν, ὅπερ βοηθεῖν ἐστί. Sed poſt illa ſeſe verterunt memoriæ: *Aliena namque vaſtare, urbes delere, oppida excindere, liberos populos aut trucidare, aut ſubjicere ſervituti, Martis gloria eſt.* Lactant. Firmian. Lib. 1. cap. 18.

66. Quid coquus? *Gulæ magiſter.*

67. Quid atratum coquinæ miniſterium? *Vulcani canes.* Ἡφαίστου κύνες. Alexis apud Athenæum Dipnoſoph.

68. Quid culina? *Fœdiſſimum patrimoniorum exitium.* Seneca de Beneficiis lib. 1. cap. 10.

 69. Quid

69. Quid vinum? *Uvarum sanguis.* Genes. cap. 49. Clemens Alexandr. Pæd. lib. 2. cap. 2. Androcydes *terræ sanguinem* vocavit. Plinius lib. 14. cap. 5. *Androcydes sapientia clarus ad Alexandrum M. scripsit, intemperantiam ejus cohibens: Vinum poturus Rex, memento te bibere sanguinem terræ.*

70. Quid Vinum? *Lac Veneris, Conviviorum coagulum.* Athenæus Dipnos. lib. 10. Ἀριστοφάνης ἈΦΡΟΔΊΤΗΣ ΓΆΛΑ τὸν οἶνον ἔφη εἰπών, ἡδύς τι πίνειν οἶνος, Ἀφροδίτης γάλα. Inde vet. auctor. in Florileg. *Cui vinum adest, Lac Veneris non desideret.* Varronis versus elegantissimi sunt.

Vino nihil quidquam jucundius cluit:
Hoc ægritudinem ad medendam invenerunt:
Hoc hilaritatis dulce seminarium:
Hoc continet coagulum convivia.

71. Quid Cerevisia? *Vini æmula.* ἀντίμιμος οἴνου, De Cerevisia scitum extat Juliani Imp. epigramma.

Τίς; πόθεν εἶς Διόνυσε. μὰ γὰρ τὸν ἀληθέα Βάκχον
Οὔ σ' ἐπιγιγνώσκω. τὸν Διὸς οἶδα μόνον.
Κεῖνος νέκταρ ὄδωδε. σὺ δὲ τράγον. ἦ ῥά σε Κελτοὶ
Τῇ πενίῃ βοτρύων τεῦξαν ἀπ' ἀσταχύων.
Τῷ σε χρὴ καλέειν Δημήτριον, οὐ Διόνυσον:
Πυρογενῆ μᾶλλον, καὶ Βρόμον οὐ Βρόμιον.

72. Quid butyrum? *Oleum lactis.* ἔλαιον ἀπὸ γάλακτος. Athenæus Dipnos. lib. 10. Ita porcina adeps vocatur *Oleum porcinum* τὸ ὕειον στέαρ, ἔλαιον ὑός. Erotianus in Glossario.

73. Quid Caseus? *Lac pressum.* Virg. Eclog. 1. *Castaneæ molles & pressi copia lactis.* Ovid. *lactis massa coacti.*

74. Quid Ovum? *Animata rotunditas.* Martian. Capella lib. 2. *Quandam globosam animatamque rotunditatem sumit, ac virgini porrigit hauriendam: verum ipsa species ovi interioris coccino circumlita exterius rutilabat. &c.*

75. Quid Hortus? *Altera succidia.* Cicero in Catone. *Hortum ipsi agricolæ succidiam alteram appellant.*

76. Quid

76. Quid Flores? *Veris Liberi.* Athenæus Dipnoſ. lib. 13. p. 608. Ἐν δὲ τοῖ ἰοῖ ἔαρος τέκνα προσηγόρευσε τὰ ἄνθη ἀνθηρᾶ τέκνα ἔαρος πέριξ. *Circumcirca ſtratis veris liberis.* Chæremonis tragici verſus.

77. Quid Vermes? *Terræ interanea.* Aratus in Διοσημ. p. 105.

—— σκώληκες μελαίνης ἔντερα γαίης.

ubi Theon Scholiaſt. τῆς γῆς ἔντερα οὕτω καλοῦνται, πρῶτον μὲν ὅτι οὕτω πεφύκασι, καὶ οὕτω φύσεως ἔχουσιν. ἐντέροις γὰρ ἐοίκασιν ἐπιμήκεις ὄντες, καὶ ὅτι ἐν βάθει τῆς γῆς εἰσὶν ὥσπερ ἔντερα.

78. Quid Conchæ? *Maris poma.* Tertullian. de hab. mulier. c. 6. *Nympharum lumina.* Aurel. Victor in Tiberio Imp.

79. Quid Margaritæ? *Concharum verrucæ.* Tertull. de hab. mul. cap. 6.

80. Quid Aurum? *Adulatorum pater, Curarum filius.* Vid. Elegantes Palladæ verſus Antholog. lib. 1. in diteſcentes.

81. Quid Aurum? *Foris pretium, intus metallum.* Ambroſ. Epiſt. ad Valentinian. Imp. contra Symmach.

82. Quid Divitiæ? *Fortunæ vomitus.* Diogenes dicere ſolitus fuit, τὸν πλοῦτον τῆς τύχης ἔμετον εἶναι. Stobæus Sermon. 91.

83. Quid Dives? *Aut ipſe iniquus, aut iniqui hæres.* Hieronymus Epiſt. 96. Johan. Saresberienſ. Polycrat. lib. 3. c. 12. Florileg. Ethicop.

84. Quid Dives indoctus? *Pecus aurei velleris.* Galenus in exhortat. ad artes. καλῶς καὶ ὁ Δημοσθένης καὶ ὁ Διογένης ὁ μὲν χρυσᾶ πρόβατα καλῶν τοὺς πλουσίους καὶ ἀπαιδεύτους. ὁ δὲ ταῖς ἐπὶ τῶν κρημνῶν συκαῖς ἀπεικάζων αὐτούς. ἐκείνων τε γὰρ τὸν καρπὸν οὐκ ἀνθρώπους, ἀλλὰ κόρακας ἢ κολοιοὺς ἐσθίειν. τούτων τε τὰ χρήματα μηδὲν μὲν ὄφελος εἶναι τοῖς ἀστείοις, δαπανᾶσθαι δ' ὑπὸ τῶν κολάκων. *Præclare Demoſthenes ac Diogenes, quorum alter divites indoctos, appellavit OVES ONUSTAS AVREO VELLERE, alter dixit, eos ſimiles ficis arboribus, in prærupt is locis ſtantibus. Nam harum fructibus non homines ſed corvos & graculos veſci: ſic horum pecunias nulli eſſe uſui viris probis, verum ab aſſentatoribus abſumi.* Cajus Cæſar Silanum proconſulem Aſiæ, PECUDEM AUREAM vocare ſolitus,

litus, ob segne ingenium, & dominationibus altis fastiditum. Corn. Tacit. Annal. XIII.

85. Quid Paupertas? *Philosophiæ vernacula, frugi, sobria, parvo potens, habitu secura.* Apulejus Apol. *Mater bonæ mentis.* Petron. Arbitro, Artium repertrix. Apulejus Apol. Theocrit. πενία μόνη τὰς τέχνας ἐγείρει. Quod autem habitu paupertas secura, inde prudenter Dio Prusæus περὶ νόμων: *Quod caduceus legato, id paupertatem viatori esse, ne ab ullo violari possit.*

86. Quid pecunia? *Anima & sanguis hominum.* Philemon apud Stobæum. τ' ἀργύριόν ἐστιν αἷμα καὶ ψυχὴ βροτοῖς.

87. Quid Pecunia? *Rerum mundanarum domina.* Petron.

> *Quisquis habet nummos, secura naviget aura,*
> *Fortunamque suo temperet arbitrio.*

88. Quid Avarus? *Gaudium sui heredis.* Phædrus lib. 4. fab. 78.

89. Quid Spes? *Vigilantis somnium, Senectutis nutrix.* Plato de Republ. lib. 1. Τῷ δὲ μηδὲν ἑαυτῷ ἄδικον συνειδότι ἡδεῖα ἐλπὶς ἀεὶ πάρεστι, καὶ ἀγαθὴ γηροτρόφος, ὡς καὶ Πίνδαρος λέγει. Idem Plato & ex eo Ælianus Varior. lib. 13. cap. 29. Ἔλεγεν ὁ Πλάτων, τὰς ἐλπίδας ἐγρηγορότων ἀνθρώπων ὀνείρους εἶναι. Stobæus hoc ipsum Pindaro adtribuit.

90. Quid Patientia? *Miseriarum portus.* Pub. Syrus Mimogr.

91. Quid Innocentia? *Eloquentia.* Statius Cæcilius apud Apuleium Apol. *Verum est quod Statium Cæcilium scripsisse dicunt,* INNOCENTIAM ELOQUENTIAM *esse.*

92. Quid Probitas? *Carbunculus.* Pub. Syrus apud Petron. Arbitr.

93. Quid Frugalitas? *Parens bonæ valetudinis.* Valer. Maxim. lib. 2. cap. 5. Galenus exhort. ad artes. *Virtutum genitrix.* Justinus Trog. Hist. lib. 20. *Inserta rumoris boni.* Pub. Syrus Mimogr.

94. Quid Jeiunium? *Pax corpori, castitatis murus.* Petrus Chrysolog. Serm. VIII. pag. 26.

95. Quid Fames? *Suavissimum cibi condimentum.* Florileg. Ethicop. Cyrus apud Xenophont. Pædag. lib. 8. dicit, Laborem obsonium esse sapidissimum. οἱ πόνοι ὄψον τοῖς ἀγαθοῖς.

96. Quid Ebrietas? *Hilaris insania.* Seneca Epist. 59. Petrus Chrysolog.

ſolog. Serm. 26. Anacharſis dixit tres ferre vitem racemos, τὸν μὲν πρῶτον ἡδονῆς, τὸν δὲ δεύτερον μέθης, τὸν δὲ τρίτον ὕβρεως.

97. Quid Inſania? *Flos iracundiæ.* Apollonius Tyaneus, μανίαν ἄνθος τῆς ὀξυθυμίας eſſe dixit. Philoſtrat. in vita Apollonii.

98. Quid Pudicitia? *Flos morum, decor ſexuum, integritas ſanguinis, præjudicium bonæ mentis.* Tertullian. de Pudicit. cap. 1.

99. Quid Veneris concubitus? *Parva epilepſia.* Ita eam appellat Democritus Abderitanus, teſte Galeno Com. 3. ad 3. de pop. morb. Clemens Alexand. Pædag. lib. 2. cap. 30. Cæl. Aurelian. Chronic. paſſ. lib. 1. cap. 4. *Concubitus ſive Venus ab aliquibus parva epilepſia nuncupata eſt. Siquidem ſimilem facit membrorum motum, diverſo contractu, anhelatione & ſudore atteſtante, & oculorum converſione cum rubore vultus.* Vid. Plin. lib. 28. cap. 6. Gell. Att. noct. lic. 19. cap. 12. Macrob. Saturnal. lib. 2. cap. 8.

100. Quid Proſtibula? *Publicarum libidinum victima.* Tertullian. de Spectacul. cap. 17. De cultu fœmin. cap. 12. Hieronym. adverſ. Helvid.

101. Quid Adulterium? *Decentiſſimum ſponſaliorum genus.* Seneca de Benefic. lib. 1. cap. 9. mores ætatis ſuæ deteſtabundus.

102. Quid Juventus? *Ver populi.* Demadis oratoris dictum eſt, ἔαρ τοῦ δήμου τοὺς ἐφήβους εἶναι. Athenæus dipnoſoph.

103. Quid Formæ elegantia? *Solſtitialis herba.* Galenus in exhortat. ad artes. τὴν τῶν μειρακίων ὥραν τοῖς ἠρινοῖς ἄνθεσιν ἐοικυῖαν. Boetius de conſolat. lib. 3. *Formæ nitor ut rapidus eſt, ut velox, & vernalium florum mutabilitate fugacior.* Vet. auctor in Florileg. formam ſepulchrum eſſe dixit, purpuræ fuco illitum.

104. Quid Senectus? *Quotidianum malum.* ἐφήμερον κακόν. Sophocles apud Stobæum Serm. 62. *Inſanabilis morbus.* Seneca Epiſt. 109. *Mortis nuntius.* Florileg. Ethicop.

Caſus, Ægror, ac Senectus tres ſunt mortis nuntii.

105. Quid Senex? *Acherontis offa.* Plaut. Caſin. *Acherontis pabulum.*

106. Quid Somnus? *Medicus laborum, reparator virium, malorum averruncator.* Cicero de Finib. lib. 5. *Somnum nobis, niſi reqvietem corporibus, & medicinam qvandam laboris adferret, contra naturam putaremus datum: aufert enim ſenſus, actionemqve tollit omnem.* Tertullian. de anima

ma cap. 43. *Somnum* vocat *recreatorem corporum*, *redintegratorem virium*, *probatorem valetudinis*, *pacatorem operum*, *medicum laborum*. Vid. Philo Judæus.

107. Quid Somnus? *Mortis frater sive consanguineus*. Gorgias Leontinus apud Aristot. & ex eo Stobæus Sermon. 115. ἤδη μὲ ὁ ὕπνος ἄρχεται παρακατατίθεσθαι τ' ἀδελφῷ. Olympiodorus in Platonis Phædon. τὸν ὕπνον ἀδελφὸν τοῦ θανάτου φασὶν οἱ ποιηταὶ καὶ κασίγνητον, διότι χωρίζει ἡμᾶς καὶ οὕτως ἀπὸ τῆς αἰσθήσεως, μὴ ἀπὸ φαντασίας, καθάπερ ὁ θάνατος. Virgil. Æneid. VI.

—— lethumque laborque,
Et consanguineus lethi sopor.

Tertullian. de anima, somnum *mortis speculum* vocat. Vid. Orpheus in hymn. Clemens Alexandrin. & Ælianus.

108. Quid Mors? *Pausa vitæ*, *naturæ debitum*, *bonum expetendum*, *quod nos liberat ab omni timendo*. Tertullian. de anima cap. 50. & de Testimonio animæ cap. 4. ÆTERNALIS SOMNUS. Orpheus hymno in mortem: τὸν μακρὸν ζωοῖσι φέρων αἰώνιον ὕπνον. Vid. Inscriptiones vett. pag. 752. 817.

109. Quid Sepulchrum? *Asylum mortis*, *domus quietis*. Tertull. Apolog. cap. 37. *Ipsis Bacchanalium furiis nec mortuis parcunt Christianis, quin illos de requie sepulturæ, de asylo quodam mortis jam alios, jam nec totos avellant, dissecent, distrahant.* *REQUIETORIUM* sæpe vocatur in Inscriptionibus monumentor. & παυσίλυπος οἶκος in alia Inscriptione, quæ Florentinæ extat in atrio Richardi.

Ο. ΠΑΥΣΙΛΥΠΟΣ. *
ΟΙΚΟΣ. ΟΥΤΟΣ. ΕΣΤΙΝ.
ΑΣΦΑΛΩΣ. ΕΣΤΙ. ΔΕ.
ΚΑΙ. ΣΙΓΑΝ. ΑΚΙΝΔΥ
ΝΟΝ. ΓΕΡΑΣ.

ANTO-

* De Pausilypo Augusti, dixi ad Dionem Cassium LIV. p. 537.

Stephanus de Urbibus Venet. 1502. fol. de quo lib. IV. c. 2.
Pausanias Venet. 1516. fol. de hoc lib. IV. c. 15.
PHILOSOPHI *Plato* Venet. 1513. fol. de quo lib. III. cap. 1. §. 7.
Aristotelis & *Theophrasti* Opera cum *Alexandri Aphrod.* problematibus, *Philone* de Mundo & Hist. Philosophica *Galeno* adscripta. Venet. 1498. fol. de quibus lib. III. c. 6. §. 37. & Maittaire T. 1. p. 238. sq.
Commentatores Græci in Aristotelem, *Ammonius*, *Alex. Aphrodiseus*, *Themistius*, *Joannes Philoponus*, *Simplicius*, *Eustratius*, *Aspasius*, *Mich. Ephesius*, *Magentinus* &c. de quibus lib. IV. c. 25. 26. lib. V. c. 18. 29. 37. &c.
Plutarchi Opera Moralia. Venet. 1509. fol. & vitæ parallelæ 1519. fol. De hoc lib. IV. cap. 11.
MEDICI, *Hippocrates* Venet. 1526. fol. de quo lib. II. c. 24.
Galenus, quinque Volum. Venet. 1525. fol. de hoc lib. IV. c. 17.
Dioscorides Venet. 1499. fol. cum Nicandro, & cum Poëta Græco anonymo de herbis Deo alicui sacris 1518. 4. de hoc lib. IV. cap. 3.
De ponderibus & mensuris, in 5.
Aëtii libri octo primores Græce. Venet. 1534. fol. de hoc lib. V. c. 23.
Paulus Ægineta Venet. 1528. fol. de quo lib. VI. c. 7.
PHILOLOGI *Philostratus* de vita Apollonii Tyanei, cum Eusebii libro contra Hieroclem. De hoc lib. IV. c. 24.
Athenæi dipnosophistica sive symposiaca. Venet. 1514. fol. de hoc lib. IV. c. 20.
Lucianus Venet. 1522. fol. cum Philostrati utriusque imaginibus, descriptionibus Callistrati, & Philostrati vitis Sophistarum. De hoc lib. IV. c. 16.
Artemidorus cum *Synesio* de somniorum interpretatione. Venet 1518. 8. de Artemidoro lib. IV. c. 13. de Synesio lib. V. c. 22.
A. 1505. Venetiis, in fol. Aldus edidit volumen, in quo continentur:
Vita, & Fabellæ *Æsopi* cum interpretatione latina, ita tamen ut separari a græco possit pro uniuscujusque arbitrio, *quibus* inquit Aldus *traducendis multum certe elaboravimus, nam quæ ante translata habebantur*, (*) *infida admodum erant, quod facillimum erit conferenti cognoscere.*

(*) Priorem fabularum Æsopi editionem dederat Aldus ante A. 1496. 4. Vide Mich. Maittaire T. I. p. 237.

Gabriæ fabellæ tres & quadraginta ex trimetris jambis, præter ultimam ex Scazonte, cum latina interpretatione. *Quas idcirco*, inquit, *bis curavimus informandas, quia priores, ubi latinum a græco sejungi potest, admodum quam incorrecte excusa fuerant exempli culpa: quare nacti emendatum exemplum, operæ pretium visum est iterum excudendas curare, ut ex secundis prima queant corrigi.* De Gabria quemadmodum de Æsopo quoque dixi lib. 2. c. 9.

Phurnutus seu, ut alii, Curnutus de natura deorum. pag. 59. De hoc lib. III. cap. 15. p. 399.

Palæphatus de non credendis historiis. pag. 82. De hoc lib. I. cap. 21.

Heraclides Ponticus de Allegoriis apud Homerum. pag. 96. De his lib I. cap. 22. §. 2. ubi Heraclito Grammatico vindicantur.

Ori Apollinis Niliaci hieroglyphica. pag. 121. De hoc lib. I. cap. 13.

Collectio proverbiorum *Tarrhæi*, & *Didymi*, item eorum, quæ apud Suidam, aliosque habentur: per ordinem litterarum. post pag. 142. De his lib. 4. cap. 9.

Ex *Aphthonii* exercitamentis de fabula. Tum de formicis, & cicadis græce, & latine.

De Fabula ex imaginibus *Philostrati* græce, & latine.

Ex *Hermogenis* exercitamentis de fabula, Prisciano interprete.

Apologus Æsopi de Cassita apud Gellium. lib. 2. cap. 29.

Sacra. Biblia Græca LXX. Interpretum cum Novo Testamento. Venet. 1518. fol. Vide lib. III. c. 12. & Mich. Maittaire T. 2. Annal. typograph. p. 311.

Psalterium Græcum (a) Venet. sine anni nota in 4. circa A. C. 1495. Titulis primisque litteris passim minio notatis: una cum Græca Justini Decadyi præfatione. ἐν Ἐνετίαις, ἐν οἰκείᾳ Ἄλδου τοῦ Μανουτίου. Ad Psalmos notantur καθίσματα, in Græca Ecclesia, quando illi decantantur usu recepta, deinde subjiciuntur Cantica sacræ Scripturæ alia, Mosis duplex (b) ex Exod. XV. & Deut. XXXII. Annæ,

(a) Prima editio Psalterii Græco latina Mediolanensis 1481. 4. cum Latina recognitione Joannis Crestoni, Placentini. Vide celeberr. viros Bernhardum Montfauconum in Diario Italico p. 410. & Mich. Maittaire annales Typographicos T. I. p. 160. quem de Aldina editione adi pag. 238. Alia editio Psalterii Græca quam Venetiis excusam esse A. 1486. 4. per Alexandrum Candacem, Cretensem, filium Georgii Candacis presbyteri, notat laudatus Maittaire p. 182. 196.

(b) Priori præmissus versus: ἄρδην βυθίσας Φαραὼ Μωσῆς λέγει. posteriori, νόμου γραφέντος αὖθις ᾠδὴ Μωσέως.

Annæ, (c) matris Samuelis ex 1 Sam. II. Habacuci (d) Prophetæ Habac. III. Esaiæ, (e) XXVI. 9. seq. Jonæ (f) c. II. (g) tria trium puerorum, (h) ex Dan. III. Mariæ (i) denique & Zachariæ, patris Joannis ex Luc. I. Extremam paginam hanc claudunt versus:

Δαβὶδ μελῳδὲ μυστικῆς ἀποκρύφου
Σὺ μὲν δι' αὐτῶν καὶ θανὼν ζῇς τῶν λόγων.
Ἡμῖν δὲ τὴν σὴν ἐμμελῆ δίδως λύραν.
Ἧς ἐστιν εὑρεῖν ἐμμελῆ τὰ πρακτέα.
Καὶ γὰρ δι' αὐτῆς μυστικῶς κινουμένης
Διώκεται μὲν ἐμπαθὴς πᾶσα φθίσις.
Ἐλαύνεται δὲ δυσχερὴς ἅπας πόνος.
Συστέλλεται δὲ συμφορῶν ἀπληστία.
Κοιμίζεται δὲ γνωστικῆς ἅλμης κλύδων.
Στηρίζεται δὲ τῶν παθῶν ἡ στερρότης.
Καὶ πρέπεται μὲν τῆς ψυχῆς ἡ σεμνότης.
Ἐλέγχεται δὲ τοῦ σατὰν ἡ φαυλότης.
Ἐκ τῆς νοητῆς τῶν μελῶν εὐρυθμίας.
Ὦ τίς τοσαύτην εὗρεν ἀνθρώπων χάριν.
Εἰ μὴ σὺ τὴν πρέπουσαν ἀνθρώποις χάριν.

Gregorii Naz. Orationes IX. Venet. 1536. 8. Gregorii Nysseni (k) quædam.

(c) Θεὸς γεραίρει στεῖρα τίκτουσα ξένως.
(d) τὴν τοῦ Λόγου κένωσιν Ἀββακοὺμ φράσον.
(e) Ἠσαΐου πρόρρησις, εὐχὴ τὸ πλέον.
(f) ἐκ θηρὸς ἐκραύγασεν Ἰωνᾶς λέγων.
(g) Hoc loco inter Cantica S. Scripturæ sequitur hymnus Ezechiæ, Regis Juda ex Esaim XXXVIII. confer Balthas. Corderii Catenam SS. Patrum Græcorum in Psalmos T. 3. pag. 933.
(h) αἶνος φλόγα σβέννυσι τῶν τριῶν παίδων. ἡ τῶν τριῶν ὕμνησις ἣν ᾖδον νέοι.
(i) Αἴνεσις ἁγνῆς μητροπαρθένου κόρης.
(k) Gesneri pandectæ p. 107. b.

Aliæ Nazianzeni Orationes XVI. prodierant ex Aldi Officina 1516. 8.
Gregorii Naz. varia Poëmata Græc. Lat. inserto Evangelio S. Joannis. Venet. 1504. 4. Vide lib. V. hujus Bibl. cap. 13.

Nonni paraphrasis Evangelii Joannis. Venet. 1501. 4. de hoc lib. V. c. 16.
Homerocentra, sive Historia sacra & Evangelica versibus descripta Homericis, ex Petri Candidi Monachi recensione, cum versione Latina & hoc præmisso Scipionis Carteromachi hexasticho:

Εἰ τὸ δοκεῖν, μύθοισιν ἐπέτρεπεν αὑτὸν Ὅμηρος,
Ἀλλ' ἱεροῖς πάντως, ἤθελε ταῦτα πρέπειν.
Θαῦμα γὰρ, εἴτ' ἄλλως γε λελεγμένα, πολλὸν ἀπ' αὐτῶν,
Τοῖς θείοις ἔργοις ἥρμοσ' ἀρειοτέρως.
Ἀλλὰ δὴ ὁμηρείων μάλα γ' ἄξιος οὗτος ἐπαίνων,
Ὅς τις ἀρεὶς τά δὲ μιν, θεῖα μεθηρμόσατον.

Quamvis ut videtur fabulis tradidit se ipsum Homerus,
Attamen sacris omnino voluit hæc convenire.
Mirum enim si dicta aliter, longe ab ipsis sejuncta
Divinis operibus accommodavit melius.
Verum Homericis valde dignus hic laudibus,
Qui in hæc ipsum Divina traduxit.

De Homerocentris hisce dictum a me lib. 2. hujus Bibl. cap. 7. Aldus autem in hoc volumine quod Venetiis 1502. 4. est in lucem emissum, ut Epistola ad Danielem Clarium Parmensem præmissa testatur, Christianos simul Poëtas veteres Latinos exhibet Sedulium, Juvencum, Aratorem, Probæ Falconiæ centones Virgilianos, Lactantii, Cypriani, & Damasi pauca quædam, deinde Vitam Nicolai Myrensis Episcopi, ex versione Latina Leonardi Justiniani: sermonem εἰς τὸν εὐαγγελισμὸν τῆς ὑπεραγίου θεοτόκου qui incipit: ἄγγελος πρωτοστάτης οὐρανόθεν ἐπέμφθη, Græce & Latine, & Sulpicii Severi Dialogos & de vita Martini Turonensis.
Officium in honorem beatæ Virginis, cum Psalmis pœnitentialibus, è Latino in Græcum, forma minore.

Volumen

Volumen in quo hymni *Jo. Damasceni*, *Cosmæ* Hierosol. *Marci* Idruntini Episcopi & *Theophanis*, cum precibus *Georgii Scholarii* & precatione quotidiana. Venet. 1501. 4. de hoc volumine dixi lib. V. c. 42. T. X. p. 332. seq.

Voluit etiam Aldus sacra Biblia (*) Græce, Latine & Hebraice junctim excudere, sed illa nunquam lucem viderunt.

Præludium quoddam maximis suis laboribus atque impendiis, pulcherrimoque apparatui ad imprimenda Græca Volumina Ao. 1494. 4. jussit esse *Constantini Lascaris* institutiones sive rudimena Grammaticæ Græcæ, cum versione Latina Joannis Monachi Placentini edita pridem Græce Mediolani A. 1480. 4. Ita vero Aldus in Præf.

Accipite interea Studiosi litterarum bonarum, *Constantini Lascareos*,, Rudimenta Grammatices: longe correctiora iis quæ impressa visuntur.,, Nam ea *Constantinus* ipse in locis circiter centum & quinquaginta emen-,, davit: quod facile cognoscet: si quis cum hisce illa conferet. Nam,, deleta quædam videbit: multa correcta: plurima addita. Ita vero e-,, mendatum manu ipsius *Constantini* Librum nobis dedere commodo *Pe-*,, *trus Bembus*: & *Angelus Gabriel* Patritii *Veneti* adeo nobiles: præstanti-,, que ingenio Juvenes: qui nuper in Insula *Sicilia* Græcas Litteras ab eo,, ipso *Lascari* didicerunt; & nunc *Patavii* incumbunt una liberalibus di-,, sciplinis. Interpretationem vero latinam e regione addidimus arbitra-,, tu nostro: rati commodius: utiliusque futurum Græce discere incipi-,, entibus. Parcant velim qui hæc sine interpretatione Latina desiderant:,, nam rudibus: & ignaris penitus litterarum Græcarum *Lascaris* Institu-,, tiones imprimendas curavimus: mox eruditis & doctis optimi quique,, Græcorum Libri, favente *CHristo JEsu* imprimentur. Valete.,,

Secutum inde Ao. 1495. 4. *Alphabetum Græcum* de potestate litterarum omnium & diphthongorum, abbreviationes perpulchræ, Oratio Dominica, duæ Salutationes, Symbolum, Initium Evangelii Johannis, Carmina Pythagoræ & Phocylidis. Recudit hunc libellum Aldus ipse A. 1512. Prodiit etiam Argentorati apud Matthiam Schurerium A. 1515. & Florentiæ apud Philippum Juntam A. 1519.

(*) Maittaire T. 1. p. 238. 239. 255. & T. 2. p. 47. qui de Aldo ejusque in litteras meritis porro videndus ejusdem Tomi 2. Annal. typograph. p. 37--54. Idem p. 43. notat *Pii* cognomen eum traxisse ab Alberto Pio Carporum Principe, qui A. 1504. cum in suam familiam cooptare, collatis etiam opimis facultatibus fuit dignatus.

LIBRI SACRI. Novum Teſtamentum Græce cum Variis Lectionibus Codicum XVI. Paris 1550. fol. R. S. Vide quæ lib. IV. hujus Bibl. c. 5. §. 17.

Novum Teſtatum Græce Pariſ. 1546. 1549. 1569. 12. R. S.

Novum Teſtamentum ex Bibliotheca Regia Græce 1553. 8. C. S.

Novum Teſtamentum Græce cum Henrici Stephani Diſſ. de ſtylo N. T. 1576. 1587. 12. H. S.

Novum Teſt. ex officina P. S. 1604. 1617. 12.

Biblia Græce & Latine cum Flaminii Nobilii ſcholiis ad LXX. Interpretes & Jo. Morini præfatione. Pariſ. 1625. fol. 2. Volum. A. S.

Novum Teſtam. Græce & Latine 1565. 1567. 8. H. S. cum verſione veteri & nova Bezæ. 1551. 8. R. S. & 1580. H. S. & in fol. 1565. 1582. 1589. H. S.

Novum Teſt. Græce & Syriace Hebraicis litteris, cum utriusque Latina verſione 1569. fol. H. S.

Pſalterium Græce. 1543. 12. F. S.

Concordantiæ Græcæ pleniores Novi Teſtam. 1594. fol. H. S. & 1600. fol. P. S.

Hebræa, Chaldæa, Græca & Latina nomina propria in ſacris Bibliis. 1537. 8. R. S.

Vetus editio Eccleſiaſtæ, *Olympiodorus* in Eccleſiaſtem, *Ariſteas* de LXX Interpretibus. Latine 1512. 4. H. S.

Dionyſii Areopagitæ opera Latine cum Epiſtolis *Ignatii* & *Polycarpi*. Pariſ. 1515. fol. H. S.

Ejusdem Dionyſii opera Græce & Lat. 1644. fol. A. S. Vide lib. V. hujus Bibl. c. 1. *Mich. Syngelus* presbyter de laudibus Dionyſii Areop. Græce 1547. 4. R. S.

Juſtini Martyris Opera, Græce. 1551. R. S. Ejusdem Epiſtola ad Diognetum & Oratio ad Græcos, Græce & Latine 1592. 1595. 4. H. S.

Athenagoræ Apologia & de Reſurrectione, Græce & Lat. 1557. 8. H. S.

Euſebii Præparatio Evangelica. Græce 1544. fol. & Demonſtratio 1545. fol. R. S.

Theodori Bezæ collectio veterum ſcriptorum: *Athanaſii* (*) Dialogi V. de

(*) S. *Maximo* Combefiſius, Garnerius *Theodoreto* tribuit. Vide B. Ittigium de Bibliothecis Patrum p. 716. & quæ lib. V. hujus Bibl. c. 2. p. 312. Ex Manuele Caleca tamen conjicias σημειώσεις in illos dialogos compoſuiſſe S. Maximum, non ipſum eſſe illorum auctorem. Vide Combefiſii auctar. noviſſ. T. 2. p. 222. ſed & 63. 212. 247.

de S. Trinitate, *Basilii* libri IV. contra Eunomium, *Anastasii* Antiocheni & *Cyrilli* Alex ἔκθεσις σύνδμος sive compendiaria Orthodoxæ fidei explicatio, & Fœbadii, Latini Scriptoris ex Pithœi Codice primum editus liber contra Arianos. Græca etiam in hoc Volumine, exceptis Basilii libris, non ante vulgata. 1570. 8. H.S.

Basilii descriptio ebrietatis Græce & Latine, in collectione, de qua infra, cui titulus Emporium Francofordiense. 1574. 8. H.S.

Gregorii Nysseni Epistola ad Eustathiam, Ambrosiam & Basilissam, cum versione & notis If. Casauboni. Parif. 1606. 8. R.S.

Ejusdem Gregorii de iis qui adeunt Hierosolyma, cum Petri Molinæi versione & notis. ibid. 1606. 8.

Joannis Chrysostomi varia, & Homiliæ LXXVII. ad populum Antiochenum, Homiliæ LXXII. de diversis locis Novi Testam. & Homiliæ LXIII. de diversis utriusque Test. locis, Græce & Lat. Parif. 1614 1621. 1624. fol. quatuor Volumin. A. S.

Theodoriti de curatione Græcarum affectionum, Latine, Zenobio Acciajolo interprete. 1519. fol. H.S.

Synesii Hymni. *Gregorii Naz.* odæ aliquot. 1568, forma minore. H. S.

Homerici centones & *Nonni* paraphrasis in Joannem. Græce & Lat. 1578. 12. H.S.

Joannis Damasceni Theologia, Latine Jac. Fabro interprete. 1507. 1512. 4. 1519. fol. H.S.

Joannis Calvini Catechismus, Græce. στοιχείωσις τῆς χριστιανῶν πίστεως 1551. 12. R.S. & Græce ac Latin. 1563. 1565. 1575. 1580. 12. H.S.

Psalmorum aliquot Græca Metaphrasis, auctore Joanne Serrano. 1575. 12. H. S. Alii, metro Anacreontico & Sapphico, per Henricum Stephanum. 1568. forma minore H. S.

Scripta ad JURISPRUDENTIAM pertinentia: *Juris Orientalis* libri III. Collectore Edmundo Bonefidio, Græce & Lat. 1573. 8. H.S.

Novellæ constitutiones Impp. Justiniani edente Henrico Scrimgero. Gr. 1558. fol. H.S. De his & Bonefidii collectione dictum libri VI. cap. 6. Volum. XII. p. 400. 484.

MEDICI. *Hippocrates* de præsagiis in morbis acutis, Latine. Parif. 1512. 4. H.S. Idem de capitis vulneribus Græce & Lat. 1578. 8. M.P.

litus, ob ſegne ingenium, & dominationibus altis faſtiditum. Corn. Tacit. Annal. XIII.

85. Quid Paupertas? *Philoſophia vernacula, frugi, ſobria, parvo potens, habitu ſecura.* Apulejus Apol. *Mater bonæ mentis.* Petron. Arbitro, Artium repertrix. Apulejus Apol. Theocrit. πενία μόνη τὰς τέχνας ἐγείρει. Quod autem habitu paupertas ſecura, inde prudenter Dio Pruſæus περὶ νόμων: *Quod caduceus legato, id paupertatem viatori eſſe, ne ab ullo violari poſſit.*

86. Quid pecunia? *Anima & ſanguis hominum.* Philemon apud Stobæum. τ' ἀργύριόν ἐστιν αἷμα καὶ ψυχὴ βροτοῖς.

87. Quid Pecunia? *Rerum mundanarum domina.* Petron.

Quisquis habet nummos, ſecura naviget aura,
Fortunamque ſuo temperet arbitrio.

88. Quid Avarus? *Gaudium ſui hæredis.* Phædrus lib. 4. fab. 78.

89. Quid Spes? *Vigilantis ſomnium, Senectutis nutrix.* Plato de Republ. lib. 1. Τῷ δὲ μηδὲν ἑαυτῷ ἄδικον συνειδότι ἡδεῖα ἐλπὶς ἀεὶ πάρεστι, καὶ ἀγαθὴ γηροτρόφος, ὡς καὶ Πίνδαρος λέγει. Idem Plato & ex eo Ælianus Varior. lib. 13. cap. 29. Ἔλεγεν ὁ Πλάτων, τὰς ἐλπίδας ἐγρηγορότων ἀνθρώπων ὀνείρους εἶναι. Stobæus hoc ipſum Pindaro adtribuit.

90. Quid Patientia? *Miſeriarum portus.* Pub. Syrus Mimogr.

91. Quid Innocentia? *Eloquentia.* Statius Cæcilius apud Apuleium Apol. *Verum eſt quod Statium Cæcilium ſcripſiſſe dicunt,* INNOCENTIAM ELOQUENTIAM *eſſe.*

92. Quid Probitas? *Carbunculus.* Pub. Syrus apud Petron. Arbitr.

93. Quid Frugalitas? *Parens bonæ valetudinis.* Valer. Maxim. lib. 2. cap. 5. Galenus exhort. ad artes. *Virtutum genitrix.* Juſtinus Trog. Hiſt. lib. 20. *Inſerta rumoris boni.* Pub. Syrus Mimogr.

94. Quid Jeiunium? *Pax corpori, caſtitatis murus.* Petrus Chryſolog. Serm. VIII. pag. 26.

95. Quid Fames? *Suaviſſimum cibi condimentum.* Florileg. Ethicop. Cyrus apud Xenophont. Pædag. lib. 8. dicit, Laborem obſonium eſſe ſapidiſſimum. οἱ πόνοι ὄψον τοῖς ἀγαθοῖς.

96. Quid Ebrietas? *Hilaris inſania.* Seneca Epiſt. 59. Petrus Chryſolog.

solog. Serm. 26. Anacharsis dixit tres ferre vitem racemos, τὸν μὲν πρῶτον ἡδονῆς, τὸν δὲ δεύτερον μέθης, τὸν δὲ τρίτον ὕβρεως.

97. Quid Insania? *Flos iracundiæ.* Apollonius Tyaneus, μανίαν ἄνθος τῆς ὀξυθυμίας esse dixit. Philostrat. in vita Apollonii.

98. Quid Pudicitia? *Flos morum, decor sexuum, integritas sanguinis, præjudicium bonæ mentis.* Tertullian. de Pudicit. cap. 1.

99. Quid Veneris concubitus? *Parva epilepsia.* Ita eam appellat Democritus Abderitanus, teste Galeno Com. 3. ad 3. de pop. morb. Clemens Alexand. Pædag. lib. 2. cap. 30. Cæl. Aurelian. Chronic. pass. lib. 1. cap. 4. *Concubitus sive Venus ab aliquibus parva epilepsia nuncupata est. Siquidem similem facit membrorum motum, diverso contractu, anhelatione & sudore attestante, & oculorum conversione cum rubore vultus.* Vid. Plin. lib. 28. cap. 6. Gell. Att. noct. lic. 19. cap. 12. Macrob. Saturnal. lib. 2. cap. 8.

100. Quid Prostibula? *Publicarum libidinum victimæ.* Tertullian. de Spectacul. cap. 17. De cultu fœmin. cap. 12. Hieronym. advers. Helvid.

101. Quid Adulterium? *Decentissimum sponsaliorum genus.* Seneca de Benefic. lib. 1. cap. 9. mores ætatis suæ detestabundus.

102. Quid Juventus? *Ver populi.* Demadis oratoris dictum est, ἔαρ τοῦ δήμου τοὺς ἐφήβους εἶναι. Athenæus dipnosoph.

103. Quid Formæ elegantia? *Solstitialis herba.* Galenus in exhortat. ad artes. τὴν τῶν μειρακίων ὥραν τοῖς ἠρινοῖς ἄνθεσιν ἐοικυῖαν. Boetius de consolat. lib. 3. *Formæ nitor ut rapidus est, ut velox, & vernalium florum mutabilitate fugacior.* Vet. auctor in Florileg. formam sepulchrum esse dixit, purpuræ fuco illitum.

104. Quid Senectus? *Quotidianum malum.* ἐφήμερον κακόν. Sophocles apud Stobæum Serm. 62. *Insanabilis morbus.* Seneca Epist. 109. *Mortis nuntius.* Florileg. Ethicop.

Casus, Ægror, ac Senectus tres sunt mortis nuntii.

105. Quid Senex? *Acherontis offa.* Plaut. Casin. *Acherontis pabulum.*

106. Quid Somnus? *Medicus laborum, reparator virium, malorum averruncator.* Cicero de Finib. lib. 5. *Somnum nobis, nisi reqvietem corporibus, & medicinam qvandam laboris adferret, contra naturam putaremus datum: aufert enim sensus, actionemqve tollit omnem.* Tertullian. de anima

Stephanus de Urbibus Venet. 1502. fol. de quo lib. IV. c. 2.
Pausanias Venet. 1516. fol. de hoc lib. IV. c. 15.
PHILOSOPHI *Plato* Venet. 1513. fol. de quo lib. III. cap. 1. §. 7.
Aristotelis & *Theophrasti* Opera cum *Alexandri Aphrod.* problematibus, *Philone* de Mundo & Hist. Philosophica *Galeno* adscripta. Venet. 1498. fol. de quibus lib. III. c. 6. §. 37. & Maittaire T. 1. p. 238. sq.
Commentatores Græci in Aristotelem, *Ammonius*, *Alex. Aphrodiseus*, *Themistius*, *Joannes Philoponus*, *Simplicius*, *Eustratius*, *Aspasius*, *Mich. Ephesius*, *Magentinus* &c. de quibus lib. IV. c. 25. 26. lib. V. c. 18. 29. 37. &c.
Plutarchi Opera Moralia. Venet. 1509. fol. & vitæ parallelæ 1519. fol. De hoc lib. IV. cap. 11.
MEDICI, *Hippocrates* Venet. 1526. fol. de quo lib. II. c. 24.
Galenus, quinque Volum. Venet. 1525. fol. de hoc lib. IV. c. 17.
Dioscorides Venet. 1499. fol. cum Nicandro, & cum Poëta Græco anonymo de herbis Deo alicui sacris 1518. 4. de hoc lib. IV. cap. 3.
De ponderibus & mensuris, in 5.
Aëtii libri octo primores Græce. Venet. 1534. fol. de hoc lib. V. c. 23.
Paulus Ægineta Venet. 1528. fol. de quo lib. VI. c. 7.
PHILOLOGI *Philostratus* de vita Apollonii Tyanei, cum Eusebii libro contra Hieroclem. De hoc lib. IV. c. 24.
Athenæi dipnosophistica sive symposiaca. Venet. 1514. fol. de hoc lib. IV. c. 20.
Lucianus Venet. 1522. fol. cum Philostrati utriusque imaginibus, descriptionibus Callistrati, & Philostrati vitis Sophistarum. De hoc lib. IV. c. 16.
Artemidorus cum *Synesio* de somniorum interpretatione. Venet 1518. 8. de Artemidoro lib. IV. c. 13. de Synesio lib. V. c. 22.
A. 1505. Venetiis, in fol. Aldus edidit volumen, in quo continentur:
Vita, & Fabellæ *Æsopi* cum interpretatione latina, ita tamen ut separari a græco possit pro uniuscujusque arbitrio, *quibus* inquit Aldus *traducendis multum certe elaboravimus, nam quæ ante tralata habebantur*, (*) *insida admodum erant, quod facillimum erit conferenti cognoscere.*

Hhhh *Gabriæ*

(*) Priorem fabularum Æsopi editionem dederat Aldus ante A. 1496. 4. Vide Mich. Maittaire T. I. p. 237.

Gabriæ fabellæ tres & quadraginta ex trimetris jambis, præter ultimam ex Scazonte, cum latina interpretatione. *Quas idcirco*, inquit, *bis curavimus informandas, quia priores, ubi latinum a græco sejungi potest, admodum quam incorrecte excusæ fuerant exempli culpa: quare nacti emendatum exemplum, operæ pretium visum est iterum excudendas curare, ut ex secundis prima queant corrigi.* De Gabria quemadmodum de Æsopo quoque dixi lib. 2. c. 9.

Phurnutus seu, ut alii, Curnutus de natura deorum. pag. 59. De hoc lib. III. cap. 15. p. 399.

Palæphatus de non credendis historiis. pag. 82. De hoc lib. I. cap. 21.

Heraclides Ponticus de Allegoriis apud Homerum. pag. 96. De his lib I. cap. 22. §. 2. ubi Heraclito Grammatico vindicantur.

Ori Apollinis Niliaci hieroglyphica. pag. 121. De hoc lib. I. cap. 13.

Collectio proverbiorum *Tarrhæi*, & *Didymi*, item eorum, quæ apud Suidam, aliosque habentur: per ordinem litterarum. post pag. 142. De his lib. 4. cap. 9.

Ex *Aphthonii* exercitamentis de fabula. Tum de formicis, & cicadis græce, & latine.

De Fabula ex imaginibus *Philostrati* græce, & latine.

Ex *Hermogenis* exercitamentis de fabula, Prisciano interprete.

Apologus Æsopi de Cassita apud Gellium. lib. 2. cap. 29.

Sacra. Biblia Græca LXX. Interpretum cum Novo Testamento. Venet. 1518. fol. Vide lib. III. c. 12. & Mich. Maittaire T. 2. Annal. typograph. p. 311.

Psalterium Græcum (a) Venet. sine anni nota in 4. circa A. C. 1495. Titulis primisque litteris passim minio notatis: una cum Græca Justini Decadyi præfatione. ἐν Ἐνετίαις, ἐν οἰκείᾳ Ἄλδου τοῦ Μανουτίου. Ad Psalmos notantur καθίσματα, in Græca Ecclesia, quando illi decantantur usu recepta, deinde subjiciuntur Cantica sacræ Scripturæ alia, Mosis duplex (b) ex Exod. XV. & Deut. XXXII. Annæ,

(a) Prima editio Psalterii Græco latina Mediolanensis 1481. 4. cum Latina recognitione Joannis Crestoni, Placentini. Vide celeberr. viros Bernhardum Montfauconum in Diario Italico p. 410. & Mich. Maittaire annales Typographicos T. I. p. 160. quem de Aldina editione adi pag. 238. Alia editio Psalterii Græca quam Venetiis excusam esse A. 1486. 4. per Alexandrum Candacem, Cretensem, filium Georgii Candacis presbyteri, notat laudatus Maittaire p. 182. 196.

(b) Priori præmissus versus: ἄρδην βυθίσας Φαραὼ Μωσῆς λέγει. posteriori, νόμου γραφέντος αὖθις ᾠδὴ Μωσέως.

Annæ, (c) matris Samuelis ex 1 Sam. II. Habacuci (d) Prophetæ Habac. III. Esaiæ, (e) XXVI. 9. seq. Jonæ (f) c. II. (g) tria trium puerorum, (h) ex Dan. III. Mariæ (i) denique & Zachariæ, patris Joannis ex Luc. I. Extremam paginam hanc claudunt versus:

Δαβὶδ μελῳδὲ μυστικῆς ἀποκρύφου
Σὺ μὲν δι' αὐτῶν καὶ θανὼν ζῇς τῶν λόγων.
Ἡμῖν δὲ τὴν σὴν ἐμμελῆ δίδως λύραν.
Ἧς ἐστιν εὑρεῖν ἐμμελῆ τὰ πρακτέα.
Καὶ γὰρ δι' αὐτῆς μυστικῶς κινουμένης
Διώκεται μὲν ἐμπαθὴς πᾶσα φθίσις.
Ἐλαύνεται δὲ δυσχερὴς ἅπας πόνος.
Συστέλλεται δὲ συμφορῶν ἀπληστία.
Κοιμίζεται δὲ γνωστικῆς ἅλμης κλύδων.
Στηρίζεται δὲ τῶν παθῶν ἡ στερρότης.
Καὶ πέρπεται μὲν τῆς ψυχῆς ἡ σεμνότης.
Ἐλέγχεται δὲ τοῦ σατὰν ἡ φαυλότης.
Ἐκ τῆς νοητῆς τῶν μελῶν εὐρυθμίας.
Ὦ τίς τοσαύτην εὗρεν ἀνθρώπων χάριν.
Εἰ μὴ σὺ τὴν πρέπουσαν ἀνθρώποις χάριν.

Gregorii Naz. Orationes IX. Venet. 1536. 8. Gregorii Nysseni (k) quædam.

(c) Θεὸς γεραίρει στεῖρα τίκτουσα ξένως.
(d) τὴν τοῦ Λόγου κένωσιν Ἀββακοὺμ φράσον.
(e) Ἠσαΐου πρόρρησις, εὐχὴ τὸ πλεόν.
(f) ἐκ θηρὸς ἐκραύγασεν Ἰωνᾶς λέγων.
(g) Hoc loco inter Cantica S. Scripturæ sequitur hymnus Ezechiæ, Regis Juda ex Esaiæ XXXVIII. confer Balthas. Corderii Catenam SS. Patrum Græcorum in Psalmos T. 3. pag. 933.
(h) αἶνος φλόγα σβέννυσι τῶν τριῶν παίδων. ἡ τῶν τριῶν ὕμνησις ἣν ᾖδον νέοι.
(i) Αἴνεσις ἁγνῆς μητροπαρθένου κόρης.
(k) Gesneri pandectæ p. 107. b.

Aliæ Nazianzeni Orationes XVI. prodierant ex Aldi Officina 1516. 8.

Gregorii Naz. varia Poëmata Græc. Lat. inſerto Evangelio S. Joannis. Venet. 1504. 4. Vide lib. V. hujus Bibl. cap. 13.

Nonni paraphraſis Evangelii Joannis. Venet. 1501. 4. de hoc lib. V. c. 16.

Homerocentra, ſive Hiſtoria ſacra & Evangelica verſibus deſcripta Homericis, ex Petri Candidi Monachi recenſione, cum verſione Latina & hoc præmiſſo Scipionis Carteromachi hexaſticho:

Εἰ τὸ δοκεῖν, μύθοισιν ἐπέτρεπεν αὐτὸν Ὅμηρος,
Ἀλλ' ἱεροῖς πάντως, ἤθελε ταῦτα πρέπειν.
Θαῦμα γὰρ, εἴτ' ἄλλως γε λελεγμένα, πολλὸν ἀπ' αὐτῶν,
Τοῖς θείοις ἔργοις ἥρμοσ' ἀρειοτέρως.
Ἀλλὰ δὴ ὁμηρείων μάλα γ' ἄξιος οὗτος ἐπαίνων,
Ὅς τις ἀρεὶς τά δὲ μιν, θεῖα μεθηρμόσατον.

Quamvis ut videtur fabulis tradidit ſe ipſum Homerus,
Attamen ſacris omnino voluit hæc convenire.
Mirum enim ſi dicta aliter, longe ab ipſis ſejuncta
Divinis operibus accommodavit melius.
Verum Homericis valde dignus hic laudibus,
Qui in hæc ipſum Divina traduxit.

De Homerocentris hiſce dictum a me lib. 2. hujus Bibl. cap. 7. Aldus autem in hoc volumine quod Venetiis 1502. 4. eſt in lucem emiſſum, ut Epiſtola ad Danielem Clarium Parmenſem præmiſſa teſtatur, Chriſtianos ſimul Poëtas veteres Latinos exhibet Sedulium, Juvencum, Aratorem, Probæ Falconiæ centones Virgilianos, Lactantii, Cypriani, & Damaſi pauca quædam, deinde Vitam Nicolai Myrenſis Epiſcopi, ex verſione Latina Leonardi Juſtiniani: ſermonem *εἰς τὸν εὐαγγελισμὸν τῆς ὑπεραγνοῦ θεοτόκου* qui incipit: *ἄγγελος πρωτοστάτης οὐρανόθεν ἐπέμφθη*, Græce & Latine, & Sulpicii Severi Dialogos & de vita Martini Turonenſis.

Officium in honorem beatæ Virginis, cum Pſalmis pœnitentialibus, è Latino in Græcum, forma minore.

Volumen

Volumen in quo hymni *Jo. Damasceni*, *Cosmæ* Hierosol. *Marci* Idruntini Episcopi & *Theophanis*, cum precibus *Georgii Scholarii* & precatione quotidiana. Venet. 1501. 4. de hoc volumine dixi lib. V. c. 42. T. X. p. 332. seq.

Voluit etiam Aldus sacra Biblia (*) Græce, Latine & Hebraice junctim excudere, sed illa nunquam lucem viderunt.

Præludium quoddam maximis suis laboribus atque impendiis, pulcherrimoque apparatui ad imprimenda Græca Volumina Ao. 1494. 4. jussit esse *Constantini Lascaris* institutiones sive rudimena Grammaticæ Græcæ, cum versione Latina Joannis Monachi Placentini edita pridem Græce Mediolani A. 1480. 4. Ita vero Aldus in Præf.

Accipite interea Studiosi litterarum bonarum, *Constantini Lascareos*,, Rudimenta Grammatices: longe correctiora iis quæ impressa visuntur.,, Nam ea *Constantinus* ipse in locis circiter centum & quinquaginta emen-,, davit: quod facile cognoscet: si quis cum hisce illa conferet. Nam,, deleta quædam videbit: multa correcta: plurima addita. Ita vero e-,, mendatum manu ipsius *Constantini* Librum nobis dedere commodo *Pe-*,, *trus Bembus*: & *Angelus Gabriel* Patritii *Veneti* adeo nobiles: præstanti-,, que ingenio Juvenes: qui nuper in Insula *Sicilia* Græcas Litteras ab eo,, ipso *Lascari* didicerunt; & nunc *Patavii* incumbunt una liberalibus di-,, sciplinis. Interpretationem vero latinam e regione addidimus arbitra-,, tu nostro: rati commodius: utiliusque futurum Græce discere incipi-,, entibus. Parcant velim qui hæc sine interpretatione Latina desiderant:,, nam rudibus: & ignaris penitus litterarum Græcarum *Lascaris* Institu-,, tiones imprimendas curavimus: mox eruditis & doctis optimi quique,, Græcorum Libri, favente *CHristo JEsu* imprimentur. Valete.,,

Secutum inde Ao. 1495. 4. *Alphabetum Græcum* de potestate litterarum omnium & diphthongorum, abbreviationes perpulchræ, Oratio Dominica, duæ Salutationes, Symbolum, Initium Evangelii Johannis, Carmina Pythagoræ & Phocylidis. Recudit hunc libellum Aldus ipse A. 1512. Prodiit etiam Argentorati apud Matthiam Schurerium A. 1515. & Florentiæ apud Philippum Juntam A. 1519.

(*) Maittaire T. 1. p. 238. 239. 255. & T. 2. p. 47. qui de Aldo ejusque in litteras meritis porro videndus ejusdem Tomi 2. Annal. typograph. p. 37--54. Idem p. 43. notat *Pii* cognomen eum traxisse ab Alberto Pio Carporum Principe, qui A. 1504. eum in suam familiam cooptare, collatis etiam opimis facultatibus fuit dignatus.

De *thesauro, Cornu Copiæ & hortis Adonidis*, Volumine rarius obvio, referto Grammaticis Græcis quos recensuere Varinus Camers, Carolus Antenoreus, Florentinus, horumque Magister Angelus Politianus & de quo dicere me memini Volum. VII. p. 13. seq. in præsenti addo quod præter primam editionem Aldi majoribus typis A. 1496. fol. expressam exstat etiam altera, (*) minore typorum charactere A. 1504. fol. chartarum 140. cum prior 270. occupet. Titulus non sine causa perstringitur in Lexico Græco-Latino cura Hieron. Aleandri vulgato Paris. 1512. fol. Ἄδωνις, ιδος. *Adonis* καὶ Ἄδων *puer amasius Veneris primo ætatis flore præreptus & in florem versus, unde horti Adonidis infames, vel testimonio Platonis in Phædro, quo tamen titulo velut accommodato parum accurate nonnulli suos libros inscripserunt, cum illud vulgo notum sit*, ἀκαρπότερος τῶν Ἀδώνιδος κήπων, id est, *Adonidis hortis infructuosior.* Vide Erasmum in adagio Adonidis horti, eique adde hæc Arriani IV. Epictetearum capite 8. ἂν δὲ πρὸ τοῦ γόνυ φῦσαι τὸν στάχυν ἐξενεγκῇ, ἁπλῶς ἐστιν ἐκ κήπου Ἀδωνιακοῦ.]

XX. Aldi industriæ & summis in Græcas litteras meritis neminem rectius junxero quam *Robertum Stephanum* cum filio *Henrico:* hi enim ita æmulati illum egregie sunt, ut nec cedant assiduitate, indefessoque litteras juvandi studio, nec copia aut præstantia scriptorum, nec nitore editionum aut cultu, (Robertus præsertim) eruditione autem atque emendandi, proprioque elaboratos Marte thesauros conferendi studio etiam vincant. De viris ipsis eorumque studiis diligenter disseruere duumviri doctissimi, Theodorus Janssonius ab Almeloveen in Dissertat. Epistolica ad elegantissimum Grævium de vitis Stephanorum, Amst. 1683. 8. atque in pulchra illa & longe uberiore Stephanorum historia, jam sæpius laudatus mihi V. C. Michael Maittaire, Lond. 1709. 4. Ambo catalogum etiam, & longe hic pleniorem quidem librorum qui ex Officina Stephanorum in lucem editi sunt exhibent, ex quibus Græcos excerpere hoc loco, & sub unum conspectum dare lectori, licet plerosque in hac Bibliotheca suo jam loco memoraverim, non alienum ab instituto meo fuerit. Antequam autem hoc faciam, placet in tabella, Stephanorum stirpem cum annis quibus libri per singulos in lucem editi feruntur, exhibere.

Hen-

(*) Giornale de' letterati d'Italia T. 19. p. 102. seq. T. 26. p. 337.

Henricus Stephanus

Avus, cujus libri excuſi referuntur ab A. 1503. ad 1520.

Franciſcus Stephanus ab A. 1537. ad 1571.	ROBERTUS Stephanus ab A. 1527. ad 1560. ab hoc relicta vidua Dionyſia Barbe, nubſit *Mamerto Patiſſonio* cujus libri excuſi ab A. 1568. ad 1600. & a vidua ad 1604.	Carolus Stephanus ab A. 1544. ad 1561.

Filii Roberti:

HENRICUS Stephanus II. ab A. 1554. ad 1597.	Robertus Stephanus II. ab A. 1556. ad 1588.	Franciſcus Stephanus II. ab A. 1562. ad 1582.

Liberi Henrici II.:

Dionyſia.	Paulus Stephanus ab A. 1599. ad 1626.	Florentia quæ nubſit Iſaaco Caſaubono.*) Vid. Maittairii Hiſt. Stephanor. p. 385. & Almeloveen. in Vita Caſauboni. p. 6. ſeq.

Filius Roberti II.: RobertusStephanus III. ab A. 1598. ad 1640.

Filii Pauli:

Thomas Stephanus A.1606.	Antonius Stephanus ab A.1605. ad 1664.

Filius Antonii: Henricus Stephanus III. ab A.1639. ad 1657

Græci ſcriptores ex Stephanorum Officinis editi.

R. S. Robertum, H. S. Henricum, C. S. Carolum, P. S. Paulum, F. S. Franciſcum & A. S. Antonium Stephanum denotat. Quis autem ex cognominibus intelligatur, docet editionis tempus.

*) A. 1586. 28. April.

LIBRI

Libri Sacri. Novum Teſtamentum Græce cum Variis Lectionibus Codicum XVI. Paris 1550. fol. R. S. Vide quæ lib. IV. hujus Bibl. c. 5. §. 17.

Novum Teſtatum Græce Pariſ. 1546. 1549. 1569. 12. R.S.

Novum Teſtamentum ex Bibliotheca Regia Græce 1553. 8. C. S.

Novum Teſtamentum Græce cum Henrici Stephani Diſſ. de ſtylo N. T. 1576. 1587. 12. H. S.

Novum Teſt. ex officina P. S. 1604. 1617. 12.

Biblia Græce & Latine cum Flaminii Nobilii ſcholiis ad LXX. Interpretes & Jo. Morini præfatione. Pariſ. 1625. fol. 2. Volum. A. S.

Novum Teſtam. Græce & Latine 1565. 1567. 8. H. S. cum verſione veteri & nova Bezæ. 1551. 8. R. S. & 1580. H. S. & in fol. 1565. 1582. 1589. H. S.

Novum Teſt. Græce & Syriace Hebraicis litteris, cum utriusque Latina verſione 1569. fol. H. S.

Pſalterium Græce. 1543. 12. F. S.

Concordantiæ Græcæ pleniores Novi Teſtam. 1594. fol. H. S. & 1600. fol. P. S.

Hebræa, Chaldæa, Græca & Latina nomina propria in ſacris Bibliis. 1537. 8. R. S.

Vetus editio Eccleſiaſtæ, *Olympiodorus* in Eccleſiaſtem, *Ariſteas* de LXX Interpretibus. Latine 1512. 4. H. S.

Dionyſii Areopagitæ opera Latine cum Epiſtolis *Ignatii* & *Polycarpi*. Pariſ. 1515. fol. H. S.

Ejusdem Dionyſii opera Græce & Lat. 1644. fol. A. S. Vide lib. V. hujus Bibl. c. 1. *Mich. Syngelus* presbyter de laudibus Dionyſii Areop. Græce 1547. 4. R. S.

Juſtini Martyris Opera, Græce. 1551. R. S. Ejusdem Epiſtola ad Diognetum & Oratio ad Græcos, Græce & Latine 1592. 1595. 4. H. S.

Athenagoræ Apologia & de Reſurrectione, Græce & Lat. 1557. 8. H. S.

Euſebii Præparatio Evangelica. Græce 1544. fol. & Demonſtratio 1545. fol. R. S.

Theodori Bezæ collectio veterum ſcriptorum: *Athanaſii* (*) Dialogi V. de

(*) S. *Maximo* Combefiſius, Garnerius *Theodorito* tribuit. Vide B. Ittigium de Bibliothecis Patrum p. 716. & quæ lib. V. hujus Bibl. c. 2. p. 312. Ex Manuele Caleca tamen conjicias σημειώσεις in illos dialogos compoſuiſſe S. Maximum, non ipſum eſſe illorum auctorem. Vide Combefiſii auctar. noviſſ. T. 2. p. 222. ſed & 63. 212. 247.

de S. Trinitate, *Basilii* libri IV. contra Eunomium, *Anastasii* Antiocheni & *Cyrilli* Alex ἔκθεσις σύντομος sive compendiaria Orthodoxæ fidei explicatio, & Fœbadii, Latini Scriptoris ex Pithœi Codice primum editus liber contra Arianos. Græca etiam in hoc Volumine, exceptis Basilii libris, non ante vulgata. 1570. 8. H.S.

Basilii descriptio ebrietatis Græce & Latine, in collectione, de qua infra, cui titulus Emporium Francofordiense. 1574. 8. H.S.

Gregorii Nysseni Epistola ad Eustathiam, Ambrosiam & Basilissam, cum versione & notis Is. Casauboni. Paris. 1606. 8. R.S.

Ejusdem Gregorii de iis qui adeunt Hierosolyma, cum Petri Molinæi versione & notis. ibid. 1606. 8.

Joannis Chrysostomi varia, & Homiliæ LXXVII. ad populum Antiochenum, Homiliæ LXXII. de diversis locis Novi Testam. & Homiliæ LXIII. de diversis utriusque Test. locis, Græce & Lat. Paris. 1614 1621. 1624. fol. quatuor Volumin. A. S.

Theodoriti de curatione Græcarum affectionum, Latine, Zenobio Acciajolo interprete. 1519. fol. H.S.

Synesii Hymni. *Gregorii Naz.* odæ aliquot. 1568, forma minore. H. S.

Homerici centones & *Nonni* paraphrasis in Joannem. Græce & Lat. 1578. 12. H.S.

Joannis Damasceni Theologia, Latine Jac. Fabro interprete. 1507. 1512. 4. 1519. fol. H.S.

Joannis Calvini Catechismus, Græce. στοιχείωσις τῆς χριστιανῶν πίστεως 1551. 12. R.S. & Græce ac Latin. 1563. 1565. 1575. 1580. 12. H.S.

Psalmorum aliquot Græca Metaphrasis, auctore Joanne Serrano. 1575. 12. H. S. Alii, metro Anacreontico & Sapphico, per Henricum Stephanum. 1568. forma minore H. S.

Scripta ad JURISPRUDENTIAM pertinentia: *Juris Orientalis* libri III. Collectore Edmundo Bonefidio, Græce & Lat. 1573. 8. H.S.

Novellæ constitutiones Impp. Justiniani edente Henrico Scrimgero. Gr. 1558. fol. H.S. De his & Bonefidii collectione dictum libri VI. cap. 6. Volum. XII. p. 400. 484.

MEDICI. *Hippocrates* de præsagiis in morbis acutis, Latine. Paris. 1512. 4. H.S. Idem de capitis vulneribus Græce & Lat. 1578. 8. M.P.

Alexandri Tralliani libri XII. cum *Rhase* de pestilentia, Græce, Parif. 1548. fol. R. S. De his dixi lib. VI. cap. 7. Volum. XII. pag. 594. & 692.

Medicæ artis Principes post Hippocratem & Galenum, Latine 1567. fol. 2. Volum. De hac collectione ibid. p. 572. seq.

Erotiani, & Galeni, Lexica in Hippocratem cum Lexico iatrico Henrici Stephani. 1564. 8. H. S. De hac quoque collectione dicere me memini lib. IV. c. 36.

Dioscorides Latine, interprete Hermolao Barbaro. Parif. 1516. fol. H. S.

PHILOSOPHI. *Platonis* Opera Græce & Lat. cum Jo. Serrani versione. 1578. fol. 3. Volum. H. S.

Aristotelis Opera Græce & Lat. ex recensione Guilelmi Du Vall. Parif. 1629 fol. 2. Vol. A. S.

Metaphysica Bessarione interprete. Parif. 1515. fol. H. S.

Politica ex versione Leonh. Aretini. ibid. 1506. 1511. fol. H. S. Introductio Jo. Fabri in Politica Aristotelis. 1508. 1512. 1516. fol. H. S.

Ethica ex versione Jo. Argyropuli. 1514. 8. H. S. Leonhardi Aretini 1504. fol. H. S. Triplex conversio 1510. 1516. fol. H. S. Faber in Moralia Aristotelis. 1512. fol. H. S. Jodoci Clichtovei introductio & commentarius 1502. fol. apud Wolfgang Hopilium & Henr. Stephanum.

Textus abbreviatus *Physica* 1504. fol. H. S. Fabri introductio in Aristotelis Physicam & Metaphysicam. 1504. 1510. fol. H. S.

Aristotelis περὶ ἀκουστῶν, & de admirandis auditionibus, lineisque insecabilibus, & *Sotionis* quædam, nec non *Theophrasti* liber de characteribus morum auctior capitibus octo postremis, & fragmenta aliorum librorum sex servata à Photio Cod. 278. Parif. 1557. 8. H. S.

Hermes trismegistus, Latine, 1505. 8. H. S.

Orus Apollo Niliacus de Hieroglyphicis notis, à Bernardo Trebatio Latinitate donatus. 1530. 8. R. S.

Fragmenta *Pythagoricorum* ad calcem Diogenis Laërtii. 1570. 1594. 1615 8. H. S. De fragmentis illis dixi lib. 2. cap. 13. de Laërtio lib. 4. cap. 19.

Poësis Philosophica sive fragmenta *Empedoclis*, *Xenophanis*, *Parmenidis*, *Cleanthis*, *Epicharmi*, *Timonis*, *Critiæ*, *Orphei*, *Musæi*, *Lini*, *Pythagoræ*,

ra, nec non *Heracliti* ac *Democriti*. 1574. 8. H.S. De his lib. 2. cap. 23.

Plutarchi Opera Græce. sex Voluminibus 1572. 8. Eadem Latine variis interpretibus, cum notis Xylandri, Cruserii & H. Stephani, atque indicibus. Volumina septem. 1572. 8. H. S. Gallice Jac. Amioto interprete. 1625. fol. F.S. De hoc lib. IV. cap. 11.

Sexti Empirici Pyrrhoniæ hyptyposes, Latine H. Stephano interprete cum ejus castigationibus & notis, 1562. 8. H. S. De hoc libr. IV. cap. 18.

Maximi Tyrii, Platonici Philosophi sermones Græce cum Cosmi Paccii versione 1557. 8. H. S. De hoc lib. IV. 23.

Sententiæ Græco-Lat. 1566. 8. R.S.

Mathematici. *Euclidis* elementa. Paris. 1515. 1516. fol. H.S.

Apollonii Pergæi Conica. Paris. 1626. forma minore. R. S.

Historici. *Eusebii* Chronicon, Latine. Paris. 1512. 1518. 4. H.S.

Strabo Græce & Lat. cum notis Is. Casauboni. 1620. fol. A.S.

Dionysius Alex. de situ orbis, Græce cum scholiis Eustathii 1547. 4. & Græce ac Lat. cum iisdem scholiis, & cum Pomponio Mela, & Æthico, 1577. 4. H.S.

Dicaarchi Geographica quædam, Græce. 1589. 8. H. S.

Herodotus & *Ctesia* quædam. Græce 1570. fol. Idem Latine 1566. fol. H.S. & Græce ac Lat. cum H. Stephani Apologia pro Herodoto 1592. fol. H.S. & 1618. fol. P.S. Henrici Stephani traitté præparatif a l'Apologie pour Herodote. 8. 1566. H.S.

Ἐκ τῶν Κτησίου, Ἀγαθαρχίδου, Μέμνονος ἱστορικῶν ἐκλογαί (ex Photii Cod. 72. 250. & 224.) *Ἀππιανοῦ Ἰβηρικὴ καὶ Ἀννιβαϊκή*. Omnia primum edita cum H. Stephani castigationibus. Græce 1557. 8. *Ctesia*, *Agatharchidis* ac *Memonis* eclogæ, Græce cum Laur. Rhodomanni versione 1594. 8. H.S.

Thucydides Græce & Latine. 1564. 1585. fol. H.S.

Xenophon Græce, & separatim Latine 1560. fol. H.S. Græce iterum 1581. fol. H.S. Græce & Lat. 1625. fol. A.S.

Diodori Siculi libri quindecim de quadraginta, cum H. Stephani castigationibus. Decem ex his quindecim nunquam prius fuerunt editi. Græce 1559. fol. H.S.

Arrianus de Alexandri M. expeditione, Græce cum Bonav. Vulcanii verſione 1575. fol. H. S.

Dionyſii Halicarnaſſei hiſtoria Antiquitatum Rom. Græce 1547. fol. R.S. eadem Latine 1588. fol. H. S.

Dionis Caſſii libri XXIII. a trigeſimo ſexto ad duodeſexageſimum usque Græce 1548. fol. R. S. Idem Græce & Latine, addita Guil. Xylandri verſione. 1592. fol. H. S.

Joannes Xiphilinus Græce. 1551. 4. & Latine 1552. 4. R. S. Græce & Lat. 1592. fol. H. S.

Appiani Romanæ Hiſtoriæ. Græce 1551. fol. C. S. Iberica & Hannibalica Græce 1557. 8. cum Cteſiæ, Agatharchidis & Memnonis eclogis: & latine 1560. 8. H. S.

Herodianus cum Politiani interpretatione, hujusque partim ſupplemento partim examine H. Stephani & emendationibus & locorum quorundam expoſitionibus: & libri primores duo *Zoſimi* primum Græce editi, cum Lat. verſ. 1581. 4. H. S.

Hiſtoriæ Romanæ ſcriptores Græci *Xiphilinus* & *Herodianus* Græce & Latine, & ſex Latini ſcriptores Hiſt. Auguſtæ & Ammianus Marcellinus cum Pſeudo Feneſtella de Magiſtratibus ſacerdotiisque Romanorum & Pomponio Læto de Rom. Magiſtratibus, ſacerdotiis & legibus. 1544. 8. quatuor Volum. R. S.

Varii Hiſtoriæ Rom. ſcriptores partim Græci partim Latini in unum corpus redacti, itidem quatuor Volum. 1568. 8. H.S. In hac collectione occurrunt Vol. I. Caroli Sigonii Faſti Conſulares & triumphales cum comment. & liber de Nominibus Rom. nec non Vellejus Paterculus. In Volumine ſecundo *Xiphilinus* & *Herodianus* Græce & ſeorſim Xiphilinus Latine ex Guilelmi Blanci, Albienſis verſione & Herodianus ex verſione Politiani. Volumine tertio Svetonius, ſex Hiſt. Auguſtæ ſcriptores, Sex. Aurelii Victoris Epitome, Pomponii Læti Compendium Hiſt. Romanæ ab interitu Gordiani junioris ad Juſtinum III. Jo. Bapt. Egnatii de Romanis principibus libri III. Quarto denique volumine Ammianus Marcellinus & Eutropius cum locuplete in omnia indice.

Diogenes Laërtius de vitis Philoſophorum Græce & Lat. 1570. & cum notis Iſaaci Caſauboni 1594. 8. H. S.

Plutarchi Opera Græce & Lat. Pariſ. 1624. fol. A. S.

Eunapius de vitis Philoſophorum & Sophiſtarum. Græc. & Lat. 1616. 8. P. S.

Æſopi

Æsopi vita & fabulæ. Græce 1546. 4. R. S. & Latine. 1537. 1545. 8. R. S.

Apophthegmata Principum, Philosophorum &c. Græce & Lat. 1568. 12. H. S. Latine 1547. 8. R. S.

RHETORES. *Aristotelis* Rhetorica, Gallice 1529. 1624. 8. R. S.

Dionysii Halicarnassei scripta quædam Rhetorica, Græce 1547. fol. R. S. Responsio ad Cn. Pompeji Epistolam qua ille de reprehenso ab eo Platonis stylo conquerebatur. Ejusdem Dionysii comparatio. Herodoti cum Thucydide & Xenophontis, Philisti, Theopompi inter se. Ejusdem ad Ammæum Epistola, & de præcipuis linguæ Græcæ autoribus elogia. Maximi Sophistæ (*) libellus περὶ ἀλύτων ἀντιθέσεων. Græce 1555. 8. C. S.

ORATORUM veterum Orationes, *Æschinis*, *Lysiæ*. *Andocidis*, *Isæi*, *Dinarchi*, *Antiphontis*, *Lycurgi*, *Herodis*, *Demadis*, *Antisthenis*, *Alcidamantis* & *Gorgiæ*. Græcè cum castigat. & separatim Latine Æschinis Oratt. III. ex versione Hieron. Wolfii, Demosthenis pro Ctesiphonte, Dionysio Lambino: Lysiæ pro cæde Erustosthenis, H. Stephano, in Eratosth. & in Alcibiadem & in negotiatores frumentarios, Claud. Groularto interprete, 1575. fol. H. S.

Isocrates Græce & Lat. cum nonnullis Gorgiæ & Aristidis 1593. fol. H. S. Isocrates Græce & Lat. 1604. 8. P. S.

Aristidis Orationes. 1604. 8. tribus Vol. Græce & Lat. P. S.

Themistii Orationes XIII. sex posteriores hovæ, cæteræ emendatiores. 1562. 8. Græce H. S.

Polemonis & *Himerii* declamationes & eclogæ, Græcè, & ῥητορικῶν προγυμνασμάτων παραδείγματα ἐκ διαφόρων σοφιστῶν συλλεγέντα, 1) κοινὸς τόπος κατὰ ἀργοῦ. p. 76. 2) ἐγκώμιον χειμῶνος, p. 77. 3) ψόγος θέρους p. 78. 4) ἐγκώμιον Θερσίτου. p. 79. 5) ψόγος ἀμπέλου. p. 82. 6) σύγκρισις Αἴαντος καὶ Ἀχιλλέως p. 84. 7) σύγκρισις Δημοσθένους καὶ Αἰσχίνου. p. 86. A. 1567. 4. H. S.

Conciones sive *Orationes* ex Græcis Latinisque Historicis excerptæ, Græcis quidem *Herodoto*, *Thucydide*, *Xenophonte*, *Polybio*, *Arriano*, *Herodiano*: Latinis Sallustio, Livio, Tacito, Curtio, Ammiano Marcellino.

Iiii 3

(*) Hunc dedi Græce & Lat. Volum. IX. hujus Bibl. p. 569.

cellino. Ex Græcis excerptæ interpretationem Latinam adjunctam habent novam vel recognitam ab H. Stephano, præfixis argumentis, & indice in ſua cauſarum genera digeſtas orationes exhibente. 1570. fol. H. S.

Petri Valentis, Græcarum litterarum Profeſſoris Regii de laudibus *Homeri* oratio habita in Regio Cameracenſi auditorio. Pariſ. 1621. 8. A. S.

Epiſtolia, *Dialogi* breves, *Oratiuncula*, *poëmatia*, ex variis utriusque linguæ ſcriptoribus. 1577. 8. H. S. In hoc parvo volumine exhibentur Græce primum deinde etiam Latine, *Bruti* Epiſtolæ XXXV. cum reſponſionibus & verſione duplici Rainutii Florentini ad Nicolaum V. & altera H. Stephani. *Apollonii* Tyanenſis Epiſtolæ LXXXIV. cum litteris Phraotæ Regis ad Jarcham Indorum Philoſophum qua ei Apollonium commendat, & Veſpaſiani Imp. ad Apollonium. Ex *Phalaridis* Epiſtolis, tredecim. Ex *Juliani* Imp. ſeptem. Ex *Syneſii*, duodetriginta breviores. *Dionyſii* Sophiſtæ Antiocheni Epiſtolæ XLVI. Ex *Gregorii* Nazianzeni Epiſtolis, XXXVI. Ex *Baſilii* M. ſeptem. Baſilii ejusdem & *Libanii* Epiſtolæ mutuæ XVIII. *Luciani* ad Nigrinum Epiſtola, & Dialogi breviores XXXII. *Dionis Chryſoſtomi* Diſſertationes breviores *περὶ νόμων*, *περὶ ἔθους*, *περὶ βασιλείας καὶ τυραννίδος*, *περὶ ἐλευθερίας*, *περὶ ὁμονοίας ἐν Νικαίᾳ*, *πεπαυμένης τῆς στάσεως*. *περὶ ὁμονοίας πρὸς Ἀπαμεῖς*. *Διάλεξις ἐν τῇ πατρίδι*. *πολιτικὸς ἐν τῇ πατρίδι*. *Ariſtidis* monodia in Smyrnam terræ motu obrutam, & palinodia in ejusdem inſtaurationem. *προσφωνητικὸς* ſive gratulatio Smyrnæa coram Imp. Commodo cum Smyrnam ingrederetur. *Themiſtii* Euphradæ Oratio in eum qui petiverat ut ex tempore haberet Orationem. *Theocriti* Idyllia III. Bucoliaſtæ, paſtor, & Cupido *κηριοκλέπτης* ſive favos furans. *Moſchi* Idyllia III. *Bionis* VI. cum metaphraſi duplici Laur. Gambaræ & H. Stephani. Bruti Epiſtolæ Latine ſcriptæ & excerptæ è Ciceronianis. Ciceronis tres breviores ad Brutum, & aliæ breves ad alios, quinquaginta, & ad Atticum XXXII. & diverſorum ad Ciceronem XXIIII. Cæſaris tres breves Epiſtolæ ex libro IX. Epiſtolar. Ciceronis ad Atticum. Plinii Secundi Epiſtolæ breviores LVII. Dialogi breves ex

ex Ciceronis partitionibus Oratoriis & 1. Tusculanar. & 1. de legibus. Orationes breves; Ciceronis Philippica quarta & sexta. Sallustii in Ciceronem, & Ciceronis responsio. C. Cottæ Consulis ad Populum, ex Sallustii Hist. Poëmatia, Moretum ex catalectis Virgilii. Satira incerti auctoris (Mich. Hospitalii) quæ inscribitur *Lis*.

Dialogi aliquot *Luciani* per Erasmum versi. 1530. 1533. 136. 1548. 8. R. S.

POETÆ Græci principes Heroici carminis, Græce, luculento charactere 1566. fol. 2. Volum. De hac collectione dixi lib. 5. c. 16. Volumine VII. p. 723.

Homerus Græce & Lat. 1588. 12. H.S. & cum Colutho atque Tryphiodoro. 1604. 12. P.S.

Homeri & *Hesiodi* certamen, *Herodotus* & *Plutarchus* de Vita Homeri Græce. In Homerum epigrammata. *Matronis* & aliorum parodiæ Homericæ, præmissa de illis H. Stephani Dissertatione. Homericorum heroum epitaphia cum duplici interpretatione Latina 1573. 8. H.S. De Epitaphiis hisce, in quibus aliqui peplum Aristotelis sibi visi sunt deprehendere, dixi lib. 3. c. 6. §. 35. De parodiis lib. 2. c. 7. §. 2. & de certamine lib. 2. c. 8. §. 2. seq.

Anacreontis Odæ Græce & Lat. 1554. 4. H.S. & 1556. 8. R.S. Les Odes d'Anacreon par Remy Belleau. 1585. M.P.

Pindarus Græce & Lat. cum scholiis Græcis. 1599. 4. P.S.

Pindarus & *Lyrici*. 1560. 1566. 1586. forma minore. H.S. & 1600. 1612 1626. P. S. De hac collectione dictum lib. 2. cap. 15. §. 9. Eadem cum Pindaro recusa etiam Hieron. Commelini typis 1598. 8.

Æschylus Græce cum scholis Græcis 1557. 4. H.S. Henr. Stephani annotatt. in Sophoclem & Euripidem. 1568. 8. H.S.

Sophocles Græce cum scholiis Græcis. 1568. 4. H.S. & Græce ac Latine cum iisdem scholiis 1603. 4. P.S.

Euripides Græce & Lat. cum scholiis Græcis 1603. 4. P. S.

Tragœdiæ selectæ *Æschyli* Prometheus vinctus cum versione Matthiæ Garbitii, *Sophoclis* Ajax, Electra & Antigone cum versione duplici, prosaria in Ajace, Joach. Camerarii, in cæteris vulgata, per Franciscum Portum raptim recognita, & metrica Georgii Rotalleri. *Euripidis* Hecuba, Iphigenia in Aulide, Medea & Alcestis cum versione

ſione proſaria ex Melanchthonis prælectionibus & Dorotheo Camillo, ſed recognita multis locis, & Hecuba ab Eraſmo & Medea à Buchanano carmine reddita 1567. 12. H. S.

Comicorum Græcorum ſententiæ 1569. 12. H.S. Hanc collectionem recenſui lib. 2. cap. 11. §. 11. Eandem recudi fecit & præter H. Stephani verſionem latinam, interpretatione duplici metrica donavit Chriſtianus Egenolphus. Francof. 1579. 8.

Apollonii Argonautica Græce cum ſcholiis Græcis 1574. 4. H. S.

Lycophron Græce & Lat. cum ſcholiis Græcis Iſ. Tzetzæ 1601. 4. P. S.

Callimachi hymni cum ſcholiis Græcis 1577. 4.

Theocriti, *Moſchi*, *Bionis* Idyllia 1579. 1586. 12. H.S. Nonnulla ex interpretatione Henrici Stephani 1556. 4. R. S.

Anthologia ſive florilegium Epigrammatum Græcorum, Græce. 1566. 4. H. S. Epigrammata ſelecta, Latine verſa 1570. 8. H.S. Epigrammata ſelecta, & Muſæi poëmation, Florente Chriſtiano Interprete 1608. 8. R. S.

La Venerie d'*Oppien* par Florent Chretien 1575. 4. M. P.

Critici *Photii* Bibliotheca Græce & Lat. 1612. fol. P. S.

Henrici Stephani de Criticis veteribus Græcis & Latinis, eorumque variis apud Poëtas potiſſimum reprehenſionibus: cum ſpecimine reſtitutionis Servii in Virgilium, & magnæ ad ejus commentarios acceſſionis 1586. 4. H. S.

Ejusdem de bene inſtituendis Græcæ linguæ ſtudiis, & de parum fidis Græcæ linguæ magiſtris, cautioneque in illis legendis adhibenda. 1587. 4. H. S.

Ejusdem paralipomena Grammaticarum Græcæ Linguæ Iuſtitutionum. 1581. 8.

De vera pronunciatione Græcæ linguæ, commentarii Theod. Bezæ, Jacobi Ceratini, Adolphi Mekercki, Brugenſis: Mich. Hoſpitalii: & de recta pronunciatione linguæ Latinæ, Juſti Lipſiii dialogus 1587. 8. H. S.

Eraſmi de recta Græcæ & Lat. Linguæ pronunciatione, & de conſcribendis Epiſtolis. 8. R. S.

Thomæ Smithi de Græcæ linguæ pronunciatione 1568. 4. R. S.

Manuelis Moſchopuli περὶ σχεδῶν de examinanda Oratione 1545. 4. R. S.

Nic.

ANTONIUS CHAPUIS,*

Delphinas, in Libro Gallice edito Lugd. 1562. Description de la Limagne d'Auvergne, en forme de Dialogue.

Qu'est ce que *Dieu?* Esprit, sur tout intelligent, & tout en toute part: à la parfaicte, & infinie puissance duquel, l'homme imparfait ne peut bailler nom assez digne, & convenable.

La nature? Acte continue, & perpetuelle oeuvre de Dieu.

L'ame raisonnable? Intellect infus, ou voirement esprit & souffle de Dieu.

Les Cieux? Ordres concurrens, du divers, viste, & plustard mouvement, desquels la machine du monde est regie.

Les planettes, & estoilles fixes? Vertus ministres de Dieu, preposeés casuellemẽt aux conceptions de tous les hommes qui naissent.

Les Elemens? Substances contraires par l'accidentale alteration, meslange, & corruption desquels toutes choses naissent, & meurent apres estre creuës, & diminuees.

Le monde en universel? Ornement parfait, & apparent tesmongnage de l'image incognue, & de l'infinie puissance de son createur. Prison temporelle du corps, comme le corps de l'ame. Enfer des bons, & paradis des mèschans.

La fortune? Accident incertain, & muable.

L'homme? Le meilleur, & pire de tous animaux. Creature insatiable, Ministre du bien, & du mal: l'un verifié par la hayne, & l'autre de l'amour.

La femme? Object de concupiscence. Amour, & hayne precipité, & sans mesure.

La femme chaste? La non eventée. Celle qui estant offenseé de son mary, ne se met pourtant à mal faire. Qui peut, & ne veut pas. Qui hayt l'argent, l'huys, & les fenestres. Qui ne se soucie des banquets, festes, bals, ne accoustremens. Qui boit plus d'eaue que de vin. Qui n'escoute les messages ny ne reçoit lettres ny

 presens

* Anton. du Verdier Bibl. Françoise pag. 53.

presens des amans. Qui se tient plus volontiers en sa maison qu'en celles de ses parens, ou voisins. Qui ne veut aller, ne demeurer seule. Qui estime son mary (quel qu'il soit) meilleur que tous les autres. Qui file, coud, tist: craint & prie souvent Dieu, & volontiers.

La femme sage? La derniere à parler, & la premiere à se taire.

Les enfans? Soupçon continuel de joye, ou de douleur. Passions insupportables. Jalousie louable. Renouvellement du propre sang, avec incertitude des mesmes meurs.

L'amour? Cognoissance de proportion. Conformité de meurs.

L'amour Charnel? Abregement de vie, diminution des forces corporelles, troublement du cerveau, & congregation de maladies.

La haine? Dommage desiré. Ruine du cœur.

L'amitie? Consentement à l'honeste, & refus de l'iniquité. Une mesme volonté de bien. Obligation volontaire.

L'envie? Vilté de courage. Basseur d'esprit. Indigence de la vertu ou du bien, qui abonde en autruy. Nonchalance manifeste.

La superbie? Amour excessif de soy mesme. Plaisir particulier, & sans aucun profit. Provocation de maluveillance. Vanité & defaut de cervelle.

L'humanité? La premiere partie qui est requise en un Prince. Moyen de benevolence.

Le Prince? Despensier des biens de fortune. Defenseur des bons, & le fleau des mauvais. Premier observateur de ses ordonnances. Ministre de misericorde, & de justice. Exemple de vie aux moindres que luy. La regle & miroir du peuple.

La plus grande disgrace d'un Prince? N'estre tel, ains avare & cruel, non amateur des vertueux. N'avoir qui lui die la verité, ny la vouloir ouyr. Ne tenir une partie de ses sujets armez à cheval & à pied, par mer & par terre, s'estimant bien fort des forces mercenaires estrangeres. Se moquer du conseil du sage pauvre, fautes toutes deux du Roy Crœsus. Laisser les affaires publics, pour ses privez plaisirs, vice de Sardanapale, & de Tibere. Croire bien & mal d'un chacun par la bouche d'autruy, comme Ptolomeé d'Apelle, & Justin Empereur de Narses, dont l'un ruina une partie de l'Empire, & l'autre peignit la calomnie. Ne desrober à ses plaisirs,

plaiſirs, & au jour deux fois trois heures pour voir & s'enquerir ſoy meſme de ſon faict, & de celuy des autres. Se faire plus craindre qu'aymer, provenant iceluy de trop de ſuperbie & avarice, & ceſtuy de liberalité & clemence. Perdre une fois le credit & la foy. Dedaigner de lire toutes choſes, & d'eſcuter un chacun. Ottroyer benefices, offices, dignitez, & magiſtrats par faveur, ou argent. Ouyr plus volontiers deviſer les badins, que les gens ſages.

Le peuple? Confuſion appareilleé à bien, & à mal. Furie irrevocable.

L'ignorance? Priſer, & honnorer les perſonnes par le jugement d'autruy, quant on peut voir leurs œuvers. Juger, ou blaſmer ce qu'on ne ſait faire. De pauvre devenir riche, & ſe faire ſuperbe. Ne ſçavoir qu'une ſeule choſe. N'avoir onques veu qu'un païs. Meſurer les autres à ſon meſme compas.

La conſtance? N'executer point le peché en ayant occaſion. Ne ſe desborder en l'abondance. N'avoir desplaiſir en pouvreté indigne, de la richeſſe non meriteé d'un autre.

Les richeſſes? Occaſion de continuer en peche. Aiguillon de damnement. Nourriture d'arrogance, & de ſuperbie, abregement de vie. Moyen à ſe faire aymer, & haïr.

La pauvreté? Torment du corps, & ſalut de l'ame. Mere de l'induſtrie.

Le cœur genereux? Oublier les injures. Bien faire à qui t'à fait mal. Se contenter de peu en honneur, pluſtoſt que d'avoir beaucoup avec vitupere, & reproche. Donner plus que recepuoir. Donner peu, & viſte, pluſtoſt que beaucoup, & tard.

Le cœur vil, & abject? Tous diſſimulateurs, avoir beaucoup, & uſer de bien peu. Craindre d'avoir, faute de ce qui abonde.

Le cœur malin? Nuire à autruy pour profiter à ſoy-meſme. Conſeiller au Prince ſon d'eſ-honneur. Ne faire l'honneur à l'homme qui lui appartient. Blaſmer la perſonne ou la choſe, qui merite louange.

La folie? Penſer que l'homme ne change de nature. Deſchargement des penſemens graves, & honnorables. Meſpriſement du conſeil d'autruy. Penſer de ſçavoir lui ſeul plus que beaucoup. Se douloir d'une fortune, ou il n'y a plus de remede. Se promettre la

perpetuité de la bonne ou mauvaiſe fortune, S'eſtimer noble par les merites d'autruy. Parler beaucoup ſans ſçavoir. Faire le vaillant ſans armes. Eſtre ſuperbe ſans vertu. S'eſtimer riche du credit d'autruy. S'aſſeurer tant en l'ambition, & en la faveur, que de croyre que l'un ne doyue jamais faillir, ne l'autre faire mauvaiſe fin. S'oublier en proſperité de ſa condition premiere. Croyre que les cerveaux naiſſent avec la race, & que la nobleſſe ſe conquiere par argent. Eſtimer autruy fol, & ſoy ſage. Ne congnoiſtre, ny ne penſer au danger à advenir, & ſe moquer du conſeil de celuy qui le cognoiſt. Ruiner ſa perſonne pour donner plaiſir à autruy. Eſpargner par troup ſes richeſſes, ne penſant qu'un autre en peut faire grand chere apres luy, ſans lui en ſçavoir gré. S'imaginer que le conſeil d'un pouvre vertueux ne ſoit point meilleur, que celuy d'un riche ignorant. Deſpendre le temps au jeu, ſçachant faire d'autres choſes. Pouvant eviter le danger, & trebucher dedans. Se monſtrer affectioné d'une choſe, ou il n'a part, ne portion.

La ſageſſe? Ne ſe fier du jugement & volonté de l'homme. Penſer à la fin des choſes avant que les commencer. Souvenance continuelle de la mort. Eſtimer toute choſe humaine imparfaicte. Eſcouter tout le monde, & croire à peu de gens. Ne tumber point deux fois en un erreur. Parler peu & penſer beaucoup. Ne fier ſon bien ne ſa perſonne à qui ne craint ny n'eſt ſubiet aux loix. Ne manier l'argent des grands Seigneurs, ny ne ſçavoir leurs ſecrets.

La Nobeſſe? Election de vertu, abhorriſſement de vice. Acqueſt licite d'honneur ou biens, avec ſa propre induſtrie. Ornement qu'autre ne peult donner ne tollir.

La felicité? Contentement de l'eſprit. N'avoir neceſſité & ne deſirer rien plus. Se rire de toute choſe qui ſe preſente. Rergarder touſiours qui eſt pis, & non ceux qui ſont mieux. Habiter en lieu, ou le Prince ſoit juſte, docte, liberal, & pitoyable.

La vie? Miſere temporelle. Pelerinage terminé diverſement. Acte compoſé de mal & de bien, de douleur & de ioye.

La mort? Repos du corps & liberté de l'ame. Fin de toutes peines. Conſolation des affligez, & deſeſpoir de ceux qui ſont à leur aiſe.

De

De hujusmodi finitionibus Cicero Topic. c. VIII. *Sæpe definiunt & oratores & poëtæ per translationem verbi ex similitudine cum quadam suavitate: ut Aquilius solebat* littus *ita definire* quod fluctus eluderet; *vel quasi qui* adolescentiam, florem ætatis, senectutem occasum vitæ *velit definire.*

XIX. Ut ad Græcorum scriptorum collectiones revertar, multas inprimis & præclaras debemus curis & officinæ laudatissimi Viri, *Aldi Manutii* (*) Romani, qui Pauli Pater, & Aldi junioris avus fuit, atque sub instauratarum litterarum primordia quam plurimis egregiis voluminibus Græcis nitide, & quatenus in Codices bonos incidit, emendate excusis quamplurimum contulit ad studiorum meliorum commendationem amplificationemque. Pleraque me illius jam in hoc opere passim commemorare suis locis memini, quorum hoc loco dare indicem, & nonnulla illi adjungere operæpretium existimavi.

LEXICOGRAPHI *Hesychius* Venet. 1513. fol. de quo lib. IV. hujus Bibl. c. 35.

Julius Pollux Venet. 1502. fol. de hoc lib. IV. c. 33.

Harpocration Venet. 1503. fol. cum Ulpiano in Demosth. & 1527. fol. & ecloga ex illo excerptaa de vocabulis Isocrateis. 1513. 1534. fol. de hoc lib. IV. c. 36.

Suidas Venet. 1514. fol. de quo lib. V. c. 40.

GRAMMATICORUM Græcorum collectiones *quatuor*, duæ Venet. 1495. (**) 1496. fol. tertia ad calcem Lexici Græcolat. Venet. 1497. 1523. fol. quarta Venet. 1525. 8. de quibus libro V. capite 7. His *quintam* jam licet adjungere excusam Ven. 1517. 8. in qua occurrunt Græce: Erotemata *Chrysoloræ:* De anomalis verbis: de formatione temporum ex libro *Demetrii Chalcondylæ.* Liber quartus *Theodori Gazæ* de constructione. De encliticis. Sententiæ Græcæ monostichæ ex variis Poëtis. Cato Maximi Planudæ. Erotemata Guarini. Eadem scripta Græce prodierant junctim Florentiæ 1516. 8. apud Philippum Juntam. Exstat & *sextum* Volumen editum ab Aldo in 4, ubi Erotematis *Constantini Lascaris* Græce & Latine editis subjiciuntur tabula Cebetis, carmina Pythagoræ & Phocylidis &c.

 Col-

(*) Defunctus est A. 1515. propemodum septuagenarius. Confer Mich. Maittaire Annales Typograph. T. I. p. 229. sq. qui plures etiam Aldi præfationes & Epistolas exhibet.

(**) Id. T. I. p. 245. seq.

Collectio duplex RHETORUM Græcorum, Venet. 1508. 1509. fol. de qua lib. IV. c. 31.

EPISTOLARUM Græcarum mille & ſeptuaginta trium Variis auctoribus Rom. 1499. 4. de qua lib. II. c. 10.

ORATORES, *Demoſthenes* Venet. 1504. fol. *Ulpiani* in Orationes XVIII. commentarii ibid. cum Harpocratione.

Iſocrates cum *Alcidamantis* Orat. in Sophiſtas, *Gorgiæ* encomio Helenæ & *Ariſtidis* Panathenaico, atque encomio Romæ, & Harpocrationis ac Suidæ. ἑρμηνείᾳ τῶν παρ' ἰσοκράτει λέξεων. Venet. 1513. fol.

Æſchinis, *Lyſiæ*, *Alcidamantis*, *Antiſthenis*, *Demadis*, *Andocidis*. *Iſæi*, *Dinarchi*, *Antiphontis*, *Lycurgi*, *Gorgiæ*, *Lesbonactis* & *Herodis* Orationes, cum Æſchinis & Lyſiæ vita, & Apollonii in Æſchinem ἐξηγήσει, & Orationum argumentis Venet. 1513. fol.

De Rhetoribus his dictum lib. 2. c. 26. & lib. 4. c. 30. ſeq.

POETÆ *Homerus* cum ſcholiis Græcis Didymi, & Porphyrii quæſtionibus libelloque de antro Nympharum. Venet. 1521. 8. de quo lib. II. cap. 3.

Orpheus 1517. 8. de quo lib. I. c. 18. ſicut de *Proclo* ejusque hymnis quos Aldus Orpheo adjunxit, lib. V. cap. 26.

Heſiodus Venet. 1494. fol. de quo lib. II. c. 8. ſunt autem illi plura adjecta quæ ex Aldi ad Guarinum Epiſtola cognoſcere juvat, e qua & alia diſcere & Aldum pro ſe verba facientem percipere licebit.

Aldus Manucius Romanus Baptiſtæ Guarino præceptori ſuo

S. P. D.

En tibi Magiſter doctiſſime Theogonia *Heſiodi*: quam petis a nobis interpretaturus publice diſcipulis tuis. Addidimus ejusdem poetæ Scutum: ac Georgicorum libros, nec non *Theocriti* Idyllia ſeu opuſcula triginta. Item moralia verſu elego *Theognidis* poetæ antiquiſſimi: cujus & Plato in legibus: & Iſocrates meminit in orationibus. Nec deeſt *Phocylides*: quem antiquis ethographis annumerat Iſocrates ad Demonicum. Operæ pretium etiam viſum eſt addere interpretationem *Maximi Planudii* ejus libelli qui incipit: *Cum ego animadverterem*, quem fama eſt fuiſſe *Catonis* cujusdam. Sed quicunque fuit: doctus fuit: & lectu dignus.

gnus. Cujus ſententiæ cum eſſet Planudius, græcis quoque legendum tradidit verſu hexametro & docte quidem & eleganter. Hanc interpretationem in membrana abhinc trecentis annis & plus eo (†) ſcriptam literis prope exeſis ut vix dignoſci poſſent: vidiſſe ſe retulit mihi Franciſcus Roſcius juvenis plenus fide: & græce & latine apprime doctus. Nec mirum, eſt enim, & ipſe ex tua fœlici Verona oriundus: quæ mater & alumna eſt & ſemper fuit doctiſſimorum hominum. Inſeruimus & alia quædam (*) profutura ſtudioſis: quæ in fronte libri impreſſa licet videre. Si qua tamen leges incaſtigata, magiſter doctiſſime, tam hic quam in cæteris libris: quos ego ad communem ſtudioſorum omnium utilitatem curo imprimendos (nam eſſe aliqua non eo inficias) non mihi imputes: ſed exemplaribus. Non enim recipio me emendaturum libros, nam in quibusdam Oedipo conjectore opus eſſet, ita enim mutilati quidam ſunt & inverſi: ut ne ille quidem qui compoſuit, ſi reviviſceret, emendare poſſet. Sed curaturum ſummo ſtudio ut vel ipſo exemplari imprimantur correctiores. Sic in Apollonio grammatico fecimus: Sic in hoc libro in iis quas addidimus eclogis: rati ſatius eſſe aliquid habere quam nihil. Quod incorrectum eſt, ſi lateat, raro vel potius nunquam emendatur. Si vero prodit in publicum: erunt, multi qui caſtigent: ſaltem longa die. Sic in Fabio Quintilano: ſic in C. Plinio nepote: ſic in nonnullis aliis factum videmus: qui quotidie emendantur: quotidie priſtinæ elegantiæ & candori propius accedunt. Sed periniqui ſunt & ingrati ſiqui ſunt qui me accuſent. His ego nihil imprecarer: niſi ut quemadmodum ego: ita & ipſi curarent aliquando imprimendos græcos libros. Sentirent certe longe aliter. Sed hæc ſatis. Hunc vero librum tibi dicamus Præceptor Excel. tum mea in Veronenſes benivolentia (debeo enim plurimum Veronenſibus. Nam a Gaſpare Veronenſi peregregio grammatico didici Romæ latinas litteras, a te vero Ferrariæ & latinas & græcas,) tum quia totus fere hic liber eſt de moribus. Quid enim convenientius quam de moribus ſcribere ad eum qui ſit moribus omnium ornatiſſimus? Es tu quidem ætate noſtra alter Socrates. Nec vereor me tibi aſſentari putes. Scis enim eſſe

(†) Atqui vixit adhuc Planudes A. C. 1357.

(*) Ut Gnomas VII. ſapientum, de invidia ſententias variorum, ſententias monoſtichas digeſtas ſub titulis ordine alphabetico, quorum primus εἷς ἀγαθοὺς ἄνδρας. Aurea Pythagoræ carmina: Sibyllæ Erythrææ acroſtichidem de CHriſto, ex Euſebio. Et notam eruditam de vocibus animalium quomodo illæ apud Græcos exprimuntur, de quibus conſuli poſſunt ſcriptores citati à me in Bibl. Latina lib. 1. cap. 15. pag. 275. & in ſupplemento p. 380.

Nic. Clenardi Institutiones Græcæ 1549. 4. R.S. & 1551. 8. C.S. & cum scholiis Petri Antesignani 1568. 4. R.S.

Lud. Enoci de Græcarum litterarum doctrina 1555. 8. R.S.

Linguæ latinæ cum Græca collatio 1554. 8. C S.

Conformité du language François avec le Grec. 1566. 8. H.S. & 1569. R.S.

Alphabetum Græcum 1548. 1550. 1554. 1566. 8. Alphabetum Græcum & Hebraicum 1600. 8. P.S.

De abusu Græcæ Linguæ in quibusdam vocibus quas Latini usurpant. 1563. 1573. 8. H.S. Confer lib. VII. hujus Bibl. p. 74. sq.

If. Casauboni commentarius ad librum primum Polybii. 1617. 8. A.S.

Guil. Budæi Commentarii Græcæ linguæ, longe melior, plenior, nitidor priore editio. 1548. fol. R.S.

Francofordiense emporium. Ejus encomium. Equi laus & vituperatio. Baccharæ laudatio. Cœna Posthiana. Methysomisia auctore Henrico Stephano. Epigrammata ex Anthologia contra ebrietatem, cum Latina Josephi Scaligeri interpretatione. Libanii descriptio ebrietatis, & Basilii, Græce & Latine. Luciani Orationes pro ebrietate & contra ebrietatem. Ebriosi habitus à Lycone. Ebrietatis accusatio ex Seneca & Plinio. 1574. 8. H.S.

Philippi Cattierii exercitationes quatuor, ex pluribus selectæ, ex quibus discere est quo pacto Bibliothesa Græca instituenda sit, & studia litterarum dirigenda. 1647. 4. A.S.

Lacrymarum Heracliti & risus Democriti scena, authore Petro Valente, cum Euripidis Hecubam interpretaturus esset in Regia schola. Paris. 1623. 8. A.S.

Plutarchi de vitioso pudore, de la honte vicieuse, par Franc. le Grand 1544. 8. C.S.

Henrici Stephani thesaurus linguæ Græcæ 1572. seq. fol. quatuor Volum. de hoc dixi, & de Budæo quoque lib. V. c. 40. Vol. X. p. 79. sq.

Lexicon Ciceronianum Græco-Latinum, sive Lexicon ex variis Græcorum scriptorum locis è Cicerone interpretatis collectum ab Henrico Stephano & Loci Græcorum authorum cum Ciceronis interpretationibus 1557. 8.

Dictionarium Latino-Græcum 1554. 4. C.S.

XXI. Collectiones ſcriptorum Græcorum quos primus dedit luci, & ingentia in haſce litteras merita propriis teſtata lucubrationibus, ſingularem locum hic vindicant ***Joanni Meurſio***, filio Jacobi Meurſii Eccleſiaſtæ in pago Hagæ vicino Losdunenſi, cui Hypocriticum ſuum Minutianum A. 1598. dedicavit. Quamquamvero non erat quod Lugdunenſem Batavorum Academiam illius pœniteret, in qua Hiſtoriam & Græcam linguam cum magna laude ab Ao. 1610. per multos annos docuit, atque editis etiam Athenis Batavis, a) Academiæ ipſi & ejus Doctoribus pulcherrimum ſtatuit monumentum: tamen odio gravatus patroni ſui Oldenbardenveldii A. 1625. non invitus Soram Danorum abiit, & in illa ſexagenarius conceſſit fatis A. 1639. 20. Sept. Non animus eſt omnium ejus ſcriptorum Catalogum texere, qui in libris pluribus eſt obvius b) ſed tantum referre ſub unum conſpectum Græcos ſcriptores, Græcasque collectiones quas illi debemus, & vel alibi in Bibliotheca hac memoratas ac deſcriptas indicare, vel diligentiorem earundem tradere notitiam.

1. ***Variorum Divinorum*** liber unus, in quo Auctores Theologi varii, antehac nunquam vulgati. Lugd. Batav. apud Iſaacum Elzevirium 1619. 4. In hoc volumine habentur Græce:

Cyrilli Alex. in transfigurationem Domini. ΚΥΡΙΛΛΟΥ, *Ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας, εἰς τὴν ἁγίαν μεταμόρφωσιν τοῦ Κυρίου, καὶ Σωτῆρος ἡμῶν, Ἰησοῦ Χριστοῦ, Λόγος α'.* pag. 1. Incip. *εἰ μὲν ἐν εἰδόσις ἀθλεῖν.* Exſtat in edit. Græco Lat. Operum Cyrilli Alex. Aubertinæ Tom. V. parte 2.

Anaſtaſii

a) A. 1625. 4. Lugduni Batavorum lucem viderunt Jo. Meurſii Athenæ Batavæ, ſive de Urbe Leidenſi & Academia viriſque claris qui utramque ingenio ſuo atque ſcriptis illuſtrarunt, libri duo. Horum poſteriore libro Doctorum Academiæ ſingulorum effigiem, vitam & ſcripta, & p. 191. ſeq. ſuam ipſius exhibet.

b) Præter Meurſium ipſum in Athenis Batavis, catalogum ſcriptorum ejus dabunt ſchediaſma peculiare à filio editum Soræ 1641. 4. Valerius Andreas in Bibliotheca Belgica, p. 36. Franciſcus Swertius in Athenis Belgicis: p. 448. Henningus Witte in memoriis Philoſophorum p. 482. ſeq. Adolphus Clarmundus ſive Rudigerus parte 2. Vitarum editarum Germanice p. 98. ſeq. Martinus Hanckius de Romanarum rerum ſcriptoribus libro I. & ſecundo maxime, c. 88. Albertus Bartholinus de ſcriptis Danorum p. 76. & Joannes Mollerus *ὁ μακαρίτης* in ſuis ad eundem paralipomenis: p. 284. Jo. Valentinus Schramm, Iſenaco Thuringus, diſſ. de vita & ſcriptis Joannis Meurſii, Lipſ. 1715. 4.

Anastasii Antiocheni in Annunciationem B. Virginis sermones II. ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ, Ἀρχιεπισκόπου Ἀντιοχείας, εἰς τὸν εὐαγγελισμὸν τῆς παναχράντου, καὶ θεοτόκου, Μαρίας, Λόγοι β'. p. 17. 33. Prior incip. σήμερον ἡμῖν ὦ ἄριστοι παῖδες. Alter: τί πάλιν ἐπὶ γῆς ὁ μέγας βούλεται Γαβριὴλ ἡμῖν; Græce & Lat. in Auctario novo Combefisiano T. 1. p. 850. & 862.

Andreæ Cretensis in vitam humanam & defunctos. ΑΝΔΡΕΟΥ ἱεροσολυμίτου, Ἀρχιεπισκόπου Κρήτης, εἰς τὸν ἀνθρώπινον βίον. καὶ εἰς κοιμηθέντας, Λόγος α'. p. 39. Incipit: οὐδὲν ὡς ἀληθῶς. Græce & Lat. in Andrea Cretensi Combefisii Paris. 1644. fol. p. 229.

Methodii de libero arbitrio, ΜΕΘΟΔΙΟΥ, Περὶ τοῦ αὐτεξουσίου. Λόγος α'. p. 89. Incip. ὁ μὲν Ἰθακήσιος. Græce & Lat. in Methodio Combefisii Paris. 1644. fol. p. 347.

Timothei Presb. de iis qui ad Ecclesiam accedunt. ΤΙΜΟΘΕΟΥ, Πρεσβυτέρου Κωνσταντινουπόλεως, Περὶ τῶν προσερχομένων τῇ ἁγίᾳ ἐκκλησίᾳ, Λόγος α'. p. 111. De aliis integrioribus sive interpolatioribus hujus scripti editionibus Græco-latinis dixi Volum. VII. p. 490. sq.

Ejusdem (sive S. Maximi potius) sermo de duabus CHristi naturis. Τοῦ αὐτοῦ Περὶ τῶν δύο φύσεων τοῦ Κυρίου ἡμῶν, Ἰησοῦ Χριστοῦ. pag. 127. Incip. ὁ Ἄρειος τὰς ὑποστάσεις ὁμολογεῖ. sub S. Maximi nomine edidit Combefisius T. 2. ejus Opp. p. 76. Vide & T. 2. auctarii novi Combefisiani p. 445.

Hilarionis Monachi (circa A. C. 1450.) de Eucharistico pane Græcorum & Latinorum. ΙΛΑΡΙΩΝΟΣ Μοναχοῦ, Περὶ ἄρτου μυστικοῦ τῶν Ἑλλήνων, καὶ ἀζύμου τῶν Λατίνων. Λόγος α'. p. 131. Incipit. ἐν τῷ μὲν διαλέγεσθαί με. Græce & Lat. in Allatii Græcia Orthodoxa T. 1. pag. 655.

2. Auctores *Musices* antiquissimi non antea editi, *Aristoxeni* elementa harmonica libri III. p. 1. *Nicomachi* Geraseni enchiridion Harmonices, libri II. p. 63. *Alypii* Isagoge Musica, liber I. p. 95. Joannis Meursii ad Aristoxenum, Nicomachum & Alypium ex Codice MS. Bibl. Leidensis Græce editos notæ p. 125-196. Lugd. Bat. 1616. 4. De hisce scriptoribus dixi lib. III. hujus Bibl. c. 9.
3. *Eusebius*, *Polychronius* & *Psellus* in Canticum Canticorum. Græce. Lugd. Bat. 1616. 4. Vide lib. V. c. 16. Volum. VII. p. 751. seq.
4. *Hesychii* Milesii, Viri illustris de viris doctrina claris liber cum versione Hadriani Junii, ejusque & H. Stephani & uberioribus Meursii notis. Ejusd. Hesychii de rebus patriis CPoleos, & *Bessarionis* Cardinalis Epistola ad pædagogum filiorum Thomæ Palæologi, Anconam, utraque Græce primum (Bessarionis Græcobarbare, ut scripta est) à Meursio edita, & Latina versione & notis donata. Lugd. Bat. 1613. 8.
5. *Antigoni* Carystii historiarum mirabilium collectanea; Græce & Lat. cum notis Meursii. *Apollonii* Dyscoli Alexandrini Grammatici Historiæ commentitiæ liber Græce & Lat. cum Meursii notis & de Apolloniis syntagmate, *Phlegontis* Tralliani de rebus mirabilibus & de longævis libellus ac de Olympiis fragmentum, Gr. Lat. cum notis. Lugd. Bat. 1619. & 1620. 4.
6. *Constantini* Porphyrogennetæ Opera Græce & Latine, nisi quod Tactica ex Codice Palatino primum edita Græce tantum, cum Meursii notis, cujus etiam notæ accedunt ad librum de administrando Imperio, sicut ad librum de thematibus, notæ Fed. Morelli. Constitutiones exhibitæ ex editione meliore Caroli Labbei. Prodiit hæc collectio Lugd. Bat. 1617. 8. De Constantini hujus scriptis fuse dictum à me lib. 5. cap. 5. §. 17. Volum. VI. p. 486. seq.
7. *Æliani* & *Leonis* Imp. Tactica sive de instruendis aciebus Græce & Latine, quorum hic Græce primum opera Joannis Meursii, ille cum Sixti Arcerii nova interpretatione Latina, ambo notis & animadversionibus illustriores in lucem exeunt. Accedunt præliorum aliquot descriptiones Græce & Latine (*) & nonnulla alia, additis tabulis æneis

(*) Pugnæ Leuctricæ, ex Diodori Sic. lib. XV. Pugnæ ad Mantinæam inter Epaminondam ac Lacedæmonios ex Xenophontis Hellenicon libro VII. in fine, Pugnæ Romanorum & Charthaginensium ad Cannas ex Polybii lib. III. Pugnæ inter Narsetem Persarum Regem

æneis & Modesti, veteris Latini scriptoris libello de vocabulis militaribus. Lugd. Bat. 1613. 4.

8. *Constantini Manassis* Annales versibus Politicis, Græce antea non editi, cum Jo. Leunclavii versione & Meursii notis. ibid. 1616. 4.

9. *Palladii* Episcopi Helenopoleos Historia Lausiaca, sive Vitæ SS. Patrum ad Lausum, Græce cum notis. Lugd. Bat. 1616. 4.

10. *Philostrati* Lemnii Sophistæ Epistolæ XIII. partim nunquam, partim auctiores editæ cum Diss. Meursii de Philostratis. ibid. 1616. 4.

11. Ad *Georgii Codini* Origines CPolitanas à Georgio Dousa Jani F. Græce & Latine editas notæ, Aureliæ Allobrogum sive Genevæ 1607. 8. & inter scriptores Hist. Byz. Paris. 1655. fol. De hoc Volum. VI. p. 476. seq.

12. *Procopii* Gazæi in libros Regum & Paralipomenon scholia, Græce antea non edita, cum versione Ludov. Lavateri, Tigurini. Lugd. Batav. 1620. 4. De hoc Volum. VI. p. 258. seq.

13. *Theophylacti*, Archiepiscopi Bulgariæ Epistolæ LXXV. Græce. Lugd. Batav. 1617. 4. De hoc Volum. VI. p. 254. seq.

14. *Theodori Metochitæ* Historiæ Romanæ à Julio Cæsare ad Constantinum Magnum liber singularis, cum versione Meursii & notis. Lugd. Bat. 1618. 4. In Athenis Batavis quæ A. 1625. viderunt lucem p. 197. Meursius inter parata à se ad editionem, memorat Theodori Metochitæ Historiarum libros quatuor, cum versione & notis: & Græce cum animadversionibus suis *Athenæi* Mechanica, *Apollodori* Poliorcetica, *Julii Africani* Cestos, *Meletium* de natura hominis, *Harpocrationem*, & Græce denique ac Latine *Menandrum* Rhetorem de divisione caussarum in genere demonstrativo. Nihil horum ab illo tempore constat editum esse à Meursio: quos autem vocat historiarum Theodori Metochitæ libros, hos Græce pridem habemus vulgatos post id tempus sub nomine *Michaëlis Glycæ* Annalium, de quibus dixi Volum. VI. p. 156. Non vero Glycam sed Theodorum esse illarum auctorem Meursius persuasit sibi ex MSto Codice, unde & Henricus Ernstius lib. 2. Observationum cap. 36. p. 161. *Annalium auctor quod non sit Michaël Glycas cognomento Siculus sed Theodorus Metochi-*

 ta,

gem & Francos atque Alemanos ex Agathiæ lib. 2. Armaturæ Macedonum ac Romanorum comparatio ex Polybii ecloga Hist. XVII. præliorum Alexandri cum Thracibus, Triballis, Getis, Taulantiis, & ad Granicum amnem cum Persis, ex Arriani libro I.

ta, Clariss. Dn. Meursius manifesto deprehendit, qui Annales ipsos ex MS. auctiores Græce & Latine in lucem emittet. Pro eadem sententia militat V. C. Christophorus Frid. Bodenburgius, Rector Gymnasii Berolinensis in dissertatione inserta Miscellaneis Lipsiensibus T. XII. p. 23. seq. Idem testatur manu exaratum se habere Theodori Metochitæ *χρονικὸν ἀπὸ κτίσεως κόσμου διεξιὸν περὶ τε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς κ. τ. λ.* illum ipsum scilicet Codicem ex quo Meursius historiam illam publici juris facere voluit, & quem laudati Bodenburgii antecessori donavit illustris Vir Samuel Pufendorfius, cui aliorum postumorum Meursianorum editionem debemus.

15. *Lycophronis* Chalcidensis Alexandra, poëma obscurum cum metaphrasi Josephi Scaligeri, & Meursii amplo commentario quem composuit annos natus XVII. Lugd. Bat. 1597. 8. Idem commentarius recusus in utraque editione Lycophronis luculenta Oxoniensi, illustris viri Joannis Potteri 1697. 1702. fol. ut dixi lib. 3. c. 16.

16. Ad *Theocritum* spicilegium. Lugd. Bat. 1597. 8. In hoc p. 170. *Adamantii* locum ex *Polemonis* Physiognomonicis emendandum docens, *ostendam id,* inquit, *cum aliquando utrumque illum auctorem ab innumeris mendis vindicatum publico donabo.* Petri Scriverii decerminum libros laudat p. 105. & 37. & ad calcem voluminis exhibet speciminis loco capita quædam e suis Variarum Lectionum libris.

17. *Astrampsychi* versus onirocritici, Græce & Latine cum notis & castigationibus. In capite ultimo mantissæ (*) Criticæ, subjectæ libro de luxu Romanorum, Hagæ Comitis 1605. 4. & Hafniæ 1631. 4.

18. *Helladii* Besantinoi Grammatici Chrestomathia ex Photii Cod. 279. cum versione Andreæ Schotti & Meursii notis, in quibus etiam de Dionysiis variis disseritur. Ultrajecti 1687. 4. ad calcem librorum Meursii postumorum de regno Laconico & Atheniensium Piræeo: & in Tomo decimo thesauri Antiquitatum Græcarum Gronoviani.

19. Glossarium Græco barbarum Lugdun. Bat. 1594. 4. & editio auctior 1614. 4. (quo præter vocabulorum quinque millia & quadringenta, Officia atque dignitates Imperii CPolitani tam in Palatio quam Ecclesia aut militia explicantur & illustrantur. Vide quæ notavi Volum. X. p. 102.

Cætera

(*) Hanc mantissam omisit Clariss. Grævius, qui Meursii librum de luxu Rom. curavit recudi Tom. VIII. thesauri Antiquitatt. Rom.

Cætera ſcripta in quibus Meurſius antiquitatibus & ſcriptoribus Græcis inſignem lucem attulit, hæc ſunt, rarius antea obvia, ſed recuſa nuper in theſauro Antiquitatum Gronoviano, vel ex MSto auctoris recens in lucem prolata.

20. Æſchylus, Sophocles, Euripides, ſive de Tragœdiis eorum, libri tres; *nunc ex ipſius Auctoris chirographo aucti. Theſaur. Gronov. T. X.* p. 393. Lugd. Batav. 1619. 4.

21. Archontes Athenienſes, ſive de iis, qui Athenis ſummum iſtum Magiſtratum obierunt, libri quatuor, *nunc ex ipſius Auctoris chirographo* (*) *aucti T. IV.* p. 1141. Lugd. Bat. 1622. 4.

22. Areopagus, ſive de Senatu Areopagitico, liber ſingularis, *nunc ex ipſius Auctoris chirographo auctus T. V.* p. 2065. Lugd. Batav. 1624. 4.

23. Athenæ Atticæ, ſive de præcipuis Athenarum antiquitatibus Libri III. *nunc ex ipſius Auctoris chirographo aucti T. IV.* p. 817. Lugd. Bat. 1624. 8.

24. Bibliotheca Attica, ſive de antiquis Atticis ſcriptoribus, eorumque item operibus deperditis, ordine nominum Alphabetico libri IX. *ex chirographo Auctoris nunc primum editi. Gronov. T. X.* p. 1393.

25. Fortuna Attica, ſive de Athenarum origine, incremento, magnitudine, potentia, gloria, vario ſtatu, decremento, & occaſu, liber ſingularis. *nunc ex ipſius Auctoris chirographo auctus T. V.* p. 1677. Lugd. Bat. 1622. 4.

26. Atticarum Lectionum libri VI. in quibus antiquitates plurimæ proferuntur, *nunc ex ipſius Auctoris chirographo aucti T. V.* p. 1757. Lugd. Bat. 1617. 4.

27. De Populis, & Pagis Atticæ, liber ſingularis, in quo antiquitates Atticæ plurimæ, *cum ſupplementis Auctoris*, & *Jacobi Sponii. T. IV.* p. 673. Lugd. Bat. 1616. 4. & paralipomena edita cum Theſeo Meurſii, Ultraj. 1684. 4.

28. Regnum Atticum, ſive de Regibus Athenienſium, eorumque rebus geſtis, libri III. *nunc ex ipſius Auctoris chirographo aucti T. IV.* p. 1017. Amſt. 1633. 4.

29. Themis Attica, ſive de Legibus Atticis, libri II. *T. V.* p. 1945. Trajecti ad Rhen. 1685. 4.

30. Bibliothecæ Græcæ libri tres, quibus litterarum ordine ſcriptores deperditi

(*) Meurſiana MSS. in Bibl. Regiam Holmienſem illata ſunt ex ſpoliis vaſtatâ in Bello Danico à Suecis Sora. Vide Nic. Heinſii Epiſt. ad Jo. Frid. Gronovium p. 474.

perditi recenſentur. Sed in *Diocle* deſinit, *ex chirographo Auctoris nunc primum editum opus T. X. Gronov.* p. 1181.

31. Cecropia, ſive de Athenarum arce, & ejusdem antiquitatibus, liber ſingularis, *nunc ex ipſius Auctoris chirographo auctus T. IV.* p. 905. Lugd. Batav. 1622. 4.

32. Ceramicus geminus, ſive de Ceramici Athenienſium utriusque antiquitatibus liber ſingularis poſtumus. *T. IV.* p. 957. Trajecti ad Rhen. 1663. 4.

33. Denarius Pythagoricus, ſive de numerorum, usque ad Denarium, qualitate, ac nominibus, ſecundum Pythagoricos, liber ſingularis, *T. IX.* p. 1329. Lugd. Bat. 1631. 4.

34. Dionyſius, ſive de Auctoribus iſtius nominis, eorumque ſcriptis, liber ſingularis, *& nunc primum ex chirographo Auctoris editus. T. X.* p. 577.

35. Eleuſinia, ſive de Cereris Eleuſiniæ ſacro, ac feſto, liber ſingularis, *nunc ex ipſius Auctoris chirographo auctus T. VII.* p. 109. Lugd. Batav. 1619. 4.

36. Græcia Feriata, ſive de Feſtis Græcorum, libri VI. *cum notis & marmore πυξοκαθαψίων.* additis figuris. *T. VII.* p. 701. Lugd. Bat. 1619. 4.

37. De Funere liber ſingularis, in quo Græci & Romani ritus. *T. XI.* p. 1703. Hagæ Comitis 1604. 8. & deinde in Germania 8. licet titulus eundem annum & Hagam Comitis præferat.

38. De Heraclide Pontico, aliisque ejus nominis, & eorum operibus, diſſertatio, *nunc primum ex chirographo Auctoris edita. T. X.* p. 605.

39. Miſcellanea Laconica, ſive variarum Antiquitatum Laconicarum libri IV. poſtumi. *T. V.* p. 2281. Amſt. 1661. 4.

40. De Regno Laconico liber ſingularis poſtumus *T. V.* p. 2209. Ultraject. 1687. 4.

41. Græcia ludibunda ſive de Ludis Græcorum liber ſingularis, *cum ſupplementis Claudii Salmaſii. T. VII.* p. 941. Lugd. Bat. 1622. 4. & cum Danielis Souterii libris III. de tabula luſoria, alea & variis ludis. 1625. 8.

42. Orcheſtra, ſive de Saltationibus Veterum, liber ſingularis, *T. VIII.* p. 1234. Lugd. Bat. 1618. 4.

43. Panathenæa, ſive de Minervæ illo gemino feſto, liber ſingularis, *nunc ex ipſius Auctoris chirographo auctus. T. VII.* p. 77. Lugd. Bat. 1619. 4.

44. Pi-

44. Piræeus, ſive de Piræeo, Athenienſium portu celeberrimo, & ejusdem antiquitatibus liber ſingularis poſtumus. *Gronov. T. V.* p. 1929 Ultrajecti 1687. 4.

45. Piſiſtratus, ſive de ejus Vita, & Tyrannide, liber ſingularis, *nunc ex ipſius Auctoris chirographo auctus. T. V.* p. 1397. Lugd. Bat. 1623. 4.

46. De Puerperio Syntagma. *T. VIII.* p. 1417. prodierat cum libro de funere, Hagæ Comitis 1604. 8.

47. Solon, ſive de ejus Vita, Legibus, Dictis, atque Scriptis. liber ſingularis, *nunc ex ipſius Auctoris chirographo auctus T. V.* p. 1993. Hafniæ 1632. 4.

48. Theophraſtus, ſive de illius libris, qui injuria temporis interciderunt, liber ſingularis. *T. X.* p. 621. Lugd. Bat. 1640. 12.

49. Lectiones Theophraſteæ, in quibus eorum librorum, qui ſuperſunt, loca aliquot emendantur. *T. X.* p. 647. Lugd. Bat. 1640. 12.

50. Theſeus, ſive de ejus vita, rebusque præclariſſime geſtis, liber ſingularis poſtumus *T. X.* p. 465. Ultraject. 1684. 4.

His denique accedunt, quibus in theſauris Antiquitatum locus datus non eſt (quoniam exempla primæ editionis in tabernis librariis adhuc exſtabant) 51. De Cretæ inſulæ rebus & antiquitatibus libri IV. De Cypro, libri II. & de Rhodo liber I. qui poſtumi commentarii ex potentiſſimi Sueciæ Regis Bibliotheca in lucem dati ſunt a celeberrimo Grævio Amſt. 1675. 4.

XXII. FRIDERICO SYLBURGIO Veterenſi, diſcipulo Laurentii Rhodomanni (a) accurate recenſitos & ex Wecheliana atque Commeliniana officina emendate excuſos, inſignes ſcriptores Græcos in acceptis referimus, notis & caſtigationibus eruditis, locupletiſſimisque indicibus Græcis & Latinis inſtructos atque exornatos, *Ariſtotelem*, Græce, quinque Voluminibus Francof. apud Wechel. 1587. 4. cum ſcriptis nonnullis *Theophraſti*, *Alexandri* Aphrodiſ. *Caſſii*, *Sotionis*, *Polemonis*, *Adamantii* & *Melampodis*: *Dionyſium* Halicarnaſſeum, Græce & Latin. Francof. 1586. fol.

L l l l apud

(a) Vide ſi placet quæ de Sylburgio dixi Volum. 2. hujus Bibl. p. 168. ſeq. ubi Ariſtotelem ejus recenſeo. Epitaphium illi Heidelbergæ poſitum ita ſe habet: *V. Cl. Friderico Sylburgio Wetterano Haſſo, Græcæ linguæ Inſtauratori accuratiſſimo, Philoſophicorum æque ac Hiſtoricorum ſcriptorum Anagnoſtæ diligentiſſimo, nimiis tandem vigiliis ac typographicis laboribus conſumto & die Febr. ult. XVI. A. C. MDXCVI. Æt. LX. è vivis Heidelbergæ erepto, Monumentum hoc Memoriæ & Honoris ergo fieri fecit Hæres.*

apud Wechel. *Clementem* Alex. Græce, Heidelberg. apud Commelin. 1592. fol. *Justinum* Martyrem, ibid. 1593. fol. Græce & Latine. Nec non *Theodoriti* libros XII. de curatione Græcarum affectionum, Græce & Lat. apud Commelin. 1592. fol. *Andreæ* Cretensis in Apocalypsin, Græce & Lat. ibid. 1592. fol. *Etymologicon* magnum, Græce 1594. apud Commelin. fol. *Apollonii* Grammaticii Syntaxin, Græce & Latin. Francof. apud Wechel. 1590. 4. *Saracenica* sive collectionem scriptorum de rebus ac religione Turcorum, Græce & Latine editam apud Commelin. 1595. 8. de qua lib. V. c. 5. §. 27. Volum. VI. p. 689. sq. Sententias (a) *Theognidis, Phocylidis, Pythagoræ, Solonis, Naumachii, Callimachi, Eveni Parii, Rhiani, Eratosthenis, Panyasidis, Lini, Menecratis, Posidippi, Metrodori, Simonidis* & *Antimachi*, Græce & Lat. Heidelb. 1596. 8. apud Commelin. & Francof. 1603. 8. & Ultraject. 1651. 12. de quibus lib. 2. cap. XI. §. 7. Idem Sylburgius operam non contemnendam præstitit *Herodoto*, quæ in editione hujus scriptoris Græco latina luculenta Wecheliana Francof. 1608. fol. curante Gothofredo Jungermanno conspicitur. Nic. Clenardi Grammaticam Græcam post Petrum Antesignanum illustravit supplevitque Francof. apud Wechel. 1580. 4. 1587. 8. & Hanov. 1602. 4. Ejusdem rudimentorum Græcæ Linguæ ad postremam Rameæ Grammatices editionem conformatorum libri III. intermistis plenioribus præceptis. ibid. 1582. 8. Alphabetum Græcum. 1591. 8. (b) Henricum Stephanum quoque adjuvit in adornando Græcæ linguæ thesauro, composuitque Catalogum MSS. Codicum Græcorum Bibliothecæ divitis Palatinæ, qui cum Henr. Altingii Hist. Eccles. Palatina & variis litterariis aliorum monumentis, opusculis & Epistolis prodiit Francof. 1701. 4. Sed hoc loco non præterunda ampla & accurata Sylburgii collectio *scriptorum Historiæ Romanæ*, Francof. apud Wechel. 1588. 1599. fol. tribus Voluminibus, quorum duo priora Latinos scriptores complectuntur, *primum* quidem fastos Capitolinos à Carolo Sigonio suppletos cum ejus libro de nominibus Romanorum, Messalam Corvinum de progenie Augusti. Florum, Vellejum, Sex. Aurelium Victorem, Sextum Rufum sive Rufum Festum, Eutropium, Cassiodori Chronicon, Jornandem de rebus Geticis & de Marii,

(a) Hœschelium quoque Gnomicorum editionem ad tres MStos Codices meditatum disces ex Gudii Epistolis p. 188.

(b) Laudat Adolphus Clarmundus sive Rudigerus T. I. Vitarum, editarum Germanice p. 77. etiam Frid. Sylburgii de veteri scriptura, vulgatum Norimbergæ 1591. 8. quod scriptum non vidi.

rii, Lepidi & Sertorii bellis Civilibus Julium Exsuperantium. *Secundo* exstant Svetonius, sex scriptores Hist. Augustæ Ælius Spartianus, Julius Capitolinus, Ælius Lampridius, Vulcatius Gallicanus, Trebellius Pollio & Flavius Vopiscus. Post hos Ammianus Marcellinus, Pub. Victor & incertus alter de regionibus Urbis Romæ cum Pomponii Læti Compendio Hist. Romanæ & Jo. Baptistæ Egnatii Principum Rom. libris III. notisq; ejusdem Egnatii, Theodori Pulmanni & Henr. Glareani in Svetonium. Sed *tertius* Tomus præsentis loci est inprimis, quo Græci scriptores continentur hoc ordine:

Fasti Consulares Latini & Græci, a primis consulibus Bruto & Collatino, usque ad XVIII. consulatatum Heraclii Augusti: hoc est, ab anno urbis CCXLIV, usque ad annum ejusdem MCCCLXXX. pag. 1.

Eutropii Breviarium historiæ Romanæ; ejusdemque Græca metaphrasis *Pæanii;* (†) ab urbe condita usque ad Valentinianum & Valentem Augustos, h. e. usque ad annum urbis MCXVII. p. 63.

Dionis Epitome, (*) per *Joann. Xiphilinum* facta, XXV. Imperatorum historiam complectens, a Cn. Pompejo & C. Julio Cæsare usque ad Alexandrum Augustum; h. e. ab anno urbis DCLXXXIV. usque ad ann. ejusdem DCCCCLXXXI. p. 137.

Herodiani suorum temporum historia, decem Imperatorum res gestas continens; a morte Marci usque ad initium Gordiani III. h. e. ab anno urbis DCCCCXXXII. usque ad ann. ejusdem DCCCCXC p. 463.

Zosimi Nova historia, Herodiani seriem, post brevem superiorum temporum repetitionem, continuans, usque ad Honorium & Theodosium juniorem; h. e. usque ad annum urbis MCLXIV. CHristi CCCCXII. p. 632.

Juliani Cæsares, sive per Satyram quandam inducti Principes Romani, a Julio Cæsare usque ad Constantinum & filios. p. 832.

Ex Olympiodoro (**) per Photium Cod. LXXX. excerpta, de rebus sub Theodosio minore gestis. p. 853.

(†) De *Pæanio* & *Capitone Lycio* Græcis Eutropii interpretibus dixi in Bibl. Latina lib. III. c. 9.

(*) Hanc intellige, quando Dionem Cassium ab Sylburgio editum leges in Rev. D. Jo. Fabricii, Helmstadiensis Theologi hist. Bibliothecæ suæ T. IV. p. 386. Sylburgii notæ ad Xiphilinum recusæ ad calcem Dionis Græco Latin. in edit. Wechel. Hanov. 1606. fol.

(**) De hoc dictum Volum. VI. p. 238.

E Svida excerptæ Cæſarum vitæ, a C. Julio Cæſare, usque ad Theophilum Michaelis Amorræi filium, quæ ſi eſſent integræ, ad MDLXXX annorum hoc volumine contineretur hiſtoria; p. 856.

Loca Suidæ ſunt in vocibus: Γάϊος, Αὔγουστος, Τιβέριος, Καλλιγόλας, Κλαύδιος, Νέρων, Ὄθων, Βιτέλλιος, Βεσπασιανός, Τίτος, Δομετιανὸς, Νέρβας, Τραϊανὸς, Ἀδριανὸς, Ἀντωνῖνος, Μάρκος, Βῆρος, Κόμοδος, Ἰουλιανὸς, Σεβῆρος, Ἀντωνῖνος ὁ Σευῆρος. (De Macrino in voce παραναλωμα.) Ἀλέξανδρος ὁ Μαμαίας, Μαξιμῖνος, Δέκιος. Αὐρηλιανὸς, Καρῖνος, Διοκλητιανὸς, Κωνσταντῖνος ὁ μέγας. Ἰουλιανὸς, Ἰοβιανὸς. Οὐαλεντινιανός. Οὐάλης, Γρατιανὸς, Οὐαλεντινιανὸς ὁ νεός. Θεοδόσιος. Θεοδόσιος ὁ νέος. (De Marciano in Συμεών.) Λέων ὁ Μακέλλης. Ζήνων. Βασιλίσκος. Ἀναστάσιος. Ἰουστινιανός. Τιβέριος. Μαυρίκιος. Ἡράκλειος. Ἰουστινιανὸς ὁ ῥινότμητος. Φιλιππικὸς ὁ Βαρδάνης. Ἀρτέμιος. Κωνσταντῖνος υἱὸς Λέοντος. Μιχαὴλ ὁ μετὰ τὸν Ἀρμένιον Λέοντα. Θεόφιλος υἱὸς Μιχαὴλ τοῦ Ἀμωραίου.

Imperatorum Chronologica ſeries duplex ex MS. Græco Bibl. Palatinæ: prior, a Julio Cæſare usque ad Michaelem Comnenum, p. 894. poſterior, a Julio Cæſare usque ad Conſtantinum & Romanum ejus ſocerum, p. 898-900.

Annotationes Frid. Sylburgii, & Rerum verborumque geminum Inventarium locupletiſſimum Græcum & Latinum. p. 901-1052.

De faſtis Græcis, qui in hoc volumine familiam ducunt, Sylburgium audire juvat:

Fridr. Sylburgius
Candido lectori S.

Quemadmodum ſuperiores duos tomos a Faſtis conſularibus, (*) velut primis elementis, exordiri viſum eſt; ita hunc tertium, Græcis ſcriptoribus dicatum, a *Græcis faſtis* auſpicari libuit; præſertim cum illi a Carolo Sigonio & Onuphrio Panvinio, accuratiſſimis antiquitatis ſcrutatoribus, toties laudati, a nemine hucusque in lucem fuerint editi. Eorum apographum duplex ab Antonio Auguſtino, viro ampliſſimo, & de

(*) Capitolinis, quos illuſtrarunt Car. Sigonius & Onufrius Panvinius.

& de antiquitate præclare merito, profectum esse intelligo: alterum, brevius, usque ad Antonini Caracallæ imperium: alterum, prolixius, usque ad imperium Heraclii deductum. Prius, Sigonio primum communicatum, pervenit post etiam ad alios: nuper autem ab Joanne Vincentio Pinello, & Antonio Ricobono, viris ut doctrina clarissimis, ita etiam vetustatis instaurandæ studiosissimis, Patavio ad nos missum est. Alterum, quod Panvinius ab eodem Antonio Augustino se accepisse, aliquot in locis testatur, diu per amicos hinc inde perquisivi. Tandem præter exspectationem non ἐκλογὴ illa se obtulit, sed ipsum Chronicon, (*) e quo consulum seriem ab aristocratiæ initio, usque ad Heraclii XVIII. consulatum, idem Antonius Augustinus exscriptam Panvinio impertiverat. Id Chronicon primum in Siciliæ (**) vetusta bibliotheca est inventum ab Hieronymo Surita: deinde ab Antonio Augustino prius in Italiam, post in Hispaniam translatum. Ex eo descriptum exemplar Andreas Darmarius, Græcus librarius, Isaaco Casaubono, cum aliis nonnullis libris veteribus, vendidit: Casaubonus mihi hoc vere justis conditionibus emancipavit. Cujus ut aliquæ primitiæ ocius in publicum exirent, primum eam Fastorum partem, quam a Pinello & Ricobono acceperam, cum meo exemplari contuli, & simul Latine exposui: deinde reliquam partem, a Caracallæ anno quarto, usque ad Heraclii XVIII. consulatum, in quo Chronicon nostrum desinit, eadem methodo qua inchoata erat ista Fastorum ratio, pertexui. Res gestas unicuique consulatui subjectas, de industria omisi; primum, quia diversarum gentium erant; deinde, quia illæ quæ proprie huc pertinent, ab hujus tomi auctoribus sat prolixe sunt tractatæ: tum, quia idipsum Chronicum cum aliis ejusdem argumenti Chronologiis alio tempore commodiore in publicum emittere statui. Porro quoniam Græci fasti aliquot locis mutili, nonnusquam depravati sunt, alicubi etiam a Latinis discrepant; Latinos ex Panvinii editione Græcis e

 regione

(*) Hoc est quod sine Auctoris nomine Scaliger cum Eusebio suo edidit, acceptum à Casaubono: edidit autem Græce hoc titulo: ἐπιτομὴ χρόνων ἀπὸ Ἀδὰμ τοῦ πρωτοπλάστου ἀνθρώπου, ἕως κʹ ἔτους τῆς βασιλείας Ἡρακλείου. pag. 227–299.

(**) Inde *fastorum Siculorum* nomen. Sic fasti Græci Theonis quos appendice ad diss. Cyprianicas edidit Clariss. Dodwellus, vocantur, *fasti Florentini*, quia expressi è MS. Bibl. Mediceæ: majusculis exarati litteris sine accentibus aut aliis notis. Hosce etiam habes ad calcem fastorum Consularium V. C. Petri Relandi p. 757. sq. Trajecti ad Rhen. 1715. 8.

regione apponendos censui; ut alteri alteros nunc explerent, nunc explanarent aut corrigerent. Olympiadas Græcus auctor ad Heraclium usque continuavit: Panvinius in Constantini magni temporibus intermisit, & Indictiones pro illis posuit. Eas, ut apud utrumque auctorem reperi, interiori margini bona fide adscripsi. Annos ab urbe condita, in exteriori margine notavi: in quibus prior numerus est Varronis & aliorum insignium auctorum; posterior, Verrii Flacci & Capitolinarum tabularum. Expressit vero & Panvinius utrumque numerum in prioribus duobus Fastorum libris: in posterioribus autem, & in Commentario, Varronianam numerationem, ut receptiorem, est secutus: nec ego aliam mihi rationem hic sequendam existimavi, quapropter Græcis quoque eosdem numeros ex adverso apposui; ut conferendi via esset expeditior. A Varrone autem Græcus auctor quantum distet, scire si cupias, Varro Olympiadis sextæ anno tertio, hoc autem Chronicon, Olympiadis septimæ anno quarto urbem conditam scribit: quinque scilicet annis serius quam Varro tradidit. Annos CHristi, Latinis litteris expressos, Panvinius numerare incipit ab anno urbis 751. id est ab Augusti XIII. & Silvani consulatu: Græcum autem Chronicon a sequente consulatu, Lentuli & Pisonis; quem annum ab orbe condito idem Chronicon statuit 5507. Hæc tibi significanda duxi lector: tu eis utere fuere, primisque hujus beneficii auctoribus Pinello, Ricobono, & Casaubono, si alias referre gratias nequis, saltem optima quæque mecum precare. Francof. Kal. Maji MDLXXXIX.

XXIII. Ἐμπύρευμα εὐσεβείας, quo continentur Miscellanea, duæ nimirum homiliæ *S. Chrysostomi* περὶ προσευχῆς sive *de precatione* p. 1 & 10. cum centuria illustrium ex ejus operibus, *ἀπανθισμάτων* & sententiarum p. 49--107. & duæ *Basilii Magni* homiliæ in illud, πρόσεχε σεαυτῷ, *attende tibi ipsi* p. 21. & περὶ ταπεινοφροσύνης, *de humilitate* p. 37. Carmina quædam *S. Gregorii Nazianzeni* p. 108. Methaphrasis Græca heroica *Jonæ* Prophetæ & Psalmorum I. XV. XXIII. CXXXIII. CXXXIV. auctore JOHANNE GASPARE SVICERO, (*) qui hunc utilem librum juvenum

(*) Hic est de quo A 1673. Carolus Patinus itineribus Gallice editis p. 257. *j'y* (à Zurich) *ay connu quelques personnes fort doctes: Monsieur Suicer entre autres, qui sait luy seul plus de Grec que tous les Grecs de la Grece, & que j'estime encore plus pour sa probité que pour sa science...* De hujus Sviceri Lexico Græco dixi Volum. X. præsentis Bibl. p. 88. & de thesauro ejus Ecclesiastico, Volum. IV. p. 570. Ejusdem Ratio syntaxis apud Græcos, exemplis Novi Test. & Patrum Græcorum illustrata Tiguri 1551.

num commodo collegit, & ad calcem voluminis ſeparatim ſingulorum ſubjecit latinam verſionem p. 129--276. adjuncto denique *Plutarchi* libro de puerorum inſtitutione, diviſo in capitula CLI. Græce p. 277. & Latine p. 305--335. Tiguri 1681. 12.

XXIV. *Λέξεις ῥηταί.* Græcarum ſententiarum Centuriæ, pro adultioribus ſcholæ *Scarenſis* alumnis excerptæ & cum Latina verſione editæ ab HAQVINO SPOLE. Upſaliæ 1712. 8. Centuria prima ex *Nemeſio:* ſecunda ex *Thucydide* & *Iſocrate:* Tertia ex variis auctoribus: quarta itidem ſententias ex variis Miſcellaneas & proverbia complectens. Quinta ex *Clementis* Alex. Pædagogo. Septimæ denique centuriæ loco *Demophili* ſententiæ & ſimilitudines, de quibus dicere me memini lib. 2. cap. 13. in catalogo Pythagoricorum, ubi de Secundo. Non omittendum autem in Bibliothecæ Palatinæ duobus Codicibus MSS. teſte Frid. Sylburgio in Catalogo MSS. illius Bibl. p. 106. haſce ſententias occurrere non ſub Demophili ſed *Democriti* nomine, atque ita etiam in Codice Cæſareo de quo Lambecius VI. p. 120. *Γνῶμαι κατ' ἐκλογὴν ἐκ τῶν Δημοκρίτου καὶ Ἐπικτήτου καὶ ἑτέρων σοφῶν.* Eædem ſimilitudines ac ſententiæ ſub Demophili nomine Græce & Latine ſubjectæ etiam leguntur Maximo Tyrio in edit. Oxon. 1677. 12.

XXV, *Ποικίλη ἱστορία*, ſive novus hiſtoriarum fabellarumque delectus cum notis & verſione, in uſum ſcholæ *Etonenſis*. Curante JOANNE UPTONO. Plutarch. *καθάπερ τὰς χάρακας οἱ γεωργοὶ τοῖς φυτοῖς παραπηθέασιν, οὕτως οἱ νόμιμοι τῶν διδασκάλων ἐπιμελεῖς τὰς ὑποθήκας* καὶ

1551. 8. Obſervationes ſacræ prodierunt ibid. 1665. 4. Sed Symbolum Nicæno CPolitanum ex antiquitate eccleſiaſtica illuſtratum, diudemum poſt auctoris obitum lucem vidit Trajecti ad Rhen. 1718. 4. Patri in munere Canonici & Profeſſoris Græcæ Linguæ Tiguri ſucceſſit filius *Joannes Henricus Suicerus* A. 1683. qui deinde Heidelbergam ut Theologiam doceret vocatus obiit A. 1705. 23. & cum Patre nominari hoc loco meretur ob editum Tiguri A. 1699. 4. commentarium in Epiſtolam ad Coloſſenſes, cui ſubjiciuntur Orationes duæ de fatis Græciæ antiquæ Ethnicæ & Græciæ Chriſtianæ usque ad A. C. 1453. quo CPolis Turcarum facta fuit ſpolium, & tertia de internis Eccleſiæ Reformatæ terroribus. Nec non ſpecimen metaphraſeos Græcæ rhythmicæ Pſalmorum 47. 117. 121. 133. 134. autore *Beato Holtzhalbio*, Præfecto Comitatus Badenſis. De aliis Suiceri filii ſcriptis, Jo. Jacobus Scheuchzerus in novis lit. Helveticis Ao. 1705. pag. 17. ſeq.

καὶ παραινέσεις παραπηγνύουσι τοῖς νέοις, ἵν' ὀρθὰ τούτων βλαστάνοι τὰ ἤθη. Lond. 1701. 8. In hoc libello exhibentur capita ſexaginta ſelecta ex *Æliani* variis hiſtoriis, quem auctor eorum qui fabellas conſcripſere, omnium facile principem appellat. Hinc ex *Polyæno* capita triginta & quatuor, quem præclara Imperatorum ac Ducum facta laudat ſumma eruditione & brevitate non imitanda, octo libris perſecutum. Porro ex *Ariſtotelis* II. 21. Rhetoricor. fabulas Steſichori & Æſopi, & ex *Dionyſio* Halicarnaſſeo, Menenii Agrippæ. *Maximi Tyrii* de hominibus μεμψιμοίροις, & unde malum. Denique ex *Herodoto* ſelectæ narrationes undecim. Græce hæc omnia verſione Latina ad calcem voluminis ſeparatim excuſa.

XXVI. THOMAS GALEUS (*) vir eruditiſſ. præter luculentas editiones Græco-latinas notis illuſtratas *Herodoti*, Lond. 1679. fol. & *Jamblichi* de myſteriis Ægyptiorum Oxon. 1678. fol. notasque in *Hermiæ* irriſionem Philoſophorum Gentiſium, in editione V. C. Guilelmi Worth, Oxon. 1700. 8. vulgavit tres collectiones ſcriptorum Græcorum, quas hoc loco referre non ab re fuerit. Sunt autem:

I. *Hiſtoriæ Poëticæ ſcriptores antiqui* Græce & Latine cum brevibus notis & Indicibus neceſſariis, præmiſſa de ſcriptoribus Mythologicis diſſertatione. Pariſ. 1675. 8.

Apollodori Athenienſis Bibliothecæ libri III.

Canonis

(*) Decanus Eboracenſis, defunctus A. 1702. 8. April. de quo Antonius Wood in Athenis Oxonienſibus p.849. Cætera *Thomæ Gales* ſcripta ſunt: Notæ in Lactantium de mortibus perſecutorum, in edit. Pauli Bauldry; Ultraj. 1692. 8. Edidit quoque Ingulfi hiſtoriam Croylandenſem Act. Er. 1685. p. 143) Annales Marganenſes &c. (Act. Er T. 1. ſupplem. p. 108 Bibl. univerſelle T. XI. p. 397. Nouvell. Rep. lettr. 1688. pag. 581. 813.) Hiſtoriæ Britanicæ, Saxonicæ, Anglo-Danicæ ſcriptores quindecim. Oxon. 1691. fol. (Act. Er. 1692. p. 1. ſeq.) Antonini Iter Britannicum commentariis illuſtratum, poſt parentis obitum vulgavit filius *Rogerus Gale* Lond. 1709. 4. (Bibl. ancienne & moderne T. 1. p. 128.) Hujus fratris, *Samuelis Gale*, hiſtoria & Antiquitates Eccleſiæ Cathedralis Wintonienſis publici juris factæ Anglice Lond. 1715. 8. vide Acta Erud. T. 6. ſupplementi p. 392. Non eſt porro confundendus cum Thoma noſtro, quod à multis fieri video, parens ejus *Theophilus Gale* Theophili F. plurium & ipſe eruditorum ſcriptorum auctor ut ſunt Theologia generalis Lond. 1676. 8. Atrium Gentium (the court of the Gentiles, or a diſcourſe, touching the original of humain literature both Philologie and Philoſophie, from the Scriptures and Jewish Church) Oxon. 1672. 4. ne alia memorem quæ apud Antonium Wood in laudato opere, p. 451. & in Johannis Prince libro Anglice edito de claris Devonienſibus (the worthies of Devon) videri poſſunt. Obiit ille A. 1677.

Cononis narrationes quinquaginta, ex Photii Cod. 186.

Ptolemai Hephæstionis novæ ad variam eruditionem historiæ libri VII. ex Photii Cod. 190.

Parthenii Nicaënsis de amatoriis affectionibus liber.

Antonini Liberalis transformationum collectio.

De Apollodoro, Parthenio & Liberali dictum à me est lib. 3. c. 27. de Conone lib. 3. cap. 15. & de Ptolemæo Chenno Hephæstionis patre, Grammatico, Volum. IX. p. 440. seq.

II. *Opuscula Mythologica, Physica & Ethica*, Græce & Latine, Cantabrig. 1671. 8. & ex nova recognitione Amst. 1688. 8. apud Henr. Wetstenium in qua meliore & auctiore editione scripta quædam asterisco à me notata, accesserunt, sicut vicissim in hac desideratur Heliodorus Opticus, ob argumenti dissimilitudinem non sine caussa hic omissus.

Palæphati de incredibilibus Historiis p. 1.

Heracliti Grammatici de incredibilibus p. 67.

Anonymi, longe Heraclito recentioris de Incredibilibus p. 83. De hisce tribus dixi lib. 1. c. 22.

* *Eratosthenis* Cyrenæi, Catasterismi p. 97. De hoc lib. 3. c. 18.

Phurnuti de natura Deorum Commentarius p. 137. Hic Cornutus aliis de quo lib. 2. c. 15. p. 398. seq.

Salustii Philosophi de Diis & Mundo p. 237. De hoc mox infra quædam sum dicturus.

* *Homeri* Poëtæ vita, quam Dionysio Halicarnasseo Clariss. Galeus tribuit p. 281. Vide quæ lib. 2. cap. 1. §. 4.

* *Heraclidis* Pontici allgoriæ Homericæ p. 405.

Merebatur etiam adjungi liber Græce & Latine editus à Gesnero, cui titulus ἐπίτομος διήγησις εἰς τὰς καθ' Ὅμηρον πλάνας τοῦ Ὀδυσσέως μετά τινος θεωρίας ἠθικωτέρας φιλοπονηθεῖσα. Emerici enim Bigotii judicio (*) scriptum hoc auctorem habet Heraclidem Ponticum, nisi malis Porphyrio illud tribuere. Vide quæ lib. 1. cap. 22. §. 2.

Ocellus Lucanus Philosophus de Universi natura. p. 495. De hoc lib. 2. cap. 13.

(*) Apud Menagium cap. 10. Anti Bailleti,

Timæi Locri de anima Mundi & Natura p. 539. De hoc lib. 3. cap. 1. ubi de Timæo Platonis, & lib. V. c. 26. ubi de Procli commentariis in Platonis Timæum.

Theophrasti notationes morum p. 567. De his lib. 3. cap. 9. §. 13.

Demophili similitudines seu vitæ curatio ex Pythagoreis p. 611.

Democratis Philosophi aureæ sententiæ p. 626.

Secundi Atheniensis Sophistæ sententiæ p. 640. De Demophilo, Democrate & Secundo vide sis lib. 2. c. 13. Secundi sententias ex MS. Gudiano recensitas exhibui hoc ipso volumine supra p. 565. seq.

Sexti Pythagorei sententiæ è Græco in Latinum à Rufino versæ p. 643. De his quoque paullo infra.

Ex quorundam ***Pythagoreorum*** libris fragmenta, in quibus de Philosophia Morali agitur p. 657. De his dixi lib. 2. cap. 13. §. ult. Διαλέξεις autem antiscepticas, quas cum versione & notis nobilis Viri Joannis North in editione Amstelodamensi Galeus exhibet, ex MS. Codice recensitas dedi Volum. XII. p. 617. seq.

De ***Heliodori*** Opticis quæ in Cantabrigensi exhibita editione, in Amstelodamensi Galeus omisit, dicere me memini lib. V. cap. 6. Volum. VI. p. 799. seq. Habetur etiam in Cantabrigiensi editione libellus sive Epistola Ludovici Nogarolæ, Comitis, ad Adamum Fumanum, Canonicum Veronensem, de Viris illustribus, genere Italis, qui Græce scripserunt, subjectus pridem ab Nogarola editioni Venetæ Ao. 1559. Ocelli Lucani. Hanc Epistolam in Amstelodamensi editione à Galeo præteritam, recudi feci Hamb. 1709. 8. cum Bernardi à Mallincrot centuriis quinque paralipomenon ad Vossium de Historicis Græcis, & Christophori Sandii notis & animadversionibus ad Vossium de Historicis Latinis, atque Johannis Hallewordi de Historicis Latinis spicilegio. Habet autem editio Amstelodamensis opusculorum à Galeo selectorum hoc singulare, quod in Græcis nulla occurrunt scripturæ compendia, quas abbreviaturas vulgo appellant, operam dante V. C. Marco Meibomio, ut non tantum emendate hic liber prodiret, sed etiam singulæ litteræ diserte typis exscriberentur, quod etiam in præclara illa Diogenis Laërtii editione Wetsteniana, & paucis quibusdam libris aliis observatum, consilio nescio an valde probando iis, qui non manu exaratos tantum Codices, sed priores etiam editiones tanto difficilius lectum iri deinceps

con-

conquerentur, si omnibus ejusmodi compendiis scripturæ à tyronum usu remotis, occasionem illorum lectioni adsuefiendi juventuti eripi contigerit. Nihil porro ex hac Collectione video mihi superesse, quam ut de Salustio qui de Diis scripsit, ac de Sexti sententiis pauca quædam subjungam.

1. SALUSTII Philosophi libellum περὶ Θεῶν καὶ κόσμου *de Diis & Mundo* cum *Leonis Allatii* Latina versione & *Lucæ Holstenii* notis primus edidit *Gabriel Naudeus* Romæ 1638. 12. quæ editio repetita Lugd. Bat. 1639. 12. *Galeus* hinc notis Holstenianis suas interspersit. Rogaverat Naudæus *Fortunium Licetum* Epist. 71. ut Salustium hunc, quem Stoicum facit, illustrandum sibi sumeret: sed nihil Liceti in hunc scriptorem videre me memini. Italicam versionem *Dominici Lazarini de Murro* memorat Joannes Cinelli Bibl. volantis pluteo XIX. p. 39. Aureum libellum vocat Athanasius Kircherus T. 2. Oedipi Ægyptiaci pag. 172. admiratum in eo referens Bartholomæum Tortollum elegantiam & inter tenebras Ethnicismi tot lumina virtutis & veritatis. Et sane præclare sentit de Divina providentia, de animorum (*) immortalitate & de aliis capitibus, nominatim confutans Epicureos. Hunc viri docti tribuunt Salustio Syro, Procli adversario κυνίζοντι, de quo (**) multa Photius Cod. 242. è Damascio in vita Isidori, & Suidas in Σαλλούστιος, ἀπῆγεν, Ἀθηνόδωρος, Ζήνων & Μαρκελλῖνος, inter alia testatus quod fuerit Heracliti exemplo μισοπόνηρος, ὀχλολοίδορος, καὶ πᾶσιν ἐπιθέμενος τοῖς ἁμαρτάνουσιν, καὶ ὅπωσοῦν ἐκ πάσης προφάσεως ἐλέγχων ἑκάστους καὶ διακωμῳδῶν, quod cum Cynicis moribus bene convenit, non cum hoc scriptore. Videndum igitur an sit potius alterius Salustii Platonici, ut non sine caussa conjicit Paganinus Gaudentius de Pytha-

(*) Cap. VIII. de anima disserens: ἀθάνατον δὲ αὐτὴν εἶναι ἀνάγκη, ὅτι τι γινώσκει Θεούς. Θνητὸν δὲ οὐδὲν ἀθάνατον οἶδε.

(**) Hunc Salustium intelligit Simplicius in Epictetum pag. 90. τὸν ἐφ᾽ ἡμῶν Σαλούστιον, ἄνθρακα πεπυρακτωμένον ἐπιθέντα γυμνῷ τῷ μηρῷ, καὶ φυσῶντα αὐτὸν καὶ δοκιμάζοντα ἑαυτὸν μέχρι πόσου δύναται καρτερεῖν. *Sallustium qui nostra ætate vivum carbonem femori nudo impositum sufflando periculum faciebat quamdiu ardorem illum tolerare posset.*

thagorea animarum transmigratione Exerc. 1. cap. 21. Fuit inprimis celebris Salluſtius Philoſophus, qui licet Ethnicus Julianum Imp. à cruciandis deterruit Chriſtianis, teſte Theodorito lib. 3. Hiſt. cap. 11. Huic Julianus Orationem quartam inſcripſit, qua Solis laudes complectitur. Ad hunc ejusdem Juliani Epiſtolæ qui eum A. C. 362. dignitate ἐπάρχε & A. 363. Conſulis ornavit. Ad hunc contra Dioſcori Medici truculenta conſilia ſcripſit S. Hilarius Pictavienſis Epiſcopus, de quo conſules eruditorum Benedictinorum ad Hilarium prolegomena §. 19. Ad eundem leges nonnullæ in Codice Theodoſiano. Apud Eunapium in Maximo p. 85. vitioſe Σαλέπιος, in Codini quibusdam Codicibus Σαλπίων. Auſonius in Profeſſoribus Burdegalenſibus, de Latino Alcimo Alethio Rhetore:

Saluſtio plus conferent libri tui,
Quam Conſulatus addidit.

Alius Salluſtius ad quem Symmachi Epiſtolæ V. 55. 56. Alius de quo Marcellinus Comes ad A. C. 423. *Philippus & Salluſtius Philoſophi morbo perierunt.* Alius ad quem Iſidori Peluſiotæ Epiſtola 464. libri primi. Alius *Dionyſius Salluſtius* Medicus cujus mentio apud Plinium XXXII. 7. Juſtus Rycquius Centura nova Epiſt. 29. ad Marcum Velſerum teſtatur ſe in Bibl. Saregica (Lud. Saregi, Peruſiæ & Umbriæ Præfecti) reperiſſe hæc calamo exarata opuſcula: *Maximi Planudæ* & clarorum aliquot virorum Epiſtolas centum. *Pſellum* de gemmarum virtutibus. Incerti cujusdam (ſub *Empedoclis* editos nomine) verſus Jambicos de fixarum ſtellarum ſphæra, à *Demetrio Triclinio* emendatos. Parecbolas quasdam eorum quæ in excuſis *Athenæi* codicibus deſiderantur. Incerti in librum *Ariſtotelis* de coloribus commentarium. *Canielei* librum contra Plotinum: ejus forte cujus librum de immortalitate animæ ἀνέκδοτον laudat Cardanus lib. de rerum varietate. SALUSTII Philoſophi in Heracliti problemata Homerica ſummarium. Excerpta ex *Gemiſti Plethonis* Monodia de immortalitate animæ. Ejusdem defenſionem Ariſtotelis contra *(Gennadium) Scholarium. Michaëlis Apoſtolæ* pro Plethone librum, ſuper ſubſtantia Ariſtotelica contra Theodorum Gazam. *Demetri Triclinii* de metris poëticis libellos.

2. Clariſſ.

2. Clariss. Galeo qui sententias SEXTIO (*) Philosopho apud Senecam Epist. 1. & alibi laudato tribuit, gravem dicam scribit p. 33. seq. Vir venerandus Urbanus Godfrid Siberus, qui easdem eruditis notis illustratas nuper separatim edidit, atque SIXTO II. Episcopo Romano & Martyri conatur asserere Lips. 1725. 4. præfixa etiam sub Sixti hujus II. nomine efficta Epistola, qua Concilio Lateranensi, Romæ superiore anno sub Benedicto XIII. congregato has sententias dedicavit. Sed certum esse puto aliud sensisse Origenem & Hieronymum, qui sententias has Christiani scriptoris esse minime existimarunt. Origenes non modo Episcopum & Martyrem nunquam nominat, quod neutiquam omisisset, toties ejus ingerens mentionem, vel semel facere: sed etiam diserte tanquam scriptum non Christiani, à Christianis tamen non infrequenter lecti atque adeo probati meminit VIII. contra Celsum p. 397. & T. 15. in Matthæum p. 369. atque eodem referre licet quod Ecclesiasticum Philosophum vocat S. Maximus in Dionysium Areopag. cap. 5. Mysticæ Theol. T. 2. p. 85. Rufinus autem qui primus sub Sixti Martyris nomine illum sententiolarum libellum latinis auribus commendavit, non modo temeritatis & insaniæ eo nomine arguitur ab Hieronymo in cap. 18. Ezech. & ad Ctesiphontem contra Pelagianos & cap. 22. in Jeremiam, sed monetur etiam in eo CHristi, Spiritus S. DEI Patris, Patriarcharum, Prophetarum & Apostolorum nomina reticeri; cum in Hieronymi sententiis, quas Vir clarissimus p. 63. seq. objicit toties CHristus de nomine celebretur. Et quis neget ab Ethnico etiam potuisse scribi Philosopho, licet nihil additum à Rufino largiamur, sentent. 171. *Sapientia animum perducit ad DEUM.* & 172. *Nihil tam vernaculum Sapientiæ quam Veritas*, & sentent. 34. *habes in te aliquid simile DEO.* Quis vero præstet sententiam 242. vel de baptismo intelligendam, vel non additam à Rufino? *fidelem te esse professus, spondisti pariter non peccare DEO.* Sane tamen si interpolatorias manus suspicari in his sententiis non esset necesse, Christianum scriptorem illæ hinc inde proderent. Quæcunque autem habemus Græca, ea ab Ethnico proficisci potuerunt omnia. Quod

(*) De hoc Sextio Stoico Philosopho, Tiberii ætate, sed qui Pythagoræ Philosophiam quodammodo revocasse & cum porticu conciliasse fuit visus; consule Lipsium ad Senecæ Epist. 59. & lib. 1. manuduct. c. 6.

porro Laurentius Martyr apud S. Ambrosium 1. de Officiis inducitur ad Sixtum martyrii candidatum dicere: *abjectio discipuli, detrimentum est Magistri*, cui respondere videtur quod est in Sixti sententiis n. 178. *peccata discentium opprobria sunt Doctorum.* Ad hoc responderi potest, quod non Sixto id tribuitur sed Laurentio, deinde quod diversa sententia est, denique quod Rufinus illam ut alia addidit fortasse de suo, deniq; commune hoc axioma potuisse etiam Ethnico Philosopho in mentem venire. Gelasius quoque Hieronymo suffragatus apocryphis accenset *librum proverbiorum qui ab haereticis* (Rufino) *conscriptus est & S. Sixti nomine praenotatus.* Rufino tamen assensi sunt non modo Pelagius, sed & Augustinus primo lib. de Natura & Gratia c. 64. (qui tamen id postea retractavit lib. 2. retract. cap. 42) & Syri qui sua lingua sententias illas sub Sixti Episcopi nomine (ex Rufini versione ut videtur) habent teste Hebed Jesu, & Josepho Maria Assemano T. 1. Bibl. Oriental. p. 429. tum non ipse Isidorus Hisp. sed auctor appendicis ad Isidorum, & Ildefonsum de script. Eccl. c. 1. affirmans tamen *huic Opusculo ab Haereticis quaedam contra Ecclesiasticam fidem esse inserta, quo facilius sub nomine tanti Martyris perversorum dogmatum reciperetur assertio.* Laudantur etiam Sixti Papae instituta apud Veterem auctorem collectionis de Virtutibus & Vitiis, editum à celeberrimo Mabillonio p. 62. Analect. edit. novae in fol. & à Laurentio Pisano qui Sixti sententias imitatus *Divina oracula* appellat, Thoma Bradwardino in causa DEI, Vincentio Bellovacensi, in speculo morali & Histor. & ab auctore de vitis Philosophor. c. 110. &c.

Quod in aliis versionibus suis scriptorum Josephi, Clementis, Origenis & Eusebii fecisse cognoscitur Rufinus, ut magna libertate usus fuerit, neque dubitaverit interpolare quaedam & addere, demereque alia, ut scriptores quos legeret commendabiliores faceret: idem in hoc Sexti Philosophi enchiridio videtur fecisse, quod ipse Xysto sive Sixto Episcopo tribuit atque *annulum* inscripsit. Ab eodem videtur profecta divisio libelli in duas partes, cujus Hieronymus meminit, & quae servata etiam est in editione quam Lugd. a 507. 4. * adornavit Symphorianus Champerius cum libro suo de quadruplici vita, & commentariis ad Theologiam Asclepii & Isocrate ad Demonicum. In hac enim sententiarum Sexti editione pars secunda incipit

* De edit. Hillesheimia Rev. Jo. Christoph Colerus in anthologia, fascic. 1. c. 8. Lips. 1725. 8.

pit ab illa quæ in edit. laudati Siberi est CLXX. *Fides omnes actus tuos præcedat.* In eadem Champeriana exstat quoque sententia lecta Augustino & Pelagio: *Libertatem arbitrii sui permisit hominibus DEUS, ut pure & sine peccato viventes DEO similes fiant.* Et illa in duas partes divisio & hæc sententia desideratur in aliis editionibus ut in ea quam B.Rhenanus Basil. 1516 in 4. dedit ex MS. Selestadiensi, & quæ in Bibliothecis Patrum, & in Galeana utraq; nec non in Helmstadiensi quam cum sententiis Laurentii Pisani presbyteri & Thalassii Episcopi vulgavit Joannes à Fuchte 1615. 8. etiam in illa quam divisam in Decadas XLII. Petrus Poiretus subjunxit ideæ Theologiæ Christianæ juxta principia Jacobi Bohemi Teutonici. Amst. 1693. Optandum erat Græcas exstare, & ab interpolationibus Rufinianis immunes has sententias, ita enim appareret nihil in illis occurrere quod non scribi potuerit ab Ethnico Philosopho, nihil certe aliud observabitur in illis quæ eædem cum gnomis hisce Græce leguntur inter Demophili ac Democratis sententias, vel apud Nilum, Maximumve vel apud Stobæum: vel apud Origenem denique nominatim Sextum laudantem. Sic quod apud Sextum est, XCII. *Quod tibi DEUS dat, nullus auferre potest*, in Demophili sententiis ita exprimitur: δῶρον Θεȣ̃ πᾶν ἀναφαίρετον. Sexti CCCXLIII. Qui cogitat adversum alium mala, ipsa præveniens ipse perfert mala. Apud Demophilum: βȣλευόμενος περὶ ἄλλȣ κακῶς, φθάνει ἑαυτὸν πάσχων ὑφ' ἑαυτȣ̃ κακῶς. Sexti CCXCVIII. *Magnam scito esse sapientiam per quam ferre potes ineruditorum insipientiam.* Apud Demophilum: μεγάλην παιδείαν νόμιζε δι' ἧν δυνήσῃ φέρειν ἀγνοȣ́ντων ἀπαιδευσίαν. Sexti CCCCXLI: *Sapiens vir & cum tacet, honorat DEUM.* Apud Demophilum: σοφὸς καὶ σιγῶν τὸν Θεὸν τιμᾷ. Quod in Sexti CCCCXLIII. est, *Homo incontinens polluit Deum*, apud Demophilum est τὸ Θεῖον μιαίνει.

3. Tertia Clarissimi Galei Collectio Græco-latina est *Rhetorum Græcorum* selectorum Oxon. 1676. 8. in qua 1. *Demetrii* Phalerei liber de elocutione, 2. *Tiberius* Rhetor de Schematibus apud Demosthenem, 3. Anonymi Græci Compendium Rhetoricæ, quod incipit: ἡ ῥητορική ἐστιν ἐπιστήμη τȣ̃ καλῶς καὶ πειστικῶς πάντα τὸν προχεῖ.

προκείμενον διαθέσθαι λόγον. & 4. *Severi* Sophistæ Alexandrini Ethopœiæ, auctiores iis quas Allatius ediderat. De his scriptoribus cum dixisse me meminerim lib. IV. cap. 31. §. 18. nihil amplius addo, sed potius subjungo alterius Rhetorus *Theophili Corydallei* opusculum, quod cum Latina versione hactenus inedita in manus meas incidit, editum pridem Græce Lond. 1625. 8. cum ejusdi scriptoris περὶ ἐπιστολικῶν τύπων.

Τοῦ σοφωτάτου κυρίου ΘΕΟΦΙΛΟΥ ΚΟΡΥΔΑΛΛΕΩΣ τοῦ Ἀθηναίου, τοῦ ὕστερον διὰ τοῦ θείου καὶ μοναχικοῦ σχήματος ΘΕΟΔΟΣΙΟΥ μετωνομασθέντος, Ἔκθεσις περὶ ῥητορικῆς.

ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ.

Ἀεὶ μὲν ἔγωγε τὸ περὶ τὴν παιδείαν ὑμῶν εὐδαιμόνιστα πρόθυμον. καὶ τὸ εὐγενὲς οὐκ ἔχω μὴ ἄγασθαι τῆς ὑμετέρας φύσεως. οἱ χρήματι πολυασχόλῳ τῇ ἐμπορίᾳ ἐνειλημμένοι, καὶ τῶν Εὐρίπου παλιῤῥοιῶν οὐκ ἀσθενεστέρῳ ῥεύματι τῷ τῶν πραγμάτων ὄχλῳ μεταφερόμενοι διηνεκῶς, καὶ ἀντιῤῥυπτόμενοι, οὐκ ἀνύετε ὅμως καὶ λόγων μεταποιούμενοι, τήν τε τῶν ῥητόρων καλλιφωνίαν, τῶν μηδεμιᾶς ἀπολειπομένων φροντίδος τὰ δευτερεῖα φέρειν αἰσχύνεσθε. καὶ οὔτε τὸ χαλεπὸν τῆς εὑρέσεως διὰ τὸ δύσληπτον ἀπαμβλύνει τῆς προθυμίας τὸ εὔτονον, οὔτε τὸ συνε-

Sapientissimi Viri Domini *THEOPHILI CORYDALEI*, *Atheniensis; post sacrum, & Monasticum assumptum habitum, cognomento THEODOSII, Tractatus Rhetoricus.*

PROOEMIUM.

Semper ego fælici vos indole in perdiscendis literis judicavi, & divinam illam naturæ vestræ particulam non possum non mirari; quippe qui variis negotiis, mercatura nimirum implicati, rerumque turbido æstu non secus, ac in certis reciproci freti fluctibus agitati, & ubique acti non cessatis tamen & literis incumbure, illamque Rhetorum facundiam secundas tenere non patimini. Adeoque nec investigandi difficultas animi obtundit robur, nec laboris assiduitas, segniores vos in ista efficit in-

συνεχὲς

συνεχὲς τῶν πόνων ῥαθυμοτέρους περὶ τὴν τούτων θήραν ἐργάζεται. Ἀλλ' οἱ μὲν τῶν πλεόντων πολλοί, κἂν σμικρὰς ὑπολάβῃ κλύδων, ἐκπλαγέντες τῇ ἀληθείᾳ, προΐενται μὲν τὴν σώζουσαν τέχνην, παραδιδῶσι δὲ τῷ κύματι καὶ παραναλίσκονται τῆς νεώς. Ὑμεῖς δὲ ὥσπερ Φιλοσοφίας ἐν μεθορίῳ καὶ ἐμπορίας τεταγμένοι, τῆς μὲν τῷ ἐπιρρέοντι σάλῳ ὡς ἐγχωρεῖ ἀπαντῶντες, καὶ θατέρας ἀποχρώντως ἀντέχεσθαι. ἡ μὲν γὰρ ὑμῖν κἂν ἐπείσακτος, ἀλλὰ τῶν χρείαις συντελοῦσα τοῦ βίου. ἡ δὲ πατρῷον κτῆμα ἀνέκαθεν, ἧς εἰ καὶ τὸ ἄνθος ὁ δαίμων αὐτοῖς κλάδοις ἀπέκειρεν, ἐμμένει μέντοι τὰ σπέρματα κρείττω δαιμονίας ἐπηρείας τῇ φύσει συμμεταδιδόμενα. σφαδάζει τε διηνεκῶς ἐπὶ τὴν ἔκφυσιν, καὶ ὀργᾷ εἴ ποι ἀναθηλῶντα πάλιν ἀποκυήσειεν, ὅσα καὶ φυτὸν εὐγενές. ἀπορίᾳ δὲ τοῦ μαιευσοντος μένει ἀτελεσφόρητα. καὶ τοῦτο δὴ τὸ νύττον ἀεὶ καὶ οὐκ ἐῶν ὑμῶν ἠρεμεῖν τὴν ψυχήν. ὃ κἀμοὶ τό γε νῦν ἔχον φοιτᾶν καταναγκάζει ὡς δῆθεν ἐμπείρῳ τῷ περὶ τὴν μαίευσιν. Ἐγὼ δὲ τῆς φύσεως ὑμᾶς ἐπαινῶν, αἰσχύνομαι μὴ καὶ χαρίσασθαι. εἰ δὲ τοὐγχείρημα πόνων δεῖν οὐκ ἐκτός, ἀλλ' ὑμῶν γ' ἕνεκα τὸν ἐνόντα τρό-

dagine. Navigantium autem nonnulli, tenui quamvis ſurrepti unda, artem quidem projiciunt ſalutarem ſeque credunt fluctibus, navemque impingunt. At vos, velut in ipſo Philoſophiæ confinio, & mercaturæ poſiti, hujusce inundanti oceano, pro viribus occurritis, & altera ſat abunde inſtructi eſtis. Iſta quidem vobis adventitia licet, in vitæ tamen commodum cedit; hæc vero avita ab origine poſſeſſio. Cujus etiamſi florem ab ipſis Deus decerpſit ramis, at ſemina tamen inſunt divinitus immiſſo meliora damno, quæ toti impertiuntur naturæ, ſemperque geſtiunt elici, appetuntque ut tandem regerminantia fructus, non ſecus ac planta nobilis, iterum effundant. Inopia vero obſtetricantis manent immatura. Atque hoc œſtrum eſt illud, quo veſtræ inquietantur animæ. Quod & me jam nunc haud certis paſſibus ad errandum adigit, quippe qui ſat novi quid ſit obſtetricari. Ego igitur cum lætam vos ob indolem prædicem, frontem plane exuam, ſi non gratificer. Quamvis autem opus hoc arduum ſit, in veſtram tamen gratiam aggrediendum putavi, ut ſemina,

πον

πον πειρατέον ἔδοξα τὰ σπαργῶντα ἤδη τῶν σπερμάτων εἰς φῶς ἀγαγεῖν. Ὑμεῖς δὲ κἂν ταῖς ὠδῖσιν ἐπείγεσθε, μὴ πάνυ σπεύσητε τὴν ἀπότευξιν. οὐχ ὁ τυχὼν γὰρ ἐξ ἀμβλώσεως κίνδυνος τοῖς πρὸ ὥρας γλιχομένοις προϊέναι τὰ ἔκγονα.

quæ jam fœcunditate turgescunt, in lucem producantur. Quod si partus doloribus cruciamini, ne temere tamen festinate. Illis enim grave ex abortu periculum accidit, qui fœtus præmature edere cupiunt.

II. Ὁ μὲν σκοπὸς ἡμῖν ἐπὶ τοῦ παρόντος, οὐ ῥητορικῆς θεωρία, οὐδέ τινα περὶ αὐτῆς ὁλόκληρον ἔκθεσιν παραδοῦναι. ἀλλὰ περὶ μερῶν τοῦ πολιτικοῦ λόγου, καὶ τῆς ἐκείνων διαθέσεώς τε καὶ χρήσεως διαλαβεῖν. σαφηνείας δὲ ἕνεκα καὶ τοῦ μὴ δοκεῖν (ὃ λέγεται) μῦθον ὑφαίνειν ἀκέφαλον, ὀλίγαττα καὶ περὶ ὁλοσχεροῦς τῆς πραγματείας ὡς ἐν παρόδῳ προανακεκρουκότες, καὶ εἰς αὐτὴν μεταβησόμεθα τὴν τοῦ προκειμένου διαθήρασιν. Τὴν ῥητορικὴν τοιγαροῦν τῶν μὲν ἐμπειρίαν χρηματισάντων, τῶν δὲ τέχνην, ἐνίων δὲ αὐτῇ οὐδὲ τὰ τῆς ἐπιστήμης πρεσβεῖα νέμειν ἀποκνησάντων. ἡμεῖς καὶ τὸ σύντομον ἐπὶ τοῦ παρόντος καὶ τὸ εὐπαρακολούθητον διώκοντες, τὰ μὲν τῶν ἄλλων παρέντες, ἃ περὶ αὐτῆς τῷ Ἀριστοτέλει ἔδοξεν (ὃν καὶ τοῦ λόγου ποδηγὸν ἐνστησόμεθα) διὰ βραχέων ὡς οἷόν τε ἀναπτύξωμεν.

II. Scopus hic noster non est meditari Rhetoricem, nec aliquem de ea tractatum integrum præbere; sed de partibus civilis orationis, & earum constructione, usuque disserere. Quod ut elucescat, & ne fabulam sine capite (ut ajunt) contexere videar, paucula de toto negotio obiter præmittemus, dein ad ipsam propositi disquisitionem transibimus. Rhetoricam igitur cum alii scientiam esse dicant, alii artem, plurimique ipsa scientiæ privilegia tribuere non verentur, nos etiam qui brevitati jam studemus, captuque facilia consectamur, aliorum opiniones omittentes, quæ de ea visa sunt Aristoteli, cujus nos insistimus vestigiis, quanta possumus brevitate aperiemus.

III. Ἀμέλει

III. Ἀμέλει τοι ὁ Ἀριστοτέλης ἐν τῷ πρώτῳ τῶν πρὸς Θεοδέκτην, Δύναμιν φησὶν τὴν Ῥητορικὴν εἶναι περὶ ἕκαστον τοῦ θεωρῆσαι τὸ ἐνδεχόμενον πιθανόν. δύναμιν δὲ ἐνταῦθα οὐ φυσικήν τινα δεξιότητα ὑποληπτέον, ὃ δή τινες περὶ Ῥητορικῆς ἐφαντάσθησαν. ἀλλ' ἣν συνίστησι γυμνασίας συνέχειαν, ταῖς περὶ τὸ αὐτὸ καὶ κατὰ τὸ αὐτὸ ἐνεργείαις. ἥτις καὶ τέχνη ἐστὶν, ὃ περὶ αὐτῆς ὁ Ἀριστοτέλης πολλαχοῦ ἀποφαίνεται. ὃ γὰρ πράττειν πεφύκασιν ἄνθρωποι, χαλεπῶς μέντοι καὶ σπανίως, ῥᾳδίως δὲ καὶ ὡς τὰ πολλὰ ἐθισθέντες, τοῦτο καὶ τὴν αἰτίαν προσλάβειεν, τέχνη γίνεται. τοιοῦτον δὲ ἡ Ῥητορική. καθ' ἣν καὶ πάντες φύσει μέχρι τινὸς ἐνεργοῦσι, καίπερ εἰκῆ καὶ ἀπισφαλῶς. ἐν ἕξει δὲ γενόμενοι διὰ συνηθείας, οὐκ ἔτι, ἀλλὰ ῥᾷστα καὶ ἐμμελῶς. ἐνδέχεται δὲ καὶ αἰτίαν θεωρεῖν. οἷον τινα, καὶ τίνι τρόπῳ σχηματισθέντα τοὺς τοιούσδε πείθουσιν ἀκροατὰς, ἄλλως μὲν τοὺς πρὸς ἡδονὴν ἢ κέρδος ἀφορῶντας, ἑτέρως δὲ τοὺς φιλοδοξοῦντας. καὶ ὡδὶ μὲν ὄχλον, οὕτω δ' αὖ σοφοὺς καὶ τῷ δικαίῳ προσέχοντας. ὡσαύτως δὲ καὶ τοιῶσδε μὲν συντεθὲν

III. Ariſtoteles ſiquidem in primo ad Theodectem libro Rhetoricam, inquit, facultatem eſſe perſpiciendi in unaquaque re, quod in ea eſt ad perſuadendum idoneum. Per facultatem autem non naturalis aliqua ingenii dexteritas hic intelligenda, prout nonnulli de Rhetorica ſomniarunt; ſed qualem comparat exercitatio continua, crebra ſua, circa idem, & propter idem, actione. Quæ & Ars eſt, quod paſſim Ariſtoteles de ea demonſtravit. Quod enim facere ſolent, ſed ardue raroque homines, prompte vero cum acceſſerit aſſiduitas, id, & rationem adjungit, Ars efficitur. Tale vero quidpiam eſt Rhetorica, ſecundum quam omnes natura quadantenus operantur, temere tamen, & imprudenter. Qvum autem habitum aſſiduo conatu nacti ſunt, non ita, ſed expedite, & cum judicio. Liceat autem & cauſam inſpicere, quæ nimirum, & quo veſtita cultu valent ad auditores hoſce vel illos perſuadendum: aliter ſiquidem quos lucri, aut voluptatis γαργαλισμὸς titillat, aliter autem quos gloriæ, aut opinionis. Et hoc modo conciliatur vulgus,

προοίμιον, τοιῷδε τῷ λόγων γένει ἐφαρμόττει. ἄλλως δὲ, ἑτέρῳ καὶ πρὸς ἑτέρους. καὶ τῶν λοιπῶν ὁμοίως. τέχνη ἄρα ἡ ῥητορική. Ἡ δὲ τέχνη ἕξις ἐστὶ πρακτικὴ μετὰ λόγου. ἕξις δὲ οὖσα, καὶ ποιότης ἀναγκαίως. ἡ γὰρ ἕξις ποιότης ἐστὶν ἐπείσακτος ταῖς τῆς ψυχῆς δυνάμεσι καθ' ἣν τοιῶσδε τὸ ζῶον ἔσχηκεν, ἢ πρὸς ἑαυτὸ, ἢ πρὸς ἕτερον, οὐκοῦν ἡ ῥητορικὴ καὶ ποιότης ἐστὶν ᾗ ἕξις, καὶ ἕξις ᾗ τέχνη, καὶ τέχνη περὶ λόγους ᾗ λογική. Ἀλλ' ὁ λόγος οὗτος ἀληθὴς μὲν, οὔπω δὲ ῥητορικῆ ἀποκεκριμένος, ἐπεὶ καὶ γραμματικῇ ἐφαρμόττειν καὶ διαλεκτικῇ ἐνδέχεται. ὅτου χάριν προσείληπται τὸ, περὶ ἕκαστον τῶν θεωρῆσαι τὸ ἐνδεχόμενον πιθανόν. καθ' ὃ, ἀντιδιαστέλλεται μὲν τῆς γραμματικῆς, ὡς μόνην τὴν ὀρθότητα καὶ σημασίαν σπουδαζούσης τοῦ λόγου. διακρίνεται δὲ καὶ τῆς διαλεκτικῆς, ἧς ἔργον κανόνα καὶ ὄργανον συγκροτῆσαι, δι' οὗ ἔχοιμεν ἐν μὲν τοῖς κατὰ θεωρίαν τοῦ ψεύδους τὸ ἀληθὲς, ἐν δὲ τοῖς πρακτέοις τῶν φαύλων τἀγαθὰ διελεῖν. μόνη δὲ ἡ ῥητορικὴ πᾶσαν περὶ τὸ πιθανὸν καταβάλλεται τὴν σπουδήν. καὶ τοῦ-

ſapientes iſto, & juſtitiæ myſtæ. Similiter & exordium ita compoſitum ſub tali genere orationis cadit, & talibus convenit auditoribus; ſin aliter, ſub alio, & aliis: & ſic de reliquis cenſendum. Eſt igitur Ars, Rhetorica. Ars autem habitus eſt efficiendi cum ratione. Habitus autem cum ſit, neceſſe quoque ut qualitas ſit. Habitus enim qualitas eſt in potentias animæ introducta, qua tali modo afficitur animal, vel erga ſe, vel alios. Eſt igitur Rhetorica qualitas qua habitus, & habitus qua Ars, Ars autem cum ratione, qua rationalis. Definitio autem hæc vera quidem, Rhetoricam tamen nondum ſatis diſtinxit, quoniam & Grammaticæ convenire poſſit, & Dialecticæ. Illud proinde additur, perſpiciendi in unaquaque re, quod in ea eſt ad perſuadendum idoneum. Hinc à Grammatica diſtinguitur, quæ ſolum curat, ut emendata ſit oratio, & ſignificans: à Dialectica vero, cujus eſt regulas, & inſtrumenta conficere, quibus veritatem in Theoreticis à falſitate, bonumque in practicis à malo diſtinguamus. Sola vero Rhetorica omnem in perſuadendo impendit operam. Et hoc de pro-

τὸ περὶ τοῦ δοθέντος ἁπλῶς δύναται θεωρεῖν· Οὐ γὰρ ἀφώρισται περί τι γένος ἡ τῆς ῥητορικῆς ὕλη, οἷον δὴ ταῖς λοιπαῖς τέχναις. τέκτονι φέρε εἰπεῖν ξύλα. χαλκεῖ δὲ μέταλλα. καὶ καθεξῆς ὡσαύτως. ἀλλ' ἐφ' ὁτιοῦν ἡ ῥητορικὴ ἐπεκτείνεται τῶν συμπιπτόντων τῶν ἐν πολιτείαις ζητημάτων, πλὴν τῶν ἀσυστάτων. Ἔργον δ' αὐτῆς οὐ τὸ πεῖσαι πάντως, οὐδὲ γὰρ τεκτονικῆς τὸ τὴν κλίνην εἰς ἔργον προαγαγεῖν. ἀλλ' εἰδέναι ὡς ἂν προαχθείη εἰ μή τι τῶν ἐκτὸς διακώλυμα παρεμπέσοι. οὕτω τοι καὶ ῥητορικῆς τὸ ἐπίστασθαι περὶ ἑκάστου τῶν προβληθέντων, οὐ διδακτικῶς, ἀλλὰ πιστωτικῶς εἰπεῖν. ὅθεν καὶ τῶν ἐναντίων ἐστὶ διὰ τῶν κοινῶν καὶ ἐνδόξων κατασκευαστική· Τὸ δὲ τοῦ ῥήτορος ἔργον, τετραχῆ διανενέμηται, κατὰ τὰ τέσσαρα τῆς ῥητορικῆς μέρη. ἐν οἷς πρώτη μὲν καὶ οὐδαμῶς εὔληπτος, ἡ τῶν ῥητορικῶν προβλημάτων καὶ στάσεων θεωρία ἐστί. μεθ' ἣν ἡ τῶν πίστεων εὕρεσις, οὐχ ἧττον τὸ πολυσχεδὲς ἢ χρήσιμον ἔλαχε. καὶ παρὰ ταύτας ἥ τε τῶν εὑρεθέντων διάθεσις, καὶ τῶν λέξεων ἐκλογὴ καὶ ὑπόκρισις τῶν αὐτῶν.

posita definitione sufficiat. Non enim aliquo genere coarctatur Rhetoricæ materia, sicut Artium reliquarum. Lignario scilicet ligna destinantur, fabroque ærario metalla, & sic de singulis. At Rhetorica in omni versatur quæstione qua civili, exceptis quæ in disceptationem non veniunt. Munus autem Rhetoricæ non est persuadere semper, nec artis fabrilis lectum conficere, sed scire quomodo conficiatur, nisi internum aliquod impediat repagulum: ita nec Rhetoricæ de quocunque themate scientiam facere, aut docere, sed probabiliter tantum dicere. Unde & adstruendi contraria vim habet, è locis communibus, & probabilibus. Oratoris autem officium quadruplex est, secundum quatuor Rhetoricæ partes. Quarum prima & admodum difficilis est statuum, & quæstionum Rhetoricarum consideratio. Secunda, quæ non minus multiplex est, quam utilis, argumentorum est inventio. Tertia inventorum dispositio, & ultima verborum electio, eorumque decora voce, & gestu pronunciatio.

IV. Τῶν δὲ προβαλλομένων ἤγουν ζητουμένων, γένη εἰσὶ δύο. τὰ μὲν γὰρ συντείνει πρὸς αἵρεσιν καὶ φυγήν. οἷον εἰ πολεμητέον Φιλίππῳ. τὰ δὲ πρὸς γνῶσιν μόνον. οἷον πότερον ὁ κόσμος σφαιροειδής, ἢ οὔ. τούτων δὲ τὰ μὲν εἰσὶ καθόλου, ὅσα καὶ τῶν περιστατικῶν ἐξῃρημένα. οἷον εἰ ὅλως πολεμητέον. τὰ δὲ ἐπὶ μέρους ὡς τὸ, εἰ προσήκει Ἀθηναίοις ἄρασθαι τὸν κατὰ Φιλίππου πόλεμον ὑπὲρ Ὀλυνθίων, ἐπὶ ἄρχοντος Καλλιμάχου. Ἔστι δ᾽ ἐν ἑκατέρῳ τῷ γένει κοινὰ τὰ καθόλου κατασκευαστικὰ καὶ ἀνασκευαστικά. ὁ γὰρ δείξας παντὶ γαμητέον εἶναι, καὶ τῷ Σωκράτῃ πάντως καὶ Πλάτωνι ἔσται ἀποδεδειχώς. ὁμοίως δὲ καὶ ὁ ἀνελὼν τὴν πρὸς ἑτεροδόξους φιλίαν, συνανεῖλεν (οἷον εἰπεῖν) καὶ τὴν μεταξὺ Πεισιστράτου καὶ Σόλωνος. Ἡ μέντοι Ῥητορικὴ τῶν κατὰ μέρος ἐστὶ θεωρητική τι καὶ πιθανουργική. ἔστι γὰρ πολιτικὸν ζήτημα (ὡς Ἑρμογένης ὡρίσατο) ἀμφισβήτησις λογικὴ ἐπὶ μέρους, ἐκ τῶν παρ᾽ ἑκάστης κειμένων νόμων ἢ ἐθῶν, περὶ τοῦ νομισθέντος δικαίου, ἢ τοῦ καλοῦ, ἢ τοῦ συμφέροντος, ἢ καὶ πάντων ἅμα, ἢ ἐνίων. τὴν δὲ τῶν

IV. Propoſitorum autem ſive quæſtionum genera duo ſunt. Quædam enim ad electionem, & evitationem ſpectant, ut an bellum cum Philippo gerendum. Quædam ad ſolam cognitionem, ut, an mundus ſphæricæ ſit figuræ, necne. Ex his, quædam Univerſales ſunt, quales ſunt, quæ omnibus nudantur circumſtantiis, ut, an omnino ſit pugnandum: quædam vero ſpeciales, ut, an Athenienſes deceat bellum contra Philippum ſuſcipere pro Olynthiis archonte Callimacho. Sunt autem in utroque genere communes, generaleſque confirmandi, & deſtruendi loci. Qui enim uxorem omni ducendam eſſe demonſtrat, tum Socrati, & Platoni ſine dubio demonſtrabit. Sic etiam, qui amicitiam inter viros ſententia diſcrepantes ſolvit, eam quoque extinxit, quæ inter Solonem, & Piſiſtratum. Attamen Rhetorica eſt particularium ars contemplativa, & perſuaſoria. Eſt enim quæſtio civilis (ut definivit Hermogenes) diſceptatio, vel controverſia cum ratione ſuſcepta, particularis, & finita, ex conſtitutis legibus, aut conſuetudine uniuſcujuſque populi, de iis quæ habentur juſta, aut honeſta, aut utilia, vel de his omnibus ſimul, vel de

καθόλου

καθόλου καὶ ἀληθῶν ἔρευναν φιλοσόφοις ἡ Ῥητορικὴ παρίησι, τὸ εἶναι τῶν ὄντων οὐ τὸ δοκεῖν πολυπραγμονοῦσιν. εἰ δέ που καὶ Ῥήτορες ἅπτονται τῶν καθόλου, τοῦτο ἐφ' ὅσον αἱ τῶν κατὰ μέρος ἐργασίαι ταῖς τῶν καθόλου ἐμπεριέχονται, δρῶσιν. οὐ μὴν ἡγείσθω τις κατὰ μέρος ἡμᾶς λέγειν ἐνταῦθα τὰ ἑνὶ μόνῳ δοκοῦντα. ὧν ἀορίστων ὄντων, ἀδύνατον καὶ νόμους θέσθαι, καὶ τεχνικῷ τινι κανόνι τὴν περίληψιν ποιῆσαι, ἀλλὰ τὸ τοιῶσδε ἢ τοιῶσδε ἔχουσιν. οἷον Ἀθηναίοις ἢ Λακεδαιμονίοις. Ἑκάτερον δὲ τῶν ἐκτεθέντων γενῶν, εἰς τρία τὴν διανομὴν εἴληχεν. εἰς ἃ καὶ πᾶσαι αἱ τῶν ῥητορευόντων στάσεις ἀνάγονται. τρεῖς γὰρ τὰς ἀνωτάτω ζητήσεις οἱ περὶ Ἑρμογένην τίθενται. εἰ ἔστι. τί ἐστιν. ὁποῖον τί ἐστιν. ὧν τὸ μὲν πρῶτον διὰ τοῦ στοχασμοῦ θηρώμεθα. Ἔστι γὰρ στοχασμὸς, ἀδήλου πράγματος ἔλεγχος οὐσιώδης ἀπό τινος φανεροῦ σημείου, ἢ ἀπὸ τῆς περὶ τοῦ προσώπου ὑποψίας. Εἰ δὲ φανερὸν μὲν ᾖ τῇ οὐσίᾳ, δεόμενον δὲ προσθήκης ἐς ἀναπλήρωσιν, ποιεῖ τὴν ζήτησιν περὶ τὸ ἐλλεῖπον, καὶ ἡ στάσις ὁρικὴ προσηγόρευται, ὡς περὶ

τὸν

quibusdam horum. Univerſalia autem, & vera Philoſophis diſcutienda relinquit Rhetorica, qui rerum eſſentias perſcrutantur, non apparentias. Quod ſi Rhetores quandoque Univerſalia tractent, hoc ideo faciunt, quod ſingularium argumenta in univerſalibus continentur. Ne tamen exiſtimet quiſpiam nos hic ſingularia dicere quæ unico ſoli conveniunt. Quibus impoſſibile eſt, cum infinita ſint, & leges ponere, & artificiali aliquo complecti canone. Sed vel hoc modo ſe habent, vel illo, ut vel Athenienſibus, vel Lacedæmoniis. Alterutrum autem è prædictis generibus, in tres diſtribuuntur partes, ad quas reducuntur omnes Rhetorum controverſiæ. Tres enim has ſupremas quæſtiones tradunt Hermogeniani. An ſit? Quid ſit? Quale ſit? quarum primam conjectura indagamus. Eſt enim conjectura, rei obſcuræ & incompertæ probatio ab ipſa re deſumpta, in aliquo ſigno manifeſto, vel ex ſuſpicione aliqua de perſona. Quod ſi de re ipſa compertum ſit, deſit autem aliquid, quod ſupplementi gratia adjici debet, inſurgit quæſtio de defectu iſto, & ſtatus finitivus appellatur, quippe quod de cauſæ finitione conſtituitur. Si vero factum judicandum

ρευναν, οὐ μὴν καὶ τὸ τέταρτον ἐκείνης μέρος, τὴν διατί δηλαδὴ ζήτησιν παρέλειπεν. αὕτη γὰρ τὴν τινὸς αἰτίαν πολυπραγμονεῖ λαχοῦσα. εἰ μὲν ἐπ᾽ ἀσυμπλόκου τινὸς καὶ ἀσυνθέτου θεωρεῖται, οἷον διὰ ἣν αἰτίαν Φίλιππος ζητεῖ τὴν εἴσω πυλῶν παρέλευσιν. ἢ ἐπὶ συμπεπλεγμένου τῆς καὶ συνθέτου, ὃ καὶ σπάνιον παρὰ ῥήτορσιν. οἷον, διὰ ἣν αἰτίαν ἐκλείπει ὁ ἥλιος, παρὰ τί οὐκ ἀγαθὸν ὁ πρὸς ὁμόρους πόλεμος. Η δὲ πίστις πολυσήμαντός ἐστι φωνή. πῆ μὲν ἐπὶ τοῦ πιστεύοντος λέγεται, καὶ ἔστιν ὑπόληψις περί τινος τῶν δοκούντων, ἢ κοινῇ ἤγουν τῷ πεφυκότι. πῆ δὲ τοῦ πιστωτικοῦ λόγου τὴν ὕλην, καὶ ἐστι στοιχεῖον ἢ τόπος ἐπιχειρήματος ἐνδόξου. δι᾽ οὗ δύναιτ᾽ ἄν τις πειθὼ ἀπεργάσασθαι. ἐστι δ᾽ ὅτε καὶ ἀντὶ θάῤῥους ἐκλαμβάνεται. ὡς τὸ πίστιν ἔχειν, καὶ διδόναι πίστιν, καὶ δέχεσθαι. Κατὰ γοῦν τὸ δεύτερον σημαινόμενον ὁ Ἀριστοτέλης ἐπὶ τοῦ παρόντος γενικῶς τὴν πίστιν διέτεμε. τὰς μὲν προϋποκειμένας καὶ μὴ διὰ τῆς μεθόδου ποριζομένας τῷ ῥήτορι, ἀτέχνους ἐκάλεσεν. οἷαι εἰσὶ, νόμοι, συνθῆκαι, μαρτυρίαι, βάσανοι, ὅρκοι. Καὶ νό-

illam Philoſophorum non moliebatur diſquiſitionem, non tamen quartum illud omiſit membrum, quæſtionem ſcilicet, cur ſit? Hujus enim eſt indagare cauſam rei, vel cum de ſimplici aliqua re agatur, & non complexa, ut Cur velit Philippus intra portas (*) venire?, vel de complena & compoſita, quæ rarior vocatur à dicendi magiſtris, ut quam ob cauſam ſol deficiat, cur non utile ſit contra finitimos bellum gerere. Vario autem genere uſurpatur vox πίστις, quandoque ſiquidem de credente dicitur, & eſt opinio de re aliqua probabili, vel in communi, vel ſaltem à natura, quandoque vero orationis materiam denotat afferentis fidem, eſtque principium, ſeu locus probabilium argumentorum, per quæ effici poſſit fides: quin &, pro fiducia non vero ponitur, hinc phraſes illæ πίστιν ἔχειν, & διδόναι πίστιν, καὶ δέχεσθαι. In ſecundo hoc ſenſu Ariſtoteles generaliter fidem, ſeu probationes diſtribuit. Quaſdam enim, quæ nulla Oratoris conquiruntur arte, inartificiales vocavit, quales ſunt, leges, fœdera, teſtimonia, tormenta, jusjurandum. Lex autem civitatis conſenſus eſt in eadem re

(*) Thermopylas.

μος

μος μὲν ἐστὶ καθ᾽ αὐτὸν τοῦτον ὁμολόγημα πόλεως κοινὸν, διὰ γραμμάτων προστάττον πῶς χρὴ πράττειν ἕκαστα: ὥσπερ ἡ συνθήκη παραφυὰς οἷά τις παρατέθηκε νόμος ὅσα τῶν κατὰ μέρος πᾶσιν ἴδιος. Μαρτυρία δὲ, ὁμολογία ἐστὶ συνειδότος ἀκουσίως. Καὶ ὁ παρὰ ταῦτα ὅρκος, ἡ μετὰ θείας παραλήψεως φάσις ἀναπόδεικτος. Ἐντέχνους δ᾽ αὖ ἔσαι καὶ εὑρέσεως καὶ οἰκονομίας δέονται τῆς τοῦ Ῥήτορος μετὰ τέχνης. ὡς καὶ τρισὶ τούτοις διδάσκει συνίστασθαι. τῇ τε τοῦ λέγοντος ἐπιεικείᾳ. καὶ τῇ περὶ οὗ λέγει ἀποδείξει. καὶ ὑπὲρ ταῦτα, τῇ ποίᾳ τοῦ πρὸς ὃν ὁ λόγος διαθέσει. Ἐπεὶ δὲ αὗται ὕλης ἐπέχουσι λόγον, ἤπου καὶ εἴδους δεήσονται. ἣν γὰρ ἐντεῦθεν ἔχει λαβὼν ὕλην ὁ Ῥήτωρ, οὐ φύρδην καὶ ἀκατασκεύῳ κέχρηται. ἀλλὰ πολυπρότερον ῥυθμίσας καὶ οἱονεὶ μορφώσας τοῖς ἐπιχειρήμασι κατὰ τὸ δοκοῦν, ἐπάγει τοῖς πράγμασιν ἐγκατάσκευον.

communis, designans literis singula, quo efficienda sunt modo. Cujus soboles quædam, ac veluti germen est, fœdus, quippe quod lex quædam est viris quibusdam propria. Testimonium autem est invita rei cognitæ, & tormentis elicita confessio. Denique jusjurandum est, cum obtestatione divina indemonstrabilis affirmatio. Artificiales autem quæ cogitantur, & disponuntur arte Oratoria, quas & tribus hisce consociari docet, dicentis æquitate, causæ demonstratione, judicisque dispositione. Quoniam autem hæ materiæ obtinent rationem, utique & formas exigent, quam enim hinc desumit materiam Rhetor, non tumultarie tractat, & sine artificio, sed cum multa arte effinxerit eam, & quasi formaverit ad libitum, concinnam eam inserit in causam.

VI. Εἰσὶ δὲ τῶν ἐπιχειρημάτων ἅπερ Ἀριστοτέλῃ ἐνταῦθα δοκεῖ, τὸν ἀριθμὸν τέτταρα. Συλλογισμὸς. Ἐπαγωγή. Ἐνθύμημα. Παράδειγμα. ὧν τοῖς μὲν δυσὶ πρώτοις, Διαλεκτι-

VI. Argumentationum autem quatuor ab Aristotele numerantur genera. Syllogismus, Inductio, Enthymema, Exemplum. E quibus duo prima Dialectici peculiariter

καὶ ὡς οἰκείοις χαίρουσι. κέχρηνται δὲ καὶ Ῥήτορες, ἀλλ᾽ ὑπτιώτερον πως καὶ πλατύτερον ἐκφέροντες. ὁ γὰρ Ῥήτωρ εὐροούστερος μὲν διαλεκτικοῦ. τούτου δ᾽ ἐκεῖνος ἐστὶν ἀκριβέστερος. ἐνθένδε καὶ Ζήνων, τῇ μὲν ἐκπεπταμένῃ εἴκαζε παλαιστῇ. συσταλμένῃ δὲ τὴν διαλεκτικήν. Τὰ λοιπὰ δὲ δύο, Ῥήτορσιν ἰδιαίτατα. ἀνάλογον μὲν συλλογισμῷ τὸ ἐνθύμημα. ἐπαγωγῇ δὲ τὸ παράδειγμα. Ἔστι δὲ συλλογισμὸς (ὡς ἐν πολλοῖς ὥρισται τῷ φιλοσόφῳ) λόγος ἐν ᾧ τεθέντων τινῶν, ἕτερόν τι τῶν κειμένων ἐξ ἀνάγκης συμβαίνει τῷ ταῦτα εἶναι. Ἐνταῦθα γένος ὢν ὁ λόγος, τῶν ἑτερογενῶν διακρίνει τὸν συλλογισμόν. τὰ δὲ λοιπὰ διαφορᾶς ἀναπληροῦντα λόγον, πρὸς διάκρισιν τοῦ ἑτεροειδῶν εἴληπται. Σύγκειται δὲ πᾶς συλλογισμὸς δυοῖν προτάσεων, καὶ τῷ ἐκ τούτων συναγομένῳ συμπεράσματι. Τεθέντων δὲ εἴρηται, ἐπειδὴ τὰς προτάσεις ὁμολογουμένας εἶναι χρεών. Ἕτερον δέ τι τῶν κειμένων, διὰ τὸ συμπέρασμα, ὅ τῶν προτάσεων ᾗ τοιοῦτον, ἐστὶν ἕτερον. Ἀποκείσθω δὲ τὸ παράδειγμα τοῦ κατὰ Ῥήτορας συλλογισμοῦ τόδε. Καὶ αὖθις δὴ τοῖς φιλαπεχθῶς δια-

κειμένοις

ſibi vindicant, ab Oratoribus tamen non raro uſurpantur, ſed magis florida, fuſaque exprimunt facundia. Eſt enim Orator Dialectico facundior, & iſte Oratore ſubtilior. Unde & Zeno expanſæ palmæ Rhetoricam comparavit, contractæ vero Dialecticam. Poſteriora duo, proprius eſt Oratorum cenſus. Enthymema Syllogiſmo affine eſt, & Inductioni Exemplum. Eſt autem Ratiocinatio, ſive Syllogiſmus (ut fuſe ab Ariſtotele definitur) oratio in qua quibusdam poſitis, quidpiam ab iis quæ poſita ſunt diverſum, neceſſario colligitur, eo quod poſita ſunt. Oratio hic Genus eſt, & ab aliis diverſi generis diſtinguit Syllogiſmum. Cætera vero differentiæ ſupplent vicem, & ponuntur, ut a reliquis ſpecifica diſtinguatur Syllogiſmus. Omnis autem Syllogiſmus è duabus conſtat propoſitionibus, & ex his illata concluſione. Poſitis autem dicitur, quia oportet propoſitiones conceſſas eſſe, & apertas. Quiddam ab iis, quæ poſita ſunt diverſum, eo quod concluſio qua talis diverſa eſt à propoſitionibus. Tale autem ponatur Syllogiſmi Rhetorici exemplum. Cujus laudes ini-

κειμένοις ἐν ἐπαίνου λόγῳ ἦν. θαυμάζειν γὰρ ἀνδρὸς ἀρετὴν οἶδε καὶ πολέμιος. οὕτως ὑπῆρχεν αἰδέσιμος τὴν ἀρετὴν ὁ ἀνήρ. Ἐνθύμημα δὲ ἐστὶν, ἀτελὴς συλλογισμὸς, ἐξ εἰκότων ἢ σημείων. ἐὰν γὰρ θατέρας τῶν εἰρημένων προτάσεων ὁ συλλογισμὸς ἀπολείπεται, ἐνθύμημα εἴωθε λέγεσθαι. τοῦτο γὰρ καὶ αὐτὸ παρίστησι τοὔνομα, ἀπὸ τοῦ ἐν θυμῷ, ἤτοι ἐν μνήμῃ τοῦ ἀκροατοῦ τὴν ἑτέραν καταλιμπάνειν τῶν προτάσεων τὸ λεγόμενον: Γίνεται δὲ ἐξ εἰκότων καὶ σημείων. Καὶ εἰκὸς μέν ἐστι, πρότασις ἔνδοξος τῶν ὡς ἐπὶ πολὺ γινομένων, ἢ μή. οἷον εἴ τις εἴποι, ὕσει, ἡ γὰρ ὥρα χειμέριος. Τὸ δὲ σημεῖον τριχῶς θεωρηθῆναι ἐνδέχεται. τὸ μὲν γὰρ ἐπὶ πλέον ἐστὶν οὗ λέγεται. οἷον ἡ γυνὴ ὅτι ἔγκυος σημεῖον, ὠχριᾷ γάρ. Τὸ δὲ ἐπ' ἔλαττον, ὡς εἴ τις εἴποι, Σταγειρῖται σοφοὶ, τοιοῦτος γὰρ ὁ Ἀριστοτέλης, Σταγειρίτης ὤν. Καὶ παρὰ ταῦτα, τὸ ἀναστρέφον, ὅπερ καὶ τεκμήριον λέγεται, ὃ μόνον τῶν σημείων ἐπειδ' ἂν ἀληθὲς ᾖ, οὐδαμῶς ἐστὶ λύσιμον. ὡς ὁ καπνὸς τοῦ πυρὸς σημεῖον. καὶ τοῦ ζῆν τὸ ἀναπνεῖν. Ἐνθυμήματος ἔστω παράδειγμα τόδε.

mici ipsi buccinant: Viri siquidem mirari virtutem, & insolens miles cogitur, vir fuit adeo virtute venerandus. Enthymema vero Syllogismus est imperfectus, è signis, & verisimilibus. Cum enim vel propositio, vel assumptio Syllogismi omittitur, Enthymema dici solet. Hoc enim indicat nomen ipsum, quod ab ἐνθυμῶ deducitur, quia nimirum in auditoris servatur memoria propositionum altera; è verisimilibus autem, & signis constat. Estque verisimile probabilis propositio eorum, quæ plerumque fieri, aut non fieri solent; veluti si quis dicat, pluet, hibernum enim tempus est. Tribus autem modis considleratur signum. Alia enim sunt, quæ sæpius accidere solent, ut gravida mulier est, signum enim, pallida est. Alia quæ raro, ut siquis dicat Stagiritæ sapientes sunt, quippe Aristoteles Stagirita sapiens erat. Alia denique sunt, quæ retrorsus idem valent, & τεκμήρια vocantur, quæ sola è signis vera sunt, & insolubilia, quemadmodum fumus est ignis signum, vitæque respiratio. Enthymematis exemplum sit hujusmodi: Et istius

Καὶ αὐτοῖς δὲ τοῖς φιλαπεχθῶς διακειμένοις ἐν ἐπαίνου λόγῳ ἦν, οὕτως ὑπῆρχεν αἰδέσιμος τὴν ἀρετὴν ὁ ἀνήρ. Ἐπαγωγὴ λόγος ἐστὶν ἀπὸ τῶν καθέκαστα καὶ γνωρίμων, τι τῶν καθόλου ἄγνωστον συνάγων. ὅθεν καὶ ἐπαγωγὴ εἴρηται ἐπὶ πολλοῖς τοῖς κατὰ μέρος ἀπαριθμημένοις καὶ ὁμολογουμένοις ὁλικόν τι ἐπάγουσα. τοιοῦτον ἐστὶ τὸ Δημοσθένους ἐν τῷ δευτέρῳ κατὰ Φιλίππου, ἔνθα βουλόμενος τὸ ἄπιστον παραστῆσαι τῆς ἐκείνου γνώμης, καὶ Ἀθηναίους φησὶν ἐξηπατηκέναι τῷ τὴν Ἀμφίπολιν φάσκειν παραδώσειν, καὶ Ὀλυνθίους, καὶ τὰ τελευταῖα Θετταλούς. μέχρι ὅλως δὲ οὐδεὶς ἐστὶν ὅντινα οὐ πεφενάκηκεν ἐκεῖνος. καὶ ἐν τῷ πρώτῳ ὑπὲρ Ὀλυνθίων, τὸ τοῦ Φιλίππου δυνατὸν ἵνα διαλῦσαι προσθέμενος, ἐπαγωγῇ κέχρηται τοιᾷδε. Τὰ Θετταλῶν ἄπιστα ἐστὶν αὐτῷ καὶ Μαγνησίαν κεκωλύκασι τειχίζειν καὶ τὰ ἑξῆς. Τὸ δὲ παράδειγμα ὅσον ἐστὶν ἀναλέξασθαι, ἐξ ὧν ἄλλοθι καὶ ἐπὶ τοῦ παρόντος εἴρηται τῷ Φιλοσόφῳ, Λόγος ἐστὶ τινὸς τοῦ κατὰ μέρος ἀγνοουμένου διὰ μέρους γνωρίμου τε καὶ πιστοῦ δεικτικός. δεῖ γὰρ τὸ παράδειγμα καὶ μερικὸν εἶναι, καὶ τοιούτου τινὸς ἕνεκεν ἔκ τε τῶν προϋπαρ-

ξάντων,

laudes inimici ipsi ebuccinabant, adeo venerandus erat virtute vir. Inductio est Oratio, in qua ex singularibus, & cognitis, Universale aliquod infertur incognitum. Unde & inductio dicitur, quia ex pluribus singularibus enumeratis, & concessis, generale quidpiam elicitur, & infertur. Quale est Demosthenis illud in Philippica secunda, ubi cum Philippi vellet perfidiam ostendere, Nam & Athenienses, inquit, decepit, cum Amphipolim se traditurum promiserat; Olynthios quoque, & demum Thessalos, ita ut nullus omnino mortalium extiterit immunis ab istius dolis. Et in Olynthiaca secunda, cum Philippi potentiam confringendam esse vehementer contenderet, tali usus est inductione: Thessali sunt Philippo infidi, & Magnesiam muniri vetuerunt &c. Exemplum autem quantum possumus conjectura consequi ex iis, quæ à Philosopho passim dicta sunt, Oratio est, qua singulare aliquid ignotum demonstratur per aliud singulare notum, certumque. Exemplum siquidem oportet & singulare esse, & à rebus gestis, aut ut gestis, desumi, non

ξάντων, ἢ ὡς προϋπαρξάντων εἰλῆφθαι, οὐδ᾽ ἐξ ἀδόξων, ἢ προσώπων, ὅταν ἐς μίμησιν ἐπιφέρεται, ἢ γοῦν πραγμάτων, ἀλλ᾽ ὁμοίως παρὰ πᾶσι νομιζομένων. Τῶν δὲ παραδειγμάτων δύο φησὶν εἴδη ὁ Ἀριστοτέλης. ὧν θάτερον μὲν ἐστὶ, τὸ τὰ προγεγενημένα λέγειν, θάτερον δὲ τὸ αὐτὸ αὐτὸν ποιεῖν. καὶ τοῦ μὲν πρώτου εἴδους παραδείγματα ἔστω τὸ τοῦ Δημοσθένους οἷον. Εἰ μὲν Ἀθηναῖοι Στρατοκλεῖ καὶ Ἱέρακι δεομένους συγκατέθεντο, εἶχον ἂν τότε τὴν Ἀμφίπολιν, καὶ πάντων τῶν μετὰ ταῦτα ἂν εἶεν ἀπηλλαγμένοι πραγμάτων. ταύτῃ δὲ εἰ Ὀλυνθίους πρεσβευομένους προήσωνται, μείζονα καταστήσουσι τὸν Φίλιππον, ἐξὸν καθελεῖν καὶ ῥᾶον τοῦ λοιποῦ χρῆσθαι. ὡσαύτως καὶ τοῦ μὴ δεῖν ἐπιτρέπειν συγχωρεῖν τοῖς μέγα δυναμένοις τῶν πολιτῶν τὴν παρὰ τοῦ πλήθους ἰσχὺν, παράδειγμα καθέστηκεν ἡ τοῦ Πεισιστράτου ἐπίθεσις, καὶ ὅλως τὰ τοῖς ἄλλοις κατορθώματα, ἢ συμφοραὶ, ἑτέροις διδάγματα γίνεται. Τὸ δ᾽ αὐτὸν ποιεῖν (ὃ δεύτερον εἶδος εἰρήκαμεν τοῦ παραδείγματος) διεῖλεν ὁ Ἀριστοτέλης διχῆ. εἴς τε τὴν παραβολὴν, καὶ τὸν λόγον ἤτοι μῦθον. Ἔστι δὲ

ex ignotis, vel perſonis fictis, vel etiam rebus, ſed ab iis, quæ perinde recepta ſunt ab omnibus. Exemplorum autem ſpecies eſſe duas inquit Ariſtoteles, quarum altera eſt, cum ante geſta dicimus, altera cum eadem fingimus. Primæ ſpeciei exemplum ſit Demoſthenis illud, ut, Athenienſes quidem ſi Stratocli, & Hieraci conſuluiſſent implorantibus, tum certe Amphipolim habuiſſent, omnibus, quæ poſtea ſecuta ſunt, negotiis ſoluti. Quin & jam niſi legatis Olynthiacis auſcultaverint, incrementa virium ſuſcipiet Philippus, unde facilius civitatem evertere poſſit, aut in poſterum retinere. Similiter quoque non committendum eſſe civibus potentioribus imperium populi, Piſiſtrati demonſtratur exemplo. Aliorum denique res proſperæ, vel adverſæ documenta ſunt aliis. Secunda autem exempli ſpecies ab Ariſtotele diſtribuitur bifariam, in collationem, & in fabulam. Eſt autem collatio exemplum à rebus naturalibus, & quotidie geſtis ſumptum, ut amicum non debemus libere objurgantem repudiare, ſordide autem blandientes retinere. Ma-

παρα-

παραβολὴ, παράδειγμα ἀπὸ τῶν φύσει καὶ ὁσημέραι γιγνομένων λαμβανόμενον. οἷον, οὐ δεῖ τοὺς ἐπιτιμῶντας τῶν φίλων ἀποστρέφεσθαι, τοὺς δὲ κολακεύοντας προσίεσθαι. καὶ γὰρ παράφορος ἂν εἴη, ὃς τοὺς μὲν ἐπιστήμονας τῶν ἰατρῶν ἀποκρούοιτο, ὅτι τοῖς αὐστηροῖς τῶν φαρμάκων τὴν θεραπείαν χαρίζονται, τοὺς δὲ ἠπίοις καὶ προσηνέσιν ἀπολλῦντας ἀσπάζοιτο. κἀκεῖνο. οὐκ ἦν θέμις πλουτοῦντας ἐκλέγεσθαι τοὺς ἀρχιερατεύσοντας, ἀλλὰ μὴ ἀριστίνδην. ὅμοιον γὰρ ὥσπερ εἴ τις τῷ μὲν ἀκριβῶς εἰδότι τὰ τῆς ποιμαντικῆς τὴν τοῦ ποιμαίνειν οὐκ ἐπιτρέπει φροντίδα. τῷ δὲ ἀβροτάτῳ, εἰ τύχῃ δὲ καὶ βορωτάτῳ, φέρων ἐγχειρίζει τὸ ποίμνειον, οὔτε χωρίων ἐπισταμένῳ τὰ ἔνυδρα καὶ ἐπίμονα, οὔτε λύκοις προσπολεμῆσαι, οὔτε τὸ ἀρρωστοῦν ἐπισκέψασθαι, ὃ δὴ ποιμένος ἐστὶν ἀρετή, ἀπό τε νομῶν καὶ ἐπὶ νομὰς εἰσελάσαι τε καὶ ἐξελάσαι, οὔτε εἰδότι, οὔτ' ἐθέλοντι. (ἕτερον) ῥᾷσον ἡ μοχθηρία, καὶ πρόχειρος εἰς κακοῦ μεσιτείαν ὁ δρόμος. θᾶττον γὰρ ἄν τις ὀλίγης κακίας μεταλάβοι πλουσίως, ἢ ἀρετῆς βαθείας κατὰ μικρόν. ἐπεὶ καὶ μέλιτι μὲν μικρὸν ἀψίνθιον τάχιστα

gnæ ſiquidem dementiæ eſt peritos medicos rejicere, quod acerbis remediis ſanant, eos vero conciliare ſibi, qui blandis, lenibusque ſauciant, & occidunt. Illud quoque, Ancenſemus æqvum opulentiſſimos quoscunque ad Epiſcopatum eligi, non autem optimos. Perinde ac ſi quis viro pecuariæ perito curam gregis non committeret, ſed molli alicui, forſan & voraci, qui nec agros uliginoſos norit, nec ſiccos, qui nec à lupis protegere, nec morboſo mederi pecori poſſit (quod tamen paſtoris virtus eſt) qui denique nec compaſcere ſcit nec diſpacere, nec ſi ſciret, velit. Aliud. Facilis eſt in vitia animus, & incitatis accurritur paſſibus ad ſceleris patrocinium. Quisque enim vitiorum citius abſorbet amphoras, quam unicam virtutis pitiſſare poſſit guttulam. Quin & abſynthii mica celerrime communicat amaritudinem ſuam melli, at vix mellis duplum dulcore condiat abſynthium. Et parvus ſubductus lapillus, amnem totum præcipitem rapiet, vix autem, aut ne vix quidem fortiſſimis aggeribus coarctari poſſit, aut cohiberi. Fabulæ exempla ubi-

μετα-

μεταδίδωσι τοῦ πικροῦ. μέλι δὲ, οὐδὲ τὸ διπλάσιον, ἀψινθίῳ τῆς ἑαυτοῦ γλυκύτητος. καὶ μικρὰ μὲν ὑποσπασθεῖσα ψηφὶς, ποταμὸν ὅλον ἐλκύσειεν ἂν ἐπὶ τὸ πρανὲς, ἐπισχεῖν δὲ ἢ ἀνακόψαι, μόλις ἂν δυναθείη καὶ τὸ καρτερώτατον ἔρυμα. Μύθου δὲ παράδειγμα ἐστιν ἰδεῖν καὶ ἐπὶ πολλῶν τ᾽ ἄλλων. ὃ δὲ Ἀριστοτέλης ἐκφέρει, τοιοῦτον ἐστίν. Αἴσωπος ἐν Σάμῳ συνηγορῶν δημαγωγῷ κρινομένῳ περὶ θανάτου, ἔφη. Ἀλώπεκα διαβαίνουσαν ποτὲ ποταμὸν, ἀπωσθῆναι εἰς φάραγγα, οὐ δυναμένην δὲ ἐκβῆναι πολὺν χρόνον κακοπαθεῖν, καὶ κυνοραϊστὰς πολλοὺς ἔχεσθαι αὐτῆς. Ἐχῖνον δὲ πλανώμενον ὡς εἶδεν αὐτὴν κατοικτήροντα ἐρωτᾷν ἀφέλοι αὐτῆς τοὺς κυνοραϊστὰς, τὴν δὲ οὐκ ἐᾷν. ἐρωμένου δὲ διατί; φάναι ὅτι οὗτοι μὲν πλήρεις μου ἤδη εἰσὶ καὶ ὀλίγον ἕλκουσιν αἷμα. ἐὰν δὲ τούτους ἀφέλῃ, ἕτεροι ἐλθόντες πεινῶντες, ἐκπίονταί μου τὸ λοιπὸν αἷμα. ἀτὰρ οὖν καὶ ὑμᾶς ὦ ἄνδρες Σάμιοι, οὗτος μὲν οὐδὲν ἔτι βλάψει. πλούσιος γάρ ἐστιν. ἐὰν δὲ τοῦτον ἀποκτείνητε, ἕτεροι ἥξουσι πένητες, οἱ ὑμῖν ἀναλώσουσι τὰ κοινὰ κλέπτοντες. Δεῖ δὲ ἐν τούτοις ὡς οἷόν τε

que occurrunt. Quod autem produxit Ariſtoteles, tale eſt. Æſopus cum in Samo demagogum primatem populi capitis accerſitum defenderet, dixit, Vulpem cum fluvium tranſiret, in foveam decidiſſe; eique longo ibi tempore, cum exire non poſſet, afflictæ multas caninas muſcas inſediſſe: Eà tranſiens aſpexit hericius, miſertusque rogávit, ſi vellet, ut ab ea caninas muſcas evelleret, cumque ipſa negaſſet, cauſam, miratus, quærebat. Tunc illa, Jam, inquit, hæ ſaturatæ parum ſanguinis trahunt: quod ſi has tu excutles, fameſcentes venient aliæ, quæ quod mihi ſanguinis reſtat, totum ebibent. Sic igitur, dixit, vobis quoque, Viri Samii, nihil jam iſte locupletatus officit; ſi vero hunc interimetis; pauperes alii locum ejus occupabunt, qui civitatis pecuniam facile furando conſument. Similitudo autem in hiſce præcipue obſervanda eſt. Exempli enim virtus in eo poſita eſt, ut cum re quadret, cujus eſt exemplum; a-

τὸ ὅμοιον ὁρᾷν. παραδείγματος γὰρ ἀρετὴ, τὸ παραπλήσιον εἶναι, οὗ παράδειγμα ἔπεται. ὡς ἂν διά τινος ἐνύσης ὁμοιότητος ἐκείνῳ, δηλωτικόν τι καὶ πιστικὸν γίγνηται.

VII. Εἴδη δὲ εἴτ' οὖν γένη τῶν λόγων (ἀμφοτέρως γὰρ φίλον τῷ Ἀριστοτέλῃ προσαγορεύειν) παρὰ πάντων τρία ὡμολόγηται ταῦτα. ἐν οἷς πᾶσα ἡ τῶν Ῥητόρων ὑποπεραίνεται πραγματεία τε καὶ σπουδὴ ἐκπεραίνεται, καὶ ὧν ἐστιν ἀνεκφοίτητος. Τὸ δημηγορικὸν δῆθεν. οὗ πολὺν λόγον ἐν ταῖς βουλαῖς ποιοῦσιν οἱ ῥήτορες. Τὸ δικανικὸν, ὥσπερ ἐν δικαστηρίοις οἱ ἀμφισβητοῦντες πρὸς ἀλλήλους διαγωνίζονται. καὶ παρὰ ταῦτα τὸ πανηγυρικόν. ὃ τοῖς πανηγυρίζουσιν ἀποκεκλήρωται. οὐχ οὕτω μέντοι παντάπασιν ἀλλήλων εἰσὶν ἀνεπίδεκτα, ὡς ἀσεβὲς εἶναι νομίσαι κατηγορίας τοὺς συμβουλεύοντας ἅπτεσθαι, ἢ προτροπῆς τοὺς δικάζοντας. ἔστι γὰρ ὅτε καὶ ἐπιμίγνηται ἀντὶ ὕλης ἀλλήλοις καθιστάμενα. Τὸ δὲ μήτε ὑπὲρ ταῦτα, μήτε ἐντὸς τούτων τὸν πολιτικὸν λόγον ἐγκλείεσθαι, ὁ μὲν Ἀριστοτέλης ἐς τοὺς ἀκροατὰς ἀναφέρει, ὅτι τρεῖς εἰσι. καὶ τὴν αἰτίαν ἐπάγει. ὁ γὰρ ἐπαΐων ἢ

deoque ut introducta rei ſimilitudo ad illuſtrandum apta ſit, & perſuadendum.

VII. Cauſarum igitur ſpecies, ſive genera (nam utrasque appellationes tribuit Ariſtoteles) tria eſſe communi omnium approbatur calculo, in quibus tota Rhetorum Ars, & facundia abſolvitur, & impenditur induſtria, & quas tranſire non poſſit ſepes Orator. Deliberativum ſcilicet, quod à dicendi magiſtris in conſultatione maxime ponitur. Judiciale, quod à litigantibus in foro, & judiciis uſurpatur, cum inter ſe contendunt. Demonſtrativum denique, quod, qui res, vel perſonas in conventu publico celebrant, ſibi præcipue vindicant. Non tamen ita ſibi invicem diſtincta ſunt iſta, ut facinus eſſe putemus deliberantibus accuſare, aut illis ſuadere, qui in judiciis contendunt: ſtant enim quodammodo mutuis auxiliis omnia, & materia omnium commixta reperitur in omnibus. Quod autem nec extra iſta vagatur, nec intra coarctatur civilis oratio, auditoribus tribuendum, quippe quod tres tantum ſint, teſte Ariſtotele. Et

θεωρὸς

θεωρὸς δὴ καὶ τοῖς πανηγυρίζουσιν ἴδιος ἢ κριτής, καὶ εἰ μὲν περὶ μελλόντων, τοῖς δημηγοροῦσιν ἀκούειν ἐπιποθεῖ. εἰ δὲ περὶ γεγονότων, τοῖς ἀμφισβητοῦσιν ἐφέστηκεν. Ἕτεροι δέ τινες τὸ τριμερὲς τῆς ἡμετέρας ψυχῆς αἴτιον ἡγοῦνται τῆς τριάδος τῶν τοῦ πολιτικοῦ λόγου γενῶν. ὅπερ οὐδὲ ὁ Ἀριστοτέλης ἀποποιεῖται. Φασὶ γοῦν τὸ μὲν συμβουλευτικὸν ἀπὸ τοῦ ἐπιθυμητικοῦ τὴν γένεσιν ἰσχειν. ἐξ ἐπιθυμίας γὰρ οἱ ἄνθρωποι ἢ τοῦ κτήσασθαί τι τῶν ὄντων ἢ δοκούντων ἀγαθῶν, ἢ ἀπαλλαγῆναι τῶν ἀνιαρῶν, ἐς τὸ συμβουλεύειν προάγονται. ὅτου χάριν καὶ εἰς δύο ταῦτα διῄρηται ἀντικείμενα εἴδη, τὸ προτρεπτικὸν δῆθεν, καὶ ἀποτρεπτικόν. Τὸ δὲ δικανικὸν ὡς ἐκ πηγῆς πρόεισι τοῦ θυμικοῦ. κατηγορία γὰρ καὶ ἀπολογία τὰ ἐκείνου εἴδη τοῦ θυμοειδοῦς τε εἰσὶν ἔκγονα, καὶ οὐδ' ἄνευ θυμοῦ ἐπιτηδεύεται. Τὸ δὲ πανηγυρικὸν ἰδίως τῷ λογικῷ μέρει ἀποκεκλήρωται, ἐπεὶ καὶ πρὸς ἔνδειξιν καὶ φιλοτιμίαν τὴν ἐν λόγοις ἀφορᾷ, καὶ γαληνιώσης δέεται τῆς ψυχῆς καὶ τῆς τῶν παθῶν στάσεως ἐκτὸς, καθὸ καὶ λόγος ἐπικρατεῖ τῶν ἀλόγων δυνάμεων, κἀκεῖναι μετεχόντως λογικαὶ γίνονται

rationem ſubjungit: auditor enim, vel ad delectationem convenit, & panegyricis gaudet, vel ut de cauſis judicet, iisque vel futuris, & deliberantes audit; vel de præteritis, & litigantibus aures præbet. Alii vero nonnulli triplicem animæ noſtræ potentiam cauſam eſſe autumant, quod tria ſint civilis orationis genera. Quam ſententiam nec ipſe rejicit Ariſtoteles. Proinde dicunt Deliberativum genus à concupiſcibili facultate originem ducere. Allecti enim homines cupiditate quadam obtinendi bona vera, vel ſaltem apparentia, aut evitandi mala, ad deliberandum ſtimulantur. Unde & in duas oppoſitas diſtribuitur ſpecies, ſuaſoriam ſcilicet & diſſuaſoriam. Genus autem Judiciale ab iraſcibili facultate tanquam à fonte fluit, & emanat. Accuſatio ſiquidem, & defenſio ejus ſpecies, genuina ſunt iſtius facultatis germina, nec exercentur omnino ſine æſtu quodam animi. Demonſtrativum autem genus rationali proprie facultati competit, quippe quod oſtentationi compoſitum eſt, & ad ſolum finem laudis & gloriæ tendit, ſerenam depoſcit, & tranquillam mentem, & ab affectuum motibus liberam. Sicut etiam ratio reliquis imperat poten-

τῇ πρὸς τὸ κρεῖττον ὑποταγῇ καὶ ἀναφορᾷ τελειούμεναι.

VIII. Σκοπὸς δὲ τοῦ μὲν συμβουλευτικοῦ, τὸ σύμφορον καὶ ἀσύμφορον. τοῦ δὲ δικανικοῦ, τὸ δίκαιον καὶ ἄδικον. τὸ δὲ καλὸν καὶ αἰσχρὸν τοῦ πανηγυρικοῦ. καὶ τῷ καλῷ δὲ καὶ αἰσχρῷ πολλάκις ὁ συμβουλεύων κέχρηται, ἀναφέρων πρὸς τὸ τέλος τὸ ἴδιον. ὡσαύτως καὶ ὁ ἀμφισβητῶν τοῖς τοῦ συμβουλεύοντος, καὶ ἐναλλάξ. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὡς ἐγχωροῦν ἦν τῷ τε συντόμῳ τῆς πραγματείας, καὶ τῷ ἡμῖν ἀνενοχλήτῳ, ἅλις ἔστω ἀνατεθεωρημένα. ἄλλως τε οὐδὲ πάνυ τι προόδου οὔσης ἐς τὴν κατὰ ῥήτορας εὐστομίαν τῆς ἀκριβοῦς περὶ ταῦτα ἐξονυχίσεως, ἐπεὶ πράξει μᾶλλον ἢ θεωρίᾳ τὸ τῆς ῥητορικῆς (ἅτε δὴ καὶ τῶν ἄλλων τεχνῶν) πορίζεσθαι πέφυκεν. Ὥρα λοιπὸν καὶ ἐς αὐτὴν μεταβῆναι τὴν τοῦ πολιτικοῦ λόγου μερῶν ἔρευναν, ἣν ὡς συμφορωτάτην ἔγνωμεν τοῖς μαθητιῶσιν, οἷα δὴ ἦν ἐκ πρώτης ἀφετηρίας ὅσον σθένος ἐξακριβῶσαι προεστησάμεθα.

tiis, ita & ipsæ rationis potentiæ superioris imperio subjugantur, & consummantur.

VIII. Finis autem generis Deliberativi est utile, & inutile; Judicialis justum & injustum; turpe & honestum Demonstrativi. Qui consulit autem, in turpi & honesto versatur sæpe, & ad proprium finem refert. Sic & qui lite contendit consulentis sibi fines assumit; & vice versa. Sed hæc pro rei compendio, & augustiis nostris abunde sufficiat evoluisse, præcipue cum subtilis horum disquisitio ad eloquentiam nihil conferat, quippe quod in exercitatione potius, quam nuda theoria, Rhetoricæ virtus (ut & aliarum artium) consistit. Cæterum tempus est ut de civilis orationis partibus differere aggrediar, cujus ingens erit studiosis utilitas. Hæc autem ab ipsis (quod ajunt) carceribus diligenter excutere proposuimus.

Μέρη

IX. Μέρη τοιγαροῦν τοῦ πολιτικοῦ λόγου, ὁ μὲν Ἀριστοτέλης δύο ταῦτα ἀναγκαῖα ἡγεῖται. τὴν πρόθεσιν ἣν καὶ πρόβλημα λέγει, καὶ τὴν πίστιν ἣν καλεῖ καὶ ἀπόδειξιν. ἀναγκαῖον γὰρ τὸν ἀποδεικνῦντα πάντως προειρηκέναι τὸ περὶ οὗ ἐπάγει τὰς ἀποδείξεις. τὸ γὰρ εἰπόντα μὴ ἀποδεῖξαι, μὴ ὅτι ἀπίθανον καὶ μάλα εὐήθους διανοίας ἐς πίστιν δεόμενον, ἀλλὰ δὴ καὶ γελοῖον· τὸ δὲ ἀποδεῖξαι μὴ προειπόντα, καὶ ὅλως ἀδύνατον. διὰ μέντοι τοῦ ἀκροατοῦ τὴν φαυλότητα, ἐγκεραστέον οἴεται μετὰ τοῦ ἐπιλόγου καὶ τὸ προοίμιον. Τὴν δὲ προκατάληψιν ἣν μετὰ τὸ προοίμιον τεθείκασι τῶν πάλαι ῥητορευσάντων ἔνιοι, καὶ τῶν νῦν οἱ πλεῖστοι, τήν τε προκατασκευὴν, ἣν μετὰ τὴν πρόθεσιν ἤτοι διήγησιν (ἀμφότερα γὰρ νοεῖν δεῖ τῷ τῆς προθέσεως ὀνόματι) συνάπτουσιν. ἀνασκευήν τε προσέτι, τὴν μετὰ τὴν πίστιν ἤτοι κατασκευήν. καὶ ἄλλα ὅσα ἐπινενοήκασι τινὲς κατὰ τὸ δοκοῦν τὰ ὁλοσχερῆ τοῦ λόγου κατακερματίζοντες μόρια, ληρώδη τε ἀποκαλεῖ, καὶ ἀνοίκειον βάρος τοῖς λόγοις περιαπτόμενα. ἣν γὰρ τῆς προθέσεως εἴτ' οὖν διηγήσεως ἀξιοῦσι προτίθεσθαι προκατάληψιν, τῇ πίστει ἐμ-

IX. Partes igitur Civilis orationis necessarias duas facit Aristoteles, propositionem scilicet quam & quæstionem vocat, fidemque quam demonstrationem appellat. Necesse enim est primo rem proponere, quæ demonstranda est. In oratione siquidem non demonstrare, non solum absurdum, & ad fidem faciendam invalidum, & ineptum, sed etiam ridiculum est. Demonstrare vero, & non proponere, vel præfari, æque est impossibile. Auditores autem cum male sint dispositi, immiscendum est, etiam cum conclusione procemium. Præsumtionem vero, sive προκατάληψιν, quæ à veterum Oratorum nonnullis, & recentiorum quamplurimis procemio postponitur, & præstructionem, quæ propositioni sive narrationi (ambo enim idem valent) confirmationem insuper, & confutationem, quæ fidei, & alia quæ confinxerunt nonnulli, qui ad libitum singulas Orationis partes minutatim discerpsere, ineptias vocat, & affanias, & quo sub pondere laborat Oratio. Præoccupatio siquidem, quam propositioni, sive narrationi præcedere autumant, fide continetur, quippe

περιέχεται τὸ προκαταλαβόντα πόῤῥωθεν τὸν ῥήτορα προανελέσθαι τὰ ἀντιπίπτοντα, καὶ ἐπιπροδιωκομένῃ τῇ λύσει ἐπαγαγεῖν τὰ ἴδια, ὅπερ ἐστὶ προκαταλήψεως ἔργον, τῶν ἀγώνων πάντως ἐστὶν, εἰς οὓς ἀνασκευή τε μετὰ κατασκευῆς καὶ λύσεις καὶ ἀντιθέσεις ἀνάγονται. ἅπερ ἐνὶ τῷ τῆς πίστεως ὀνόματι τῷ Ἀριστοτέλει συμπεριείληπται. οὐ γὰρ μόνον ἐμπεδοῦντες, διὰ κατασκευῆς πιστούμεθα τὰ ἡμέτερα, ἀλλὰ πολλῷ μᾶλλον καὶ τὰ τῶν ἐναντίων ἀνασκευάζοντες, καὶ ἀσθενῆ ἀποφαίνοντες. Οὔτε μὴν οἱ τὴν προκατασκευὴν τιθέμενοι πλέον τι λέγουσι τῶν μηδὲ τιθεμένων. ἡ γὰρ κατασκευὴ ἔκθεσις ἐστὶ τῶν τῆς ὅλης ὑποθέσεως κεφαλαίων εἴπουν ζητημάτων, ὡς ἔστιν ἰδεῖν παρὰ Ἑρμογένει. ἥτις νυνὶ μὲν πρὸ τῆς προθέσεως τάττεται, καὶ μέρος τοῦ ὅλου γίνεται προοιμίου. εὐμαθείας γὰρ ἕνεκεν ἐπινενόηται. τοῦτο δὲ προοιμίου ἐστὶ φιλοτέχνημα. νυνὶ δὲ μετὰ τὴν πρόθεσιν, ὅτε καὶ προθέσεως χώραν ἀναπληροῖ, ἧς ἐστι προεκθέσθαι τὰ περὶ ὧν ὁ μετέπειτα λόγος, καὶ τοῖς ῥηθησομένοις ἐμποιῆσαι σαφήνειαν. Διὸ δεῖ τὰ μὲν τῶν ἄλλων ὡς περιττὰ καὶ ἀλυσιτελῆ πα-

quod è longinquo præoccupat orator, diluitq; objectiones & solutione insequenti proprias corroborat partes, quod præoccupationis est officium: Actionum præcipue ad quas confirmatio, & confutatio, solutiones, & objectiones reducuntur, quæ ab Aristotele sub hoc fidei nomine comprehensa sunt. Non solum enim confirmatione stabilimus partes nostras, sed Adversariorum potius diluimus, aut infirmamus. Neque vero qui præstructionem statuunt, amplius quid illis dicunt, qui non ponunt. Confirmatio enim est capitum, sive totius causæ quæstionum expositio, ut apud Hermogenem videre est. Quæ ante propositionem collocatur, integri quidem procemii pars est. Docilitatis enim ergo conficta est. Docilitas autem exordii opus est, quandoque vero post propositionem collocatur, qvum propositionis locum supplet. Cujus est, exponere, de quibus habenda est futura oratio, facibusque illustrare causam. Relictis igitur aliorum supervacuis, & inutilibus partitionibus, quadripartitæ soli Aristotelis definitioni acquiescendum putamus. Itaque post procemium propositionem collocabimus, seu

ῥωσά-

ρωσάμενοι, μόνῃ τῇ τοῦ Ἀριστοτέλους τετραμερεῖ ἐφησυχάσομεν διαιρέσει. Μετὰ γοῦν τὸ προοίμιον, πρόθεσιν ἤτοι πρόβλημα τάξομεν, ᾗ συνεπινοεῖται καὶ ἡ διήγησις. ἡ γὰρ πρόθεσις ἢ ἔκθεσις τῶν τῆς ὅλης ὑποθέσεως κεφαλαίων τε καὶ πραγμάτων, ἢ τῶν ἤδη συμβάντων καὶ εἰργασμένων διήγησις. Μετὰ τὴν πρόθεσιν εὐθὺς τὴν πίστιν συνάψομεν, ἥτις ἀνασκευήν τε ἐμπεριέχει καὶ κατασκευὴν, καὶ ἁπλῶς ὅσα εἰς τοὺς ἀγῶνας ἀνήκει. Τελευταίῳ δὲ τῷ ἐπιλόγῳ χρησόμεθα, ἀναμιμνήσκοντες τοὺς ἐπαΐοντας τῶν προειρημένων, καὶ εἰς σύστατιν ἠθῶν παροξύνοντες. περὶ ὧν ἁπάντων ἐν τοῖς ἑξῆς διαληψίμεθα. Θεοῦ τοῦ τῶν λόγων προϊσταμένου, ποδηγετοῦντός τε καὶ συναιροῦντος.

thema, quod & narrationis cognoscitur nomine. Propositio siquidem nartatio est, vel totius causæ capitum, vel rerum gestarum, ad causam pertinentium. Propositioni autem fidem subjungemus, quæ confirmationem complectitur, & refutationem, & quicquid omnino ad controversias spectat. Conclusio denique subjungenda erit, ubi quæ dicta fuerunt in memoriam auditorum revocabimus, & affectus aptis sententiis excitabimus. Quæ omnia ordine perrcurremus, Deo Duce, & Fautore.

ΠΕΡΙ ΠΡΟΟΙΜΙΟΥ.

X. Εἴπερ ἐν ἄλλοις καὶ ἐπὶ τῆς τοῦ προοιμίου φωνῆς τὸ τοῦ Κρατύλου παρὰ Πλάτωνι οἰκείως εἰρῆσθαι δοκεῖ. ἐνεῖναι δήπουθεν τοῖς ὀνόμασι ὀρθότητά τινα πρὸς ἀνάπτυξιν τῶν ἑκάστῳ σημαινομένων, καὶ οὐ συνθήκῃ μόνῃ καὶ ὁμολογίᾳ τοὺς πρώτως ὀνοματοθέντας ἐξενεγκεῖν τὰ ὀνόματα. ἐνδίδωσι γὰρ ἡμῖν ἐννοεῖν τὸ πρόσρημα τὸ πρὸ παντὸς τιθέμενον λό-

DE PROOEMIO.

X. Si de quoquam alia, certè de procemii voce Cratyli illud apud Platonem non inconcinne dici videtur, inesse nimirum nominib' aptitudinem quandam explicandi illa, quæ per unumquodque significantur, nec institutione sola, & communi consensu primos onomothetas imposuisse nomina. Vox enim il-

γου,

γου, προπαρασκευαστικὸν πρέασμα. ἐκ τοῦ, πρὸ, μορίου, καὶ τῆς, οἴμη, φωνῆς. οὐ τὴν ὁδὸν μόνον, ἀλλὰ καὶ τὴν ᾠδὴν παρεμφαινούσης συμπλεκόμενον. ἐφ' ᾧ δὴ καὶ Ἀριστοτέλης τῷ τε ἐν ποιήσει προλόγῳ καὶ προαυλητῶν προαυλίῳ, συνέκρινε τὸ προοίμιον. οἷα γὰρ ἐκείνων, οἱ μὲν ποιηταὶ τῷ προλόγῳ, αὐληταὶ δὲ τῷ προαυλίῳ τὰς τῶν προσεχόντων ἀκοὰς οἱονεὶ προτελοῦσι τε, καὶ εἰς τοὐπιὸν τῆς ᾠδῆς ἀναγείρουσιν· οὕτω τοι καὶ οἱ ἀμφὶ τοὺς Ῥήτορας, οἷον τισὶ θελκτηρίοις παρορμήμασι τῷ προοιμίῳ ἐξευμαρίζουσι τὴν τῶν ἀκροωμένων ψυχὴν, καὶ εὐπαράσκευον εἰς τὴν αὐτῆς ὑπόθεσιν ἀπεργάζονται. ταυτὸ δὲ τοῦτο καὶ ὁ τῆς οὐσίας αὐτοῦ δηλωτικὸς παρίστα λόγος, ὡς ἐν τῇ πρὸς Ἀλέξανδρον Ῥητορικῇ τῷ Φιλοσόφῳ ὥρισται. Προοίμιον, φησὶ, καθόλου μὲν εἰπεῖν, ἀκροατῶν ἐστὶ παρασκευὴ, καὶ τοῦ πράγματος ἐν κεφαλαίῳ μὴ εἰδόσι δήλωσις. Τοὺς μέντοι ἀκροατὰς τηνικαῦτα εἰώθαμεν ἀποχρώντως παρασκευάσθαι, ἐπειδὰν εὔνους τε ἡμῖν, καὶ τοῖς ῥηθησομένοις προσέχοντας, καὶ εὐμαθεῖς κατορθώσωμεν. Τοιγάρτοι ἐντεῦθεν συναγαγεῖν ἐστὶ τὰ τοῦ προοιμίου ἔργα. εὔνοιαν, προσοχὴν, εὐμά-

la, quæ omni præponitur Orationi nihil aliud nobis innuere videtur, quam præparatorium præludium ex particula πρὸ, & verbo οἴμη non solum compitum, sed & canticum significante, conflatum. Ideoque Aristoteles tum prologo apud poëtas, tum apud tibicines proaulio comparavit procemium. Quemadmodum enim poëtæ prologo, & citharœdi pulsatione lyræ præparant attentos Auditores, facilesque reddunt, & ad futurum audiendum carmen erigunt eos excitantque; sic quoque Oratores, Procemio, quasi lenociniis quibusdam stimulisque incitant, alliciunt, & conciliant auditorum animos, & idoneos ad reliquam dictionem efficiunt. Hoc ipsum autem ejusdem indicat definitio, prout in Rhetorica ad Alexandrum definivit Philosophus. Procemium, inquit, ut late sumitur, præparatio est auditorum, causæque per capita non scientibus declaratio. Auditores autem tum demum abunde præparare solemus, cum benevolos nobis, & attentos, docilesque fecerimus. Hinc itaque colligere licet procemii officia, benevolentiam puta, attentionem, docilitatem.

θειαν.

θειαν· ἅπερ ἅμα πάντα ἐμφιλοχωρεῖν ἐπὶ παντὸς προοιμίου, οὐ πάντως ἐστὶν ἐπάναγκες, ἀλλ᾽ ἅττα τό, τε εἶδος τοῦ λόγου, καὶ ἡ τοῦ ἀκροατοῦ διάθεσις ἀπαιτεῖ. ἔστι δ᾽ οὗ καὶ ὁλοσχεροῦς τοῦ προοιμίου ὁ Ῥήτωρ ὀλιγορεῖ, ὡς ἐν τοῖς ἑξῆς εἰσόμεθα. ἐν οἷς μέντοι χρηστέα ἦν καὶ ὅθεν ἂν νῦν εὐπορήσαιμεν, τὰ νῦν πειρατέον εἰπεῖν.

In quibus singulis hærere in omni procœmio non est necessarium, sed iis tantum quæ vel Orationis genus exigat, vel auditorum dispositio. Quandoque vero totum omittit procœmium Rhetor, ut in sequentibus dicemus. Quibus tamen procœmia utenda sunt ista, & unde petenda, jam nunc aggrediendum dicere.

ΠΕΡΙ ΕΥΝΟΙΑΣ.

XI. Εὔνοια μὲν οὖν θηρᾶται καὶ ἄλλοις πέφυκε, μάλιστα δὲ ἐκ τεττάρων τούτων. ἐπαίνου τῶν ἀκουόντων. συστάσεως τοῦ οἰκείου προσώπου. ἐκ διαβολῆς τῶν ἀντιδίκων. καὶ λύσεως τῶν ἀντιπιπτόντων. ὧν τοῦ μὲν πρώτου ἔστω παράδειγμα τὸ τοῦ Ἰσοκράτους ἐν Πλαταϊκῷ. Εἰδότες ὑμᾶς ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ τοῖς ἀδικουμένοις προθύμως βοηθεῖν εἰθισμένους, καὶ τοῖς εὐεργέταις μεγίστην χάριν ἀποδιδόναι. καὶ τὰ ἑξῆς. τό, τε Δημοσθενικὸν ἐκεῖνο ἐν τῷ πέμπτῳ ὑπὲρ Ὀλυνθίων, ἐν ᾧ ἐκ πλαγίου ὁ Ῥήτωρ ἐπαινῶν τοὺς Ἀθηναίους ὡς χρημάτων ὑπερόπτας, καὶ πρὸ παντὸς τιθεμένους τὸ συμφέρον τῆς πόλεως, τὴν παρ᾽ ἐκείνων εὔνοιαν σφετερίζεται. τούτοις προσεοικὸς καὶ

DE BENEVOLENTIA.

XI. Cum benevolentiam aliis è locis, tum maxime ex hisce quatuor captare liceat, laude ipsius rei, conciliatione personæ nostræ, criminatione Adversariorum, & solutione objectionum. Exemplum primi sit illud Isocratis in Plataica. Cum vos perspexeram, Viri Athenienses, & afflictis solitos libenter succurrere, & benefactoribus gratias remetiri dignas &c. Demosthenicum quoque illud in quinta Olynthiaca, ubi Orator laudibus Athenienses evehens, quod contemptas proculcarent opes, & quod inter curas eorum maximas fuit civitatis commodum, sic demum benevolentiam eorum conciliat. Hisce consentaneum & illud, quod

ὧν Κορίνθιοι κέχρηνται πρὸς Λακεδαιμονίους ἐν τῇ πρώτῃ τῶν ξυγγραφῶν Θουκυδίδου. καὶ παρὰ ταῦτα τὸ Κλέωνος, ὡς πρὸς Ἀθηναίους ἐν τῇ τρίτῃ.

XII. Τοῦ δὲ δευτέρου τὸ ἐκ τοῦ περὶ στεφάνου μάλιστα προσφυές. ἔνθα ὁ Ῥήτωρ τοῖς πολίταις ἑαυτὸν συνιστὰς, τὸ φιλόδημον αὐτοῦ καὶ εὔνουν μεθ' ὅρκου τε ἐμπεδοῖ, καὶ τοῦτο παρ' ἐκείνων τοῖς ἴσοις μέτροις ἀνταπαιτεῖ. Πρῶτον μὲν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τοῖς Θεοῖς εὔχομαι πᾶσι καὶ πάσαις, ὅσην εὔνοιαν ἔχων ἐγὼ διατελῶ, τῇ τε πόλει καὶ πᾶσιν ὑμῖν, τοσαύτην ὑπάρξαι μοι παρ' ὑμῶν ἐς τουτονὶ τὸν ἀγῶνα. Ἐκ διαβολῆς τῶν ἀντιδίκων πεφροιμίασται τῷ ῥήτορι ὁ κατὰ Μειδίου λόγος. Τὴν μὲν ἀσέλγειαν ὦ ἄνδρες δικασταὶ καὶ τὴν ὕβριν, ᾗ πρὸς ἅπαντας ἀεὶ χρῆται Μειδίας, οὐδένα οὔθ' ὑμῶν, οὔτε τῶν ἄλλων πολιτῶν ἀγνοεῖν οἴομαι. καὶ τὰ ὅμοια. Τοῦ τοιούτου δὲ γένους καὶ ὁ περὶ τῶν ἐν Χεῤῥονήσῳ καὶ συμμοριῶν λόγος, οἷς ἐντυχεῖν ῥᾷον ὁπηνίκα ὑμῖν προὔργου γένηται. Λοιπὰ γοῦν ὅσα ἐκ τῆς τῶν ἀντιπιπτόντων λύσεως. ἣ καὶ πο-

Corinthii habuerunt ad Lacedæmonios in primo libro historiarum Thucydidis; adde & Cleonis illud tanquam ad Athenienses libro tertio.

XII. Appositum vero secundi exemplum videtur illud in oratione de corona. Ubi orator civibus se concilians suum erga populum amorem ostentat, affectumque cum juramento confirmat, idemque ab iis pariter exigit. Primum equidem Viri Athenienses, Divos ego, Deasque precor omnes, ut quanta vos omnes, vestramque civitatem perpetuo complexus sum benevolentia, tantam & mihi præstetis in hac actione. Ex criminatione adversariorum procemium petit oratio Demosthenis adversus Midiam. Qua petulantia, Judices, & contumelia in omnes utatur Midias, neminem neque vestrum, neque aliorum civium ignorare arbitror, & similia. Hujus autem generis illa de Decuriis, & iis in Chersoneso constitutis oratio, quam consulere possitis, cum operæ pretium visum fuerit. Reliquum est, ut de objectionum solutione dicamus. Cujus varia admodum est

λυειδής

λυχεδὴ τὴν σκέψιν εἴληχεν, ἅτε δὴ καὶ τὰ ἀντιπίπτοντα. τὰ μὲν γὰρ παρὰ τὸ διάφορον ἀνακύπτει τῆς τῶν προσώπων σχέσεως, ἐξ ὧν ὁ λόγος σύγκειται. τὰ δὲ ἐκ τῶν πραγμάτων αὐτῶν ἀναφύεται, καὶ τῆς αἰτίας δι' ἣν ὁ λόγος. ἔνια δὲ προξενεῖ ἢ τὸ τοῦ χρόνου ἀνοίκειον, περὶ ἃ καὶ καθ' ἃ πάντα εἰκός ἐστι τὰς ἀμφισβητήσεις τε καὶ κρίσεις ποιεῖσθαι τὸν νουνεχῶς ἐπαΐοντα. ἐπεὶ καὶ φιλεῖ παρὰ ταῦτα ὡς τὰ πολλὰ παρακρούεσθαι ἡ ἀλήθεια.

tractatio, sicut & ipsarum objectionum. Quædam enim è diversis exsurgunt personarum dispositionibus, è quibus constat Oratio. Quædam autem ab ipsis oriuntur rebus, causaque propter quam habetur Oratio. Alia quoque à tempore non idoneo, de quibus omnibus quæstiones scrupulosque faciat attentus Auditor. Ab istis quippe non raro veritas infirmari solet.

XIII. Ἐκ μὲν οὖν τῶν προσώπων τοιάδε ἀντιπίπτειν ἐνδέχεται. οἷον φέρε εἰπεῖν, τίς ὢν λέγεις, καὶ πρὸς τίνας. ἢ νεώτερος πρὸς πρεσβυτέρους συνέσει τε καὶ σοφίᾳ κεκοσμημένους, ὃ κάλλιστα τῷ Ἰσοκράτει διώκειται ἐν Ἀρχιδάμῳ. Ἴσως τινὲς ὑμῶν θαυμάζουσιν, ὅτι τὸν ἄλλον χρόνον ἐμμεμενηκὼς τοῖς τῆς πόλεως νεμίμοις, καὶ τὰ λοιπά. καὶ Δημοσθένης ἐν τῷ πρώτῳ τῷ κατὰ Φιλίππου. ἢ πάλιν, εἴ τις πρεσβύτης ὤν, δημηγορεῖ παρὰ τὸ εἰωθὸς, καὶ εἴ τις μηδὲν πρότερον εἰρηκώς. οἱ γὰρ τοιοῦτοι κέρδους ἕνεκα τινὸς ἰδίου ἐπὶ τὸ λέγειν ὁρμῆσαι δοκοῦσιν. ἔπειτα ἐὰν συνεχῶς λέγῃ, τοῦτο γὰρ οὐχ ὅπως

XIII. E personis igitur talia possunt objici, nimirum, quis dicit, & ad quos. An juvenis ad viros ætate provectos, & eruditione sapientiaque excultos. Isocrates hoc optime & acriter persequitur in Archidamo. Mirentur forsan è vobis nonnulli, quod civitatis legibus immoratus sum &c. Demosthenes quoque in oratione prima contra Philippum, an, vice versa, senex aliquis præter morem concionetur, qui in rostra nunquam ascenderat antea. Isti quippe alicujus privati commodi gratia ad dicendum stimulari videntur. Si vero

πολυπράγμων, ἀλλὰ καὶ ὕβριν διὰ τὸν κόρον ἐμποιεῖ τοῖς ἀκούουσι. καὶ ταύτην τοιγαροῦν ἀποκρούειν δεῖ τὴν ὑπόνοιαν, τὰς αἰτίας ἀναφέρων, ἢ εἰς τὴν σπάνιν τῶν συμβουλευόντων, ἢ εἰς τὸ μέγεθος τοῦ κινδύνου, ἢ ἐπὶ τὸν ἀντίδικον, καὶ ἐπ' ἄλλο τι τοιοῦτον. ὡς ἄλλοι τε, καὶ ὁ Δημοσθένης ἐν τῷ πρὸς Λεώχαρην, Αἴτιος μὲν δὴ Λεώχαρης οὑτοσὶ ὦ ἄνδρες δικασταὶ, τοῦ καὶ αὐτὸν κρίνεσθαι, καὶ ἐμὲ νεώτερον λέγειν ἐν ὑμῖν, ἀξιῶν κληρονομεῖν ὧν οὐ προσῆκεν αὐτῷ, καὶ ὑπὲρ τούτων ψευδῆ διαμαρτυρίαν πρὸς τῷ ἄρχοντι ποιησάμενος. καὶ τὰ λοιπά.

semper premat pulpita, ardelio judicabitur, & ex audiendi fastidio petulantes efficit auditores. Hoc itaque removeri possit obstaculum, si causam transferas ad consulentium paucitatem, vel ad magnitudinem periculi, vel saltem ad adversarios, aut aliud quidpiam. Quod & alii, ipseque Demosthenes fecit in oratione adversus Leocharim. Culpa Leocharis fit, Judices, ut & ipse in jus vocetur, & ego Adolescens apud vos verba faciam: quod eas hæreditates cupere studet, quæ nihil ad ipsum attinent, & propter eas falso apud Prætorem testificatus est &c.

XIV. Εἶτα ἂν κατά τινος λέγῃς τῶν ἐν τῇ πόλει λαμπρῶν τι καὶ περιβλέπτων, αὐτὸς ἀφανὴς ὤν, ἤγουν μὴ ἰσοστάσιος, καὶ ταῦτα εἴγε διώκῃς ἐφ' οἷς ἐκεῖνος εὐδοκιμεῖ παρὰ τοῖς ἀκούουσι. τηνικαῦτα γὰρ πολὺ πρότερον ἐν προοιμίοις θεραπευτέον τὴν τοῦ ἀκροατοῦ διάθεσιν, εἶτα καὶ ἐπὶ τὸν ἄλλον λόγον ἰτέον. τοῦτο ἄριστα ἐν τῷ πρώτῳ πρὸς Πλάτωνα Ἀριστείδης περὶ Ῥητορικῆς ἐφιλοτεχνήσατο. Οἶμαι δεῖν ὅστις μέλλει τὰ δέοντα ἐρεῖν, ἢ ψήφου κύριος ὀρθῶς ἔσεσθαι, μὴ τοῦτο σκοπεῖν, μη-

XIV. Deinde si contra præclarum aliquem & spectatissimum inter cives verba facias, ipse obscurus cum sis, aut inferioris saltem subselli, maximeque si iis insistas, quibus innotescit ille apud Auditores. Tum siquidem in exordiis prius curandus est Auditoris affectus, quam ad reliquam transeamus dictionem. Hoc summo cum artificio Aristides in oratione prima de Rhetorica contra Platonem egit. Existimo equidem eum, qui vel recte dicturus, vel

δὲ βασκαίνειν, εἴ τινι τῶν προτέρων καὶ δόξαν ἐχόντων ἑτέρως εἰρῆσθαι περὶ αὐτῶν συμβέβηκε. καὶ τὰ ὅμοια. Σκοπεῖν δὲ καὶ παρὰ ταῦτα χρή, ἢ τῶν πρὸς ἔχθραν τίς ἐστι περὶ οὗ ὁ λόγος, ἢ τῶν ἐπιτηδείων, καὶ τῶν ἀφ' αἵματος. ἐν οἷς δὴ ὑποψίας δεῖν ὁ ῥήτωρ, μὴ ὑπ' εὐνοίας ἢ μίσους ἑλκόμενος μικρὰ τῆς ἀληθείας εἰκάζηται. ταύτην μάλα ἐντέχνως ἀπεκσεύασε τὴν ὑπόνοιαν ὁ θεολόγος Γρηγόριος, ἐν τῷ εἰς Γοργονίαν τὴν ἑαυτοῦ ἀδελφὴν ἐπιταφίῳ. Ἀδελφὴν ἐπαινῶν, τὰ οἰκεῖα θαυμάζομαι, οὐ μὴν ὅτι οἰκεῖα, διὰ τοῦτο ψευδῶς. ἀλλ' ὅτι ἀληθῆ, διὰ τοῦτο ἐπαινετῶς. ἀληθῆ δέ, οὐχ ὅτι δίκαια μόνον, ἀλλ' ὅτι καὶ γινωσκόμενα, καὶ τῷ πρὸς χάριν οὐ συγχωρεῖται κἂν ἐθελήσωμεν.

æqvum ſit ſuffragium laturus, non id ſpectare debere, nec invidere, ſi quem priorum, ac celebrium virorum aliter eadem de re dixiſſe contingat &c. Perſpicere autem inſuper oportet, an inimicus ſit de quo verba facimus, an vero amicus, aut conſanguineus, ubi ſuſpicionem expurgare poſſit orator, ſi nec amore ſe, nec odio abductum profiteatur ad rei veritatem adumbrandam. Suſpicionem iſtam optime depulit Gregorius Theologus in funebri ſororis ſuæ Gorgoniæ oratione. Sororem laudans domeſtica prædicabo; non tamen quia domeſtica, ideo falſo, ſed quia vera, ideo laudabiliter. Vera autem non ſolum, quod juſta, ſed etiam nota: Non tamen ad gratiam, etiamſi velimus, loqui conceditur.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΑΠΟ ΤΗΣ ΑΙΤΙΑΣ ΑΝΤΙΠΙΠΤΟΝΤΩΝ.

XV. Τοῖς γοῦν εἰρημένοις, καὶ πρὸς τὰ ἀπὸ τῆς αἰτίας ἀντιφορμὰν ἕξομεν. ἅπερ ἡμῖν ἀντιβαίνειν δοκεῖ, ὁπηνίκα δι' ἔχθραν, ἢ δι' ὀργήν, καὶ πρὸς τὸ ἴδιον ἀφορῶντες κέρδος τὰς εὐθύνας εἰσφέρεσθαι ὑποπτευώμεθα, καὶ διὰ φιλίαν μᾶλλον, ἢ δι' ἀρετὴν τοὺς ἐπαι-

DE OBJECTIONIBUS QUÆ AB IPSA CAUSA ORIUNTUR.

XV. Ex dictis igitur, & illa quæ à cauſa objiciuntur, refutare poterimus, quæ nobis adverſari videntur, qvum vel ob odium, aut iram, aut privatum ſaltem commodum accuſare ſuſpicemur, aut

νουμένους ἀποσεμνύνειν. παραδείγματα δὲ παρὰ τὰ ἐκτεθέντα, κἀκεῖνα οὐκ ἀπὸ σκοποῦ, οἷς ὁ Ῥήτωρ κέχρηται κατά τι Ἀριστοκράτους, καὶ Ὀνήτορος. Μηδεὶς ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, νομίσῃ μήτε ἰδίας ἔχθρας ἐμὲ, μήτε μιᾶς ἕνεχ' ἥκειν Ἀριστοκράτους κατηγορήσαντα, καὶ τὰ λοιπά.

ob amorem potius, quam virtutem viros celebres laudare. Exempla vero non ſolum, quæ jam tradita ſunt, ſed ea quoque, quæ à Demoſthene adverſus Ariſtocratem, & Onetorem uſurpantur, ad propoſitum ſpectant. Nemo veſtrum, Athenienſes, putet me vel ullo privato odio adductum, venire ad Ariſtocratem accuſandum, vel &c.

ΤΑ ΑΝΤΙΠΙΠΤΟΝΤΑ ΕΚ ΤΩΝ ΠΡΑΓΜΑΤΩΝ.

XVI. Τὰ δὲ ἐκ τῶν πραγμάτων ὧδέ πως θεραπευτέα, οἷον εἰ μεγάλοις ἐγχειρεῖ καὶ δόξαν ἐσχηκόσι, τὸ τοῦ ἀγῶνος ἐργῶδες καὶ δυσαντίβλεπτον ὁμολογητέον ἐν προοιμίοις εὐθύς. οἷα δὴ τὰ πολλὰ μηχανῶνται οἱ πανηγυρίζοντες, ἀσθένειαν ἑαυτῶν, ἢ προπέτειαν παρ' αὐτὴν τὴν πρώτην τοῦ λόγου παρείσδυσιν καταγινώσκοντες, καὶ γλῶτταν καὶ λόγων φύσιν διαμεμφόμενοι, ὡς οὐχ ἱκανῶς ἐνδείξασθαι δυναμένην ὅσον εὐφημίας τῷ ἐγκωμιαζομένῳ πρόσεστι. κἀντεῦθεν τῶν τε θεωρῶν τὴν εὔνοιαν ἐπισπώμενοι, καὶ τῷ εὐφημουμένῳ εὔκλειαν μνηστευόμενοι. ἀποδέχεται γὰρ ὁ ἀκροατὴς τὸν λέγοντα μᾶλλον μετριοφρονοῦντα, εἴ τι καὶ εἰρωνεύοιτο, ἢ ἀναιδῆ ἀπανθαδιαζό-

OBJECTIONES AB IPSIS REBUS ORTÆ.

XVI. Quæ à rebus regeruntur, ſic removenda ſunt. Nimirum ſi magna quis aggrediatur, famaque celebria, in ipſo ſtatim Orationis limine quam duram ſuſcepit, ipſoque aſpectu terribilem provinciam confitendum. Sic ſæpe Oratores tenuitatem ſuam, aut temeritatem in ipſis Orationis foribus arguunt, linguam ſtylumque incuſant, ac ſi impar eſſet omnis eorum conatus rei celebrandæ. Hinc totius coronæ conciliatur benevolentia, reique quam laudat, adorea acquiritur non exigua. Commendat ſiquidem Auditor Oratorem de ſe modeſte potius (quamvis & id diſſimulet) quam inſolenter ſumma cum impudentia judicantem. Ho-

μενον. παραδείγμασι δὲ τούτων ἐπὶ πολλῶν καὶ ἄλλων ἐντεύξεσθε, καὶ παρὰ Γρηγορίῳ. Ἔμελλεν ἄρα πολλὰς ἡμῖν ὑποθέσεις τῶν λόγων ἀεὶ προθεὶς ὁ μέγας Βασίλειος. καὶ τὰ ὅμοια καὶ Ἀριστείδῃ ἐν τῷ Παναθηναϊκῷ, τῷ εἰς Ῥώμην ἐγκωμίῳ, καὶ ἐν πρώτῳ τῶν ἱερῶν. Εἰ δ' ἔμπαλιν ἃ διέξεισι μικρά τε εἰσὶ καὶ εὔωνα, ἐπαύξειν πειρατέον, ἢ καθ' ἑαυτὰ, ἢ πρὸς ἐλάττω παραβαλλόμενα. ὡς Λουκιανὸς ἐν ἐγκωμίῳ τῆς μυίας. Εἰ δὲ τοῦτο οὐκ ἔνι, ἀλλὰ γοῦν ἀναγκαῖα, ἢ ἐπωφελῆ, ἢ δίκαια, καὶ τὰ ὅμοια ἀποδεικτέον, τούτοις αὐτοῖς τὰ ὅσα ἀτοπίαν ἔχειν δοκοῦντα, ἢ ἐπαχθῆ εἴη τοῖς ἀκροωμένοις θεραπεύσειν. ἢ μειῶν ταῦτα ἢ τὴν κατεπείγουσαν αἰτίαν ἐπάγων, ἢ τῷ ἀντιδίκῳ τὰς προφάσεις ἐπιφορτίζων, ἢ εἰς Θεὸν, ἢ εἰς τύχην, ἢ φύσιν, ἢ ἔθος ἀναφέρων τὸ αἴτιον. ἀνθ' ὧν ἁπάντων ἀπόχρη τό γε νῦν ἔχον διὰ τὸ σύντομον ἐν παραδείγματος λόγῳ, τὸ τοῦ Ἀριστείδου ὑπὲρ τοῦ μηδ' ἑτέροις βοηθεῖν. Εἴ τι κἀμοὶ μέτεστιν ὦ Ἀθηναῖοι παῤῥησίας, πειράσομαι περὶ τῶν παρόντων εἰπεῖν ἃ γινώσκω, δεηθεὶς ὑμῶν μὴ θορυβῆσαι, πρὶν ἂν πάντων ἀκούσητε. καὶ τὰ ἑξῆς. ἀπὸ

rum autem exempla tum apud alios ſcriptores paſſim occurrunt, tum apud Gregorium. Varia ſemper dicendi argumenta nobis præbere debet Baſilius Magnus &c. Apud Ariſtidem quoque in Panathenaïco in roboris, & virtutis encomio, & in ſacris. Contra vero ſi de vilibus, rebusque nullius momenti inſtituantur Oratio, enitendum eſt, ut adaugeantur ex collatione aliqua inter ſe, aut cum minoribus. Sic Lucianus in muſcæ encomio. Si autem neceſſaria, aut utilia, aut juſta, vel ſimilia demonſtranda ſint, tum ab iſtis amovenda ſunt omnia inconvenientia, auribusque faſtidioſa. Vel minuenda ſunt hæc, aut cauſa producenda, aut adverſario culpa injicienda eſt, aut ad Deum, fortunam, naturam, moremve referenda. Pro quibus omnibus quia brevitati jam nunc ſtudemus, Ariſtidis illud exempli vice ſufficiat, in oratione de non ferendo opem aliis. Si mihi, Viri Athenienſes; fræna linguæ indulgere liceat, de negotiis præſentibus quæcunque novi aggrediar oratione perſequi. Vos porro ſtudioſe comprecor, ut non prius mihi tumultuoſe obſtrepatis, quam

δὲ τ̃

δὲ τοῦ χρόνου ἀναφύονται ἡμῖν ἀντιῤῥήσεις, ὅτε εἰ σπεύσωμεν παρὰ τὸ προσῆκον τοὺς λόγους, ἢ κατόπιν γενώμεθα τοῦ καιροῦ ὑστεροῦντες. ὁ Δημοσθένης ἐν τῷ περὶ στεφάνου Αἰσχίνῃ φαίνεται ἀνθυπενεγκών. τοῦτο ἄριστα ἐν προοιμίοις τῷ Ἰσοκράτει ἀνασκεύασται ἐν τῷ πανηγυρικῷ, ἔνθα φησὶν ὡδίπως. ἔπειτα οὐδ' οἱ καιροί πω παρεληλύθασιν ὥστε μάτην εἶναι τὸ μεμνῆσθαι περὶ αὐτῶν. καὶ τὰ ἑξῆς. Καὶ περὶ μὲν ὧν ἡ εὔνοια θηραθείη, τοσαῦτα εἰρήσθω. οἷς δὲ προσοχὴ καὶ φιληκοΐα, ἑξῆς ῥητέον.

singula audiveritis &c. A tempore vero objectiones emergunt nobis si vel festinemus nimium oratione, vel tardi nimis in dicendo simus. Illud Demosthenes in oratione de corona Æschini objicere videtur. Hoc non in concinne Isocrates in Panegyricæ principio diluit, ubi sic effatur: *Quia nondum temporis augustiis exclusum me perspicio, ita ut operam oleumque in istis recensendis perdere videar &c.* Atque de benevolentia captanda hæc dicta sufficiant, unde autem attentos reddamus, deinceps dicendum.

ΠΕΡΙ ΠΡΟΣΟΧΗΣ.

XVII. *Τὸ μὲν οὖν προσεκτικὸν ποιεῖν, ὁ Ἀριστοτέλης οὐχ ἧττον ἡγεῖται τῶν ἄλλων εἶναι μερῶν τοῦ λόγου, ἢ τοῦ προοιμίου. ἔξεστι γάρ φησι τῷ Ῥήτορι εἰ δ' ἂν τοῦ λόγου τοὺς ἀκροατὰς αἴσθοιτο εἰς ῥαθυμίαν ἀποκλίνοντας ἀνακαλέσασθαι. τὸ, καί μοι προσέχετε τὸν νοῦν, καὶ σκέψασθε τὶ πρὸς Θεοῦ, καὶ τὰ παραπλήσια παρενείρων. μάλιστα μέντοι οἷς προσέχειν πεφύκασιν ἄνθρωποι, ταῦτά εἰσι, τὰ μεγάλα. τὰ θαυμαστά. τὰ ἡδέα. τὰ φοβερά. τὰ καινά. τὰ συμφέροντα ἰδίᾳ ἑκάστῳ, καὶ πᾶσι κοινῇ. δίκαια. ῥᾴδια. ἀγαθά. καὶ*

DE ATTENTIONE.

XVII. Attentum igitur reddere, Aristoteles non minus omnium partium orationis interesse putat, quam procemii. Licet enim Oratori, inquit, cum languescentes senserit Auditores, alta voce inclamare illud, Animadvertite quæso, & perpendite, aut similia inserere. Quibus vero præcipue solent homines attendere, enumerantur ista: magna, miranda, jucunda, terribilia, nova, proprie vel unicuique sigillatim, vel omnibus conjunctim utilia, justa, facilia, bona

εἴπ

εἴ τι τοιοῦτον παραπλήσιον. ἅπερ εἰ δόξῃ λέγων ἄριστα, τὴν φιληκοΐαν ἐπισπάσεται. πάντων δ' ἑξῆς τῶν εἰρημένων ἐξενεγκεῖν παραδείγματα, καὶ περιέργον, μὴ ὅτι ὀχληρὸν, καὶ διατριβὴν ἡμῖν οὐ τὴν τυχοῦσαν ἐμποιοῦν. ἵνα μὴ μένοι ὁ λόγος παντάπασιν ἀδέσποτος ἢ, δύο ἢ τρία εἰς ἀκριβεστέραν τῶν εἰρημένων διάγνωσιν παρεισάξωμεν. τὰ λοιπὰ δὲ ῥᾷστα, καὶ παρ' ὑμῶν προσεξευρίσκεται. Ὁ γοῦν Ἰσοκράτης ὡδί πως τοῖς μεγάλοις ἐν τῷ περὶ εἰρήνης λόγῳ τὴν προσοχὴν προσπορίζεται. Ἅπαντες μὲν εἰώθασιν οἱ παριόντες ἐνθάδε, ταῦτα μέγιστα φάσκειν εἶναι, καὶ μάλιστα σπουδῆς ἄξια τῇ πόλει, περὶ ὧν ἂν αὐτοὶ μέλλωσι συμβουλεύειν, καὶ τὰ ἑξῆς. Ἐν δὲ τῷ πανηγυρικῷ τοῖς κοινοῖς καὶ εἰς αὐτοὺς ἐκείνους εἰς οὓς καὶ ὁ λόγος ἀνήκουσιν, οἷς καὶ ὁ Δημοσθένης ἐν τῷ πρὸς Πολυκλέα. Τοῖς δ' αὖ ἡδέσι καὶ καινοῖς ὁ ῥήτωρ εἰς φιληκοΐαν ἐχρήσατο ἐν τῷ δευτέρῳ τῶν Ὀλυνθιακῶν. Ἐπὶ πολλῶν μὲν ἄν τις εἰδεῖν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι. καὶ τὰ λοιπά. καὶ Ἀριστείδης ἐν τῷ ὑπὲρ τῆς πρὸς Λακεδαιμονίους εἰρήνης καὶ πρὸς Ἀθηναίους. Ἣν μὲν ἔκπαλαι πάντες

& ejusdem farinæ quamplurima, quæ cum Oratori visum fuerit, optime attentionem conciliabunt. De quibus omnibus si exempla ordine producerem, non solum superfluum esset, sed etiam molestum, nobisque moras necteret immensas. Ne tamen vaga prorsus, & nuda videatur sine exemplorum appositione oratio, duo vel tria proferam ad ea quæ dicta sunt luculentius explicanda. Reliqua vero facilia vobis erunt, & expedita. Isocrates igitur hoc modo ex magnis attentionem lucratus est in oratione de pace. Solent omnes qui suggestum conscendunt, ea dicere, de quibus ipsi consilium daturi sunt, maximi esse momenti, & Reipublicæ plurimum interesse &c. In panegyrica vero è commnibus & ad eos ipsos, ad quos habetur oratio spectantibus, sicut & Demosthenes in oratione ad Polyclem. E jucundis rursus & novis attentionem Orator adeptus est in secunda Olynthiaca. Cum multis in rebus, Athenienses, perspici mihi posse videtur Deorum Immortalium benevolentia &c. Aristides quoque in Oratione pro pace inter Lacedæmonios & Athenienses: Quem olim diem omnes vi-

ἡμέραν ἰδεῖν ἐπεθυμοῦμεν, ἥδε ἐστὶν ὦ ἄνδρες Λακεδαιμόνιοι. καὶ τὰ λοιπά. Τοῖς φοβεροῖς δέ, ἐν τοῖς κατὰ Φιλίππου λόγοις ὁ Ῥήτωρ κέχρηται, καὶ Ἰσοκράτης ἐν Ἀρεοπαγιτικῷ. Ἐγχωρεῖ δὲ πολλάκις καὶ ἐπαίνοις εἰς τὴν ἀκρόασιν παραθῆξαι τὸν ἐπαΐοντα. οἷον, τὴν μὲν ὑμῶν περὶ τὰ κοινὰ προθυμίαν εἰδώς, ὦ ἄνδρες, καὶ ὅσον ἐπὶ τὴν ἐκείνων ἐπίδοσιν σπεύδετε. ἢ οὕτως. Οὐ δ' ἂν πάνυ ἐβουλόμην, ὦ ἄνδρες, εἶχον ὑμᾶς μὴ ἐπαινεῖν, ὅσην προτέραν ἐνδείξασθε προθυμίαν ἀκοῦσαι τῶν λέγειν διανοουμένων ἡμῶν, ἃ συνοίσειν καθ' ἕνα καὶ κοινῇ τῇ πόλει πάσῃ ἐγνώκαμεν.

dere desiderabamus, Lacedæmonii, hic est, qui nobis liberum de Atheniensibus judicium concedit. &c. Ex atrocibus vero, in orationibus contra Philippum attentos reddidit Orator; & Isocrates in Areopagitica. Solemus autem & laudibus nonnunquam ad auscultandum excitare Auditorem, ut: Cum vestrum, Viri, erga Rempublicam studium abunde perspicerem, quantumque ad illius incumbitis salutem. Vel sic: Non possum, Viri, si saltem vellem vos non laudare ob eximiam illam, quam vultu polliciti estis alacritatem auscultandi nobis, quibus ea dicere statutum est, quæ in singulorum, & totius civitatis commodum cedere cognovimus.

ΠΕΡΙ ΕΥΜΑΘΕΙΑΣ.

XVIII. τὴν δὲ εὐμάθειαν, εἴ τις ἀρχὴν εἴποι καὶ βάσιν προσοχῆς καὶ εὐνοίας, οὐκ ἂν ἁμάρτοι. ἐκ ταύτης γὰρ ἐκεῖναι ἤρτηνται. μᾶλλον δὲ ἀπ' αὐτῆς πᾶς λόγος οἷον ἐπὶ κρηπίδος βέβηκεν. ἧς ἄνευ ἀνάγκη πᾶσα ἀργὸν μένειν, καὶ τοῦ οἰκείου τέλους ἥκιστα ἐπίβολον. ταύτῃ τοι καὶ Ἀριστοτέλης τοῦτο μόνον ἔργον τοῦ προοιμίου ἀναγκαιότατον τίθησι. τοιγαροῦν αὐτὴ προσ-

DE DOCILITATE.

XVIII. Docilitas vero si attentionis, & benevolentiæ quasi basis, & origo dicatur, à veritate non abhorret; quippe quod huic annexæ sunt istæ, imo ab hac dependent sola. Quin & huic non secus, ac stabili cuidam fundamini omnis innititur Oratio. Sine qua stagnet omnis, & ignavasit necesse est, proprioque destituatur fine. Ea ratione hoc maxime neces-

γίνεσθαι

γίνεσθαι πέφυκε τῇ κεφαλαιώσει τῶν πραγμάτων, καὶ μάλιστα τοῦ τέλους, οὗ ἕνεκεν ὁ λόγος δηλώσει μετ' εὐκρινείας ὡς ἔνι καὶ καθαρότητος ἐκπεφασμένη, ἧς ἐν προοιμίῳ ὅσον σθένος ἐπιμελητέον. συμβάλλεται δὲ ταύτῃ διαφερόντως, καὶ τὸ οἴκοθεν μετενηνέχθαι τὰ προοίμια, καὶ αὖθις οἷον ἐνστάξαι τὸν τῇ ὑποθέσει ἐνδομυχοῦντα σκοπόν. οὐδὲν δ' ἧττον καὶ ἡ τῶν ῥηθησομένων κεφαλαίων διαίρεσις, ἣν καὶ προκατασκευήν τινες ἐχρημάτισαν. περὶ ἧς ἐν τῇ προθέσει διαληψόμεθα. ἔσθ' ὅτε γὰρ ἡ αὐτή ἐστι τῇ προθέσει, ὡς ἀνωτέρω εἰρηκότες ἐσμέν. Παραδείγματα δὲ τῆς ἐν προοιμίῳ εὐμαθείας ἔστω τὸ παρ' Ἰσοκράτῃ Παναθηναϊκὸν, καὶ τὸ περὶ ἀντιδόσεως. ἐν ᾧ διεξωδικώτατα πραγματεύεται τὴν εὐμάθειαν. Εἰ μὲν ὅμοιος ἦν ὁ λόγος ὁ μέλλων ἀναγνωσθήσεσθαι τοῖς πρὸς τοὺς ἀγῶνας ἢ πρὸς τὰς ἀποδείξεις γεγραμμένοις. καὶ τὰ λοιπά. μάλιστα συχνοῖς καὶ παρὰ Δημοσθένει ἐντεύξεσθε παραδείγμασιν, εἰ καὶ μικρὸν ἐπιστήσετε. οὐ πόρρω λίαν τῆς ὑποθέσεως, καὶ τὸ τοῦ Πλάτωνος ἐν ἐπιταφίῳ. Ἀλλὰ περὶ μὲν τῶν καθόλου τῷ προοιμίῳ προσηκόντων, ἅλις ἂν ἔχοι ταῦτα εἰρῆσθαι.

ſarium procœmii munus ſtatuit Ariſtoteles. Hæc itaque adjungi rerum conſummationi ſolet, maximeque narrationi, quæ, quo fine inſtituitur oratio, ſumma cum puritate, & perſpicuitate expreſſit, cui in procœmio pro viribus incumbendum. Confert autem huic potiſſimum, ut ex ipſis cauſæ viſceribus depromantur procœmia, iiſque ſenſim quaſi inſtilletur latitans in cauſa ſcopus. Nec quid obſtet illa in capitum, de quibus dicetur, diviſione, quam præparationem nonnulli appellarunt, de qua diſſerendum in propoſitione. Non nunquam enim concidit illa cum propoſitione, ut ſuperius diximus. Exempla vero docilitatis in procœmio ſumantur ab Iſocrate in Panathenaïca, & in oratione de permutatione. Ubi fuſe admodum dociles conatur reddere auditores. Si hæc, quæ jam legetur, oratio, ſimilis eſſet iis, quæ vel ad forenſes controverſias, vel ad oſtentationem ſcribuntur. &c. Turmatim etiam vobis occurrunt apud Demoſthenem exempla, ſi vel minimum inſiſtatis. Nec multum ab hoc argumento alienum eſt Platonis illud in oratione funebri. Verum enimvero de procœmii officiis ſuf-

λοιπὸν δ' ἂν εἴη εἰπεῖν καὶ τίνι ἑκάστῳ λόγῳ γένει ἐφαρμόττει τὰ προοίμια, καὶ τίσι, καὶ ἐκ τίνων κατασκευαστέα.

ficiet in genere tam multa dixisse. Sequitur ut proxime dicamus, quæ cuique orationis generi congruunt exordia, & quibus, & unde depromenda sunt.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΕΠΙΔΕΙΚΤΙΚΟΥ ΕΙΔΟΥΣ.

DE GENERE DEMONSTRATIVO.

XIX. Τοῦ γοῦν Ἐπιδεικτικοῦ εἴδους οὐδὲν οἰκεῖον ἡγεῖται ὁ Ἀριστοτέλης προοίμιον, ἀλλ' ὅθεν ἂν βουλομένῳ ᾖ τῷ Ῥήτορι ἔξεστι λαβεῖν καὶ συνάψαι τῇ ὑποθέσει τὸ ἐνδόσιμον. αἴτιον δὲ οἶμαι, τὸ μηδένα μᾶλλον σκοπὸν προτίθεσθαι τὸ τοιοῦτον εἶδος, ἢ τὴν ἐν λόγοις ἐπίδειξιν. ἥτις οὐδένα κωλύει πορίζεσθαι, ἐξ ὧν ὁτιδήποτε συντιθῇ τὸ προοίμιον. εἴωθε μέντοι τὰ πολλὰ (ὡς καὶ αὐτῷ δοκεῖ τῷ Ἀριστοτέλει) ἐκ τεττάρων τούτων λέγεσθαι. Τὰ μὲν ἐξ ἐπαίνου, ἢ τῶν τὴν ἀρχὴν τὰς πανηγύρεις συγκροτησάντων, καθά που καὶ Περικλῆς ἐν ἐπιταφίῳ φησίν. ἢ τῶν ἀκροατῶν καὶ τῆς ἰδίας ἀρετῆς. ἢ γένους ἐκείνων, ἢ πόλεως, ἢ κατορθωμάτων, ἢ ἄλλας γέ πως. οὐ γὰρ οὐ σμικρὸν πλεονέκτημα τῷ ἐγκωμιάζοντι πρὸς ἡδονὴν εἶναι τοὺς λόγους τοῖς ἀκούουσιν. ἀμφότερα δὲ συνεῖρεν Ἰσοκράτης ἐν Εὐαγόρᾳ. ἅμα γὰρ ἐπαι-

XIX. Demonstrativo sane generi peculiare nullum esse autumat Aristoteles prooemium, quin unde quaque Orator pro libitu desumat materiam, & finitæ quæstioni annectat exordium. Ob hanc ni fallor rationem, quod ad nullum alium collineat scopum genus hoc quam verborum strepitum, & ostentationem. Qua nihil impedit quo minus abundemus, quamvis exordium è quibuscunque componatur. Solet tamen ut plurimum (ipso suffragante Aristotele) à quatuor hisce desumi. A laude, vel eorum, qui primum celebritates illas congregarunt, sicut alicubi Pericles in oratione funebri, vel auditorum, vel propriæ virtutis, vel generis eorum, vel civitatis, vel rerum bene gestarum, aut aliarum denique rerum laude. Non leve enim oratori subsidium est, si voluptatem ex oratione percipiant Auditores. Ambo vero suavi ne-

νῶ,

νεῖ τὸν ἀγῶνα, καὶ Νικοκλέα τὸν ἀθλοθέτην, πρὸς ὃν καὶ τὸν λόγον συνέθετο. Ὁρῶν ὦ Νικόκλης τιμῶντά σε τὸν τάφον τοῦ πατρὸς, οὐ μόνον τῷ πλήθει καὶ τῷ κάλλει τῶν ἐπιφερομένων, ἀλλὰ καὶ χοροῖς, καὶ μουσικῇ, καὶ γυμνικοῖς ἀγῶσι. καὶ τὰ ἑξῆς. Τὰ δὲ τοὐναντίον ἐκ ψόγου. ὡς Ἰσοκράτης ἐν πανηγυρικῷ, ἐν ᾧ μέμφεται τοὺς ἀθλοθέτας, ὅτι μηδεμίαν τοῖς εὖ φρονοῦσιν εὔνοιαν πεποιήκασιν, εἰς δὲ τὴν τῶν σωμάτων ἀρετὴν πᾶσαν καταβάλλονται τὴν φροντίδα. Πολλάκις ἐθαύμασα τῶν τὰς πανηγύρεις συναγαγόντων, καὶ τοὺς γυμνικοὺς ἀγῶνας καταστησάντων. καὶ τὰ παραπλήσια. Τὰ δὲ ἀπὸ συμβουλῆς. καὶ τοῦτο διττῶς. ἢ ἀπὸ προτροπῆς, ὡς ὁ Πλάτων ἐν ἐπιταφίῳ. ἐν ᾧ λόγοις κοσμεῖν συμβουλεύει ἃ καλῶς ἐπράχθησαν ἔργα. Ἔργον μὲν ἡμῖν οἵδεν ἔχουσι τὰ προσήκοντα σφίσιν αὐτοῖς. καὶ τὰ λοιπά. ἢ ἐξ ἀποτροπῆς. οἷον δοκεῖ παρὰ Θουκυδίδῃ τὸ τοῦ Περικλέους ἐν ἐπιταφίῳ. Οἱ μὲν πολλοὶ τῶν ἐνθάδε ἤδη εἰρηκότων, ἐπαινοῦσι τὸν προσθέντα τῷ νόμῳ τὸν λόγον τόνδε, ὡς καλόν. Καὶ παρὰ ταῦτα ἀπὸ λύσεως τῶν ἀντιπιπτόντων τινός. ὡς εἴ τις πε-

xu conjunxit Isocrates in Evagora. Simul enim laudat certamina, & Nicoclem, qui certantibus præmia exhibuit, & ad quem oratio habita est. Qvum te viderem patris tui funus ornare, Nicocles, non magnifico tantum, & splendido apparatu, sed & choris, & musica, & ludis Gymnicis, &c. Contra vero nonnulla è vituperatione, ut Isocrates in Panegyrica, in qua athlothetas culpatur, quod sapientes flocci penderent, solas autem vires, roburque in deliciis haberent. Sæpe mirari soleo, quid in mentem iis venerit, qui celebritates has congregarunt, & ludos Gymnicos instituerunt &c. Quædam etiam à deliberatione, idque dupliciter, vel a suasione, ut Plato in oratione funebri, ubi res feliciter gestas verbis ornare conatur. Hi quidem revera habent præmia sibi ipsis consentanea &c. vel ex dissuasione, ut Periclis illud apud Thucydidem in oratione funebri. Multi quidem eorum, qui ex hoc loco verba fecerunt eum laudant, qui hanc orationem funebrem legi addidit, quasi præclarum esset, eos qui in bellis ciciderunt hac oratione decorari. Ab obje-

εἰ παράδοξα τινὸς λέγειν προθείη, ἢ χαλεπῦ, ἢ τῶν τοῖς πολλοῖς τεθρυλλημένων. ὧν τὰ προοίμια καὶ ἐρανίζεσθαι φησὶν ὁ Ἀριστοτέλης πρὸς τῶν δικανικῶν τὸν συμβουλεύοντα. Καὶ τοῦ μὲν πρώτου ἔστω παράδειγμα τόνδε τὸν τρόπον. Οἶδα μὲν ὅτι παράδοξος ὑμῖν ὁ παρ' ἐμοῦ δόξει λόγος, καὶ μέχρι τοῦδε μήπω τισὶν εἰρημένος. εἶτα καὶ τὰς αἰτίας προσθεὶς ἐπαγάγῃ τὰς λύσεις. Τοῦ δὲ χαλεποῦ, οἷα τὸ ἀνωτέρω, Γρηγορίου εἰς Βασίλειον, καὶ Ἀριστείδου. Τοῦ δὲ τρίτου τοιῶσδε. Πολλοῖς μὲν ἡ παροῦσα πανήγυρις καὶ περὶ πολλῶν λόγοις τε καὶ συγγράμμασι πολλάκις τεθαύμασται. ἐξ ὧν εἰκός ἐστι μηδένα τῶν συνελθόντων εἶναι ὃς μὴ περὶ ταύτης, ἢ εἰρηκώς τι ἐστίν, ἢ παρά τινος λέγοντος ἤκουσεν. οὐ μὴν διὰ τοῦτο οὐκ ἔστι καὶ αὖθις εἰπεῖν τι καινὸν περὶ αὐτῆς καὶ λόγου μνήμης ἐπάξιον. κἂν γὰρ μόνη τῶν ἄλλων τεθαύμασται. ἀλλὰ μόνη τῶν ἄλλων ἐλάττω τῆς ἑαυτῆς ἀξίας ἐπῄνεται.

ctionum denique ſolutione. Cum ſcilicet proponat ſibi aliquis de nota aliqua re, aut ardua, vel de rebus ubique decantatis dicere, quorum proœmia & ex judicialibus depromere docet Ariſtoteles deliberantem. Exemplum primi tale ſit. Paradoxiloqua vobis, ſat ſcio, noſtra videatur oratio, nec à tot retro ſeculis ad hoc ipſum tempus ab ullis dicta. Deinde cum rationes addideris, ſolutiones inducas. Secundi ſit illa Gregorii ad Baſilium, & Ariſtidis ſupra adducta. Tertii autem tale ſit: Coronam hanc ſæpe varii lingua ſtyloque celebrarunt. Ideoque nullum huc confluxiſſe credo, qui laudes ejus vel non decantavit, vel ab aliis non accepit. Quare non eſt, ut quod novum comminiſcar de ea magno dignum Elogio: licet enim hæc ſola celebrata eſſet, at ſola hæc pro dignitate, humani ſermonis penuria, ſatis laudari non poterat.

ΠΕΡΙ ΔΙΚΑΝΙΚΟΥ ΕΙΔΟΥΣ.

XX. Οἰκειοτέροις δὲ τὸ Δικανικὸν χρῆται τοῖς προοιμίοις καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς φύσεως τοῦ προβληθέντος ζητήματος.

DE GENERE JUDICIALI.

XX. Proœmia magis peculiaria Judiciale genus habet, & ab ipſis

μετα-

μετενηνεγμένοις. καὶ διὰ τοῦτο τὸν σκοπὸν τῆς ὅλης ὑποθέσεως ἐπαγγέλλουσιν. ἡ γὰρ εὐμάθεια ἀγαθὴ μὲν σύνοικος παντὶ προοιμίῳ. δικανικοῦ δὲ, καὶ ἀναγκαία πως. ὑπόκειται γὰρ ἐνταῦθα παντάπασιν ὁ ἀκροατὴς ἀνοίκειος τῶν ἀμφισβητουμένων. ὅ, τι γὰρ θεωρὸς εἰδὼς ἥκει ὡς εὐφημία τὸ ῥηθησόμενον, καὶ τοιούτων τινῶν ἃ προσήκει τῇ πανηγύρει. ὅ, τι ἐκκλησιαστὴς προεπίσταται, ἐφ᾽ ᾧ ἡ βουλὴ συγκεκρότηται, κἂν ἀγνώμων τυγχάνῃ τὴν βούλευσιν. ὁ δικαστὴς δὲ τούτων οὐδὲν προεπέγνω. ταῦτ᾽ ἄρ᾽ ὥσπερ ἐς χεῖρας διδόναι δέον παρ᾽ αὐτὴν τὴν πρώτην τοῦ λόγου βαλβίδα, τὸ τέλος τῆς ὅλης ὑποθέσεως τῷ δικάζοντι, ὡς ἂν ἐπείδειν ἔχοι τοῖς λεγομένοις τὸν λογισμόν. τὸ γὰρ ἀόριστον ἀπαρτᾷ πως καὶ ἀποπλανᾷ τὴν διάνοιαν (ὥς πού φησιν ὁ Ἀριστοτέλης) καὶ δυσπαρακολούθητον ἀπεργάζεται τὸν λόγον. ληπτέα δὲ ἐπὶ τούτου τὰ προοίμια, ἔκ τε τῶν προσώπων καὶ τοῦ πράγματος, ἢ τῶν παρεμφαινομένων τινός. καὶ τούτων αὖθις ἕκαστον, ἢ ἐξ ὑπολήψεως, ἢ ἐξ ὑποδιαιρέσεως, ἢ ἐκ περιουσίας, καὶ προσέτι ἀπὸ καιροῦ. περὶ ὧν ἁπάντων κάλλιστά τε καὶ διεξοδικώτατα τῷ Ἑρμογένει διείληπται, ἐν τοῖς περὶ εὑρέσεως. διὸ καὶ

causæ viſceribus deſumpta, ideoque totius cauſæ ſcopum indicant. Docilitas enim optime cohabitat cum omni principio, at neceſſitate quadam cum Judiciali. Hic ſiquidem auditori litem ignotam esſe ſupponitur. Spectator enim cum veniat, de laudibus futuram orationem eſſe novit, aliisque ſimilibus, quæ celebritate conveniunt. Nec concionarius neſcius eſt, quam ob cauſam Senatus cogitur, licet illud de quo deliberatur non cognoverit. Judex autem hæc omnia ignorat. Quocirca in ipſo orationis ingreſſu totius cauſæ ſcopus Judici quaſi tradendus eſt, ut inde ſtabiliatur judicium. Indeterminatio ſiquidem diſtrahit quodammodo, & in errorem abducit (ſuffragante Ariſtotele) animum, captuque difficilem orationem reddit. Judicialis autem generis procœmia ſumantur vel à perſonis, vel a re, aut extrinſecus: iſtaque rurſus vel ex præjudiciis, vel ex ſubdiviſione, vel abundantia, vel denique ex tempore. De quibus omnibus optime fuſeque diſſerit Hermogenes in libris de inventione. Diutius igitur iſtis immo-

μακρό-

μακρότερον ἐπὶ τοῦ παρόντος ἀποτεῖναι οὐ δεῖν ᾠήθην. ἐξὸν παρ᾽ ἐκείνῳ πληρέστατα ἐντυχεῖν.

rari non necesse duxi, cum ab eo copiosissime hauriatis.

ΠΕΡΙ ΔΗΜΗΓΟΡΙΚΟΥ ΕΙΔΟΥΣ.

XXI. Ἐπὶ δὲ τοῦ Δημηγορικοῦ εἴδους οὐδενὸς ἐνδεῖ προοιμίου τῷ συμβουλεύοντι, ὅτι μὴ εἰς σύστασιν τοῦ οἰκείου προσώπου. καὶ ταῦτα ἡνίκα τινὰ περὶ ἑαυτοῦ ὑπόληψιν οὐκ ἀγαθὴν ἀποκροῦσαι δέον, ἢ τὴν σφετέραν περὶ τοῦ πράγματος γνώμην, ὅσον παρενείξασθαι. ἐν παραδείγματος λόγῳ ἴστω τὸ τοῦ Βασιλείου πρὸς τοὺς νέους. καὶ Περικλέους ἐν τῇ δευτέρᾳ τῶν ξυγγραφῶν Θουκυδίδου. προσοχὴν δὲ καὶ εὔνοιαν οἴκοθεν οἴκοι φέρων ὁ ἐκκλησιαστής, ὡς περὶ ἑαυτοῦ καὶ τοῦ οἰκείου συμφέροντος τὴν ψῆφον ἐπενεγκεῖν μέλλων. εἰ μέντοι πού καὶ χρεία προσοχῆς παρεμπέσοι, ταύτην ἐκ τῶν ἀνωτέρω τεθέντων προαποριστέον τῷ λόγῳ, τὰ δὲ πολλὰ καὶ ὁ δημηγορῶν πρὸς τῶν δικανικῶν ἐρανίζεται τὰ προοίμια.

DE GENERE DELIBERATIVO.

XXI. In Deliberativo genere procemium non requiritur, nisi ad benevolentiam personæ propriæ conciliandam. Idque cum aliqua suspicio mala diluenda sit, aut nostra sententia de re velut inserenda. Exemplis hæc illustrantur Basilii ad Juvenes, & Periclis in libro secundo historiarum Thucydidis. Attentionem autem, & benevolentiam domo secum affert Auditor, cum de se suoque commodo calculum vellet ponere. Si forte tamen attenti reddendi sunt Auditores, illud ex iis, quæ superius protulimus, præstandum est. Sæpe autem deliberator procemia a Judicialibus depromit.

ΠΕΡΙ ΣΥΝΘΕΣΕΩΣ ΠΡΟΟΙΜΙΟΥ ΕΙΤ ΟΥΝ ΕΥΡΕΣΕΩΣ.

XXII. Μετὰ τὴν τῶν ἔργων τοῦ προοιμίου διάσκεψιν, λοιπὸν ἤδη καὶ περὶ

DE PROOEMII CONSTRUCTIONE, SEU INVENTIONE.

XXII. Hactenus procemii officia exposuimus, reliqvum est ut de

τῆς

των σαφηνίσωμεν, οὐ τὰς προσεχεῖς μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰς πορρωτέρω. εἶτα καὶ ἐκ τῶν παρεπομένων, ἢ τὸν τόπον πρὸς τὸ τοιάδε γεγονέναι ἁρμόδιον, ἢ τὸν χρόνον καθ' ὃν ἐπράχθη κατὰ λόγον ἐξενέγκωμεν τὴν διανομήν, καὶ τὰ λοιπὰ ὡσαύτως. Τελευταῖον δὲ καὶ ἐκ τοῦ πράγματος, ὃ διεξίμεν, εἰ τοῖς τῶν ἀκουόντων ἤθεσι καὶ γνώμαις, μὴ ἀντιβαίνοι. ἃ γὰρ παρά τισιν ἐν ἐπαίνου λόγῳ τυγχάνουσι, καὶ διὰ τοῦτο ἀναίδην εἰωθότα γίγνεσθαι, παρ' ἄλλοις ἄθεσμα κρίνεται, καὶ οὐ πάνυ τοι ῥᾳδίως τολμώμενα. Ἂν δέ τι παράδοξον ἔνεστι τῇ διηγήσει, ὁμολογητέον μὲν, οὐ μέντοι ἀδύνατον διὰ τοῦτο ῥητέον, καὶ τὰς αἰτίας ἐξενεγκεῖν πειρατέον. Ἔστι δὲ διχῶς καὶ αὐτὴν ἐξενεγκεῖν τὴν διήγησιν. ἢ ἁπλῆν, ὅτι τὰ πεπραγμένα ψιλὰ ἐκτίθεται, ὡς ἐν τῷ κατὰ Κόνωνος αἰκίας Δημοσθένης, καὶ ἐν τῷ παραγραφικῷ πρὸς Ζηνόθεμιν. Εγκατάσκευον δὲ, ὅτε καὶ τὰς αἰτίας καὶ τὰ παρεπόμενα διὰ τὰ πραχθέντα ἐκφράσωμεν. ὡς ἐν τῷ κατὰ Ἀριστοκράτους, ἣ δὲ ἐν τῷ πρὸς Λεπτίνην, ἔνθα περὶ τῶν πράξεων τοῦ Χαβρίου ποιεῖται τοὺς λόγους, δεινῷ χαρακτῆρι μάλιστα πρέπουσα. καὶ ταῦτα ὅτι περὶ γνω-

lis proposuerimus, non proximas modo, sed & remotiores. Tertio à consequentibus, vel locum ad eam rem opportunum esse, vel tempus idoneum in quo commissum erat facinus, paulatim proferamus, & similia. Ultimo vero ab ipsa re, quam narramus, si ab auditorum moribus & dispositione non abhorreat. Eadem enim, quæ aliorum approbantur sententiis, ideoque fieri sine rubore solent, ab aliis turpia, minimeque toleranda judicantur. Si quid autem minus credibile narretur, confitendum quidem, non ideo tamen prorsus incredibile dicemus, causasque facti adhibere conabimur. Narratio autem in duas sese diffundit species; simplicem nimirum, qua res nude, & sine colore narrantur, ut in Oratione Demosthenis contra Cononem de injuria ob verbera, & in exceptione adversus Zenothemidem. Tum instructam, qua rerum gestarum causas & consequentias phrasibus illustribus explicamus, ut in oratione adversus Aristocratem. Illa vero, quæ adversus Leptinem habetur, ubi verba de Chabriæ factis facit, grandi & vehementi fulget charactere. Cum autem de

ρίμων ὁ λόγος, ἀπαριθμήσει δὲ μᾶλλον, ἢ διηγήσει ἔοικε. Πλατύνεσθαι δὲ πέφυκεν ἡ διήγησις ἔκ τε τοῦ τῶν παρεπομένων, καὶ προηγουμένων διεξοδικωτέρας ἀναπτύξεως, καὶ τῶν ἐκείνων αἰτίων. διαφερόντως δὲ ἐκ τριῶν τούτων, ᾗπερ Ἑρμογένει δοκεῖ. ἐξ ἑρμηνείας ῥητορικωτέρας τοῦ πράγματος. τοῦτο ποικίλοις ὀνόμασι καὶ κώλοις ἐκφέροντες πλείοσιν. ἐκ προσλήψεως τῶν τε παραλειφθέντων. καὶ ἐξ αἰτίας τῶν παραλειφθέντων καὶ τῶν πραχθέντων. ἔστω δὲ καὶ σαφηνείας ἕνεκεν ὡς ἐπὶ προβλήματος, Ἀλιρρόθιος ὁ τοῦ Ποσειδῶνος Ἀλκίππην τὴν τοῦ Ἄρεως διακορήσας. καὶ ἡ διήγησις ὡς παρὰ τοῦ Ἄρεως.

rebus bene notis agitur, enumeratio potius dicatur, quam narratio, Dilatatur autem narratio pleniore rerum explicatione, tum præcedentium, tum consequentium, earumque causarum. Præcipue tamen (ut Hermogeni videtur) tribus hisce, explicatione scilicet floridiore rei, multis eam membris crebrisque periodis proferentes; assumptione prætermissi officii, causa denique prætermissi officii factique. Ut autem elucescant ista, argumentum sit hujusmodi, Alirrhothius Neptuni filius Alcippen, filiam Martis per vim stupravit. Sitque narratio tanquam à Marte.

(Προκατάστασις τῆς διηγήσεως ἤτοι προδιήγησις)

(Præparatio narrationis, seu prænarratio.)

Καί μοι ἀντιβολῶ καὶ νῦν ἀναλάβετε ἅπερ ἐγὼ παρὰ ἀνθρώπων ὕβρισμαι. σκέψασθε εἰ φορητὰ κἂν τοῖς ἐπιεικεστάτοις τῶν θεῶν, μὴ ὅτι γε Ἄρει, τῷ καὶ ἄλλοις ὑβριζομένοις ἀμύνεσθαι λαχόντι. (Ἐκ τῶν παρεπομένων εὐμαθείας ἕνεκα.) Ἦν παῖς Ἀλιρρόθιος ὃν ὑμεῖς ἴσθε Ποσειδῶνος τουτουὶ ἐξ Εὐρύτης τῆς νύμφης, ἀσελγὴς ὑπέρ τις ἄλλος, καὶ πρὸς ἡδονὰς εὐκατάφορος, ὃν οὗτος ἔθρεψε κακόν, σωφρο-

Animis quæso (cœlites) vestris recolite, quas mihi inferunt injurias homines, perpendite vobiscum an vel æquissimis deorum ferendæ sint, nedum Marti, qui & aliis injuria gravatis subvenire solet. (A consequentibus docilitatis ergo) Alirrhothius iste, quem vos hujusce Neptuni filium ex Euryte Nympha susceptum esse nostis, luxuria ultra modum diffluens est, & perdite in delicias pronus; hunc ipse

νῦσιν ὀλέθριον, κόραις ἐπίβουλον, πατράσι τῆς τούτων δυστυχίας καὶ τῆς τυχούσης παραίτιον. (Ἀρχὴ τῶν προηγησαμένων τῷ γεγονότι) Τοῦτον ἀνεψιὸν ὄντα προσιέμην τε ὡς εἰκὸς ὡς τὰ μάλιστα φιλοφρονούμενος, καὶ πάντα τἀμὰ αὐτῷ ἄσμενος ἐπέτρεπον, τά τ' ἄλλα ἐφιλανθρωπευόμην, καὶ Ἀλκίππῃ (ἣν οἴδατε) θυγατρίδι φιλτάτῃ, οὐχ ἧττον διὰ σωφροσύνην περιπίστῳ, ἢ ἀποβλέπτῳ διὰ τὴν ὥραν, συνεῖναί τε παρεχώρουν καὶ διαλέγεσθαι. (Ἐκ τῶν παραλειφθέντων) Οὐχ ὡς μὰ Δία δεινόν τι παθεῖν παρ' αὐτοῦ, ἢ τολμηρὸν, οὐδὲ τὸ τῆς παρθένου κάλλος ἐπιβουλεύσοντα ὑποτοπάσας. (Ἐκ τῆς αἰτίας) Ἀλλ' ὡς συγγενεῖ μᾶλλον καὶ οἰκείῳ ταύτῃ προσενεχθῆναι, καὶ πρὸς σωφροσύνην, τὰ μὲν παραινετικοῖς συντελέσαι λόγοις, τὰ δὲ καὶ ἔργοις, εἴπου τις αὐτὴν λίχνοις ὄμμασιν ἀτενίσειεν ἀμυνέμενον τῇ παιδί. (Ἐκ τῶν παραλειφθέντων) Ὁ δὲ τηλικούτων ἀξιωθεὶς παρ' ἐμοῦ, οὔτε τὸν ἄγρυπνον τῆς ὄπιδος ὑπείδετο ὀφθαλμὸν, οὔτε θεῶν δίκην διευλαβήθη, οὔτε τὸ πατρὸς ἀξίωμα ᾐδέσθη, πολιοῦ ὄντος, καὶ οὐ τῶν θεῶν ὑπάτου ἀδελφοῦ, οὔτε μὴν ἐδεδοίκει τοὐμὸν τουτὶ δόρυ. (Ἐκ τῶν ἑπο-

malum aut monſtrum aluit, modeſtis exitium, puellis inſidioſum, parentibus earum ſummæ infelicitatis authorem. (Initium eorum, quæ facto præceſſerunt.) Hunc ego (patruelis enim erat) ſingulari qua par eſt humanitate tractavi, meaque omnia libenter illi credidi; nec hiſce ſolum candor meus morumque ſuavitas effulſit, quin & Alcippen vobis (cœlicolæ) non ignotam, filiam ſane meam chariſſimam, non modo laude modeſtiæ celebrem, ſed etiam elegantia formæ conſpicuam, ut in ejus colloquium veniret non prohibui. (Ex officio prætermiſſo) Nihil per Jovem, ſuſpicabar fore ut ad facinus audacior fieret, aut illam aliqua injuria afficeret, nedum virgineæ formæ ſtatueret inſidias. (A cauſa) Quin ſe potius virgini exhiberet, non ſecus ac conſanguineum, ac familiarem decet, monitiſque ſuis modeſtiam inculcaret, & ſuppetiis, ſi quis forte illam ludibundis intueretur oculis, ſuccurreret puellæ. (A prætermiſſo officio.) Iſte vero quem tanto dignatus ſum honore, nec vigilem metuit vindictæ vultum, nec ab ipſis conſtituta diis ſupplicia perhorruit, nec læſam patris dignitatem verebatur, ſenis

 μένων

μένων διὰ τὸ πραχθὲν) Ἀλλ' ἀμείψας τὴν φιλανθρωπίαν τὴν ἐμὴν ἀδικίᾳ, πονηρίᾳ δὲ τὴν φιλοφροσύνην, καὶ τὴν πίστιν ὕβρει τῇ περὶ τὴν κόρην. (Ἐκ τῶν παραλειφθέντων) Ἀποστερήσας αὐτὴν οὐ χρημάτων ὄγκον, οὐ πλῆθος θεραπαινίδων, οὐχ ἱκετῶν ὅμιλον, οὐχ ὅρμους οὐ περιδέραια, οὐχ ὅσ' ἄλλα ταῖς παρθένοις εἰς κόσμον ἀπόκειται, ἀλλὰ τὸ πάντων παρθένων περισπούδαστόν τε καὶ τιμαλφέστατον, καὶ ὅπερ ἅπαξ ἀπολειφθὲν, οὐκ ἔνι λοιπὸν ἀνακαλέσασθαι, τὴν παρθενίαν.

venerandi, quem & ſupremus Jupiter fratrem eſſe gaudet, nec minacem hanc reformidavit haſtam. (à conſequentibus.) At at illam mihi pro humanitate injuriam, pro benigitate maleficium, & pro fide perfidiam in filiolam repoſuit. (Ab officio prætermiſſo.) Imminuit illi non rerum copiam, non ſtipantium famularum catervam, non turbam ſupplicantium, non denique totum illum, quo virgines pulchritudinem conciliant, ornatum, ſed quam omnium religioſiſſime tuetur, & qua maxime eniteſcit, quæque ſemel amiſſa revocari neſcit, virginitatem.

ΠΕΡΙ ΓΟΡΓΟΤΗΤΟΣ ΚΑΙ ΑΚΜΗΣ ΕΝ ΤΑΙΣ ΔΙΗΓΗΣΕΣΙ.

XXVIII. Ὁπηνίκα δ' ἂν ἡμῖν ἀκμαίως καὶ μετὰ γοργότητος ἀφηγήσασθαι βουλομένοις εἴη, αὐτό τι τὸ πρᾶγμα καὶ τὴν περὶ τοῦ πράγματος ἀξίωσιν, καὶ προσέτι τὴν ταύτης αἰτίαν ποικίλοις τοῖς σχήμασι καὶ διαφόροις κώλοις ἑρμηνευτέον. ὅπερ εὐστόχως τῷ Ἑρμογένει παρατετήρηται ἐν τῷ περὶ διηγήσεως. οἷον ἐπὶ τοῦ ἐκτεθέντος προβλήματος. (Ἐκ τοῦ πράγματος) Ὀφθαλμοῖς ἀδίκοις αὐτὴν εἶδε, καὶ ἰδὼν εἷλω, καὶ ἄλλως πεῖραν προσῆγεν, ἀλλὰ διήμαρτε. χρῆται προαγωγείαις,

DE VEGETO, ET CONCITATO NARRANDI GENERE.

XXVIII. Sin autem florida nobis, & incitata narratio placeat, rem ipſam, reique dignitatem, & dignitatis cauſam figuris variis, membriſque diverſis explicabimus. Quod recte admodum obſervavit Hermogenes in capite de narratione; ſicut in ſuperiori argumento. Oculos emiſſitios, & injuſtos in Alcipen meam conjecit, oculiſque capitur infelix, captuſque nihil intentatum reliquit, ſed peccavit: munera ſatis large mittit, montes-

καὶ

καὶ δῶρα, τὰ μὲν πέμπει, τὰ δὲ ὑπισχνεῖται, ἀλλ᾽ ἀποκρούεται. καταφεύγει λοιπὸν ἐπὶ τὴν βίαν, μακρὰν χαίρειν φράσας τὸ πείθειν, καὶ χεῖρας ἐπιφέρει παροίνους, ἐφ᾽ ἣν ὀφθαλμοὺς πρότερον. καὶ ἡ μὲν, δυσφορεῖ, αἰτιᾶται, ἀντιβολεῖ, δακρύει, ἀμύσσει τὰς παρειὰς, ἀλλ᾽ ἀνύει οὐδὲν οὐδαμῶς ἐλεουμένη.

(Ἐκ τῆς ἀξιώσεως.)

Τίς οὕτω θρασὺς καὶ ἄπηγκτος, ὃς οὐκ ἂν δυσαναχετήσειε τοῖς πεπραγμένοις, μὴ ὅτι πατὴρ ὢν τῆς ταῦτα παθούσης, ἀλλὰ καὶ τῶν τυχόντων εἷς; ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ ἀντίδικος. τίς οὐ μισήσειε τὸ ἀσελγὲς καὶ ἐπίβουλον τοῦ ταῦτα τολμήσαντος; τίς οὐκ ἂν συναγωνίσειε τῇ παρθένῳ, καὶ εἰς ἄμυναν διανασταίη δίκην εἰσπράττων παρ᾽ αὐτοῦ τὴν προσήκουσαν; (Ἐκ τῆς αἰτίας τῆς ἀξιώσεως.) Δι᾽ ὃν σωφροσύνη φρούδη. δι᾽ ὃν παρθένος οὐκ ἔτι παρθένος. δι᾽ ὃν ἀνετράπησαν νόμοι, καὶ θεσμοὶ θνητῶν διελύθησαν. ποία γὰρ ἐν ἀνθρώποις τοῦ λοιποῦ πίστις, εἴπερ ἐν συγγενέσι σκευωρεῖται τοιαῦτα; τίς τῶν νέων εἰς τοὐπιὸν σωφρονεῖν ἕλοιτο, ἂν ὁ τοῦ Ποσειδῶνος ἀσελγαίνων, οὐκ ἐν δίκῃ κολάζεται;

que pollicetur, ſed repellitur: ad vim tandem & violentiam confugit omni ſpe perſuadendi abſciſſa, manusque temulentas injicit ei, cui prius oculos: at illa indignatur, dolet, precatur, ejulat, unguibus inſanis faciem deformat, ſed fruſtra conatur miſera ferreum animi rigorem excutere.

(A dignitate.)

Quis vel tralaticia humanitate prææditus, ne dicam infelicis filiæ parens, adeo lapis ſit, eo Stoicæ ἀπαθείας uſpiam perveniat, quin tam nefandis cordicitus pungatur? Quis non libidinem iſtam, & perfidiam ſacerrimi nebulonis plus quam Vatiniano proſequatur odio? Quis ſuam non porrigeret vindicem, & adjutricem puellæ manum, & ad illatam injuriam juſto ſupplicio ulciſcendam non conſurgeret? (A dignitatis cauſa.) Per quem evanuit pudicitia, per quem libata eſt virginitas, per quem violantur leges, juraque mortalium conculcantur. Quæ fides enim in poſterum ſervata maneat, ſi ab ipſis conſanguineis perpetrentur iſta? Quis juvenis demum caſtitatem & modeſtiam, ſi Neptuni filius adeo compertæ libidinis adoleſcens, non graviſſimas daret pœnas, amplecteretur?

ΕΝ ΤΙΣΙ ΤΩΝ ΛΟΓΩΝ ΑΝΑΓΚΑΙΑ ΕΣΤΙΝ Η ΔΙΗΓΗΣΙΣ, ΕΝ ΟΙΣ ΔΕΙ ΔΙΗΓΕΙΣΘΑΙ ΚΑΙ ΩΣ.

XXIX. Οὐ παντὶ μέντοι τῶν λόγων εἴδει τῶν ἀναγκαίων ἐστὶν ἡ διήγησις, ἀλλ' ἔστιν ἃ καὶ ταύτην παντάπασιν ἀποποιεῖται. καὶ οὐδὲ ἐν οἷς ἐνδεῖ διηγήσεως ἐφ' ἑκάστου τῶν κατὰ μέρους, ἐν τούτοις προβαλλομένων ἐστὶν ἀναγκαῖα, αὐτίκα ἐπὶ τοῖς κατεπίδειξιν ἐφ' οἷς μᾶλλον δοκεῖ τῶν ἄλλων ἐμφιλοχωρεῖν ἡ διήγησις, ἐπειδὰν αἱ πράξεις γνώριμοι ὦσιν. οἷον αἱ τοῦ Ἀχιλλέως, ἢ Αἴαντος, περιττὸν πάντως ἡ ἔκφρασις. δεῖ γὰρ τηνικαῦτα ἐπεγαγόντα ταύτας αὐξῆσαι τε καὶ ἐμπεδῶσαι τὸν ῥήτορα, οὐ μὴν διατρίβειν παρεισκυκλοῦντα καὶ παλιλλογοῦντα, ἃ τοῖς κουρεῦσιν (ὅ φασι) δῆλα. τοῦτο γὰρ πρὸς τῷ περιέργῳ, καὶ ἀποκναίει τοὺς ἐπαΐοντας διὰ τὸν κόρον. ἐν οἷς δὲ οὐδὲν ἢ πάνυ ὀλίγα, περὶ τοῦ ἐγκωμιαζομένου ἴσασιν οἱ ἀκροαταί, καὶ τούτων ὀλίγοι, διηγητέον μὲν, οὐ μὴν πάντα ἐφεξῆς καὶ ἀδιακόπως κατὰ συνέχειαν. δυσμνημόνευτον γὰρ τὸ τοιοῦτον, καὶ πλάνην ἐμποιεῖ τοῖς ἀκούουσιν ἐν καιρῷ τῶν αὐξήσεων. ἀλλ' ἕκαστον τῶν τοῦ ἐπαινουμένου προτερημάτων, καὶ τῷ λόγῳ

NARRATIO QUANDO NECESSARIA, ET QUOMODO.

XXIX. Nonnullæ Orationis ſpecies non modo non omnino exigunt narrationem, ſed & illam maxime averſantur. Quin etiam, licet in quibusdam orationis ſpeciebus adhibenda ſit narratio, non tamen in ſingulari quolibet earum themate neceſſaria fuerit, præſertim in argumentis iis, quæ ſub genere Demonſtrativo cadunt, ubi potiſſimum immorari, addam, & dominari videtur narratio. Cum facta autem innoteſcunt omnibus, ut illa Achillis, aut Ajacis, narratio ſuperflua erit. Tum ſiquidem Oratorem oportet res verbis augere, & ſtabilire, non accerſitis deſcriptionibus, aut repetitionibus, laborem impendere, in iis præcipue, quæ (ut in proverbio) tonſoribus nota ſunt. Hoc enim non otioſum modo, ſed moleſtum eſt, & audiendi faſtidium affert. Cum autem nulla, vel pauca ſaltem laudatæ perſonæ facta cognoſcunt Auditores, ipſique pauci ſint, narrandum quidem, ſed non ſingula ordine, & continuata ſerie. Difficulter enim inſiguntur memoriæ, & in errorum anfractus abducet Auditores,

χρησίμω

χρησίμως καθ' αὐτὸ ἐκφραστέον, ἰδίᾳ καὶ ἐπαυξητέον, οἷς ἐν τοῖς περὶ πίστεως κεφαλαίοις ἐροῦμεν, οὗ περαιωθέντος ὡς ἐξ ὑπαρχῆς τὴν μετάβασιν ἐφ' ἕτερον ποιητέον.

cum amplificanda ſunt. Singula autem ejus præclare geſta oratione florida percurrat, factaque ſeorſim adaugeat è confirmationis capitibus, de quibus dicemus; ſic uno per totum expenſo, & explicato tranſiliat ad aliud Oratio factum.

ΠΕΡΙ ΔΙΚΑΝΙΚΟΥ ΕΙΔΟΥΣ.

XXX. Ἐπὶ τοῦ δικανικοῦ δὲ, τοῖς μὲν κατηγοροῦσι πρόεργου ἐστὶν ἡ διήγησις, ἐγκατάσκευος μέντοι ὡς τὰ πολλὰ καὶ μετὰ δριμύτητος ἐκφερομένη. οἱ δὲ ἀπολογούμενοι μόλις μὲν ἅπτονται διηγήσεως, ἐπειδ' ἂν δὲ καὶ ἅψαιντο, καὶ συντετμημένως μάλιστα τοῦτο μεθοδεύονται, καὶ ἐφ' ὅσον ἂν τοῦ ἀντιδίκου καθάψαιντο, εἰ τι μὴ ὀρθῶς ἀφηγήσατο. ἡ δημηγορία δὲ καθ' αὐτὴν ἀπροσδεὴς ἐστὶ διηγήσεως (ὥς φησιν Ἀριστοτέλης) ἅτε δὴ περὶ τῶν μελλόντων ποιουμένη τοὺς λόγους, ἔνθα ἡ διήγησις παρῳχηκότων ὑπάρχει ἀνάπτυξις. παραδείγματος δὲ ἕνεκα καὶ τὰ προγεγενημένα πολλάκις ἀνιστορεῖ ὁ δημηγορῶν. ὡς ἂν ἐκείνων μνησθέντες οἱ ἐκκλησιασταὶ, εὐοδώτερον περὶ τῶν εἰς ἔπειτα ποιήσωνται τὴν διάσκεψιν.

DE JUDICIALI GENERE.

XXX. In genere Judiciali accuſantibus in promptu eſt narratio, eaque veſtibus inſignis oratoriis, virulenta tamen, & aculeata. Defenſores igitur narrationem tum ſubtrahunt, ſi tamen iis narrare contingat, hoc paucis admodum abſolvunt, & ut Adverſarium ſolummodo perſtringant, ſi res inique interpretetur. Deliberativum autem genus per ſe non exigit narrationem, teſte Ariſtotele, quippe quod de futuris inſtituit tractare, qvum narratio ſit rei tantum geſtæ expoſitio. Exempli autem gratia, præterita ſæpiuſcule diſcutiuntur à deliberante, ut iſta in memoriam auditorum reducta, ſuavitate perfundant reliqua, quæ inſeqvuntur perpendenda.

ΠΕΡΙ

εἰ παραδόξου τινὸς λέγειν προθείη, ἢ χαλεποῦ, ἢ τῶν τοῖς πολλοῖς τεθρυλλημένων. ὧν τὰ προοίμια καὶ ἐρανίζεσθαι φησὶν ὁ Ἀριστοτέλης πρὸς τῶν δικανικῶν τὸν συμβουλεύοντα. Καὶ τοῦ μὲν πρώτου ἔστω παράδειγμα τόνδε τὸν τρόπον. Οἶδα μὲν ὅτι παράδοξος ὑμῖν ὁ παρ᾽ ἐμοῦ δόξει λόγος, καὶ μέχρι τοῦδε μήπω τισὶν εἰρημένος. εἶτα καὶ τὰς αἰτίας προσθεὶς ἐπαγάγῃ τὰς λύσεις. Τοῦ δὲ χαλεποῦ, οἷα τὰ ἀνωτέρω, Γρηγορίου εἰς Βασίλειον, καὶ Ἀριστείδου. Τοῦ δὲ τρίτου τοιῶσδε. Πολλοῖς μὲν ἡ παροῦσα πανήγυρις καὶ παρὰ πολλῶν λόγοις τε καὶ συγγράμμασι πολλάκις τεθαύμασαι. ἐξ ὧν εἰκός ἐστι μηδένα τῶν συνελθόντων εἶναι ὃς μὴ περὶ ταύτης, ἢ εἰρηκώς τι ἐστίν, ἢ παρά τινος λέγοντος ἤκουσεν. οὐ μὴν διὰ τοῦτο οὐκ ἔστι καὶ αὖθις εἰπεῖν τι καινὸν περὶ αὐτῆς καὶ λόγου μνήμης ἐπάξιον. κἂν γὰρ μόνη τῶν ἄλλων τεθαύμασαι. ἀλλὰ μόνη τῶν ἄλλων ἐλάττω τῆς ἑαυτῆς ἀξίας ἐπήνεται.

ΠΕΡΙ ΔΙΚΑΝΙΚΟΥ ΕΙΔΟΥΣ.

XX. Οἰκειοτέροις δὲ τὸ Δικανικὸν χρῆται τοῖς προοιμίοις καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς φύσεως τοῦ προβληθέντος ζητήματος.

ctionum denique ſolutione. Cum ſcilicet proponat ſibi aliquis de nota aliqua re, aut ardua, vel de rebus ubique decantatis dicere, quorum procœmia & ex judicialibus depromere docet Ariſtoteles deliberantem. Exemplum primi tale ſit. Paradoxiloqua vobis, ſat ſcio, noſtra videatur oratio, nec à tot retro ſeculis ad hoc ipſum tempus ab ullis dicta. Deinde cum rationes addideris, ſolutiones inducas. Secundi ſit illa Gregorii ad Baſilium, & Ariſtidis ſupra adducta. Tertii autem tale ſit: Coronam hanc ſæpe varii lingua ſtyloque celebrarunt. Ideoque nullum huc confluxiſſe credo, qui laudes ejus vel non decantavit, vel ab aliis non accepit. Quare non eſt, ut quod novum comminiſcar de ea magno dignum Elogio: licet enim hæc ſola celebrata eſſet, at ſola hæc pro dignitate, humani ſermonis penuria, ſatis laudari non poterat.

DE GENERE JUDICIALI.

XX. Procœmia magis peculiaria Judiciale genus habet, & ab ipſis

μεν-

μετενηνεγμένοις. καὶ διὰ τοῦτο τὸν σκοπὸν τῆς ὅλης ὑποθέσεως ἐπαγγέλλουσιν. ἡ γὰρ εὐμάθεια ἀγαθὴ μὲν σύνοικος παντὶ προοιμίῳ. δικανικοῦ δὲ, καὶ ἀναγκαία πως. ὑπόκειται γὰρ ἐνταῦθα παντάπασιν ὁ ἀκροατὴς ἀνοίκειος τῶν ἀμφισβητουμένων. ὅ, τι γὰρ θεωρὸς εἰδὼς ἥκει ὡς εὐφημία τὸ ῥηθησόμενον, καὶ τοιούτων τινῶν ἃ προσήκει τῇ πανηγύρει. ὅ, τι ἐκκλησιαστὴς προεπίσταται, ἐφ᾽ ᾧ ἡ βουλὴ συγκεκρότηται, κἂν ἀγνώμων τυγχάνῃ τὴν βούλευσιν. ὁ δικαστὴς δὲ τούτων οὐδὲν προεπέγνω. ταῦτ᾽ ἄρ᾽ ὥσπερ ἐς χεῖρας διδόναι δέον παρ᾽ αὐτὴν τὴν πρώτην τοῦ λόγου βαλβῖδα, τὸ τέλος τῆς ὅλης ὑποθέσεως τῷ δικάζοντι, ὡς ἂν ἐπείδειν ἔχοι τοῖς λεγομένοις τὸν λογισμόν. τὸ γὰρ ἀόριστον ἀπαρτᾷ πως καὶ ἀποπλανᾷ τὴν διάνοιαν (ὥς που φησὶν ὁ Ἀριστοτέλης) καὶ δυσπαρακολούθητον ἀπεργάζεται τὸν λόγον. Ληπτέα δὲ ἐπὶ τούτου τὰ προοίμια, ἔκ τε τῶν προσώπων καὶ τοῦ πράγματος, ἢ τῶν παρεμφαινομένων τινός. καὶ τούτων αὖθις ἕκαστον, ἢ ἐξ ὑπολήψεως, ἢ ἐξ ὑποδιαιρέσεως, ἢ ἐκ περιουσίας, καὶ προσέτι ἀπὸ καιροῦ. περὶ ὧν ἁπάντων κάλλιστά τε καὶ διεξοδικώτατα τῷ Ἑρμογένει διείληπται, ἐν τοῖς περὶ εὑρέσεως. διὸ καὶ

causæ visceribus desumpta, ideoque totius causæ scopum indicant. Docilitas enim optime cohabitat cum omni principio, at necessitate quadam cum Judiciali. Hic siquidem auditori litem ignotam esse supponitur. Spectator enim cum veniat, de laudibus futuram orationem esse novit, aliisque similibus, quæ celebritate conveniunt. Nec concionarius nescius est, quam ob causam Senatus cogitur, licet illud de quo deliberatur non cognoverit. Judex autem hæc omnia ignorat. Quocirca in ipso orationis ingressu totius causæ scopus Judici quasi tradendus est, ut inde stabiliatur judicium. Indeterminatio siquidem distrahit quodammodo, & in errorem abducit (suffragante Aristotele) animum, captuque difficilem orationem reddit. Judicialis autem generis procemia sumantur vel à personis, vel a re, aut extrinsecus: istaque rursus vel ex præjudiciis, vel ex subdivisione, vel abundantia, vel denique ex tempore. De quibus omnibus optime fuseque differit Hermogenes in libris de inventione. Diutius igitur istis immo-

μακρό-

των σαφηνίσωμεν, οὐ τὰς προσεχεῖς μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰς πορρωτέρω. εἶτα καὶ ἐκ τῶν παρεπομένων, ἢ τὸν τόπον πρὸς τὸ τοιάδε γεγονέναι ἁρμόδιον, ἢ τὸν χρόνον καθ᾽ ὃν ἐπράχθη κατὰ λόγον ἐξενέγκωμεν τὴν διανομήν, καὶ τὰ λοιπὰ ὡσαύτως. Τελευταῖον δὲ καὶ ἐκ τοῦ πράγματος, ὃ διέξιμεν, εἰ ταῖς τῶν ἀκουόντων ἤθεσι καὶ γνώμαις, μὴ ἀντιβαίνοι. ἃ γὰρ παρά τισιν ἐν ἐπαίνου λόγῳ τυγχάνουσι, καὶ διὰ τοῦτο ἀναίδην εἰωθότα γίγνεσθαι, παρ᾽ ἄλλοις ἄθετμα κρίνεται, καὶ οὐ πάνυ τοι ῥᾳδίως τολμώμενα. Ἂν δέ τι παράδοξον ἔνεστι τῇ διηγήσει, ὁμολογητέον μὲν, οὐ μέντοι ἀδύνατον διὰ τοῦτο ῥητέον, καὶ τὰς αἰτίας ἐξενεγκεῖν πειρατέον. Ἔστι δὲ διχῶς καὶ αὐτὴν ἐξενεγκεῖν τὴν διήγησιν. ἢ ἁπλῆν, ὅτι τὰ πεπραγμένα ψιλὰ ἐκτίθεται, ὡς ἐν τῷ κατὰ Κόνωνος αἰκίας Δημοσθένης, καὶ ἐν τῷ παραγραφικῷ πρὸς Ζηνόθεμιν. Ἐγκατάσκευον δὲ, ὅτι καὶ τὰς αἰτίας καὶ τὰ παρεπόμενα διὰ τὰ πραχθέντα ἐκφράζωμεν. ὡς ἐν τῷ κατὰ Ἀριστοκράτους, ἡ δὲ ἐν τῷ πρὸς Λεπτίνην, ἔνθα περὶ τῶν πράξεων τοῦ Χαβρίου ποιεῖται τοὺς λόγους, δεινῷ χαρακτῆρι μάλιστα πρέπουσα. καὶ ταῦτα ὅτι περὶ γνω-

lis propoſuerimus, non proximas modo, ſed & remotiores. Tertio à conſequentibus, vel locum ad eam rem opportunum eſſe, vel tempus idoneum in quo commiſſum erat facinus, paulatim proferamus, & ſimilia. Ultimo vero ab ipſa re, quam narramus, ſi ab auditorum moribus & diſpoſitione non abhorreat. Eadem enim, quæ aliorum approbantur ſententiis, ideoque fieri ſine rubore ſolent, ab aliis turpia, minimeque toleranda judicantur. Si quid autem minus credibile narretur, confitendum quidem, non ideo tamen prorſus incredibile dicemus, cauſasque facti adhibere conabimur. Narratio autem in duas ſeſe diffundit ſpecies; ſimplicem nimirum, qua res nude, & ſine colore narrantur, ut in Oratione Demoſthenis contra Cononem de injuria ob verbera, & in exceptione adverſus Zenothemidem. Tum inſtructam, qua rerum geſtarum cauſas & conſequentias phraſibus illuſtribus explicamus, ut in oratione adverſus Ariſtocratem. Illa vero, quæ adverſus Leptinem habetur, ubi verba de Chabriæ factis facit, grandi & vehementi fulget charactere. Cum autem de

ρίμων ὁ λόγος, ἀπαριθμήσει δὲ μᾶλλον, ἢ διηγήσει ἔοικε. Πλατύνεσθαι δὲ πέφυκεν ἡ διήγησις ἔκ τε τῶν παρεπομένων, καὶ προηγουμένων διεξοδικωτέρας ἀναπτύξεως, καὶ τῶν ἐκείνων αἰτίων. διαφερόντως δὲ ἐκ τριῶν τούτων, ἧπερ Ἑρμογένει δοκεῖ. ἐξ ἑρμηνείας ῥητορικωτέρας τοῦ πράγματος. τοῦτο ποικίλοις ὀνόμασι καὶ κώλοις ἐκφέροντες πλείοσιν. ἐκ προσλήψεως τῶν τε παραλειφθέντων. καὶ ἐξ αἰτίας τῶν παραλειφθέντων καὶ τῶν πραχθέντων. ἔστω δὲ καὶ σαφηνείας ἕνεκεν ὡς ἐπὶ προβλήματος, Ἁλιρρόθιος ὁ τοῦ Ποσειδῶνος Ἀλκίππην τὴν τοῦ Ἄρεως διακορήσας. καὶ ἡ διήγησις ὡς παρὰ τοῦ Ἄρεως.

rebus bene notis agitur, enumeratio potius dicatur, quam narratio, Dilatatur autem narratio pleniore rerum explicatione, tum præcedentium, tum consequentium, earumque causarum. Præcipue tamen (ut Hermogeni videtur) tribus hisce, explicatione scilicet floridiore rei, multis eam membris crebrisque periodis proferentes; assumptione prætermissi officii, causa denique prætermissi officii factique. Ut autem elucescant ista, argumentum sit hujusmodi, Alirrhothius Neptuni filius Alcippen, filiam Martis per vim stupravit. Sitque narratio tanquam à Marte.

(Προκατάστασις τῆς διηγήσεως ἤτοι προδιήγησις)

(Præparatio narrationis, seu prænarratio.)

Καί μοι ἀντιβολῶ καὶ νῦν ἀναλάβετε ἅπερ ἐγὼ παρὰ ἀνθρώπων ὕβρισμαι. σκέψασθε εἰ φορητὰ κἂν τοῖς ἐπιεικεστάτοις τῶν θεῶν, μὴ ὅτιγε Ἄρει, τῷ καὶ ἄλλοις ὑβριζομένοις ἀμύνεσθαι λαχόντι. (Ἐκ τῶν παρεπομένων εὐμαθείας ἕνεκα.) Ἦν παῖς Ἁλιρρόθιος ὃν ὑμεῖς ἴστε Ποσειδῶνος τουτουὶ ἐξ Εὐρύτης τῆς νύμφης, ἀσελγὴς ὑπὲρ τοὺς ἄλλους, καὶ πρὸς ἡδονὰς εὐκατάφορος, ὃν οὗτος ἔθρεψε κακὸν, σωφρο-

Animis quæso (cœlites) vestris recolite, quas mihi inferunt injurias homines, perpendite vobiscum an vel æquissimis deorum ferendæ sint, nedum Marti, qui & aliis injuria gravatis subvenire solet. (A consequentibus docilitatis ergo) Alirrhothius iste, quem vos hujusce Neptuni filium ex Euryte Nympha susceptum esse nostis, luxuria ultra modum diffluens est, & perdite in delicias pronus; hunc ipse

νοῦσιν

νουσιν ὀλέθριον, κόραις ἐπίβουλον, πατράσι τῆς τούτων δυστυχίας οὐ τῆς τυχούσης παραίτιον. (Ἀρχὴ τῶν προηγησαμένων τοῦ γεγονότος) Τοῦτον ἀνεψιὸν ὄντα προσιέμην τε ὡς εἰκὸς ὡς τὰ μάλιστα φιλοφρονούμενος, καὶ πάντα τὰμὰ αὐτῷ ἄσμενος ἐπέτρεπον, τά τ' ἄλλα ἐφιλανθρωπευόμην, καὶ Ἀλκίππῃ (ἣν οἴδατε) θυγατρίδι φιλτάτῃ, οὐχ ἧττον διὰ σωφροσύνην περιπύστῳ, ἢ ἀποβλέπτῳ διὰ τὴν ὥραν, συνεῖναί τε παρεχώρουν καὶ διαλέγεσθαι. (Ἐκ τῶν παραλειφθέντων) Οὐχ ὡς μὰ Δία δεινόν τι παθεῖν παρ' αὐτοῦ, ἢ τολμηρὸν, οὐδὲ τὸ τῆς παρθένου κάλλος ἐπιβουλεύσοντα ὑποτοπάσας. (Ἐκ τῆς αἰτίας) Ἀλλ' ὡς συγγενεῖ μᾶλλον καὶ οἰκείῳ ταύτῃ προσενεχθῆναι, καὶ πρὸς σωφροσύνην, τὰ μὲν παραινετικοῖς συντελέσαι λόγοις, τὰ δὲ καὶ ἔργοις, εἴπου τις αὐτὴν λίχνοις ὄμμασιν ἀτενίσειεν ἀμυνόμενον τῇ παιδί. (Ἐκ τῶν παραλειφθέντων) Ὁ δὲ τηλικούτων ἀξιωθεὶς παρ' ἐμοῦ, οὔτε τὸν ἄγρυπνον τῆς ὀπιδος ὑπείδετο ὀφθαλμὸν, οὔτε θεῶν δίκην διευλαβήθη, οὔτε τὸ πατρὸς ἀξίωμα ᾐδέσθη, πολιοῦ ὄντος, καὶ οὐ τῶν θεῶν ὑπάτου ἀδελφοῦ, οὔτε μὴν ἐδεδοίκει τοὐμὸν τουτὶ δόρυ. (Ἐκ τῶν ἐπο-

malum aut monſtrum aluit, modeſtis exitium, puellis inſidioſum, parentibus earum ſummæ infelicitatis authorem. (Initium eorum, quæ facto præceſſerunt.) Hunc ego (patruelis enim erat) ſingulari qua par eſt humanitate tractavi, meaque omnia libenter illi credidi; nec hiſce ſolum candor meus morumque ſuavitas effulſit, quin & Alcippen vobis (cœlicolæ) non ignotam, filiam ſane meam chariſſimam, non modo laude modeſtiæ celebrem, ſed etiam elegantia formæ conſpicuam, ut in ejus colloquium veniret non prohibui. (Ex officio prætermiſſo) Nihil per Jovem, ſuſpicabar fore ut ad facinus audacior fieret, aut illam aliqua injuria afficeret, nedum virgineæ formæ ſtatueret inſidias. (A cauſa) Quin ſe potius virgini exhiberet, non ſecus ac conſanguineum, ac familiarem decet, monitisque ſuis modeſtiam inculcaret, & ſuppetiis, ſiquis forte illam ludibundis intueretur oculis, ſuccurreret puellæ. (A prætermiſſo officio.) Iſte vero quem tanto dignatus ſum honore, nec vigilem metuit vindictæ vultum, nec ab ipſis conſtituta diis ſupplicia perhorruit, nec læſam patris dignitatem verebatur, ſenis

μθύων διὰ τὸ πραχθὲν) Ἀλλ᾽ ἀμείψατο τὴν φιλανθρωπίαν τὴν ἐμὴν ἀδικίᾳ, πονηρίᾳ δὲ τὴν φιλοφροσύνην, καὶ τὴν πίστιν ὕβρει τῇ περὶ τὴν κόρην. (Ἐκ τῶν παραλειφθέντων) Ἀποστερήσας αὐτὴν οὐ χρημάτων ὄγκον, οὐ πλῆθος θεραπαινίδων, οὐχ ἱκετῶν ὅμιλον, οὐχ ὅρμους οὐ περιδέραια, οὐχ ὅσ᾽ ἄλλα ταῖς παρθένοις εἰς κόσμον ἀπόκειται, ἀλλὰ τὸ πάντων παρθένων περισπούδαστόν τι καὶ τιμαλφέστατον, καὶ ὅπερ ἅπαξ ἀπολειφθὲν, οὐκ ἔνι λοιπὸν ἀνακαλέσασθαι, τὴν παρθενίαν.

venerandi, quem & ſupremus Jupiter fratrem eſſe gaudet, nec minacem hanc reformidavit haſtam. (à conſequentibus.) At at illam mihi pro humanitate injuriam, pro benigitate maleficium, & pro fide perfidiam in filiolam repoſuit. (Ab officio prætermiſſo.) Imminuit illi non rerum copiam, non ſtipantium famularum catervam, non turbam ſupplicantium, non denique totum illum, quo virgines pulchritudinem conciliant, ornatum, ſed quam omnium religioſiſſime tuetur, & qua maxime eniteſcit, quæque ſemel amiſſa revocari neſcit, virginitatem.

ΠΕΡΙ ΓΟΡΓΟΤΗΤΟΣ ΚΑΙ ΑΚΜΗΣ ΕΝ ΤΑΙΣ ΔΙΗΓΗΣΕΣΙ.

XXVIII. *Ὁπηνίκα δ᾽ ἂν ἡμῖν ἀκμαίως καὶ μετὰ γοργότητος ἀφηγήσασθαι βουλομένοις εἴη, αὐτό τι τὸ πρᾶγμα καὶ τὴν περὶ τοῦ πράγματος ἀξίωσιν, καὶ προσέτι τὴν ταύτης αἰτίαν ποικίλοις τοῖς σχήμασι καὶ διαφόροις κώλοις ἑρμηνευτέον. ὅπερ εὐστόχως τῷ Ἑρμογένει παρατετήρηται ἐν τῷ περὶ διηγήσεως. οἷον ἐπὶ τοῦ ἐκτεθέντος προβλήματος. (Ἐκ τοῦ πράγματος) Ὀφθαλμοῖς ἀδίκοις αὐτὴν εἶδε, καὶ ἰδὼν εἵλω, καὶ ἁλοὺς πεῖραν προσῆγεν, ἀλλὰ διήμαρτε. χρῆται προαγωγείαις,*

DE VEGETO, ET CONCITATO NARRANDI GENERE.

XXVIII. Sin autem florida nobis, & incitata narratio placeat, rem ipſam, reique dignitatem, & dignitatis cauſam figuris variis, membriſque diverſis explicabimus. Quod recte admodum obſervavit Hermogenes in capite de narratione; ſicut in ſuperiori argumento. Oculos emiſſitios, & injuſtos in Alcipen meam conjecit, oculiſque capitur infelix, captuſque nihil intentatum reliquit, ſed peccavit: munera ſatis large mittit, montes-

καὶ

καὶ δῶρα. τὰ μὲν πέμπει, τὰ δὲ ὑπισχνεῖται, ἀλλ' ἀποκρούεται. καταφεύγει λοιπὸν ἐπὶ τὴν βίαν, μακρὰν χαίρειν φράσας τὸ πείθειν, καὶ χεῖρας ἐπιφέρει παροίνους, ἐφ' ἣν ὀφθαλμοὺς πρότερον. καὶ ἡ μὲν, δυσφορεῖ, ἀνιᾶται, ἀντιβολεῖ, δακρύει, ἀμύσσει τὰς παρειὰς, ἀλλ' ἀνύει οὐδὲν οὐδαμῶς ἐλεουμένη.

(Ἐκ τῆς ἀξιώσεως.)

Τίς οὕτω θρασὺς καὶ ἄπυγκτος, ὃς οὐκ ἂν δυσανασχετήσειε τοῖς πεπραγμένοις, μὴ ὅτι πατὴρ ὢν τῆς ταῦτα παθούσης, ἀλλὰ καὶ τῶν τυχόντων εἷς; ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ ἀντίδικος. τίς οὐ μισήσειε τὸ ἀσελγὲς καὶ ἐπίβουλον τοῦ ταῦτα τολμήσαντος; τίς οὐκ ἂν συναγωνίσειε τῇ παρθένῳ, καὶ εἰς ἄμυναν διαναστάιη δίκην εἰσπράττων παρ' αὐτοῦ τὴν προσήκουσαν; (Ἐκ τῆς αἰτίας τῆς ἀξιώσεως.) Δι' ὃν σωφροσύνη φροῦδη. δι' ὃν παρθένος οὐκ ἔτι παρθένος. δι' ὃν ἀνετράπησαν νόμοι, καὶ θεσμοὶ θνητῶν διελύθησαν. ποία γὰρ ἐν ἀνθρώποις τοῦ λοιποῦ πίστις, εἴπερ ἐν συγγενέσι σκευωρεῖται τοιαῦτα; τίς τῶν νέων εἰς τοὔπιον σωφρονεῖν ἕλοιτο, ἂν ὁ τοῦ Ποσειδῶνος ἀσελγαίνων, οὐκ ἐν δίκῃ κολάζεται;

que pollicetur, ſed repellitur: ad vim tandem & violentiam confugit omni ſpe perſuadendi abſciſſa, manusque temulentas injicit ei, cui prius oculos: at illa indignatur, dolet, precatur, ejulat, unguibus inſanis faciem deformat, ſed fruſtra conatur miſera ferreum animi rigorem excutere.

(A dignitate.)

Quis vel tralaticia humanitate præditus, ne dicam infelicis filiæ parens, adeo lapis ſit, eo Stoicæ *ἀπαθείας* uſpiam perveniat, quin tam nefandis cordicitus pungatur? Quis non libidinem iſtam, & perfidiam ſacerrimi nebulonis plus quam Vatiniano proſequatur odio? Quis ſuam non porrigeret vindicem, & adjutricem puellæ manum, & ad illatam injuriam juſto ſupplicio ulciſcendam non conſurgeret? (A dignitatis cauſa.) Per quem evanuit pudicitia, per quem libata eſt virginitas, per quem violantur leges, juraque mortalium conculcantur. Quæ fides enim in poſterum ſervata maneat, ſi ab ipſis conſanguineis perpetrentur iſta? Quis juvenis demum caſtitatem & modeſtiam, ſi Neptuni filius adeo compertæ libidinis adoleſcens, non graviſſimas daret pœnas, amplecteretur?

ΕΝ ΤΙΣΙ ΤΩΝ ΛΟΓΩΝ ΑΝΑΓΚΑΙΑ ΕΣΤΙΝ Η ΔΙΗΓΗΣΙΣ, ΕΝ ΟΙΣ ΔΕΙ ΔΙΗΓΕΙΣΘΑΙ ΚΑΙ ΩΣ.

XXIX. Οὐ παντὶ μέντοι τῶν λόγων εἴδει τῶν ἀναγκαίων ἐστὶν ἡ διήγησις, ἀλλ᾽ ἔστιν ἃ καὶ ταύτην παντάπασιν ἀποποιεῖται. καὶ οὐδὲ ἐν οἷς ἐνδεῖ διηγήσεως ἐφ᾽ ἑκάστου τῶν κατὰ μέρους, ἐν τούτοις προβαλλομένων ἐστὶν ἀναγκαία, αὐτίκα ἐπὶ τοῖς κατεπίδειξιν ἐφ᾽ οἷς μᾶλλον δοκεῖ τῶν ἄλλων ἐμφιλοχωρεῖν ἡ διήγησις, ἐπειδὰν αἱ πράξεις γνώριμοι ὦσιν. οἷον αἱ τοῦ Ἀχιλέως, ἢ Αἴαντος, περιττὸν πάντως ἡ ἔκφρασις. δεῖ γὰρ τηνικαῦτα ἐπεγαγόντα ταύτας αὐξῆσαι τε καὶ ἐμπεδῶσαι τὸν ῥήτορα, οὐ μὴν διατρίβειν παρεισκυκλοῦντα καὶ παλιλλογοῦντα, ἃ τοῖς κουρεῦσιν (ὅ φασι) δῆλα. τοῦτο γὰρ πρὸς τῷ περιέργῳ, καὶ ἀποκναίει τοὺς ἐπαΐοντας διὰ τὸν κόρον. ἐν οἷς δὲ οὐδὲν ἢ πάνυ ὀλίγα, περὶ τοῦ ἐγκωμιαζομένου ἴσασιν οἱ ἀκροαταὶ, καὶ τούτων ὀλίγοι, διηγητέον μὲν, οὐ μὴν πάντα ἐφεξῆς καὶ ἀδιακόπως κατὰ συνέχειαν. δυσμνημόνευτον γὰρ τὸ τοιοῦτον, καὶ πλάνην ἐμποιεῖ τοῖς ἀκούουσιν ἐν καιρῷ τῶν αὐξήσεων. ἀλλ᾽ ἕκαστον τῶν τοῦ ἐπαινουμένου προτερημάτων, καὶ τῷ λόγῳ

NARRATIO QUANDO NECESSARIA, ET QUOMODO.

XXIX. Nonnullæ Orationis ſpecies non modo non omnino exigunt narrationem, ſed & illam maxime averſantur. Quin etiam, licet in quibusdam orationis ſpeciebus adhibenda ſit narratio, non tamen in ſingulari quolibet earum themate neceſſaria fuerit, præſertim in argumentis iis, quæ ſub genere Demonſtrativo cadunt, ubi potiſſimum immorari, addam, & dominari videtur narratio. Cum facta autem innoteſcunt omnibus, ut illa Achillis, aut Ajacis, narratio ſuperflua erit. Tum ſiquidem Oratorem oportet res verbis augere, & ſtabilire, non accerſitis deſcriptionibus, aut repetitionibus, laborem impendere, in iis præcipue, quæ (ut in proverbio) tonſoribus nota ſunt. Hoc enim non otioſum modo, ſed moleſtum eſt, & audiendi faſtidium affert. Cum autem nulla, vel pauca ſaltem laudatæ perſonæ facta cognoſcunt Auditores, ipſique pauci ſint, narrandum quidem, ſed non ſingula ordine, & continuata ſerie. Difficulter enim inſiguntur memoriæ, & in errorum anfractus abducet Auditores,

χρησίμω

χρησίμῳ καθ' αὑτὸ ἐκφραστέον, ἰδίᾳ καὶ ἐπαυξητέον, οἷς ἐν τοῖς περὶ πίστεως κεφαλαίοις ἐροῦμεν, οὗ παραληφθέντος ὡς ἐξ ὑπαρχῆς τὴν μετάβασιν ἐφ' ἕτερον ποιητέον.

cum amplificanda sunt. Singula autem ejus præclare gesta oratione florida percurrat, factaque seorsim adaugeat è confirmationis capitibus, de quibus dicemus; sic uno per totum expenso, & explicato transiliat ad aliud Oratio factum.

ΠΕΡΙ ΔΙΚΑΝΙΚΟΥ ΕΙΔΟΥΣ.

XXX. Ἐπὶ τοῦ δικανικοῦ δὲ, τοῖς μὲν κατηγοροῦσι προὔργου ἐστὶν ἡ διήγησις, ἐγκατάσκευος μέντοι ὡς τὰ πολλὰ καὶ μετὰ δριμύτητος ἐκφερομένη. οἱ δὲ ἀπολογούμενοι μόλις μὲν ἅπτονται διηγήσεως, ἐπειδὰν δὲ καὶ ἅψαιντο, καὶ συντετμημένως μάλιστα τοῦτο μεθοδεύονται, καὶ ἐφ' ὅσον ἂν τοῦ ἀντιδίκου καθάψαιντο, εἴ γε μὴ ὀρθῶς ἀφηγήσατο. ἡ δημηγορία δὲ καθ' αὑτὴν ἀπροσδεὴς ἐστὶ διηγήσεως (ὥς φησιν Ἀριστοτέλης) ἅτε δὴ περὶ τῶν μελλόντων ποιουμένη τοὺς λόγους, ἔνθα ἡ διήγησις παρῳχηκότων ὑπάρχει ἀνάπτυξις. παραδείγματος δὲ ἕνεκα καὶ τὰ προγεγενημένα πολλάκις ἀνιστορεῖ ὁ δημηγορῶν. ὡς ἂν ἐκείνων μνησθέντες οἱ ἐκκλησιασταὶ, εὐοδώτερον περὶ τῶν εἰς ἔπειτα ποιήσωνται τὴν διάσκεψιν.

DE JUDICIALI GENERE.

XXX. In genere Judiciali accusantibus in promptu est narratio, eaque vestibus insignis oratoriis, virulenta tamen, & aculeata. Defensores igitur narrationem tum subtrahunt, si tamen iis narrare contingat, hoc paucis admodum absolvunt, & ut Adversarium solummodo perstringant, si res inique interpretetur. Deliberativum autem genus per se non exigit narrationem, teste Aristotele, quippe quod de futuris instituit tractare, qvum narratio sit rei tantum gestæ expositio. Exempli autem gratia, præterita sæpiuscule discutiuntur à deliberante, ut ista in memoriam auditorum reducta, suavitate perfundant reliqua, quæ inseqvuntur perpendenda.

ΠΕΡΙ ΠΙΣΤΕΩΣ.

XXXI. Ἀλλ᾽ ὥσπερ οἶκον δομήσοντες προπύλαιά μὲν καὶ προαύλια, καὶ τὰ πέριξ αὐλῆς διαπρεπῶς ἀνεγείραντες, γραφῇ τε καὶ πλαξὶ ἠνθισμέναις μαρμάρων εἰς κάλλος ἀπεφαιδρύνομεν. εἴ πως θαλάμους τε καὶ ἀνδρῶνας, διαπρεπέστερον ἐκοσμοῦμεν τε καὶ εἰς ὕψος ἤρομεν, εἰ μὴ παρὰ τοῖς ὁρῶσι γραφὴν ἀπειροκαλλίας φυγεῖν ἐμέλλομεν. Φέρε δὴ κἀπὶ τοῦ παρόντος ἐπεὶ μὲν ὅτι τῶν τοῦ λόγου προθύρων κόσμος ἅλις ἔχειν δοκεῖ, τό τε τὰ πέριξ αὐλῆς κατὰ τὸ ἐγχωροῦν διηνθισταί τε καὶ ἀπηκρίβωται. ἐπ᾽ αὐτὴν ἤδη χωρῶμεν τὴν τοῦ λόγου παστάδα τὴν πίστιν, περὶ ἣν τὰ λοιπὰ φιλεργεῖται, καὶ ἧς ἕνεκα λόγου ἐν λόγῳ ἠξίωται. εἰ γὰρ τοῦ πιθανοῦ ὁ Ῥήτωρ ἐν πᾶσιν δεῖ θηρευτικός, ἡ πίστις ἀντὶ πάντων ἐκείνῳ ἔσται, ἐπεὶ τοῦτο δὴ ποριμώτατον ἁπάντων ἡ πίστις, ἐπιχείρημα οὖσα τῷ ζητουμένῳ ἀπεργάζον ἐπὶ θάτερον πιθανότητα.

DE FIDE, SEU PROBATIONE.

XXXI. Ut autem structam domum, si aditus, portusque, & parietes eleganter excitemus, tabubulis crustisque marmoreis speciose decoremus; thalamos deinde & andronas splendidius ornabimus, & in cœlum erigemus, ut rusticitatis notam fugiamus. Hic quoque ita fit, nam cum orationis vestibula venusta satis sunt, & quæ cingunt atrium undique coloribus suis ornata & expolita, devenimus tandem ad ipsum Orationis thalamum, fidem dico, propter quam reliqua adeo artificiose componuntur, & a qua sola suam mutuata sunt adoream. Si enim probabilem ubique Rhetor efficere conatur orationem, tum fides ei instar omnium erit, quippe quod eam plus omnibus verisimilem reddit, cum utique ratio sit per ea, quæ certa sunt, fidem dubio proposito in alteram partem afferens.

XXXII.

τῆς ἐκείνων συνθέσεως διαλαβεῖν. Ἐφ' ἑκάστου τοιγαροῦν προοιμίου ζητητέα δ' ἡ πρότασις τὶς εὐστόχως ἡμᾶς εἰς τὴν ὅλην ὑπόθεσιν εἰσάγουσα, ἢ ἐκ τοῦ ὑποκειμένης ὑποθέσεως μετηνη εγμένης, ἢ ἄλλοθεν ποθὲν εἰλημμένη. ἣν ῥύδην ἅμα καὶ μετ' εὐρυθμίας Ῥητορικῆς ἐκφράσομεν, καὶ πλατύτερον κατασκευάσομεν. εἶτα τὴν ἀπόδοσιν ἐποίσομεν. ἥτις ἢ ἐνθυμήματος λόγῳ ἐκ τοῦ προτέρας συνάγεται προθέσεως. ἢ γοῦν ἀξίωσιν περιέχει ἡμετέραν περὶ τοῦ προτεθέντος ζητήματος. καὶ εἰ μὲν δόξει ἑτέραν ἐπισυνάψομεν πρότασιν, κατασκευάζουσαν ἅμα τὴν συναχθεῖσαν, καὶ ἀμφοτέρας συνδέουσαν. ἢν δὲ μή, τὴν πρόθεσιν εὐθὺς ὑπεισάξομεν. ὑπόδειγμα δὲ τῶν εἰρημένων ἔστω τοιόνδε. ἡ μὲν ὑμετέρα περὶ τὸν ἥρωα προθυμία, ταῖς ἱεραῖς κατ' ἔτος τελεταῖς καὶ διακοσμήσεσι λαμπρὰν τὴν τοῦ πατρὸς μνήμην ἀπεργάζεται. λαμπροτέρα μέντοι πάντως συγκροτηθείη, καὶ ταῖς τῶν φιλοθεαμόνων ἀκοαῖς τορώτερον ἐνηχήσειεν, εἴγε καὶ τοῦ εἰς μνήμην ἀνισημοτάτου (φημὶ τοῦ λόγου) ἐπίβολος γένοιτο. Καλὴ μὲν καὶ ἡ παροῦσα φωταυγία τε καὶ φρυκτωρία,

ejus conſtructione diſſeramus. In omni igitur proœmio quærenda eſt propoſitio, quæ viam nobis expeditiorem ad totam cauſam ſternat, vel ex intima ipſius cauſæ medulla deſumpta, vel aliunde deprompta; quam audaci verborum pondere, & oratorio perfuſum pulvere proferamus, & Aſiatico ſapore imbuamus. Atque ita inducatur Apodoſis, quæ vel Enthymematis loco ex priori colligitur propoſitione, vel noſtram ſaltem de quæſtione propoſita includat ſententiam. Et ſi nobis viſum fuerit aliam advertamus propoſitionem, quæ & eloquentiæ luminibus illuſtret priorem, ſuavique conjungat utramque nexu. Iſta tali dilucidentur exemplo. Ingens veſter erga Heroëm affectus, ſacris annuis, ritibusque effulſit, & patris nomen auguſtum, ſplendidumque fecit. Quod tamen indies magis eniteſcet, & in aures populi gratioſius influet, ſi oris facundi prudens ubertas acceſſerit. Decorus quidem hiç ſplendor, facumque excubantium lux, nec non certans illa periſtromatum varietas cum nitore: quorum illæ prodiga ſua luce totum perſtringunt theatrum, hæc, centuplici ebria colore, va-

τὸ πρόβλημα τῶν ἀνωτέρω ἐκείνων ζητήσεων ὑπὸ τὴν ποιότητα. ὑποτίθεται γὰρ ἐνταῦθα ἥ τε ὕπαρξις τῆς ἀστρολογίας, καὶ τὸ τί ἐστιν. ἀμφισβητεῖται δὲ εἰ ἐπωφελές. Ἔστι δὲ λογικὴ ἡ στάσις καὶ περὶ μέλλοντος οὖσα πράγματος. ὅθεν καὶ εἰς γένος ἀναφέρεται τὸ συμβουλευτικόν. προτρέπει γὰρ ἐνταῦθα ὁ προβαλλόμενος ταῦτα, πείθων ἀστρονομίας ἀντιποιεῖσθαι. ἔστι δέ πως καὶ λεληθότως ἐγκώμιον. ἐφ᾽ ἃ γὰρ προτρεπόμεθα, ταῦτα τῶν ἀγαθῶν εἶναι καὶ ἐπαινουμένων ὑποτιθέμεθα. ταῦτα οὖν ἱκανῶς προανατεθεωρηκότες, λοιπὸν εἰς τὴν τῶν ἐπιχειρημάτων ὕλην (ἣν καὶ στοιχεῖά τε καὶ τόπους τῷ Ἀριστοτέλει καλεῖν σύνηθες) τὴν μετάβασιν ποιησόμεθα. ὅθεν ἂν οἷοί τε ὦμεν ἐνθυμημάτων εὐπορῆσαι εἰς τὴν τοῦ ὑποκειμένου πίστωσίν τε καὶ διατράνωσιν.

XXXIII. Οἱ γοῦν τόποι κατὰ πρώτην ἐπιβολὴν γενικῶς δίχα τέμνονται. εἰς τε τοὺς ἀτέχνους, καὶ ἐντέχνους, ὡς καὶ ἀνωτέρω δεδήλωται. ὧν θάτερον μέρος καὶ λόγων μακροτέρων καὶ κατασκευῆς τῆς παρὰ τοῦ ῥήτορος ἀπροσδεής ἐστιν, πλὴν ὅσων ἐς χρῆσιν καὶ ἀπαγγελίαν ἀνήκει. θάτερον δὲ τε-

quæstionum qualitate collocari thema videmus. Supponitur enim hic Astrologiæ existentia & essentia, quæritur autem solum, An utile sit. Est autem status Rationalis, & de re futura deliberat. Suasor siquidem hic impellit ad Astronomiæ studium; tacite illud quodammodo laudans & commendans. Nam quæ suademus, honesta, laudeque digna supponimus. His igitur diu, satisque pensitatis, superest, ut ad argumentorum materiam (quam Elementa, locosque vocare solet Aristoteles,) descendamus. E quibus argumentorum nobis copia petenda est, quæ rei fidem faciat, lucemque tribuat.

XXXIII. Loci igitur in duas sese partes prima fronte diffundunt, in artificiales, & inartificiales, ut & superius commonstratum est. Quorum alterum membrum nullo prorsus Oratorio indiget artificio, præterquam quod ad usum aut in-

χνης δεῖται, ἐπειδήπερ καὶ ἔντεχνον. ὃ καὶ τριμερῆ τὴν διαίρεσιν εἴληχεν. ὅσοι γάρ τι οὐσιῶδες δηλοῦσι τοῦ ὑποκειμένου περὶ οὗ ἡ ζήτησις, οὐσιώδεις εἰκότως ἂν κληθεῖεν. ὅσοι δέ τινος τῶν περὶ τὴν οὐσίαν εἰσὶ δηλωτικοί, πάντως ἐπουσιώδεις. εἰ δ' αὖ ἐκτός τε μετενηνεγμένοι, κοινοὶ λέγοιντ' ἂν ὡς πᾶσι κατὰ ταῦτα ἐφαρμόττοντες. Οὐσιώδεις μὲν οὖν ἂν εἶεν, ὅρος. ὑπογραφή. ἐτυμολογία. συστοιχεῖα. γένος. εἶδος. διαφορά. οἷς συναριθμείσθω καὶ τὸ ἴδιον. Ἐπουσιώδεις δέ, ὅσοι τῷ ζητουμένῳ παρέπονται, καίπερ τῆς οὐσίας ἐκείνου εἰσὶν ἀλλότριοι. τοιοῦτοι δὲ εἰσίν. αἰτία. ἐνέργεια, ἤτοι ἀποτέλεσμα. τρόπος. πρόσωπον. τόπος. χρόνος. καὶ εἴ τι τούτοις παρεμφερές. Ἐκτόθεν δὲ οὓς καὶ κοινοὺς προσαγορευτέον ἔφημεν, εἰσὶν οὗτοι. ὅμοιον. ἴσον. ἔλαττον. μεῖζον. ἐναντίον. ἀντικείμενον. στερητικόν. ἀξίωσις, εἴτ' οὖν μαρτυρία.

terpretationem spectat. In altero vero artem viresque ostentat Rhetor, artificiale enim, cujus tripartita est distributio. Nam loci, qui rei explicant essentiam, quæ in controversiam venit, haud immerito essentiales vocentur. Qui vero comites essentiæ sunt, adjuncti appellentur, sive concomitantes. Sin autem aliunde deducti sint, communes dicuntur, utpote quod cunctis adaptentur. Essentiales autem sunt, finitio, descriptio, etymologia, conjugata, genus, species, differentia, nec non proprium. Concomitantes autem sive adjuncti sunt, quicunque rem in controversia positam conseqvuntur licet ab ipsa re distinguantur. Cujus familiæ sunt ista: causa, operatio seu effectus, modus, persona, locus, tempus & hisce similia. Communes vero, sive loci externi sunt, simile, dissimile, æquale, minus, majus, contrarium, oppositum, privativum, & judicium, seu testimonium.

ΠΕΡΙ ΟΡΟΥ.

XXXIV. Τῶν οὐσιωδῶν τόπων οὐκ ἀπεικότως ὁ ὅρος τὴν πρώτην εἴληχε τάξιν, ἐπεὶ καὶ αὐτῆς τῆς τοῦ ὑποκειμένου πράγματος οὐσίας ἐστὶ λόγος συντετμημένος ὡς ἔνι τὰ μάλιστα καὶ ἀριδή-

DE FINITIONE.

XXXIV. E locis internis familiam merito ducit definitio, quippe quod rei propositæ dilucida est, & paucis comprehensa verbis enunciatio. Constare autem debet fi-

λως ἐκφαντικός. Δεῖ δὲ τὰ ἐν ὁρισμῷ παραλαμβανόμενα, οὐσιώδη τε εἶναι, καὶ πρότερα τῇ φύσει, καὶ γνωριμώτερα. ἐκεῖνο μέν, ὅτι τῆς οὐσίας τυγχάνει δηλωτικά. τοῦτο δ᾽ αὖ, ὅτι καὶ δηλωτικά. τοιαῦτα δὲ εἰσὶ τά τε γένη καὶ αἱ διαφοραί. ὧν τὸ μὲν γένος καθολικώτερον ὄν, καὶ ἐπὶ πλέον ἐκτεινόμενον, ἡ διαφορὰ ἐπελθοῦσα συσφίγγει τε καὶ συμπιέζει, καὶ τῷ ὁριστῷ ἰσέστροφον ἀποκαθίστησιν. οἷον ἐπὶ τοῦ προβληθέντος ζητήματος. Ἀστρολογία (εἴ τις φαίη) ἕξις ἐστὶ θεωρητική. ἀληθεύσειε μέν, οὔπω δὲ καὶ τὴν οὐσίαν ἐκείνης διακεκριμένως δηλώσειε. κοινὸν γὰρ τοῦτο καὶ ἐπὶ πάσας ἐπεκτεινόμενον τὰς ἐπιστήμας. ἂν δ᾽ ἐπαγάγῃ, περί τε τὰς ἐποχὰς καὶ φορὰς τῶν οὐρανίων σωμάτων στρεφομένη, καὶ τὰ ἐν τοῖς καθ᾽ ἡμᾶς ἐκ τούτων ἀποτελούμενα, τὴν ἀστρολογίαν ὁλοκλήρως ἀφορίσας ἔσται, καὶ διακρίνας παντὸς ἄλλου, πρὸς ὃ μηδαμῶς πρότερον ἀντιδιεστέλλετο. Θαυμάσιον δέ τι χρῆμα ἡγεῖται Ἑρμογένης τὴν τέχνην, ἣν αὐτὸς ἐπινενοηκέναι φησὶ πρὸς ἀνασκευήν τε καὶ κατασκευὴν τὴν περὶ τοὺς ὅρους. ἤπερ ἐστὶν ἐκ τῶν παρεπομένων καὶ εἰωθότων συμβαίνειν τοῖς πράγμα-

nitio essentialibus, prioribus natura & notioribus, tum ut essentiam rei explicemus, tum etiam ut illustremus. Ista vero sunt genera & differentiæ. Generi quidem, cum universalius sit & ad plures extendatur, supervenit differentia, contrahitque illud & constringit, ita ut cum re definita convertatur. Ut in exemplo superius adducto, si quis Astrologiam habitum esse contemplativum asserat, non sane multum à veritatis deflectet tramite, nondum tamen de ejus essentia liquido satis, & exacte constat. Commune siquidem illud, omnesque complectitur scientias. Sin autem adjiciatur, qui circa situm, motumque cœlestium corporum versatur, & de eorum imperio, & influentiis in hæc sublunaria: tum Astrologiam omni ex parte definit, & ab aliis omnibus distinguit, quæ in unum prius coaluere. Artem autem quandam mirandam jactitat Hermogenes, quam ipse excogitasse se profitetur ad definitionis destructionem & confirmationem, nimirum ut à consequentibus, & contingentibus finitionem vel confirmemus, vel destruamus. At enim judiciis magis peculiare hoc est, & præ-

σι, τοὺς ὅρους ἀνασκευάζειν τε καὶ κατασκευάζειν. ἀλλ' ἐκεῖνος μὲν τοῖς δικαζομένοις ἰδιαίτερον. καὶ μάλιστα ἐπειδὰν περὶ τὸν ὅρον συσταίη ἡ ἀμφισβήτησις. Τοῖς δὲ δημηγοροῦσι τε καὶ πανηγυρίζουσιν οὐ πάνυ εὔχρηστος. οὗτοι γὰρ ὡς ἀρχὴν τὸν ὅρον λαμβάνοντες ἐκ πρώτου πειρῶνται συναγαγεῖν τὸ ἀμφισβητούμενον. καὶ τὸ ὑπόδειγμα ἔστω ἐπὶ τοῦ παρόντος, ὃ καὶ κατὰ ῥήτορας ἐκθησόμεθα, μικρὰ τῆς τῶν διαλεκτικῶν ἀκριβολογίας φροντίσαντες. Θεῖον τῷ ὄντι καὶ παντὸς ἐπέκεινα θαύματος τὸ περικαλλὲς τουτὶ καὶ ποικίλον ὑπὲρ κεφαλῆς θέαμα. ἐληλαμένῳ μὲν ἐν κύκλῳ τῆς γῆς, καὶ περὶ αὐτὴν διηνεκῶς ἑλιττόμενον, οἱονεὶ λίθοις εὐανθέσι κεκοσμημένον τοῖς ἄστρασιν, ἡλίῳ, σελήνῃ εἰς τὸ διηνεκὲς καταυγαζόμενον. ὃ καὶ ὁρᾶν μὲν ἔκπληξις, καὶ μὴ ὁρᾶν ἐσχάτη δυσπραγία νομίζεται. ἐπὶ τούτου εἴ τις ἡμᾶς ἀναγαγὼν ἐξηγήσηται χοροὺς ἄστρων καὶ δρόμους, αὐγάς τε καὶ ἀνατολὰς ἡλίου καὶ σελήνης ὑποδείξας, πόσου ἂν ἐτιμησάμεθα; τοιοῦτον τοιγαροῦν ἡ ἀστρολογία. ἥπερ οἵῳ τινὶ ὀξυοπεῖ φαρμάκῳ ταῖς γεωμετρικαῖς ἀποδείξεσι τὴν ἐπιπροσθεῖσαν τῇ διανοίᾳ ἀχλὺν ἀνακαθαίρουσα, ὀξυδερκῆ

cipue cum ex finitione controversia pendet. Deliberantibus autem, & Demonstrantibus non tanti est momenti. Hi quidem sumpta pro principio finitione, conantur statim rem controversam ex ea colligere. Quod & exemplo hoc manifestum fiet, quod etiam Rhetorico retexemus filo, parum de subtili illa dialecticorum disquisitione anxii. Divinum vere, omnique sublimius admiratione, pulchrum hoc pictumque quod conspicimus cœlum, quod complexu suo terram continet, motuque perenni circumvoluitur eam, stellis quasi gemmis insignitur fulgentibus, utroque perpetuum resplendet Phœbo, clarissimis mundi facibus, quod & aspexisse stuporem incutit, & non aspexisse summæ judicatur infelicitatis apex. Cœlum si quis mente scandat, & astrorum choros cursusq; monstret, quanto eum honore dignum putabimus? at totum hoc Astronomiæ præstatur beneficio. Quæ geometricis suis demonstrationibus, velut acri quodam collyrio discutit obductam menti caliginem, eamque ad corporis illius ætherii

πρὸς

πρὸς τὴν τῶν ἀκηράτων ἐκείνων σωμάτων θέαν παρασκευάσει. Εἶτα ἐπαγαγόντες καθ' ἕνα τὰ τοῦ ὁρισμοῦ μέρη, ῥητορικώτερον ἑρμηνεύσομεν. Εἰ δέ ποτε καὶ ἀνασκευάσαι βουλώμεθα τὸν ὁρισμὸν, σκεπτέον εἴ τις ἐν αὐτῷ εἴληπται λέξις ὁμώνυμος, ἢ ἐκ μεταφορᾶς. ἢ ἀσυνήθης καὶ καταχρηστικῶς. ἢ ἂν περιττόν τι πρόσκηται καὶ περίεργον. οὗ ἀφαιρεθέντος, τοῖς καταλειπομένοις δηλοῦται ἡ οὐσία τοῦ ὁρισμοῦ, εἴ τι παρημμένον ἢ παρηλλαγμένον ᾖ, οὗ ἄνευ, ἐλλειπὴς ὁ ὅρος καὶ ἀσαφής. Ἐκ τούτων οὖν καὶ τῶν ὁμοίων πειρατέον ἀνασκευάζειν τοὺς ὁρισμοὺς, ὥσπερ καὶ κατασκευάζειν ἐκ τῶν ἐναντίων. Ἔστι δὲ πολιτικωτέρα μέθοδος εἰς ἀνατροπὴν καὶ ἐμπέδοσιν τοῦ ὅρου, ἣν εἰσηγεῖται Ἑρμογένης ἐν τῷ περὶ ὅρου. αὕτη δὲ διαλεκτικὴ μᾶλλον καὶ φιλοσόφοις προσήκουσα, ἡμῖν οὐδὲ ῥήτορσιν ἀνοίκειος, κατ' ἐκείνους ἐκφερομένη.

contemplationem acuit. Deinde ſingulæ definitionis partes Rhetorico pumice poliantur. Quodſi definitionem expugnare velimus, expendenda ſunt verba, an ambigua ſint, vel translata, vel inuſitata, vel impropria, aut ſupervacua, & nihil ad cauſam pertinentia. Sublatis enim hiſce tota rei eſſentia conſiſtet ex reliquis. Aut ſi quid elapſum, aut prætermiſſum ſit, à quo manca reddatur & obſcura finitio. His igitur & ſimilibus refellere conemur definitionem, ut & à contrariis ſtabilire. Eſt autem alia judiciis magis apta methodus evertendi firmandique definitionem ab Hermogene expoſita. Sed hæc Dialecticis, & naturæ myſtis magis convenit. Rhetoribus tamen alicujus eſt momenti, ſi, quod illis ſolenne eſt, Aſiatico ſapore referta ſit.

ΠΕΡΙ ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ.

XXXV. Ὑπογραφὴ ὅρος ἐστὶν ἀτελὴς, καὶ οἷον πεπηρωμένος, τὸ τί ἐστιν ἤτοι τοῦ ὑποκειμένου οὐσίαν κατά τινα τυπώδη τῇ τῶν συμβεβηκότων περιγραφῇ, ἐπαινιττόμενος ὡς ἤπερ ὑπο-

DE DESCRIPTIONE.

XXXV. Deſcriptio eſt imperfecta quædam finitio, & quaſi mutilata, utpote, quæ rei naturam per complexum accidentium, craſſe ad

γραφῇ.

γραφῇ. οὐδὲ μονοειδής ἐστι καὶ ἁπλῆ, ἀλλὰ πολλῶν ὄντων τῶν συμβεβηκότων πολυειδῆ τὴν λῆψιν ἔλαχεν. ἔστι γὰρ ὑποτυπῶσαι τε καὶ διαγράψαι τὸ προβληθὲν, ἢ ἀπὸ τοῦ ποιητικοῦ αἰτίου. ὡς ὁ Πλάτων ἐν ὅροις. Ἡμέρα ἐστὶν ἡλίου πορεία ἀπὸ ἀνατολῶν εἰς δυσμάς. ἢ ἐξ ὕλης καὶ ὧν σύγκειται μερῶν. οἷον, οἰκία ἐστὶν, ἥπερ ἐκ θεμελίου συνέστηκε, καὶ τοίχων, καὶ στέγης. ἢ ἐκ τοῦ τέλους ἤτοι ἀποτελέσματος. ὡς ἐπὶ τοῦ προτεθέντος. Ἀστρολογία ἐστὶν, ἡ ἐθίζουσα τὴν ψυχὴν εἰς τὸ ἄνω ὁρᾶν, καὶ ἀπὸ ἐνθένδε ἐκεῖθεν μετάγουσα. ὁμοίως καὶ ἐκ τῶν λοιπῶν συμβεβηκότων. ὡς ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου. Ἄνθρωπος ἐστὶ ζῶον ὀρθοπεριπατητικὸν, ὄρθιον, πλατυόνυχον, χερσὶ χρώμενον, καὶ τὰ ὅμοια. Ἔστι δ' ὅτε καὶ μεταφοραῖς ἤτοι ὁμοιώσεσι τὴν οὐσίαν ἐμφαίνομεν. οἷον ἄρχων ἐστὶν ὁ πιστευθεὶς τοὺς οἴακας τοῦ σκάφους τῆς πόλεως. Χρώμεθα δὲ τῇ ὑπογραφῇ πρός τε τὸ ἀνασκευάζειν καὶ κατασκευάζειν κατὰ ταυτὰ τῷ ὁρισμῷ, ἐπεὶ καὶ ὁρισμός ἐστιν, ὡς εἴρηται, καίπερ ἐλλειπὴς, οἷον ἐπὶ τοῦ προτεθέντος οὑτωσίπως ἐπιχειρεῖν ἐνδέχηται. Οἶμαι δὲ πάντες ἂν ὁμολογήσαιεν ἐκείνην εἶναι τῶν ἐπι-

modum, & exiliter perſtringit, unde & dicitur Deſcriptio. Neq; vero ſimplex eſt & uniformis, ſed cum accidentia multa ſint, variam ſibi vindicat conſiderationem. Res ſiquidem depingi poſſit & deſcribi vel à cauſa efficiente, ut Plato in definitionibus, Dies eſt Solis iter ab ortu in occaſum; vel à materia ejusque partibus, ut Domus eſt, quæ fundamento, parietibus, & tecto conſtat; vel à fine ſeu effecto, ut in hoc exemplo, Aſtronomia eſt quæ animum à ſolo revocat ad cœlum, & inter tot ſtellas feliciſſimum ducit in errorem. Nec non à reliquis quoque accidentibus: ut, Homo eſt animal quod rectum incedit, vultuq; ſublimi, latis unguibus, manibus utens, & ſimilia. Quin & metaphoris ſæpe, vel ſimilibus rei naturam exprimimus, ut Princeps eſt, qui clavum civitatis tenet. Deſcriptione vero ad firmandum, vel deſtruendum utimur, non ſecus ac definitione, quod & illa, uti diximus, finitio eſt, quantumvis manca, ut in argumento propoſito arguere poſſumus. Suffragantur ni fallor ad unum omnes, illam ſcientiarum pulcherrimam eſſe, perfectiſſimam illam, quæ quantum hu-

ϛήμων τὴν καλλίϛην καὶ πλεωπέτην, ἥπερ ὡς ἐφικτὸν ἀνθρώπῳ τῶν χαμαιρεπῶν τούτων καὶ ἐπικήρων τὴν ψυχὴν ἀνασπῶσαν, τὰ θεῖα τε καὶ ἀκήρατα ἐποπτεύειν κατασκευάζει, καὶ διὰ τῆς θέας τῶν ἐκείνων συνάπτει κάλλεσιν ὧν ἀμυδρᾷ τινι φαντασίᾳ ἐν περινοίᾳ τινὸς γενέσθαι πασῶν τῶν περὶ τὰ καθ' ἡμᾶς ἀποδείξεων κρείττων νομίζεται. ἀμέλει τοῦτο διαφερόντως ἀϛρολογία ἐργάζεσθαι πέφυκεν. ἥτις ἐϛὶν ἡ μάλιϛα τοὺς κεκτημένους, καὶ τὰ ἑξῆς.

mana valeat infirmitas, animum è terreſtrium cœno ſordium ad cœleſtem munditiam facit ut emergat, illisque per intuitum unit ſideribus, quorū tenui quamvis menti impreſſa ſpecie ſplendeſcit animus, plus quam univerſa de terrena hac fæce cognitione. Hæc autem Aſtronomia ultra miraculum admiranda efficere poſſit. Hæc ſola ſuis cultoribus &c.

ΠΕΡΙ ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΑΣ.

XXXVI. Ετυμολογία, ἥτις καὶ φερωνυμία λέγοιτ' ἂν καὶ ἔτυμον, μετάληψις ἐστὶ τοῦ ὀνόματος εἰς λόγον ἑρμηνευτικὸν τῶν ἐξ ὧν σύγκειται μερῶν, ἢ ὅθεν παρῆκται, ἢ (ὥς φησιν Εὐϛάθιος) λόγος ἐπαυληθιζομένην δεικνὺς τὴν λέξιν τῇ φύσει τοῦ πράγματος, οἷον εὔψυχος, ὁ εὖ τὴν ψυχὴν ἔχων. καὶ ἀϛρολογία, ἡ τῶν ἄϛρων σκεπτομένη τοὺς λόγους. ἐξ ἐτυμολογίας τοιγαροῦν εἰς ἀνασκευήν τε καὶ κατασκευὴν τῶν ζητουμένων ἐπιχειρημάτων ἐστὶν εὐπορῆσαι ἂν (ὥς φησὶν Ἀριϛοτέλης) τὰ ὀνόματα ἐπὶ τὸν λόγον μετενεγκόντες, τοῦτον δείξομεν ἐφαρ-

DE ETYMOLOGIA.

XXXVI. Etymologia, quæ & notatio dicitur, & originatio nominis, eſt in argumentum transmutatio, partes explicans è quibus conſtet, aut unde deducatur; vel, Euſtathio ſuffragante, definitio eſt, quæ rei naturam cum vi nominis quadrare declarat, ut εὔψυχος, quia generoſa mente præditus, & Aſtrologia, quia aſtrorum tradit ſcientiam, A notatione igitur undique proſiliunt argumenta, tum ad rei probationem, tum deſtructionem, teſte Ariſtotele, qvum ſumpta nominum finitione rebus propoſitis eam aptiſſime convenire

μόττονται, εἰς ἂν ἡμῖν πρόκειται, κἂν μὴ δοκῇ τοὔνομα. οἷον εὔψυχος μὲν ἰδιάζεται τῷ ἀνδρείῳ. εἰ γοῦν βουλώμεθα, καὶ τὸν ἡντιναοῦν ἀρετὴν κεκτημένον εὔψυχον ἀποδεῖξαι, μεταληψόμεθα τοὔνομα εἰς τὸν λόγον, ὅς τις ἐστὶν ὡς εἴρηται, ὁ εὖ τὴν ψυχὴν ἔχων. εἶθ' οὕτω καὶ δικαίῳ καὶ σώφρονι, καὶ ἁπλῶς πᾶσι τοῖς ἀμηγέπη τὴν ψυχὴν διά τινος τῶν ἀρετῶν εὖ διατιθημένοις ἐφαρμόττον τὸ πρόσρημα δείξωμεν. ἢ ἐπὶ τοῦ προτεθέντος. εἰ βουλώμεθα τὴν ἀστρολογίαν ἀδιαμάρτητον ἐμφῆναι περὶ τὴν τῶν ἀστέρων θεωρίαν, ἐροῦμεν μεταλαβόντες πρότερον τὴν λέξιν εἰς τοιόνδε λόγον. Ἀστρολογία ἐπιστήμην δηλοῖ καταληπτικὴν τῶν περὶ τοὺς ἀστέρας λόγων. ὁ τὸν λόγον τινὸς ἔχων, οὐκ ἄν ποτε διαμάρτοι οὗπερ τὸν λόγον ἔχοι. ἀλλὰ μὴν ἡ ἀστρολογία ἔχει τῶν ἀστέρων τοὺς λόγους ὧν ἐστὶ καταληπτική. οὐκ ἄρα ἡ ἀστρολογία μέχρις οὗ μένει τοιαύτη, διαμάρτοι περὶ τὴν τῶν ἀστέρων θεωρίαν. Ὅτι δὲ ἡ ἀστρολογία καταληπτικὴ τῶν περὶ τοὺς ἀστέρας λόγων, τοῦτο τῇ τῶν ὁμοίων παραθέσει ἐμπεδόσομεν. καὶ γὰρ φυσιολογία ἐστὶν, ἡ τοὺς τῆς φύσεως λόγους ἔχουσα. καὶ θεολογία, ἡ τοὺς

ostendimus, etiam cum non conveniat; ut εὔψυχος, robusto quidem fortique primo convenit, at si virum aliqua alia virtute spectabilem εὔψυχον probare velimus, vim nominis eliciemus, quæ ut superius illatum est, interpretatur, qui animo bene affectus est. Sic utique justo & modesto, virisque quibuscunque virtutibus præditis hoc nomen indulgeamus. Sic & in præsenti negotio. Si velimus Astrologiam ostendere certam esse de astris sine errore scientiam, è notatione nominis ejus sic dicemus. Astrologia est scientia, quæ astrorum tradit naturas, & complectitur, hinc arguimus, qui rei cujusque naturam tenet, difficulter circa eam errare possit: verum Astrologia exploratas habet, & comprehendit stellarum naturas, non igitur Astrologia, qua talis, errare possit, in astrorum contemplatione. Quod autem Astrologia mentem in cœlestium horum corporum cognitionem ducat, & earum naturas investiget, ex inductione similium stabiliemus, quippe quod & physiologia naturalium rerum scientiam tradit, & Theologia divinarum de-

περὶ

περὶ Θεοῦ, καὶ τὰ ὅμοια. Ἔστι δὲ καὶ ἄλλως ἐξ ἐτυμολογίας ἐπιχειρημάτων εὐπορῆσαι, ἤπερ οἰκείως καὶ καταλλήλως ταῖς τῶν προσώπων ἐνεργείαις κεῖσθαι διερμηνεύσωμεν τὰ ὀνόματα, τὰ ἐφ' ἑτέρας μὴ μεταφέροντες, μήτε συλλογιζόμενοι. ὃ καὶ Φερωνυμία ἰδιαίτερον προσηγόρευται. ὃ δὲ μᾶλλον ἐπιπολάζον ἐστὶν ἰδεῖν παρά τε Ῥητόρων καὶ Ποιητῶν τοῖς συγγράμμασιν, ὡς τὸ τοῦ Ἡρωδικοῦ παρ' Ἀριστοτέλει, ὃς τοὺς Δράκοντος νόμους ἐκφαυλίζων, οὐκ ἀνθρώπου, ἀλλὰ δράκοντος ἐπεκάλει. χαλεπὸν γάρ. ἐπιρρεπὴς δὲ ὁ τόπος εἰς ψυχρολογίαν τοῖς κατακόρως κεχρημένοις.

tegit mysteria, & sic in reliquis. Liceat autem & alio modo ex Etymologia argumenta depromere, si nomina convenienter apteque cum personarum actionibus quadrare narrabimus, sine ulla prorsus originatione, & deductione, quæ & *φερωνυμία*, proprie dicitur. Qua referta sunt adeo Oratorum, nec non Poëtarum scripta, ut illud Herodici referente Aristotele (2. Rhet. c. 23.) Cum Draconis loges antiquaret, non hominis eas esse, sed draconis, dixit, insigniter quippe severæ. Frigida tamen sunt, si crebro hinc sumuntur argumenta; facileque in pejus declinet hic locus.

ΠΕΡΙ ΓΕΝΟΥΣ.

XXXVII. Διαλεκτικοὶ μὲν, καὶ ὅσοι τῆς φιλοσόφου φατρίας βαθυτέραν εἰώθασι τὴν περὶ γένους, εἴδους, καὶ τῶν λοιπῶν καθόλου φωνῶν θεωρίαν ποιεῖσθαι. ἀκριβέστερον γὰρ ἐρευνῶσι περὶ τούτων, ἢ τῶν ὑφεστηκότων εἰσὶν, ἢ ψιλῇ καὶ μόνῃ τῇ ἐπινοίᾳ τὴν ὕπαρξιν ἔχει. καὶ εἰ τῶν ὑφεστηκότων τυγχάνει, πότερον σώματά εἰσιν, ἢ ἀσώματα. καὶ τούτων αὖ, ἢ καθ' ἑαυτὰ καὶ ἐκτὸς τῆς ὕλης, ἢ ἐν τοῖς αἰσθητοῖς καὶ ἀτόμοις ὑπάρχει. κατηγορίας

DE GENERE.

XXXVII. Dialectici quidem & naturæ mystæ altiori quadam disquisitione, genus, speciem, reliquasque voces communes pensitant. In istis enim paulo penitius scrutantur, an rebus ipsis, vel nudo solum intellectu existant: & si in rebus sint, an corporea sint, vel incorporea; adeoque rursus an per se, & à materialibus separatá, an in sensibili-

αὐτῶν τούτων ἀναπτύσσοντες, σχέσεις τε καὶ ὁρισμοὺς ἀναθεωροῦντες, καὶ πᾶν ὅλως εἰς πλειοτέραν περὶ τούτων πραγματείαν πολυπραγμόνως ἀνακρίνουσιν. Οἱ δὲ Ῥήτορες ὑποτυπωτερόν πως περὶ αὐτῶν διαλαμβάνουσι πρὸς τὴν τῶν ἀκροατῶν εὐμάθειαν διαφερόντως μάλα ἀφορῶντες, ἢ πρὸς τὴν τῶν ὄντων ἀλήθειαν. ἐφ' ὅτῳ δὴ καὶ τῶν συντεθέντων τὰς τῶν λόγων τέχνας, οὐδεὶς περὶ τούτων διακεκριμένως φαίνεται πραγματευσάμενος. τοῖς μέντοι ἀπὸ τούτων ἐπιχειρήμασι, συχνοῖς μάλα ἐστὶν ἐντυχεῖν παρά τε Ποιηταῖς τε καὶ Ῥήτορσιν. ἐκ γὰρ τῶν μέχρι τοῦδε ἐκτεθειμένων τόπων, σπανίως οὐδὲν ἰδεῖν ἐπιχειροῦντας τοὺς Ῥήτορας. ἔστι τοιγαροῦν ὑπογράψαι τοιῶσδε τὸ γένος. Γένος ἐστὶ τὸ ἐπὶ πολλὰ ἐκτεινόμενον εἴδη, ἢ ᾧ πολλὰ ὑποπίπτει εἴδη. οἷον εἰ δένδρον εἴπῃς, καὶ δρῦν, καὶ πλάτανον, καὶ ἐλαίαν συμπεριείληφας. εἰ δὲ ἐπιστήμην φαίης, καὶ γεωμετρίαν, καὶ ἀστρονομίαν, φυσικήν τε, καὶ μεταφυσικὴν ἐδήλωσας. καὶ τἄλλα ὡσαύτως. Ἔστι δ' ὁ τόπος εἰς ἀνασκευὴν καὶ κατασκευὴν χρήσιμος. ἀναιρουμένου γὰρ τοῦ γένους, συναιρεῖται καὶ τὰ ὑφ' αὐτὸ πάντα. κατασκευαζομένου δὲ, κἀκεῖνα συγκατασκευά-

bus & individuis exiſtant. Horum prædicationes perpenduntq́, definitiones & proprietates evolvunt, & quicquid omnino ad accuratiorem harum cognitionem conducat ſollicito diſcutiunt ſcrutinio. Rhetores autem oſcitantius paulo rimantur iſta, magis utique conſulentes auditorum docilitati, quam rei veritati: Proinde nullus, uti ſciam, è dicendi magiſtris, iſta diſtinctè tractavit. Creberrime tamen obvia ſunt apud poëtas juxta ac oratores inde petita argumenta. Nondum enim locis hiſce Rhetores valde incumbere memini. Genus igitur in hunc modum depingatur. Genus eſt quod ad plures extenditur ſpecies, vel cui ſpecies multæ ſubjiciuntur: ut ſub voce arboris & quercum, & platanum, & olivam, comprehendis; & ſcientiæ nomine Geometriam, & Aſtronomiam, Phyſicam & Metaphyſicam intelligas, & ſic de reliquis. Locus autem eſt ad rem tum confirmandam, tum deſtruendam idoneus. Sublato ſiquidem genere auferuntur omnia ejus inferiora; firmato tamen iſta quoque confirmantur. Ut ſi virtutem eligendam eſſe

ζονται.

ζονται. οἷον ἀποδειχθέντος ὅτι ἡ ἀρετὴ αἱρετή. καὶ σωφροσύνη, καὶ δικαιοσύνη, ἀρεταὶ οὖσαι, αἱρεταὶ ἀποδειχθήσονται. ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου ἐπιχειρεῖν ἐνδέχεται οὕτω. Πᾶσα μὲν ἐπιστήμη λογικοῖς οὖσιν ἀνθρώποις, οὐχ ὅπως καθ' ἕνα, ἀλλὰ καὶ πόλει, καὶ γένει ξύμπαντι λυσιτελέστατος. ἀληθείας γὰρ ἐστὶ μελέτη, ῥώμη βίου, ψυχῆς κόσμος, καλοκἀγαθίας ἄσκησις. διαφερόντως δὲ τῶν ἄλλων ἀστρολογία, ἐφ' ὅσον καὶ τῶν λοιπῶν ἁπάντων διενήνοχε, τῷ τε τῶν ἀποδείξεων ἀκριβεῖ, καὶ τοῦ ὑποκειμένου τῷ ὑπερέχοντι. Κατὰ ταῦτα δὲ καὶ ἀνασκευαστέον ἐπειδὰν παρεμπέσοι.

demonſtretur, utique modeſtiam, & juſtitiam, quia virtutes ſunt, eligendas eſſe demonſtrabimus. Sed ne recedam ab exemplo propoſito. Scientia omnis non viris modo ſingulis, ſed & civitati, adeoq; univerſo generi humano fructus adfert uberrimos. Scrutinium enim veritatis eſt, vitæ præſidium, decus animæ, ſtudium probitatis. At Aſtrologia potiſſimum, cum & reliquas omnes longe lateque ſuperet, tum certitudine demonſtrationis, tum ſubjecti dignitate. Hæc eadem vero, prout opus fuerit, & ad refellendum valeant.

ΠΕΡΙ ΕΙΔΟΥΣ.

XXXVIII. Καὶ περὶ μὲν γένους ἀπόχρη τὰ εἰρημένα. διαλεκτικῶν γὰρ ἐστὶν (ὡς ἔφημεν) θεωρητικώτερον τὴν περὶ τούτων ἀποτείνειν ἔρευναν. Εἴδη δὲ προσαγορεύεσθαι εἴωθε, τὰ ὑποπίπτοντα τῷ γένει μόρια. ὅσα γὰρ ἐπί τι γένος ἀνάγεται, εἴδους ἐπέχουσι λόγον, κἂν γένει τελῶσι τοῖς μετ' αὐτὰ κατὰ πλειόνων τῷ εἴδει κατηγορούμενον. οἷον ἐλαία, εἶδος μὲν τυγχάνει φυτοῦ ὑπ' ἐκείνῳ τελοῦσα. γένος δὲ εἰ τύχῃ κοτίνου, ἀγριελαίου, κολυμβάδος, καὶ τῶν ὁμοίων.

DE SPECIE.

XXXVIII. Et iſta de Genere ſufficiant. Soli quippe dialectici in penetralia horum intimiora penetrare ſolent. Species autem dicuntur partes generi ſubjectæ. Nam quæcunque ſub aliquo genere militant, ſpeciei rationem obtinent illius reſpectu, licet genera ſint, ſi de pluribus inferioribus ſpecie prædicentur: ut oliva plantæ quidem ſpecies eſt, ejusque ſub auſpicio; genus autem oleaſtri, radii a-

οὕτω καὶ ἐπιστήμη, εἶδος μὲν τῆς ἕξεως, γένος δὲ ἀστρολογίας, γεωμετρίας, καὶ τῶν λοιπῶν. Ἀπὸ γοῦν τοῦ εἴδους ἐπὶ τὸ γένος ὅσοι καταφατικῶς ἐπιχειροῦσι, πάντως ἀληθεύουσιν. οἷον ὀλύμπια νενίκηκεν, ἄρα στεφανίτην ἀγῶνα. εἶδος γὰρ τὰ ὀλύμπια τοῦ ἀγῶνος. ἐπειδὴ καὶ ἴσθμια, καὶ πύθια, ἀγῶνες εἰσὶ στεφανῖται. καὶ οὕτω κἀπὶ τοῦ παρόντος. ἀστρονομία ἐστὶν, ἄρα ἐπιστήμη. Ἀποφατικῶς δὲ, εἴ τις ἀπὸ τοῦ εἴδους ἐπὶ τὸ γένος ἐπιχειρῶν καθολικόν τι συναγαγεῖν πειραθείη, οὐκ ἄν ποτε ἀληθεύσοι. οὐ γὰρ ὅτι μὴ ἄνθρωπος τοῦτο, οὐδὲ ζῶον. οὐδ᾽ ὅτι μὴ ἀστρονομία τοῦτο, οὐδ᾽ ἐπιστήμη. κατὰ μέρος μέντοι, οἷον οὐκ ἀσκοῦνται τὰ περὶ τὴν ἀστρονομίαν οἱ τῶν ἰατρῶν παῖδες, ἄρα οὐδὲ πᾶσαν ἐπιστήμην.

grestis, olivæ conditaneæ, & similium. Sic & scientia species quidem habitus, at genus Astronomiæ, Geometriæ & reliquarum. Qui igitur à specie ad probandum genus affirmative procedunt, verissimo nituntur fundamento: ut, Olympiis vicit, ergo coronario ludo. Olympia siquidem ludi species, quoniam & Isthmia, & Pythia certamina erant coronaria. Sic & in præsenti. Astronomia est, ergo scientia. Negative vero, si a specie ad genus fiat progressus, ut inde quid universale colligatur, infirma erit valde probatio. Itaque quod non est homo, utique non sequitur quod non est animal: nec quia Astronomia non est, neque est scientia. Secundum partes tamen valeat, ut medicorum filii non incumbunt Astronomiæ studiis, adeoque nec omni scientiæ.

XXXIX. Τῆς οὖν ἀστρονομίας γενικῶς λαμβανομένης εἴδη, εἴτ᾽ οὖν μέρη λέγοιτ᾽ ἂν, κοσμογραφία, ἥτις περὶ τὰ καθολικώτερον στρέφεται τοῦ παντὸς μέρη, ἥ τε τὰς κινήσεις καὶ σχήματα τῶν ἀστέρων θεωροῦσα, τῷ γενικῷ ὀνόματι ἀστρονομία προσαγορευομένη. καὶ παρὰ ταύτας ἡ ἀποτελεσματική. ἧς ὅση περὶ τὰ γενέθλια καταγίνεται, καὶ γενεθλιατικὴ λέγοιτ᾽ ἂν. ὅση δ᾽ αὖ πε-

XXXIX. Astronomiæ generaliter sumptæ partes sive species sunt Cosmographia, quæ circa partes mundi versatur universas, quæque si motus & figuras stellarum perspiciat, communi vocabulo Astronomia vocetur. Additur insuper apotelesmatica, quæ prout genituram contemplatur, Genethliatica vocatur, prout regum mutationes,

εἰ τὰς

εἰ τὰς μεταβολὰς τῶν ἀρχόντων, καὶ ἀνδραποδισμοὺς ἐθνῶν, πόλεών τε ἀναστάσεις, καὶ ὅσα εἰς ἔθνη ὅλα ἀνήκουσι, τοῦτο αὐτὸ ἀποτελεσματικὴ κέκληται. καὶ προσέτι ἡ ἐκ τῶν ἐκλείψεων, ἐπιτολῶν, καὶ καταδύσεων τῶν ἀστέρων τὰς τοῦ ἀέρος μεταβολὰς σκεπτομένη, κἀκ τούτων ὑετοὺς, αὐχμοὺς, πνῖγος, ἀλέας, καταιγίδας, εὐφορίας καρπῶν καὶ ἀφορίας, τό, τε περὶ τὰς ὥρας ὑγιεινὸν καὶ νοσῶδες, καὶ ἄλλα τοιαῦτα προθεωροῦσα. ἐξ ὧν ἢ ἅμα πάντων, ἢ γοῦν ἐνίων ἐπιχειρημάτων ἔστιν εὐπορῆσαι τὸ ἐπωφελὲς παριστῶντα τῆς περὶ τὴν ἀστρονομίαν ἀσκήσεως. εἰ γὰρ κοσμογραφία μὲν, καὶ ὅση περὶ τὰ γενέθλια θεωρία, καὶ τὰ λοιπὰ τῶν ἀποτελεσμάτων, ἥ τε περὶ τὰ οὐράνια σώματα γνῶσις, οὐχ ὅπως ἐπωφελὲς, ἀλλὰ καὶ θεῖον ὄντως, καὶ ἀνθρωπίνης εὐδαιμονίας τὸ ἔσχατον. πῶς ἡ περὶ τὴν ἀστρολογίαν σπουδὴ οὐκ ἂν εἴη ἐν βίῳ λυσιτελέστατον;

ΠΕΡΙ ΔΙΑΦΟΡΑΣ ΚΑΙ ΙΔΙΟΥ.

XL. Τὴν διαφορὰν καὶ τὸ ἴδιον οἱ ῥήτορες εἰς ἓν ἄγουσι, καὶ ἀναμὶξ περὶ ἀμφοῖν πραγματεύονται. Ἔστι δὲ διαφορὰ, τὸ ποιοῦν διαφέρειν ἕτερον ἑτέρου.

gentium fata servitutesque, civitatum eversiones, & funera, eaque quæ ad nationes universas spectant, apotelesmatica, ut superius, nominetur. Deinde quæ ab Eclipsi, ortu obituque siderum, temperiem aëris & permutationem explorat, & inde pluvias, siccationes, rabidos æstus, calores, procellas, copiam frugum, aut inopiam, & tempestatum pestilentiam, aut salubritatem, nec non alia plurima ejusmodi prævidet. E quibus vel singulis, vel saltem aliquibus ebulliunt argumenta, quæ utilissimum esse studium Astronomiæ evincant. Nam si Cosmographia, Genethliatica, & Apotelesmatica cognitio, non modo utile, sed & vere divinum, summæque felicitatis humanæ fastigium: annon utique Astronomiæ studium agnoscamus ad vitam esse maxime salutare?

DE DIFFERENTIA, ET PROPRIO.

XL. Differentiam & Proprium Oratores faciunt in unum cöalescere, & de utrisque promiscue agunt. Est autem Differentia

τῆς

ἧς διττὸν ἐστὶ γένος. τὸ μὲν οὐσιῶδες, ὃ καὶ ἄλλο τι ποιεῖ τῶν λοιπῶν τὸ ᾧ συνέζευκται. καὶ εἰδοποιὸς κέκληται. οἷον τὸ λογικὸν τῷ ἀνθρώπῳ προσκείμενον, ἄλλο τι τοῦτον ποιεῖ τοῦ βοός. ἕτερον δὲ γένος ἐστὶ κατὰ συμβεβηκὸς, ὅπερ οὐκ ἄλλο τι ποιεῖν πέφυκεν, ἀλλὰ ἀλλοῖον τὸ ᾧ συμβέβηκεν. οἷον τὸ ἐν Σωκράτει φαλακρὸν, ἀλλοῖον ποιεῖ τὸν Σωκράτην τοῦ Πιτθέος Μελίτου τετανότριχος ὄντος.

quicquid alterum facit ab altero differre. Cujus duo ſunt genera. Alterum eſſentiale, quod rem cui convertitur, aliud quiddam à reliquis facit, & ſpecifica vocatur differentia, ut Rationale conjunctum Homini, quiddam aliud eum à bove facit. Accidentale alterum, quod non efficere poſſit ἄλλο, ſed ἀλλοῖον id cui acciderit, quomodo Socratis caluities ἀλλοῖον tantum fecit Socratem à Pittheo Melito, qui promiſſis erat crinibus.

XLI. Ἴδιον δέ ἐστιν, ὡς οἱ περὶ τοὺς φιλοσόφους ἀκριβολογοῦσιν, ὃ μόνῳ συμβέβηκε τῷ οὗ ἐστὶν ἴδιον, καὶ παντὶ τῷ ἐκείνου εἴδει, καὶ ἀεί. οἷον ἀνθρώπῳ τὸ γελαστικόν. Οἱ δὲ Ῥήτορες τῷ ἰδίῳ ὡς τὰ πολλὰ καὶ τὰ συμβεβηκότα ἀναμιγνύουσιν. οἷον μητράσι μὲν ἴδιον ἀπονέμοντες τὸ φιλόστοργον. μητρυιαῖς δὲ τὸ ἄστεργον. καὶ πάλιν Ἀθηναίοις μὲν, τὸ ἐν σοφίᾳ φιλοθεάμον. Λακεδαιμονίοις δὲ, τὸ ἐν πολέμοις παράβολον. ἀλλὰ καὶ ἔθνει παντί. οἷον Ἕλλησι μὲν, ἴδιον μένειν οἷς ἅπαξ ἔδοξε. Βαρβάροις δὲ, ἀστατεῖν, καὶ τὸ τῆς γνώμης παλίβολον. ἐπὶ τοῦ προκειμένου. ἀστρολογίας μὲν ἴδιον, ἅτε δὴ καὶ τῶν ἄλλων ἐπιστημῶν τῆς ἀγνοίας

XLI. Proprium eſt ſecundum peritioris doctrinæ Philoſophos, quod ſoli & ſemper convenit, cujus eſt proprium ut Homini riſibile. Non raro tamen Oratores, & Accidentia proprio permiſcent, ſic matribus φιλοστοργίαν ſeu affectum in liberos tribuunt, novercis autem ἀφιλοστοργίαν ſeu odium. Sic etiam Athenienſibus in ſapientiam oſtentationem, Lacedæmoniis autem in bello audaciam. Quin & omni nationi. Ut Græcis proprium eſt à placitis ſuis non moveri. Exteris autem non conſtare ſibi, animiſque fluctuare. In præſenti quoque Aſtronomiæ proprium eſt, nec non aliarum ſci-

ἀνακα-

ἀνακαθαιρούσης τὴν διάνοιαν, ὀξυτέραν τι καὶ ἐνεργεστέραν παρασκευάζειν περὶ τὴν τοῦ ἀληθοῦς ἔρευναν. ἰδίᾳ δὲ τὸ περὶ τοιαῦτα οἷα εἰσὶ τὰ οὐράνια σώματα. καὶ τοιῶσδε καθ' ὃν δηλαδὴ λόγον ταῦτα διασκέπτεται. ἐντεῦθεν οὖν ὧδέ πως ἐπιχειρητέον. Εἰ μέγα μὲν τὸ ὀξυδερκὲς καὶ ἀγχίνουν περὶ τὴν τοῦ ἀληθοῦς εὕρεσιν, καὶ πᾶσιν ἀνθρώποις πέφυκε περισπούδαστον, οὐχ ὅπως ὅτι ἄπταιστον περὶ τὴν ὄντως θεωρίαν παρασκευάζει τὸν ἔχοντα, ἀλλὰ καὶ πάσας ἐκείνου ὀρέξεις τε καὶ ἐνεργείας διευθύνει τε, καὶ κόσμον αὐτοῖς ἐμποιεῖ τὸν προσήκοντα. πῶς οὐκ ἂν περιπόθητοι αἱ ἐπιστῆμαι, καὶ τῷ τῶν ἀνθρώπων βίῳ λυσιτελέσταται, δι' ὧν τοῦτο τοῖς ἀνθρώποις φύσιν ἔχει πορίζεσθαι; εἰ δὲ τοῦτο ταῖς ἄλλαις ἐπιστήμαις προσήκει, πολλῷ μᾶλλον ἀστρολογίᾳ, ἣ τὸ ὀξὺ καὶ εὐσύνετον περὶ τὴν τοῦ ἀληθοῦς εὕρεσιν ἐν τοῖς θειοτέροις τῶν ὄντων πορίζεται, καὶ ἐναργεστέραις ταῖς ἀποδείξεσι;

entiarum, mentis fugare tenebras, eamque ad acutiorem, & exactiorem veritatis indaginem instruere, proprie quidem in corporibus cœlestibus, eodemque modo quo considerantur ista. Hinc tale promatur argumentum. Si tam præstans est in veritate indaganda ingenium solers, mentisque acumen, & à cunctis hominibus ita studiose conquisitum, non solum quia cogitationes in rebus dirigit, ne in errorum scopulos impingat animus, sed etiam luxuriantes temperat affectus, & actiones, iisque gratiam inducit, & venustatem non indecoram. Quam ardentibus votis expetendæ sunt scientiæ, quæ quicquid in vita optimum est, aut maximi hominibus emolumenti, comparare possint? Quod si ullis aliis scientiis, tum vel maxime convenit Astronomiæ, quæ viros oculatissimos efficit, & ingeniis prope divinis in veritate indaganda, quæ in altioribus hisce & divinioribus latet, eorumque luculentissimis demonstrationibus.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΑΙΤΙΩΝ.

XLII. Αἰτία δέ ἐστι δι' ἣν πρὸς τοὺς διὰ τί ἐστι πυνθανομένους ἀπαντῶμεν. Εἰσὶ δὲ τῶν αἰτίων γένη τέτταρα. τὸ τι-

DE CAUSIS.

XLII. Causa est id, quod reddimus, cum quæritur propter quid res est. Quatuor autem sunt cau-

λικὸν δηλαδή. τὸ ποιητικόν. ὑλικόν τε παρὰ ταῦτα. καὶ εἰδικόν. ὧν τὸ μὲν τελικὸν αἴτιον ἐστὶν οὗ ἕνεκα τἄλλα γίνεται. οἷον τοῦ ὑγιαίνειν ἕνεκα, τὸ γυμνάζεσθαι. καὶ τῆς μαθήσεως, ἡ περὶ τὴν σχολὴν ἄσκησις. καὶ ἡ τῶν χρημάτων εὐπορία, τῆς ἐμπορίας ἐστὶ τέλος. καὶ τὰ ὅμοια. Τῆς ἀστρολογίας, ὅσον μὲν καθαρῶς ἐστὶ, θεωρητικὸν τέλος ἔχηκεν, ἅτε δὴ καὶ πᾶσα ἐπιστήμη τὴν τοῦ ἰδίου ὑποκειμένου θεωρίαν, ὅπερ ἐστὶν ἡ τῶν θείων σωμάτων ποικιλία τε καὶ τὰ θεάματα. ὅσον δὲ ἀποτελεσματικόν, παρὰ τὴν θεωρίαν καὶ τὴν πρόγνωσιν τῶν καθ' ἡμᾶς συμβαινόντων, καὶ τὰς ἐκείνων φοράς τε καὶ ἀποῤῥοίας ἑαυτῷ τέλος ποιεῖται. Ὅθεν καὶ ἐπιχειρεῖν ἐστὶν οὑτωσί πως. Οἷα μὲν οὖν ἡ περὶ τὴν τῶν θείων σωμάτων ποικιλίαν καὶ κάλλος θεωρία τῶν ἐφετῶν ἐστί τι, καὶ μέγα εἰς εὐδαιμονίαν ἀνθρώπου συμβαλλόμενον, οὐδεὶς νοῦν ἔχων ἀμφισβητήσειεν. ἡ δὲ τῶν μελλόντων πρόγνωσις, ἀτεχνῶς δαιμόνιόν τι χρῆμα, καὶ τῆς θείας μοίρας πέφυκε πλεονέκτημα. ἀλλ' εἰ τοῦτο οὕτως ἔχον ἐστὶ καὶ παρὰ πᾶσιν ὡμολόγηται, πόσου ἂν τιμηθείη ἀστρολογία, δι' ἧς τοῦτο τοῖς ἀνθρώποις προσγίνεται.

ſarum genera, finis, ſcil. & efficiens, materia inſuper & forma. Finis eſt cauſa, cujus gratia reliqua fiunt; ut ſanitatis gratia corpus exercemus, & diſcendi cauſa frequentamus ſcholam, & divitiarum copia mercaturæ finis eſt. Aſtronomia in quantum pure contemplativa eſt, contemplativum habet finem (non ſecus ac ſcientiæ reliquæ pro fine habent ſubjecti proprii conſiderationem) eſtque cœleſtium horum corporum admiranda varietas, & ſplendor; in quantum autem apotelesmatica, hunc ſibi finem adſciſcit, ut & cognoſcere, & prænunciare certo posſit, quid hominem in vita maneat ex eorum influentiis motuque. Unde argumentari poſſumus hunc in modum. Nullus opinor cui ſalis aliquid ineſt aut cerebri, ſcientiam de cœleſtibus hiſce corporibus, eorumque varietate, & pulchritudine ſumme exoptandum eſſe dubitabit. At vero futura præſentire, res eſt vere divina, nec non ſortis Angelicæ privilegium. Quod ſi hoc ita ſe habeat, & ex confeſſo ſit, quanti æſtimanda eſt Aſtrologia, quæ viros iſtis beare ſolet.

XLIII. Ποιητικὸν δὲ αἴτιον, ἀφ' οὗ τι εἰς ὕπαρξιν προέεισιν. οἷον τὸ κεράμειον ἐκ τοῦ κεραμέως, καὶ πρὸς τοῦ ἡλίου τὸ φῶς. Ἐπιστήμης δὲ οἷα δὴ καὶ τεχνῶν ἁπασῶν ποιητικόν ἐστιν αἴτιον, τὸ τοῦ νοὸς ὀξυδερκές τι καὶ γόνιμον διὰ τῆς συνεχοῦς ἐνεργείας. Ποιηταὶ δὲ πολλάκις καὶ ῥήτορες τὴν τῶν ἐπιστημῶν γένεσιν εἰς Θεὸν ἀναφέρουσι, καὶ οὕτω μὲν κομψευομένοις, ῥᾷστα πολλῶν καὶ καλῶν ἐπιχειρημάτων ἐκ τοῦ ποιητικοῦ εὐπορῆσαι αἰτίου ἐπὶ τῆς ἀστρολογίας. ἂν δὲ τὰ κομψὰ ταῦτα τοῖς ποιητικευομένοις δόξει παραλειπτέα, ἐκ τοῦ ὑπερέχοντος τοῦ νοὸς ληπτέον τὸ ἐπιχείρημα. οἷον. Νοῦς μὲν ἁπάντων τοῖς ἐν ἀνθρώποις τὸ κάλλιστον ὄντως καὶ τιμιώτατον, καὶ μόνος φέρειν εἰληχὼς τὴν τοῦ θείου ἐπωνυμίαν, ὡς μόνος ἂν κῆρας ὑπέρτερος, τῶν ἄλλων ἁπάντων ἐπικήρων ὄντων, ὅσα τῇ λογικῇ φύσει παρὰ τοῦ δημιουργήσαντος κεχάρισται. εἰ δὲ νοῦς τοιοῦτον, τίς οὕτω σκαιὸς καὶ τὴν διάνοιαν ἀμβλυωπῶν, ὅστις οὐχ ὁρᾷ ὅτι πᾶσα μὲν ἐπιστήμη, μάλιστα ἀστρολογία, γνήσιον οὖσα νοὸς ἀποκύημα ὁπωσοῦν, ὧν ἐπιβόλους τοὺς ἀνθρώπους γίνεσθαι κρείττω καθέστηκε, τῶν γὰρ γινομένων ἕκαστον μετρεῖσθαι

XLIII. Cauſa efficiens eſt, à qua producitur effectus, ut à figulo figulinum, & a Sole lumen. Scientiæ autem ut & artium omnium cauſa eſt efficiens, mentis ſcilicet acumen, & magna quædam per crebram ſuam actionem generandi vis. Sæpe tamen Poëtæ & Oratores, ſcientiarum originem ad DEum referunt. Atque ita ſane qui oratorio ceruſſo purpurarent Aſtronomiam, amplam ſplendidamque argumentorum copiam depromant è cauſæ efficientis penu. Sed ſi illæ poëtizantes elegantiæ repudiantur ab oratoribus, à mentis excellentia ſumendum argumentum, ut mens omnium hercle omnium, quæ hominibus inſunt, pulcherrimum eſt, præcipueque honorandum, ſolaque Divinæ vocabulo dignari ſolet, utpote quod ſit omni fato altior, ſingulis aliis intra telum iſtius jactumque poſitis, quodcunque tamen genus illa ſint quæ humanæ tribuit naturæ ſupremus Artifex. Quod ſi mens ſit hujuſmodi, quis adeo fungus ſit, aut mentis captus oculis, quin videat, ſcientiam omnem, & Aſtronomiam præcipue, genuinum illum ingenii partum, homines earum compotes longe beatiores efficere? quicquid enim rerum eſt, totum ſu-

 πέφυκε

πέφυκε κατὰ τὴν τοῦ ποιητικοῦ αἰτίου τελειότητα. πᾶν γὰρ τὸ ἐνεργοῦν ἐξομοιοῦν ἑαυτῷ σπεύδει τὸ πάσχον κατὰ τὴν ἐνοῦσαν δύναμιν.

um desumit complementum ab efficientis causæ perfectione. Patientem quippe reddere sibi similem pro viribus conatur omne agens.

XLIV. Ὕλη δέ ἐστιν, ἐξ ἧς τι πέφυκε γίγνεσθαι, οἷον ἐκ τοῦ πηλοῦ τὸ κεράμειον, καὶ ὁ ἀνδριὰς εἰ τύχῃ ἐκ τοῦ χαλκοῦ. ὅθεν ἡ τῶν ἐπιχειρημάτων λῆψις ἐστὶ κατάδηλος. εἰ γὰρ ὁ μὲν τῶν Ῥοδίων Καλοσὸς ἐκ χαλκοῦ, ὁ δὲ τῶν Αἰγυπτίων Ἄνουβις ἐκ χρυσοῦ, προτιμητέος πάντως τοῦ τῶν Ῥοδίων Ἄνουβις. οὐκ ἐπὶ πάντων ἀληθεύσει μέντοι τὸ ἐξ ὕλης ἐπιχείρημα, ἐκ τοῦ κρείττονος δηλαδὴ λαμβανόμενον. ἔσθ' ὅτι γὰρ τὰ ἐκ χείρονος ὕλης διὰ τὸ ὑπερβάλλον τῆς τέχνης, ἢ διὰ τὸ χρήσιμον, ἢ γοῦν τῷ μεγέθει τῆς ποσότητος ὑπερέχοντα, αἱρετώτερα εἰσὶ τῶν τὴν ὕλην πολυτελῶν. Τῆς μὲν ἀστρολογίας ὕλη διττή. ἥ τε ἐκτὸς δηλαδὴ περὶ ἣν στρέφεται, καὶ ἧς ἐστὶ θεωρητική. καὶ ἡ ἐντὸς, ἐφ' ἧς ἵδρυται, καὶ ἥν πως μορφοῖ τι καὶ διατίθησιν, ἥτις ἐστὶ τὸ λογικὸν τῆς ψυχῆς μόριον. ὃ καὶ κρεῖττον ὂν τῶν λοιπῶν, τῷ τε εἶναι καὶ τῷ ἐνεργεῖν, καὶ τῇ τιμιότητι, καὶ ταῖς ἐν αὐτῷ ἕξεσιν, οὐ μετρίαν χαρίζεται τὴν ὑπεροχήν.

XLIV. Materia est ex qua res fit, ut figulinum ex argilla, & statua ex ære forsan conflata. Atque hinc luculentæ producuntur rationes. Nam si colossus Rhodiorum ex ære constet, & Ægyptiorum Anubis ex auro, præferendus est utique Anubis colosso Rhodio. Non omnia tamen argumenta à materia desumpta, veritate nituntur. Quandoque siquidem res è viliori compositæ materia, ob ingens artificium, vel usum, vel saltem præclaras virtutes, præstantiores sunt aliis nobilissima è materia factis. Astrologiæ quidem materia duplex est; externa scil. circa quam versatur, & quam contemplatur: & interna, cui incubat & insedit, eamque format quodammodo fingitque nimirum rationalem animæ partem. Quæ cum reliquas superet parasangis multis, natura, activitate, dignitate, & habitibus, non modicam sibi conciliat eminentiam.

XLV.

XLV. Εἰδικὸν δὲ αἴτιον, οἱ μὲν περὶ φιλοσόφους, τὸ οὐσιῶδες καὶ μόνον οἴδασιν εἶδος, ὅπερ τῇ ὕλῃ συμφυὲν, τὴν τοῦ συνθέτου οὐσίαν συνίστησιν. οἷον τὸ τοῦ ἀνθρώπου εἶδος, τὴν Σωκράτους φέρε εἰπεῖν μορφῶσαι ὕλην, τὸ ἄνθρωπος εἶναι ἐκείνῳ χαρίζεται. Ῥήτορες δὲ καὶ τὰ συμβεβηκότα πολλάκις εἴδη καὶ τὰς μορφὰς οὐκ ὀκνοῦσι καλεῖν. εἶδος ἀνθρώπου λέγοντες τὴν τοῦ ἀνδριάντος μορφήν. Ἐπὶ γοῦν τοῦ προκειμένου εἰδικὸν ἂν εἴη αἴτιον ἡ ποιότης, καθ᾽ ἣν μορφοῦταί πως ὁ νοῦς, καὶ πρὸς τὴν τοῦ ἀληθοῦς φαντασίαν εὐκινητότερος καθίσταται. τὸ δὲ ἐκ τοῦ ἐπιχειρήματος τοιόνδε. Εἰ μὲν τὴν τῶν αἰσθήσεων εὐεξίαν, οὐχ ὅπως ἐπαινοῦμεν, ἀλλὰ καὶ τὸν κατ᾽ αὐτὴν εὖ ἔχοντα μακαρίζομεν, καὶ ταύτῃ ὡς εἰκὸς τὰ μάλιστα χαίρομεν, πῶς οὐκ ἂν ἐπαινέσωμεν ἐπιστήμην, καὶ ὅλῃ ψυχῇ ἀσπασώμεθα, νοὸς εὐεξίαν οὖσαν τοσοῦτον τῶν αἰσθήσεων ὑπερέχουσαν, ὅσα καὶ ψυχὴ σώματος.

XLV. Formalem autem causam philosophi essentiale appellant, & formam, quæ cum materia compositi constituit essentiam. Sic verbi gratia, forma Hominis informans Socratis materiam, efficit ut Homo sit. Oratores autem plerumque accidentia formas speciesque nominare non verentur, cum statuæ figuram dicunt hominis habere formam. Sic in proposito formalis causa dicatur qualitas illa, per quam formatur quodammodo mens, & ad veritatem concipiendam habilior redditur. Unde sic conflatur argumentum. Si sensuum acrimoniam & vigorem non solum laudamus, sed & felicem eum cui contingunt, prædicamus, iisque serio meritoque triumphamus; quam plenis buccis, & buccinis celebranda est scientia, totoque animo expetenda, quæ mentis vigor est & εὐεξία, tantoque sublimior sensibus, quanto est corpore animus.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΠΟ ΤΩΝ ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ ΤΟΠΟΥ.

LOCUS AB EFFECTU, ET OPERATIONE.

XLVI. Τὰς ἐνεργείας δὲ εἴπερ ἀνασκοπήσαιμεν, καὶ τῶν περὶ ὧν ὁ λό-

XLVI. Si operationes excutiamus, & effectus eorum de quibus

γος τὰ ἀποτελέσματα, οὐκ ἔσθ' ὅπως πολλῶν καὶ καλῶν ἐπιχειρημάτων ἀπορήσομεν, καὶ μάλιστα οἰκείων τῷ Ῥήτορι. αἱ γὰρ ἐνέργειαι ἤτοι ἀποτελέσματα, σημεῖα εἰσὶν ἐξ ὧν (ὡς εἴρηται τῷ Φιλοσόφῳ) ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον οἱ κατὰ Ῥήτορας συνίστανται συλλογισμοί. ἐκ τούτων γὰρ οἱ τοῦ ὅτι συλλογισμοί. οἵπερ ἐκ τῶν ἡμῖν γνωριμωτέρων καὶ σαφεστέρων εἰωθότες λαμβάνεσθαι, ῥητορικῇ μᾶλλον προσήκουσι, τῇ διὰ τῶν κοινῶν καὶ ἐνδόξων τελούσῃ τοῦ προτεθέντος πιθανουργικῇ. Εἰσὶ δὲ αἱ ἀπὸ τῶν τελεσμάτων δείξεις οὐ πᾶσαι ἀναγκαῖαι, ἀλλ' οἷαι εἰσὶν αἱ τεκμηριώδεις προσαγορευόμεναι. ὅσαι δή ποθεν ἐκ τῶν ἀντιστρεφόντων λαμβάνουσαι σημεῖον. οἷον εἰ καπνός, ἄρα καὶ πῦρ. καὶ εἰ ἡμέρα, ἄρα καὶ ἥλιος ὑπὲρ γῆν. ἐφ' ὧν δῆλον ἀμφοτέρωθεν τὸν συλλογισμὸν ἔκ τε τοῦ αἰτίου δηλονότι καὶ τοῦ αἰτιατοῦ ἀληθεύειν. Τῶν δὲ μὴ ἀντιστρεφόντων διττόν ἐστι γένος. τὰ μὲν γὰρ ἐπὶ πλέον ἐστὶ τοῦ αἰτιατοῦ. οἷον ἡ ὠχρότης τοῦ τετοκέναι. τῷ μὲν γὰρ ἡ ὠχρότης ἕπεται. οὐ μὴν καὶ ἀνάπαλιν ὑποτιθεμένης τῆς ὠχρότητος, πάντως συναγαγεῖν ἐστὶ τὸ τετοκέναι. ἐνδέχεται γὰρ καὶ ἐκ φόβου, ἢ νόσου ἢ ἄλλων τινῶν

oratio instituitur, varia pulchraque argumentorum supellectile, & Oratori propria instructi erimus. Operationes enim, vel effectus signa sunt, è quibus adstipulante Philosopho creberrime Rhetorici conficiuntur syllogismi. Ex hisce quippe fiunt syllogismi qui à notioribus, & evidentioribus desumi solent, & Rhetoricæ potissimum accommodantur, quæ ex communibus, & vulgo notis, causæ conantur fidem facere. Ab effectis autem ductæ rationes non semper necessariæ sunt, at illæ solæ, quæ *τεκμηριώδεις* dicuntur, quæ scil. à reciprocantibus desumuntur, ut si fumus sit, utique & ignis est, si dies sit ergo & Sol supra terram. In quibus utrisque Syllogismum sive à causa, sive à causato procedentem valere constat. Quæ autem in contrarium non recurrunt, duplicia sunt. Alia quippe sunt, quæ la quàm causa patent, ut pallor à partu, nam illum sequitur pallor, non tamen vice versa, supposito pallore subinde peperisse colligimus, pallescere siquidem vel metu, vel

ὠχριά-

ὠχριᾶσαι. ἐπὶ οὖν τούτων ὁ τοῦ διότι μόνον ἀληθεύει συλλογισμός. δηλαδὴ ὁ ἐκ τῆς αἰτίας. Τὰ δὲ ἐπ' ἔλαττον εἰσὶ τοῦ αἰτιατοῦ. οἷον ἡ τετοκυῖα γυνὴ, ἀνδρὶ πεπλησίακε πάντως. οὐ μὴν ἡ πλησιάσασα ὅλως καὶ τέτοκε. κἂν τούτοις, ὁ μὲν τοῦ ὅτι συλλογισμὸς ὁ ἐκ τῶν ἐνεργειῶν δηλονότι, πάντως ἀληθής. ὁ δὲ τοῦ διότι, ἤτοι ὁ ἐκ τῶν αἰτιῶν, οὐκ ἔτι. ἔστι δὲ ὁ τόπος ὡς τὰ πολλὰ ὁ αὐτὸς τῷ ἀπὸ τοῦ τέλους, εἴπερ ἀληθὲς τὸ κοινῇ παρὰ τῶν φιλοσόφων λεγόμενον ἀξίωμα. ἕκαστον τῆς ἰδίας ἐνεργείας ἕνεκεν εἶναι. μάλιστα μέντοι τοῦτο σαφὲς ἐκ τῶν τῆς ψυχῆς δυνάμεών τε καὶ ἕξεων. οἷα δὴ καὶ ἡ προτεθεῖσα εἰς ζήτησιν ἀστρολογία. ἐφ' ᾗ τοιόνδε δεῖ κατασκευάσαι ἐπιχείρημα. Εἰ γὰρ τοιαύτας ἀνάγκη πᾶσα εἶναι τὰς δυνάμεις, οἷα εἰσὶ καὶ τὰ πρὸς τούτων ἀποτελούμενα, ὡς ὁ τῶν φιλοσόφων βούλεται λόγος, καὶ ἡ φύσις σαφέστατα τῇ ἐσημέραι πείρᾳ ἐπισφραγίζεται, πῶς ἡ ἀστρολογία οὐ λυσιτελὲς τὰ ἐπωφελέστατα τῷ τῶν ἀνθρώπων προξενοῦσα γένει; διὰ ταύτης γὰρ καὶ στρατηγὸς ἄριστα τὰ εἰς στρατηγίαν ἀνήκοντα διοικεῖ, καὶ γεωργὸς ὅσα γεωργίᾳ προσήκει, καὶ ναύτης τὰ

morbo poſſumus, aut id genus aliis. In his igitur Syllogiſmus à priori ſolum valet, qui ſcil. à cauſa procedit. Alia vero, cum cauſæ minus late patent: ut coiſſe eam quæ peperit cum viro neceſſe eſt, non tamen eam peperiſſe quæ coiit. Et in his Syllogiſmus à poſteriori, ſive ab effectis arguens, non dubitatæ cenſetur veritatis. Secus autem ſi a priori & cauſis. Eſt vero locus hic idem fere cum illo, qui à fine ducitur, ſi modo verum cenſeatur illud commune Philoſophorum axioma, Propriæ operationis gratia unum quodque exiſtere. Hoc maxime in animæ potentiis, & habitibus eluceſcat, ut & in argumento quod propoſuimus de Aſtrologia; ad quam adſtruendam tale colligatur ratiocinium. Si facultates enim nobiles à ſuis nobilibus, quos edunt effectibus, nobilitentur, quod & conſenſus Philoſophorum, & rerum natura quotidiano ſancivit exprimento: quid utilius Aſtrologia judicetur, quæ donis ita ſumme ſalutiferis univerſum inſtruit humanum genus? Hæc enim ducem regendis militibus, & arte bellica, hæc agricultura colonum, hæc nautam

εἰς

εἰς ναυτηλίαν ἀφορῶντα. ἀλλὰ καὶ ἡ ἀκριβὴς τῶν περὶ τὴν ἰατρικὴν καὶ φυσικὴν ἐπιστήμην γνῶσις, ἐκ ταύτης ἐξήρτηται. καὶ σχεδὸν ἅπας ὁ τῶν ἀνθρώπων βίος ταύτῃ διευθετεῖται καὶ διεξάγεται. εἰ μὴ μέλλει μυρίοις διαπερφύαθαι τοῖς καθ' ἡμέραν διαμαρτήμασί τε καὶ ἀτυχήμασι.

denique navigandi ſcientia, præſtantes reddit & eximios. Quin & accurata medicinæ, & naturæ cognitio ab hac dependent ſola, adeoque totius fere humanæ vitæ imperatrix eſt, omnisque in ea felicitatis author. Cujus ſi ſit expers, illi mille quotidie caſus ingruent, & mille mala.

ΠΕΡΙ ΤΟΠΟΥ ΚΑΙ ΧΡΟΝΟΥ ΚΑΙ ΠΡΟΣΩΠΟΥ.

XLVII. Οὐ τὴν τυχοῦσαν ἔσχηκεν εἰς πειθὼ δύναμιν τὰ ἀπὸ τῶν παρεπομένων ἐπιχειρήματα. οἷον τόπος, χρόνος, καὶ τὰ ἑξῆς. Καὶ ἀπὸ μὲν τοῦ χρόνου Δημοσθένης ἐν τῷ πρώτῳ τῶν Ὀλυνθιακῶν πολυειδῶς ἀγωνίζεται. ἔνθα βουλόμενος παροτρῦναι τοὺς Ἀθηναίους πόλεμον ἐπενεγκεῖν ὑπὲρ Ὀλυνθίων τῷ Φιλίππῳ, φησίν. Ὁ μὲν οὖν παρὼν καιρὸς ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μονονουχὶ λέγει φωνὴν ἀφιείς. (Καὶ παρακατιὼν) Νυνὶ δὲ καιρὸς ἥκει. τίς οὗτος; ὁ τῶν Ὀλυνθίων αὐτόματος τῇ πόλει. καὶ πάλιν. Χρὴ ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τὴν Φιλίππου ἀκαιρίαν, καιρὸν ἡμέτερον νομίσαντες, ἑτοίμως συναίρεσθαι τοῖς πράγμασι.

DE LOCO, ET TEMPORE, ET PERSONA.

XLVII. Singularem jactant perſuadendi vim, quæ à connexis petuntur argumenta, loco, ſcil. & tempore, reliquisque. A tempore quidem Demoſthenes in Olynthiaca prima, deprompta varie intorquet vibratque argumenta. Qui cum œſtro quodam incitaret Athenienſes, & accenderet ad bellum Philippo, pro Olynthiis inferendum, ſic intonat. Tempus certe quidem, hoc, Athenienſes, emiſſa voce loquitur. Et paulo infra. Nunc autem, venit occaſio. Quæ? hæc quam offerunt Olynthii ultro civitati. Et rurſus. Statuetis omnino, Athenienſes, incommoditates Philippi veſtras eſſe commoditates, & occaſionem ſtrenue urgebitis.

XLVIII.

XLVIII. Ἀπὸ δὲ τοῦ τόπου ἐπιδεῖξαι βουλόμενος πῇ ποτε δεήσειε καὶ Ἀθηναίους συμπλέξαι τῷ Φιλίππῳ τὰς χεῖρας οἴκοι μένοντας, ἢ τριήρεσι πρὸς ἐκεῖνον καταβάντας, φησὶν ἐν τῷ αὐτῷ. Ἀλλά γε μὴν ἡλίκα ἐστὶ τὰ διάφορα ἐνθάδε ἢ ἐκεῖ πολεμεῖν, λόγου οὐ προσδεῖν ἡγοῦμαι. εἰ γὰρ ἡμᾶς δεήσειε. καὶ τὰ ἑξῆς. καὶ ἄλλοθι. Εἴ τε γὰρ ὑμῶν τὴν ἐκείνου κακῶς ποιούντων, Ὄλυνθον παραστήσειε, ῥᾳδίως ἐπὶ τὴν οἰκείαν ἐλθὼν ἀμυνεῖται. ἤ τε βοηθησάντων μόνον, καὶ τὰ ἑξῆς.

XLVIII. A loco autem demonſtrans Orator, Athenienſes non domi, ſed triremibus adverſas hoſtili ſolo debere manus cum Philippo conſerere, inquit eo loci: Quantum autem interſit hic, an illic bellum geratur, verbis nihil opus eſſe arbitror. Si enim oporteret vos ipſos &c. & alibi. Sive enim agrum ſuum à vobis eripi, vexarique paſſus, ipſe interim Olynthium ſubegerit, facile domum reverſus ſuam defendet. Sive præſidia duntaxat vos Olynthiis miſeritis &c.

XLIX. Τῷ δὲ ἀπὸ τῶν προσώπων ληψομένῳ τὰ ἐπιχειρήματα, δεήσει πολλάκις, καὶ πατρίδα τούτων ἀνακρίνειν, πατέρας τε, καὶ προγόνους, ἔτι δὲ καὶ παίδευσιν αὐτῶν, ἤθη τε καὶ ἡλικίαν. καὶ τὰ σώμασιν αὐτῶν ἐπιφαινόμενα σημεῖα, ὀξύτητα δηλαδὴ ῥινός. καὶ μυκτήρων εὐρύτητα, ὠχρίασιν καὶ ἐρυθρίασιν, λευκότητα, μελανίτητα, καὶ τὰ κατάλληλα τούτοις ἐπίσημα. ἐκ γὰρ τούτων σχεδὸν ἁπάντων εὐπορῆσαι ἐστὶν ἐκ τῶν προσώπων ἐπιχειρημάτων. Παραδείγμασι δὲ τούτων καὶ παρ᾽ ἄλλοις ἐντεύξεσθε μάλα συχνοῖς, μάλιστα δὲ παρὰ Δημοσθένει ἐν τῷ περὶ Στεφάνου,

XLIX. A perſona vero qui rationes deſumeret, patriam ſæpe inquirere, & parentes oportet, majores, educationem inſuper & diſciplinam, mores, & ætatem, indicia notaſque in corpore; acutas ſcil. patulaſve nares, palliditatem & rubedinem, alborem & nigrorem, ſignaque id genus alia. Ex his enim fere omnibus magnam congeramus argumentorum ſupellectilem. Horum autem exempla ubique fere obvia, quibus & omne ſcriptum redundat, maximeque Demoſthenes in oratione pro

καὶ Αἰσχίνη ἐν τῷ κατὰ Κτησιφῶντος. ἐν ᾧ Δημοσθένους κατηγορῶν πατρίδα τε καὶ ἤθη καὶ προγόνους, καὶ τὰ παραπλήσια ἐκείνου πολυπραγμονῶν, πορίζεται τὰ κατ' αὐτοῦ τόπου ἐπιχειρήματα.

corona & Æſchines contra Cteſiphontem, in qua Demoſthenis patriam acriter perſtringens, moresq; ejus & majores, & in aliis ſimilibus iniquirens ſedulo, ſuas rationum copias inde colligit.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝ ΤΟΠΩΝ, ΠΕΡΙ ΙΣΟΥ, ΜΕΙΖΟΝΟΣ ΚΑΙ ΕΛΑΤΤΟΝΟΣ.

DE LOCIS COMMUNIBUS, DE PARI, MAJORE, MINORE.

L. Ἴσον, μεῖζον, καὶ ἔλαττον, ἰδιαίτατα μὲν ἐπὶ τῆς ποσότητος λέγονται. πολλάκις μέντοι καὶ ἐπὶ τὴν ποιότητα μεταφέρονται. οὐ μέντοι κυρίως ἐπ' ἐκείνης εἰσὶ λεγόμενα. Ἔστι δὲ ἴσον, τὸ ἰσοστάθμως ἑτέρῳ τινὶ μεταλαμβάνον τῆς ποσότητος. μεῖζον δὲ καὶ ἔλαττον, ἐκπτώματα τούτου εἰσὶν ἐπὶ θάτερον. τὸ μὲν ὑπερπαῖον τοῦ ἴσου. τὸ δὲ ἐντὸς τούτου πίπτον. Εἴρηνται δὲ οἱ τόποι κοινοί, ὅτι πᾶσιν ἐφαρμόττουσι τοῖς λοιποῖς. καὶ ἐπὶ μὲν τοῦ ἴσου τοιαῦτα ἐργάσαιο τὰ ἐπιχειρήματα. (Ἐκ δὲ τοῦ πράγματος ὧδε) Ἣν γὰρ Θεμιστοκλῆς ἐν Σαλαμῖνι κατὰ βαρβάρων, ταύτην Μιλτιάδης πρότερον κατὰ τῶν αὐτῶν ἤρατο νίκην. (Ἐπὶ δὲ τοῦ προσώπου) Ὥσπερ μὲν Ἀθηναῖοι Δημοσθένη τὸν ῥήτορα χρυσῷ στεφάνῳ

L. Majus & minus proprie quidem de quantitate dicuntur. Non raro tamen & qualitati tribuuntur, licet non genuine. Par autem dicitur, quod eandem cum alia re quantitatem habet. Majus & minus, quæ ab eodem ex utraque parte deflectunt, illud elatione, hoc ſubmiſſione. Appellantur autem loci communes, quod omnibus reliquis competant, & à pari talia extruamus argumenta. (A re geſta ſic:) Qualem olim Themiſtocles in Salamine victoriam de Barbaris, talem Miltiades, non multum retro de iisdem reportavit. (A perſona:) Ut Athenienſes publice Demoſthenem ornabant aurea corona,

δημοσίᾳ

δημοσίᾳ ἐτίμησαν, οὕτω καὶ παρὰ Ῥωμαίοις θαυμάζεσθαι δεῖ τὸν Κικέρωνα. (Ἀπὸ δὲ τοῦ χρόνου.) οἷον, νύκτωρ μὲν καὶ ὁ Δόλων ἐπὶ τὸν ναύσταθμον κατάσκοπος κάτεισιν. ἀλλ' οὐδεὶς διὰ τοῦτο τὸν Δόλωνα ἐν ἥρωσιν ἔκρινε. τί οὖν θαυμαστὸν εἰ καὶ Ὀδυσσεὺς τοῦτο ἐτόλμησε; (Ἀπὸ δὲ τοῦ τόπου) Εἰ δὲ ἀνδρικὸν ἡγεῖσθε ἔργον ἔνδον τοῦ τείχους μένοντας ἀπὸ τῶν ἐπάλξεων τοὺς πολεμίους ἀμύνασθαι, ἄρα λοιπὸν καὶ τοὺς σκορπίους ἀρίστους νομίζειν ἥρωας, ἐξ ἀφανοῦς τὰ καίρια πλήττοντας. Τὰ πολλὰ μέντοι τὰ ἐκ τοῦ ἴσου ἐπιχειρήματα, τοῖς ἀπὸ τοῦ ὁμοίου εἰσὶ τὰ αὐτά. τὸ γὰρ ἴσον (ὡς εἴρηται) καὶ ἀντὶ τοῦ ὁμοίου ἐπὶ τῆς ποιότητος παρὰ τοῖς Ῥήτορσι λαμβάνεται, καὶ ἐναλλάξ. Ἐπὶ δὲ τοῦ ἐλάττονος τοιούτοις χρήσασθαι δυνατὸν τοῖς ἐπιχειρήμασιν. ἐπὶ μὲν τοῦ πράγματος φέρ' εἰπεῖν. Εἰ μὲν τοὺς χρήματα ζημιώσαντας κολάζομεν, πῶς οὐ πολὺ μᾶλλον τοὺς εἰς αὐτὸ τὸ σῶμα ἠσελγηκότας; (Ἀπὸ δὲ τοῦ προσώπου) Εἰ μὲν ταῦτα παρ' ἐλευθέρων οὐδαμῶς ἀνεχώμεθα, σχολῇ γε ἂν παρὰ δούλων οἰσόμεν. ἢ οὕτως. Εἰ μὲν καὶ τοὺς τυχόντας ἐπιχειρεῖν ἀδικεῖν δεινόν, χαλεπώτερον πάντως τοὺς ἰδίους δεσπό-

ſic etiam apud Romanos celebrandus eſt admiratione Cicero. (A tempore:) Nocte quidem Dolo ſpeculabundus ad navale deſcendit. Sed nemo Dolonem retulit in Deorum numerum. Quis igitur Ulyſſem miretur, idem qui facinus audebat? (A loco:) Si vero ſtrenuum putetis & virile intra muros hoſtem à pinnis defendere, tum Heroës illi optima tormenta bellica cenſendi ſunt, qui ex humili quovis loco, loca expugnant, vel munitiſſima. Plurima tamen à pari argumenta eandem ſapiunt originem cum iis, quæ ducuntur à ſimili. Par enim (ut ſuperius diximus) pro ſimili Rhetores in qualitate ſumunt, & vice verſa. A minore vero talia depromantur argumenta (à re ſcilicet:) Si patrimoniorum decoctores puniendi ſunt, quanto magis illi, qui corpus quoque ſuum omni proſtituunt libidini. (A perſona:) Si iſta quidem in liberis non patimur, ægre proculdubio feremus in ſervis. Vel hoc modo: Si grave ſit perniciem cuiquam machinari vel ex ipſa fæce, gravius certe ſcelus eſt ſuo Domino. (A tempore:) Si quovis tempore

τας. (Ἀπὸ δὲ τοῦ καιροῦ.) Εἰ γὰρ ἐν ἄλλῳ τινὶ καιρῷ ὑβρίζειν τῶν ἀνυποίστων ὑπείληπται, πολλῷ μᾶλλον ἐν Διονυσίοις. (Καὶ ἀπὸ τοῦ τόπου) Δεινὸν μὲν οὖν εἰ τὸ ἐν βεβήλῳ τόπῳ τὸ πραχθὲν ἐσκευώρητο, ἢ καθ' ἰδίαν, ἀλλὰ χαλεπώτερον δήπουθεν ἐν ἱερῷ καὶ ἐν θεάτρῳ. (Ἀπὸ δὲ τοῦ τρόπου) Εἰ μὲν οὖν καὶ τὸ ἁπλῶς ὑβρίσαι δεινὸν, πῶς οὐ χαλεπώτερον καὶ πληγὰς ἐπιθῆναι, καὶ τὴν ἱερὰν περιρρῆξαι ἐσθῆτα; (Ἐκ δὲ τῆς αἰτίας.) Οἱ μὲν ἡμέτεροι πρόγονοι καλῶς ποιοῦντες, νόμον ἔθεντο μὴ ἐξεῖναι τοῖς καὶ δεινόν τι παρά του πεπονθόσιν ὑβρίζειν, ἀλλ' ἐπὶ τοὺς προκαθημένους τῆς δίκης τὸ τολμηθὲν ἀναφέρειν, καὶ παρ' ἐκείνων τὴν ψῆφον καραδοκεῖν. ὁ δὲ καὶ μηδέν τι δεινὸν πεπονθὼς τὴν τῶν χηρῶν ἐν τῇ ἑορτῇ εὐδοκίμησιν, τοῦ παρανομεῖν αἰτίας πεποίηται. Τῷ αὐτῷ δὲ λόγῳ καὶ τὰ ἀπὸ τοῦ μείζονος ἐργάσαιο ἐπιχειρήματα.

flagitiosum censetur conviciare, tum vel maxime Dionysiorum. (A loco:) Piaculum quidem est profano aliquo, aut privato loco moliri mortem, at omni piaculo majus est in templo, vel theatro. (A modo:) Si vel conviciari solum horrendum est, quanto intolerabilibus est maledictis verbera, & vibices addere, sacramque laniare vestem. (A causa:) Præclare quidem factum à majoribus nostris, qui lege singulos prohibuerunt ab ulciscendo illatam injuriam, causam vero ad judices ut remitterent, & ab eorum penderent calculo. At ille, nullo ne verbo quidem læsus viduarum pia elogia, in celebritate, petulantiæ suæ causam fecit. Eadem autem ratione, & à majore extruantur argumenta.

ΠΕΡΙ ΟΜΟΙΟΥ ΚΑΙ ΑΝΟΜΟΙΟΥ.

LI. Τὸ τε ὅμοιον καὶ ἀνόμοιον καθ' αὑτὸ τῆς ποιότητός εἰσιν ἴδια. σχετικῶς δ' ἄμφω πρὸς ἕτερα λέγεται. ἅτε δὴ καὶ ἐπὶ τῆς ποσότητος τὸ ἴσον μεῖζον καὶ ἔλαττον. ὅμοια δ' οὖν ἐκεῖ-

DE SIMILI ET DISSIMILI.

LI. Simile & dissimile ad qualitatem proprie pertinet. Amboque ad alia, quadam affinitate referuntur; non secus ac in quantitate per majus & minus. Similia igi-

ra

να ῥητέον, ἃ κοινωνίαν τινὰ ποιότητος εἴληχεν, ἢ ἀναλογίαν πρὸς ἄλληλα. ἀνόμοια δὲ, τὰ μὴ κατὰ τὸν αὐτὸν κοινωνοῦντα λόγον. οἷον ὅμοιον μὲν ψιμμιθίῳ ἡ χιὼν, ἀμφότερα γὰρ λευκά. εἰ γοῦν θάτερον διακριτικὸν ὄψεως, καὶ θάτερον. καὶ πάλιν. ὅμοιον μὲν τῇ ὑγείᾳ παιδεία. καθάπερ γὰρ φυλακτικὸν σώματος ἡ ὑγεία, οὕτω τῆς ψυχῆς φυλακτικὸν πεφυκέναι ἡ παιδεία. ἢ οὕτως. ὥσπερ ἐν στρατοπέδῳ ὁ στρατηγὸς, οὕτως ἐν βίῳ παιδεία. οὔτε οὖν ἄνευ στρατηγοῦ ἐν στρατοπέδῳ ἐστὶν εὐταξία, οὔτε παιδείας ἐκτὸς ἐν βίῳ ἐστὶ κοσμιότης. Ἐπὶ δὲ τοῦ ἀνομοίου οὕτως. Οὐ ταὐτὸν ἐστὶ περὶ Θεοῦ λέγειν, καὶ περὶ τῶν αἰσθητῶν τινὸς διαλέγεσθαι. ἐκεῖνα μὲν γὰρ ταῖς αἰσθήσεσι μεταλαμβάνεται, παρ' ὧν καὶ πέφυκε κρίνεσθαι. τὸ δὲ θεῖον ὅσον τῶν ὑλικῶν τούτων διέστηκε, τοσοῦτον ἡμῶν τὸ ἡγεμονικὸν ὑπερβέβηκεν. οὔτε σαρκὶ ἐν ψαυστὸν. οὔτε ἀκοῇ παθητόν. οὔτε ὀφθαλμοῖς ὁρατόν. οὔτε φωνῇ ῥητόν. διὸ οὐδὲ παντὸς τὸ περὶ Θεοῦ φιλοσοφεῖν, ἀλλὰ μόνοις τοῖς ἐν θεωρίᾳ διαβεβηκόσι, καὶ ψυχὴν καὶ σῶμα κεκαθαρμένοις. καὶ τούτοις οὐκ ἐκ τῶν καθ' αὐτὸ τὸ θεῖον ληπτὸν, ἀλλὰ τῶν περὶ αὐτὸ, ἥ φησιν ἡ θεολόγος

tur dicenda ſunt ea quæ in aliqua conveniunt qualitate, vel analogiam habent ad ſe invicem. Ut ceruſſa nivis ſimilitudinem gerit, quippe quod candida ſunt ambo. quod ſi alterum diſſipet viſum, utique & alterum. Et rurſus. Sanitati ſimilis eſt diſciplina. Quemadmodum enim ſanitas conſervat corpus, ſic & animum diſciplina. Ut in exercitu Imperator, ſic in vita literæ. Nam ſine duce inordinata, effuſa & incondita ſit oportet acies, vita quoque ſine literis, inculta & horrida. A diſſimili vero hunc in modum. Non idem eſt de DEO & terrenis hiſce differere. Hæc enim à ſenſibus & percipiuntur & judicantur. Deus autem quantum à ſordibus hiſce & fæculentis diſtat, tantum & intellectus dominium, mentiſque aciem ſuperat. Qui tactu purior eſt, auditu ſubtilior, viſu clarior, omnique linguæ conatu major. Ideoque de Deo philoſophari non cujusvis eſt, ſed viri ſolum peritiore doctrina ſubacti, conceptu ſubtili, animaque defæcata, & corpore.

φωνή. καὶ οὕτως. Ἀνόμοιον μὲν εἰ καὶ μὴ κατὰ πάντα ποίμνης ἄρχειν καὶ ἐπιστατεῖν ψυχαῖς. οἷον τὸ τοῦ Θεολόγου ἐν τῇ ἀπολογίᾳ. Οὐκ ᾤμην ἴσον εἶναι οὐδὲ νῦν οἴομαι, ποίμνης ἄρχειν καὶ ἀνθρώπων ἐπιστατεῖν ψυχαῖς, καὶ τὰ ὅμοια.

Nec ipſam tamen Divinam naturam per ſe, ſed quædam circa eam asſequi cogitatione valeat, ut vox Theologi innuit. Et ſic. Diſſimile quidem prorſus eſt oves curare & animas. Sic inquit Gregorius in Apologia. Non idem opinor eſſe, nec unquam ſum opinatus, gregem curare, hominumque invigilare animis &c.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΩΝ.

LII. Τετραμερῆ τὴν τῶν ἀντικειμένων διανομὴν οἱ περὶ τοὺς φιλοσόφους ἀξιοῦσι γίγνεσθαι. ἢ γὰρ καταφάσεως καὶ ἀποφάσεως ἀντιθέσει. οἷον, ἥδεται, οὐχ ἥδεται. ἢ εὐνομεῖται, ἢ οὐκ εὐνομεῖται. ἢ ἐναντιώσεως ἀντιθέσει. οἷον, χρηστὸς, ἢ φαῦλος. ἢ καθ' ἕξιν καὶ στέρησιν, ὡς ὄψις, τυφλότης. ἀπουσία, παρουσία. ἢ ὡς τὰ πρός τι. οἷον ἄρχων, ἀρχόμενος. διδάσκων, διδασκόμενος. πατὴρ, υἱός. Ἐπὶ τούτων οὖν ἁπάντων δεῖν ἐπιχειροῦντας θατέρου τῶν ἀντικειμένων ὁμολογουμένου, ἢ ὑποτιθεμένου, ἐπὶ θάτερον τῶν ἀντικειμένων ἐπισυναγαγεῖν τὸ ἀντικείμενον. οἷον φέρε εἰπεῖν. Ἐπὶ τῶν κατὰ ἀπόφασιν καὶ κατάφασιν λεγομένων. εἰ τὸ ἥδεσθαι ἐστὶν εὐδαιμονεῖν, τὸ μὴ ἥδεσθαι οὐκ ἔσται εὐδαιμονία. ἢ οὕτως, ὃ καὶ μᾶλλον ἐ-

DE OPPOSITIS.

LII. Quadripartitam eſſe oppoſitorum diſtributionem exiſtimant Philoſophi, vel enim affirmantia & negantia opponuntur, ut, placet, non placet: bene regit, non bene regit; vel contraria, ut bonus & malus. Vel poſitiva & privativa, ut viſus & cœcitas. Vel relata ut Rex & ſubditus; doctor, diſcipulus; pater, filius. Ex omnibus hiſce argumenta petuntur, ſi ex altero oppoſitorum conceſſo, colligamus alterum; ut exempli gratia, in oppoſitis contradicentibus; ſi voluptas fælicitas ſit, certe quæ non eſt voluptas, nec eſt fælicitas. Vel ſic: Si bene adminiſtrata civitas ſit beata, ſane quæ nullo adminiſtratur conſilio, non eſt beata. In oppoſitis autem contra-

ςὶν ἀληθέστερον. εἰ τὸ εὐνομεῖσθαι ἐστὶν εὐπραγία πόλεως, ἡ μὴ εὐνομουμένη πόλις οὐκ εὐπραγήσει. Ἐπὶ δὲ τῶν ἐναντίων οὕτως. εἰ τοὺς χρηστοὺς προσήκει φιλεῖν, μισεῖν ἕπεται τοὺς φαύλους. καὶ εἰ τοὺς κακῶς δράσαντας ἀμυνόμεθα, τοὺς εὐεργετήσαντας ἀντευεργετεῖν ὀφείλομεν. Καὶ ἐπὶ τῶν κατὰ στέρησιν. Εἰ μὲν ἡ τυφλότης λύπης παραίτιον, καὶ ἡ ὅρασις ἡδονῆς ἔσται πρόξενος. καὶ ὥσπερ ἡ τοῦ στρατηγοῦ ἀπουσία ἀταξίαν ἐμποιεῖ τοῖς στρατευομένοις, οὕτως ἡ παρουσία τοῦ ἐκείνου εὐταξίας αἰτία καθέστηκεν. Ἐπὶ δὲ τῶν πρός τι οὕτω. καθάπερ τῷ ἄρχοντι εὖ ποιεῖν προσήκειν ἡγούμεθα, οὕτω καὶ τῷ ἀρχομένῳ παρ' ἐκείνου εὖ πάσχειν. καὶ εἰ τῷ διδάσκοντι λέγειν προσήκει, καὶ τοῖς διδασκομένοις ἕπεται τὸ διὰ σιγῆς ἀκροᾶσθαι.

riis sic. Si prosequendi sunt amore Boni, odio certe prosequendi sunt mali: &, si inimicis benefacimus, tum nostros benefactores vicissim compensare debemus. In oppositis quoque privantibus. Si cœcitas tristitiæ causa sit, erit utique & visus voluptatis: & velut absentia Imperatoris militum deturbat ordinem, sic & præsentia instruit eundem & componit. In oppositis autem relativis hunc in modum: Si Regis est benefacere, tum subditorum erit, beneficio affici. Et, si doctori solum loqui conveniat, silentium sane discipulis imperandum est.

ΠΕΡΙ ΑΞΙΩΣΕΩΣ ΕΙΤΟΥΝ ΜΑΡΤΥΡΙΑΣ.

LIII. Ἡ ἀξίωσις (ἣν καὶ κεκριμένον εἴωθεν ὁ Ἀριστοτέλης πολλαχοῦ καλεῖν) δόξα ἐστὶν, ἤτοι ὑπόληψις τινὸς ἢ τινων περί τινος ἔχειν οὕτως, ἢ μὴ ἔχειν. Ἔστι δὲ προκριτέα μᾶλλον, ἡ μᾶλλον κοινή. καὶ ἡ γοῦν ἡ τῶν σοφωτέρων καὶ φρονιμωτέρων, καὶ τούτων ἢ πάντων, ἢ

DE AUTHORITATE SEU TESTIMONIO.

LIII. Authoritas (quam & censuram sæpe vocare solet Aristoteles) opinio est unius, aut plurium de re aliqua probabili. Testimoniorum autem ea præferenda sunt, quæ vulgo recepta sunt, & quæ

τῶν

τῶν πλείςων. ἢ τῶν γνωριμωτάτων, καὶ δόξαν φερόντων περὶ ἃ ἡ ἀμφισβήτησις προσβάλλεται. προσβάλλεται δὲ πρὸς πειθὼ τὰ μάλιςα καὶ ἡ τῶν ἀνταγωνιςῶν δόξα, ἢ τῶν ἀποδεχομένων ἐκείνοις, ἐπειδὰν δηλαδὴ τοιαῦτα δοξάζοντας δείξωμεν τοὺς ἀνταγωνιζομένους, οἷα ἡμεῖς φαμέν. ἢ τοὺς παρ' ἐκείνους μέγα εἰληχότας ὄνομα. ἔςι γὰρ οἷοι μάρτυρας αὐτοὺς τῶν λεγομένων ἐπάγειν. τὰ δὲ ἐντεῦθεν ἐπιχειρήματα, τοιαῦτα. Καὶ οὐχ ἡμεῖς μισοῦμεν μόνον καὶ κακῶς ποιοῦμεν τοὺς ἐχθρούς, ἀλλὰ καὶ Ἀθηναῖοι, καὶ Λακεδαιμόνιοι δίκαιον εἶναι τοὺς ἐχθροὺς τιμωρεῖσθαι. καὶ οὕτως. Οὐ μόνον οἱ Ἕλληνες τοὺς νεωτερίζοντας ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ μυσάττονται, ἀλλὰ καὶ τὰ λοιπὰ ἔθνη, ὅσα τὴν τῶν χριςιανῶν πρεσβεύουσι θρησκείαν. καὶ τὸ τοῦ Θεοφυλάκτου, ὅτι τὸ θνήσκειν, πέλος μᾶλλον, ἢ αἰτία ἐςὶ τῶν ἀνιαρῶν. οὐ γὰρ παράγει, φησίν, ὁ δημιουργὸς ἐπὶ τὸ χεῖρον τὰ δημιουργήματα. εἰ γοῦν τὸ θνήσκειν ὑπὸ τοῦ δημιουργοῦ κέκριται, οὐκ ἔςαι ἀπὸ τοῦ κρείττονος εἰς τὸ χεῖρον διάλυσις. ἀλλ' ἀπὸ τοῦ χείρονος εἰς τὸ κρεῖττον μετάςασις. Εὐπορήσομεν δὲ τῶν ἀξιώσεων, καὶ ἐξ ὧν οἱ πάλαι φιλόσοφοι συγγεγράφασι,

vel doctiorum sunt, vel prudentiorum, vel omnium, vel plurium, eorumque qui famosiores sunt, & in vulgi oculis positi, quorum testimonia maxime causæ prosunt. Ad fidem autem faciendam non minus confert adversariorum Authoritas, vel eorum quibus adstipulantur ipsi, cum nimirum adversarios ipsos nobiscum consentire dicamus, vel saltem eos, quorum nomina tam magna sunt apud Adversarios. Illi ipsi enim authoritatem dictis afferre possunt. Argumenta autem hinc desumpta talia sint. Et nos non solum odio prosequimur & injuria afficimus inimicos, sed etiam Athenienses & Lacedæmonii, qui pœnas iis infligere justum censent. Vel sic. Non Græci solum in eos inardescunt, qui nova moliuntur in Ecclesia, sed & omnes gentes, quicunque Christiana instituuntur religione. Sic & illud Theophylacti: Mors est finis potius malorum, quam causa, non enim, inquit, æternus artifex opificia sua in pejus faciet proruere. Si mors itaque statuatur à DEO, non erit à præstantiori in pejus dissolutio, sed à deteriore in præstantius. Testimoniorum autem copia petenda est ex Philosophorum scriptis, & ex iis,

γράφασι, καὶ ἀπὸ τῆς καθ' ἡμέραν ὑπολήψεως, καὶ τούτων ἢ πάντων, ἢ τῶν γνωριμωτέρων καὶ φρονιμωτέρων.

quæ communi comprobantur consensu, vel omnium, vel sapientiorum, & prudentiorum.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΤΕΛΙΚΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ.

LIV. Ἐξεθέμεθα οὖν σὺν Θεῷ μέχρι τοῦδε οὓς ἀνωτέρω ἀπηριθμηκότες ἐσμὲν τόπους, καὶ ὡς παρ' ἐκείνων ληπτέα εἴη τὰ ἐπιχειρήματα, ἐμοὶ δοκεῖ ἀποχρώντως εἰρῆσθαι, τῷ γε συντετμημένῳ τοῦ συγγράμματος, καὶ πρὸς ἀκροατὰς φιλοπονεῖν μὴ κατοκνοῦντας. Ἑχόμενον δ' ἤδη εἰπεῖν καὶ περὶ τῶν τελικῶν κεφαλαίων, ἅτινα εἰσὶ κατά γε Ἀριστοτέλη, τὸ δίκαιον. τὸ νόμιμον. τὸ συμφέρον. τὸ καλόν. τὸ ἡδύ. τὸ δυνατόν. τοιαῦτα γὰρ ἐπειδὰν δείξωμεν, ἐφ' ἃ παρακαλοῦμεν, ἢ τἀναντία τούτοις, παρ' ὧν ἀποτρέπομεν, ῥᾶστα τοῦ σκοποῦ τετυχηκότες ἐσόμεθα. Ἔστι γὰρ ὡς εἰπεῖν τάδε, καὶ ἀμειλίκτου ψυχῆς εἰς ἐπιείκειαν θέλγητρα, καὶ ἱκανὰ πρὸς πειθὼ παρορμήματα.

DE CAPITIBUS FINALIBUS.

LIV. Locos illos superius commemoratos hactenus exposuimus, & quo modo ex istis argumenta sumantur, abunde pro rei compendio, & Auditorum indefessa diligentia, dixisse videmur. Sequitur ut de capitibus finalibus differamus quæ ab Aristotele enumerantur ista: Justum, legitimum, utile, honestum, jucundum, possibile. His enim rationes si innitantur nostræ cum suademus, aut horum contrariis cum dissuademus, facile finem assequemur nostrum. Hæc siquidem immitem turbidumque demulcebunt animum, sedabunt affectus, pacata reddent omnia, fidemque conciliabunt.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ.

LV. Δίκαιον μὲν οὖν ἐστιν (ἥπερ Ἀριστοτέλει ἐν τῇ πρὸς Ἀλέξανδρον ῥητορικῇ ὥρισται) τὸ τῶν ἁπάντων ἢ γοῦν τῶν πλειόνων ἔθος ἄγραφον διορίζον τὰ

DE JUSTO.

LV. Justum est (ut Aristoteles in sua ad Alexandrum Rhetorica finivit) omnium, aut aliquorum non scripta consuetudo, honesta, tur-

καλὰ καὶ αἰσχρά. τοῦτον δὲ ἐστὶ τὸ γονέας τιμᾷν, φίλους εὖ ποιεῖν, τοῖς εὐεργέταις χάριν ἀντιδιδόναι, καὶ ὅσα τούτοις παραπλήσια. ἐκ φύσεως γὰρ ταῦτα, καὶ οὐχ ὑπ' ἐγγράφων νόμων οἱ ἄνθρωποι πράττειν ἐπάγονται. Κατασκευάσαιτο δὲ τὸ δίκαιον, ἢ ἀπὸ τοῦ προσώπου, ἢ ἀπὸ τοῦ πράγματος, ἢ ἀπὸ τοῦ ὁμοίου, ἢ ἀπὸ τοῦ ἐναντίου καὶ ἐνδόξου. Καὶ ἀπὸ μὲν τοῦ προσώπου, οἷον, Θηβαίοις δίκαιον ἐλεεῖν, καὶ τὸν ἐνόντα τρόπον χεῖρα ὀρέγειν ἐπικουρίας. Ἕλληνες γὰρ καὶ ἡμῖν φίλοι, ὁμόφυλοι προσέτι καὶ ἀστυγείτονες. ἀλλὰ καὶ εὐεργέται εἰ οὕτω τύχῃ. (Ἀπὸ δὲ τοῦ πράγματος) ὅτι ἴσον ἢ κατ' ἀξίαν καὶ τοῖς πᾶσιν, ἢ γοῦν τοῖς δικαιοτέροις τούτων ὑπειλημμένον. οἷον ἐγὼ δίκαιον, ὥσπερ τῆς οὐσίας οὕτω καὶ τῆς φιλίας τῆς πατρικῆς κληρονομεῖν: (Ἀπὸ δὲ τοῦ ὁμοίου) ὥσπερ δίκαιον νομίζομεν τοῖς γονεῦσι πείθεσθαι, τὸν αὐτὸν τρόπον προσήκει μιμεῖσθαι τοὺς υἱοὺς τὰς τῶν πατέρων πράξεις. (Ἐκ τοῦ ἐναντίου) ὥσπερ ἐν εἰρήνης καιρῷ ἡσυχίαν ἄγειν τοὺς στρατιώτας καὶ εἰς ἡδονὰς ἀνίεσθαι δίκαιον ὑπείληπται, οὕτως ἐν καιρῷ πολέμου ἐνεργοὺς εἶναι, καὶ ἡδονῶν ἀπέχεσθαι. (Ἀπὸ τοῦ ἐνδόξου) οὐδεὶς τῶν ἀφ' οὗ γε-

piaque determinans. Tale eſt illud, parentes honorare, amicis benefacere, benefactoribus gratias referre, & hiſce ſimlia. Hæc enim Natura, non lex ſcripta hominibus imperat. Confirmatur autem juſtum, vel à perſona, vel à re, vel à ſimili, vel contrario, & probabili. A perſona ſic. Juſtum eſt Thebanos ut commiſereamur, iiſque manus adjutrices porrigamus. Nam & Græci ſunt & indigenæ, amici inſuper & vicini, addam etiam benefici. (A re hoc modo:) Juſtum eſt ut non divitiarum modo, ſed etiam amoris paterni hæres ſis. (A ſimili:) ſicut in pace milites ſe jucunditati dare & ferias agere juſtum cenſetur, ſic & in bello otium, & ignaviam excutere. (A probabili:) Nullus unquam mortalium extitit, qui juſtum non judicavit beneficiis gratias rependere. Quod ſi ex hoc

γόνασιν ἄνθρωποι, εὕρηται, ὃς δίκαιον οὐκ ἂν ἔχοιεν τοῖς εὐεργέταις χάριν ἀποδιδόναι. Εἰ δέ ποτε ἀνασκευάσαι τῷ δικαίῳ βουλώμεθα, τοῖς ἐναντίοις τῶν εἰρημένων χρησόμεθα.

loco refutare velimus, & destruere, quæ jam dictis contrariantur usurpanda sunt.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΝΟΜΙΜΟΥ.

LVI. Ἐπειδὴ δὲ νόμος ἐστὶν ὁμολόγημα πόλεως κοινὸν διὰ γραμμάτων προστάττον, πῶς χρὴ πράττειν ἕκαστα, τῷ Φιλοσόφῳ ὥρισται. νόμιμον ἂν εἴη πᾶν τὸ κατὰ νόμον πραττόμενον. ὑποβέβηκε δὲ τῷ δικαίῳ τὸ νόμιμον, οἷα ἐκείνου τοῖς πᾶσι κοινοῦ ὄντος ἀκολουθίᾳ τῆς φύσεως, τὸ δὲ ἔθνει τινὶ, ἢ πολιτείᾳ καὶ κατὰ δόξαν τῶν πολιτευομένων τὸ κῦρος ἔσχηκεν. Ἔστι δὲ τῶν ἀτέχνων πίστεων, ἅτε δὴ καὶ ὅσα εἰς νόμους καὶ συνθήκας ἀνήκουσιν ἐπιχειρήματα. λαμβάνειν μέντοι τὴν σύστασιν ἐνδέχεται, πρῶτον μὲν, εἰ τοῦθ' ὃ διαγορεύει ὀρθῶς ἔχον καὶ προσηκόντως δείξωμεν. εἶτα καὶ ἔνδοξον, τὸ κατὰ τὴν τῶν πολλῶν κρίσιν, ἢ γοῦν τῶν σοφωτέρων. καὶ προσέτι ἀπὸ τοῦ χρόνου καθ' ὃν γέγραπται, τῆς τε ποιητοῦ καὶ διανοίας τοῦ γράψαντος. Ἀπὸ μὲν τοῦ διαγορευομένου οὕτω συνίστησι τὸν νόμον Δημοσθένης ἐν τῷ πρὸς Λεπτίνην. Ἀκου-

DE LEGITIMO.

LVI. Cum lex à Philosopho finiatur communis civitatis consensus, qui scriptis præceperit, quomodo unum quodque agendum est. Illud utique legitimum censetur, quod ad legis normam efficitur. Legitimum autem sub justo continetur, hoc enim naturalis ratio, & innata vis inter omnes homines constituit, illud autem Genti alicui, aut Reipublicæ & secundum arbitria Remp. gerentium appropriatur. Estque argumentum inartificiale, sicut etiam omnia quæ ad leges, aut pacta pertinent. Arguere tamen & stabilire inde licet. Primum si quod in lege jubetur, rectum esse ac conveniens dicemus: deinde si multorũ comprobetur judicio, aut saltem sapientiorum. A tempore insuper, quo lata erat lex, & à viri dispositione menteque, qui eam sancivit, ratiocinemur. Ab eo quod jubetur; sic legem Demosthenes commendat in oratione adversus Leptinem.

ετε ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ καταμανθάνετε, ὅτι ἐνταῦθα ἔνι καὶ τοὺς ἀξίους ἔχειν τὰ δοθέντα. καὶ τὰ ἑξῆς. Ἀπὸ δὲ τοῦ ἐνδόξου ἐμπεδοῦται παρ' αὐτῷ τούτῳ ὁ νόμος ἐν τῷ κατὰ Μειδίου. Ἀκούετε ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τοῦ νόμου τῆς φιλανθρωπίας, ὡς οὐδὲ τοὺς δούλους ὑβρίζεσθαι ἀξιοῖ; εἰ οὖν πρὸς Θεοῦ, καὶ τὰ λοιπά. εἶτα παρακαλῶν ἐπιφέρει. Τὸν τοίνυν οὐ παρὰ τοῖς Ἕλλησιν εὐδοκιμοῦντα νόμον, ἀλλὰ καὶ παρὰ τοῖς Βαρβάροις, εὖ δόξαντ' ἂν ἔχειν σκοπεῖσθαι παραβὰς, καὶ τὰ ἑξῆς. Ἀπὸ δὲ τοῦ χρόνου. Οὐ γὰρ χθὲς ἢ πρώην ὁ παρὼν οὑτοσὶ γέγραπται νόμος. ἀλλὰ μακρᾷ καὶ πολυετεῖ παρίδῳ τοῦ χρόνου, καὶ παρὰ πολλῶν καὶ σοφωτάτων ἀνδρῶν τυγχάνει βεβαιωθείς. καὶ οὐκ ἄν τις τὰ νῦν εἴποι αὐτὸν μὴ καλῶς ἐσχηκέναι. Ἀπὸ δὲ τῆς ποιότητος καὶ τῆς διανοίας τοῦ γράψαντος συνίστησιν ἐν τῷ κατὰ Δημοκράτους. Εἰπέ μοι τί δεινότατον πάντες ἂν ἀκούσαντες φήσετε, καὶ τί ἂν μάλιστα ἀπεύξασθε; καὶ τὰ λοιπά.

Auditis, Athenienses, & intelligitis, cautum hic esse, ut & digni quæ data sunt teneant &c. A comprobatione autem stabilitur lex apud eundem in oratione adversus Midiam. Auditis, Athenienses, humanitatem legis, quæ nec servos affici contumeliis sinit. Quis igitur per Deos &c. Deinde paulo post infert: Eam legem igitur non tantum apud Græcos celebrem, sed Barbarorum etiam approbatione dignam, is qui violat quonam supplicio sit afficiendus, considerate. A tempore autem sic. Non enim heri, aut triduum lex hæc nata est, sed multis retro seculis, & à viris sapientissimis comprobata, nec quisquam è recentioribus iniquam eam asserat. A qualitate menteque legislatoris commendatur in oratione adversus Democratem. Dicite mihi quid omnium gravissimum est, & quid maxime aversamini &c.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΟΣ.

LVII. Τὸ μὲν συμφέρον ὁ Ἀριστοτέλης ἀνωτέρω ὑπὸ τὸ ἀγαθὸν ἔταξεν. ἔστι δὲ κυρίως συμφέρον τὸ ἀγαθοῦ πο-

AB UTILI.

LVII. Utile quidem Aristoteles sub bono collocavit. Est autem proprie utile, alicujus boni conciliatio.

ος ποριστικόν. τοῦτο δὲ τετραχῶς δυνατὸν γενέσθαι. ἢ διὰ τῆς φυλακῆς τῶν παρόντων. ἢ διὰ τῆς περιποιήσεως τῶν μὴ προσόντων ἀγαθῶν. ἢ γοῦν τῶν ἐναντίων ὂν κωλυτικόν. καὶ τοῦτο διχῶς, ἢ διὰ τούτων ἐκκλίνομεν τὰ ἐπικίνδυνα τῶν βλαβερῶν. ἢ ὅτι τὰ προσδοκώμενα διαφεύγομεν. Κατασκευάζεται δὲ μάλιστα τὸ συμφέρον ἀπὸ τῶν ἐμβάσεων, ἐπειδὰν δή που δείξωμεν τὸ ἐκβησόμενον ἡμῖν τε συνοῖσον, τὸ δὲ ἐναντίον τούτου ζημίαν ἡμῖν προξενῆσον οὐ τὴν τυχοῦσαν. ὅπερ ὁ ῥήτωρ ἐφιλοτεχνήσατο ἐν τῷ πρώτῳ ὑπὲρ Ὀλυνθίων. ἔνθα δείκνυσιν ἡλίκα γε εἰσὶ τὰ διάφορα, τὸν πόλεμον ἐπὶ τῆς Ἀττικῆς ἢ Θρᾴκης συγκροτηθῆναι. εἰ δὲ πρὸς τούτῳ καὶ τὸ ἡμῖν συνοῖσεν, καὶ τοῖς ἐχθροῖς ἀνιαρὸν καὶ ἐπιζήμιον δείξωμεν, μᾶλλον ἐσόμεθα τοὺς ἀκροατὰς εἰς πειθὼ παρελκύσαντες. τοιοῦτον δὲ δὴ, ὅπερ οἱ τῶν Κερκυρέων πρέσβεις κέχρηνται παρὰ Θουκυδίδῃ. Καὶ σκέψασθε τῆς εὐπραξίας σπανιώτερα καὶ τὰ ἑξῆς. Κατασκευάζεται δὲ παρὰ ταῦτα τὸ συμφέρον, ἀπὸ τοῦ χρόνου, εἰ δείξωμεν οὐχ ὅπως ἐπὶ τοῦ παρόντος, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ ἐπιὸν συνοῖσον τοῖς ὑπαίουσι. καὶ προσέτι ἐκ παραδειγμάτων.

Hæc vero quatuor fit modis, vel præſentium bonorum conſervatione, vel abſentium quæſtu & conquiſitone, vel malorum propulſatione, idque dupliciter, vel enim inſtantia mala declinamus, vel futura evitamus. Utile autem præcipue demonſtratur ab occurrentibus, vel eventis, cum nimirum illud ſalutare eſſe quod eveniet dicamus; contrarium autem haud levi damno nos affiiciet. Hoc pulchre quidem depinxit orator in prima pro Olynthiis oratione, ubi quantum interſit oſtendit, an in Attica vel Thracia gerendum bellum. Quod ſi ad noſtrum facere emolumentum, at inimicorum damnum oſtendamus, Auditorum fidem maxime conciliabimus. Tale quidpiam uſurpatur à Cercyreorum legatis apud Thucydidem. Perpendite vero nonnulla è rebus fæliciter geſtis &c. Præterea Utile confirmatur à tempore, ſi non jam ſolum, ſed in poſterum uberrimos allaturum fructus dicamus: ultimoque ab exemplis, quorum

τῶν. οἷς μάλα πολλοῖς ἐντεύξεσθε παρά τε Δημοσθένει, καὶ τοῖς λοιποῖς ῥήτορσι.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΔΥΝΑΤΟΥ ΚΑΙ ῬΑΔΙΟΥ.

LVIII. Ἐπεὶ δὲ ἕκαστος ἕνεκά του ἐργάζεσθαι, καὶ οὐδεὶς τοῖς ἀδυνάτοις ἐπιχειρήσειεν, εἰκότως εἰς ῥήτορας καὶ ὁ περὶ δυνατοῦ καὶ ἀδυνάτου λόγος ἀνήκει. Δυνατὸν οὖν καὶ ῥᾴδιον κατασκευάσομεν τὸ προτεθέν, Πρῶτον μὲν ἐξ αὐτῆς τῆς τοῦ ζητουμένου φύσεως, εἴγε παντὶ ἁλωτὸν καὶ πόνῳ μάλα βραχεῖ, καὶ δαπάνῃ καὶ χρόνῳ θηράσιμον. Εἶτα ἔκ τε τῆς ἡμετέρας ἰσχύος, καὶ τῆς τῶν ἀντικειμένων ἀσθενείας, ἰσχυροὺς δὲ ἡμᾶς αὐτοὺς δείξομεν, ἔκ τε τῆς φυλακῆς τῆς πόλεως, τῶν τε ἐξαγομένων καὶ εἰσαγομένων ἐν αὐτῇ. καὶ προσέτι ἐξ εὐπορίας χρημάτων, φίλων, συμμάχων, καὶ ἀνδρῶν τὰ πολεμικὰ μάλιστα ἠσκημένων. κατὰ ταυτὰ καὶ ἐκ τῶν ἐναντίων. τὰ μὲν ἡμέτερα δηλαδὴ φέροντες, τὰ δὲ τῶν ἐναντίων ἐλαττοῦντές τε καὶ κακίζοντες. σκεπτέον δὲ καὶ ὡς ἂν πρὸς ἀλλήλους ἔχωσιν, οἵ τε σύμμαχοι καὶ πολῖται. ἐκ γὰρ τῆς τούτων συμπνοίας τε καὶ συμψυχίας τὸ δυνατὸν μάλιστα κατασκευάζεται τῆς πόλεως, ὡς καὶ

infinita copia tum apud Demosthenem, & alios oratores.

DE POSSIBILI ET FACILI.

LVIII. Cum autem quisque alicujus rei gratia operetur, nec ullus impossibilia demonstrare conetur, ad Rhetores non immerito spectat de possibili, & impossibili, tractare. Rem igitur possibilem & facilem demonstremus, primum ex ipsa rei natura, si nimirum quilibet eam minimo labore, brevi tempore, & impensa obtineat. Deinde a viribus nostris, & adversantium imbecillitate, nos autem fortes validosque ostendamus, vel ex civitatis custodiis, & proventuum copiis, nec non ex abundantia pecuniæ, amicorum, sociorum, & virorum ad bellum paratissimorum. Sic etiam à contrariis, cum nostra verbis adaugeamus, adversantia autem deprimamus, & proculcemus. Perpendendus est insuper mutuus ille civium & commilitonum respectus & amor. Ex eorum enim consensu, & concordia civitatis maxime confirmetur po-

τοὐναν-

τοὐναντίον ἐκ τῆς στάσεως καὶ διχονοίας τῶν τοιούτων. οἷον τὸ δὴ τὸ Δημοσθενικὸν ἐκεῖνο ἐν τῷ πρώτῳ ὑπὲρ Ὀλυνθίων. ἔνθα τὴν τοῦ Φιλίππου δύναμιν ὡς ἀκαταμάχητον δεδοικότας τοὺς Ἀθηναίους, ὁ ῥήτωρ ἀναθαῤῥύνει, καὶ πρὸς τὸν κατ᾽ ἐκείνου πόλεμον ἀνεγείρει. διελὼν γὰρ καὶ κατακερματίσας πρὸς μέρος τὸ ἐκείνου δυνατὸν, διέλυσεν. ἄπιστον μὲν ἐκεῖνον δεικνὺς τοῖς συμμάχοις, τοὺς δὲ τῶν πραγμάτων ἐφεστηκότας, σκαιοὺς τὰς γνώμας καὶ ἐπιβούλους διακειμένους, ἅπερ ἐκεῖνος διεξεισι περὶ Θετταλῶν. Παίονας δὲ καὶ Ἰλλυρίους, οἷς ἐκεῖνος τὰ μάλιστα ἐνεμβρύνετο, ἐλευθερίᾳ ζῆν ἔφη, καὶ ἀήθης φέρειν τὴν ἐκείνου ὠμότητα. τοῦτ᾽ αὐτὸ καὶ Ἰσοκράτης ἐν τῷ πανηγυρικῷ, καὶ Θουκυδίδης ἐν ταῖς Σικελικαῖς δημηγορίαις κατεσκεύασεν.

tentia, sicut contrarium ex dissidiis, & discordia ejus. Tale est Demosthenis, cum illud in prima pro Olynthiis oratione, ubi corroborat, animatque Athenienses orator potentiam Philippi inexpugnabilem metuentes, eosque incitat, & accendit ad manus cum eo conferendas; distrahens siquidem & in minutissimas secans partes ejus potentiam, sic tandem dissoluit, & dissipavit. Philippum infidum demonstrans militibus, magistratus autem animis lævis esse, scelerisque & fraudis artifices, quod in Thessalis satis compertum est. Pæonas insuper & Illyrios, quibus ille tam magnifice gloriatur, immunes liberosque vivere promisit, cum tamen insolenti ejus affligentur tyrannide. Hoc ipsum & Isocrates in panegyrica, & Thucydides in Sicilicis orationibus exornarunt.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΚΑΛΟΥ.

LIX. Τὸ καλὸν ὅτι τὸ δι᾽ αὐτοῦ αἱρετὸν ὂν, ἐπαινετόν ἐστιν, ἢ ὅπερ ἂν ἡδὺ, ἢ ὅτι ἀγαθὸν, καὶ ὑμεῖς οἴδατε ἀνωτέρω ἐντετυχηκότες τοῖς αὐτοῖς τοῦ Ἀριστοτέλους ῥήμασι. Συνίσταται δὲ τὸ καλὸν καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς τοῦ ὑποκειμένου πράγματος φύσεως, καὶ ἀπὸ τῆς τῶν

DE HONESTO.

LIX. Honestum est, quod cum propter se eligibile sit, laudabile est, vel quia dulce, vel quia bonum, ut & ipsa Aristotelis verba superius nostis annuisse. Commendatur autem honestum vel ex ipsa rei natura, vel à multorum suffragio, quia

πολλῶν

πολλῶν κρίσεως. οἷα δηλαδὴ παρὰ πᾶσιν ἐπαινεῖται τὸ τοιοῦτον, ἢ γοῦν παρὰ τοῖς σοφωτέροις, καὶ τοῖς ἤθεσι βελτίωσι. καὶ ὅτι φιλεῖται, καὶ διὰ τιμῆς ἄγεται. καλὰ δὲ καὶ ὅσα ἑκάστῳ ἐν τῷ βίῳ προσήκουσιν, οἷαι εἰσὶν αἱ ἀρεταί, καὶ ὅσαι εἰς ἐκείνας ἢ ὡς σημεῖα, ἢ ὡς ἔργα ἀνήκουσιν. εἰ οὖν τοιοῦτον τὸ προτεθὲν δείξωμεν, ἀποχρώντως ἐσόμεθα κατεσκευακότες τὸ καλόν.

nimirum ab omnibus celebratur, vel ſaltem ſapientioribus, moribusque probatiſſimis. Et quod amatur, & in pretio habetur. Honeſta autem ſunt, quæcunque ad vitam ſpectant, ut virtutes, & quæ iis annexa ſunt, ſive ſigna, ſive facta. Si igitur rem talem eſſe demonſtramus, honeſtam eam abunde confirmabimus.

ΠΕΡΙ ΗΔΕΩΝ.

LX. Ἡδέα δὲ ὁ Ἀριστοτέλης ἐν τῇ πρὸς Ἀλέξανδρον ῥητορικῇ εἴρηκεν ἐκεῖνα, ὅσα χαρὰν ἀπεργάζεται. ἐν δὲ τῷ πρώτῳ τῷ πρὸς Θεοδέκτην ὑποθέμενος πρῶτον τὴν ἡδονὴν κίνησιν εἶναι τῆς ψυχῆς καὶ ἀθρόαν κατάστασιν καὶ αἰσθητὴν εἰς τὴν ὑπάρχουσαν φύσιν, ὑπήνεγκε λέγων, Ἡδὺ εἶναι τὸ τῆς αὐτῆς ἡδονῆς ποιητικόν, οὗ τὸ ἐναντίον δὲ λυπηρόν. Κατασκευάσαις δ' ἂν τὸ ἡδύ, μάλιστα ἐκ τῆς τῶν ἡδονῶν ἀπολαύσεως. ὧν δύο εἰσὶ γένη. Τὸ μὲν εἰς τὰς αἰσθήσεις ἀνῆκον. τὸ δὲ κατὰ διάνοιαν. ὅπερ διαγράψαις μάλιστα τῷ λόγῳ πρὸς τοὺς ἀκροατάς, καὶ οἱονεὶ παραστήσαις ἐκείνων τῇ φαντασίᾳ, συγκρίναις τε πρὸς ἄλληλα, καὶ ἐκ τῶν ἐναντίων τῶν λυπηρῶν δηλαδὴ ἐμπεδώ-

DE JUCUNDIS.

LX. Jucunda ſunt (ut Ariſtoteles in ſua ad Alexandrum Rhetorica aſſerit) quæ afficiunt gaudio. In primo autem ad Theodectem libro cum primum poſuerat, voluptatem eſſe motionem quandam animi, & conſtitutionem ſubitam, & ſenſibilem in ſtatu naturæ convenienti, ſubjicit ſtatim, jucundum eſſe, quod voluptatem efficit, cujus contrarium triſte eſt & doloroſum. Jucundum autem præcipue demonſtres ex voluptatum fruitione, quarum duo genera, alterum ad ſenſus ſpectat; ad mentem alterum, quod & florida depingere oratione poſſis, ipſisque Auditorum oculis repræſentes, cum aliis conferas, & à contra-

σαις.

ταις. Ἀκριβὴς δὲ ἔσαι ἡ τοῦ ἡδέος σύστασις, εἴγε καὶ καλὸν αὐτὸ ἀποφήνωμεν, δίκαιον δηλαδὴ καὶ κατὰ νόμον, καὶ παρ' οὐδενὸς κωλυόμενον.

LXI. Εἶχεν ἂν ἀποχρώντως τὸ συνταγμάτιον ἡμῖν ἐνταῦθα, εἴ γε κατὰ τὰ ταυτὰ τοῖς συμβουλεύουσι καὶ δικάζουσιν ἦσαν καὶ τοῖς ἐπιδεικνυμένοις αἵ τε πίστεις, καὶ αἱ προτάσεις. Ἐπεὶ δὲ ἀφωρισμένως τῶν ἄλλων γενῶν τοῦ πολιτικοῦ λόγου, τὸ ἐπιδεικτικὸν ἰδίαν ἔλαχε τὴν θεωρίαν. ἐκεῖνα μὲν γὰρ ἀμφισβητουμένας προτίθησι τὰς προτάσεις, καὶ ἀποδείξεσι τὰ πολλὰ καὶ παραδείγμασιν ἐμφιλοχωρεῖν, δι' ὧν ταύτας πιθανὰς ἀπεργάζεται. Τὸ δὲ ἐπιδεικτικὸν ὁμολογουμένας μὲν λαμβάνει τὰς προτάσεις, διὰ δὲ τῆς αὐξήσεως, καὶ οὐ δι' ἀποδείξεων μέγεθος ταύταις καὶ κάλλος περιτίθησι. διὸ δὴ οὐκ ἀπὸ σκοποῦ ᾠήθημεν εἶναι, ὀλίγ' ἄττα περὶ αὐτοῦ ἰδιαζόντως διαλαβεῖν, καὶ ὅσα ἐς μόνην ἀνήκουσι τὴν τῶν Ἀριστοτελικῶν ῥημάτων ἀνάπτυξιν. τῷ δὲ πλειόνων περὶ τούτου εἰδέναι γλιχομένῳ, ἔστι ῥαδίως ἀναλέξασθαι, τοῖς τε τῷ Ἀφθονίῳ λεγομένοις, καὶ τοῖς περὶ ἐκείνων σχολαστικοῖς ἐντυχόντι.

riis confirmes. Insignis autem jucundi commendatio, si honestum illud monstremus, justumque & legitimum, nec ab ullis unquam prohibitum.

LXI. Satis jam actum esset in hoc opusculo, si consulentes & in judicio agentes cum demonstrativis easdem propositiones easdemque probationes haberent. Cum autem demonstrativum genus peculiarem sibi, & distinctam ab aliis civilis orationis generibus vindicet considerationem: Propositiones siquidem illa quæ in controversia sunt proponunt, & demonstrationibus valde & exemplis immorantur, quibus probabiles eas efficiunt reliqua genera. Cum tamen genus demonstrativum propositiones evidentes sumat, easque adaugeat, omnique oratorio exornet nitore. Quocirca non incommodum esse duxi, paucula quædam de isto differere, quæque præcipue ad Aristotelicorum verborum explicationem spectent. Qui vero pleniorem istius exoptat cognitionem, Aphthonium evoluat ejusque commentatores.

LXIII. Τὸ μὲν οὖν ἐγκώμιον ἐπαίνου διαφέρειν τινὲς ἥγηνται, ἐν τῷ μεγέθει καὶ τῷ πλήθει. Τὸν μὲν γὰρ ἔπαινον σύντομόν τινα καὶ ἁπλοῦν εἶναι ἔφησαν, καὶ μίαν ἀρετῆς μαρτυρίαν. Τὸ δὲ ἐγκώμιον μέγεθός τι ἔχειν, καὶ ἐγκατασκευαῖς ἐκφερόμενον, πατρίδα τε καὶ γένους ἐπιφάνειαν, παιδείαν, καὶ ἀναστροφὴν, καὶ πράξεις, καὶ θάνατον πολλάκις συμπεριλαμβάνον. Ὁ δὲ Ἀριστοτέλης ἀνωτέρω τὸν ἔπαινον, λόγον ἐμφανίζοντα μέγεθος ἀρετῆς ὡρίσατο. Τὸ δὲ ἐγκώμιον ἐν τῇ πρὸς Ἀλέξανδρον ῥητορικῇ ἔφη εἶναι προαιρέσεων καὶ πράξεων καὶ λόγων ἐνδόξων αὔξησιν, καὶ μὴ προσόντων συνοικείωσιν. ὧν ἁπάντων ὁ ψόγος ἐστὶ ταπείνωσις. οἰκειοῦσθαι γὰρ ὡς αὐτὸς οὗτος φησὶ, τὸν μὲν ἔπαινον, τῶν ἀρετῶν. Τὸ δὲ ἐγκώμιον, τῶν πράξεων. Δεῖ οὖν τὸν ἐγκωμιάζοντα πρὸ πάντων εἰδέναι, οἷος ἐστὶν ὁ ἐγκωμιαζόμενος, τίνες αἱ προαιρέσεις ἐκείνου, οἱ λόγοι τε καὶ πράξεις, πατρίς τ' ἔτι καὶ πρόγονοι, καὶ ἄλλα ὅσα ἔξωθεν ἑκάστῳ ἡ τύχη ταμιεύεται. ἢ ἐξ ἱστορίας παραλαβεῖν, ἢ παρὰ τοῦ ἄλλου καταμαθεῖν.

LXII. Encomium igitur à laude differre putarunt nonnulli & magnitudine, & multitudine. Laudem enim brevem esse, & simplicem dicunt, & unius tantum virtutis prædicatorem. Encomium autem grande est elogium, omni exornatum dicendi venere, patriamque & generis splendorem, studia, vitam, facinora, mortemque complectens. Aristoteles autem laudem finivit orationem esse virtutis magnitudinem celebrantem. Encomium autem in sua ad Alexandrum Rhetorica, inquit consiliorum esse factorumque illustrium, & dictorum augmentationem, eorumque quæ non insunt appropriationem. Vituperatio autem est horum omnium depressio. Quin etiam laudem virtutum esse dicit, encomium factorum. Præcipue autem personæ laudatæ mores scire convenit, & consilia, verba, factaque, patriam insuper & majores, & alia quæcunque fortuna dat extrinsecus, vel ex historiis colligere, aut ab aliis ediscere possumus.

LXIII. Ἐκθέντες τοιγαροῦν ἐπὶ τῶν ἐγκωμίων τὸ προοίμιον τὰ μάλιστα κατὰ τὴν ἀρετὴν διαφέροντα τῶν ἐκείνου προαιρέσεων, ἢ λόγων, ἢ πράξεων, καθ' ἕνα ἐπενέγκομεν. καὶ τεχνικωτέρᾳ τινὶ τῶν λόγων εὐροίᾳ ἐκφράσαντες μεγαλύνομέν τε καὶ ἀποσεμνύνομεν ταῖς αὐξήσεσι. Λαμβάνονται δὲ αὗται κατά τε ποσὸν, καὶ ποιόν. καὶ κατὰ μὲν τὸ ποσὸν τηνικαῦτα αὐξήσομεν τὸ προτεθὲν, ἐπειδὰν πολλάκις τοῦτο δείξωμεν πεπραχότα τὸν ἐπαινούμενον. κατὰ δὲ τὸ ποιὸν, ἐπειδὰν σαφὲς παραστήσωμεν τοῖς ἀκροαταῖς, ὡς ἑκὼν τὰ τοιαῦτα, ἢ προείλετο, ἢ εἶπεν, ἢ ἔπραξεν. ὅτι μόνος, ἢ πρῶτος τῶν ἄλλων, ἢ ὡς οὐδεὶς ἕτερος, ἢ ὡς πάνυ ὀλίγοι. δεινοὶ δὲ πρὸς τὴν τοιαύτην αὔξησιν οἱ ἐκ τῶν περιστατικῶν τόποι. προσπορεῖται προσέτι τοῖς ἐγκωμίοις ἡ αὔξησις, ἔκ τε τῶν ἐναντίων, καὶ συγκρίσεων. τὰ δὲ ἔξω, ὅσα δηλαδὴ ἐκ τύχης, ἐγκωμίων μὲν καθ' ἑαυτὰ οὐ τετύχηκε. παραλαμβάνεται μέντοι τὰ πολλὰ εἰς πίστιν τῶν εἰρημένων, οἷά που καὶ Ἀριστοτέλους ἀνωτέρω ἀκηκόατε. Ταῦτα ὑμῖν καὶ ἐπὶ ψόγου (εἴ ποτε παρεμπέσοι πρόφασις) ἀποχρήσει. ἐκ γὰρ τῶν ἐν-

LXIII. Proœmium autem in encomiis à virtutibus ſuis maxime illuſtribus, vel conſiliis, vel verbis factisque ſumendum, quod per partes proferamus, & artificioſa verborum facundia illuſtremus, & amplificationibus adaugeamus. Quæ ſumuntur, vel ſecundum qualitatem vel quantitatem. Secundum quantitatem augeatur perſonæ laus, ſi ſæpe ejusmodi eum præſtare facinora dicamus. Secundum qualitatem, ſi Auditoribus appareat, quam lubenter iſta, vel fecit vel dixit. Quod vel ille ſolus, vel præcipuus, vel nulli alii, vel ſaltem pauci efficere poſſunt. Celebres autem ad augendum loci ſunt à circumſtantiis. Præterea adaugeantur encomia, vel à contrariis, vel collationibus. Externa vero, ut illa fortunæ, non per ſe laudari ſolent. Plurimum tamen ad fidem conferunt, ut ſuperius ex Ariſtotele audiviſtis. Hæc eadem & ad vituperationem uſui erunt. Nam

αντίων τὰ ἐναντία θηρεύσιμα. ἡ μέντοι τῶν προτερημάτων κατὰ τὴν ἔκφρασιν τάξις, τὴν Νεστόρειον ἐκείνην παρ᾽ Ὁμήρῳ μιμεῖσθαι. τὰ μὲν γὰρ ὑπερέχοντα τῶν ἄλλων πρῶτα ἔστωσαν, καὶ τελευταῖα. ὅσα δὲ μειονεκτοῦντα, τὴν μέσην τετάχθω χώραν.

ex contrariis contraria ſtabiliuntur. Factorum in oratione ordo imitatur NeſtoremHomeri,qui optima & fortiſſima in prima fronte collocavit, inferiora, & minus fortia in medio loco.

ΠΕΡΙ ΕΠΙΛΟΓΟΥ.

LXIV. Ὁ μὲν ἐπίλογος φωνὴ οἱονεὶ ἕτερον ἐφ᾽ ἑτέρῳ λόγον δηλοῖ. Ἔστι δ᾽ ἀνακεφαλαίωσις τῶν εἰρημένων, εἴτ᾽ οὖν ἀπαρίθμησις σύντομος. Ἔργον δὲ αὐτοῦ ἀναμνῆσαι τοὺς ἀκροατὰς ἐπιτόμως τε καὶ τεταγμένως τὰ διὰ πολλῶν εἰρημένα, καὶ εἰς σύστασιν τύπους ἠθῶν ἀγαγεῖν. Ἀνάγεται γὰρ ὁ ἐπίλογος, ὥσπερ καὶ τὸ προοίμιον, ἐπὶ τὸ παθητικὸν τοῦ λόγου εἶδος. Πειρατέον οὖν ἐν ἐπιλόγοις τοὺς ἀκροατὰς διατίθεσθαι πρὸς μὲν ἡμᾶς αὐτοὺς, εὔνους τε συμπαθεῖς, πρὸς δὲ τὸν ἀντίδικον, τὴν ἐναντίαν αὐτοῖς ἐμποιῆσαι διάθεσιν. μνήμονας προσέτι τῶν εἰρημένων καταστήσομεν. ἃ καὶ αὐξήσομέν πως τοῖς τελικοῖς κεφαλαίοις. περὶ ὧν ἀνωτέρω ἀποχρώντως εἴρηται.

Τέλος καὶ τῷ Θεῷ ἡμῶν χάρις.

DE EPILOGO.

LXIV. Vox, Epilogus, quaſi unam orationem ſuper aliam denotat. Eſt autem rerum per capita enumeratio, ſive conſummatio. Officium ejus eſt, ut eorum quæ dicta ſunt ſummatim, & quam breviſſime reminiſci Auditores faciamus, eosque nobis conciliemus. Reducitur ſiquidem Epilogus, ſicut & proœmium ad patheticum dicendi genus. Conemur igitur in concluſione Auditores benevolos nobis, æquosque conciliare, ſed erga adverſarium iniquos reddere; recordantes etiam facere dictorum, quæ capitibus finalibus augebimus, de quibus ſuperius diximus.

Finis Deoque noſtro gratias

XXVII.

XXVII. Ut ad collectiones scriptorum Græcorum recensendas revertar, primo loco se offert JOSEPHI MARIÆ THOMASII, a) probitate atque eruditione insignis R. E. Cardinalis, præterito editoris nomine vulgatæ *Institutiones Theologicæ antiquorum Patrum*, b) quæ aperto sermone exponunt breviter Theologiam sive Theoreticam sive Practicam. Romæ ex typographia Congregationis de propaganda Fide 1709. 1710. 1712. 8. tribus Volum.

In *primo* Volumine post præmissas Leonis, Innocentii III. & Gregorii M. Epistolas quibus lectio Patrum Ecclesiæ etiam atque etiam commendatur, occurrunt, 1) *Tertulliani* liber de præscriptionibus adversus hæreticos, ex recensione Jac. Pamelii.

2) *Gregorii Nazianzeni* Oratio XXVI. de moderatione in disputat. Theologicis, & XXXIII. prima de Theologia, cum Jac. Billii versione.

3) *Vincentii* Lerinensis commonitorium.

Bbb bb3 Volu-

a) Diem obiit supremum Thomasius, notus pridem sub nomine *Josephi Mariæ Cari*, Calendis Januar. 1713. æt. 63. cum creatus esset Cardinalis à Clemente XI. die 18. Maji 1712. Vitam ejus scripserunt Autonius Maria Borromæus, atque auctores Diarii eruditorum Italiæ T. 14. 18. & 26. Ejus laudibus dicatæ Jo. Titolivii Oratio de qua Memoriæ Trevoltinæ An. 1714. p. 284. & Pauli Olympii Franchetti Ord. panegyr, 3. & 4. Cætera à Thomasio edita sunt: *Speculum St. Augustini.* 8. *Codices Sacramentorum nongentis annis vetustiores.* 4. *Psalterium juxta duplicem editionem.* 4. *Psalterium cum canticis & versibus prisco more distinctum.* 4. *Responsorialia & Antiphonaria Ecclesiæ Romanæ.* 4. *Sacrorum librorum Biblicorum tituli sive capitula, sectiones & stichometria.* 4. *Antiqui libri Missarum Romanæ Ecclesiæ.* 4. *Diss. de fermento Eucharistico.* 4. *Officium Dominicæ Passionis feria sexta secundum ritum Græcorum.* 12. *Indiculus Institutionum Theologicarum.* 4. *Vera norma di glorificar Dio.* 12. *Breve ristretto de' Salmi.* 8. *Costituzioni, delle Monache Benedettine di Palma.* 12. *Breve istruzione del modo di assistere alla Messa.* 12. *Uficio proprio di san Gaudenzio Vescovo di Rimini.* 4. *Il nuovo Messale reveduto è corretto.* fol. *Esercitio cotidiano.* 8. Inedita ejus memorantur præter novam *sacramentarii Gregoriani* recensionem, *breviculus aliquot monumentorum veteris moris, quo CHristi fideles ad sæculum usque decimum usi sunt in celebratione Missarum sive pro se sive pro aliis vivis vel defunctis & de ejus rei oneribus. De privato Ecclesiasticorum officiorum Breviario extra chorum. Memorialis Indiculus veteris & probatæ in Ecclesia consuetudinis concedendi Indulgentias. Notula ad dubia proponenda Congregationi sacrorum rituum pro nova impressione Missalis.*

b) Acta Erud. A. 1710. p. 336. A. 1711. p. 536. & A. 1714. p. 123. Hist. Critique de la Rep. des Lettres T. 2. p. 306.

Volumine *secundo*, 4) S. *Cypriani* liber tertius testimoniorum ad Quirinum.

5) S. *Basilii* Magni Ascetica, liber de judicio DEI, de vera ac pia fide, nec non ejus Moralia. Græce & Latine.

Volumine *tertio*, 6) S. *Epiphanii* Ancoratus, brevis expositio fidei Catholicæ, & Anacephalæosis, Græce & Latine, cum variis emendationibus quibus Petavii editio erudite castigatur.

Plures tomos institutionum hujusmodi in lucem emittere Thomasius voluit, ut ex Catalogo qui secundo tomo præmittitur patet.

XXIIX. *Conciones Græcorum Patrum* à PETRO PANTINO * Tiletano Flandro, Decano Bruxellensi primum Græce editæ & Latina versione donatæ, Antwerp. 1604. 8. In hoc volumine continentur:

1) St. *Johannis Chrysostomi* Homilia εἰς τὴν γενέθλιον ἡμέραν τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν ἸΗΣΟΥ, *in Natalem Domini nostri Servatoris*, editâ ab Hœschelio integrior ex Codice Bibl. Hispanicæ: Incipit: ἃ πάλαι πατριάρχαι μὲν ὤδινον. p. 18. Habuit eam Chrysostomus A. C. 386. 25 Dec. Exstat Græce & Lat. in editione nova Montfauconiana T. 2. p. 354.

2) Ejusdem εἰς τὸν Πρόδρομον, *in præcursorem* Domini, Joannem. Incipit: οἱ ἀνθηρότατοι λειμῶνες. p. 126.

3) S. *Antiochi* πρὸς Εὐστάθιον περὶ λογισμῶν, *ad Eustathium de cogitationibus*. Incip. φησὶν ἡ γραφὴ, Νόμον εἰς βοήθειαν ἔδωκε. p. 148. Est caput octogesimum Pandectis Antiochi Monachi, de quo opere dixi Volum. IX. p. 261.

4) S. *Joannis Damasceni* Homilia εἰς τὸ ἅγιον Σάββατον, *de Sabbato sancto* p. 168. ex Bibliotheca Antonii Covarruviæ. Incip. τίς λαλήσει τὰς δυναστείας Κυρίου. Exstat in præclara editione operum Damasceni Lequieniana, T. 2. p. 815.

5) Ejus-

* Obiit Pantinus Bruxellis A. C. 1611. æt. 56. Eidem præter aliam collectionem homiliarum ejusmodi Patrum quatuor, Methodii, Athanasii, Amphilochii, & Chrysostomi, Antwerp. 1598. 8 Græce & Latine editam, de qua B. D. Ittigius lib. de Bibliothecis Patrum p. 618. sqq. debemus Latine versa Vitam Theclæ, quæ sub Basilii Seleuciensis nomine ambulat: Themistii Orationes quasdam & Michaëlis Apostolii proverbia. Vide Bibliothec. Belgicas Valerii Andreæ & Francisci Sweertii.

5) Ejusdem *Epiſtola ad Zachariam* Doarorum in Cappadocia Epiſcopum de ſacro corpore & ſanguine JESU CHRISTI. Incipit: περὶ τοῦ Κυριακοῦ σώματος οὗ μεταλαμβάνομεν. pag. 347. Confer. lib. IV. de Orthodoxa fide cap. 14.

6) Ejusdem fragmentum copioſius de eadem re, ex Bibl. Laurentiana Regis Hiſpan. Incipit: τὸ τοῦ Κυρίου σῶμα οὗ μεταλαμβάνομεν. p. 354.

7) Notæ in Orationem priorem Joannis Damaſceni, εἰς τὸ γενέσιον τῆς Θεοτόκου *de Nativitate B. Virginis*, quæ incipit: Δεῦτε πάντα τὰ ἔθνη, editam pridem Græce & Latine à Joanne Billio. pag. 380. Hanc orationem ex duobus MSS. bene vetuſtis deſcripſiſſe ſe & Latine vertiſſe Pantinus teſtatur, ſed verſionem viſa Billiana ſuppreſſit.

8) S. *Germani* Patriarchæ CPol. ἐγκώμιον εἰς τὴν ὑπεραγίαν Θεοτόκον, *Encomium in S. Deiparam*, quando ad templum triennis eſt à ſuis parentibus deducta. Incipit: Ἰδοὺ καὶ πάλιν ἑτέρα πανήγυρις. p. 386-427. *Vixit*, inquit Pantinus, *hic auctor tempore Leonis Iſaurici ſeu Cononis Imp. à quo & in exilium actus ob imaginum cultum adſertum, teſte* Georgio Pediaſimo *in Hiſtoria nondum edita, qui etiam ejus citat Orationem*, εἰς τὴν κοίμησιν τῆς Θεοτόκου. *Hic eſt niſi fallor Cyrus Germanus, cujus homilia exſtat* εἰς τὴν σφαγὴν τῶν ἁγίων νηπίων, *cujus initium:* τίς Θεὸς πλὴν τοῦ Θεοῦ ἡμῶν; Hæc ille. Confer quæ notavi Volum. X. p. 208.

XXIX. *Decem & ſeptem* excellentiſſimorum *Theologorum declamationes*, Latine ex verſione THEODORI PELTANI, S. I. *) Cum præfat. in qua illos de univerſa Eccleſia bene mereri oſtenditur, qui priſcorum Theologorum monimenta antea nondum vulgata, aut vetuſtate

*) Theodorus Antonius qui à patria Pelta ditionis Leodicenſis pago dictus Peltanus eſt, diem obiit Auguſtæ Vindel. A. C. 1584. d. 11. Maj. quo ſenex quietis cauſſa Anno 1574. ex Ingolſtadienſi Academia ſeceſſerat. Eidem debemus editionem vel verſiones Actorum Synodi Epheſinæ, Andreæ Cæſarienſis in Apocalypſin, Victoris Antiocheni in Marcum, Titi Boſtrenſis in Lucam, & Gregorii Thaumaturgi in Eccleſiaſten, & Catenæ Græcorum Patrum in Proverbia. Vide Philippum Alegambe in Bibl. Jeſuitica p. 430. Svvertii Athenas p. 687. Valerii Andreæ Bibl. Belg. pag. 825.

te jam olim inobſcurata in lucem proferunt. Ingolſt. 1579. 8. In hoc volumine exſtant:

1 *Baſilii*, Seleuciæ Archiep. de CHRISTI Servatoris incarnatione. Inaipit: *copioſam præconiorum materiam reperiet.* p. 1.

2. Ejusdem de Lazari exſuſcitatione. Incip. *Erat autem quidem languens Lazarus* &c. *Multi cum aliquos* &c. p. 17.

3. Secunda de eodem argumento. Incip. *Magnum ſane bonum eſt Philoſophia.* p. 28. b.

4. Tertia de eodem. Incip. *Sæpe numero monui & iterum repeto.* pag. 37. b.

5. *Sophronii* Archiep. Hieroſol. in CHRISTI natalitia quæ in Dominicam diem inciderunt. Ubi etiam de tyrannide Saracenorum Bethlehem oppugnantium. Incip. *Lætam illuſtremque præſentem diem cerno.* p. 49.

6. Ejusd. encomium Archangelorum Angelorumque. Incip. *ô Divini materiæque expertes DEI exercitus.* p. 62. b.

7. *Joannis Chryſoſtomi* de occurſu Domini noſtri, deque Deipara Virgine & Simeone Oratio. Incip. *Quo Judaicæ perfidiæ omnis omnino tergiverſandi anſa adimeretur.* p. 70. b.

8. *Cyrilli* Archiep. Hieroſol. de eodem argumento. Incip. *Lætare ex animo Filia Sion*, p. 77. b.

9. *Amphilochii* Epiſcopi Iconii in Lycaonia, in idem Feſtum. Incip. *Multi præſtantes viri Virginitatem demirantur.* p. 83.

10. *Timothei* presbyteri Hieroſol. de Simeone, ejusque Cantico: Nunc dimittis ſervum tuum Domine. Incip. *Agedum dilecti, poſtremum juſtum conſideremus.* p. 92.

11. *Neſtorii* Archiep. CPol. de inclyto Martyre Theodoro, deque Quadrageſimæ jejunio, & de eleemoſynarum virtute & ratione. Incip. *Jure meritoque hodierno die.* p. 99.

12. *Epiphanii* Archiep. Cypri de CHRISTI ſepultura, Joſepho Arimathenſi, & de Domini noſtri ad inferos deſcenſu. Incip. *Quid hoc rei eſt? Plurimum hoc die ſilentium.* p. 112.

13. *Jo. Chryſoſtomi* in ſacrum Paſcha. Incip. *Commode convenienterque hoc die.* p. 130. b.

14. Ejusdem, eodem feſto, ad Catechumenos. Incip. *Si quis religioſus, ſi quis pius.* p. 140. b.

15 *Gregorii* Nyſſeni in idem Feſtum. Incip. *Vera illa Sabbati quies.* p. 141. b.
16. *Epiphanii*, Epiſcopi Cypri de CHRISTI, Domini noſtri in Cœlos adſcenſu. Incip. *Corporis ornamentum eſt caput corpori impoſitum.* p. 144.
17. *Ephrami*, Syri de ſecundo CHRISTI Domini adventu, & ſæculi conſummatione, deque Divinarum Scripturarum meditatione & ſilentii utilitate. Incip. *Præclara juſtorum eſt vita.* pag. 150--163.

XXX. *Τῶν ἁγίων Πατέρων*, ΜΑ΄ΡΚΟΥ *ἐρημίτου καὶ ἀσκητοῦ* ΝΙΚΟΛΑ΄ΟΥ, *καὶ* ΗΣΥΧΙ΄ΟΥ *πρεσβυτέρου, τὰ εὑρισκόμενα συγγράμματα.* Græce ex Bibl. Regia Pariſ. typis Regiis apud Guil. Morellum 1563. 8. In hoc volumine continentur præter *Marci* *) Eremitæ opuſcula & Epiſtolam *Nicolai* Monachi ad Marcum, de quibus dixi Volum. VIII. pag. 350. *Heſychii* Presbyteri ad Theodulum *λόγος ψυχωφελὴς περὶ νήψεως καὶ ἀρετῆς κεφαλαιώδης*, ſive centuriæ duæ ſententiarum aſceticarum, *τὰ λεγόμενα ἀντιῤῥητικὰ καὶ εὐκτικά.* Has ſententias libro de Vitis Patrum ſubjunctas olim legit Photius Cod. CXCVIII. ut dixi Volum. IX. p. 24. De aliis hujus Heſychii ſcriptis Volum. VI. p. 244. Eadem Marci, Nicolai, & Heſychii opuſcula Latine ex verſione Joannis Pici, claſſium inquiſitoriarum in Senatu Pariſienſi Præſidis, excuſa ſunt ſeparatim eodem An. 1563. Pariſ. apud Audoenum Parvum 1563. 8. Exſtant deinde Græce & Latine recuſa tomo priore auctarii Ducæani, & in Bibl. Patrum Morelliana An. 1644. Tomo undecimo. Latine ex Pici verſione, in Bibl. Patrum edit. Lugd. Tomo V. & XII.

XXXI. *Theſaurus Aſceticus*, **) ſive ſyntagma opuſculorum XVIII. à Græcis olim Patribus de re aſcetica ſcriptorum, edita, quorum decimum tertium ex Codice Vaticano, duodevigeſimum ex Crypta ferratenſi, cætera ex MS. Codice Franciſci Turriani, quem cum Jeſuitico Ordini ſe adjungeret, domui profeſſæ Romanæ Ao. 1566. dono dedit, vulgata primum ſunt cum Latina verſione PETRI POSSINI S. J. ***) Pariſ. 1684. 4. In hoc ſyntagmate continentur:

*) Inter hæc opuſcula non exſtat *Marci* Anachoretæ *Epiſtola ad Lycium* ex qua aliquid affert Franciſcus Turrianus lib. 3. Apologiæ pro Epiſtolis Pontificum cap. 16. p 382.

**) Confer Acta Erud. A. 1685. p. 489. & B. D. Ittigium de Bibliothecis Patrum p. 360. ſeq.

***) Poſſinus catarrho extinctus Toloſæ A. 1686. 2. Febr. æt. 77. de quo præter Nathanaëlem Sotwellum in Bibl. Jeſuitica, conſules Dan. Papebrochii paralipomena ad Conatum

I. S. *Johannis Chrysostomi* epistola ad Monachos. Incipit. φησὶν ὁ θεῖ☉ Ἀπόστολ☉, ἀδιαλείπτως προσεύχεσθε χωρὶς ὀργῆς καὶ διαλογισμῶν. T. VII. Savil. pag. 225. sed Possinus dedit clausulâ integriorem & emendatiorem aliquot locis.

II. S. *Macarii Magni* de custodia cordis liber. περὶ φυλακῆς καρδίας p. 19. Incip. πῶς δύναται λέγειν ὁ τυχών.

III. Ejusdem de perfectione in spiritu liber. περὶ τελειότητ☉ ἐν πνεύματι. p. 47. Incip. Χάριτι μὲν καὶ δωρεᾷ.

IV. Ejusdem de oratione liber. περὶ προσευχῆς p. 63. Incip. κεφάλαιον πάσης ἀγαθῆς σπουδῆς.

V. Ejusdem de patientia & discretione liber. περὶ ὑπομονῆς καὶ διακρίσεως. p. 81. Incip. τοῖς πειθαρχεῖν τῷ λόγῳ τοῦ Θεοῦ βουλομένοις.

VI. Ejusdem de elevatione mentis liber. περὶ ὑψώσεως τοῦ νοός. p. 115. Incip. Μωσῆς ὁ μακάρι☉ ὑπέδειξε.

VII. Ejusdem de caritate liber. περὶ ἀγάπης. p. 141. Incip. ὥσπερ ἐν τοῖς φαινομένοις τύποις.

VIII. Ejusdem de libertate mentis liber. περὶ ἐλευθερίας νοός. pag. 183. Incip. ἐὰν ἀκούσῃς.

IX. Apophthegmata Patrum. p. 228. Agathonis, Antonii, Arsenii, Joannis Colobi, Macarii Magni, Pauli τοῦ ἐν τῷ Λατρῷ in Latro habitantis (adde p. 411.) Abbatis Pœmenis, Sylvani.

X. S. *Amphilochii* de non desperando liber. περὶ τοῦ μὴ ἀπογινώσκειν. pag. 255. Incip. ἀδελφός τις ἡττηθείς.

XI. B. Abbatis *Zosimæ* alloquia sive διαλογισμοί. p. 279. Incip. ἀρχόμεν☉ ὁ μακάρι☉ Ζωσιμᾶς.

XII. *Isaac*

tum Chronologicum in Catalogos Pontificum, in propylæo ad Acta Sanctorum Maji p 26. Scriptores Græci in quibus illustrandis cum singulari eruditionis atque elegantis ingenii laude versatus Possinus est, præter eos qui ad Historiam Byzantinam faciunt, Pachymerem, Theophylacti institutionem Regiam, notas ad Comnenæ Alexiadem & Niceph. Bryennium, sunt Catenæ Patrum Græcorum in Matthæum & Marcum, S. Nili Epistolæ & narratio de cæde Monachorum in monte Sina, S. Methodii convivium virginum, Collationes Isidorianæ quibus Epistolæ Isidori Pelusiotæ ex Codicibus Romanis emendantur, & Polemonis Sophistæ Orationes duæ atque inedita antea Nicetæ laudatio SS. Archangelorum Michaëlis & Gabrielis Græce & Latine vulgatæ.

XII. *Isaac* Syri de cogitationibus libellus. περὶ λογισμῶν. p. 308. Incip. κίνησις τῶν λογισμῶν ὑπὸ τεσσάρων αἰτιῶν.

XIII. S. *Theodori Studitæ* Capitula quatuor. p. 311. Incip. οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν ἡ ἀσκητικὴ ζωή.

XIV. Abbatis *Isaiæ* Capitula XIX. p. 315. Incip. τρεῖς ἀρεταί εἰσιν.

XV. S. *Philothei* de mandatis Domini nostri JEsu CHristi sermo. περὶ τῶν ἐντολῶν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. pag. 326. Incip. ὁ Κύριος ἡμῶν Χριστός.

XVI. S. *Theodori* Archiepisc. Edessæ capitula practica CII. κεφάλαια πρακτικὰ ρβ. p. 345. Incip. ἐπειδήπερ Θεοῦ τοῦ ἀγαθοῦ χάριτι ἀποταξάμενοι τῷ Σατανᾷ.

XVII. *Nicephori* Monachi de custodia cordis liber. περὶ φυλακῆς καρδίας. p. 404. Incip. ὅσοι τῆς μεγαλοπρεποῦς. Laudat dicta factaque Agathonis, Antonii, Arsenii Carpathii, τοῦ τῆς κλίμακος. p. 415. Diadochi, Isaiæ, Macarii magni, Isaaci Syri, Marci Monachi, Pauli in montibus, Sabbæ, Simeonis junioris Theologi, & Theodosii.

XVIII. Vita S. Bartholomæi junioris, Abbatis Cryptoferratensis. p. 429-455. Incip. οὐδὲν οὕτω διέγειρεν.

XXXII. *Indiculus Asceticorum* quæ inter Patrum Opera reperiuntur digestus ab Asceta Benedictino. Paris. 1648. 4. & 1671. 4. quæ priore longe est locupletior editio. Ascetam istum constat fuisse JOANNEM LUCAM D'ACHERY sive DACHERIUM, ut notarunt Paulus Colomesius p. 479. Opp. Bernardus Pez in Bibliotheca Benedictino Mauriana p. 42. ac novissimus auctor Bibliothecæ Historico Criticæ *) scriptorum Congregationis S. Mauri, quæ Gallica lingua prodiit Hagæ Comitis superiore anno 1725. 12. p. 2. Obiit Dacherius Parisiis A. 1685. æt. 78. editione Lanfranci, Gviberti & aliorum: *Spicilegii* præsertim *Patrum* de studiis Ecclesiasticis immortaliter promeritus. Hoc spicilegium tredecim in quarto Voluminibus vulgatum Paris. ab A. 1655. ad 1677. cum esset rarissi-

*) Dom Filippe le Cerf de la Viéville, Religieux Benedictin de la meme Congregation.

rariſſime obvium, recudi nuper contigit Pariſ. 1723. tribus in fol. Tomis alioque ordine, quem nempe ætas & materia ſcriptorum ſuggerere videtur. Multis cæteroqui nominibus caſtigatior eſt hæc editio altera & melior, licet omiſſa quædam & mutata merito doleas. Neſcio tamen an huic querelæ ad plenum ſatisfecerint, qui folia quædam in ſupplementum deinceps ſeparatim emiſerunt. Quæ in ſingulis ſpicilegii Tomis prioris editionis continentur, recenſet laudatus D. Ittigius libro de Bibliothecis Patrum p. 166. ſeq. De nupera noviſſima vide ſi placet Ephemerides eruditorum Pariſ. A. 1724. T. II. p. 99. Novæ editioni præmittitur veteris editionis elenchus, adpoſitis ad ſingulorum quæ illa complectitur ſcriptorum titulos, Tomis novæ paginisque.

XXXIII. *Bibliotheca Patrum Aſcetica*, quinque voluminibus in 4. edita Pariſ. 1661. debetur Dacherii amico, & ex Monacho Ordinis Fontevraldi, Benedictino ejusdem congregationis S. Mauri, CLAUDIO de CHANTELOU, *) qui S. Bernardi quoq; ſermones de tempore & de ſanctis, præmiſſa ejus Vita ab Alano Antiſſidorienſi Epiſcopo ſcripta, vulgavit A. 1662. 4. omnium ejusdem operum editionem daturus, quod ipſo morte prævento poſtea tam egregie præſtitum eſt ab altero Canteloii amico & ejusdem ordinis præclariſſimo Viro Joanne Mabillonio. Illos Bernardi ſermones pro ſexto Bibliothecæ Aſceticæ volumine laudatus Ittigius computat, qui comprehenſa in ſingulis Tomis ſcripta recenſet p. 362. ſeq. Edidit quoque Canteloius An. 1664. S. Baſilii magni librum regularum fuſius diſputatarum, ad idem argumentum Aſcetices ſacræ pertinentem. Obiit in Abbatia S. Germani de Pratis, Anno eodem 1664. d. 28. Novembris.

XXXIV. FRANCISCI ROUS, **) Etonenſis Collegii Præpoſiti, *mella Patrum*, ſive excerpta ad Pietatem Chriſtianam facientia ex ſcriptis genuinis Patrum Eccleſiæ, per tria primora ſæcula usque ad pacem ſub Conſtantino M. Divinitus datam, Lond. 1650. 8. Latine.

Ex

*) Errore typorum excuſum *Chautelou* apud Ittig. p. 369.

**) Idem hic eſt qui An. 1637. juvenis cum eſſet Oxoniæ ſocius Collegii Mertonenſis edidit Anglice Archæologiæ Atticæ libros ſeptem, quorum editionem quartam cum Zachariæ Bogani auctario habeo vulgatam Oxon. 1634. 4. Ejusdem Franciſci Rous ſcrita & Meditationes ſacri argumenti, plena utiliſſimis monitis Anglice prodierunt junctim Lond. 1657. fol.

428. de fuga in persecutione ad Fabium p. 447. de exhortatione castitatis p. 449. de pudicitia p. 450. de jejunio p. 452.

Ex *Novatiani* libro de Trinitate, quem sine causa Tertulliano maluit tribuere vir præclarus Abraham Scultetus. p. 456.

Ex Epistola de cibis Judaicis p. 464.

Ex *Hermiæ* irrisione Gentilium Philosophorum, quem Rousius refert ad sæculum à Christo nato secundum p, 468.

Ex *Origenis* Homiliis XVII. in Genesin. p. 470. Homiliis XIII. in Exodum p. 495. Homiliis XVI. in Leviticum p. 510. Homiliis XXVII. in Numeros p. 536. Ex Homiliis XXVI. in Josuam p. 573. Homiliis IX. in librum Judicum p. 588. Homilia unica in lib. Regnorum p. 596. Ex Pseudepigraphis libris tribus in Jobum pag. 598. 605. 608. Homiliis V. in Psalmum XXXVI. pag. 611. duabus in Psalm. XXXVII. p. 619. totidem in Psalm. XXXIIX. p. 624. Ex incerti homiliis duabus in Canticum Canticorum. p. 627. Ex Origenis Homiliis IX. in visiones Esaiæ p. 630. Homiliis XIV. in Jeremiam p. 637. Homiliis XIII. in Ezechielem. p. 651. XXXV. in Matthæum p. 669. Homiliis XXXIIX. in Lucam p. 702. Ex homiliis novem in diversos Evangelii locos p. 712. Ex libris decem in Epistolam ad Romanos. p. 715. Ex libris VIII. contra Celsum pag. 759.

Ex *Minutii Felicis* Octavio. pag. 830.

Ex S. *Cypriani* Epistolis LXXXIII. pag. 843. libro de habitu & disciplina Virginum p. 901. de lapsis p. 905. de unitate Ecclesiæ Catholicæ p. 911. de Oratione Dominica p. 914. ad Demetrianum pag. 920. de Idolorum vanitate p. 923. de Mortalitate p. 924. de opere & eleemosynis p. 928. de bono patientiæ p. 931. de Zelo & livore p. 935. de exhortatione Martyrii ad Fortunatum p. 937. de spectaculis p. 940. de bono pudicitiæ p. 942.

Ex *Arnobii* disputationum adversus Gentes libris VII. p. 945--983.

Ut de instituto operis utilis & lectu digni melius constet, pauca hæc ex præfatione editoris adscribenda duxi:

LECTORI *Sano.*

Lectori, quem sanctum cupio, Rationalem, quippe sanum, appello, rationes operis hujus lubens ac festinus offero. Prima sit, Illorum subsidium, qui Patres totos vel comparare, vel legere commode nequeant. Secunda, ut meæ, & aliorum memoriæ, sit adjumento, dum relegendo ista paucio-

ra, ea-

m, eadem aut plura prius lecta, sed in oblivionem abeuntia, ad memoriam revocantur. Tertia, ut Testes non solum Veritatis, sed & Sanctitatis, confessione, Martyrio, atque adeo ipsa Antiquitatis canitie venerandi, coram oculis hominum palam prostent & luceant: Testimoniorum suorum lumine manifesto commonstrantes, quæ sit extra Controversiam *(licet in hoc ipsissimo Controversiarum seculo) magna illa pietatis summa, Via nempe Regia, ad supremi Regis palatium. Unica enim semper viguit, sanctis hisce docentibus & attestantibus, Fides in Christum (Deum scilicet in carne manifestatum) & ex Christo fide apprehenso, peccatorum Remissio, & interna Renovatio, atque ex hac Renovatione bonorum operum fructus uberrimi; suavis fragrantiæ, & hostiæ Deo acceptæ, & bene-placentes. Contra quam pietatem, sanctitatem, & sanctitatis officia, licet caro obmurmuret, cum ab hodiernis Doctoribus pressius inculcentur, & iis qui veterem hominem nondum exuerunt, nova imo forte nimia videantur & audiant, nubes hac Testium, eadem Ecclesiæ antiquissimis & sanctissimis seculis obtinuisse, & à Cathedris ad populum emanasse, suffragiis irrefragabilibus evincet. Ita ut nunc sanctitas potius antiquata, quam non antiqua censeri debeat. Idem namque Christus, atque eadem Christianitas, hodie, heri, & in secula. Quarta, quæ præcedentium Rationum, Ratio, & Anima est, ut sententiæ hæ, tanquam Spiritus Sancti scintillæ, in unum collectæ (nedum lucem præstent, sed &) ignem cœlestem in animis legentium intus accendant, qui foras in bona opera erumpens, coram hominibus fulgeat ad Patris cœlestis Gloriam. Charitatem primam laudat Scriptura, & charitatem ultimam (sive occidentis seculi) tanquam frigescentem Scriptura prædamnat. Quam congruit Medicinæ, quæ contrariis per contaria medetur, ut Charitas primitiva quæ fervebat, applicetur charitati postremæ quæ frigebit, ut frigida ista ab illa fervida, tanquam puer mortuus à propheta vivo, calorem hauriat, vigorem, & vitam.*

Exstat etiam similis quædam ἐκλογή, quæ *Favus Patrum* inscribitur, nescio quo auctore sive editore, nam illa jam mihi non ad manus est.

XXXV. HENRICUS CANISIUS, Noviomagensis, Petri Canisii S. I. non frater, ut legas in Scaligeranis, sed fratris filius, JCtus & Canonum in Academia Ingolstadiensi Professor, præter alia a) vulgavit bonâ ut creditur fide b) insignem illam veterum scriptorum antea ineditorum

torum collectionem, sub titulo *Antiquarum Lectionum*, Ingolstad. 1601. 1602. 1603. 1604. sex voluminibus in 4. defunctus post An. 1609. Scripta in hac συναγωγῇ obvia secundum ordinem editionis Ingolstadiensis recensent Antonius Possevinus in Apparatu Theologico, Valerius Andreas in Bibliotheca Belgica, & in Lexico Lud. Morerius, & diligentius etiam Philippus Labbeus in Bibl. nova MSS. p. 152. sqq. & Doctor quondam meus Thomas Ittigius, ὁ μακαρίτης libro de Bibliothecis Patrum p. 577. sqq. Cum autem tanta esset hujus operis raritas, ut sexaginta amplius veniret Joachimicis, si usquam alicubi reperiretur, laudatum fuit studium V. C. JACOBI BASNAGII, qui illas Antiquas Lectiones, sed ordine digestas temporis quo scriptores vixere, & prolegomenis dissertationibus ac notis passim illustratas, emendatiores quoque hinc inde varisque egregiis priscis monumentis auctas recudi curavit, luculentis ac nitidis typis Westenianis Amst. 1725. fol. quatuor Voluminibus, auctore interim dum opus excuditur defuncto c) Hagæ Comitis, ubi munus Pastoris Ecclesiæ Gallicanæ gerebat 21 Dec. A. 1723. Addidit etiam quæ singulari tomo velut auctarium Canisiano operi subjunxerat PETRUS STEVARTIUS Leodius d) Theologiæ in eadem Academia Ingolstadiensi professor, Ingolstad. 1616. 4. & quorum elenchum dederunt laudati viri, Ittigius p. 605. & Labbeus p. 164. Quamquam autem multi fortasse peroptent mecum ut viri eruditi qui collectiones veterum scriptorum, ut Dacherii, Mabillonii & aliorum recudi curarunt egregio & laudatissimo studio, iidem servassent paginas priorum editionum, quæ passim in Historicorum & Criticorum scriptis allegantur, ut loca consulentibus lectores longa inquirendi molestia sublevarentur: cum ordo scriptorum chronologicus possit rectius & commodius notari indice aliquo, & notæ ac prolegomena aliaque monumenta vel separatim adjici, vel sine recepta-

a) Alia ab H. Canisio edita referunt Franciscus Swertius in Athenis Belgicis pag. 324. & Valerius Andreas in Bibl. Belgica p. 344.

b) Scaligerana: *H. Canisius en ses VI. volumes a des bonnes choses & aussi de grandes badineries, multa futilia. Il a tout eu de saint Gal, je ne crois pas qu'il ait rien de falsifié.*

c) Jac. Basnagii elogium & scriptorum ab eo editorum Catalogus, tomo primo Lectionum Canisianarum editionis Amst. præmittitur. Catalogum scriptorum dabit etiam Diarium Hagense, Europe savante An. 1719. mense Augusto p. 206. sq.

d) Alias Stevartii lucubrationes referunt Valerius Andreas, & Sweertius qui testatur A. C. 1621. diem obiisse supremum.

ceptarum paginarum interceptione interſeri. Attamen quoniam aliud placuiſſe videmus nuperis editoribus, ſupereſt ut quod ad Caniſium attinet indice duplici ſtudioſis ſuccurram, exhibeamque recenſionem editionis Baſnagianæ, e) collatæ cum Ingolſtadienſi, adſcriptis utriusque paginis, & deinde indicem alphabeticum omnium in utraque comprehenſorum monumentorum ſubjungam. Literæ *Stev.* collectionem Stevartianam denotant.

Theſaurus monimentor. Eccleſiaſt. Amſterd. 1725. fol.

No.		Edit. Nov. T. I. pag.	Vet.	pag.
1	Tom. I. Sec. III. A. C. 230. Excerpta ex libro *S. Hippolyti* Epiſcopi Portuenſis de Theologia & incarnatione, contra Beronem & Helicem: quæ Latine ex *Franciſci Turriani* verſione Caniſius exhibet. ſed Græce & Lat. ex Sirmondi ac Combefiſii dat Baſnagius. Confer Hippolytum meum T. 1. p. 225.	13	T. V.	153
2	A. C. 250. *S. Gregorii Thaumaturgi* expoſitio fides & anathematiſmi XII. Græce & Lat. cum fragmento ex narratione *Germani* CPol. ad Anthimum de Synodis & hæreſibus.	26	T. III.	1
3	Sec. IV. A. C. 340. *Serapionis*, Epiſcopi Thmueos, liber contra Manichæos. *Turriani* verſionem Caniſius dederat, Baſnagius Græca etiam addidit ex Codice Holſteniano Hamb. cujus apographum ad eum transmiſit ſumme Venerandus noſter Jo. Frid. Wincklerus, Paſtor meritiſſ. Eccleſiæ Nicolaitanæ.	43	T. V.	1
4	A. C. 360. *Titi Boſtrenſis* contra Manichæos libri III. (quartus deſideratur.) Etiam hoc			

e) de hac poſſunt quoque conſuli Acta Erud. Latina An. 1725. p. 529. An. 1726. p. 1. &c. Germanica part. 105. 107. 112. &c. Jo. Clericus Bibl. veteris & novæ Tom. XXIII ſeq. Unſchuldige Nachrichten von Alten und Neuen in Theologiſchen Sachen An. 1725. p. 795. ſqq.

No.		Edit. Nov. T. I. pag.		Vet. pag.
	ex *Turriani* versione tantum Canisius dederat, Græca ejusdem laudati Winckleri beneficio Basnagius addidit.	59	T. V.	36
5	*S. Oresii* Abbatis de sex cogitationibus libellus Latine.	168	T.V. 2.	951
6	A.C. 370. *S. Basilii* rationes syllogisticæ contra Arianos, quod Filius in Divinis sit Deus. *Turriano interprete.* Latine. Incip. *Si Filius est natura DEus, & Pater est natura DEus.*	169	T. V.	166
	Ejusdem fragmentum contra Eunomium. Incip. *Si ingenitum est substantia.*	171	T. V.	171
7	*Eunomii* hæretici Confessio fidei Græce cum versione *Henr. Valesii.*	178	*deest.*	
	Ejusdem Apologiæ Prologus & Epilogus cum versione *Henr. Wartboni.*	181	*deest.*	
	Scholia Eunomii & disputatio Orthodoxi contra eum, Latine ex *Turriani* versione.	185	T. V.	172
8	SS. *Basilii* Magni & *Gregorii Naz.* expositio de sancta & orthodoxa fide. Incip. *Credo in Patrem, Filium & Spiritum S. Trinitatem ὁμοούσιον.*	188	T. V.	177
9	*S. Gregorii Nysseni* Epistola ad Theophilum Alex. Episcopum, contra Apollinarium. Versioni *Turriani* quam solam Canisius dederat, Basnagius Græca addidit ex edit. Frontonis Ducæi T. II. p. 677. Incip. *οὐ μόνης δὲ τῆς κοσμικῆς.*	191	T. V.	161
10	A. C. 380. *Didymi* Alex. liber contra Manichæos. Versioni *Turriani* quam itidem solam Canisius exhibuerat, Basnagius adjunxit Græca ex Combefisii auctario novissimo Bibl. Patrum.	204	T. V.	17
11	A. C. 390. *S. Joannis Chrysostomi* pars Commentarii brevis in Joannem, Latine *Gerardo*			

Vossio

		Edit. Nov. T. I. pag.		Vet. pag.
	Vossio Tungrensi interprete. Incipit: *quid causæ est cum reliqui Evangelistæ.*	218	Stevart.	518
12	Ejusdem Epistola ad Cæsarium cum fragmentis Græcis notisque tum aliorum eruditorum tum Viri Illustriss. Scipionis Marchionis Maffei.	233	*deest.*	
13	Sec. V. A. C. 440. *Basilii* Seleuciensis demonstratio adversus Judæos de adventu CHristi. Latine ex *Turriani* versione Stevartius protulerat. Græca Basnagius addidit ex edit. Claudii Dausqueji.	240	Stev.	405
14	A. C. 444. *Tironis Prosperi* Aquitanici Chronicon ab Adamo ad mortem Valentis, ex edit. Labbei in Bibl. nova MSS.	264	*deest.*	
	Chronicon ejusdem à morte Valentis ad A.C.444. ex editione Canisiana, Augustana, Pithœana: addito quod apud Canisium desideratur fragmento Labbeano.	295	T. I.	134
15.16	Chronica Victoris Tununensis *) ab A.C. 445. ad 527. & Joannis Abbatis Biclariensis usque ad octavum annum Mauriicii Imper.	321	*deest.*	
	Valentiniani III. Imp. constitutio pro primatu Sedis Romanæ, in gratiam Leonis Magni, ex Baronio ad A. C. 445.	337 342	*deest.*	
17	A. C. 460. S. *Fausti* admonitio: nec non Fausti Rhegiensis Episc. Epistolæ ad Ruricium, Lucidum & alios: *Lucidi* ad Euphronium, Leontium aliosque Galliæ Episcopos, qua Prædestinationorum damnat errores, Epistola seu libellus. Item *Cæsarii*, *Eufrasii*, *Græ-*	350	T.V. 2.	423 428

*) *Victoris Tununensis* & *Joannis Biclariensis* Chronica quidem in Canisii Antiquis Lectionibus non exstant, sed edidit idem Canisius Ingolstad. 1600. 4. Volumen singulare, in quo præter hæc duo Chronica occurrit legatio *Liutprandi* Episcopi Cremonensis ad Nicephorum Phocam Imperatorem Græcorum, nomine Othonis Magni Imp. Augusti, nec non *Synodus* Bavarica sub Tassilone, Bavariæ duce, tempore Caroli Magni.

No.		Edit. Nov. T. I. pag.	Vet.	pag.
	ci, *Sedati*, *Taurentii* & *Victorini* Epistolæ ad Ruricium Lemovicensem Episcopum.			
18	Ejusdem *Ruricii* Epistolarum libri duo. Has Epistolas infinitis mendis liberatas Labbeus inserere promisit tertiæ parti suarum Antiquarum Lectionum, sed quæ lucem non viderunt.	373	T.V. 2	440
19	Sec. VI. A. C. 511. Epistola *Eugippii* Abbatis in vitam S. Severini, ad Paschasium Diaconum. Exstat & apud Bollandum Act. Sanctor. 8. Januar. T. I. pag. 484.	411	T.VI.	455
20	A. 530. *Cogitosus* de S. *Brigida* Scota quæ A. C. 521. obiit.	416	T.V. 2	625
21	A. 540. *Zacharia* Mytilenensis brevis disputatio adversus Manichæos, Latine ex Turriani versione.	428	T. V.	143
22	A. 570. *Anastasii* Antiocheni Orationes quinque Latine, 1) de SS. Trinitate, 2) de incircumscripto, 3) de Incarnatione, 4) de passione. 5) de Resurrectione: *Turriano* interprete.	436	Stev.	463
23	*Anastasii* Sinaitæ Oratio de sacra Synaxi, Græce & Lat. Hanc ex Bavarico Codice Canisius dederat, sed Basnagius illam repræsentat ex edit. Combefisiana recensita ad Codices Regiæ Bibl.	465	T.III.	67
24	Ejusdem Oratio in sextum Psalmum, Græce & Latine.	480	T. III.	87
	Eadem ex alio Codice, Græce & Latine ex edit. Combefisiana Tom. I. Auctarii novi p. 943.	502	*deest.*	
25	A. 580. *Evanti* Abbatis contra eos qui sanguinem animalium immundum, & carnem mundam judicant.	522	T.V. 2	553
26 ad 29	Sec. VII. A. C. 605. *Leontii* Byzantini Monachi libri III. contra *Eutychianos*			

& *Ne-*

		Edit. Nov. T. I. pag.		Vet. pag.
	& *Nestorianos*, sive contra Enantiodocetas, Aphthartodocetas & contra illos qui simulabant se Chalcedonensem Synodum recipere, cum essent Nestoriani: & de Nestorianis triumphus. Liber in fraudes *Apollinaristarum* seu in eos qui proferunt quædam falso in scripta nomine vetustorum Patrum. Solutiones argumentorum *Severi* hæretici. Dubitationes hypotheticæ & definientes XXX. contra eos qui negant esse in CHristo post unionem duas veras naturas. Auctoritates SS. Patrum contra eos qui dividunt in duas naturas unum Dominum JEsum Christum post unionem, collectæ à *Timotheo* hæretico, sive alio. Omnia Latine, *Turriano* interprete.	527	T.IV.	1
30	A. C. 640. Epistolæ XVI. Domni *Desiderii*, Episcopi Cadurceni, ex Bibl. Monasterii St. Galli.	636	T.V.2	526
31	Ad Desiderium Cadurcensem Epistolæ XXI Abbonis, Aujulphi, Bertegyseli, Chanulfi, Constantii, Dadonis, Elegii, Felicis, Galli, Palladii, Pauli, Rauracii*, Sigeberti Regis, Sulpitii & Veri, necnon Sulpitii ad Verum Rutenæ Episcopum. Has postea ediderunt Marquardus. Freherus & Andreas Duchesne.			
32	An. 660. Vita *St. Magni* auctore *Theodoro* ejus discipulo, Monacho St. Galli & Abbate primo Campedonensi.	655	T.V.2	913
33	An. 670. *St. Adamanni* *) Scoti libri III. de *S. Columbano*, Scoto.	680	T.V.2	562
34	An. 690. *S. Althelmi*, Shireburnensis apud Occidentales Saxones in Britannia Episco-			

*) al. Adamannus vel Adamandus. Apud Labbeum vitiose Adamantius.

No.		Edit. Nov. T. I. pag.	Vet.	Vet. pag.
	pi libri duo carmine heroico scripti de laude Virginum & de octo vitiis principalibus.	713	T.V.2.	798
35	*Claudii Capperonnierii* Professoris Regii Paris. animadversiones in Anastasii versionem Latinam fragmentorum S. Hippolyti Portuensis contra Beronem & Helicem, & in Jac. Fabricii Holsati versionem Latinam apologetici Eunomiani.	764	*deest.*	
36	A. C. 615. Carmen Monostichôn *B. Columbani* Hiberni Abbatis, ex MS. Frisingensi, cum Epistola ad Hunaldum discipulum, carmine hexametro, qua detestatur avaritiam.	775	T. I. append.	pag. 3.
37	Sermo *S. Galli* Confessoris, dictus in Consecratione Joannis, Episcopi Constantiensis.	784	T.V.2.	896
38	Fragmentum *Leontii* Cyprii contra Hebræos, Latine.	795	T. V.	200
	TOMO II.	T. II. pag.		pag.
39	Sec. VIII. A. C. 701. Acta sancti *Cuthberti* Lindisfarnensis Episcopi, carmine heroico à venerabili *Beda* conscripta, versibus hexametris.	4	T.V. 2	692
40	A. C. 730. *S. Johannis* Damasceni Liber contra *Acephalos*, & *Jacobitas Monophysitas*; Canisius ex Turriani versione Latine tantum ediderat. Basnagius Græce & Latine & integriorem exhibet ex editione V. C. Michaëlis le Quien.	29	T. IV.	173
41	Ejusdem Dissertatio adversus *Nestorianos*; itidem Latine tantum a Canisio edita Turriano interprete, & à Basnagio Græce & Latine ex laudati Lequienii Damasceno reposita.	66	T. IV.	212

42. S. Za-

tibus

		Edit. Nov. T. II. pag.		Vet. pag.
	tibus & octo vitiis principalibus. Cum Alcuini epitaphio &c.	376	T. VI.	411
53	a. A.C. 790. *Flacci Alcuini* Epistolæ LXVII.	384	T. I.	1
	b. Ejusdem Epistola ad Eanbaldum Archiepiscopum Eboracensem ex edit. V. C. Justi Fontanini.	449	*deest.*	
	c. Ejusdem Epistola de confessione peccatorum facienda ad pueros S. Martini.	454	T. V. 2	323
	d. Ejusdem Homilia in Natalem S. *Willibrordi* Archiep. item ejus liber de vita & rebus gestis St. Willibrordi carmine conscriptus & Elegia in St. *Willigisum* parentem St. Willibrordi.	460 463.470	T. VI.	345
	e. Carmina incerti Auctoris de Carolo M. & Leonis Pontificis ad eundem Carolum adventu, incip. *Rursus in ambiguos.*	474	T. VI.	521
	f. *Flacci Albini* seu *Alcuini* Dialectica & Grammatica.	488 506	T. V. 2	960
	g. Ejusdem epistola de illo Canticorum loco VI. 7. *Sexaginta sunt Reginæ & octoginta Concubinæ*, ut & ejusdem, sive *Amalarii* potius Epistola de cerimoniis Baptismi ad Carolum M.	540 543	T. VI.	366
54	Sec. IX. A. C. 810. *St. Nicephori* Patriarchæ Constantinopolitani Opuscula quatuor contra Iconomachos, Latine, Francisco Turriano interprete.	part. 2 4	T. IV	253
55	A. C. 814. Benedictio DEI ex *Cassiodoro* & *Isidoro*, ab Anonymo ad Bathuricum Episcopum Ratisbon.	21	Stevart.	799
56	Fragmentum Annalium Francicorum ab A.C. 741. usque ad 793. quos Regino Prumiensis se in historia secutum profitetur.	48	T. III.	190
57	A. C. 820. *Theodulphi* Abbatis Floriacensis Elegiæ Epistolares de suo Exilio ad Mo-			

doinum

No.		Edit. Nov. T. II. pag.	Vet.	pag.
	lam & versus ad Grimoldum Abbatem Basnagius è Mabillonio pag. 290. addidit.	part.2.314	T. VI.	688
72	Synodus Regia *Ticina*, & de ea M. Velseri admonitio.	361	T. V. 2	674 951
73	Conventus *Ticinensis*.	369		
74	Genealogia *Caroli M.* auctore Anonymo.	372	T.V. 2	688
75	A.C. 869. *Photii* Patriarchæ CPol. Epistol. integra ad Michaëlem Bulgarorum Regem, Græc. & Lat. ex Montacutii edit. Præmissa	382	*deest.*	
	illius particula quam ex Turriani versione solam Canisius ediderat.	379	T.V.	183
76	Ejusd. Photii Dissertationes sex de Divinitate, incarnatione &c. Græce & Latine. Canisius Latine tantum exhibuerat ex Turriani versione. Sed (exceptâ primâ) Græcas quoque & tertiam integriorem Basnagius adjunxit, acceptas à V. C. Claudio Caperonnierio, cujus etiam accedunt notæ.	420	T. V.	189
77	Photii liber de Voluntatibus Gnomicis in CHristo, Græce & Latine, cum ejusdem Caperonnierii notis.	439	Stevart.	437
78	Stewartii Dissertatiuncula de scriptione Photiana.	459	Stev.	453
79	*Theodori* Hagiopolitani Disputationes tres: I. De nomine DEI. II. De Deo & Deitate. III. cum Nestoriano. Latine Turriano interprete.	467	T.IV.	281
80	*Theodori Abucaræ* Tractatus de Unione & incarnatione; Græce ex MS. Bodlejano Oxon. cum versione Andreæ Arnoldi, ex edit. Parisiens. 1685. 8.	474	*deest.*	
81	A.C. 870. Martyrium *S. Desiderii* Viennensis in Gallia Episcopi ab *Adone* collectum.	T. II. part.3.	T.VI.	444
82	A.C. 875. *Anastasii* Abbatis Liber contra Judæos, Latine, Turriano interprete. In-		4	

cip.

No.		Edit. Nov.	pag.	Vet.	pag.
	cip. *Regnum quod DEUS promisit se daturum CHristo.*	T. II. part.3.	12	T. III.	123
83	A. C. 881. Collectanea contra Judæos.		41	Stevart.	415
84	Collectanea de quibusdam Hæresibus.		49	Stevart.	430
85	A. C. 884. De Gestis *Caroli M.* Libri duo scripti à quodam Monacho S. Galli.		57	T. I.	360
86	A. C. 894. Martyrologium *Notkeri Balbuli*, Monachi S. Galli.		89	T. VI.	761
87	Epigrammata seu Hymni sacri illustrium virorum Monasterii S. Galli.		190	T. V. 2	728
88	Carmina *Salomonis* Episcopi ad Dadonem Episcopum, *Waldramni* ad Salomonem.		239	T. I. app.	15 31
89	A. C. 895. Vita *S. Gregorii M.* ab incerto Auctore conscripta.		256	T. VI.	461
90	A. C. 896. Vita *S. Walpurgis* Virginis & Abbatissæ Heidenheimensis scripta à Wolfhardo presbytero Monacho Hasenrietano.		265	T. IV. 2	720
91	Sec. X. A. C. 910. Vita *S. Burchardi* Herbipolensis Episcopi, Auctore, Anonymo.	T. III.	5	T. IV. 2	651
92	Synodus *Engilenheimensis* A. 948.		9	T. V. 2.	1057
93	Synodus *Augustana*, A. 952.		11	T. V. 2.	1053
94	A. C. 985. Vita *S. Willibaldi* Episcopi Aichstadiani, Auctore Anonymo.		16		
95	A. C. 990. Chronicon *Hippolyti* Thebani; Græce & Latine. Editionem Canisianam ex Lambecio & Schelstrateno auxit Basnagius.		26	T. III.	35
96	A. C. 1000. *S. Adalberto* Pragensi Episcopo, Prussorum, Boëmorum, Polonorum & Hungarorum Apostolo, Auctor æquævus cum fragmentis ex alia ejus vita, ex Chronico Magdeburgensi, Chronico Ademari Monachi Ecolismensis, & ex libello de Translatione Sanctorum Abundii & Abundantiani.		45	T. V. 2	332

		Edit. Nov. T.III. pag.		Vet. pag.
97	De *Adalbaide* conjuge Ottonis I. libri duo, Auctore familiari ejus, ut videtur *Odilone* Cluniacensi.	73	T.V. 2	398
98	A.C. 1010. *Meginfredi* Magdeburgensis Præpositi de vita & virtutibus B. *Emmeramni* liber unus.	88	T. II.	1
99	A.C. 1010. *Arnolfi* ex Comitibus de Cham & Vochburg, Monachi S. Emeramni de Miraculis beati *Emmeramni* Libri duo.	104	T. II.	35
100	A. C. 1045. Panegyricus *Wiponis* carmine scriptus ad Heinricum III. Imperatorem, Conradi Imperatoris filium.	164	T. II.	191
101	A.C. 1050. Vita Sanctoram *Kiliani*, Episcopi Wirtzburgensis *Kolomanni* Presbyteri & *Totnanni* Martyrum, auctore Anonymo.	174	T. IV. 2	628
102	Vita *S. Guntheri* Thuringi Monachi Althahensis, qui S. Stephani Hungarorum Regis cognatus fuit, demum Eremitæ, auctore Anonymo.	185	T. II.	566
103	*Hermanni* Contracti, Comitis de Vöringen Majoris Augiæ Monachi Chronicon, ab Orbe condito ad A. C. 1054.	195	T. I.	431
104	A.C. 1054 *Humberti* Sylvæ Candidæ Episcopi adversus calumnias *Michaëlis* Patriarchæ Constantinop. liber unus.	281	T.VI.	114
	Ejusdem liber alius contra *Nicetam Pectoratum*, cum relatione brevi rerum Constantinopoli ab Apostolicæ sedis Legatis gestarum. *Niceta* liber contra Latinos præmittitur, Latine.	308		
105	A.C. 1065. Vita Nobilis viri *Henrici à Zwifaltach*, in Monasterio Ochsenhusano Prioris, scripta à Monacho Ochsenhusano.	331	T.V. 2	670
106	A. C. 1074. *Othloni* Fuldensis Presbyteri Libri duo de Vita S. Bonifacii, Germanorum Apostoli Archiepisc. Mogunt.	337	T.IV. 2	393

107 *S. Ans-*

		Edit. Nov. T. III. pag.	Vet.	pag.
107	A. C. 1082. *S. Anshelmi* Lucensis Episcopi libri duo contra *Guibertum* Antipapam pro defensione Gregorii VII.	372	T. VI.	202
108	Ejusdem Collectanea, de Ecclesiæ facultatibus potestati Regis aut Cæsaris non subjectis.	389		
109	A. C. 1090. Statuta Canonum de officio Sacerdotum, incerto collectore.	397		
110	A. C. 1095. *Menologium* Græcorum, ex Bibl. & versione Cardinalis Sirleti cum indice Sanctorum Alphabetico.	412	T. II.	731
		T. III. part. 2.		
111	Sec. XII. A. C. 1120. *Udalscalci* Narratio de controversiis inter Hermannum Episcopum Augustanum & Eginonem Abbatem S. Udalrici, una cum Epistolis *Paschalis* Papæ quinque, *Arnoldi* Moguntini Archiep. tribus, & *Eginonis* quatuor.	6	T. II.	205
	A. C. 1120. Carmen de itinere & obitu *Eginonis* Abbatis S. Udalrici Augustæ Vindel.	21		
112	A. C. 1145. Vita & res gestæ *S. Henrici* I. Imperatoris, incerto Auctore.	27	T. VI.	400
113	A. C. 1151. Libri tres de vita beati *Othonis* Episc. Bambergensis, Pomeranorum Apostoli, auctore Anonymo, una cum quibusdam Epistolis *Paschalis*, *Calixti*, & *Innocentii* Pontificum & *Bolislai* Polonorum Ducis: ut & *Imbraconis*, Herbip. Episcopi Oratio in funere S. Othonis.	40	T. II.	235
114	Vita & passio *S. Tyemonis* sive *Theodamari* Archiep. Salisburg. Auctore æquævo.	103	T. IV. 2	666
115	A. C. 1160. *Metelli* Tegerseensis Quirinalia sive Odæ & Eclogæ in laudem *S. Quirini* Martyris.	117	T. I. app.	37

		Edit. Nov.		Vet.
116	A.C. 1165. Fragmentum ex libro contra *Folmarum.*	T.III. pag. 200	Stevart.	pag. 243
117	A.C. 1166. Officium de *S. Carolo* Magno.	208	T. VI.	438
118	A.C. 1167. Brevis Relatio de origine, fundatione & progressu Monasterii Windbergensis in Bavaria, Ord. Præmonstratensis.	211	T. VI.	400
119	Chronicon incerti auctoris à Nativitate Domini usque ad annum CHristi 1167.	219	Stev.	717
120	I. Descriptio Urbis & Monasterii Salisburgensis ex Mabillonii T. IV. Ameсt. p. 63.	278	*deest.*	
	Monumenta Salisburgensia, collectore Joanne Steinhausen, Senatore Salisburg.			
	II. De Episcopis Salisb. *S. Ruperto*, Bavariæ Apostolo, *S. Virgilio*, Apostolo Carinthiæ, Eberhardo Norico, S. Hartwico, St. Gebehardo, Auctore *St. Eberhardi* discipulo.	282	T. II.	247
	III. Historia S. Rudberti Episc. Salisb.	319	T. VI.	1107
	Vita S. Erendrudis Abbatissæ Nubergensis.	331		1125
	Vita S. Rudberti I. Episc. Salisb. auctore S. Eberhardi Discipulo.	340		1139
	IV. Historia de Miraculis *St. Vitalis.*	347		1023
	V. Vita *S. Virgilii* Episc. Salisb.	395		1173
	Vita *S. Eberhardi* Archiep. Salisb.	408		1194
	De *S. Hartwico* Archiep. Salisb.	419		1215
	De corpore *S. Martini* Episc. Turon.	423		
	VI. Aliqua de summo Templo *Salisburgensi.*	426		
	Catalogus Episcoporum *Salisb.*	430		1224
	Vita *S. Gebehardi* Archiep. Salisburg. fundatoris Eccl. Admuntensis.	434		1227
	VII. A. C. 1190. *Arnonis* annotatio sive Index Donationum.	452	T. II.	484

IIX. *Amonis*

133 A.C.

		Edit. Nov. T.IV. pag.		Vet. pag.
133	A.C. 1289. *Theodorici* Turingi Libri octo de *S. Elizabeth*, Andreæ Regis Hungarorum filia.	116	T.V.2	147
134	A.C. 1297. Acta *S. Albani* Martyris, Auctore ut videtur *Sigeardo*, item alia Acta ejusdem Albani, incerto auctore.	157	T.V.2	648
135	Annales *Heinrici Steronis* Altahensis ab anno 1152. qui est Friderici Imp. primus, usque ad Rudolphum Habspurg. & inde deinceps ad A.C. 1297.	172	T.I.	229
136	Annales *Eberhardi* Altahensis ab Imperatore Rudolpho Habsp. sive ab An. 1273. ad 1305.	216	T.I.	307
137	Sec. XIV. A.C. 1306. Vita *S. Walpurgis* Virginis & Abbatissæ Heidenheimensis, scripta à *Philippo* Præsule Aichstadiano.	238	T.IV.2	563 605.628
138	Concilia bina *Salisburgensia* A.C. 1310.	251	T.I.	470
139	A.C. 1310. *Andronici Comneni* Constantinopolitani Dialogus contra Judæos, Joanne Livinejo interprete.	261	Stevart.	263
140	*Guilielmi de Baldensel* Hodœporicon ad Terram sanctam an. 1336. una cum Epistola ad Petrum Abbatem aulæ Regiæ, Ord. Cisterciensis.	332	T.V.2	96
141	Itinerarium *Rudolphi de* F*rameynsperg* in Palæstinam ad montem Sinai & in Ægyptum. A.C. 1346,	358	T.VI.	320
142	A.C. 1350. *Barlaami de Seminaria* Episcopi Gyracensis Epistolæ & Alexii Calocheti, Demetriique Thessalonicensis ad Barlaamum de Unione cum Rom. Ecclesia & Processione Spiritus Sancti, Latine nescio quo interprete.	369	T.VI.	4
143	Ethica secundum Stoicos, Auctore eodem Barlaamo, itidem Latine.	405	T.VI.	80
144	Sec. XV. A.C. 1422. *Anonymi* Epitome bellorum à Christianis Principibus pro re-			

cupera-

		Edit. Nov.	Vet.
155	De vita *S. Gebehardi* Constantiensis Episcopi libri duo per F*elicem Manilium*. A. C. 1511.	T.IV. pag. 822 T.VI.	pag. 477
156	E*dmundi Campiani* S. I. Epistola ad Richardum Cheneum, Episc. Glocestrensem.	*deest* T.I.	125

INDEX
In Canisii Lectiones Antiquas & Stevartii Collectionem Alphabeticus.

B. Co-

XXXVI.

XXXVI. LUDOVICUS ANTONIUS MURATORIUS Sereniss. Raynaldi I. Ducis Mutinensis Bibliothecæ præfectus, cujus diviti ingenio atque eruditæ industriæ tot alia *) insignia monumenta debet literarius orbis ac debebit, & amplam illam, cujus jam sex tomi prodiere rerum Italicarum collectionem, singulariter etiam commemorandus hoc loco est mihi propter volumen, Patavii 1709. 4. ab eo vulgatum cui titulus, *Anecdota Græca* ex MSS. Codicibus eruta, Latio donata (jam A. 1699.) notisque aucta & disquisitionibus. In hoc continentur:

S. Gregorii Nazianzeni Epigrammata sive carmina minora CCXXVIII. ex Bibliothecis Ambrosiana, Paris. & Medicea: cum versione & notis pag. 1--217. Confer Volum. VII. hujus Bibl. pag. 536. Emendationes quasdam è Codicibus Bodlejanis venerandus atque eruditiss. Jo. Christophorus Wolfius noster inserendas dedit Diario Lipsiensi, cui titulus neuer Bücher-Saal parte XIII. p. 27. seq.

Editoris clarissimi disquisitiones tres, 1. de synactis & agapetis p. 218--240.

2 De agapis sublatis p. 241--257.

3 De antiquis Christianorum sepulchris p. 258--276.

Firmi Episcopi Cæsareensis (qui Ephesinæ Synodo A. C. 431. interfuit, & A. 439. defunctus successorem habuit Thalassium teste Socrate VII. ult.) Epistolæ XLV. familiares pleræque & non inamœnæ lectu ex Codice Bibl. Ambrosianæ ante annos circiter DCC. scripto: cum prolegomenis, versione notisque p. 277--324. Nomina eorum ad quos Firmus scripsit, hæc sunt:

Acacio Episcopo. *Epist.* 19. 35.
Achilli. 1.
Alypio Chorepiscopo. 4.
Anthimo Episcopo. 14.
Armenio Archiatro. 8.
Attico Episcopo. 12.
Ausonio prsbytero. 11.
Candidi mentio. 30.
Chiloni Episcopo. 24.
Colosiano. 18.
Cynegio Comiti. 4.
Cyrillo Episcopo (Alex.) 37.
Cyterio Sophistæ. 2.
Danieli Episcopo. 42.
Didnio. 7.
Domitiano. 33.
Ecdicio. 32.
Eleusinio. 31.
Evandrio Episcopo. 15. 34.
Eupnio. 40.
Eustratio 39. Comiti. 3.
Eutherio. 23.

Fff ff 3 Floren-

*) Vide D. Jo. Fabricii, Theologi Helmst. Bibliothecam T. 6. p. 365. seq.

Juliani Imp. Epiſtolæ antea ineditæ quatuor, ex eadem Bibl. Ambroſiana Mediolani: quas cum Muratorii verſione dedi etiam Volum. VII. hujus Bibl. pag. 84. ſeq. Prima ad Alexandrinos exſtabat jam in Juliani editionibus, ſed majore parte mutila, qualem Rigaltius cum funere paraſitico vulgaverat.

Epiſtola ſub *Julii*, qui ab A. C. 337. ad 352. Epiſcopus Romanus fuit, nomine ſcripta ad Dionyſium Alexandrinum. Incipit: Θαυμάζω πυνθανόμενος. p. 341--346. Hanc quanquam Julio tribuit Gennadius cap. 2. tamen illi ſuppoſitam fuiſſe ab Eutychianis jam olim notarunt Facundus, Leontius Byz. & Evagrius; atque ſingulari diſquiſitione eruditiſſ. Muratorius probat p. 347--365. Confer Sirmondi ad Facundum notas, & Chriſtiani Auguſti Saligii Eutychianiſmum ante Eutychem p. 140. ſeq. Apud Euſebium Renaudotum in Hiſtoria Patriarcharum Alexandrinorum p. 360. verba quæ in hac Julii Epiſtola apud Muratorium p. 343. exſtant, proferuntur ex Hippolyti Romani Epiſcopi Epiſtola ad Dionyſium Epiſcopum Cyprium, ut eruditiſſ. Mat. Veiſſerio la Croſe obſervatum.

De *Anecdotis Latinis* laudati Muratorii, quorum jam quatuor Tomi lucem viderunt Mediolan. 1697. 1698. 1713. 4. uberius dicere non eſt hujus loci. Recenſentur autem duo primora volumina à B. D. Ittigio lib. de Bibliothecis Patrum p. 962. ſeq. tertius & quartus in Diario eruditorum Italiæ Tomo XV. p. 1. & 20. ſeq. & à Memoriarum Trevoltinarum auctoribus A. 1719. p. 251. 280.

Rerum Italicarum ſcriptores ab A. C. 500. ad 1500, ejusdem Muratorii ſtudio vulgari cœpti Mediolan. 1723. ſeq. fol. vel ideo non prætereundi, quod volumine primo præter Hiſtoriam Miſcellam & Jornan-

nandem sive Jordanum & Paulum Diaconum ex MSS. Ambrosianis, Estensibus, Modoetiensibus castigatiores, etiam Græcorum scriptorum *Procopii* de bello Gothico libri IV. ex Claudii Maltreti S. I. versione, cum indice vocabulorum Gothicorum, Vandalicorum & Langobardicorum ab Hugone Grotio explicatorum, & excerpta ex *Agathia* ad Gothos pertinentia ex Grotii versione leguntur. Tomo secundo inter alia etiam occurrit *Liutprandi* Cremonensis Episcopi ad Græcum Imperatorem Nicephorum Phocam legatio, quam pro Othonibus Augustis & Adelhaida suscepit A. C. 968. De sex voluminibus hujus operis, quæ hactenus ad nos typis exscripta pervenerunt, consules Acta Erud. A. 1724. p. 1. 49. 377. & A. 1725. p. 433. 437.

XXXVII. *Anecdota Græca sacra & profana* ex Codicibus manu exaratis primum in lucem edita, versione Latina donata & notis illustrata à JOH. CHRISTOPHORO WOLFIO, Pastore ad D. Catharinæ & Scholarcha, Hamburgi 1722. 23. 24. quatuor voluminibus, 8. In hac viri supra laudes collectione, cujus plures indies tomos adhuc à divite & sollerte illius industria exspectamus, hæc studiosis lectoribus exhibentur:

Tomo I. 1. *Photii* Patriarchæ CPol. liber I. & II. contra Manichæos suæ ætatis, sive Paulicianos, *) ex Codice Holsteniano, qui exstat in hac urbe Hamburgensi, in Bibl. Johannea. p. 1--216.

2. Notæ & emendationes præclaræ viri docti Angli (Richardi fortasse Montacutii) in *Dionem Chrysostomum* editionis Morellianæ, & in If. Casauboni ad Dionem animadversiones, ex Bibl. Bodlejana, una cum editoris judicio & observationibus, quibus emendationes illæ plerumque confirmantur p. 217--298.

Tomo II. 3. Jam memorati *Photii* contra Manichæos liber tertius, quartusque p. 1--283.

4. *S. Gregorii Nysseni* Macrinia sive dialogus insignis de anima & resurrectione, ex duobus Codicibus MSS. Uffenbachiano & Hasselmanniano quam plurimis locis emendata ac suppleta p. 274--330.

5. *Libanii* Epistolæ septem **) antea ineditæ, ex apographo eruditissimi Viri Maturini Veissiere la Croze, p. 331--348.

Tomo III.

*) Confer si placet quæ de hoc Photii opere dixi Volum. IX. hujus Bibl. p. 555. seq.

**) Addendæ hæ, centum *Libanii* Epistolis, quas laudatissimus Wolfius separato Volumi-

Tomo III. 6. Posterior pars emendationum in *Gregorii Nysseni* Macrinia ex duobus jam memoratis Codicibus MSS. p. 1--47.

7. Collatio *SS. quatuor Evangeliorum* cum duobus Codicibus MSS. antiquissimis Græcis quos illustris Andreas Erasmus Seidelius ex Oriente pridem attulit, & hodie Rev. editoris servat Bibliotheca, litteris scriptum uncialibus, & nongentorum circiter annorum ætatem præferentem, ἀκεφάλυς ambos, quorum alter à Matthæi VI. 6. alter à Matthæi XV. 30. incipit. p. 48--92.

8. Excerpta ex *Catena MS.* Bibl. Bodlejanæ Græcorum Patrum in Acta Apostolorum & Epistolas Catholicas. p. 92--195.

9. Initium & excerpta ex *Damascii* Philosophi opere spisso ac subtili ἀπορίας καὶ λύσεις περὶ ἀρχῶν, *dubia & solutiones de principiis rerum* complectente, quod ex Lucæ Holstenii legato servat Bibliotheca hujus Urbis Hamburgensis p. 195--262. Græce. De Damascio hoc Damasceno, qui regnante in Italia Theodorico Athenis in schola Platonica floruit, plura Photius Cod. CXXX. CLXXXI & præcipue CCXLII. nec non Suidas. Vide quæ T. IX. hujus Bibl. p. 416. 437. 491. Cæterum hoc opus περὶ ἀρχῶν extat etiam in aliis Bibliothecis, & una cum Damascii commentariis in Parmenidem Platonis, in Codice Bavarico. Quod autem Valesius ad Socratem VII. 15. p. 86. promisit se vitam Isidori Philosophi, quam discipulus ejus Damascius scripsit, duplo auctiorem quam apud Photium servatur editurum, intelligo de laciniis vitæ ejusdem quæ apud Suidam passim exstant. Certe quæ de Hypatia ibi ex Damascio affert Valesius, ex Suida repetiit, non ex amplioribus ineditis illius excerptis, vel integro Damascii scripto.

10. *Libanii* Epistolæ aliæ ineditæ XVIII. p. 262--299. Nomina eorum, ad quos scribit Libanius, sunt: Ammianus, Andrius, Andronicus, Apollinaris & Gemellus, Bassianus, Clearchus, Demetrius, Elpidii

ne cum versione ac notis edidit Lipsiæ 1711. 8. subjuncto supplemento lacunæ Orationis Libanii in Juliani necem T. 2. edit. Morell. p. 300. ex Codice Bodlejano. Ejusdem industriæ, ne de præcipuis illius operibus Bibliotheca Hebraica, notisque Philologicis elaboratissimis in Novum fœdus, & scriptis aliis in præsenti memorem, debemus Græcos scriptores, *Origenis* Philosophumena notis illustrata Hamb. 1706. 8. *Euthymium* de Bogomilis, in commentatione erudita de illis sæculi XI. & XII. hæreticis, edita Witeb. 1712. 4. nec non *Theophili* Antiocheni libros ad Autolycum libros III. cum notis Hamb. 1724. 8.

pidii πάρεδροι, Florentius, Gemellus & Apollinaris, Germanus, Hyperechius, Italicianus, Julianus, Maximus, Meletius, Modeſtus, Polychronius, Priſcianus & Themiſtius.

Tomo IV. 11. Poſterior pars excerptorum ex Catena Patrum Græcorum in Acta Apoſtolorum & Epiſtolas Catholicas p. 1–112. Sed age ſcriptorum veterum Syllabum, quorum fragmenta in illis excerptis occurrunt, ut in aliis Catenis in Scripturam Volum. VII. cap. XVII feci, hoc loco ſubjungam.

πρὸς

πρὸς τοὺς ἐν τῇ μονῇ τοῦ Ἰσαάκου III. p. 152.

Theodori Heracleotæ III. p. 159. 160.

Theodosii (an Theodoti) Episcopi Ancyrani. III. p. 154.

Theophili Alexandrini III. p. 157.

12. *Synodici* magni *Beveregiani* sive pandectarum Canonum SS. Apostolorum, Patrum & Conciliorum, editorum à Guil. Beveregio Oxon. 1677. fol. collatio cum tribus Codicibus MSS. ex industria celeberrimi viri *Guilelmi Lloydii* p. 113--165. De hoc Synodico dictum Volum. XI. præsentis Bibl. p. 54. seq.

13. *Claudii Salmasii* observationes & emendationes ad *Codicem Ecclesiæ Africanæ* editum Paris. 1615. 8. à Christophoro Justello p. 165--172.

14. Specimen emendationum & castigationum in Lexicon *Hesychii* Alex. à viris doctis Johanne Vito Pergero, Q. Septimio Florente Christiano, Casp. Barlæo & Eduardo Bernhardo p. 172--272.

15. *Plutarchi* liber sive Dialogus pro Nobilitate p. 173--271. Græce ex MS. C.V. Joannis Grammii, cum notis & Arnoldi Ferroni versione separatim edita Lugd. 1556. 8. In fine notat Ferronus quædem deesse. Confer Volum. XII. hujus Bibl. p. 268.

In Voluminibus secuturis Venerandus atque eruditiss. Wolfius exhibebit præter *Libanii* Epistolas complures adhuc ineditas, *Johannis* cujusdam Presbyteri Canonem Paschalem ad Nicolaum Episcopum, quo decima tertia (*) magna Periodus DXXXII. annorum ab A. M.

(*) Periodi primores undecim notantur à S. Maximo in computo Ecclesiastico. Ita autem se habent:

I	definit	in anno Enos	197	Mundi	532
II	-	in anno Jared	130	-	1064
III	-	in anno Lamech	142	-	1596
IV	-	in anno Noë	486	-	2128
V	-	in anno Heber	23	-	2660
VI	-	in anno Nachor	29	-	3192
VII	-	in anno Aram	58	-	3724
VIII	-	in anno Philistæorum	6	-	4256
IX	-	in anno Ezechiæ	70	-	4788
X	-	in anno Philometoris	16	-	5320
XI	-	in anno Imperii Constantini	24	-	5852
Duodecima	definit	in anno Basilii Macedonis	30	-	6384

6385. ad 6916. (CHristi 877. ad 1408.) exponitur, ex Codice MS. Lindenbrogiano. Diversorum veterum Ecclesiæ Patrum homilias, *Leontii* Byz. varia quæ Græce non exstant, speciatim loca vetustiorum Patrum contra Eutychem ab eo citata in testimonium. *Manuelem Phile* de animalibus ex MSS. emendatum ac suppletum, variaque ejus carmina anecdota atque ἠθοποιΐαν δραματικήν. Excerpta ex *Catenis* Patrum Oxoniensibus, inter quas eminent *Macarii Chrysocephali* in Matthæum & Lucam, Anonymi in Epistolam ad Romanos, & alia in omnes Pauli Epistolas. Inserentur subinde varietates lectionum annotatæ ex Codicibus Vossianis Bibliothecæ Acad. Leidensis, quarum ope præstantissimi Græci scriptores, nominatim *Diodorus Siculus*, *Diogenes Laërtius*, *Plutarchus* (Moralia ejus scripta præcipue) *Eusebius* & veteres scriptores Historiæ Ecclesiasticæ, *Stobæus* item ex animadversionibus Grotii emendari atque integritati suæ vindicari possunt.

XXXVIII. Paucissimi fuere qui industria & studio in scriptoribus Græcis, Ecclesiasticis præsertim recensendis, vertendis atque in lucem proferendis æquaverint, nedum anteverterint FRANCISCUM COMBEFIS Ord. Dominicani Monachum (Congregationis St. Ludovici) qui Parisiis An. 1679. d. 23 Jun. æt. 74. obiit. Illius complures collectiones, complures scriptorum Græcorum editiones exstant, quæ à Jacobo Echardo T. 2. scriptorum Ord. Prædicatorum p. 678. seq. diligenter referuntur. Ex his *Theophanem* ejus & *Leonem* Grammaticum, inter Historiæ Byzantinæ monumenta recensui Vol. VI. hujus Bibl. p. 151. & 380. & *scriptores post Theophanem* p. 348. seq. atque *Origines rerum CPolitanarum* p. 687. Illos post Theophanem scriptores etiam notis illustrare in animo habuerat, ut identidem ipse monet in præfationibus, ad quas etiam in marginibus remittit, paratasque habebat in schedis: sed eo sub editionis finem è vivis erepto, eorum negligentia quibus chartæ ipsius commissæ fuerant, perierunt. Volumen quoque alterum Byzantinæ historiæ edendum paraverat, quo *Leo Diaconus* & *Michaël Psellus* ad MSS. Codd. recogniti, ac nova versione eaque puriori donati prodituri erant: sed & illud consilium mors abrupit, quod V. C. Michaëli Lequien commissum fuit exsequendum, jamque typis Regiis inceptum, sed bello tum atrociori ubique flagrante interruptum ac dilatum: ut testatur Jacobus Echardus T. II. de scriptoribus Ord. Prædicatorum p. 684.

Quæ

Quæ in *auctario novo exegetico & historico dogmatico Bibliotheca Patrum* Combefisii continentur, Parif. 1648. fol. 2. Volum. refert B. Thomas Ittigius libro de Bibliothecis Patrum p. 145. Quæ in *auctario novissimo*, Parif. 1672. fol. 2. Volum. idem p. 152. De *St. Maximi* operibus ab eodem vulgatis Parif. 1645. fol. 2. Vol. dixi tomo octavo hujus Bibl. c. 30. p. 730. seq. atque ex laudato Echardo addo, à Combefisio paratum fuisse prælo etiam tertium tomum in quo debebant comparere 1) Computus S. Maximi Ecclesiasticus ex Uranologio Petavii. 2) Commentarius fusior in Dionysii Areopag. Epistolam quartam ad Cajum. 3) In Dionysii ac Gregorii Naz. locos quosdam difficiles, ad Thomam. 4) In Gregorii Naz. locos difficiles cum versione Scoti Erigenæ, quod opus deinde in lucem produxit V. C. Thomas Galeus, ut dixi Volum. VIII. pag. 763. & 5) Scholia in Dionysium Areopagitam ex MSS. aucta & emendata, quæ tamen non S. Maximum sed Joannem Scythopolitanum Episcopum habere auctorem, disputat laudatus Mich. Lequien, diss. prævia ad Joannem Damascenum.

Amphilochii Iconiensis, *Methodii* Patarensis & *Andreæ* Cretensis Opera, Græce & Latine cum notis. Parif. 1644. fol.

Basilius Magnus ex integro recensitus, hoc est emendatiores Lectiones ex Codd. MSS. annotatæ, loca multa illustrata, suppletaque, versiones castigatæ, Parif. 1679. 8. 2. Vol. In hoc opere orationes Basilii integræ tres de homine ad imaginem DEI condito productæ in lucem ex MSS. Regiis, Græceque & Latine editæ. T. 2. p. 98. seq. Similiter etiam *Athanasiii* editionem Anni 1627. ad MSS. Codices recognoverat, & *Gregorium Nazianzenum*, quem Echardus jam typographo J. B. la Caille ab auctore traditum, ab eo redemit & communicavit cum Francisco Louvard, Monacho Benedictino St. Mauri, quem novæ quam parabat Nazianzeni editioni ante annos aliquot immortuum dolemus.

Ecclesiastes Græcus, id est illustrium Græcorum Patrum ac Oratorum digesti sermones ac tractatus. *Basilius* Magnus Cæsareæ Cappadociæ & *Basilius* Seleuciæ Isauriæ. Latine ex versione per Combefisium recensita ad Græcorum MSS. fidem, cum notis & castigationibus. Parif. 1674. 8.

S. Joannis Chrysostomus homilia de morali politia, & in Præcursoris decollationem ac peccatricem, tertia parte auctior ex MS. Reg. cum ver-

fione Combefifii. Breves ad ***S. Maximi*** in Dionyfium fcholia vindiciæ, ac interpretes Lanffelius ac Corderius locis nonnullis emendati. Parif. 1645. 4.

S. Joannis Chryfoftomi 1) de inani gloria & educandis liberis liber aureus. 2) In fanctam CHrifti nativitatem (Procli fortaffe CPol.) 3) In fancta lumina (Chryfoftomi an Amphilochii ?) 4) In recens baptizatos & de Pafchate: 5) In S. Baffi memoriam & in illud: *difcite quia mitis fum.* 6) Tractatus poft terræ motum. II. ***Severiani*** Gabalorum Epifcopi in pretiofam & vivificam Crucem & in illud: *Tu es qui venturus es, an alium exfpectemus*, & in cœcum ac mutum, & in Prophetæ Ambacum dictum, ***Domine audivi auditionem & timui.*** Integrior ex Codice Mazarin. quam Savilius dederat, & Severiano auctoritate Jo. Damafceni Orat. 3. de imagg. reftitutus. III. ***Bafilii*** Ifauriæ Epifcopi laudatio protomartyris Stephani, & de ejus corporis inventione IV. ***Zachariæ*** patriarchæ Hierofol. ad Ecclefiam fuam Epiftola è Perfide. V. Incerti (ejusdem Zachariæ an Modefti Hierofol.) de Perfica captivitate, ad eos qui Hierofolymis refidui erant exhortatio & teftamentum. Parif. 1656. 8. Græce & Latine.

Theodoti Ancyrani adverfus Neftorium liber, five Neftorii confutatio ex Scriptura & fide Concilii Nicæni, poft Holftenii editionem cum nova verfione & notis. p. 1--86.

S. Germani Archiepifcopi CPol. in dormitionem & translationem S. Mariæ, Oratio hiftorica ex apocryphis petitas narrationes ingerens. Incip. φήμη καλὴ ϗ ἀγαθή. p. 87. Parif. 1675. 8.

Illuftrium CHrifti Martyrum lecti triumphi, vetuftis Græcorum monumentis confignati, Parif. 1660. 8. In hoc volumine continentur Græce & Latine:

1. Martyrium ***SS. Euftathii***, & uxoris ejus ***Theopiftes ac liberorum***, tempore Adriani Imp. Incip. πρόκειται τοῖς ἀνθρώποις, pag. 1. ex Cod. Mazariniano.
2. ***Nicetæ*** Paphlagonis laudatio, ***Euftathii***, ***Agapii***, ***Theopifti*** & ***Theopiftes.*** Incip. τὸν ἀοίδιμον ἐν ἀθλοφόροις pag. 45. ex Codice Mazarin.
3. ***Ammonii*** Monachi de fanctis Patribus Barbarorum incurfione in monte Sina & Raithu peremtis, tempore Diocletiani Imp. Incip. ἐγένετό μοι ποτὲ καθεζομένῳ. p. 88. ex Cod. Mazarin. & Seguieriano.

4. S. Nili

4. Ad *S. Nili* διηγήματα five narrationes de cæde Monachorum in monte Sina, quæ fæculo quinto accidit, caſtigationes è Codice Mazariniano p. 139. ſeq.

5. *SS. Philoromi* ac *Phileæ* Thmueos Epiſcopi Martyrium, inperitante Diocletiano. Incip. βεβαιῶν ὡς εἰπεῖν. pag. 145. ex Cod. Mazarin.

6. *Petri* Archiep. Alexandrini martyrium, ſub Diocletiano. Incip. εἶχε μὲν ἡ ἐπιφανὴς Νικομήδεια. p. 189. ex Mazariniano Codice.

7. *Theodori* Epiſcopi Iconii Epiſtola de martyrio S. Ceryci ſive Quirici & matris ejus, Julittæ ſub eodem Diocletiano. Incip. πευσαμένης τῆς σῆς τιμιότητος. p. 231. Ex Codice Regis Chriſtianiſſimi. In hac Epiſtola mentio falſorum actorum, quæ tanquam Manichæorum vel aliorum hæreticorum ſacræ Religioni illudentium fraudes ac τεχνολογήματα rejiciuntur.

8. *S. Theodotæ* & liberorum acta, martyrium paſſorum Nicææ in Bithynia, Diocletiano imperante. Incip. ἔστην οἱ Νικαεῖς. pag. 247. ex Codice Regio.

9. *S. Sylveſtri*, magnæ Romæ Epiſcopi acta martyrii antiqua & probatiora ex duobus Codicibus Regio & Mazariniano p. 258. Incip. Εὐσέβιος ὁ Παμφίλου. Celebrat ibi auctor horum actorum, Euſebii opus de Martyribus, undecim libris contextum.

CHRISTI Martyrum lecta trias Agarenico pridem mucrone ſublatorum. Pariſ. 1666. 8. In hoc Volumine offeruntur Græce & Latine:

Nicetæ Paphlagonis laudatio in *S. Hiacynthum* Amaſtrenſem. Incipit: ἔπρεπεν ἄρα πολλῶν καὶ τιμίων λίθων. p. 1. ex Codice Tiliano.

Vita & certamen *S. Bacchi*, qui in Palæſtina martyrio eſt functus, Conſtantino & Irene imperitantibus. Incip. εἰ τῶν ἱππικῶν ἀγώνων, p. 61. ex Codice Mazariniano.

Martyrium *S. Eliæ* Heliopolitæ, quo Damaſci functus eſt. Incip. οὗτος ὁ ἅγιος νεομάρτυς. p. 155.

Bibliotheca Patrum Concionatoria, hoc eſt anni totius Evangelia, feſta Dominica, ſanctiſſimæ Deiparæ illuſtriorumque ſanctorum ſolemnia, Patrum ſymbolis, tractatibus, panegyricis, iisque qua novum ex vetuſtis MSS. Codd. productis, qua recenſitis, emendatis, auctis, ad fontes compoſitis, è Græco caſtigatius elegantiusque redditis illuſtrata ac exornata Latine, Octo ſatis ſpiſſis voluminibus, Pariſ. 1662. fol. Primo tomo præmiſſum opuſculum, ſeparatim etiam

etiam editum Parif. 1662. 8. cui titulus: recenfiti auctores Bibliothecæ Patrum Concionatoriæ, in iis obiter fere infinuata ftrictimque delibata Cyriacorum (Dominicanorum) immunitas, à cenfura auctoris Petri de Valle claufa, (Theophili Raynaudi, S.I.) Nomina veterum Patrum, Græcorum Latinorumq; de quibus ordine alphabetico Combefifius differit, & quorum homiliis & lucubrationibus Bibliotheca illa conftat, vide fis apud laudatum Ittigium de Bibliothecis Patrum p. 373. qui p. 375. fq. etiam ex Combefifii obfervatis & judiciis notatu digna quædam fpeciminis loco retulit, Ex illis octo voluminibus primum homilias in Dominicas Adventus ac deinceps, fecundum & tertium in Quadragefimam, quartum & quintum in Dominicas usque ad Adventum complectitur. Sextum, feptimum & octavum Sanctis funt deftinata, hoc ordine:

S. Leonis

S. Leonis Papæ p. 436.
S. Georgii Martyris p. 437.
S. Marci Evangeliſtæ p. 448.
SS. Apoſtolorum Philippi & Jacobi p. 464.
S. Athanaſii p. 500.
Inventionis S. Crucis p. 530.
S. Johannis ante portam latinam p. 574.
S. Gregorii Nazianzeni p. 597--632.
Tom. VII. in feſto S. Barnabæ Apoſtoli. p. 1.
Baſilii Magni p. 9.
Martyrum Gervaſii & Protaſii p. 47.
Vigilia S. Johannis Baptiſtæ. p. 52.
feſto - - - p. 90.
Vigilia Apoſtolor. SS. Petri & Pauli p. 156.
feſto - - - p. 190.
Commemoratione S. Pauli Apoſt. p. 258.
feſto Viſitationis S. Mariæ p. 308.
Octava Apoſtolor. SS. Petri & Pauli p. 321.
Natali S. Felicitatis & VII. fratrum Martyrum. p. 339.
feſto S. Mariæ Magdalenæ p. 342.
Jacobi Zebedæi p. 396.
Marthæ Virginis DOMINI hoſpitæ p. 408.
Petri ad vincula p. 411.
Commemoratione SS. Maccabæorum Martyrum p. 435.
feſto inventi corporis S. Stephani Proto-Martyris p. 573.
Transfigurationis Domini. p. 583.
S. Laurentii Martyris p. 627.
Aſſumtionis B. Mariæ Virginis p. 643.
S. Bartholomæi Apoſt. p. 749.
S. Auguſtini p. 768.
decollationis S. Joh. Baptiſtæ p. 780--818.
Tom. VIII. in feſto Nativitatis S. Mariæ p. 1.
exaltationis S. Crucis p. 125.
S. Cypriani p. 153.
Vigilia S. Matthæi Evangeliſtæ p. 161.
feſto - - - p. 166.
SS. Coſmæ & Damiani Martyrum p. 187.

S. Michaëlis Archangeli p. 195.
Commemoratione S. Angeli Custodis p. 243.
festo *S. Hieronymi* p. 261.
Dionysiii Episcopi & Martyris p. 263.
S. Lucæ Evangelistæ p. 276.
SS. Apostolorum Simonis & Judæ p. 290.
Omnium sanctorum p. 312.
Commemoratione omnium fidelium defunctor. p. 401.
festo *S. Martini* p. 470.
Clementis Papæ p. 510.
Catharinæ Martyris p. 512.

In vigilia unius Apostoli. pag. 514.

In Communi SS. Apostolorum p. 526. unius Martyris p. 532. plurimorum Martyrum p. 613. Confessorum p. 718. 788. Doctorum p. 772. Abbatum pag. 819. Virginum p. 855. Virginum & non virginum p. 914. De viduis pag. 928. Mantissa de B. Virgine p. 938. Nicetæ Rhetoris p. 435. & Theophylacti Bulgar. 938 - 940.

XXXIX. Plenior hæc & accuratior est Bibliotheca Combefisiii Concionatoria, quam quæ ante exstabant in hoc genere collectiones, *) (1) *Alcuini* sive *Pauli Diaconi* **) potius, Homiliarius in Evangelia Dominicalia ac temporalia jussu Caroli Magni in usus Ecclesiæ collectus, editusque sæpe numero ut Spiræ 1482. Basileæ 1493. 1505. Col. 1517. 1539. Lugduni 1520. 1525. Paris. 1537. 1569. fol. Neque diversum opus puto quod in Bibliotheca Antissiodorensi invenisse se referunt doctissimi scriptores itinerarii litterarii Gallice An. 1717. 4. vulgati, Edmundus Martene & Ursinus Durandus p. 56. licet enim *Ebrardi* nomen Codex

*) Albericus, trium fontium Monachus in Chronico ad A. C. 807. p. 152. T. 2. accession. historicarum illustris Leibnizii: *Karolus Imperator per manus PAULI DIACONI decerpens optima quaque de scriptis Catholicorum Patrum, lectiones unicuique festivitati convenientes per circulum anni in Ecclesia legendas compilari fecit.* Florus Diaconus Lugdunensis in librum homiliarum totius anni ex diversorum Patrum tractatibus ordinatum: in thesauro anecdotorum Edmundi Martene & Ursini Durand T. V. pag. 6. 2.

O prudens lector, vitæ cui cura perennis,
Perlege præsentem studioso pectore librum &c.

**) Simile opus in lectiones Epistolicas diebus Dominicis & festis in Ecclesia receptas ex antiquis Ecclesiæ Doctoribus collegit edideitque *Laur. Surius* Colon. 1596. fol.

Codex ille MS. homiliarii Patrum, Caroli Magni juſſu digeſti præferat, tamen librarii illum potius, quam collectoris eſſe crediderim.

Obtulit hunc librum Domino, Germane, Tibique
Ebrardus *ſupplex, ſupplicis eſto memor.*
Auferet hoc nullus, cujus præcordia CHriſtus
Poſſidet, irtum ne patiatur eum.
Quin etiam fratris munus votumque probando
Inſiſtet parili quicquid amore valet.
Nam petit in cœtu fratrum ſollenniter illum
Ad laudem Domini nocte dieque legi.

Nomina eorum quorum homiliæ in hac συναγωγῇ leguntur, hæc ſunt:
Alcuinus, cujus libri tres de fide exſtant p. 118. ſeq. edit. Baſil.
Ambroſius, ſæpius.
Anſelmus T. 2. pag. 36. b.
Auguſtinus ſæpius.
Beda presbyter, ſæpius.
Joannes Chryſoſtomus.
Fulgentius Carthag. p. 21. b. T. 2. p. 53. b. 67.
Gregorius Magnus, ſæpius.
Haymo p. 31. b. T. 2. p. 43. b. 62. b. 68. b. 73. b.
Hericus †) p. 20. b. 57. b. 126. b. 133. b. 140. b. 142. b. 145. 147. b. 152. 160. b. 163. b. T. 2. p. 21. b.
Hieronymus, ſæpius.
Hilarius T. 2. p. 60.
Joannes Chryſoſtomus, ſæpius.
Iſidorus p. 17. b.
Leo magnus, ſæpius.
Maximus, ſæpius.
S. Severianus Gabalenſis. p. 27.

2. Bibliotheca homiliarum & ſermonum, priſcorum Eccleſiæ Patrum, Latine, collectoribus LAURENTIO CUMDIO, Italo, & GERARDO MOSANO, Germano, Ord. Prædicatorum, Lugduni 1588. fol. quatuor Voluminibus. Vide B. Ittigium de Bibliothecis Pa-

 trur

†) Hic eſt Ericus Autiſſodorienſis, cujus homilias poſt Pauli Diaconi tempora oportet inſertas eſſe, ſicut Haymonis quoque,

trum p. 565. seq. & Jac. Echardi Bibliothecam Dominicanorum T. 2. pag. 324. b. & 681.

3. PERI BLANCHOT, Ord. Minor. S. Francisci de Paula, Bibliotheca Concionatoria SS. Patrum & celebrium Rom. Ecclesiæ Doctorum ad A. C. 1580. edita Latine Paris. 1631. 4. Colon. 1633. 8. cum auctario, cura MICHAELIS de la NOUE, ejusdem Ord. Monachi Paris. 1644. 4. & alio per PETRUM PHARTUM, Paris. 1654. fol.

4. La Bibliotheque sacreé, ou recueil des plus beaux sermons & homelies des saints Peres pour tous les Dimanches de l'année, pour les Festes de la Vierge & des Saints, & pour les jours de Caresme & des Quatre-temps *) le tout divisé en cinq tomes, par Messire JEAN de LOYAC, Protonotaire du S. Siege, Conseiller, Aumonier & Predicateur du Roy, & Abbé de Gondon. Paris. 1634. 4. Volumen primum, quod solum mihi est ad manus, desinit in Dominica Quinquagesimæ. Patres quorum homiliæ in hoc tomo Gallice versæ exhibentur, sunt præter ***Anonymum***, ***Augustinus***, Venerabilis ***Beda*** ***S. Cyprianus***, ***Eusebius*** Emissenus, ***Fulgentius*** Carthaginiensis, ***Gregorius*** Magnus, ***Joannes Chrysostomus***, ***Leo*** Magnus, S. ***Maximus*** & Origenes.

5. GALEATIUS FLORIMONTIUS, Episcopus Svessanus, qui A.C. 1567 diem obiit, homilias selectas veterum Patrum Græcorum Latinorumque versas à se Italice, vulgavit Venetiis 1555. 4. duobus voluminibus, quibus alia deinde duo volumina adjunxit SERAFINUS Florentinus, Florentiæ 1572. 4. Vide Diarium eruditorum Italiæ T. XXVI. pag. 7. seq. & de Galeatio Nic. Toppium in Bibliotheca Neapolitana p. 102. & additiones Leonardi Nicodemi pag. 83. & Ferdinandum Ughellum Italiæ sacræ T. 1. p. 399. b. & T. 6. p. 545. edit. novæ Venet. 1717. fol.

6. Divorum Patrum veterumque Ecclesiæ Doctorum qui Oratione soluta scripserunt, homiliæ ac meditationes in festum Nativitatis JESU CHRISTI Salvatoris nostri, selectæ à CHRISTIANO DAUMIO, Cygneæ 1670. 8. In hoc parvo Volumine quæ continentur homiliæ

*) De jejuniis quatuor temporum, quibus unoquoque trimestri per triduum die Mercurii, Veneris & Saturni in Romana Ecclesia jejunant, quem morem ab Apostolica ætate repetunt interpretes quidam ad Actor XXVII. 9. Baronius ad A. C. 57. n. 206. seq. & Bellarminus II. 19. de bonis operibus: vide Joanne Dallæum lib. IV. de Jejuniis & Quadragesima cap. 2. & 7. seq. Vide sis etiam Baronium ad A. 1094. n. 2. ad A. 1095. n. 27. & ad A. 1105. n. 3.

miliæ Græcæ quidem cum Latina verſione duæ tantum, una *Baſili M.* & altera *Gregorii Nazianzeni*, Latinorum vero ſcriptorum aliæ duorum & viginti. De ſingulis juvat audire ipſum Daumium, cum libellus ipſe non adeo ſit obvius, & vir ille doctus paucis multa & in his quædam non protrita complectatur.

I. BASILIUS MAGNUS, qui A. C. 379. obiit: *Chriſtianus Demoſthenes*, „ Eraſmi Elogio, in Epiſt. Græco Operum Baſilii volumini, A. 1532. „ Baſileæ excuſo, præmiſſa: *Cujusque auctoritas apud Græcos tanta eſt*, „ *ut & ſeveritate vitæ & ſanctimonia morum, & præterea Optimarum ar-* „ *tium ſtudio, ſacrarumque literarum doctrina, cæteris ferme omnibus exi-* „ *ſtimetur præcellere*, teſte Leonh. Aretino, præfat. in libellum de „ Inſtitutione puerorum Baſilio tributum, ad Collucium Salutatum. „ Uſus hic fui Editione Græca *Jani Cornarii* Medici, Civis noſtri, Ba- „ ſileæ 1551. in folio evulgata, cujus græca ad Julium Epiſc. Num „ burgenſem Præfatio hic Cygneæ ſcripta fuit. Adhibita & eſt „ utraque Helmſtadienſis An. 1600. & 1645. in 4to. uti & Lipſi- „ enſis D. Georgii Langevoithi A. 1575. in 8vo. cujus etiam Lati- „ nam verſionem retinere placuit, præ Raph. Volaterrani ex A- „ ſcenſiana Ann. 1520. ἐκδόσει, & Colonienſi 1518. & Wolfg. „ Muſculi Baſil. 1540. ſingulis in folio procuſis. Nam *Adami Fumanni* Moralium duntaxat & Aſceticorum verſionem habebamus „ Lugd. apud Gryphium 1540. fol.

II. GREGORIUS, Theologus κατ' ἐξοχὴν, ſive *Deiloquus* (ut P. Da- „ mianus reddit, lib. I. Ep. 9. p. 19. Edit. Pariſ. 1610.) dictus; à „ Patria vero Nazanzenus, vel NAZIANZENUS, qui obiit A.C. „ 389. *Græcorum Patrum μεγαλοφωνότατος* Richardo Montagu ſu- „ per invectivas Gregorii hujus. Uſus & hic ſum verſione Lan- „ gevoithi Lipſ. 1575. præ illa, quæ Rufino aſcribitur, à Joh. A- „ dolpho Mülingio Argentorati 1508. in 4to. cum aliis ejusd. Ser- „ monibus edita, & illa quam dederat Pet. Moſellanus Coloniæ „ 1518. in 4. Græca autem ex Aldina 1516. in 8. & Operum Græ- „ corum Baſileenſi apud Hervagium An. 1550. in fol. Nam recen- „ tioris Morellianæ copia nunc non erat. „

III. ZENO VERONENSIS, non tamen Martyr, ſed eo recentior, cir- „ ca Ambroſii ætatem, ſive Annum 370. ut Labbeus vult: *Eruditione & pietate admirandus*, judicio Barthii lib. XLIII. Adverſ. c. „ X. *Chriſtianus quidam in loquendo Appulejus*, ut idem eum vocat, „

„ad Papinii Statii 1. Silvam libri V. p. 446. *Acutissimus Scriptor,* „*sed minutis Barbariæ punctiunculis, stylum illum suum scintillantem* „*pulcris dictis, mirifice sæpe vulneratus,* eodem censente ad 2. Theb. „Papinii vers. 231. p. 390. De quo etiam idem lib. XLI I. Adv. „10. ita: *Cum Zenonis Veronensium quondam Antistitis Sermones lego,* „*Christianum quendam Appulejum legere mihi videor; adeo eruditus est* „*& densus in significandis per pauca multis is nobilissimus auctor.* Quan-„quam illi Sermones ejusdem Auctoris omnes vix esse censentur. „*Collectanea is liber Sermonum habet de variis Auctoribus,* inquit idem „Nob. Barthius ad Claudian. p. 428. Ex Hilario & Basilio & aliis æ-„vum Zenonis insecutis consarcinatos esse docti sciscunt. Videan-„tur Bellarminus T. VII. de Script. Eccles. p. 44. Possevinus T. „II. App. Sacr. p. 554. Robertus Cocus Censurâ Script. Veterum „p. 84. Edit. Londin. 1623. Casp. Barthius lib. XLII. c. XIIX. col. „1904. & Phil. Labbeus Dissert. de Script. Ecclesiasticis &c. Mi-„ratur tamen Vir Disertiss. *Aug. Buchnerus* in quodam Programma-„te, cum An. 1632. Sermonem Zenonis de Resurrectione publi-„ce prælegeret, *non advertisse Censores (quod & Raphael Bagata &* „*baptista Perettus Editionis secundæ Curatores rebus idoneis docuerunt)* „*formam, sive characterа sermonis plerumque sibi esse similem, & mi-*„*rum in modum respondere: posthac attingi plura in istis Sermonibus,* „*quæ non nisi antiquissimæ Ecclesiæ temporibus, cum inter medios genti-*„*les jactaretur, & quibus Zeno Martyr vixisse traditur, congruere* „*possunt.* Idem ibid. *Zenonis dictionem eruditam, floridam, elegan-*„*tem* esse ait. Quod *Programma* omnino legendum est cum *Baga-*„*ta* supra dicti *præfatione,* quæ Tomo III. Biblioth. PP. Colon. „trajecta post Zenonis Opera reperiunda est, pag. 374. Ex ea „Bibliotheca transscribi fecimus eos Sermones, quos edimus; „cum utraque Veronensis, prior Guarini Anni 1508. posterior „Bagatæ & Peretti An. 1586. nondum in manus nostras pervene-„rint. Notas ad oram, quas manu sua Nobiliss. Barthius Codici „suo asscripserat, non puto ingratiis Lectoris politi adjecimus.

IV. D. Ambrosius Mediolanensium Episcopus, qui obiit A. 397. & *jux-*„*ta nomen suum vere cælesti manat ambrosia, dignus qui sit quod di-*„*citur, AMBROSIUS, h. e. immortalis, non solum apud Christum, ve-*„*rum etiam apud homines,* censente Erasmo in Epistola Ambrosii O-„peribus præfixa. Exhibuimus unum & alterum Sermonem (nam in-

intermisti sunt *Maximi Taurinensis* Homiliis, ex Operum ejus E-,, dit. Basil. 1492. in fol. & altera ibid. 1506. in 4. Item Joh. Costerii,, ibid. 1567. in fol. promulgatis.,,

V. D. Aurel. Augustinus, Episc. Hipponensis in Africa, qui obiit,, A. C. 430. *Antistitum ille Antistes egregius* Barthio, libr. LVIII.,, Adversar. cap. V. col. 2728. *Tantus Vir, ut ei similem modo,, nulla post ætas tulerit*, eidem lib. 60. Adv. col. 2832. ut infinitas,, alias laudes taceam, nemini non cognitissimas. Usui nobis fue-,, runt Editiones ejus Basileenses Anni 1529. & 1556.

VI. Petrus, Archiepiscopus Ravennas, ob auream ingenii atque,, eloquentiæ ubertatem Chrysologi cognomen adeptus, qui,, obiit An. 449. *Ejus Sermones acutissimi sunt, & eruditissimi, et-,, iam Zenonis Veronensis, quos ego duos Appulejos quosdam Christiani,, nominis vocare soleo*, ait Barthius lib. L. Adv. c. 9. *CHRYSOLO-,, GUS paucissimis verbis immensa dicere solet*, lib. XLIX. cap. II.,, *Cujus de rebus divinis divini Sermones bonis omnibus in pretio haben-,, tur*, lib. XII. cap. XI. col. 686. Qui etiam videndus lib. LXI.,, cap. VI. Expressi sunt ii Sermones, quos dedimus, ex Edit.,, Moguntina 1607. in 8vo. Lugdunensi 1623. & quæ in Coloni-,, ensi PP. Bibliotheca est. Quæ tamen novam Recensionem desi-,, derent, quam flagitat lectionum varietas, quæ animadverten-,, da est ex iis, quæ Thomas Hibernicus, & Collector Allegoria-,, rum hinc in sua Collectanea transtulerunt.,,

VII. Eusebius Gallicanus, uti Andreæ Schotto in Bibl. PP. Colon.,, Tom. V. part. I. eum vocare placuit, qui prius sub Eusebii,, Emisseni, Ariani & Græci Scriptoris nomine, bis fuit editus,,, errore admodum vetere. Nam ita appellat Ivo Carnutensis E-,, pistola 287. Edit. Jureti, p. 502. & videndus Baronius lauda-,, tus in Chronologia Lirinensi, pag. 382. EUSEBII certe nomi-,, ne videtur citare Paschasius Radpertus, Epist. de Cœna, p. 154.,, Edit. Helmæstad. Laudat & Gvitmundus Aversanus sub finem li-,, bri III. adversus Berengarium, pag. 68. b. Edit. Lovan. 1551.,, in 8. Seculo undecimo, & sub medium sequentis Seculi à Gra-,, tiano Distinctione secunda allegatur. Nomine EUCHERII Lu-,, gdunensis Episcopi, qui 454. obiit, laudat Casaubonus in Baro-,, nium p. 429. a. eumque secutus noster Barthius, qui & *Christia-,,*

num

„*num Senecam* nominat ad hujus Eucherii Parænеticon Notis, & „libro LIV. Adverſ. c. IX. col. 2539. *Hac Eucherius*, inquit, *ad*„*modum apposite; qualia multa ſunt in illius Homiliis jucunda ob erudi*„*tionem & acumen, utilia ob ſanctitatem & doctrinam; quæ raro tan*„*ta inſunt longiſſimis tractationibus, quanta in condenſis illis & ner*„*voſa brevitatis concionibus.* Egregiis olim EUCHERIUM laudi„bus affecit Claudianus Mamertus, lib. II. de ſtatu Animæ cap. IX. „p. 141. Edit. Barthianæ. Paucas tamen in illis Homiliis ejus vo„lunt eſſe genuinas. Vid. Savaro ad Epiſt. Sidonii pag. 240. Alias „EUCHERII Homilias edidit cum Theodoro Studita Joan. Livi„nejus, Antw. 1602. 8. ex quo *Homilia* ejus *de B. Virginis conce*„*ptione Fragmentum*, quod ibi exſtat p. 404. adjecturi hic eramus: „ſed neſcio qua operarum incuria excidit, ideoque ſub finem „opuſculi appoſitum eſt. Uſi ſumus Editione Joh. Gagneji Pari„ſina 1561. 8. & altera ejusdem loci 1578. 8. cujus alter Homi„liarum Tomus recte *Brunoni Aſtenſi* non ita pridem reſtitutus fuit „poſtliminio.

VIII. Leo Magnus, Pontifex hujus Nominis primus, qui obiit 461. „Qui (ut D. Heinſius Orat. pro Bibliothecarii munere, pag. 98. „Edit. Amſtel. 1657. cenſet) *quot periodos, tot divina apophtheg*„*mata effundit.* Quem *Eccleſiaſticæ dictionis Tullium* laudat Laur. „Ramirez, Pentecontarchi cap. XVII. pag. 156. Præſto hic no„bis fuerunt Editio Antwerp. Philippi Nutii 1583. 8. & quæ ex „hac expreſſa eſt Tomo V. Bibl. PP. Col. part. 2. Mec non vetus „Pariſienſis An. 1515. apud Joh. Parvum per M. Bertoldum Rem„bold in 4. excuſa.

IX. Maximus Taurinensis in Alpibus Epiſcopus, qui obiit 466. Cu„jus plures Sermones inter *Ambroſianos* & *Auguſtinianos* legun„tur; ut Sermo alter, qui hoc opuſculo legitur, eſt apud Augu„ſtinum undecimus de Tempore. Aliis Editionibus, ut Roma„na, Pariſina, Lugdunenſi & Colonienſi deſtituti, ſecuti ſumus „cam quæ Tomo V. Bibl. PP. Colon. parte I. inſerta habetur.

X. Fabius Claudius Gordianus Fulgentius Afer, Epiſcopus Ru„ſpenſis, qui 529. obiit, ut Baronius, & multi alii; vel „533. ut Labbeus & Chifletius aſſerunt: *Vir vere Apoſtolico Spiri*„*tu plenus* Barthio ad Claudian. 2. Ed. pag. 83. *Præclarus Scriptor*, cidem

eidem ib. p. 316. *Incomparabilis Vir, cujus ego admirator sum*, ait,,, idem lib. 16. Adv. c. 8. col. 834. *Quem ego Scriptorem inter Pa*,, *tres Latinos summopere amo, ob nervos, quibus praditus est in persva*-,, *dendo, & vivam vim dictionis, rebus maximis ubique parem*, ait lib.,, 46. c. 13. col. 2150. Editio paruit nobis Joh. Molani, quæ Ant-,, werpiæ ex officina Plantiniana 1574. 8. prodiit, contulimusque,, eam, quæ inter Hæreseologiæ, Basileæ apud Henr. Petri 1556. in,, fol. luci datæ Auctores visitur, una cum Bibl. PP. Col. qvum cæ-,, teris longe auctior Lugdunensis Anni 1652. in Heptade Præsulum,, nondum nobis conspecta esset.

XI. D. Gregorius Magnus, qui obiit A.C. 604. *Doctissimus Præsul* Barthio,, laudatus ad 2. Theb. Statii p. 447. qui *ejus Homilias barbarie fere vi*-,, *gente in summo pretio fuisse* ait, *adeo, ut qui aliorum librorum potiri*,, *non possent, monachis præscriptum ille meminerit, hunc ut librum omni*-,, *modis sibi parent*. Videndus is lib. 55. Adv. cap. 14. Qui & *miri*-,, *fice bonis rebus plenas* ibid. ait, & *exemplar velut sequentium seculorum*,, *Doctoribus*. Opera ejus adhibita à nobis fuerunt Editionis Basil.,, Frobenianæ 1564. & Homiliæ peculiariter Antwerpiæ apud Jo.,, Bellerum 1565. in 12. excusæ, quæ & in Homiliario Doctorum,, leguntur.

XII. S. Isidorus Hispalensis Episcopus, qui obiit 636. Ejus Sermo ex,, Homiliario Doctorum desumptus fuit, cum omnia ejus Opera à,, Jac. à Breul Parisiis 1601. & Colon. 1617. publicata nondum ad,, nos pervenerint.

XIII. Beda, vel Bedas de Jaru, sive Girwicensis, Venerabilis *ob*,, *vitæ modestiam nuncupatus*, ut Joh. Baleus Cent. 2. Script. Anglic.,, cap. 1. pag. 94. scribit, qui obiit An. 739. *Magnus (quid enim*,, *ad tantam doctrinam stylus ignobilior obfuscandam faciat?) Beda*, ait,, Barthius ad Claudian. p. 86. *Cujus ingenium ingens, & industria*,, *incomparabilis, Sanctuarium quoddam undique pulsarum artium fuerunt*,,, eodem ibid. p. 547. censente. Expressa est ex Homiliarum ejus,, Editione Coloniensi apud Joh. Gymnicum 1534. in 8vo. excusa,,, quam hic dedimus, collataque cum Homiliario Doctorum, qui,, sinceriorem puto lectionem suppeditavit.

XIV. Flaccus Alchwinus, sive Alcuinus vel *Albinus*, Scotus, qui obiit 804. *Caroli Magni educator, Academiæ Parisiensis fundator*, ,,

„Dempſteri Elogio. De quo Philippus Melanchthon declamat. de „corrig. ſtudiis Tomo I. p. 510. *Alcuinum ex Anglia in Gallos duxit „Carolus Magnus, quo autore Pariſii literas profiteri cœperunt, auſpicio „certe læto.* Et Barthius Adverſar. Tom. III. lib. 149. cap. 5. *In „Albino Alcuino Flacco non minor fuit Eruditio, quam quolibet majorum „gentium alio aliquo Scriptore, major etiam fervor Chriſtianæ manſvetu- „dinis, humilitatis, Sanctitatis, quam in pluribus meliorum tempo- „rum. Sola deficit puritas Orationis, quam contempſit, conformans ſen- „ſui temporum ſuorum, quæ aſpernantur omnia, quæ Eloquentiam in- „terpretum Scripturæ excederent. Epiſtolas ſane ejus legens, legere Ze- „lum te & Sanctimoniam Hieronymiani ævi dicas, ſi abſint illæ barbari- „ſsimorum ſtribiligines. Nec ſic tamen & cum iſtis contemnenda ſunt.* Hæc „ille. Opera ejus edidit Andr. Quercetanus Turonenſis Lutet. „Pariſ. 1617. in fol. Quæ uſui meo conceſſit Præcellentiſſimus „Vir *Jo. Andreas Boſius*, Profeſſ. in Acad. Jen. Hiſtor. Publicus, „de Rep. Literaria meritiſſimus, & in dies bene merens. Con- „tuli & Homiliarium ſæpe laudatum, qui non ſemel à Quercetano „abire depræhenſus eſt.

XV. Odilo Cluniacenſis Abbas, quem 1049. Kal. Jan. obiiſſe Labbe- „us, floruiſſe circa An. 848. ex Flodoardo & aliis conſtare ait „Barthius, lib. LX. Adv. col. 2903. Sixtus Senenſis, (qui libr. „IV. Bibl. Sanctæ Edit. Colon. 1626. p. 348. Odonem vocat) „An. 920. *Scriptor doctiſſimus*, Barthio, d. l. col. 2903. *ſub media „Barbarie Patres veteres æmulatus* ib. *Scriptor non multis veterum mi- „nor*, eid. ad Claudian. p. 2080. a. Suppeditavit hunc Bibliothe- „ca Cluniacenſis, à Martino Marriero & Andr. Quercetano Anno „1614. in fol. Pariſ. curata. Ex qua & in Colonienſem Minorum „Patrum, Partem ſecundam Tomi Decimi translatus eſt.

XVI. Petrus Damiani, Oſtienſis Cardinalis, qui obiit 1072. *Scriptor „mirum quam vetuſtatem intimam ſpirans & diſertus* Barthio 18. „Adv. c. 7. *Longe ſeculo ſuo major*, eid. lib. IIX. c. V. col. 368. „*Doctus & politus ſuo ævo auctor*, lib. XVI. c. V. col. 831. *Doctus „auctor ad miraculum ævi & eloquens*, eid. ad Claudian. 2. Edit. „p. 528. *Is piiſſimus & præſtantiſſimus Scriptor, nunquam digne cele- „brari poterit. Inſignis ævo ſuo eruditione, eloquentia, cultu, quod- „que optimum & pariter cum movendo affectu eſt jucundiſſimum, ex-*

emplo-

emplorum ob oculos ponendorum præclarissimus artifex, ait idem lib.„ XIIX. Adv. cap. VIII. col. 905. ubi reliqua videnda. *Nemo Pa-„ trum quotquot mihi cogniti sunt, S. Scripturæ doctior fuit isto Damiano,„ nemo ejus rationabilior & disertior interpres; adeo ut plus millies mi-„ ratus sim eum hæreseos notam non subiisse. Intellige de temporibus „ sequioribus. Verissimum enim, Veritatem ab eo non nisi per Superstitio „ nem visam, & sic visam metu atque ævi tenebrositate sæpius dissimula-„ tam ei aut excussam*, asscripserat suo Codici noster Barthius. Præ-„ buit nobis hunc ejus Sermonem Editio Constantini Caëtani Roma-„ na A. 1608. in fol. Tomo II.

XVII. Radulphus Ardens, Pictavus, Illustriss. Aquitaniæ Ducis Gui-„ lielmi IV. Concionator disertissimus, qui vixit circa An. Christi „ (ut arbitrabatur Barth.) 1130. ante, non post. *Quem ego scri-„ ptorem ob nervosam eloquentiam & doctrinam penetrantem plane caris-„ simum habeo*, ait idem Polyhistor judiciosissimus lib. LV. Adversf. „ c. IV. col. 2588. Qui & eidem *præclarus scriptor* audit, lib. X. „ c. V. col. 466. & 467. *Scriptor nervosus & doctus, qui nullum „ magis auctorem sequitur, quam Gregorium Magnum Homiliis:* lib. „ LV. c. XIV. col. 2620. *Scriptor longe doctissimus*, ad Claudian. „ 1149. b. *Quo vix quisquam planius & solidius Evangelia expo-„ suit, ævo sequiore, populo*, ejusdem sententia lib. LX. Adversf. „ col. 2979. *Scriptor sanctitate, eruditione, eloquentiaque paucis „ veterum secundus*, eid. 4. Adversf. 7. col. 169. qui & libro LXIV. „ Adversf. c. III. lib. CXIX. c. IIX. & alibi in ipsius laudem calamum„ officiosum habet. Editio, ex qua Homilias binas deprompsi-„ mus (nam Bibliothecæ Patrum architecti plane hunc Auctorem „ nec quid nec quare omiserunt; uti nec Bellarminus in de Script. „ Ecclesiasticis libro, nec Labbeus hujus Libri illustrator, ejus men-„ tionem faciunt.) Usi sumus Edit. Parisina 1568. in 8. Quæ an-„ tea Lovanii 1565. & postea Coloniæ 1604. in 8. prodiit.

XIIX. Bruno Astensis, Episcopus Signiensis, & S. R. E. Cardinalis, qui,„ obiit 1125. Ejus Homiliæ Parisiis 1178. in 8. sub nomine *Euse-„ bii Emisseni* publicatæ, & alteri Tomo eidem tributarum Homi-„ liarum adjectæ sunt. In Bibl. PP. Colon. Tomo V. parte I. *Euse-„ bio Gallicano* asscripsit Andreas Schottus. Tandem vero auctori suo,„ asseruit, omnium hujus Brunonis Operum duobus Tomis com-„ præhensorum Venetiis 1651. editor D. Maurus Marchesius, Pa-„

„normitanus. Ejus meminere præ cæteris Petrus Diaconus in Caſ-„ſinenſi Chronico, Baronius T. XII. Annal. Marcus Antonius Sci-„pio in Elogiis Abbatum Caſſinenſium, & alii, quos Labbeus „memorat.

XIX. Goffridus Vindocinenſis Cœnobii Abbas, & ſanctæ Priſcæ Car-„dinalis, qui obiit 1130. calculo Labbeano. Quamquam de obi-„tu ejus nihil compertum ajat Jac. Sirmondus, qui primus in lu-„cem protulit, Pariſ. 1610. in 8. cujus Editionem magna Colo-„nienſium Bibliotheca T. XII. parte I. ſecuta eſt.

XX. Hildebertus de Lavardino, vel Lavarzino, ex Epiſcopo Ceno-„manensi, Turonenſis Archiepiſcopus, qui obiit 1132. 15. „Kal. Jan. ut Labbeus T. I. Diſſert. de Script. Eccleſ. p. 458. Anno „1136. ut vetus Scheda MS. à Joh. Picardo Annot. ad Epiſt. 53. „lib. III. Anshelmi Cantuar. & Voſſius lib. II. de Hiſtòr. Lat. cap. „XLIX. p. 404. Non 1100. quem Laur. Beyerlinck male ponit „Tomo VI. Polyantheæ, fol. 472. E. *Qui mire facilem, purio-„rem ſtylo, & antiquis propiorem* laudat: *Doctiſſimus Scriptor* Barthio „lib. VI. cap. XIV. *Præclariſſimus ſuo ævo Doctor*, eidem lib. LX. „col. 2899. De quo vetus illud apud Chronologum Antiſſiodo-„renſem Anonymum ad Ann. Domini 1107. p. 78. a. Edit. Pariſ. „1609.

Inclytus & proſa verſuque per omnia primus,
Hildebertus olet prorſus ubique roſam.

Ejus *Sermonem*, cum nec in Bibliothecis PP. nec alibi exſtet, exhibuimus „ex Editione D. ANDREÆ RIVINI, qui primus Opuſcula ejus non-„nulla è MSS. edidit A. 1637. & ſqq. Nondum tamen omnia. Alia „enim *fragmenta* & *Carmina* poſt illum reperimus, apud Vinc. Bel-„luacenſem, & Ordericum Vitalem, quæ ille præteriit. Alia non-„dum in publicum protracta ſe prolaturum pollicetur Labbeus T. „I. Diſſ. Hiſt. de Scriptor. Eccl. p. 460. & Novæ Bibliothecæ MSS. „Librorum Coronide Poëtica p. 59. Multa quoque ejus Opera „olim maximo ſtudio collegiſſe fertur *Philip. Loyauté*, Advocatus „Pariſienſis; quæ tamen, teſte eodem Labbeo in Supplemento X. „pag. 363. nondum prælo ſubjecta ſunt. Et cur Galli, qui poſſi-„dent, non edunt? *) *Notulæ ad omm*, ejusdem RIVINI ſunt.

XXI.

*) Edidit Antonius Beaugendre, Benedictinus, Pariſ. 1708. fol.

XXI. Honorius Presbyter Augustodunensis, qui floruit, teste Labbeo, 1130. quem & is usque ad 1153. annum pervenisse autumat: præter Scripta, quæ Bibliothecæ PP. Col. ab And. Schotto, qui omnia se ejus edere falso sibi persvasit, inserta sunt, exstat ejus *speculum Ecclesiæ* (quod ipsemet inter sua scripta recenset, p. 454. Edit. Basil. 1544. in 8.) sive Sermones tam de tempore, quam de sanctis, cum FELICIARII Episcopi Arelatensis opusculo *admonitionum quarundam atque interpretationum Locorum aliquot scriptum difficilium*, etiam in Bibl. PP. omisso, nec à Bellarmino, Labbeove memorato; edente Coloniæ ex ædibus Quentelianis Joh. Dietenbergio An. 1531. in 8. Unde sermonem ejus, speciminis gratia deprompsimus.

XXII. Absalon ex Canonico S. Victoris Lutetiæ Parisiorum Abbas in Sprinckirsbach (Cæs. Heisterbach. distinctione seu Lib. IV. c. LXXXIX. Ed. Colon. 1481. in fol. scribit *Sprenckaribach*) quod monasterium in Episcopatu Trevirensi est, qui absens circa An. 1120. Abbas ibi electus est. De eo prædictus Cæsarius, qui scripsit suos Dialogos An. 1222. legendus est loco dicto, pag. 294. Edit. Colon. 1599. in 8. qui *virum honestum & literatum* laudat. Auctor vitæ ejus sub Innocentio III. qui cœpit a. 1182. ponit. Excerpsimus *duos* ejus *Sermones* ex Edit. *D. Danielis Schillinckii* Sprinckirsbacensis Cœnobii Abbatis, quæ Coloniæ 1534. in f. invulgata est.

XXIII. D. Bernardus, Abbas Clarævallensis, *Doctor mellifluus* dictus, qui obiit An. 1153. de quo Dan. Heinsius alicubi: *Quis suavius Bernardo scribit? cujus ego meditationes, rivum Paradisi, ambrosiam animarum, pabulum angelicum, medullam pietatis vocare soleo.* Usi sumus operum ejus Ed. Parisiensi A. 1508. Lugd. 1538. Basil. 1566. & Colon. Jac. Merlonis Horstii 1642.

XXIV. Petrus Blesensis, Bathoniensis Archi-Diaconus, quem floruisse ab an. circ. 1160. usque ad 1200. Labbeus affirmat, *inferioris ævi scriptor non proletarius, versus modo excipias*, judice Barthio Lib. XX. Advers. cap. III. col. 973. Ejus sermonem ex Jo. Busæi editione, quæ Tom. XII. B. PP. part. II. inserta est, repræsentavimus.

 Potuis-

„Potuissemus adjicere longe plures, *) si per sumptuarium licuisset. Ad„erant enim Sermones *Hippolyti Portuensis*, qui anno 230. calculo „Philippi Labbei, Dissertat. de Script. Ecclesiasticis, obiit: *Cypriani* „qui 258. *Athanasii*, qui 373. *Greg. Nysseni*, qui 395. *Epiphanii*, qui „403. *Hieronymi*, qui 420. *Jo. Chrysostomi*, qui 438. *Basilii Seleuci„ensis*, qui 455. *Athanasii Sinaitæ*, al. *Axiagasti*, qui 608. *Sophronii*, „qui 636. *Theod. Studitæ*, qui 826. *Haymonis*, qui 853. *Rhabani* „*Mauri*, qui 856. *Smaragdi S. Mich.* qui circa 970. *Fulberti Carno„tensis*, qui 1028. *Rapularii ἀνεκδότου*, de quo alibi, qui post horum „tempora vixit.

Hæc clarissimus Daumius, Cygneæ suæ gloria, qui A. C. 1687. 15. Dec. ætat. 75. diem obiit. Eidem *Hieronymi* Græci opuscula debemus quæ Volum. VIII. hujus Bibl. p. 375. seq. reddidi, & *Gennadii* CPol. Dialogos atque expositionem fidei Christianæ, de qua dictum Vol. X. p. 371. Edidit quoq; ex Latinis Catonem & Columbanum cum incerti Monostichis & Anonymi Salutaris distichis, A. 1672. 8. Paulinum Petrocorium de Vita S. Martini, Bernardi Geystensis Palponistam, (editum pridem Colon. 1501.) & Walonis Britanni Satiram, Henrici Septimellensis elegiam sive dialogum de fortuna, Epistolas Ciceronis à Sturmio selectas, de quibus singulis in Bibl. Latina. Habemus & ab illo notas in Optatianum Porphyrium, editas inter M. Velseri opera, & fabulas Joach. Camerarii addita notitia locorum ubi eædem apud alios scriptores obviæ sunt: ex qua sicut etiam ex notis vel præfationibus quas jam dictis monumentis à se vulgatis adjunxit, abunde patet virum illum magna eruditione & in

*) Præter homilias in Nativitatem CHristi quas Daumius, ὁ μακαρίτης hic refert, & præter alias quas memoravi T. 9. hujus Bibl. p. 85. seq. succurrunt mihi homiliæ *Sophronii* Hierosol. quæ incipit: *Latam illustremque præsentem diem cerno* T. 12. Bibl. Patrum edit. Lugd. p. 206. *Cyrilli* Alex. incip. λαμπρὰ τῆς παρούσης ἑορτῆς ὑπόθεσις. MS. in Bibl. Cæsarea. Lambec. VI. p. 37. *Andreæ* Cretensis Incip. Χριστοῦ τόκος ἀποτέλεσμα τῆς ἀφάτου τοῦ Θεοῦ φιλανθρωπίας. MS *Joannis* Nicæni Archiep. ad Zachariam Armeniæ Catholicum. Incip. ὁ θεῖος Ἀπόστολος. Græce & Lat. T. 2. auctarii novi Combefisiani p. 298. & Latine T. XII. Bibl. Patrum edit. Lugd. pag. 817. *Rabani* Mauri T. V. Opp. *Eleutherii*, Tom. VIII. Bibl. Patrum edit. Lugd. pag. 1128. *S. Humilitatis* in Actis Sanctor. Maji pag. 837. seq. *Reineri* Leodiensis ad antiphonas antenatalitias, apud Bernardum Pez, T. IV. anecdotor. parte 3. p. 53. *Metrophanis Critopuli* Altdorf 1625. 4. &c.

in legendis priscis, mediorum præcipue sæculorum scriptoribus diligentissimum fuisse, quod magis etiam constaret omnibus, si ejus Variæ Lectiones & observationes in scriptores varios Latinos, si Vitæ Poëtarum Latinorum, Index in Poëtas Farnabianus ex mille fere Poëtis auctus, Indices Linguæ Latinæ Græcæque multis constantes Voluminibus, Glossarium in Alcimum Avitum & liber de causis omissarum Latinæ Linguæ radicum, quarto tanto auctior lucem vidissent. De Vertumno ejus Poëtico, sive scito illo Imperatorio, fiat Justitia & pereat Mundus, ultra quater mille vices variato, de diatriba qua nullitatem Aoristi secundi & Futuri secundi apud Græcos demonstratum ivit, & de aliis ejus scriptis editis atque ineditis adiri possunt Christianus Feustelius *ἀναθήματι* manibus Daumianis consecrato & edito Lipf. 1688. 4. Jo. Casparis Lœscheri memoria Daumiana, Witeberg. 1701. 4. Godofredus Ludovici præcipue, *ὁ μακαρίτης* parte 3. Historiæ Rectorum Scholarumque celebrium pag. 110. sq. & Adolphus Clarmundus T. III. Vitarum editarum Germanice pag. 188. sqq. apud quem tamen pag. 207. pro Hugonis Grotii nomine, *Gennadii CPol.* reponendum. Vide sis etiam memorias Philosophorum Rollianas decad. 2. p. 252. & Hagenianas pag. 306.

XL. Eidem Daumio debemus etiam editionem scriptorum plerorumque CASPARIS BARTHII, genere nobili sed litteris & ingenio longe nobilioris Viri, quæ postremis vitæ annnis vel post ipsius obitum a) vulgata sunt: in quibus & est duplex collectio scriptorum Veterum.

Una quæ subjicitur libris tribus Claudiani Ecdicii Mamerti de statu animæ, cum

a) Extinctus est Lipsiæ A. 1658. 17. Sept. Ipse de se A. 1655. T. 2. soliloqv. p. 914.

Annis jam decies addidimus duos
Quinis: jam genus inclutum
Agnatos penitus mors rapuit meos,
Omnes compositi: super
Solus vivo meis, jam placidum silent
Germani gemini, duæ
Germanæ pariter: stirpis ego meæ
Improlis genitor, simul
Totum tollo genus. Mecum abit omnium
Nomen Barthiadum vetus &c.

cum Barthii notis & glossario, atque Andreæ Schotti castigationibus, Cygneæ 1655. 8. In illa habentur:

S. Gregorii Thaumaturgi libellus de anima ad Tatianum, Latine ex versione Gerardi Vossii pag. 460. Vide Volum. V. hujus Bibl. pag. 253.

Incerti Philosophi Christiani Græci, (Barthio judice *Anastasii* Sinaitæ) de anima celebriores opiniones, Latine Joanne Tarino interprete p. 472. Vide iterum Volum. V. p. 220.

Hermæ Pastor, ex veteri versione Latina, p. 724. cum Barthii animadversionibus, ex ineditis Adversariorum b) ejus libris Lib. LXVIII. 5. & 12. XCV. 4. XCVI. 9. XCIX. 6. & 11.

B. Paciani, Latini scriptoris paræneticon ad pœnitentiam pag. 934.

Altera collectio duos Philosophos Christianos complectitur, *Æneæ* Gazæi dialogum de immortalitate animæ cum versione Barthii, & *Zachariæ* Scholastici dialogum contra Mundi æternitatem, cum Jo. Tarini interpretatione, ambo notis Barthii illustratos Lipsiæ 1655. 4. de utroque dixi in elencho scriptorum pro veritate Religionis Christianæ pag. 107. seq.

Inedita Barthii scripta referuntur in Actis eruditorum Germanicis T. I. pag. 924. seq. Editorum Catalogus subjicitur pornodidascolo Petri Aretini, edito Cygneæ 1660. 8.

De illis adire quoque licebit Alphonsi Clarmundi Vitas Germanice editas T. II. p. 177. seq. Christoph. Hendreichii pandectas Brandenburgicas &c. De Barthio ipso, Georgium Petrum Schultzium de claris Marchicis parte 2. p. 18. seq. Orationem in funere Barthii habitam a Jacobo Thomasio, Petrum Bælium in Dictonario historico Adrianum Baillettum de pueris præcoci doctrina celebribus pag. 294. &c.

XLI. JOANNIS LEUNCLAVII, Nobilis Amelburmi apud Angrivarios sive Westphalos, quem A. C. 1593. mense Junio, paullo minorem sexagenario Viennæ Austriæ extinctum esse constat, collectiones atque editiones varias scriptorum Græcorum referre me in hac Bibliotheca passim

b) Duo ingentia Volumina Adversariorum Barthii, manu ipsius auctoris exarata adhuc servantur apud nobilem Virum in Saxonia. Caput septimum libri CLXVII. in quo silvestre mel Matth III. 7. erudite probat de cannis sachari per Palæstinam non infrequentibus intelligendum esse, ex illo MS. editum in Diario Theologico Dresdensi (Unschuldige Nachrichten) A. 1709. pag. 379.

paſſim memini, dixi enim de ejus *Xenophonte*, lib. 3. cap. 4. de *Dione Caſſio* lib. 4. cap. 10. *Gregorii Nyſſeni* libro de opificio hominis, homiliis in Canticum, Volum. VIII. p. 146. 148 & 159. *Plutarchi* Conſolatione ad Apollonium lib. 4. cap. 11. De *Gregorii Nazianzeni* *) operibus, ac quæſtionibus *Cæſarii* fratris, & Eliæ Cretenſis, Nicetæ ac Mich. Pſelli in Nazianzenum ſcholiis Volum. VII. lib. 5. cap. 12. De *Michaële Glyca* ejusque continuatione ad captam usque CPolin à Turcis, de *Conſtantino Manaſſe*, & Pandectis Annalibusque Turcicis, Volum. VI. pag. 156. 157. 766. De *Theodori Balſamonis* libris tribus Paratitlorum ex Codice & Novellis, de *ecloga Baſilicorum* & novellis Imperat. Græcorum antea ineditis, nec non de opere *Juris Græco Romani* Volum. XII. p. 403. 426. & 487. ſeq. Dixi etiam Volum. X. p. 509. de vulgatis à Leunclavio precibus & orationibus *Manuelis Palæologi* Imp. CPol. ab A. C. 1384. ad 1419. & ὑποθήκαις ejusdem *βασιλικῆς ἀγωγῆς, præceptis educationis Regiæ* ad Joannem Palæologum Filium capitibus centum, quorum hæc eſt acroſtichis: Βασιλεὺς βασιλεῖ, Μανουὴλ Ἰωάννῃ, πατὴρ υἱῷ, καρπὸν τροφὴν ἐμῆς (ψυχῆς) τῇ σῇ ὁποίας ἂν ἀκμαζούσῃ, ἧ ὁ Θεὸς εἴη κοσμήτωρ, cum Leunclavii verſione. *Claudii* Cardinalis *Guiſiani* duodecim quæſtiones & Græcorum ad eas reſponſiones ex Leunclavii interpretatione cujus Simlerus meminit, non vidi, nec verſionem Philocaliæ *Origenis* publici juris factam eſſe exiſtimo, memoratam eidem Simlero atque Abrahamo Sculteto. Eſt mihi autem in manibus Volumen quod eidem Leunclavio in acceptis referimus cum ipſius verſione Græce ex Sambuci Bibliotheca vulgatum Baſileæ 1578. 8. in quo continentur:

1. *Theoriani* Orthodoxi cum Norſeſi, Catholico ſive Generali Armeniorum colloquium ſuaſu Manuelis Comneni, Imp. CPol. habitum anno imperii ejus duodevigeſimo (CHriſti 1170.) de duabus in CHriſto naturis contra Eutychianorum & Monotheletarum errores. pag. 1–195. Norſeſis hujus mentio in Iſaaci invectiva in Armenios de qua dixi Volum. X. hujus Bibl. pag. 173. ſicut de Theoriano pag. 288. ſeq. Ex Theoriani Philoſophi Epiſtola ad Sacerdotes de jejunio Sabbati, nonnulla affert Turrianus lib. 1. Apologiæ pro Canonibus Apoſtolorum cap. XXI. pag. 94.

*) Iniquior, ut in Hugonem Blocium de quo Lambecius 1. p. 45. ita in Billium, de quo vide ipſum querentem T. 2. Nazianzeni edit. Græco Lat. Pariſ. pag. 532. Cæterum in interpretandi ſtudio mirabilem celebrat Huetius p. 279. de claris interpretibus.

2. *Leonis* I. qui ab A. C. 440. ad 461. Romanus fuit Episcopus Epistola ad Flavianum Patriarcham CPol. scripta A. 449. Incip. ἀναγνόντες τὰ γράμματα τῆς ἀγάπης τῆς σῆς. pag. 196--227. Latina Leonis exstat inter ejus Epistolis decima, & in novissima Paschasii Quesnelli editione vigesima quarta.

3. *Joannis Damasceni* contra Manichæos, sive Paulicianos dialogus. Incip. ἐπειδὴ συνεληλύθαμεν ἀλλήλοις. pag. 226--387. Prior hunc dialogum cum alia versione ediderat Emanuel Margunius, Cretensis, Patav. 1572. recusum in Basileensi Damasceni editione Basil. 1575. fol. Tertia Jacobi Billii versio exstat in editionibus Parisiensibus, quæ novissimam antecesserunt, in qua Lequiniana quarta Tom. 1. pag. 429. Vide Volum. VIII. hujus Bibl. pag. 795.

4. *Leontii* scholastici Byzantini πράξεις *) sive lectiones decem de sectis ex *Theodori* Abbatis ore exceptæ, scriptoque consignatæ post A.C. 610. Incip. ἀναγκαῖον ἐστὶ μέλλοντας ἡμᾶς. pag. 386--555. Vide Volum. VII. pag. 451. & IX. pag. 167.

5. *Constantini Harmenopuli* JCti seculo XIV. clari libellus de sectis. Incip. οἱ περὶ τὸν Ἄρειον. pag. 556--576.

6. Ejusdem περὶ πίστεως ὀρθοδόξου, de fide orthodoxa. Incip. πιστεύειν δεῖ τὸν ὄντως χριστιανόν. pag. 576--583. Vide Volum. X. pag. 277. & XII. pag. 489. 501.

7. *S. Augustini* περὶ Τριάδος *de S. Trinitate*, ἐκ τοῦ βιβλίου τοῦ περὶ τῆς γνώσεως τῆς ἀληθοῦς ζωῆς ἐπιγραφομένου. Fratres interrogant, Magister respondet. Incip. ὥσπερ τὸ τῆς σαρκὸς βάρος πιέζει τὴν ψυχήν. pag. 584--599. Est *Honorii* Augustodunensis *de cognitione veræ Vitæ*, inter supposita S. Augustino, in appendice tomi sexti edit. novæ Amst. p. 649.

8. *S. Hilarii* Pictavorum Episcopi *de S. Trinitate*, ex ejus sermone qui post Pentecosten in festo S. Trinitatis recitatur. Incip. πιστεύομεν τὴν ἁγίαν Τριάδα. pag. 600--605.

Nota integram hanc collectionem, excepto Damasceni Dialogo, Græce

*) Hinc πράξαι lectiones obire aut frequentare. Joannes Moschus in prato spirituali cap. LXXVII. ἀπήλθομεν ἐν μιᾷ εἰς τὸν οἶκον Στεφάνου τοῦ Σοφιστοῦ, ἐγὼ καὶ ὁ κύριος Σωφρόνιος, ἵνα πράξωμεν.

Græce & Latine recusam esse in tomo priore auctarii Bibl. Patrum Ducæani, Paris. 1624. & in tomo undecimo Bibliothecæ Patrum Morellianæ Paris. 1644. fol.

XLII. Sæpe mihi in hoc opere laudatum memini præclarum Virum JOHANNEM HUDSON, præfectum Bibliothecæ Bodlejanæ, cujus nostra ætate singulare studium in adornandis bonis Græcorum scriptorum editionibus enituit. Is enim est à quo habemus recensitum atque expolitum *Thucydidem*, Oxoniæ 1696. fol. *Dionysium* Halicarnasseum 1704. fol. *Moeridis* Atticistam, non ante vulgatum, *) quem ex MS. Bodlei. primus Græce in lucem protulit 1712. 8. *Longinum* περὶ ὕψους, 1710. 8. Fabularum *Æsopicarum* collectionem quotquot Græce reperiuntur, locupletata Neveleti συναγωγῇ insigni auctario, cum versione nova vel recognita & præmissis veterum testimoniis LXVIII. Oxon. 1718. 8. & cui A. 1719. Novembr. 17. anno LVII. ætatis immortuus est, *Flavium Josephum*, quem ex MSS. Codicibus castigavit & integritati suæ reddidit novaque donavit versione, postremis paginis ut luci darentur ultimam manum addente V. C. Antonio Hallio. Oxon. 1720. fol. Speciatim hoc loco commemoranda ejus collectio perpulchra *Geographiæ Veteris* scriptorum **) Græcorum minorum, quatuor Voluminibus vulgatum, præmissis veterum testimoniis, emendate ac nitide cum interpretatione Latina, dissertationibus Henrici Dodwelli & editoris annotationibus. Oxon. 1698. 1703. & 1712. 8.

Tom. I. præmissis Henrici Dodwelli de ætate & scriptis singulorum, Dissertationibus, continentur: *Hannonis* periplus, cum versione Conradi Gesneri.

Scylacis periplus, cum versione Isaaci Vossii.

Agatharchides Cnidius de mari rubro, ex Photii Cod. CCL. cum versione Laur. Rhodomanni.

Arriani periplus Ponti Euxini, cum versione Joh. Guil. Stuckii, Tigurini.

Periplus Maris Erythtæi, eidem vulgo adscriptus, cum ejusdem Stuckii interpretatione.

Kkk kk 2 *Nearchi*

*) Vide Volum IX. hujus Bibl. pag. 420.

**) De plerisque dictum a me lib. IV. cap. 2. ubi etiam de collectione Geographorum Hoeescheliana, & de inedita sive promissa Lucæ Holstenii. De Agatharchide Volum. IX. pag. 496.

Nearchi paraplus ex *Arriani* Indicis, cum verſione Bonav. Vulcanii, Brugenſis.

Marciani Heracleotæ periplus, cum verſione Joannis Hudſoni, ſubjunctis fragmentis *Artemidori* Epheſii & *Menippi* Pergameni.

Anonymi periplus Maris Euxini, cum verſione Iſaaci Voſſii.

Tom. II. præmiſſis Dodwelli diſſertationibus de ætate & ſcriptis Geographorum ſingulorum in hoc Volumine, *Dicæarchi* Status Græciæ, cum verſione Joannis Hudſoni.

Ejusdem deſcriptio Pelii Montis, cum mea verſione.

Iſidori Characeni manſiones Parthicæ, cum verſione Joannis Hudſoni.

Scymni Chii periegeſis, Marciano Heracleotæ perperam ab aliis adſcripta cum verſione Eraſmi Vindingii, Pauli F.

Ejusdem Scymni Fragmenta, collecta à Luca Holſtenio, cum ejusdem verſione.

Libellus de Flùviis, *Plutarcho* adſcriptus, cum interpretatione Philippi Jacobi Mauſſaci.

Agathemeri Compendiariarum Geographiæ expoſitionum libri duo, ad Philonem diſcipulum ſuum, cum verſione Samuelis Tennulii.

Strabonis Epitome, cum verſione Hieronymi Gemuſæi.

Tertio Tomo. Excerpta ex *Dionyſii* Byzantii anaplo Boſpori Thracici Latine ſervata à Petro Gyllio.

Excerpta ex *Georgii* Medici *Chryſococcæ* Syntaxi Perſarum per Iſmaëlem Bullialdum. Græce & Latine.

Ptolemæi Tabula longitudinis & latitudinis Urbium inſignium. Ex MS. Codice Theonis in Bibl. Bodlej. recenſita. Græce & Latine.

Ptolemæi Arabia, ope Codicis MS. vetuſtiſſimi ac præſtantiſſimi in numeris locis emendata à Joanne Gravio: ex edit. Lond. 1650. 4. Græce & Latine.

Anonymi vetus orbis deſcriptio, pridem vulgata à Jacobo Gothofredo, recuſa latine ex Jac. Gronovii editione.

Variæ Lectiones in Anonymum Geographum Ravennatem ex MS. Urbinate Vaticanæ Bibl. num. 678.

Deſcriptio Choraſmiæ & Mawaralnahræ, ſive Regionum extra fluvium Oxum deſcriptio Abulfedæ Iſmaëlis ex tabulis Principis Hamah, edita pridem à Joanne Gravio Lond. 1650. 4. Arabice &

Latine

Latine, & inedita hactenus Arabiæ, Maris Persici & Alkolzum sive rubri, Arabice & Latine ex *Abulpheda*, per eundem Jo. Gravium.

Binæ Tabulæ Geographicæ una Nassir Eddini Persæ & altera Ulug Beigi Tartari Arabice cum versione Joh. Gravii ex edit. Lond. 1651. 4.

Periplus (*Arriano* falso adscriptus) Ponti Euxini, & locorum utriusque Continentis, videlicet Bithyniæ Ponto adjacentis, Paphlagoniæ &c. (ex Scymno, Arriano & Marciano) quem Holstenius pridem vulgare constituerat ex Codice Vaticano, cum versione Joannis Hudsoni.

Ptolemai ἔκθεσις κανονικὴ τῶν ἀστερισμῶν Græce è MSS. emendata.

Tomo IV. Henr. Dodwelli diss. de ætate & patria Dionysii Periegetæ.

Dionysius Græce & Lat. cum commentario *Eustathii* per singulas paginas verbis Poëtæ subjecto, & ad calcem Vol. subjectis variis lectionibus & annotationibus. Avieni & Prisciani Metaphrases Dionysii. Avieni Ora maritima. *Anonymi* Græca Paraphrasis in Periegesin integrior, quam ab Eduardo Thwaitesio vulgata fuerat. Excerpta è Scholiaste Græco inedito in Dionys. qui exstat MS. Parisiis in Bibl. Regia.

Fragmenta de urbium & regionum nominibus in alia mutatis, ex notis Leonis Allatii ad Georgium Acropolitam pag. 244. & ex iis quæ subjiciuntur Codino pag. 404. aliaque apospasmatia Geographica, vel inedita hactenus vel emendatius edita, Græce.

Nicephorum Gregoram in Dionysium, inquit clariss. Hudsonus, *quem in lucem proferre semel iterumque proposui, Bibliothecarum latebris recondi in æternum reliqui: utpote qui hoc solum præstiterat, ut Periegeta carminis vinculis liberaretur, ejusque ex oratione bona ligata, fieret soluta non bona.*

XLIII. THOMÆ GALLETI *) Presbyteri J. C. *Religiosus. Cui adnectuntur Sanctorum aliquot varia opuscula nondum edita, Ejusdem Autoris studio & opera collecta. Lugduni, sumptibus Horatii Cardon*, 1615. 8.

 Liber

*) Jo. Frid. Kernius, Schleusinga Francus de vita, obitu & scriptis B. D. Thomæ Ittigii. Lips. 1710. 4. pag. 54. seq.

Liber (cujus Dedicatio Romæ ſcripta, & Petro Guicciardino Magni Etruriæ Ducis apud Pontificem Legato dicata) eſt bipartitus. Prima pars agit de Religioſi nomine, dignitate, fine, ingreſſu, perfectione maxime quærenda, doctrina, paupertate, obedientia, ſui abnegatione, humilitate, &c. Altera pars ſanctorum aliquot Patrum opuſcula nondum edita continet, quæ ſunt:

Baſilii epiſtolæ tres, Federico Metio interprete.

Athanaſii Archiepiſc. Alex. encomium in B. Andream Apoſtolum, Carolo Fabiano interprete.

Johannis Chryſoſtomi de nomine cœmeterii, & de veneranda & vivifica cruce, Antonio Agellio interprete.

Ejusdem ſermo, quomodo Adam animam acceperit, quando formatus eſt, & in paſſionem Salvatoris noſtri, & de vulnerato ejus latere.

De Petro & Elia.

Procli Archiepiſcopi CPolitani oratio panegyrica in S. Andream Apoſtolum, Carolo Fabiano interprete.

Euſebii Epiſcopi †) oratio de commemoratione Sanctorum, eodem Fabiano interprete.

Meropii Paulini & *Theraſiæ* Epiſtola ad Sanctum & Amandum.

Heſychii Presbyteri Hieroſolymitani oratio demonſtrativa in S. Andream Apoſtolum, Carolo Fabiano interprete.

Syneſii epiſtolæ tres.

Anſelmi Archiepiſc. ſermo de æterna beatitudine, in Cluniacenſi capitulo ad conventum, habitus.

Eutropii Abbatis ad Petrum Papam epiſtola de vitiis.

Porcarii Abbatis epiſtola.

S. Sedati Epiſcopi homilia de S. Epiphania.

Pauli Diaconi homila in illud: ſimile eſt regnum cœlorum homini Regi.

Expoſitio hiſtoriarum V. T. Venerab. *Petri Damiani* Card. Hoſtienſis, capitibus XXX. abſoluta.

XLIV. LITURGIÆ SS. Patrum, excuſæ Pariſ. apud typographum Regium Guil. Morellum 1560. fol. In quo volumine nitide luculenter & emendate expreſſa continentur Græce:

Canon trigeſimus ſecundus *Concilii in Trullo* habiti A. C. 692.

Procli

†) Recuſa cum ſequentibus ex Galleti editione in ſupplemento Bibl. Patrum Pariſ. A. 1639. T. 1. p. 826. & jam ante in Colonienſi A. 1622. T. 15. denique in Lugdunenſi T. 27.

Procli Archiepiſcopi CPol. περὶ παραδόσεως τῆς θείας λειτουργίας p. 1. Incip. πολλοὶ μὲν τινες.

Liturgia quæ fertur ſub nomine *Jacobi* Apoſtoli, fratris Domini. p. 3. Incip. ἐν πλήθει ἁμαρτιῶν μεμολυσμένον με.

Liturgia *Baſilii* Magni. p. 43. Incip. ὁ Θεὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν ὁ τὸν οὐράνιον ἄρτον. Vide Vol. VIII. hujus Bibl. p. 90.

Joannis Chryſoſtomi Liturgia p. 69. Incip. μέλλων ὁ ἱερεὺς & deinde: Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν ἐξαπέστειλεν. Inter Chryſoſtomi opera T. 6. edit. Savil. p. 983. & Tom. IV. Ducæi p. 522.

Ex *Dionyſii* quem volunt Areopagitæ lib. de Hierarchia Eccleſiaſtica περὶ τῶν ἐν τῇ συνάξει πληρουμένων. p. 111.

Ex *Juſtini* Martyris Apologia majore, de ſacra Euchariſtia. p. 121.

Gregorii Nyſſeni Epiſcopi, ὅτι ὁ ἁγιαζόμενος ἄρτος εἰς σῶμα τοῦ Θεοῦ Λόγου μεταποιεῖται, καὶ ὅτι ἐπάναγκες τῇ ἀνθρωπείᾳ φύσει αὐτοῦ μεταλαβεῖν. p. 123. Incip. ὥσπερ οἱ δηλητήριον δι' ἐπιβουλῆς. Ex Sermone ejus magno Catechetico, de quo Volum. VIII. hujus Bibl. pag. 153.

Joannis Damaſceni quod panis & vinum in ſacra Euchariſtia non ſint typus ſed ipſum corpus & ſanguis CHriſti pag. 125. Incip. ὁ ἀγαθὸς καὶ πανάγαθος Θεός. Ex libri IV. de Orthodoxa fide cap. 13.

Nicolai Epiſcopi Methones πρὸς τοὺς διστάζοντας καὶ λέγοντας ὅτι ὁ ἱερουργούμενος ἄρτος καὶ οἶνος οὐκ ἔστι σῶμα καὶ αἷμα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. p. 129. Incip. τὴν μυστικὴν ταύτην καὶ ἀναίμακτον ἱερουργίαν. De hoc Nicolao dixi Vol. X. p. 294.

Samona Archiepiſcopi Gazæ ad Achmed Saracenum, de eodem argumento p. 133. Incip. ἐτυγχάνομέν ποτε πορευόμενοι. De hoc Samona Vol. IX. p. 314. & X. 288.

Marci Archiepiſcopi Epheſi, ὅτι οὐ μόνον ἀπὸ τῆς φωνῆς τῶν δεσποτικῶν ῥημάτων ἁγιάζεται τὰ θεῖα δῶρα, ἀλλ' ἐκ τῆς μετὰ ταῦτα εὐχῆς καὶ εὐλογίας τοῦ ἱερέως, δυνάμει τοῦ ἁγίου Πνεύματος. p. 138. Incip. ἡμεῖς ἐκ τῶν ἱερῶν Ἀποστόλων. Vide Vol. X. hujus Bibl. pag. 531.

Germani Archiepiscopi CPol. ἱστορία ἐκκλησιαστικὴ καὶ μυστικὴ Θεωλογία περὶ τῶν ἱερουργημένων. pag. 145--179. Incip. ἐκκλησία ἐστὶ ναὸς Θεοῦ. Vide Vol. VII. hujus Bibl. p. 548. & Vol. X. p. 210.

Eodem An. 1560. Parif. fol. hæc etiam Latine cum auctario separatim prodierunt curante JOANNE S. ANDREA, Canonico Ecclesiæ Parisiensis, & F. CLAUDIO DE SAINCTES Parisiensi Theologo, sed est mihi ad manus editio ad Parisiensem facta Antwerpiensis 1562. 8. In illo volumine continentur:

Jacobi & *Basilii* Magni Liturgia ex veteri Latina versione.

Liturgia *Joannis Chrysostomi*, interprete Leone Tusco.

Et præter illa quæ ex Græca editione jam memoravi scripta sive apospasmatia *Procli* CPolit. *Dionysii* Areopag. *Justini* Martyris, *Gregorii* Nysseni, *Joannis* Damasceni, *Nicolai* Methonensis, *Samonæ* Gazæi & *Germani* CPol. etiam hæc tria, quæ in Græca illa sylloge desiderantur:

Nicolai Cabasilæ compendiosa interpretatio in Divinum sacrificium ex versione Gentiani Herveti quam Venetiis A. 1548. adornavit. Vide Allatium de Nilis p. 72. T. V. hujus Bibl.

Maximi Monachi, qui in Dionysium Areopagitam scripsit, liber de Ecclesiastica Mystagogia. Vide T. IIX. hujus Bibl. p. 740.

Bessarionis Episcopi Tusculani Romanæque Ecclesiæ Cardinalis ac CPolitani Patriarchæ de Sacramento Eucharistiæ, & quibus verbis corpus CHristi conficiatur, contra Marcum Ephesium. Incip. *Sacrum divinumque est Eucharistia mysterium.* Vide Volum. X. hujus Bibl. p. 403. sq.

Claudii de Sainctes de Eucharistia & Missæ ritibus, ex operibus D. Joannis Chrysostomi, è quibus liturgica Græcorum comprobantur. Præmittitur Volumini, ejusdem Claudii præfatio, in quibus de Missæ præstantia & originibus & speciatim de Jacobo eique tributa liturgia differitur.

3. In GEORGII CASSANDRI, magni Viri Liturgicis, quæ & separatim Colon. 1559. 8. & in limine operum junctim editorum Paris. 1616. fol. prodierunt, non integræ quidem liturgiæ veteres sed argumenta breviter exposita habentur ex liturgia *Chrysostomi* per Leonem Tuscum, ex liturgia *Basilii* & Græca illa & altera quam Syri Anaphoram vocant. Ex liturgia *Æthiopica* sive Canone quem appel-

appellant universali. Ex liturgia usitata in regno *Presta Joannis*, de qua Franciscus Alvares in opere Lusitanice primum ac deinde Italice edito. Ex liturgia *Armeniorum* (Leopoli civitate Rusciæ) versa Latine ab Andrea Lubelczyc. Et ex alia de qua Petrus Bellonius in observationibus: & tertia de qua in libro Italice edito Nicolaus Barbosa. De liturgia *Moscovitarum* ex commentariis rerum Moscovitarum Sigismundi liberi Baronis. De Missa Latinorum ex SS. Augustino, Isidoro, Gregorio M. Ordine Romano & Thoma Aquinate.

In Cassandri Operibus deinde pag. 97. seqvuntur Ordo Romanus de officio Missæ, & Micrologus p. 121. Hymni Ecclesiastici præmisso Beda de metris p. 160. & preces Ecclesiasticæ seu collectæ excerptæ ex libris Ecclesiasticorum Officiorum pag. 315--448. Vigilii Martyris & Episcopi Tridentini Opera pag. 460. Honorii Augustodunensis presbyteri de Prædestinatione, & libero arbitrio dialogus p. 623. Epistolæ duæ ad B. Augustinum de reliquiis Pelagianæ hæreseos, una Prosperi pag. 640. & altera Hilarii Episcopi Arelatensis pag. 645. Sententiæ ex libris B. Augustini de prædestinatione Sanctorum & bono perseverantiæ pag. 650.

Cætera Cassandrum ipsum habent auctorem, Commentarius de duabus in CHristo Naturis & unica hypostasi p. 577. De Baptismo Infantum, & sectæ Anabaptisticæ origine pag. 675. De officiio pii ac publicæ tranquillitatis amantis viri in hoc Religionis dissidio p. 781. Defensio ejus scripti adversus Jo. Calvinum. pag. 809. & altera sub Barthol. Nervii nomine contra libellum Germanicum Viæ Commonstrator inscriptum pag. 882. Consultatio de articulis inter Catholicos & Protestantes controversis, ad Imperatores Augustos Ferdinandum I. & Maximilianum II. p. 892. De optanda sacra Communione Christiani Populi in utraque Panis & Vini specie pag. 1015. De Viris illustribus qui in sacris Bibliis usque ad Regum historiam commemorantur. p. 1048. Epistolæ CXVII. p. 1077. Acta Colloquii A. C. 1558. 4. Jul. habiti cum Joanne Kremer à Castorp Anabaptista (de quo Epist. 101. & 103.) p. 1227. Liber de Viris illustribus in Latio ante Procam, & de Romanis qui tempore Pompeji fuere, velut in supplementum Aurelii Victoris p. 1241. Oratio in laudem urbis Brugarum dicta A. 1541. p. 1251. Quæstiones Rhetoricæ p. 1274. & Dialecticæ p. 1294–1351.

4. Amplissimam Liturgiarum Orientalium Collectionem nuperrime publici juris fecit Vir doctissimus EUSEBIUS RENAUDOTUS a) quem A. 1721. Parisiis diem supremum obiisse accepimus. Prodiit illa Parisiis 1716. 4. duobus Voluminibus, facitque ut minus quidem desideremus Syllogem similem, cujus spem *Richardus Simon* vir & ipse eruditissimus fecerat, desideremus tamen, quoniam & ille versionem illarum testatur se adornasse, b) videturque additurus etiam fuisse textum ipsum Syriacum, **) ex quo interpretationem suam composuit. Refert idem ex quinquaginta liturgiis c) superesse apud Maronitas unam & triginta, omnesque translatas ex Græcis. d) Renaudoti autem versione non tuto ubique stare nos posse, sive causæ suæ inservientis, sive non satis assequentis verum sensum, docuit vir supra laudes Maturinus Veisserius la Crose in Apologia pro Jobo Ludolfo contra Renaudotum, inserta Diario literario Hagensi. e) Sed Collectionem illam Renaudotianam, recensere juvat. Occurrunt itaque:

IN TOMO PRIORE.

Post dissertationes editoris 1. de liturgiarum Orientalium Origine, auctoritate & consensu. 2. De Coptitarum Alexandrinorum liturgiis, & 3. de lingua Coptica sive Ægyptiaca ejusque antiquitate,

Liturgiæ tres Coptitarum Jacobitarum ex Coptico conversæ,

1. *Magni Basilii* f) p. 1. Renaudoti ad eam commentarius p. 169--300.
2. *S. Gregorii* Theologi. g) (in aliis, *S. Severi* Patriarchæ) p. 26. Notæ Renaudoti p. 301--314.

3. *S. Cyrilli*

a) Journal des Savans 1716. T. 2. pag. 490. Memoires de Trevoux 1717. p 59. 215 seq.
b) Rich. Simon Bibl. choisie T. 2. p. 173.
**) Renaudotus testatur illustrissimi Colberti obitu factum quod à se Latine tantum, non etiam Syriaca, Arabica & Coptica lingua hæ liturgiæ in lucem datæ fuerint.
c) Rich. Simon pag. 285. 165. 170. ex Abrahamo Ecchellensi.
d) Id. pag. 166. 173.
e) Journal litteraire T. IX. pag. 239. seq.
f) Versionem Latinam ex Arabico adornatam à Victorio Scialach, Maronita ediderat Marcus Velserus, Augustæ Vindel. 1604. 5. Sed Renaudotus novam ex Coptico concinnasse se profitetur.
g) Miror Gregorium hunc non Theologum sed Nyssenum appellari à Jobo Ludolfo p. 341. Commentarii ad Historiam Æthiopicam.

3. *S. Cyrilli* Alex. h) p. 38. Notæ Renaudoti p. 315–322.

Orationes & Benedictiones ad conservationem omnium Altaris instrumentorum, (ex Rituali Gabrielis Alexandrini Patriarchæ Coptitarum Alexandrini circa A. C. 1411.) pag. 52. Notæ Renaudoti p. 323–332.

Liturgiæ Græcæ tres Alexandrinæ, cum versione Latina:

1. *S. Basilii*, initio mutila. p. 57. Incip. δοξάζομέν σε δημιουργέ. Ex MS. Codice Bibl. Regiæ. Notæ Renaudoti p. 333--347.
2. *S. Gregorii* Theologi p. 90. Incip. ὁ ἐπισκεψάμενος ἡμᾶς ἐν ἐλέει. Ex eodem MS. Notæ Renaudoti p. 347--352.
3. *S. Marci*, i) discipuli Petri Apostoli p. 131. cum versione, sed emendata variis in locis, *Joannis à S. Andrea* Canonici Paris. qui eam primum ex Codice Monasterii Cryptæ Ferratæ, Romam postea in Bibl. Basilianorum Monachorum delato, Græce cum versione ediderat Paris. 1583. 8. Parum diversa hæc à liturgia, quam *Cyrillo* Alex. Coptitæ tribuunt, diversa tamen, propria nempe Orthodoxorum Alexandrinorum, & nullas Monophysitarum doctrinæ notas præferens. Notæ Renaudoti exstant p. 353--362.

Eusebii Renaudoti diss. de Patriarcha Alexandrino Coptitarum p. 363.

Ritus Ordinationis k) Patriarchæ Jacobitarum Alexandrini, ex Pontificali Coptico Arabico MS. Bibliothecæ Segvierianæ, Latine, additis nonnullis Græcis, p. 467. & ad illum observationes p. 491.

Liturgia Communis sive Canon universalis *Æthiopum* l) ex nova Latina

h) Idem Ludolfus, ab Æthiopibus quoque Liturgias Basilii & Cyrilli magni usurpari annotat.

i) Ex Joannis à S. Andrea editione hæc Marco tributo liturgia recusa est Græce & Latine in tomo posteriore auctarii Bibliothecæ Patrum Ducæani Paris. 1624. & in tomo duodecimo Bibl. Patrum Morellianæ Paris. 1644. una cum liturgia Jacobi, Basilii, Chrysostomi, liturgia præsanctificatorum, nec non Petri Apostoli & Gregorii Papæ.

k) Imperfectum ediderat ex Athanasii Kircheri versione A. 1647. adornata Bartholdus Nihusius in symmictis Leonis Allatii T. I. p. 239. Colon. 1653. 8.

l) *Æthiopice* prodierat (ex Coptica) Romæ 1548. 4. una cum novo Test. curante Petro Æthiope Comos sive Archimandrita qui aliter Tesfa Sion appellabatur. *Latine* ib. 1549. ac deinde in Bibliothecis Patrum, & in Novissima Lugdunensi Tomo XXVII. Præter hanc præcipuam, quam Liturgiam *Apostolorum* Æthiopes appellant, propius accedentem ad Liturgiam Copticam Basilii, habent alias insuper novem, 1) *Joannis* Evangelistæ, 2) *Patrum Nicenorum*, 3) *S. Epiphanii*, 4) *Jacobi* Serugensis, 5) *Joannis Chrysostomi*, 6) *Domini nostri JEsu CHristi*, 7) *S. Mariæ*, quam scripsit *Heriacos*

versione Renaudoti p. 499. subjunctis ejus observationibus p. 523--545. Dissertatio autem de Ecclesia *Æthiopica*, quam Ludolfo iniquior, dudum ad editionem paratam se habere scribit in præf. lucem necdum vidit quod sciam, neque editæ sunt ejus quarum ibidem meminit de Ecclesiæ Nestorianæ propagatione dissertationes.

IN TOMO POSTERIORE.

Dissertatio Renaudoti de Syriacis Melchitarum orthodoxorum & Jacobitarum Monophysitarum Liturgiis.

Liturgiæ ex Codicibus Syriacis Bibliothec. Colbertinæ & Segvierianæ MSS. Latine versæ ab eodem Renaudoto.

1. *Ordo Communis*, liturgiæ secundum ritum Syrorum Jacobitarum p. 1. Renaudoti observationes p. 45.
2. Alius Ordo generalis. p. 12.
3. Liturgia *S. Jacobi* Apostoli, Fratris Domini, Melchitis & Jacobitis communis & à Græca quæ fertur sub Jacobi nomine, passim differens. p. 29. Renaudoti observationes p. 73. ex Dionysio Barsalibi, Joanne Marone &c.
4. Orationes ad Communionem & postea dicendæ, quæ in MS. subjiciuntur Liturgiæ *Jacobi*, in aliis *Xysti*, in aliis *Petri*. p. 43.
5. Liturgia S. *Jacobi* minor p. 126. Renaudoti observatio p. 132.
6. *S. Xysti* Papæ m) Romani. p. 134. Notæ Renaudoti p. 142.
7. *S. Petri*, Principis Apostolorum. p. 145. Notæ p. 153.
8. Liturgia Petri secunda. p. 155. Notæ p. 160.

[9. S. Joan-

riaces sive *Kyriacus* Archiepiscopus Behusæ, edita una cum proxima superiore Æthiopice ad calcem Novi Testamenti Rom. 1548. 4. 8) *Gregorii* Theologi & 9) *Dioscori*, quam Æthiopice & Latine vulgavit Joh. Mich. Wanslebius, Londini 1661. 4. Vide Jac. Echardi T. 2. Bibliothec. scriptorum Ord. Prædicator. pag. 694. & laudatum Ludolfum commentario ad Hist. Æthiop. pag. 340. seq.

m) Prima hæc est Liturgia inter quatuordecim Syriace editas Romæ A. 1592. sub titulo *Missalis Chaldaici ad usum Ecclesiæ Maronitarum*. Illas autem Jacobitis proprias sed ad Rom. Ecclesiæ sensum interpolatas ab editoribus, Renaudotus non diffitetur, qui p. 47. seq. memorat etiam *librum Ministerii*, Orationes sive preces Ecclesiasticas Syriace complexum editumque Romæ A. 1596. & T. 2. p. 435. 455. in editoribus merito reprehendit, quod *Dionysio* Areopagitæ tribuerunt liturgiam quæ est Dionysii Barsalibi, Metropolitæ Jacobitæ: *Ignatio* Antiocheno Martyri aliam quæ Ignatii Jacobitæ est: & aliam *Joanni* Chrysostomo quæ itidem Jacobitam Joannem habet auctorem. Vide & Rich. Simonis Bibl. Selectam Gallice editam T. 2. cap. 20.

n) Et hæc & quæ eandem præcedit, plurimum diversa est à Græca Chrysostomi liturgia.

33. *Ioannis* Basorensis sive Bostreni, p. 421. Notæ p. 435.
34. *Michaëlis* Patriarchæ Antiocheni. p. 438. Renaudoti observatio p. 448.
35. *Dionysii* Barsalibi, circa A. C. 1150. metropolitæ Amidæ pag. 449. Notæ p. 453.
36. *Gregorii* Catholici Orientis, qui *Abulfaragius* & *Bar Hebri* dictus est & A. C. 1285. obiit. p. 456. Notæ p. 469.
37. *Ioannis* Patriarchæ qui scriba & Acoemetus dictus est. pag. 474. Notæ p. 489.
38. *Dioscori* Episcopi Insulæ Cardou, sive Gordyæorum. pag. 492. Notæ p. 508.
39. *Ioannis* Patriarchæ Antiocheni, qui prius *Ioannes filius Maadni* dictus est. p. 512. Notæ p. 524.
40. *Ignatii* Patriarchæ Antiocheni, qui etiam dictus est *Ioseph F. Vahib.* p. 528. Notæ p. 543.
41. *Basilii* Magni, (sive ut in Codice Colbertino, *Basilii & Gregorii Theologi)* p. 548. ex Andreæ Masii versione, edita Antwerp. 1569. 8. & deinde sæpius, (ut dixi Vol. VIII. hujus Bibl. p. 91.) Renaudoti Observationes pag. 562.

Eusebii Renaudoti de Nestorianorum Liturgiis dissertatio. p. 566.

Nestorianorum, qui Catholico sive Patriarchæ suo subjiciuntur, Liturgiæ tres ex Syriaco versæ:

1. Liturgia *Apostolorum* sanctorum, seu Ordo sacramentorum pag. 548. compositus à *S. Adeo* & *S. Mari* Orientalium doctoribus p. 587. Renaudoti Notæ p. 598.
2. *Theodori* Interpretis, *) quæ celebratur à Dominica prima Annunciationis usque ad Dominicam Palmarum. p. 616. Notæ p. 622.
3. *Nestorii*, quæ quinquies in anno celebratur, in vigilia S. Joannis Baptistæ, in vigilia Doctorum Græcorum, **) feria quarta hebdomadæ supplicationis Ninives, & in Paschate. pag. 626. Notæ pag. 639--648.

4. ABRA-

*) Ita per excellentiam vocatur Theodorus Mopsvestenus, cujus plurima fuerunt in libros sacræ Scripturæ commentaria, Syriace etiam versa de Græco, & ex Syriaco Arabice.

**) Festum diem agunt Nestoriani feria sexta hebdomadis quintæ post Epiphaniam, commemorationis Doctorum Græcorum, qui sunt Diodorus Tarsensis, Theodorus Mopsuestenus & Nestorius, ut discimus ex Lectionario Persico ad usum Christianorum Persidis, qui prope omnes in Nestoriana hæresi sunt à multis sæculis. Hæc Renaudotus pag. 639.

4. ABRAHAMUS ECCHELLENSIS in notis ad Catalogum librorum Chaldaicorum & Syrorum Ebed Jesu, cap. 29. ubi mentio prolixæ Nestoriii liturgiæ: *Supra quinquaginta numerantur, apud Orientis Christianas gentes, Liturgiæ, partim communes, partim singularum gentium propriæ. Ex his autem, triginta & una nobis exstant; nimirum una S. Iacobi; duæ duodecim Apostolorum nomine, major scilicet ac minor; duæ S. Petri; una S. Ioannis Evangelistæ; una S. Marci; præterea S. Dionysii Areopagitæ, S. Sixti Papæ, Iulii Rom. Pontificis, S. Ioannis Chrysostomi, S. Basilii, S. Cyrilli Alexandrini, S. Iacobi Nisibensis, S. Gregorii Theologi, D. Ioannis Maronis Patriarchæ Antiocheni, alterius Ioannis Patriarchæ Antiocheni, Mosis Barcepha; Iacobi Edesseni, Philoxeni, Eleazari Episcopi Babylonis, Marutæ Episcopi Tagritensis, Thomæ Giarmacbitæ, Matthæi Pastoris, Ioannis Barsusan, Nestorii, Theodoreti,* †) *Diodori, Narsis, Barsoma.*

5. In BIBLIOTHECIS PATRUM quoque Liturgiæ quædam junctim excusæ occurrunt.

GRÆCE ET LATINE quidem in T. 2. Auctarii Ducæani Paris. 1624. & Tomo XII. Bibl. Patrum Morellianæ, Paris. 1644. 1654.

a) Liturgia quæ fertur sub nomine *Iacobi* Apostoli, Fratris Domini, primi Hierosolymorum Episcopi, ex Græco Demetrii Ducæ Rom. An. 1526. 4. & Latine ex edit. Paris. Guil. Morelli An. 1560. fol.

b) *Marci* Evangelistæ p. 26. quam primus ediderat ex Codice Guil. Sirleti Joannes à S. Andrea Paris. 1583. 8. una cum *Clementis* Romani de ritu Missæ ex libro VIII. Constitutionum Apostolicarum, & διαταξει τῆς ἀκολουθίας τῶν ὡρῶν.

c) *Basilii* Magni, *) cum Gentiani Herveti versione pag. 42. ex Græco Demetri Ducæ, Rom. 1526. 4.

d) *Ioannis Chrysostomi*, **) cum versione ejusdem Herveti pag. 59. ex Græco Demetrii Ducæ, Rom. 1526. 4.

e) Ἀκο-

†) Fortasse, Theodori Mopsuesteni.

*) Alia *Basilii* Liturgia ex Codice MS. Uffenbachiano edita Græce, addita versione Latina à V. C. Joanne Henrico Majo, in Catalogo Codicum MSS. Nobilissimi Viri Zachariæ Conradi ab Uffenbach. p. 498–522.

**) De differentia editionum Liturgiæ Chrysostomi vide quæ præfatur Beatus Rhenanus & notas Georg. Fehlavii ad Christophori Angeli Enchiridion de statu hodiernorum Græcorum p. 397. ac Leonem Allatium de consensu utriusque Ecclesiæ p. 1188. seq. In nova editione Montfauconiana Operum Chrysostomi legitur Tomo quinto pag. 466. At *Leonis*

e) Ἀκολουθία τῶν προηγιασμένων τῆς ἁγίας τεσσαρακοστῆς. *Missa Præsanctificatorum* ***) p. 89. ex Græca editione Ducæ Cretensis, Rom. 1526. 4. & Euchologio Græcorum. (p. 192. seq. edit. Jacobi Goari) cum versione Gilberti Genebrardi, & εἰς κοιμηθέντας in eos qui dormierunt. p. 103. Canon de potestatibus Angelicis & de sanctis. Latine p. 113. ex edit. Genebrardi, Paris. 1575. fol.

f) *Petri* Apostoli p. 116. ex Græco Latina editione Joannis à S. Andrea, Paris. 1595. 8.

g) *Gregorii* quem Dialogum Græci vocant. p. 125. ex Græco Lat. Fed. Morelli editione, Paris. 1695. 8. Nimirum Gregorii Magni, Papæ Missam Græce vertit *Georgius Codinus*. Alterius versionis locupletioris MS. in Bibl. Barberina meminit Allatius de Georgiis p. 362. quæ auctorem habet *Emanuelem Chrysolorum*.

h) *Germani* CPol. ἱστορία ἐκκλησιαστικὴ καὶ μυστικὴ θεωρία. p. 131.

i) *S. Maximi* de Ecclesiastica Mystagogia. p. 166.

k) *Nicolai Cabasilæ* ἑρμηνεία τῆς θείας λειτουργίας p. 200.

l) *Nicolai* Methonensis Episcopi ad eos qui panem & vinum esse corpus & sanguinem CHristi dubitant. p. 272.

m) B. *Samonæ* Gazæ Archiep. disceptatio cum Achmed Saraceno quod panis & vinum in Eucharistia sit corpus & sanguis CHristi. p. 277.

LATINE

Leonis Tusci versio concinnata CPoli circa A.C. 1057. (al. 1180) ad Rainaldum de monte Catano Ex versione hujus Leonis & *Erasmi* prodiit Colmariæ 1540. 4. Aliam dedit *Ambrosius Pelargus* sive Storck, Ord. Præd. Niddanus, Wormatiæ 1541. 4. è MS. Græco Simeonis Syracusani Popponis, Archiepiscopi Trevirensis. *Mirum dictu,* inquit, *quam Simeonis exemplar variet ab eo quo usus Erasmus, idemque ab eo quod in Rotula exhibuit Reverendus D. Reinhardus ab Kiepur, primarii templi Wormatiensis Decanus.*

***) In typico Sabæ, β. III. ἰστέον ὅτι ἐν ταῖς Κυριακαῖς τῆς μεγάλης τεσσαρακοστῆς καὶ ἐν ταῖς νηστείαις τῶν Δεσποτικῶν ἑορτῶν ἡ τοῦ μεγάλου ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ λειτουργία τελεῖται. ὡσαύτως καὶ ἐν τῇ μνήμῃ αὐτοῦ. Ἡ δὲ ΠΡΟΗΓΙΑΣΜΕΝΗ κέκτηται τὴν ἰδίαν ἀκολουθείαν ἐν τῇ ἁγίᾳ τεσσαρακοστῇ. τὰς δὲ λοιπὰς ἡμέρας τοῦ ὅλου ἐνιαυτοῦ ἡ τοῦ ἁγίου ΙΩΑΝΝΟΥ τοῦ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ λειτουργία τελεῖται. De hac missa præsanctificatorum vide Allatii diatribam ad calcem libri de consensu p. 1541. seq. & de communione sub una ad calcem libri de purgatorio pag. 867. sq.

LATINE in T. XXVII. Bibl. Patrum edit. Lugd. 1672. fol.

α) Miſſa qua *Æthiopes* utuntur, ſub titulo Canonis Univerſalis. p. 626.

β) Benedictio, puerperæ & Ordo Baptiſmi ſecundum uſum *Æthiopum.* p. 634. & Ordo ſacramenti Confirmationis p. 643.

γ) Miſſa *Moſarabum* ſive Chriſtianorum in Hiſpania, Arabibus permixtorum. p. 644.

δ) Miſſa *Præſanctificatorum*, τῶν προηγιασμένων, ex verſione Gilberti Genebrardi. p. 647.

ε) Ordo Divini Officii *Moſarabum* ex Hiſpanico Eugenii Robleſii, Toletani (in lib. de vita Franciſci Ximenii Cardinalis, Toleti 1604.) p. 657.

ϛ. Miſſa qua utuntur antiqui *Chriſtiani S. Thomæ*, Epiſcopatus Angamallenſis in Montanis Malabarici regni apud Indos Orientales, ab Neſtorianis erroribus expurgata ab Alexio Meneſio, Archiep. Goano, Indiæ primate in Synodo Angamallenſi An. 1599. è Syriaco Latine, p. 670.

ζ) Orationes Miſſales ex vetuſto MS. Gothico Miſſali, p. 679-683.

6. *Speculum antiquæ devotionis* circa Miſſam, quod edidit JO. COCHLEUS, *) Moguntiæ, 1549. fol. recenſetur à B. D. Thoma Ittigio lib. de Bibliothecis Patrum p. 664. Exhibet autem Cochleus in illo *Amalarium*, a) *Walafridum Strabonem*, *S. Baſilii* miſſam ex veteri verſione reperta in monaſterio S. Joan. in monte Rincaviæ ad Rhenum, *Expoſitionem Miſſæ* b) (qualis exſtat in Ordine Romano) ex MSS. Eyſta-

*) *Johannes* Dobneck, à patria Wendelſteinio in agro Noribergenſi, quæ cochleæ ſignificationem habet, *Cochlei* nomen adſcivit, & odio in B. Lutherum, Emſeri ſucceſſor, tantum dedit in ſcriptis ſuis, ut paucos noverim qui hac eum in parte vel æquaverint vel ſuperaverint. Cæterum Antiquitatis etiam amantem nec imperitum fuiſſe, præter ſpeculum hoc oſtendit ejus vita Theodorici Regis, ut libros ejus Miſcellaneorum aliaque omittam. Obiit A. 1552. 10. Januar. Uratislaviæ, licet Simlerus, Eyſengreinius & Boiſſardus tradunt Viennæ, unde dubius eſt Serarius rerum Moguntin. p. 177. Sed aſſentior Miræo, & qui de Cochleo plura, illuſtri Seckendorfio commentariis de Lutheraniſmo.

a) Cochleus modo librum tertium Amalarii edidit, Hittorpius autem libros quatuor de Eccleſiaſticis officiis ad Ludovicum Imperatorem, & librum de Ordine Antiphonarii. In utraque & Cochlei & Hittorpii editione deeſt caput libri tertii ultimum de Jeſu nomine. Edidit autem Dacherius Amalarii Epiſtolas quibus de nomine JEſu tractat quomodo efferendum ſit ac ſcribendum. T. VII. ſpicileg. p. 164. ſeq. (T. III. edit. novæ p. 330)

b) Hittorpius teſtatur ſe in alio MS. Codice hanc inveniſſe inſcriptionem: *Ordo Miſſæ à*

 S. Petro

Eyſtatenſi & Miſnenſi: *Petri Damiani* librum, cui titulus, Dominus Vobiscum. *Honorii* Gemmam animæ c) *Micrologum*, & *Petri Cluniacenſis* nucleum de ſacrificio Miſſæ, nec non *Anonymum* de vita *S. Bonifacii* Martyris, & Catalogum Epiſcoporum Archiepiſcorumque *Moguntinæ* ſedis, à Bonifacio ad Sebaſtianum de Heuſſenſtein, qui fuit ab A. C. 1576.

7. MELCHIORIS HITTORPII Sylloge Scriptorum de Divinis officiis, dicata D. Salentino, Archiepiſcopo & Electori Colonienſi, editaque Colon. 1568. fol. continet *Ordinem Romanum*, *Iſidori* Hiſp. libros duos de officiis Eccleſiaſticis. De Officiis Divinis librum ſub *Alcuini* nomine (quem conſtat eſſe junioris auctoris & ſcriptum poſt A. C. 1000. d) *Amalarii* libros quatuor de Divinis officiis & librum de Ordine Antiphonarii. (Nam ejusdem de ordine Cantatorii, & in Lectionarium & Commentarium diurnalis Officii adhuc deſideramus.) *Rabani* Mauri libros III. ad Heiſtulfum de inſtitutione Clericorum. *Walafridi Strabonis* librum de exordiis & incrementis rerum Eccleſiaſticarum. *Bernonis* Abbatis Augienſis de rebus ad Miſſæ officium pertinentibus, *Micrologum*, *Ivonis* Carnotenſis Epiſcopi Sermones XXI. de officiis Eccleſ. & feſtis. *Hildeberti* Cenomanenſis Epiſcopi Carmen de Miſſa. *Radulphi de Rivo*, ſive *de Breda*, Decani Tungrenſis qui A. 1403. 3. Nov. obiit, librum de Obſervantia Canonum, & *Miſſæ expoſitionem* antiquam, quam à Cochleo prius editam eſſe jam dixi.

His in editione Romana A. 1591. fol. quam ſolam inſpexit B. Ittigius p. 636. & in Pariſienſi, A. 1610. fol. acceſſerunt: *Petri Damiani* liber, qui inſcribitur: Dominus Vobiſcum. *Ruperti* Tuitienſis de Divinis officiis libri XII. *Petri* Cluniacenſis nucleus de ſacrificio Miſſæ, *Honorii* Auguſtodunenſis Gemma animæ, libris quatuor. *Hugo-*

& Petro inſtitutus cum expoſitione ſua. Incipit: *Miſſa pro multis cauſis celebratur.*

c) Etiam hujus tantum librum primum Cochleus vulgavit, ſed quatuor libri exſtant inter ſcriptores de Divinis officiis Pariſ. 1610. fol. pag. 1179. & in Bibliothecis Patrum edit. Colon. T. XV. & Lugd. T. XX. p. 1040.

d) Vide Mabillon. Commentario prævio ad Ordinem Rom. cap. 12. p. 83. Blondellum de S. Euchariſtia p. 417. ſq. Ancillonii miſcellanea Critica T. I. p. 101. ſeq. Andreas autem du Cheſne ſive Quercetanus in ſua operum Alcuini editione pag. 1007. Pariſ. 16.7. fol. hunc librum ex MS. dedit capitulis XII. integriorem.

Hugonis de S. Victore ſpeculum de myſteriis Eccleſiæ: Ejuſdem libri III. de Cerimoniis, Sacramentis, officiis & obſervationibus Eccleſiaſticis, & in Canonem Miſſæ libellus. In Colonienſem editionem obſervationes quædam LatiniLatinii exſtant in ejus Bibliotheca ſacra & profana T. I. p. 129. ſeq.

8. JACOBUS PAMELIUS, e) Canonicus Brugenſis, Eccleſ. Ultrajectinæ ad S. Salvatorem Præpoſitus, cui præclaras Tertulliani & Cypriani editiones debemus, publici juris fecit etiam *rituale SS. Patrum Latinorum* ſive *Liturgicon Latinum*, in duo diſtributum Volumina, Colon. 1575. 4. ſimiliter molitus itidem Liturgica Græcorum & de Græcæ ac Latinæ Eccleſiarum in Miſſæ ſacrificio Concordia librum edere, f) niſi fato interceptus fuiſſet. In illis vero Latinis, priore Volumine Pamelius ipſe ex variis ſcriptoribus antiquis liturgiam Miſſæ qualis à primis temporibus usque ad Sergium Papam A. C. 688. fuerit, enarrare aggreditur. Inter alia à p. 293. ſqq. ad 257. *Ambroſianæ* Miſſæ ritum fuſe exponit, ex Miſſali Mediolanenſi collato & ſuppleto ex MS. Guilielmitarum Brugenſium & Radulpho Tungrenſi.

Volumine ſecundo exſtat *S. Hieronymi* Comes ſive Lectionarius pag. 1. de quo non repetam quæ dixi in Bibl. Latina, ſupplemento ad lib. IV. c. 3. T. III. p. 486. ſq.

Antiphonarius, ordinatus à *S. Gregorio* Magno, introitus ad Miſſam per circulum anni exhibens. p. 62.

Sacramentorum libri tres, quorum primus eſt *B. Gregorii* p. 178. ſecundus *Grimoldi* ſive *Grimoaldi* g) Abbatis Benedictini pag. 388. tertius incerti

e) Obiit in itinere ad capeſſendum Audomarenſem Epiſcopatum, Bruxellas tendens, Montibus Hannoniæ, 13. Cal. Octobr. 1587. æt. 51. teſte Thuano in extremo libri LXXXVIII De illo Antonius Teiſſierius ad Elogia Thuanea, Lud Ellies du Pin T. XVI. Bibl. hiſtoriæ Eccleſ. p. 136. Valerius Andreas in Bibl. Belgica & Franciſcus Sweertius in Athenis Aub. Miræus in Elogiis Belgicis.

f) Swertius p. 371. & Pamelius ipſe in Præf. ad Antonium Perenottum, Archiep. Mechlinenſem data Brugis A. 1571. *Si Celſitudini Veſtræ, aliisque συνεργȣμένοις noſtris gratam hanc operam noſtram intellexero, niſi Dn. Sanctez aut alius quis, quod malim, me anteverterit, ſtatim aliquando, Deo Opt. Max. opitulante, & Græcorum liturgica in duos partiri tomos, & poſtremo Concordiam Græcorum cum Latinis in præcipuis ritibus, uno volumine comprehendere.*

g) De hoc Grimoldo Abbate S. Galli; & Ludovici Pii Imp. Cancellario, cui Walafridus Strabus

certi, quem *Alcuino* Abbati Turonensi Pamelius tribuit p. 517. & Andreas Quercetanus in sua operum Alcuini editione iterum ex Pamelii recensione exhibuit pag. 1167. Præfationes antiquæ per anni circulum, Gelasianæ pleræque & Ambrosianæ, certe Gregorii Magni ætate vetustiores p. 550–610.

Tropi sive troparia, ut Græci nuncupant, hoc est Cantica sacra in præcipuis anni solennitatibus p. 611–615. Latine.

9. Vir incomparabilis JOANNES MABILLONIUS in tomo secundo Musei Italici qui Paris. 1689. 4. lucem vidit, post commentarium prævium in Ordinem Romanum, quo ritus singuli illustrantur & origines eorum ac rationes exponuntur, edidit libros ipsos rituales Romanæ Ecclesiæ sive Ordines quindecim.

1 *Ordinem Romanum* de Missa Pontificali, qualis à Cassandro & deinde ab Hittorpio fuit vulgatus, sed amplius quam media parte auctiorem à num. 21. sqq. ex MSS. Abbatiæ S. Galli, p. 3. Incip. *Primo omnium observandum est.*

2 Ordinem Romanum itidem à Cassandro vulgatum & Hittorpio, (in quem exstat Amalarii ecloga à Clariss. Baluzio in Appendice Capitularium vulgata.) Incip. *Denunciata statione diebus festis* p. 42.

3 Ordinem Romanum multa eadem continentem cum duobus prioribus, pauca diversa p. 53.

4 Fragmentum Veteris Ordinis ex MS. Constantini Cajetani p. 61.

5 Ordinem Romanum de Missa Episcopali, ex MS. S. Galli, p. 64. Inc. *Inprimis camisia cingitur supra.*

6 Ordinem Processionis, si Episcopus festivis diebus Missam celebrare voluerit. p. 70.

7 Ordinem scrutinii ad electos baptizandos p. 77.

8 Ordinem de ordinatione Acolythi & Episcopi p. 85.

9 De gradibus Romanæ Ecclesiæ p. 89.

10 Ordinem Romanum de triduo ante Pascha, ex MS. equitis Maffei, Ro-

bus hortulum suum dicavit, Vide Casimiri Ondini commentarios de scriptoribus Eccles. T. I. p 1538. & T. II. p. 154. Hic Oudinus inter tres Sacramentarii Gregoriani editiones, Pamelianam, Romanam Angeli Rocchæ ex MS. Vaticano Rom. 1597. & Parisiensem ex Missali MS. S. Eligii Bibl. Corbeiensis, cum notis Hugonis Menardi Paris. 1642. 4. pro optima & antiquissimaque atque adeo sincerissima non dubitat habere Pamelianam. Cum Menardi notis sacramentarium recusum est in novissimis Parisiensibus operum Gregorii M. editionibus. Sinceriorem editionem parabat Josephus Maria Thomasius.

Romani p. 95. ubi etiam Ordo ad reconciliandum pœnitentem, p. 110. ad visitandum infirmum p. 111. ungendumque pag. 113. & communicandum p. 114. Ordo sepeliendi clericos Romanæ fraternitatis p. 115.

11 *Benedicti*, B. Petri Canonici liber de Ecclesiastico Ordine totius anni ad Guidonem de Castello, Cardinalem S. Marci, postea A. C. 1343. Papam Cælestinum II. p. 118. cum additione ex Codice Vallicellano p. 153. & Joannis XIX. (XX.) diplomate p. 154. & exceptis ex libro *Petri Mallii* Canonici S. Petri ad Alexandrum III. p. 158.

12. *Cencii de Sabellis*, Cardinalis, postea A. C. 1216. *Honorii III.* Papæ, Ordinem h) de consuetudinibus & observantiis Ecclesiæ Romanæ in præcipuis sollemnitatibus p. 167.

13 Cærimoniale Romanum, editum jussu Gregorii X. de electione Pontificis Romani. p. 221.

14 *Jacobi Cajetani*, Cardinalis qui sub Clemente VI. vivere desiit, Ordinarium Ecclesiæ Romanæ, capitulis CXVIII. p. 243. additis nonnullis ex Cærimoniali Card. Rotomagensis de Stotavilla, & Petri Amelii. Vide p. 242. 324. 325. 328. 332. & 357. ubi Jacobus Cajetanus citatur.

15 *Petri Amelii*, Gregorio XI. i) pœnitentiarii ac Bibliothecarii, postea Episcopi Senogalliensis, Archiepiscopi Tarentini & Patriarchæ Gradensis & Alexandrini (quo titulo inter Cardinales Episcopos A. 1391. locum habuit) librum de cærimoniis Romanæ Ecclesiæ, capitulis CLXVII. p. 448.

In Appendice exhibet Mabillonius:

a) Indicem solemnium collectarum & stationum Ecclesiæ Romanæ p. 544.

b) Eclogas *Amalarii* Abbatis in Ordinem Romanum, ex edit. Steph. Baluzii. p. 549.

c) *Joannis* Diaconi librum de Ecclesia Lateranensi p. 560.

d) Constitutiones Lateranenses Petri Cardinalis, à Gregorio Pontifice confirmatas p. 576.

Mmm mm 3 e) *Augu-*

h) Hunc librum vulgare instituerat *Onufrius Panvinius* in magno ritualium veterum opere, quod Romæ in Bibliotheca Pontificio Palatina & Parisiis in Regia servatur teste Mabillonio p. 165. ubi præfationem Onufrii ad Cencium cum lectore communicat.

i) Idem Amelius versibus descripsit iter Gregorii XI. Avenione Romam, quod exstat etiam apud Bzovium ad A. C. 1376.

c) *Augustini* Patricii Piccolominei, Episcopi Pientini Epistolam ad Innocentium IIX. A. 1488. datam in librum sacrarum Cærimoniarum quibus Romani Pontifices uti consveverant p. 584. Excerpta ex Diario *Paridis de Grassis*, Episcopi Pisaurensis, cærimoniarum Magistri, de gestis contra Christophorum Marcellum, electum Archiepiscopum Corcyrensem, qui libros tres de ritibus Ecclesiæ Romanæ, Patricio sublectos publicavit cum Leonis X. privilegio, Venetiis 1516. p. 587. sq.

In *Tomo primo* ejusdem Musei Italici Mabillonius non modo vulgavit præter Maximi Taurinensis homilias duodecim, aliaque variorum scripta & apospasmatia, supplementum & varias lectiones ad librum Diurnum Pontificum Rom. (à Joanne Garnerio S. I. Paris. 1680. 4. publicatum) ex Codice quo usus Holstenius, qui ejusdem libri editionem meditabatur, p. 32--37. Varias Epistolas de ritu Ambrosiano p. 95. sq. Græcorum confessionem de Eucharistia, editam in Concilio Florentino p. 243. Sed & *Sacramentarium Gallicanum* ex Codice mille amplius annorum, Monasterii Bobiensis p. 278--397.

Huic jungendi libri tres de Liturgia Gallicana, ab eodem Mabillanio in lucem dati Paris. 1685. 4. quorum primus commentarium veluti prævium continet, secundus *Lectionarium Gallicanum*, Luxoviense cum notis. Tertium Missalia tria, quæ cum *libro Gelasiano sacramentorum Romanæ Ecclesiæ* vulgaverat JOSEPHUS MARIA THOMASIUS k) Romæ 1680. 4. in libro cui titulus: Codices Sacramentorum nongentis annis vetustiores. Ex tribus illis primum est *Gothicum* sive *Gothico Gallicanum*, quo usi Galli Vesi-Gothorum subjecti imperio usque ad tempora Caroli Magni. Alterum *Francicum*, in usum Ecclesiæ Pictaviensis, post Gregorii M. tempora, & tertium *Gallicanum*, in usum Autissiodorensis Ecclesiæ.

Cætera cursus Gallicani cognosci possunt ex *brevi expositione antiquæ liturgiæ Gallicanæ*, quam ex MS. Codice S. Martini Augustodunensis dedere Edmundus Martene & Ursinus Durandus Tom. V. thesauri anecdotorum p. 91--100. subjuncto *Ordine Romano ad usum Monasteriorum* ab annis circiter mille ex MS. Codice Murbacensi pag. 103--110. At Ordinem Sacramentorum, sive Missam veterem, quam edidit *Matthias Flacius* Argentinæ 1557. 8. & post eum Carolus le Cointe

k) De Thomasii opere. Ephemerides eruditroum Paris. A. 1681. p. 242. De Mabillonii Acta Erud. A. 1686. p. 20.

Cointe T. II. Annalium Fancorum ad A. C. 601. n. 20. & Joannes Bona ad calcem libri ſecundi rerum liturgicarum pag. 375. ſeq. Opp. non eſſe veterem Gallicanum, ſed Romanum variis interprolatum orationibus, probat idem Bona lib. 1. capite 12. p. 222. ſeq. cui aſſentitur præter Mabillonium Edmundus Martene, qui eandem Miſſam ex Flacii editione exhibet lib. 1. de antiquis Eccleſiæ ritibus pag. 481.

10. Ab eodem eruditiſſimo Viro EDMUNDO MARTENE Varii vetuſti Ordines Miſſæ celebrandæ referuntur, in eodem primo de antiquis Eccleſiæ ritibus Volumine, Rotomagi 1700. 4.

a) Ex Miſſali Gothico quod vulgavit Joſephus Maria Thomaſius. p. 452.

b) Ex Miſſali Mozarabum, *) edito juſſu Franciſci Ximenes, Archiepiſcopi Toletani p. 457.

c) Ex Miſſali Ambroſiano, quod An. 1560. prodiit juſſu S. Caroli Borromei, Mediolanenſis Archiepiſcopi, collatis iis quæ in miſſali Mediolanenſi A. 1669. addita ſunt. p. 471.

d) Miſſa quam à Flacio editam jam dixi p. 482.

e) Ordo ex pervetuſto Codice Monaſterii S. Dionyſii in Francia, circa tempora Caroli M. exarato p. 513.

f) Ex MS. Pontificali Prudentii, Trecenſis Epiſcopi p. 525.

g) Ex MS. Codice Eccleſiæ S. Gratiani Turonenſis, annorum circiter DCCC. p. 533.

h) Ex MS. libro Sacramentorum Moyſacenſis monaſterii, nunc Bibl. Colbertinæ, n. 428. annorum circiter DCCC. p. 536.

i) Ex Corbeienſi Codice Ratoldi Abbatis. p. 541.

k) Ordo quem è Codice Monaſterii S. Vincentii, Ord. S. Benedicti, poſtea Bibl. Cardinalis Chiſii, p. 547. qualem publicaverat Joannes Bona ad calcem librorum de rebus liturgicis p. 387. Opp. Antwerp. 1694. fol.

l) Ex MS. Pontificali Salisburgenſi p. 554.

m) Ex libro Sacramentorum, quem A. C. 1036. Halinardo Abbati S. Benigni Divionenſis, deinde Archiepiſcopo Lugdunenſi dedit Himbertus, Epiſcopus Pariſienſis. p. 560.

n) Ex

*) Hæc miſſa Mozarabum ſeu Hiſpanorum miſtorum ex Arabibus, *S. Leandro* communiter adſcripta exſtat etiam in magna collectione Conciliorum Hiſpaniæ Aguirriana T. III. p. 258--279. adjuncta laudati Joannis Bonæ diatriba de illa Miſſa ex libro I. rerum liturgicarum, p. 279--283.

n) Ex MS. Pontificali Chriſtiani, Moguntini Archiepiſcopi n. 4213. in Bibl. Regia Pariſ. p. 563.
o) Ex alio Pontificali Eccleſiæ Moguntinæ. p. 566.
p) Ex antiquo Rituali MS. Eccleſiæ S. Martini Turonenſis p. 568.
q) Ex antiquo Ordinario Eccleſiæ Laudunenſis, ante annos CCCC. MS. p. 570. 573.
r) Ex antiquo Rituali MS. Eccleſiæ Sueſſionenſis p. 574.
s) Ex MS. Pontificali Guilelmi Durandi, Mimatenſis Epiſcopi, quod olim uſui fuit Eccleſiæ Catalaunenſi p. 577.
t) Ex MS. Ordinario Eccleſiæ Bajocenſis p. 590.
u) Ex antiquis Carthuſienſium ſtatutis part. I. cap. XLIII. p. 594.
x) Ex MS. Miſſali Fiſcamnenſis monaſterii ad uſum Eccleſiæ Rotomagenſis ante annos circiter CCCC. p. 599. Collatis quæ in aliio Miſſali Rotomagenſi diverſa leguntur.
y) Ex alio MS. Miſſali Fiſcamnenſis Monaſterii annorum CCC. p. 603.
z) Ex MS. Miſſali Gemmeticenſi, ſecundum uſum Eccleſiæ Ebriocenſis, ante annos CCC. p. 607.
aa) Ex Ordinario MS. Eccleſiæ Cabilonenſis. p. 610.
bb) Ex Ordinario MS. Viennenſis in Gallia Eccleſiæ. p. 613.
cc) Ex Lugdunenſi Miſſali Athanacenſis Monaſterii. p. 615.
dd) Ex MS. Miſſali A. de Longuevil, Epiſcopi Leonienſis in Britannia minore. p. 619.
ee) Ex veteri Miſſali Eccleſiæ Sarisberienſis in Anglia. p. 622.
ff) Ex MS. Codice Beccenſis Monaſterii. p. 630.
gg) Ex veteri breviario ad uſum Rotomagenſis S. Aud[illegible] monaſterii edito. p. 635.

Longe plura celeberrimo Martenio ſcripta ejusmodi liturgica tam edita variarum Eccleſiarum, quam inedita fuiſſe ad manus, ſatis oſtendit libro ſuo de antiqua Eccleſiæ diſciplina Lugd. 1706. 4. cui amplum eorum ſyllabum præfixit. De Martenio ipſo quemadmodum etiam de Mabillonio & utriusque ſcriptis diligenter tradunt Bernardus Pez & Philippus Cervus in Bibliotheca ſcriptorum Congregationis S. Mauri, Ordinis Benedicti, quam Latine ille Auguſtæ Vindel. 1716. 8. hic Gallice, Hagæ Comitis hoc ipſo anno 1726. 12. promulgavit.

11. Ut ad Liturgias Græcæ & Orientalium Eccleſiarum redeam, edidi & ipſe Syllogen illarum, quotquot Apoſtolis quidem tribuuntur, in parte

parte tertia Codicis Apocryphi Novi Testamenti Hamb. 1719. 8. Et cum duas priores partes illius recensuerim lib. IV. hujus Bibl. cap. 5. §. 14. en hoc loco tibi etiam elenchum eorum quæ tertia parte continentur:

12. Cum

12. Cum Evchologio Græcorum, quod versione & notis eruditis donatum vulgavit JACOBUS GOAR, Parisinus, Ord. Prædicatorum, Paris. 1647. fol. Liturgias quoque diligentissime recensitas & cum editis & MSS. collatas dedit: Liturgiam *S. Chrysostomi* quidem pag. 58. cum Variis Lectionibus p. 87. & aliud ejus exemplar è MS. Barberino p. 98. itemque aliud ejus qua Monachi Græci in occiduis partibus Romæ, Campaniæ, Calabriæ, Apuliæ, Siciliæ & aliis utuntur p. 100. aliud denique quale inter opera Chrysostomi legitur pag. 104. atque inde notas p. 108. Liturgiamque S. *Basilii* pag. 158. cum Variis Lectionibus p. 176. & aliud illius exemplar ex MS. Isidori Pyromali Smyrnæi, Monasterii S. Joannis in Insula Patmo Diaconi p. 180. cum variis Lectionibus editionis Latinæ Margarini de la Bigne p. 184. & notis p. 185. Ac denique Missam quam *τῶν προηγιασμένων* sive *præsanctificatorum* appellant p. 187. cum variis lectionibus p. 200. & notis p. 205--210. Hanc Missam *Germano* CPol. ex MSS. Goarus p. 200. & 211. tribuit, aliudque brevissimum & antiquissimum ejus exnmplar p. 103. exhibet ex MS. Barberino. De hac Missa exstat notissima Leonis Allutii diatriba ad calcem operis de consensu utriusque Ecclesiæ. Goarus autem p. 212--232. subjunxit etiam præclaram *Simeonis* Thessalonicensis Metropolitæ *ἐξήγησιν εἰς τὴν λειτουργίαν enarrationem in Missam*, Græce & Latine cum Jacobi Pontani S. I. sed emendata versione sicut Græce exstat in Simeonis Opere excuso Jassii in Moldavia 1683. fol. p. 271. seq.

XLV. Nemo vivit hodie qui majoribus vel præclarioribus muneribus auxerit rem litterariam, & qui Græcas præsertim & Ecclesiasticas litteras omnemque Antiquitatem pulchrius ornaverit, quam nobilis genere, sed virtute doctrina & meritis illustrior D. BERNARDUS de MONTFAUCON congregationis S. Mauri, Benedictini ordinis, Gallicæ gentis & ætatis suæ decus *τηλαυγές*. Hujus itaque scriptorum commemoratione præsentem, qua auctores plerosque Græcos junctim à Viris doctis in lucem datos retuli, notitiam, atque adeo hocce Volumen concludam. Exstant igitur laudato Montfaucono curante,

1. *Analecta Græca* sive varia Opuscula Græca hactenus non edita, Paris. 1682. 4. In hoc volumine cujus titulus in quibusdam exemplis præfert tomum quartum monumentorum Ecclesiæ Græcæ Jo. Baptistæ Cotelerii, occurrunt:

Vita *S. Euthymii* Abbatis, auctore *Cyrillo* Scythopolitano, cum versione *) Jacobi Lopini p. 1. De hac dixi Vol. IX. hujus Bibliothecæ p. 78. & X. pag. 156. seq.

Vita *S. Cyriaci* Anachoretæ, auctore *Simeone* Metaphraste, cum versione Antonii Pouget p. 100. Vide Volum. IX. p. 69.

Typicum sive Regula Monasterii Gratia plenæ p. 128. cum Montfauconi interpretatione. Confer ejusdem palæographiam Græcam p. 300.

Excerpta ex *Herone* Geometra de Mensuris, p. 308. eodem interprete.

Antiquum *Rationarium* Augusto tributum Cæsari, & novum *Rationarium* Alexii Commeni, eodem Montfaucono interprete p. 316. Vide Volum. X. p. 474.

De mensuris & ponderibus & notis ea significantibus, cum ejusdem Montfauconi versione p. 393.

Vita *S. Stephani* junioris, Stylitæ, auctore *Stephano* Diacono Ecclesiæ CPol. cum versione Jacobi Lopini p. 396--531. Vide Volum. IX. pag. 144. seq.

Index Græco-latinus vocum rariorum in hoc volumine obviarum.

2. *S. Athanasii* Opera diligenter recensita ad Codices MSS. & ordine digesta Chronologico, genuinaque à dubiis separata ac supposititiis: & meliore versione, notisque & observationibus historicis ac Criticis illustrata, Paris. 1699. fol. tribus Volum. Hanc editionem diligentius recensui lib. V. cap. 1.

3. *Collectio nova Patrum & Scriptorum Græcorum*, Paris. 1706. fol. Græce & Latine duobus Voluminibus, quorum priore exstant *Eusebii* Pamphili Commentarii in Psalmos CXVIIII. ex Codice quem Cardinalis Perronius in Italia degens ex antiquioribus describendum curaverat, nec non Seguieriano sive Coisliniano & Colbertino, collatis Catenis editis & MSS. Vide si placet quæ dixi Volum. VI. p. 94.

Posterius Volumen exhibet α) *S. Athanasii* opuscula secundis curis reperta & antehac inedita. quæ tradere me memini Volum. V. p. 316. seq.

β) *Eusebii* Commentarios in Esaiam, de quibus Volum. VI. p. 95. seq.

γ) *Cosmæ*

*) Apud Philippum Cervum in Bibl. Historica & Critica scriptorum Congregationis S. Mauri Gallice edita pag. 212. ubi de Lopino disserit, pro *la vie de S. Eutime* lege de *S. Euthyme*.

γ) *Cosmæ* Ægyptii, quem Indopleusten appellant, topographia Christiana, de qua pluribus lib. 3. hujus Bibl. cap. 25.

4. Hexaplorum *Origenis* quæ supersunt, multis partibus auctiora quam à Flaminio Nobilio & Joanne Drusio edita fuerant: ex MStis & ex libris editis eruta & versione ac notis illustrata. Paris. 1713. fol. duobus Voluminibus. Accedunt T. 1. p. 77. seq. anecdota quædam Origenis apospasmatia ex commentariis in Psalmos, & p. 86. sq. *S. Epiphanii περὶ τῶν ό ἑρμηνευτῶν καὶ τῶν παρερμηνευσάντων, de LXX. Interpretibus & de aliis qui secus interpretati sunt*, epitome eorum sed differens in quibusdam, quæ in Epiphanii libro de ponderibus ac mensuris, de eodem argumento leguntur. Ad calcem tomi posterioris exstant duo lexica utilissima in Origenis Hexapla, alterum Hebraico Græcum, alterum Græco-Hebraicum, præmissa disquisitione quomodo veteres Interpretes Hebraice legerint. Lexicon idem Græco Hebraicum postea Concordantiis suis Græcis in septuaginta Interpretes subjecit præclarus Vir Abraham Trommius, Amst. 1718. fol.

5. Liber *Philonis* Judæi de vita contemplativa, versus Gallice, additis uberioribus observationibus quibus Christianos fuisse Philonis Therapeutas, vir doctus disputat. Paris. 1709. 12. Vulgatum est non diu post A. 1712. alterum simile volumen, in quo pro eadem sententia occurrit Montfauconi Epistola, media inter binas illustris J. Bouhierii Savignii, in Parlamento Divionensi præsidis, quibus contraria ac verisimilior opinio, quod Therapeutæ illi fuerint Judæi, acute atque erudite asseritur.

6. *Palæographia Græca*, sive de ortu & progressu litterarum Græcarum & de variis omnium sæculorum scriptionis Græcæ generibus: itemque de abbreviationibus & de notis variarum artium ac disciplinarum rhetoricis, musicis, monetarum, numerorum, mensurarum ponderumque, astronomicis, chymicis, iatricis &c. Paris. 1708. fol. opus divisum in libros VI. atque eruditorum cura & lectione dignissimum, in quo notitia quam plurimorum Codicum Græcorum MSS. in celeberrimis Europæ Bibliothecis exstantium, & de librariis ac calligraphis Græcis eorumque subscriptionibus: speciminaque membrarum manu exatarum variis sæculis ære nitide descripta exhibentur, unde de aliorum ætate judicium aut conjecturam fer-

re licet. In libro ſexto qui *rem diplomaticam* Græcam conſiderat, exhibentur etiam Græce ac Latine:

Diploma *Joſephi* Authentæ A. C. 1099. p. 391.

Diploma *Bertæ*, Comitiſſæ Loritelli, A. 1112. p. 392.

Aurea Bulla *Rogerii* Regis Siciliæ. A. 1130. p. 393.

Diploma *Philippi*, filii Leonis Logothetæ, A. 1131. p. 401.

Teſtamentum *Geraſimi* Abbatis, Monaſterii SS. Apoſtolorum Petri & Pauli, eodem circiter tempore p. 403.

Specimen ex autographo deſumptum & tribus tabulis ære deſcriptis comprehenſum, diplomatis *Rogerii* Regis, quo Chriſtodulum Amiram, Protonobiliſſimum declarat, eodem circiter tempore. p. 408.

Diploma *Leonis Maleini* Ducis A. 1144. p. 410.

Diploma *Philippi*, filii Joannis A. 1165. p. 411.

Index Græcus Conſtitutionum Sicularum LXX. à *Friderico II.* Imperatore & Siciliæ Rege, anno circiter 1230. p. 416. quatuor etiam diplomatibus p. 428. ſeq. Latine ſubjunctis.

Libro ſeptimo, *Joannis Comneni* Medici deſcriptio ſancti montis Atho & ejus XXII. Monaſteriorum, Græco vulgari qualis A. 1701. in Ungarowalachia, typis Anthimi hieromonachi ex Iberia in monaſterio Synagoli prodierat, ſed jam Latina verſione donata p. 433-499. *Porphyrii* Nicææ Metropolitæ, & dehinc prohegumeni Imperatorii & Patriarchalis Monaſterii S. Joannis præcurſoris, in Nigro Mari prope Sozopolin, periodus ſive circuitus Montis Athonis, verſibus politicis, cum Latina verſione p. 500--505. Quæ ad calcem voluminis exſtat diſſertatio de priſcis Græcorum ac Latinorum literis, auctorem habet jam paullo ante laudatum mihi eruditiſſimum Joannem Bouhierium, in Senatu Divionenſi ſupremo Præſidem.

Ad rem diplomaticam quoque pertinet fragmentum Epiſtolæ Imperatoris CPolitani ad Regem Francorum quod p. 266. Montfauconus in duabus magnis tabulis ære deſcriptis exhibet, quales Jo. Mabillonius in ſupplemento ad libros de re diplomatica Latina publici juris fecerat pag. 71. Operæ pretium vero eſſet à viro aliquo docto ex Bibl. Cæſarea etiam erui atque publicari Codicem diplomatum Græcorum ducentorum & unius, de quo Lambecius VIII. p. 523. nec non alios duos de quibus idem p. 510. itemque quartum è Bibliotheca Regia Taurinenſi, de quo illuſtris atque eruditiſſimus Marchio Scipio Maffeus in Epiſtola ad V. C. Apoſtolum Zenum T. 6.

Diari

Diarii eruditorum Italiæ p. 479. *Quello però, che forse più d'ogni altro ha eccitata la mia curiosità, è stato un volume in 4. ch'è gran peccato sia stato guasto in più luoghi per tagliare alcune miniature, che vi erano. Racchiudesi in esso una raccolta di Bolle Imperatorie, di privilegj, e di atti spettanti in gran parte al Monastero* νέας πέτρας. *Per dirvi interamente ciò che vi si contiene, è si vorrebbe poterlo legger tutto, per chè le due tavole, che vi sono, poco giovano, è nello scorrerlo poco vi si comprende, poichè, se non m'inganno, le bolle non vi sono à disteso, ma per lo più solamente a pezzi, è in compendio; ciò che v'è di più singolare è la soscrizione della stessa mano Imperiale, che si vede alla fin del libro in lettere grandi, e ben fatte, e con un liquor rosso dopo tanto tempo sì vivo ancóra, e sì ardente, che vince il poter degli occhi.* Ἀνδρόνικος ἐν χῶ τῷ θῷ πιστὸς βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ ῥωμαίων δοῦκας ἄγγελος κομνηνὸς ὁ παλαιολόγος. *Io non dubito punto, che queste parole non siano di mano dell' Imperadore, poiche ben sapete, che il soscriver lettere, ed atti publici col cinabro era vietato a tutt' altri, ed al regnante riservato. Potrebbe darsi, che questo libro si conservasse già in alcuna publica Cancellaria, overo nel privato Archivio del Monastero; è che i Monaci, all'interesse de quali spettavano tali bolle, perchè questa copia restasse per sempre autenticata, ne ottenessero questa sovrana legalizzazione. Dopo la sottoscrizione dell' Imperadore si vede altresì a gran caratteri, e pur fra due Croci, ma con l'ordinario inchiostro quella del Patriarca.* Ἰωαννὴς ἐλέῳ θῦ ἀρχιεπίσκοπος κωνσταντινουπόλεως νέας ῥώμης καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης. *Ho osservato, che in due luoghi si finisce a questo modo:* ἀπολυθεὶς κατὰ μῆνα σεπτέβριον τῆς νῦν τρεχούσης τρίτης ἰνδικτιῶνος τοῦ ἑξακισχιλιοστοῦ ἑπτακοσιοστοῦ ἐγδοηκόστου τρίτου ἔτους ἐν ᾧ δὴ καὶ τὸ ἡμέτερον εὐσεβὲς πκαὶ θεοπρόβλητον ὑπεσημήνατο κράτος. *Così sta scritto per l'appunto. L'anno qui indicato, ch'è secondo l'era Greca dalla creazion del Mondo con quella giunta ch'eglino vi fanno, riviene al 1271. di nostra salute. In questo Manoscritto si veggono sempre due punti sopra il* jota, *quando non entra in dittongo, e parimente sopra* l'ypsilon. *Nella tavola alcuna di queste carte è nominata* Ἀργυρόβουλλον, *e le altre Aureebolle.*

7. *Biblio-*

7. *Bibliotheca Coislinlana*, olim *Segveriana*, *) ſive Manuſcriptorum omnium Græcorum CCCC quæ in ea continentur accurata deſcriptio, ubi operum ſingulorum, & in his ineditorum non paucorum notitia datur, ætas cujusque Manuſcripti indicatur, vetuſtiorum ſpecimina exhibentur, aliaque multa annotantur, quæ ad Palæographiam Græcam pertinent. Pariſ. 1715. fol. Theſaurus hic, non liber præter diligentem Codicum & ſingulorum in illis monumentorum enarrationem, variasque ſparſim obvias breviores notationes rerum ſcitu digniſſimarum, Græce & Latine cum Lectore communicat hæc quantivis pretii anecdota, quæ celeberrimi Montfauconi quam meis verbis referre potius juvat:

I. Eſt librorum Veteris Teſtamenti vetutiſſima in capita diviſio, quæ quidem diviſio duplex notatur in Pentateucho & in libro Joſue. p. 4--26. Suntque illæ duæ diviſiones inter ſe prorſus diverſæ. In libris autem Judicum & Ruth alia eſt ratio, ut ſuo loco videas. In libris item Regum duplex in capita diſtributio obſervatur. pag. 27. ſeq. Illam vero utramque deſumſimus ex primo Coislinianæ Bibliothecæ Codice manuſcripto, qui tum vetuſtate tum elegantia inter præſtantiſſimos Europæ numeratur. Ideo autem illas Librarius notandas duxit, quia ambæ variis vel locis vel temporibus in uſu fuerunt. Ne vero illas plane integras daremus, prohibuit temporum injuria, qua aliquot tam eximii libri particulæ perierunt. Ad hæc autem totus Regum liber quartus cum poſtrema tertii parte interiit. Varias lectiones etiam præcipuas annotaſſe duximus operæ pretium. Ex Codice item octavo elegantiſſimo decimi ſæculi, excerpſimus p. 45. ſeq. capita cum argumentis librorum duorum Paralipomenon, librorum Tobiæ ſive Tobith, itemque Judith & Eſtheris. Harum porro in capita diviſionum haud ſpernendus uſus erit: plerumque enim in Editis atque Manuſcriptis, maximeque in Catenis, capitum quæ memorantur numeri cum his conveniunt.

II. Eſt p. 53. ſeq. Catalogus ingens operum Severi Antiocheni Patriarchæ,

*) Pariſiis A. 1686. 12. lucem viderat Catalogus non Græcorum tantum ſed & aliorum Codicum MSS. Bibl. Segvierianæ, ſed levi confectus brachio & breviſſime vix per tranſennam argumenta Codicum noſcenda permittens, *Catalogue des Manuſcrits de la Bibliotheque de defunt Monſeigneur le Chancelier Seguier.*

archæ, Acephalorum principis, Sermonum nempe, Syntagmatum, Apologeticorum, Polemicorum, Epiſtolarum, aliorumque opuſculorum, quæ pauciſſimis exceptis hactenus ignota fuerant. Horum autem maxima pars eruta ſunt ex Catenis Coislinianis, ubi ex opuſculis Severi ἀποσπασμάτια bene multa comparent præmiſſo Auctoris nomine. Ex Epiſtolarum vero titulis multi Antiſtites, inſignesque utriusque ſexus homines noti evadunt.

III. Pag. 68. ſeq. *Severi* ejusdem Archiepiſcopi Antiochen Concordantia Evangeliſtarum circa ea quæ in ſepulcro Domini, quo die reſurrexit a mortuis, contigerunt. Item de ſabbatis & de varietate exemplarium S. Marci Evangeliſtæ. Eadem autem methodo procedit, ut Evangeliſtarum conſonantiam probet, qua hodierni concordantiarum Auctores, qui ævo noſtro bene multi prodiere. Vereor tamen ut qui hujusmodi ſtudiis dant operam, Severi explanationibus adſtipulentur.

IV. Ex Codice XXV. pag. 78. Eſt *Pamphili* Martyris expoſitio capitum Actuum Apoſtolorum. Præmittitur ibidem præfatiuncula ſancti Scriptoris, deinde capitibus 40. argumenta hiſtoriæ Actuum minutatim exhibentur. Opuſculum eſt γνήσιον, argumenta vero illa in nonnullis Bibliis editis ſine præfatione exſtant.

V. Eſt *Styliani* opuſculum de Trinitate, ubi minutatim omnia, quæ ad tantum myſterium ſpectant, explicantur. Erat autem *Stylianus* cognomento *Mappa* Neocæſareæ in Euphrateſia Metropolita, qui Conſtantinopolitanæ quartæ Synodo ſubſcripſit anno 870. Prodit hæc fidei expoſitio ex Codice Coislinianæ Bibliothecæ XXXIV. habeturque pagina hujus Editi 88.

VI. Eſt *Michaëlis Syncelli* libellus de orthodoxa fide, ubi omnia fidei capita clare & dilucide enunciantur. Erat Michaël Hieroſolymitanus Presbyter, florebatque ſæculo nono tempore Theophili Imperatoris. Habetur in eodem Codice XXXIV. & editus eſt pag. 90.

VII. Eſt libellus *Theodori* Scythopolitani Epiſcopi, oblatus Juſtiniano Imperatori, & Patriarchis Eutychio Conſtantinopolitano, Apolinario Alexandrino, Domnino Antiocheno & Euſtochio Hieroſolymitano. Is ipſe Theodorus poſtquam Origenis, quem atheum & impium vocat, errores ſectatus fuerat, tandem reſipiſcens, ejus dogmata hoc in libello anathemate damnat, ac duodecim

anathematiſmis totidem impia doctrinæ Origenianæ capita proſcribit. Utrum autem Origenes errores illos omnes vere docuerit, non convenit inter doctos. Prodit autem egregium opuſculum ex eodem Codice XXXIV, habeturque pag. 94.

VIII. Eſt Epiſtola Nicænæ II. Synodi ad Alexandrinam Eccleſiam circa ſacras Imagines: ubi notandum eſt ea ſolum quæ in principio habentur, eſſe ſecundæ Nicænæ Synodi, cætera vero ſæculo undecimo adjecta fuiſſe. Hic notatu dignæ ſunt fauſtæ apprecationes, nominatim enunciatis Patriarchis, Epiſcopis, viris inſignibus & Imperatoribus qui catholice de Imaginibus ſenſerunt; contra vero anathemata aliis de imaginum cultu prave ſentientibus dicta. Excerptum hoc opuſculum ex eodem Codice XXXIV. exſtat pag. 96. Coislinianæ Bibliothecæ.

IX. Eſt decretum editum circa unionem Synodi cujusdam Conſtantinopolitanæ ſub Alexio Comneno cum Leone Chalcedonenſi Metropolita, qui cum libellum edidiſſet contra ſanctarum imaginum cultum, abjurato errore ſuo ad Eccleſiæ communionem reductus eſt. Syndo aderant cum Imperatore aulici miniſtri, quorum nomina & officia magno numero recenſentur. Aderant item Epiſcopi quamplurimi, Abbates quoque & Monachi multi. Erutum autem eſt ex Codice XXXVI. habeturque pag. 103.

X. Eſt opuſculum de ritu celebrandi liturgiam in Monaſteriis ſacrarum virginum. Ex eodem Codice p. 110.

XI. Fragmentum *Athanaſii* ex ſermone de fide. Hunc ſermonem a Theodoreto non ſemel memoratum edidimus in collectione nova Patrum T. II. ſub initium, ſed plerisque in locis mutilum. Hoc autem fragmentum longiuſculum ibi deſideratur. Prodit porro ex Codice XXXVII. habeturque p. 112.

XII. Sunt quatuor tabellæ depictæ carminibusque ornatæ, in quarum prima repræſentatur Nicephorus Botaniates Imperator in throno ſedens, cui adſtat Anagnoſtes Sabas Monachus. In ſecunda tabella CHriſtus Imperatori Nicephoro dexteram, Imperatrici Mariæ ſiniſtram manum imponit. Stant autem uterque conjux Imperatorio amictu. Tertia tabella exhibet Imperatorem in aureo throno ſedentem, cui a dextris & a ſiniſtris adſtant quatuor primi Impera-

pera-

peratoriæ aulæ ministri, cum suo singuli cultu & officii nomine. In quarta tabella Imperator repræsentatur habens a dextris S. Joannem Chrysostomum, a sinistris vero S. Michaelem Archangelum qui in Chonis celebrantur. Hæ porro tabellæ sunt in Codice LXXIX. exhibenturque pag. 134. & sequentibus.

XIII. Est Catalogus epistolarum sancti *Theodori Studitæ*, quæ magno numero habentur in duobus Codicibus nempe XCIV. & CCLXIX. ambobus optimæ notæ. Jure autem hunc catalogum inter Anecdota repono, licet nonnisi titulos & initia adferam; quia in primo Codice sunt epistolæ quingentæ quadraginta octo, quarum vix dimidiam partem edidit vir doctissimus Jacobus Sirmondus; ex iisque quas publicavit multæ laceræ ex utroque Codice sarciri possunt. In Codice autem CCLXIX. antiquissimo noni sæculi non paucæ reperiuntur quæ nec in edito Sirmondi, nec in priori Coisliniano Codice exstant. Prioris Codicis num. XCIV. catalogus exstat pag. 144. Alterius vero num. CCLXIX. p. 312.

XIV. Sunt hypotheses & argumenta operum omnium *Gregorii Palamæ* Archiepiscopi Thessalonicensis, quæ in quinque amplissimis Coisl. Bibliothecæ voluminibus in folio continentur; nempe XCVII. XCVIII. XCIX. C. & CI. Illa porro argumenta in quatuor posterioribus Codicibus totam Palamæ circa lumen Thaboricum & lumen Dei doctrinam complectuntur, nec non disceptationes ejusdem contra Acindynum & Barlaamum adversarios suos. Totam itaque illam in Græcia celeberrimam quæstionem in his argumentis perspicimus. Incipiunt argumenta pag. 155. clauduntur vero pag. 177. In ultimo autem Codice habentur argumenta Philothei Patriarchæ C. P. circa eamdem quæstionem contra Gregoram, Barlaamum & Acindynum, necnon Synodici tomi tres contra eosdem. Initio Codicis CI. duo folia ad compingendum adhibita sunt, decimo sæculo exarata, ubi fragmentum *Vitonis*, Βίτωνος, ex libro cui titulus, *κατασκευὴ πολεμικῶν ὀργάνων καὶ καταπελτικῶν*. In illo fragmento repræsentatur figura gruis, instrumenti bellici, aliquantum diversa ab ea quæ exhibetur in collectione Regia Mathematicorum, ubi hic Vitonis liber cusus habetur.

XV. Est epilogus ad vitam S. Gregorii Thaumaturgi per S. Gregorium Nyssenum scriptam, admodum quidem brevis, sed notatu dignissimus. Ideoque Lectorem monemus ne cycneam sancti viri vocem oscitanter transcurrat. Est porro pag. 180. hujus Editi in Codic. CV. In omnibusque aliis quos vidi tum Editis tum Manuscriptis deest.

XVI. Est prologus ad scripta *Antiochi* scriptoris Ecclesiastici & Ascetici; ubi de vita ejusdem & modo quo collecta sunt ejus opera quædam notatu digna leguntur. Prodit ex Codice CXVII. pag. 189 hujus Editi.

XVII. Est canon Scripturæ Sacræ per *Nicephorum* Patriarcham C. P. quod editum fuerat, sed cum mendis perpetuis, ita ut in versiculorum numeris vix quidpiam sanum occurreret. Ubi notes velim deficiente characterum forma nos millenarios numeros sine subscripta lineola posuisse: verum id eruditos morari nequit. Inter apocryphos hoc in libello Apocalypsin numerari non est quod mireris: non enim defuere variis temporibus qui hunc sacrum librum inter Canonicos non admitterent, nec a Joanne Apostolo editum putarent. Ego vero non existimo Apocalypsin a Nicephoro ad apocryphos ablegatam fuisse. Nam certum est illius tempore Ecclesiam Constantinopolitanam hunc librum inter Canonicos admisisse, sed quispiam fortasse postea in Nicephori Canone Apocalypsin temere ex Canonicis expunxerit, & inter apocryphos locarit. Quæ causa fuisse videtur, ut alius deinceps Apocalypsin in hoc Codice ex apocryphis abraderet, qui tamen eam non inter Canonicos reposuit, ut debuerat. In sequentibus autem opuscula duo observabis, quibus probatur Apocalypsin vere Canonicam esse Scripturam & a Joanne Apostolo editam fuisse. Prodit hoc opusculum ex Codice CXXXIII. habeturque pag. 204.

XVIII. Est prologus ad Historiam Byzantinam *Joannis Scylitzæ*, longe prolixior eo qui præmittitur historiæ Georgii Cedreni; & non pauca de Scriptoribus Historiæ Byzantinæ nova & notatu digna continet. Ibi namque recenset scriptor ille Historicos Byzantinos omnes a Georgio Syncello ad suum usque tempus, ac de cujusque methodo carptim loquitur. Prodit vero ex Codice CXXXVI. habeturque pag. 202. hujus Editi.

XIX.

XIX. Est specimen sat amplum Lexici Græci quadringentorum annorum, quod desinit cum littera Π. Lexicorum autem quibus abundat hæc Bibliotheca, specimina prolixa sibi dari peroptarunt eruditi complures viri. Desumptum est Codice CLXXVII. incipitque pag. 231. hujus Editionis.

XX. Est historia Codicis num. CCII. antiquissimi & præstantissimi Epistolarum S. Pauli. Hic porro Codex quinto sextove sæculo scriptus, in Bibliotheca Cæsareæ in Palæstina cum Codice alio ipsius Pamphili Martyris manu exarato collatus fuit, ut in nota Calligraphi narratur. Ejusdem Codicis variæ fortunæ ex multis nec dubiis notis recensentur: ejusdemque omnia, quæ supersunt & quidem admodum pauca, exhibentur. Characterum sat amplum specimen datur p. 251.

XXI. Est confessio fidei ex Codice undecimi sæculi, in qua omnes hæresiarchæ ii scilicet, qui tales à Græcis jure an injuria habentur, numero viginti novem, nominatim proscribuntur, p. 265.

XXII. Est Epistola *Athanasii* ad Papam & ad Clerum Persarum, quæ quidem Epistola Latine à nobis edita fuit inter spuria Athanasii anno 1698. sed Græca nondum edita fuerant. Prodit ex Codice CCXI habeturque pag. 270. hujus Editi.

XXIII. Est procemium in Apocalypsin, incerti scriptoris, qui probat eam vere canonicam scripturam, & respondet argumentis eorum qui ex sacro Scripturarum canone illam expungere temere audebant. Prodit ex Codice CCXXIV. decimi vel undecimi sæculi, habeturque pag. 276.

XXIV. Ex eodem Codice prodit, estque longe præstantius opusculum *Oecumenii*, Episcopi Triccæ, Τρίκκης in Thessalia. Notes velim antehac, cujus civitatis Episcopus esset Oecumenius, ignotum fuisse. Is auctoritate Patrum ineluctabilibusque argumentis probat Apocalypsin esse veram & canonicam scripturam. Habetur autem pag. 277. hujus Editi.

XXV. Est nobile insigneque fragmentum *Stephani* Byzantii de urbibus. non ex Epitome ejus, sed ex opere ipso Stephani integro. Hoc fragmentum non semel cusum fuerat ad fidem hujus MS. sed ex apographo Samuelis Tennulii, mendis multis & gravissimis resperso. Nunc prodit emacultatum ex Codice CCXXVIII. cujus

octo folia unde fragmentum eruitur, sunt decimi sæculi. Habetur autem pag. 281. hujus Editi.

XXVI. Est quæstio Photii, *quot Asterii fuerint*, vel distinctio inter Asterium Catholicum & Asterium, qui inter primipilares Arianorum Athanasii tempore numerabatur. Edita fuit à Combefisio, sed cum aliquot mendis. Habetur in Codice CCLXX. Amphilochiorum Photii. Editaque est brevissima quæstio pag. 346.

XXVII. Quæstio Photii, *cur laborioso Herculi Poëtæ Amalthea cornu in manibus ponant*. Ex eodem Codice pag. 347. hujus editionis. Novum plane mihi erat Herculem cornu Amaltheæ manu gestantem repræsentai. Sed casu quopiam singulari accidit, ut dum hæc ederem, Hercules æneus dextera clavam pro more, sinistra cornu copiæ tenens, in Museum nostrum invectus sit.

XXVIII. Quæstio Photii, *quot fuerint Sibyllæ*. Ubi de Sibyllarum patria variisque nominibus multa scitu digna paucis refert. Ex eodem Codice pag. 347.

XXIX. Ejusdem Photii quæstio, *cujus hæresis esset Eusebius Pamphili*. Aitque illum non modo Arianum, sed etiam Origenianum fuisse. Ex eodem Codice pag. 347. hujus Editi. Notes autem velim duas hasce Quæstiones brevissimas; nimirum de Eusebio Pamphili, & de Hercule cornu copiæ gestante, epistolarum more ferri inter epistolas Photii à Ricardo Montacutio editas Londini anno 1651. ubi ea, quæ ad Eusebium spectat, Constantino Patricio scribitur, estque numero 144. pag. 201. quæ vero de Hercule agit, Λέοντι ἀσπαθαρίῳ, *Leoni Protospatbario*, non autem *Leonti Aspatbario*, ut scribit Montacutins, estque num. 306. pag. 209. In ea vero quæ de Eusebio agit, mendæ sunt quædam, interque alias, πολλαὶ pro πολλοὶ, quæ lectio sensum alio transfert. Amphilochicarum vero Quæstionum non paucæ aliæ, epistolæ primum fuerant, quas postea Photius, ablatis titulis & nominibus propriis, Quæstionum more in Amphilochiis posuit.

XXX. Ejusdem *Photii* historia Manichæorum *) ab ortu hujus hæreseos ad suum usque tempus. Opus prolixum ex eodem Codice desumtum, multa ad historiam Ecclesiasticam opportuna continet Exstat in hac Bibliotheca à pag. 349. usque ad pag. 375.

XXXI.

*) Confer supra, p. 783.

XXXI. *Barsanuphii* Monachorum in Palæstina Patris responsiones ad quosdam fratres, qui ipsum interrogaverant circa scripta Origenis, ac Didymi & circa Hecatontadas Evagrii, quæ ibidem vocantur Hecatontades γνωστικῶν. Qui omnes dicebant animas non fuisse creatas cum corporibus, sed malos Angelos ad animanda humana corpora damnatos fuisse; itemque fore *restitutionem* onium in pristinum statum, suppliciumque damnatorum finem habiturum esse. Ex hisce porro quæstionibus palam est has Origenianas opiniones per Monasteria Palæstinæ pervasisse; etiamque Monachos nonnullos hanc de *restitutione* doctrinam in scriptis Gregorii Nazianzeni se reperisse falso putasse. Non indignum opusculum quod Ecclesiasticæ Historiæ studiosis offeratur, erutum est ex Codice CCLXXXI. habeturque p. 394. hujus Editionis.

XXXII. *Marci* Monachi adversus Barlaamum & Acindynum liber, ubi sola argumenta capitum referuntur: unde dignoscitur sententia Marci aliorumque Palamitarum, qui Barlaamum & Acindynum oppugnabant. Prodit ex Codice CCXXXVIII. habeturque pag. 404.

XXXIII. Ex Codice CCCXX. qui continet epitomen historiarum Dionis per *Joannem Xiphilinum*; collectio variarum lectionum, quæ nec paucæ nec spernendæ sunt: incipiuntque pag. 421. desinunt pag. 444.

XXXIV. Specimina multa & ampla ex Lexicis præstantissimi Codicis CCCXLV. decimi sæculi; quorum primum est *Apollonii* sophistæ Lexicon Iliadis & Odysseæ; secundum, *Phrynichi* Arrabii sive Arabis, ex sophistico apparatu; tertium, collectio vocum ex variis auctoribus; quartum, *Timæi* sophistæ ex vocibus Platonis, opus à Photio laudatum; quintum, anonymi; sextum, Herodoti vocum Lexicon; septimum, *Mœridis* Attisticæ Lexicon, quod fuit nuper in Anglia typis mandatum; octavum, juris vocabula alphabetico ordine; nonum, collectio vocum Luciani; decicum, vocabula rhetorica; undecimum, vocabula Octateuchi; duodecimum, vocabula Alexandræ Lycophronis & argumentum operis; decimum tertium, Lexicon Grammatices; decimum quartum, vocabula quæ in Officio Græcorum occurrunt in festis per annum; decimum quintum, opusculum de syntaxi ordine alphabetico. Sequuntur postea opuscula aliquot de syntaxi. Ex sequen-

ſequentibus item Codicibus CCCXLVI. & CCCXLVII. qui Lexica habent, ampla ſpecimina damus. Incipiunt hæc ſpecimina pag. 457. deſinunt vero pag. 502.

XXXV. *Timæi* Epiſtola ad Gaiatianum de Platonicarum vocum collectione. cujus item meminit Photius, ex Codice CCCXLV. pag. 477. hujus editi.

XXXVI. Liber Tacticorum in multis diverſus ab Arriani, Æliani & aliorum Tacticis. Ex Codice CCCXLVII. pag. 505. hujus Editi deſinitque p. 514.

XXXVII. Variæ lectiones 'Alexiadis *Annæ Comnenæ* ex Codice CCC XI. ipſius ut videtur tempore deſcripto. Multaque ex iis magni momenti loca reſarciri poſſunt, ita ut longe ſincerior poſſit editio parari. Incipiunt autem p. 521. deſinunt p. 560.

XXXVIII. Opuſculum περὶ πελάγων de maribus, deque diviſione orbis in eparchias, ſincerius illo quod in Ptolemæi editis habetur. Prodit ex Codice CCCLXIV. p. 581.

XXXIX. Præfatio ad Aphthonii progymnaſmata, quam, quia multa ſcitu digna continet, & nusquam cuſa mihi occurrit, ex antiquiſſimo Codice CCCLXXXVII. protuli p. 590.

XL. Egregium opuſculum de diſciplinarum & artium inventoribus, quia non cuſum reperi, ex eodem antiquiſſimo Codice edendum curavi p. 596. ſeq.

XLI. Selecta hiſtorica ex Lexicis Coislinianis, quæ vel in Lexicis Suidæ, Pollucis & Harpocrationis non ſunt, vel ab iisdem maxime differunt. pag. 603. hujus editionis. Sequitur Tabella abbreviationum ſingularium, quæ ex Bibliotheca Coisliniana excerptæ ſunt, nec in Palæographia Græca obſervantur.

XLII. Variæ lectiones Geographiæ *Claudii Ptolemæi* ex Codice Coisliniano CCCXXXVII. qui mirum quantum differt ab editis. Agmen vero claudit in Coisliniana Bibliotheca. p. 611--768.

8. *Diarium Italicum*, ſive monumentorum veterum, Bibliothecarum, muſeorum notitiæ ſingulares in Itinerario Italico collectæ Pariſ. 1702. 4. atque Anglice Lond. 1703. Et reſponſio ad obſervationes Franciſci Ficoroni, in Ephemeridibus litterariis Pariſ. An. 1709. menſe Novembri p. 320. Eidem Ficorono etiam Apologiam

giam apposuit P. Romualdus Riccobaldus, Monachus Benedictinus Congregationis Casinensis. Venet. 1710. 4.

9. Assertio Historiæ *Juditha*, Parif. 1690. 12. Gallice.

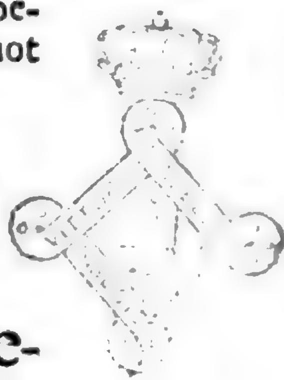
10. Epistola, an vera sit narratio Rufini de baptizatis pueris ab *Athanasio* puero, & de anno obitus magni Athanasii, qui est A. C. 373. Parif. 1710. 8.

11. Vindiciæ editionis *S. Augustini* à Benedictinis adornatæ, adversus Epistolam Abbatis Germani. Rom. 1699. 12.

12. *Antiquitas explicata* & iconibus innumeris nitide in æs incisis ad fidem veterum quæ adhuc exstant monumentorum repræsentata Latine & Gallice Parif. 1719. fol. quinque Voluminibus, & supplementum Voluminibus totidem, ibid. 1723. fol. quod opus præcipuum ac prædives rerum pulcherrimarum scituque dignissimarum penu etiam Anglice exstat ex interpretatione Viri Clariss. Davidis Humfredi.

13. Nova luculenta, castigatissima & locupletissima *S. Chrysostomi* editio Græco Latina cujus jam sex tomi prælum evasere, atque ut reliquis etiam sex, simili felicitate absolvendis, & perducendo ad umbilicum magno quod cum maxime parat Antiquitatum Gallicarum *) operi sospes ac lætus intersit, vegetam senectutem & valetudinem firmam illustrissimo Montefalconio mecum toto pectore optabunt quotquot virtutem magni faciunt, & quotquot bonarum litterarum amore ducuntur.

*) *Les Monumens de la Monarchie Françoise.*

COLLECTIONES SCRIPTORUM VETERUM,

Quæ in præsenti ac cæteris hujus Bibliothecæ Voluminibus, & in B. Doctoris mei THOMÆ ITTIGII libro de Bibliothecis & Catenis Patrum, Lipsiæ 1707. 8. edito recensentur.

Stellula numero præmissa, paginas libri Ittigiani denotat.

Accipitrariæ rei scriptores à Nic. Rigaltio editi Parif. 1619. 4. lib. 1. hujus Bibl. cap. 25. §. 6.

* p. 310. de ſexto & ſeptimo Pariſ. 1713. & 1715. 8. vide Acta Erud. Tom. 6. ſupplementi p. 142. & A. 1716. p. 146. Ejusdem Baluzii Capitularia Regum Francorum & ſcripta cum illis edita Pariſ. 1677. fol. duobus Tomis. Vol. XI. hujus Bibl. p. 493.

Anſelmi Bandurii *Imperium Orientale.* 2. tomis in fol. Pariſ. 1711. Vol. VI. hujus Bibl. p. 569. (545.) ſeq.

Vincentii Barralis Chronologia viror. illuſtrium inſulæ Lerinenſis Lugd. 1613. 4. * p. 561.

Laurentii de la Barre *Hiſt. Chriſtiana veterum Patrum.* Pariſ. 1583. fol. Vol. IX. p. 30. ſq. * p. 749.

Caſparis Barthii collectiones. Supra p. 807. ſeq.

Baſilica. Volum. XII. p. 424.

Eduardi Bernardi magna veterum Mathematicorum collectio. lib. 3. c. 23.

Guil. Beveregii Synodicum. Vol. XI. p. 54. ſq.

Theodori Bezæ collectio ſcriptorum quorundam Eccleſiaſticorum. Genev. 1570. 8. * p. 715.

Ab Emerico Bigotio edita cum Palladio de vita S. Chryſoſtomi. Pariſ. 1680. 4. * p. 417.

Bibliotheca Patrum Concionatoria Franciſci Combefiſii. Pariſ. 1662. fol. Vol. VIII. * p. 371. ſupra p. 791. ſq.

Laurentii Cumdii & Gerardi Moſani. Lugd. 1588. fol. quatuor Vol. * 563. 370.

Bibliotheca Patrum edit. Margarini de la Bigne Pariſ. 1575. Volum. VIII. * pag. 30.

Appendix A. 1579. * p. 45

Editio Pariſ. 1589. Voluminibus IX. * p. 49.

Editio Pariſ. 1609.

Auctarium ibid. 1610. duobus tomis.

Editio Pariſ. 1624. octavus tomus Poëtas Græco-latinos complectitur. Vol. VII. hujus Bibl. p. 727.

Auctarium Græco-Latinum Frontonis Ducæi, Pariſ. 1624. duobus Vol. * p. 92.

Auctarium Latinum Pariſ. 1639. apud Ægid. Morellium, duobus Volum. * p. 98.

Editio Pariſ. 1644. 1654. Tomis XVII. quorum XI. XII. XIII. & XIV. Græco-Latina continet. * p. 106.

Auctarium novum Franciſci Combefiſii, Pariſ. 1648. fol. duobus Vol. * p. 145.

in

a) Oudin, T. 2, de script. Eccles. p. 427.

in Genesin & Exodum, Aloysii Lipomanni. Lugd. 1657. fol. * pag. 565. 757.
in Jobum Gr. Lat. à Patricio Junio Lond. 1637. fol. * p. 691. & Lat. Paulo Comitolo interprete, editore Laur. Cumdio. Lugd. 1586. 4 Venet. 1587. 4. * p. 659. * p. 568.
in Proverbia, Latine cum Greg. Thaumaturgo Gr. Lat. in Ecclesiastem & Mich. Psello in Canticum Canticor. Antw. 1614. 8. * pag. 621.
in Psalmos Gr. Lat. Balthasaris Coderii. S. I. Antwerp. 1643. fol. 3. Volum. * p. 623 Latina in Psalmos quinquaginta, Dan. Barbari Venet. 1659. fol. * p. 657.
in Jeremiam. Lugd. 1623. fol. * p. 770.
in Matthæum Latine, curante Balth. Corderio. Tolosæ 1647. fol. 2. Volum. * p. 689.
in Marcum Græc. Lat. edente Petro Possino. Rom. 1673. fol. * pag. 656.
in Lucam, Latine ex versione Balth. Corderii Antw. 1628. fol. * pag. 624.
in Joannem Gr. Lat. curante eodem Corderio. Antw. 1630. fol. * p. 625.
in Acta Apost. & Epistolas Catholicas Jo. Bernardi Feliciani. Venet. 1545. 8. * p. 661.

De universis hisce & aliis editis atque ineditis Catenis Volum. VII. hujus Bibl. cap. ult.

Claudii Chantelou, Monachi Benedictini, *Bibliotheca Patrum ascetica.* Paris. 1661--1664. 4. sex Vol. * p. 362. supra p. 756.

Joannis Chapeavilli scriptores de gestis Episcoporum Tungrensium Trajectensium & Leodiensium. Leodii 1612. tribus Vol. * p. 760.

Chemici scriptores Vol. VIII. p. 233. XII. p. 708. sq. 747. sq.

Petri Francisci Chifletii S. I. scriptorum veterum de fide Catholica, opuscula quinque, Divione 1656. * p. 683.

Chirurgicorum scriptorum collectio edita, Vol. XII. p. 706. inedita pag. 778. seq.

Cum Chronico Paschali editi scriptores Volum. VI. hujus Bibl. p. 143. sq.

Chronica Eusebii & variorum à Jo. Sichardo. Basil. 1529. fol. * p. 741.
ab Aub. Miræo. Antw. 1608. 4. * p. 742.
ab Arnoldo Pontaco, Burdigalæ 1604. fol. * p. 744.

Erotici

Erotici scriptores junctim editi Achilles Tatius, Longus & Parthenius apud Commelin. 1601. 8. post Heliodorum 1596. 8. De his aliisque Volum. VI. capite ultimo.

Georgii Fabricii Poëtarum vett. Ecclesiasticorum Latinorum opera Christiana cum notis. Basil. 1564. 4. * p. 23. & Bibl. Latin. IV. 2.

Jo. Alberti Fabricii *Codex Apocryphus Novi Testam.* Hamb. 1703. 8. lib. 4. hujus Bibl. c. 5. § 14. * p. 719. *Volumen tertium* editioni novæ A. 1719. additum. Supra p. 833. *Codex pseudepigraphus Veteris Testamenti* Hamb. 1713. 8. & *Volumen novum* additum editioni An. 1723. 8. in quo etiam *Josephi* Christiani hypomnesticon antea ineditum Acta Erud. 1713. p. 249. & 1723. p. 463. *Spicilegium Patrum sæculi tertii* editum in secundo operum S. Hippolyti volumine, in quo etiam Chalcidius cum notis. Hamb. 1718. fol. Acta Erud. 1716. & 1718. Europe Savante 1719. Avril pag. 247. Journal des Savans 1719. p. 98. Memoires de Trevoux A. 1717. p. 255. &c. *Bibliotheca Ecclesiastica* Hamb. 1718. fol. Acta Erud. 1718. pag. 445.

Fabularum collectiones de quibus lib. 2. hujus Bibl. c. 9. Hudsoniana, supra p. 811.

De Febribus scriptores. Vol. XII. p. 725. seq.

Galeatii Florimontii Epistolæ selectæ Patrum. Supra p. 796.

Hieronymi Freyeri *fasciculus poematum Græcor. & Latinorum*, Halæ Magdeburgicæ 1715. 8. supra p. 466.

Thomæ Galei variæ collectiones supra p. 640. seq.

Thomæ Galleti *opuscula Patrum* Lugd. 1615. 8. Supra p. 813.

Veterum aliquot Galliæ Theologorum scripta, curante Petro Pithœo Paris. apud Sebast. Nivellium 1586. 4. * p. 416.

Geographi Græci à Dav. Hœschelio, Leone Allatio & Jac. Gronovio editi. lib. 4. c. 2.

Geographorum Græcorum syntagma Holstenianum. lib. 4. c. 2. § 19.

Geographi minores Joannis Hudsoni. Supra p. 811. seq.

De Geographiæ Ecclesiasticæ scriptoribus, Bibliograph. antiquar. cap. 5. §. 16.

Geoponici. Volum. VI. hujus Bibl. p. 500. seq.

Conradi Gesneri collectio triplex scriptorum quorundam *Græca*, Tiguri 1546. fol. *Latina*, Tiguri 1546. fol. * p. 26. & *Græco-latina*. ibid. 1559. fol. * p. 28.

Nic.

Jus Græco Romanum Jo. Leunclavii. Volum. XII. p. 187. ſeq.

Henr. Juſtelli & Guil. Voëlli *Bibliotheca juris Canonici Veteris.* Pariſ. duobus tomis 1661. fol. Volum. XI. p. 51. ſeq. * p. 763.

Philippi Labbei S. I. *nova Bibliotheca MSS.* Pariſ. 1657. fol. 2. Vol. * p. 335.

Wolfgangi Lazii collectio ſcriptorum veterum cum Abdia. Baſil. 1551. fol. * p. 752.

Eclogæ de Legationibus. Volum. VI. hujus Bibl. p. 491.

Legum Atticarum, Laconicarum &c. collectores lib. 2. hujus Bibl. cap. 14.

Joannis Leunclavii collectiones. Supra p. 809.

Lexicorum Græcorum. Volum. IV. p. 526. 572. X. p. 74.

Aloyſii Lippomanni Vitæ Sanctorum. Venet. 1551--1560. 4. * p. 756.

Liturgiæ Gr. Pariſ. 1560. fol. & Gr. Lat. ibid. * p. 769. Supra p. 814. ſq.

Joannis de Loyac Bibliotheca ſacra, ſive delectus homiliarum ſacrarum in Evangelia. Supra p. 796.

Chriſtiani Lupi, Auguſtiniani ad Epheſinum Concilium Variorum Patrum Epiſtolæ. Lovan. 1682. 4. * p. 707.

Lyricorum Poëtarum collectiones. lib. 2. c. 15. § 9.

Joannis Mabillonii *Analecta*, Pariſ. 1675--1685. 8. quatuor Vol. * p. 268

Muſeum Italicum 2. Vol. Pariſ. 1687. 1689. 4. * p. 298. 304. Supra p. 828

Michaëlis Maittaire *Miſcellanea Græcorum carmina* Lond. 1722. 4. Supra p. 462.

Aldi Manutii collectiones variæ, ſupra p. 605. ſeq.

Marci Eremitæ, Nicolai & Heſychii presb. ſcripta Pariſ. 1563. 8. Supra pag. 753.

Edmundi Martene Vett. ſcriptorum collectio nova. Rotomag. 1700. 4. * p. 678. Ordines Miſſæ ab eo junctim editi. ſupra p. 831.

Ejusdem & Urſini Durandi theſaurum anecdotorum, & novam collectionem, aliasque ſimiles veterum Latinorum veterum ſcriptorum ab aliis viris doctis vulgatas ſylloges, recenſendi locus erit in Bibliotheca Latina medii ævi.

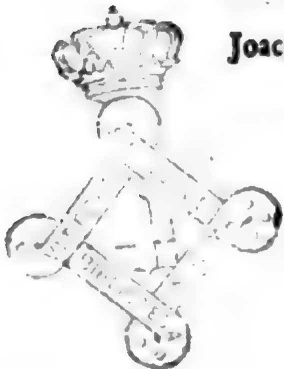
Mathematici veteres editi Pariſ. 1693. fol. lib. 3. c. 24.

Mathematicorum veterum magna collectio quam molitus fuit Eduardus Bernhardus. lib. 3. c. 23.

Gilberti Maugvini Veteres ſcriptores Sec. IX. de Prædeſtinatione & Gratia. Pariſ. 1650. 4. * p. 397.

Dio-

Jac.

FINIS.